1956 (1)

2 januari 1956.

Eftersom jag observerade att ovanlig aktivitet rådde i fågelvärlden, gjorde jag en del mk passning denna dag. Alla obsar utförda vid vårt hem i Rietondale, Pretoria.

Först passades kl. 1030-1200 med korta avbrott.

1030: 45 abdimstorkar hade passerat mot väster, högt uppe och på långt håll. Nu kom 65-68 nya sådana rakt västerut och täml. högt. Sedan 5+1 till på samma sätt. Alla försvann i väster.

(1) 1040: exakt 10 abdimstorkar till, högt, glidande. Kurs m l m mot söder eller sydsydväst.

omkr. 1055: 28 abdimstorkar ej extra högt, c 250-300 m uppe. De gled mot SW men svängde mot SE, började kretsa och steg högt. Gled bort ungefär mot SW efter ytterligare en omgång kretsande, som förde dem mycket högt upp.

1150: ungefär 43+22 abdimstorkar, beteende ungefär som de föregående; de flög högt, [redacted] kretsade och gled.

Exakt 67 exemplar, som (något senare) sågs kretsa på jättehöjd under ett moln och in i det, var säkert dessa två flockar som hade slagit sig samman.

Väder: rikligt med cumuli. Svag slöja av höga moln. Solgård.

1300: efter paus i obsarna återtagas de nu. Slöjmolnen ha försvunnit, och cumulusmolnen äro sparsammare. Det är varmt till hett.

1315: 5 bruna glador högt uppe, flyga mot N eller NNE!!

1322: 1 vit stork högt uppe, också mot N eller NNE men "föll av" mot [redacted] NE, började kretsa.

1340: 38 abdimstorkar kretsa högt till my. högt, glida sedan mot SW.

Obs! Inga koncentrationer längs vissa stråk. Nästan säkert ha vi att göra med en bredfrontsrörelse.

Jag passade sedan nästan oavbrutet till kl. 1630. Väder vackert, först nästan klart, sedan en uppdragande molnbank från W-WSW, vilken nådde solen omkr. kl. 1515 och gav vind och regn kl. 1630-1730.

1510: 1 kretsande vråk, ruggande; art osäker, kan ha varit bivråk. Samtidigt 1 rödmantlad falk, som slog (efter vråken?? Ej klart uttryckt).

1535: skugga, uppdragande cumulonimbus. Långt i fjärran i W omkring 200-250 abdimstorkar först glidande, sedan kretsande högt uppe. Snart därefter 23 abdimstorkar till, närmare. De flög högt. - Tämligen mycket ladusvalor och tornsvalor; de förra ses ej ofta över staden (vilket är anmärkningsvärt). - Vråken, troligen samma ex. som ovan, återsedd. 1+2+2 glador flyga mot NNE mycket högt.

omkr. 1600: 46 abdimstorkar mot NE, rätt nära och relativt lågt. Obs riktningen! De tycktes fälla ett par km norr om obsplatsen (vilket kan betyda att rörelseriktningen var tillfällig). En hök av sparvhökstyp sedd 3 gånger, förföljd av tornsvalor(!!). Tornfalk sedd. 1 obestämd stork och 1 stor rovfågel flög mot NNE kl. 1615, alltså rörelseriktning bort från det [redacted] uppdragande ovädret. Sedan dåligt väder.

Mycket insektaktivitet: fjärilar och odonater flög mot N; även skalbaggar såsom buprestider m m flög bra. - Efter regnet blev kvällen klar redan före solnedgången, men det var rätt kyligt och inte mycket insekter i farten då.

+

1956

(2)

Måndag 16 januari 1956.

Pretoria. Ovanligt kylig, alldeles klar och lugn kväll. Tornsvalor (caffer och affinis) livliga.

1915 första fladdermusen kommer från SW. Tornsvalor livliga.

1919 massor av fladdermöss från SW, höjd 5 - 75 m, mot himlen. Detta fortsatte ända till 1925, men redan

(2)

1923 kom ett par tornsvalor (caffer) lågt. Tornsvalornas beteende blir alltmer "darrande"

1925 - 1928 inga tornsvalor

1928 1 + 1 Apus caffer kommer i den karakteristiska "slutfasen", de ramlar in i sina bon under tvära vändningar.

OBS: gynnsamt (1) att tornsvalor (caffer) häckar i grannhusen, (2) att fladdermössen alltid kommer från samma håll (som jag förmodar är: från platsen där de sover under dagen).

19 januari 1956. Pretoria, Rietondale. Varm, klar och lugn kväll. Vakt från klockan 1830: mycket tornsvalor (caffer och affinis) är livliga.

1916 plötsligt mängder av [illegible] fladdermöss, de kommer från SW som vanligt.

1917 1 fladdermus följer en tornsvala.

1920 fortfarande några tornsvalor. 1 Apus caffer går ner i boet i ett av grannhusen.

1920 - 1926 inga tornsvalor, men mycket fladdermöss.

1926 1 tornsvala (caffer) passerar, fäller tydligen (korta snabba glidningar, den "vacklar").

1930 obsar slut. Mycket melolonthider flög nu.

Lördagen den 28 januari 1956. (3)

Den sista veckan före semestern var verkligen påfrestande. Jag var trött och längtade efter en tids vila. Men det mesta fick jag klart. Lördagen den 28 januari 1956 steg jag upp kl 0345, for till museet, ordnade alla papper, böcker, grejor etc., återvände hem, åt frukost, sade adjö åt Inga och Lill-gullet (vilka skulle ta tåget till Kapstaden), och for sedan iväg och hämtade Elisabet Wettergren, som skulle följa med mig i bilen ner. Kl 0715 lämnade jag Buffels Road, och en kvart senare hade Elisabet och alla hennes saker hämtats, och vi var på väg mot Kapstaden.

(3)

Vid avfärden från Buffels Road stod vägmätaren på 52628 km. Vi hade bestämt att fara via Pietermaritzburg och Pondoland. Första dagsetappen, till Pietermaritzburg, blev lång men utan besvärligheter. Vi stannade för bensinpåfyllning vid Standerton service station kl. 1125, km. 52845. Vidare: Ladysmith kl 1605, km 53097. Här övertog Elisabet ratten, sedan jag kört 469 km. - Estcourt kl 1715, km 53162. Här fyllde vi åter på bensin. Sedan gick det saktare framåt. Elisabet hade ont i huvudet, och vi fick delvis regn, mot slutet mörker och tätt duggregn. Vi anlände Pietermaritzburg, Imperial Hotel, kl 1938, km 53281. Inne i staden körde vi fel men fann oss snart tillrätta. Totala färdsträckan denna dag alltså 653 km, från det ögonblick då jag för sista gången lämnade bostaden vid Buffels Road.

Fågelliv: i regel förde jag intet ordnat protokoll men noterade mera anmärkningsvärda saker.

På den precis 100 km långa sträckan Pretoria-Benoni-Heidelberg var ladusvalan avgjort allmän, flera ex per kilometer. Någon ordentlig räkning gjordes ej här, men skattningsvis sågs på denna sträcka 300-500 ex. Därtill åtskilliga Riparia cincta, några striped swallows, samt troligen whitethroated swallow. De flesta svalorna av olika arter flögo omkring, men en mindre del sågos sittande på telefontrådar etc,. som vanligt. Dessutom här 1 glada sedd, enstaka Elanus, 1 Corvus albus samt 3 vita storkar vid ett litet kärr, däremot inga vråkar eller torn- eller naumannfalkar.

På sträckan Heidelberg-Standerton voro ladusvalorna mycket fåtaligare än förut. I det stora hela sågos endast få, förutom ett par flockar rätt nära Greylingstad. Därtill sågs Petrochelidon spilodera, ehuru ej på långt när så talrik som ladusvala; och i ringa antal sågs striped swallows och Riparia cincta. Nära Standerton 1 alpseglare (Apus melba). 2 ryssvråkar och spridda Elanus. Mycket få ryttlande falkar sågos på denna sträcka, inalles högst 10 ex.

Sträckan Standerton-Volksrust-Ladysmith: ladusvala ännu mycket fåtaligare än förut. 2 ryssvråkar, några få ryttlande falkar (torn- eller naumannfalkar), 2 cape rooks, några alpseglare. Se även tillägg om Cattle egret härnedan.

Sträckan Ladysmith-Estcourt: detta område, exempelvis vid Mooi River, runt Estcourt etc, var särskilt härjat av torka. Gräset stod glest och var gulbrunt-blekgrönt. Här ännu färre ladusvalor; jag gjorde en räkning på sträckan km 53113-53160 och fick 26 ex, alltså föga mer än 1/2 ex per kilometer. Av dessa 26 var en rastande flock på 16. På denna sträcka samt en liten bit bortom Estcourt i riktning mot Maritzburg sågos några smärre koncentrationer av Falco naumanni (c 15+20+10 ex). Alla jag bestämde var absolut naumanni. På sagda sträcka även flera Corvus albus och flera par av Cape rook.

Det viktigaste resultatet av dagens obsar synes vara att ladusvalorna kontinuerligt blevo sparsammare från det inre, där det regnat bra tidigare denna säsong, ner till Natal Midlands (Mooi River, Estcourt, etc., även Maritzburg för den delen), där det varit ovanligt torrt denna sommar. Att vi just i kväll kom in i litet skurar och duggregn när vi nalkades Maritzburg på kvällen är ju en annan historia. - Ungefärlig täthet av ladusvala:

sträckan Pretoria-Heidelberg c 4-5 ladusvalor per vägkilometer.
" Heidelberg-Standerton c 1½ " " " .
senare, efter Standerton, c ½ " " " .

1956

28 jan.

forts.

Cattle egret (Bubulcus ibis) var mycket allmän i Natal. På två ställen, båda belägna mellan Ladysmith och en punkt c 30 km innan vi nådde denna stad, såg jag cattle egrets följa får, vilket jag alltid uppmärksammat alltsedan den dag i mars 1951 då en farmare på hotellet i Maseru meddelade mig att på hans farm (nära Maseru, men naturligtvis i Orange Free State) hade fåglarna alltmera lagt sig till med denna vana på senare tid. På det ena stället såg jag idag 2 cattle egrets vid 5 får, på det andra 12-15 egrets vid stor fårhjord. Dessutom många hundra, troligen tusentals, ex sedda vid kreatursh jordar. Det är fortfarande i dessa trakter undantagsfall att se cattle egrets "uppvakta" får; allra mest hålla de sig till storboskap. -

Vi fick en sen middag på Imperial Hotel i Maritzburg. Sedan lade jag mig strax och sov mycket tungt.

29 jan.

Söndagen den 29 januari 1956.

Upp 0630 efter tung sömn. Packade och åt, och 0815 startade vi i fint väder mot Richmond-Ixopo. På vägen, som var mycket vacker, var Vidua regia, Urobrachya axillaris och svarthakad buskskvätta vanliga; även sakabula var vanlig till att börja med. Några glador lågt, alltid ensamma exx.

Korsningen av Umkomaas River var utomordentligt ståtlig. Vi stannade och tog ett par bilder. Här sågs bl.a. 2 Psalidoprocne holomelaena och 1 europeisk blåkråka (Coracias garrulus) samt 1 glansstare (uppenbart nitens). Dessutom hördes black-crowned tchagra.

(4)

När vi var helt nära gränsen till Kapprovinsen, kom plötsligt 3 Hirundo atrocoerulea lågt över grässluttningen alldeles intill bilen. Det blev tvärstopp. Jag studerade dem länge, delvis på helt nära håll. En synnerligen lätt igenkännlig art, och det var en lust och glädje att se den så enastående fint. Här även 1 drongo, och black-crowned tchagra hördes ånyo.

På sträckan från Maritzburg till gränsen mellan Natal och Kapprovinsen sågs inalles av följande arter:

ladusvala: minst 185 ex, varav flockar på 30 + 10 + över 60 + 50 sittande, resten flygande;

alla andra svalor c 15-18 ex, nämligen 1 eller 2 Riparia cincta, 3 atrocoerulea enligt ovan flygande över vida gräsmarker i kuperat landskap, 3 Psalidoprocne samt några få striped swallows;

ryssvråk: 4 ex.

OBS: sträckan Maritzburg - provinsgränsen är c 110 km.

Första sträckan inne i Kapprovinsen sågs: 1 ryssvråk, 1 glada, 2 Gyps coprotheres, några striped swallows samt 24 sittande och några flygande ladusvalor.

[illegible]

På sista sträckan (före Kokstad) genom negerreservatet sågs inalles 114 ladusvalor, de flesta sittande på telefontrådar på en begränsad sträcka. De voro fördelade på små flockar. Några ladusvalor flygande; men när man kör bli flygande ex. lättare förbisedda! Därtill här inalles 16 icke-ladusvalor, nästan alla voro striped swallows, antagligen oftast (eller nästan bara?) large striped.

Därefter lång paus evad det gällde svalor. Efter Nqueleni Forest sågs blott omkring 18-20 ladusvalor och 1 eller helt få andra svalor.

Dessutom före Kokstad ytterligare 2 ryssvråkar, 3 + 1 storkar, 1 Elanus, 12 + 1 cape rooks, 1 hamerkop, spridda Bubulcus ibis men ej på långt när så allmän som igår. Minst 1 glada till, och ytterl. 2 coprotheres. Vidua regia, Urobrachya fortf. allmänna, och sakabula sedd. Corvus albus icke sedd.

Vi anlände Kokstad 1315, km 53483, d v s 202 km fr Maritzburg Vi åt och köpte bensin här, startade åter 1350 och tog genaste vägen mot Port St. Johns.

1956 — (5)

29 jan. forts.

På första svenska halvmilen efter Kokstad, alltså på stora vägen, sågs c 60 ladusvalor (minst), varav hälften rastande, hälften flygande. Sedan for vi länge genom härligt vackert land; det var native reserve och hyste massor av svarta, men föga fågel. Hela sträckan från den punkt där man viker av från the National Road (c 10 km efter Kokstad) fram till Lusikisiki sågs: först en lång stund ingen fågel alls så när som på 1 Ptyonoprogne. Därefter några striped swallows, men inga ladusvalor. Vädret var vackert men blåsigt. Glada sågs nu ofta, därtill ett par överraskningar. Antalet glador före Lusikisiki: c 20 ex; vissa med relativt djupt kluvna stjärtar. De sågs i regel enstaka, vid Flagstaff dock 3 i sällskap, senare vid ett par tillfällen 2 samtidigt, kanske 3 någon gång. Ytterligare några få striped swallows; totala antalet sådana före Lusikisiki c 10. Nära Lusikisiki 7 ladusvalor. 1 ryssvråk. Ungefär 9 miles före L. sågs 3 Bucorvus leadbeateri!!! Vi rastade här vid det höga berget vid vägen ett slag, då de 3 Bucorvus flög ned från berget och fällde på nött och hårdbetad gräsmark nedanför. Oväntat! Vidare sågs 3 storkar (dessa redan tidigare) och likaledes tidigare än Bucorvus passerade vi en fin gamklippa med vitkalkade hyllor och allra minst 4 Gyps coprotheres kretsande däröver. Även 1+2+flock 5 Corvus albus före L.

(5)

Sträckan Lusikisiki - Port St. Johns: vägen för trivsam hela tiden! Mycket urskog kvar, lokalt förstås, men åtskilligt att se. Föga fågel dock, och svårt att se vad som fanns eftersom vägen i regel var otroligt krokig och krävde all uppmärksamhet. Snart efter Lusikisiki 1 stork fällande på brant ängssluttning. Några glador. Inalles c 24 ladusvalor i flock på denna sträcka samt därtill ungefär 10 spridda flygande ex. Några striped swallows. 4 Corvultur albicollis. Nära Port St. Johns 1 ryssvråk och strax före Port St. Johns några lesser striped swallows. Obs: på grund av den mycket friska vinden under färden är det osäkert om svalsiffrorna duga till några slutsatser. Försiktighet!

Ankomst Port St. Johns km 53665, kl 1750. Här var synnerligen vackert, men samhället var inte alls som jag trott. Jag hade väntat en livlig badort, men det var tvärtom en liten obetydlig och stillastående plats med några få äldre villor, 2 måttliga hotel och flera private hotels. Dock, detta var ju på flera sätt en positiv överraskning. Fågel här på kvällen: 1 grön duva flög förbi helt nära, 3 - 4 Charadrius tricollaris och 2 - 3 drillsnäppor sågos. Inte alls en lokal som hyste mycket vadare. Inga tärnor observerades trots efterforskningar.

30 jan.

30 jan. 1956.

På morgonen körde vi till den s.k. "second beach" på en hiskligt kul liten brant och smal väg. The second beach var en ljuvlig plats, med mycket urskog kvar, men odlingar av bananer, pawpaw, mango etc. stack upp överallt på sluttningarna. Säkert ett högst spännande område faunistiskt - jag tänker på skogsfaunan närmast.

Vi tog ett morgonbad vid the second beach, och jag samlade en del skal av snäckor etc. Förnämlig kust med sand, här och där en klippa i vattenbrynet, skog, tät och fuktig, ner till havet, och brant resning på landet därbakom. Fågel föga, och nästan intet bestämbart i denna vegetation. Ej tärnor eller vadare. 1 hanne av Motacilla aguimp på sandstranden.

Vi for tillbaka och åt frukost på hotellet; det var verkligt smärtsamt att lämna the second beach efter så kort besök.

Vi tog bensin och kontrollerade luften i ringarna och startade sedan från Port St. Johns, km 53679, kl 0850. Första biten gick vägen genom mycket trevlig urskog, men ingen fågel sedd. (Relativt snart kom man högt upp via branta backar och lämnade nu urskogen och färdades i öppet land, dock delvis brant och rätt vilt).

+ Strax efter avtagsvägen till Umgazi sågs inalles 350-400 ladusvalor på telefontråden på helt kort sträcka, även en del flygande.

Därefter duggregn länge. Några glador, 1 ryssvråk. Till att börja med ej torrt (d.v.s. ej härjat av torka). Sedan vi äntligen

30 jan. forts.

kommit upp (på högslätten) c 30 - 40 km före Umtata sågs summa 24 ladusvalor, mest sittande på telefontrådar. Dessutom av svalor blott få striped swallows, tydligen mest lesser striped. Före Umtata 1 stork. Några Corvultur här och där, samt enstaka Corvus albus. -

De sista 30 kilometerna före Umtata var det mycket torrt, blott glest och kort dött gräs eller nästan bara marker. (Vi hade sett i tidningarna långt tidigare att Transkei har lidit av svår torka). På denna sträcka blott 1 - 2 ladusvalor samt 1 enda obestämd svala (icke ladu!).

(6)

I Umtata stannade vi 3/4 timme för fika, och så köpte vi en hel del mycket trevliga "curios" av en engelsman som hade en ovanligt välsorterad affär och även handlade med infödingsläkemedel (muti). Han annonserade sig på sina räkningar och kvitton som "the Transkei muti king". Mycket sympatisk prick för resten.

Från Umtata tog vi nordostvart på stora vägen till att börja med. Närmaste mål Tsolo. Dessförinnan 1 ladusvala, 2 ryssvråkar, samt flock 22 ladusvalor på telefontråd. - Efter Tsolo dålig väg. Här sågs 1 ryssvråk, 1+1 stork med flera mils avstånd; den senare hade ena benet vitt av exkrementer. Vidare 1 Buteo rufofuscus adult samt ytterligare 1 [illegible] osäker rufofuscus. Några Cape Rooks. Det var torrt och varmt. Jag tog några fotos av "skogstrianglar", som var ovanligt väl utbildade. Det gäller vegetationen på branta sluttningar längs små (ofta givetvis ej permanenta) bäckar. Vissa sediment är mycket motståndskraftigare än de andra, och så [illegible] eroderas följaktligen sluttningen [illegible] mycket snabbare just nedanför en sådan nivå men mycket svagare just ovanför den. Flera dylika motståndskraftiga lager kunde förekomma över varandra, åtskilda av några tiotal meter mäktiga, lösare lager. Följden blir att låg skog eller täta snår, som följa bäckloppet, bilda en relativt bred zon just under ett motståndskraftigt lager, men så avtar bredden på denna vegetationszon nedåt mot nästa hårda sediment. Man får därigenom "trianglar" av skog längs bäckarna, och dessa trianglar"stå förstås på sin spets! Det såg mycket lustigt ut.

Det var torrt och varmt. Vi klättrade upp mot Maclear. Kl 1355 stannade vi med kokande kylare högt uppe. Väldiga åskväder över Drakensbergen! Mycket litet fågel sågs: 1+1 Ardea melanocephala. Ej Bubulcus.

Det sistnämnda uppehållet var c 30 km före Maclear, uppe på höjden och med sikt åt båda håll. Vi fortsatte till Maclear. Såg nu några Bubulcus vid boskap, en ovanligt stor flock Columba phaeonota på c 70 ex, 1 eller 2 rödmantlade falkar, högst antagligt tinnunculus rupicola, men det kan ha varit naumanni. Även c 15 ladusvalor på telefontråd. Helt få striped swallows, här på slutet nästan inga alls. Enstaka Elanus sedda under dagen. Inga storkar utöver de nämnda.

Vi kom till Maclear och stannade där eftersom det var stora åskmoln över Drakensbergen. Åskan nalkades och kom ganska nära, men intet regn föll på oss. Vi gjorde en eftermiddagspromenad i Maclear. Fågelliv: föga. Streptopelia capicola hörd och sedd. Piet-my-vrou gol en gång i skymningen.

Några tillägg: 1. observera att vi hade duggregn en lång sträcka vid uppklättringen från kusten och vidare mot Umtata. Därvid kunde svalor räknas endast approximativt.

2. Tornsvalor sedda i relativt litet antal. Några helsvarta med vitaktigt på armpennorna (d v s barbatus) sågos nära Umzimkulu etc.

3. Vid avresan från Umtata stod vägmätaren på 53783, vid ankomsten till Maclear på 53887. - Vägen mellan Tsolo och Maclear var dålig, delvis starkt korrugerad. Men landskapet var ofta my. fint.

1956 (7)

31 januari 1956.

På natten hörde jag piet-my-vrou mycket intensivt, även upprepat utan uppehåll emellan: "piet-my-vrou-piet-my-vrou-piet-my-vrou..", precis som en ivrig hanne av vår europeiska gök, när honan är i närheten, kan gala: "kuck-oo-kóckocko-kóckocko....."

Vi åt frukost på hotellet i Maclear och startade sedan mot Elandsheight i fint väder. På denna sträcka samt ytterligare en bit, fram till början av den stora stigningen, sågs ovanligt mycket stork: 1+1+4+1+1+2+1+1+3+8+1+1+1+5, alltså summa 31. Flocken på 8 ex kretsade tillsammans. Alla de övriga gick på marken (1 ex lyfte och steg i krets), oftast ensamma eller så glest fördelade att det var en smaksak om man skulle säga att de gick ensamma eller i mycket glest förband. Vidare på denna trevliga sträcka: 1+1 ryssvråkar mycket vackert, 1 Falco biarmicus, enstaka Cape Rooks, några Apus horus, enstaka Apus melba och enstaka Apus barbatus. Härtill alldeles oerhört med svarthakade buskskvättor, säkert 100 (hundra) exemplar på denna sträcka. Liknande har fallet varit vid tidigare besök, se föregående dagbok. Även svalor sågos; ladusvala dominerade mycket starkt. Först sågs 50 ladu och 1 striped swallow, därefter några striped och några Ptyonoprogne, men så, nära Elandsheights polisstation, över 90 ladusvalor på telefontråden.

Vi korsade bergen, körde upp över Naudes Nek och ner till Rhodes. Här, förutom det fantastiskt granna landskapet, oväntat mycket fågel att se, och trevliga arter. 1+1 striped swallow (man kan väl utan vidare säga: large striped här). Flera rockjumpers (Chaetops). Många Oenanthe monticola. Flera blå klipptrastar. 2 Stenostira scita. Cape Rooks. Massor av svarthakad buskskvätta! 1 kretsande lammgam ad! Senare, när vi hade stannat på samma plats där vi åt vår "försenade lunch" 1951, såg jag en annan lammgam ad kretsa på avstånd på låg höjd; till min oerhörda häpnad övergick den till rätlinjig glidflykt med riktning precis rakt mot oss och svepte som f-n på ett par tiotal meters höjd över oss där vi stod vid bilen. Jag kunde inte avvisa tanken att den sett bilen, vilken då måste ha avtecknat sig mot rymden bakom, och att den satte fart dit för att granska det främmande föremålet. Det var en vansinnigt grann syn; det enda tråkiga var att jag fick upp kameran för sent så att den blev knäppt bakifrån och inte vidare njutbar på bilden! - Vidare sågs häruppe mycket coprotheres, och Spreo var allmän. Alario alario sågs i flera små flockar på den sträcka där vägen går högst, också en oväntad och trevlig sak. På samma sträcka en stor flock på över 100 tornsvalor, mest barbatus men enstaka horus, alla flygande mot den sydöstliga vinden! Sickle-winged chats sågos flera häruppe, och några få tornfalkar. En liten vacker canary var mycket allmän på den högst belägna sträckan.

Observera att ladusvala icke sågs högt uppe. - Slutligen tog jag en vinglös harkrank i en grid med vatten; det ser ut att vara en osedvanligt trevlig sak.

Efter denna härliga färd anlände vi till Rhodes, km 53999, kl 1325. Här åt vi lunch på det lilla hotellet och startade ånyo kl 1405. Elisabet [redacted] övertog ratten [redacted] vid starten i Rhodes.

Efter Rhodes: 1 ladusvala. 1+1 large striped swallow. 1+1 Ptyonoprogne. Mycket Spreo. Fiskaaler ss förut. Åter relativt mycket stork: km 54024 sågs 2 storkar på mark som just plöjdes. Därefter 1+1 stork på gräsland.

54028: Mosheshsford. 2 klippduvor (phaeonota). Ytterl. 4 my. glest fördelade storkar samt sedan [redacted] 5+1+1 till, likaledes my. glest fördelade. Spreo mycket allmän. Ännu 1+1+1 storkar. 2+2 rödmantlade falkar, ovisst om tinnunculus rupicola eller naumanni. 1 striped swallow. Över 5 obestämda svalor, kan ha varit ladu. 1 kretsande stork. 1+1 promenerande storkar. 1+1 aftonfalkar hannar ad. Spreo fortfarande mycket allmän! Oenanthe monticola [redacted] ofta sedd. Ovanligt givande!

Km. 54052 1 kretsande stork. 1 Ptyonoprogne och över 10 ladusvalor, alla flygande. 1+1 gående storkar. Över 50 ladu-

svalor flygande över ett begränsat område. Omkring 40-45 Riparia paludicola sittande på stakettråd över en flod; detta strax före Barkly East.

31 jan. forts.

Barkly East km 54064, kl 1602. Vi stannade ej utan fortsatte direkt mot Dordrecht. 1 stork gående. Minst 12 ladusvalor flygande över ett fält. Strax därpå c 3 ladu flygande och c 9 ladu sittande. 1 Upupa. Myrmecocichla formicivora (denna art sedd även före Elandsheight). 1 white-throated swallow. Spreo fortfarande allmän. 3 ex av Spreo satt på ryggen på 2 får!! Ytterligare 1+1+1+1 storkar.

11

(8)

Clifford 54092, kl 1640. Där övertog jag ratten (i själva verket uppenbart strax dessförinnan). På slutet sågs inte mycket fågel. 1 Buteo rufofuscus. Efter mycket lång paus ytterligare 1+1+9 storkar på ett torrt fält med gult gräs.

Ankomst Dordrecht km 54168. Det var ett fantastiskt stillöst och tråkigt samhälle, verkligen det okultiverade sydafrikanska småsamhället när det är som sämst. Det ena hotellet hade nyligen brunnit ner. När vi kom in i samhället, passerade vi ett hotell som såg ovanligt ruffigt ut. Vi tyckte oss se ett annat hotell blott ett par hundra meter längre fram vid samma gata, och eftersom detta senare såg mindre eländigt ut, fortsatte vi. Men, hast du mir gesehen, det senare befanns vara det nerbrända!!!! Vi måste därför återvända och lyckades efter en del besvär få tak över huvudet, fast hotellet var sådant att man inte stannade en minut längre än nödvändigt. Vi beslöt att stiga upp i ottan och köra en god sträcka före frukost. Så skedde också.

1 febr.

1 febr. 1956.

Upp 0610 och satte snarast fart med kurs Sterkstroom, glada att vända ryggen till Dordrecht och vad allt däruti fanns. Det var en undangömd trakt vi for igenom, av ganska egendomlig och svårbeskrivbar prägel, och med ett par mycket angenäma överraskningar i fågelväg. Vi såg: 1 svart kärrhök, Circus maurus, gammal fin hanne, sittande på en påle intill vägen. Det blev tvärstopp förstås, och den flög lågt och med högburna vingar iväg över den platta och öppna marken. - Efter att ha passerat Harston (Halseton) men innan vi kom ut på stora vägen vid Sterkstroom, stannade vi vid en grund och trevlig liten sjö nära en farm i slätt och öppet land. En mycket trevlig lokal med brushanar, 1 gluttsnäppa, 4 spovsnäppor, småsnäppa sedd, 1+1+1 stork, samt 1+1 wood ibis juv. (Ibis ibis). Dessutom flög häröver i morgonsolen tornsvalor: dels affinis, dels en art som var enfärgad, utan vitt på gumpen, men icke svart utan brun! Det var flera exemplar, och jag blev förstås synnerligen intresserad och studerade den på det noggrannaste. Jag undrar vad detta kan vara: bradfieldi eller obeskriven form!? (Jämför obsarna i Kuruman i maj och augusti 1956. G.Rck vid renskrivningen 2 aug. 1957). - Vidare på denna sträcka 1 glada samt en del Spreo och mycket obestämda småfåglar. Strax innan vi kom ut på stora vägen såg vi en mycket stor trapp gå på gräset på måttligt avstånd. Stopp för granskning. Den hade rött på bakhalsen och "ryggvinkeln", svart på huvudets sidor, och vitt på gränsen mellan det "röda" (läs rödbruna!) och det svarta. Det var en jättefågel, absolut den näst kori största arten, alltså Neotis cafra. Se skiss härinvid.

Oändliga mängder, "millioner", av termithögar, en del Myrmecocichla formicivora på dem, samt tämligen mycket ladusvalor sågos också; innan vi kom ut på stora vägen nog c 50 ladu sedda. På samma sträcka inalles c 10 - 15 andra svalor, (striped swallow m.fl. arter). - Många av ladusvalorna voro i svår ruggning!! -

Km. 54219: vi kommer ut på stora vägen. Den följer vi till Queenstown, km. 54272, ank. kl 0835. På denna sträcka icke en

1 febr. Forts.

enda ladusvala!! Av svalor sågos blott några striped. -
Vi åt frukost på Hexagon Hotel i Queenstown. Originell stadsplan, som studerades med intresse. Vi fick bilen "oiled and greased". Telegram till Inga, som nu var i Kapstaden. -
Kl 0930 startade vi igen. Jag körde till km 54338, alltså till strax efter Cathcart. Fortfarande inte en ladusvala, men flera large striped swallows och enstaka Ptyonoprogne sedda. Det är torrt alltsedan vi kom ut på stora vägen nära Sterkstroom. Ungefär 10 km söder Queenstown sågs en flock på ej mindre än 23 Corvus albus, vilket är ovanligt.
Km 54346 1 Corvus albus. 4 kretsande coprotheres. 1 Petrochelidon spilodera flygande. 3+1 striped swallows sittande. 6 ruggande ladusvalor sittande.
Km 54352 3 obest svalor flygande. 3 svalor, kanske white-throated, men i varje fall inte ladu, sittande. 3 striped swallows sittande. 4 cape rooks. Över 6 Apus barbatus.
Km 54367 1 ryssvråk kretsande över brant buskklädd sluttning och fäller där. [redacted] Över 500, kanske 1000 eller ännu flera tornsvalor över sluttningen. De allra flesta är barbatus, men några melba sedda. Km 54371 åter mycket Apus barbatus över skogsplanterad sluttning i torrt landskap. Ännu 1 ryssvråk, lågt kretsande. 3 glador. 1 Striped swallow. Km 54379 sitter 1 ryssvråk på telefonstolpe. - Strax före Stutterheim ses 5 storkar flyga lågt och fälla på torr sluttning. 1 lågt kretsande glada.
Km. 54385: Stutterheim, kl 1135. Vi fortsätta söderut, Fr.o.m. Stutterheim är huvudvägen tills vidare ej permanentbelagd. 1 glada. 1 svarthakad buskskvätta hanne!! 2 glador till. 1+1 kretsande storkar. 1 Ptyonoprogne. Flera sakabulas i flock, både hannar och honor. 1 striped swallow. 1 glada extra nära, den gm gula näbben syntes finfint. (Det är intet tvivel om att alla dessa glador äro yellowbilled). Ännu 1 striped swallow.
Kei Road samhälle km 54408, kl 1200. I samhället 1+1 striped swallows. - Southdown: intet att se. Det är mycket torrt. Vi fara nu oerhört länge utan att se en enda fågel. Torrt, dammigt och tråkigt. Km 54433 1 ryssvråk på stolpe.
Km 54438, kl 1235: vi stanna utanför museet i Kingwilliamstown. Det är hett. Vi äter lunch på Barkly Hotel. Här mötte jag helt oväntat Skead, museichefen, som vi just ämnat uppsöka efter lunchen. Han blev förstås mäkta förvånad och bad oss vara mycket välkomna till museet efter maten. Vi tittade så på museet, pratade diverse museifrågor, pratade fågel och såg på samlingarna etc. en god stund. Träffade även Ahrens, den gamle säkre trotjänaren på museet. Han är Cape Coloured, en mycket hygglig och bra prick. Han var med på Carp-färden till Kaokoveld 1951. Skead är alldeles ovanligt trevlig, vänlig och anspråkslös, och mycket kunnig också.
Efter en angenäm pratstund fortsatte vi kl 1450. Det var nu svår hetta! Jag körde tills km 54529. Mycket torrt hela vägen, och varm och stark sydlig [redacted] eller sydostlig vind. - 1 glada. 1+1+1 ryssvråk. Ungefär 15-20 ladusvalor på stängseltrådar på begränsat område nära Kingwilliamstown. Ungefär 5-8 striped swallows och 5-10 obestämda svalor också sedda.
Km 54529: Elisabet övertar ratten. Det är en mycket varm eftermiddag. 1 ryssvråk. 1 torn- eller naumannfalk. 2 Ardea melanocephala i sällskap. 2 storkar med vita ben på liten ängsbit vid vägen.
Km 54564 kl 1705 vi köpte bensin i Grahamstown och fortsatte sedan genast. Först intet. 1 svala, troligen striped, i varje fall inte ladu. Några tornsvalor, osäkra Apus barbatus. Några Onychognathus.
Km 54582 1 Polemaëtus bellicosus ad (obs: icke Stephanoaetus!!) kretsar helt nära, delvis ryttlar den tungt. Studeras länge. Mycket ståtlig sak. Några få obestämda tornsvalor. Sedan fågeltomt ett slag.
Km 54595 1 Elanus. 6 sittande ladusvalor. 3+1 Cape Rooks.

1 febr. forts.

Här är ej lika torrt som vid Kingwilliamstown. 3 ladusvalor sittande. 1 osäker svala, trol. ladu, dito. 1 obestämd svala flygande. 1 obestämd svala, icke ladu. 1 white-throated swallow. Elisabet såg 1 Elanus. 1 ladu flygande. Ungefär 45 - 50 svalor sittande, troligen m ladu allesammans.

Km 54609 c 10 - 15 svalor av flera arter på telefontråd; ej klara i detalj,(men trol. några ladu och några icke-ladu). Strax därefter stopp för ett antal svalor sittande på tråd: det är 2 Psalidoprocne, 6 striped swallows och 12 ladu, bland de senare "både ad och juv och ruggande ex". Några striped, troligen lesser striped, flög omkring därinvid. Km 54614 c 40 ladu på tråd, kanske dock ej enbart ladu. Km 54617 stopp vid Bushman River. Här satt på tråden c 40 ladusvalor, 1 Riparia paludicola och 1 lesser striped. Över floden flög 4 - 5 striped swallows. 1 ryssvråk på telefonstolpe. 1 rödmantlad falk, torn- eller naumann. Reed Valley Farms: plenty of Spreo. Ännu 1 ryssvråk, röd undertill. 2 cape rooks. 31 ladusvalor på telefontråd; ev. fanns enstaka andra svalor däri. 1 Elanus. 2 drongos. - Stora ananasplantager.

(10)

Km 54639 kl 1820 vi passera den skärning där jag fann Apus horus 1951. 5 ladu på telefontråd. - 54646 jag övertar ratten. Därefter ses en del ladusvalor, några få icke-ladu, 1 Elanus, m m, men det är motljus och ogynnsamma observationsbetingelser.

Km 54707 kl 1935 vi anlända till Beach Hotel, Humewood, Port Elizabeth. Färdsträcka idag 539 km.

Tillägg, gällande 31 januari: Sakabula var allmän på lämpliga lokaler även mellan Barkly East och Dordrecht.

2 februari 1956.

2 febr.

Km 54707, kl 0835 vi lämna Beach Hotel och sätta kurs västerut. Det är sol, men storm! Inte mycket fågel att se. 1 ryssvråk. Ladusvalor ses, de flyga lågt, enstaka eller några tillsammans, men inte många. På de första 96 km, till Humansdorp, sågs nog c 15 ladu, dessutom 1 paludicola och 1 striped.

Km 54803 Humansdorp. Härefter ses åtskilligt med ladusvalor i uthuggningar i (planterad) skog.

Km 54894 vi [redacted] ha kommit in i Tzitzikama Forest och stanna nära gamla bron över Storms River.(Nya vägen syntes vara i huvudsak färdig men var ännu ej öppen för trafik.) Alltså, vid den gamla, låga bron över Storms River. Här en högeligen efterlängtad iakttagelse. 1 ex av min nya, ännu ej publicerade vråk Buteo buteo trizonatus kommer till synes över skogen. Den ropar "kiie", svagt hörbart i blåsten, kretsar över tät, hög, ursprunglig urskog och fäller i hög och lavbehängd krona. Undersida med vit zon väl markerad; i övrigt är undersidan grå eller gråbrun, alltså intet rött! Stjärt mörkbrun, intet rött synligt, ingen bandning heller. Detta på 150 meters avstånd, med kikare, i skuggigt väder. Den vita zonen som sagt syntes tydligt. Vingundersida mycket erinrande om vanliga ormvråksmönstret. [redacted] Fågelns ringa storlek påfallande när man är van att se vråk (och det är jag). - 1 Columba arquatrix (Rameron pigeon) flög förbi och fällde i skogen nära vråken. - En säregen upplevelse att i fält studera en obeskriven fågel, därtill en som är lätt att känna igen, även i fält för den delen.

Vi körde ner till Storms River Mouth och gick här, resp. åt litet matsäck, från 1235 till 1350. En härlig plats att återse, men vädret var mulet och sjögången påfallande ringa. Av fågel blott 1 Haematopus moquini samt några gamla och 1 ung Larus dominicanus.

Över buskmarkerna mellan havet och stora vägen spridda ladusvalor, rätt mycket inalles, samt 1 Psalidoprocne.

(+ Vi fortsatte sedan västerut i mulet väder. Mycket litet att se. Men vid Bloukrans Pass, på östra sidan om floden, där vägen har börjat gå brant nedåt, stannade vi igen och gladdes åt att

1956 1950

2 febr. forts.

ånyo få se 1 Buteo buteo trizonatus (11), som flög över regnskogen. Den var i ruggning i hand- och armpennor. Det vita bandet på undersidan var mycket brett, ja, i själva verket är det oriktigt att tala om ett band, ty den dominerande färgen på undersidan var vit, med strupe och frambröst fläckiga i grått eller gråbrunt. Undersidan absolut utan rödbrunt. Lätet, när den flög över skogen i låga kretsar, var mycket likt den europeiska ormvråkens, ett klagande "kiii", ett par gånger även "kiihehehe", likaledes av klagande klangfärg, de sista stavelserna dallrande. Ett tu tre kom ännu 1 ex upp helt nära, i ren urskog. Detta ex hade en bred och tydlig vit zon på undersidan. Stjärt ej synbart röd. De 2 vråkarna kretsade tillsammans, 1 ex flög sedan iväg i snabb flykt och med relativt snabba slag. Lätena hördes. -

(11)

Nere vid Bloukrans River stopp igen för ännu en dylik vråk, som kretsade högt uppe. Den var också i ruggning, och lät höra sitt läte. - Sedan klättrade vi upp på västra sidan av floden och såg därvid ännu 1 ex av trizonatus med mycket brett vitt bälte på undersidan. Detta ex kom nära och kretsade och syntes fint. Över vägen i branten här flög även 8 - 10 Psalidoprocne, alltid lika trevliga att se. Det är nu regntungt och fuktigt.

Vi fortsatte västerut. Vid Groot River Pass inga vråkar sedda, troligen på grund av att det nu blivit regn. Under den vidare färden mot väster har man bl.a. norr om vägen en [redacted] dalgång med fin ursprunglig urskog, men intet att se av fågel. Nu regn rätt ordentligt. Ladusvalor starkt dominerande bland svalorna; de voro spridda och (ofta) flygande. 1 ryssvråk med röd undersida på en stolpe.

Före Keeurbooms River 1 stork nära vägen. Vid Keurbooms River 6 Bubulcus ibis på ryggen av var sin ko, kanske emedan gräsvegetationen var så tät att de ej kunde se insekterna eller röra sig obehindrat i den. Enligt min erfarenhet är det sällsynt att i detta land se Bubulcus sitta på boskap och vilt.

Knysna: rätt kort uppehåll, och vi körde ut till lagunmynningen vid havet mellan de branta bergen. Körde också ut till den ö i lagunen, där det ligger ett hotell. Här var högt vatten, och här [redacted] syntes endast 13+1 gluttar. På denna ö även några large striped swallows (cucullata). Vidare i närheten 2 svarta strandskator (moquini), samt på avstånd ytterligare några gluttar. Larus dominicanus sedd. I det grunda vattnet i lagunen stod flera Egretta garzetta. Över vattnet flög c 40 ladusvalor helt lågt; delvis satte de sig helt inpå oss. Det var starkt ruggande juv. och några ad. Huvud, strupe etc i ruggning. [redacted] Brushane var allmän här, och grönbena hördes.

Vi fortsatte snart. I Knysna Lagoon för övrigt intet, på grund av regn och högt vatten.

Bleshoender hållplats (där väg och järnväg går på vall över vattnet med bro på ett ställe): vi stannade vid bron. Här var mycket vadare: större strandpipare, spovsnäppa, småsnäppa, glutt och brushane, alla troligen allmänna, men det var omöjligt att på rimlig tid göra en ordentlig undersökning. Vidare sågos några grå-hägrar, samt Phalacrocorax lucidus, Phal. africanus, Egretta garzetta, c 100 yellowbilled duck etc., samt på avstånd massor med sothöns. Över vattnet minst ett hundratal ladusvalor som flög omkring helt lågt. Även i fortsättningen flera kilometer närmast därefter sågs mycket ladusvalor: hundratals ex flygande; senare över 60 ladu sittande på telefontrådar. Övriga svalor här: några få larger striped (cucullata) samt 1 albigularis.

Före Wilderness ytterligare 1+1+1 ryssvråkar på telefonstolpar längs landsvägen. Jag kontrollerade deras dräkt noga. De voro mycket röda på undersidan resp. på stjärten, och 1 ex hade ett relativt tydligt vitt band över bröstet (vilket vulpinus som bekant ej så [redacted] sällan har, fast det aldrig är tillnärmelsevis så väl avsatt som hos trizonatus - förutom många andra skiljande karaktärer).

+

I övrigt: Ceryle rudis sedd fint. Några korpar sedda flerstädes! Alls ingen koncentration av Falco naumanni här.

2 febr. forts.

Det är intressant att spekulera över tätheten av långflyttare från palearktis inom olika delar av Afrika, ej minst Sydafrika. De som regelbundet flytta till Afrikas sydligaste delar måste dock givetvis på något sätt vara så anpassade i fråga om sin sträckdrift att inte en alltför stor individkoncentration sker längst i söder! Detta kan ske genom att endast vissa populationer av ifrågavarande art (arter) överhuvudtaget flytta så långt, men även andra mekanismer äro tänkbara och kanske oftare använda. En ringa ändring i väderlek eller andra yttre faktorer torde kunna ge annan fördelning av individerna som resultat! Mycket intressant problem. - - -

(12) Vi fortsatte till George men såg inte mycket fågel: inga ryssvråkar efter Wilderness, däremot en del ladu. - Mycket vacker väg bl.a. förbi Wilderness. (Tillägg om Bubulcus ibis se nedan s. 13).

Vi tog in på ett hotell i George på kvällen. Jag har inte noterat vad det hette, men det var trivsamt, och maten god.

3 febr.

3 februari 1956.

Start från George km 55108, kl 0805. Vi far via Outeniqua Pass mot Oudtshoorn. Elisabet kör. Vägen är synnerligen vacker, men det är molnigt och kyligt väder. Ej ett liv att se vid färden över bergen, tyvärr. Därefter sågs bl.a. 12 strutsar (givetvis ej riktigt vilda!), och Spreo var allmän: bl.a. ett par flockar på 75 resp 100 ex., den senare nära stationen Zebra. Dessutom 2 obest. svalor samt 3 ladusvalor sittande på vägen. Vid liten konstgjord damm 1 Charadrius tricollaris.

Km 55155 1 struts och 1 Melierax musicus ad, utsökt fin, m sittande i buske nära. (vid km 55156)

Km 55157 en synnerligen spännande och intressant vråk, som jag noggrant studerade. Den hade blek rygg, vitt huvud och ljusa undre vingtäckare. Undersidan vit, frambröstet med mycket smala långsstreck, bakbröstet mindre fläckigt, buk fläckig men mera i tvärtecknat mönster. Alla fläckar små, ljust gråbruna, ej rödbruna. Den vita bottenfärgen överallt dominerande på undersidan. Stjärten hade nästan intet rödbrunt, den var regelbundet bandad i mörkt brunt och grått. Stjärtbas klart vit. Ovansidans bleka färg erinrade om den utomordentligt slitna fågeln från Stellenbosch, som felaktigt bestämts till "oreophilus" (South African Museum no.) Exemplaret påminde åtskilligt om den unga eller i övergångsdräkt befintliga trizonatus no TM 5006 i Transvaal Museum. Månne inte det var en ung trizonatus?? Men säker kan man faktiskt inte vara; det är förvisso möjligt att igenkänna typiska trizonatus i fält, däremot åtar jag mig inte att fältbestämma ungdräkter eller aberranta ex med så stor säkerhet att varje skymt av tvivel är borta! - Fågeln satt i en buske 50 meter från vägen och studerades mycket länge.

Vi fortsatte. Ytterligare 1 tam struts hanne och 1 dito hona samt 1+1 strutsar till. 1 Hirundo albigularis. 1 Ptyonoprogne. Nu också relativt mycket småfågel (scrub robin, bokmakiri, Passer melanurus, etc) samt mycket duvor. Massor av (tama eller halvtama) strutsar. 1 flygande och 2+2 promenerande storkar.

Oudtshoorn. Stopp för telegram till Inga. Sedan körde vi mot Highgate Ostrich Farm. På vägen 2 stäpphöns (hanne och hona); de vistades på själva vägbanan och flög inte upp när vi passerade. I lucernland vid Kammanassie River (på bevattnat område) ej mindre än 22+52 storkar - ovanligt mycket!! Några få svalor: vid Highgate några pearlbreasted swallows (Hirundo dimidiata) över gårdsplanen. Spridda ladusvalor. Vi gjorde en stunds uppehåll vid Highgate Ostrich Farm.

Fortsatte sedan mot Mossel Bay. Inga grundliga anteckningar från detta avsnitt, blott noterat att c 8 - 10 Bubulcus ibis sågos vid fårhjord ungefär 10 - 12 km norr om Mossel Bay.

Km c 55280, kl 1230 ankomst Mossel Bay. Jag var naturligtvis intresserad av att se efter ev. tärnor m m vid kusten. Det befanns att de stora prårnarna, som i januari 1951 hyste så mycket

3 febr. forts.

tärnor, lågo kvar i hamnen. Här var nu tämligen mycket Larus dominicanus men blott något tiotal tärnor. Därtill över havet, där bränningarna gick höga, spridda tärnor, men i helt ringa antal: några kentska, och några fisk- eller silvertärnor juv., inalles väl 15 - 18 ex. sedda. Vidare flög över havet 1+1 vanliga labbar (Stercorarius parasiticus) av mörka fasen. Långt ute över havet 1 mollymawk, exakt artbestämning omöjlig förstås, men allmänna typen särdeles karakteristisk [illegible] och alltid lika grann och rolig att skåda.

(13)

Vi åt lunch på Park Hotel (tråkigt ställe) och fortsatte sedan kl 1330. Alltsedan Oudtshoorn kör jag. - Vi stoppade kort vid bron över Gouritz River, eljest körde vi hela tiden så gott som utan uppehåll och med 70 - 75 km/tim. Det var frisk blåst och sol, dock tämligen mycket moln (ibland). Först en hel del flygande ladusvalor samt 1 ryssvråk men ytterst litet annat. Ej andra svalor än ladu. - Sedan en lång sträcka med mycket litet att notera. Runt Albertinia åter en del ladusvalor, men inga andra svalor, lågt flygande i blåsten. Mellan Riversdale och Heidelberg 8 ryssvråkar på begränsad sträcka, 1 ex flygande, alla de andra sittande nära vägen, på telefonstolpar, staketstolpar, 1 ex på marken.

Ungefärligt antal svalor sedda idag hittills c 125 (???, my. approx.), varav 90 procent ladu.?(Denna uppgift givetvis högst ungefärlig; protokollet antyder väl snarast större antal ladu. G.Rck vid renskrivn. 5 aug. 1957).

Km i Heidelberg 55407. Strax efter Heidelberg över stort odlat fält c 83 naumannfalkar, delvis ryttlande. På fältet även några Bubulcus, trots att där inte gick någon boskap. Även sågs 1+1+1 ryssvråkar och på några miles sträcka minst 20 - 25, kanske c 40 naumannfalkar.

Alltsedan Mossel Bay högst 4 Elanus.

Före Swellendam 2 - 3 ladusvalor flygande samt ytterl. 2+1 ladu, dessutom 2 eller 3 large striped swallows. Just i utkanten på Swellendam ännu 1 ryssvråk.

Km 55465 kl 1640 vi köra igenom Swellendam. Elisabet kör alltsedan Heidelberg.

Km 55479 kl 1655 vägskäl: till vänster tar vägen av mot Bredasdorp, avstånd dit 39 miles. Vi taga in där. 1 cape rook. 2+1 trappar sp. ind. 2 korpar (Corvultur). Flock Spreo. Vi färdas mest mellan odlade fält, tämligen torra. Vägen är mycket dammig. Vi se här inga svalor, vråkar eller falkar tills vidare. Vid Slaapkop (triangelpunkt, 1136 ft) plötsligt c 30 - 35 Falco naumanni över odlat fält nära vägen. Jag hoppade av och tittade på dem; då kom en hanne av Circus maurus på nära håll över fältet!! Den var svart men med vit övergump och en vit långsträckt fläck på vingens ovansida. Vingens undersida vit, men undre vingtäckare svarta, kanske med undantag av de största. Vingform smäckrare än brun kärrhök , men ej så smal som hos pygargus eller macrourus. Se skisser här:

Kärrhöken flög över stora odlade fält och blev delvis ofredad av ett par Falco naumanni ur nyssnämnda flock. - Vidare sågs 2 trappar, jfr white-quilled korhaan.

Vi anlände till Bredasdorp km 55543, kl 1830. -

+ Tillägg till 2 febr: stor flock Bubulcus ibis på c 35 - 45 ex vid mycket stor fårhjord strax öster om Bleshoender.

1956

(14)

4 februari 1956.

4 febr.

Vi startade redan kl 0605 från Bredasdorp och satte full fart mot Cape Agulhas, ankomst dit 0645. På vägen 1 ryssvråk; Spreo var mycket allmän, och ladusvalor tämligen allmänna.

Cape Agulhas roligt att återse! Här flock [redacted] på 10 europeiska starar, 1 småspov, sula sedd, likaså Larus dominicanus, stormfåglar på långt håll över havet, vanlig labb (parasiticus), samt skarv. Roligast var att se tärnor i stort antal: kentska tärnor flög åt båda håll längs kusten och därtill obestämda tärnor (som också kan ha varit kentska!) i stort antal västerut. Flera hundra tärnor sågos 0645 - 0745.

(14)

Vi åt frukost på ett hotell och for sedan vidare. Medan vi ännu följde kusten helt nära Cape Agulhas sågo vi helt överraskande 2 gamla Buteo rufofuscus på stolpar helt nära vägen; de voro blågrå ovan och i allo typiska evad det gäller arten, men de hade mera vitt undertill än vad nominatrasen nog normalt har. Detta är av intresse; jfr CheckList of Birds of S.W. Cape Province 1955. Vid Zoetendalsvlei var ladusvala allmän; andra svalor sågos icke. På ett fält 5+1 ryssvråkar! På ett annat fält, vid ett kadaver, 5 Gyps coprotheres, vilket också är av intresse, enär denna art annars anses vara så gott som utrotad här nere i sydväst. 3 storkar! Vid vattensamlingar [redacted] och kärr här var småsnäppan allmän, vi såg flera hundra brushanar och några större strandpipare! 4 Chaetopus capensis! 7+15 Tetrapteryx paradisaea också sedda här, likaledes oväntat. Allt detta före Elim.

På sträckan Elim - Stanford tämligen få ladusvalor, 1 large striped swallow, 1 pearlbreasted swallow samt 1 ryssvråk.

Hermanus Lagoon: stora flockar änder på långt håll, ej bestämda med säkerhet men kanske yellowbilled duck. Mycket få tärnor syntes här. Vid Hermanus 1 labb (parasiticus) av ljusa fasen jagande tärna.

Km 55705 kl 1225 vi lämna Hermanus. Mycket ladusvalor, säkert omkring 100, alla flygande över bushen och vägen i den friska ostliga vinden. Även 1 Ptyonoprogne sedd. Ända till c 10 - 12 km västerut från Hermanus sågs ladusvalor flygande i stort antal; ingen annan svala förrän vid Botrivier där jag såg 1 striped swallow. Vid Sir Lowry Pass den sista ryssvråken.

Vi anlände till Sea Point km 55845, kl 1500 efter en härlig färd. Inga och Lillan var där och hade haft en skön resa med tåg från Pretoria.

Tillägg 28 jan. - 4 febr. 1956

Diverse tillägg och kommentarer till fågelanteckningarna på färden Pretoria - Kapstaden 28 jan. - 4 febr. 1956.

Som synes av protokollet är allting inte noterat, men av vissa grupper har jag antecknat allt eller nästan allt.

Stork: alla noterade. Bubulcus: ej på långt när alla noterade. X

Änder: förutom det antecknade sågs en flock Anas undulata på en dybank i floden nära Port St. Johns. Rovfågel: det mesta har antecknats, dock ej alla Elanus, tyvärr, åtminstone inte till att börja med. Jag har ej heller antecknat alla små falkar (tornerli eller naumanni); dock ha alla koncentrationer angivits. I övrigt sågs sådana småfalkar nästan alla dagar men i mycket ringa antal, några få till högst 10 ex per dag, och i dylika fall ofta omöjligt att avgöra om det var tinnunculus rupicola eller naumanni. Circus maurus alltid noggrant antecknad; det var anmärkningsvärt att se den 2 gånger, och båda gångerna så nära och fint. X

Cape Francolin sedd mellan Swellendam och Bredasdorp samt mellan Cape Agulhas och Elim. Numida sedd ett par gånger. Paradistranan (Tetr. paradisaea) endast sedd i Bredasdorp-området såsom angivet ovan. - Den stora trappen före Sterkstroom absolut klar, det måste helt enkelt vara Neotis cafra.

+ Vadare och tärnor: allt av vikt noterat, likaså alla labbar. X

Stäpphöns: icke sedda så när som på de 2 Pterocles namaqua söder om Oudtshoorn enl. ovan. Duvor: de vanliga arterna i regel icke antecknade. Namaqua dove (Oena) icke sedd!

1956 — Tillägg 28 jan.–4 febr. forts.

(15)

Tornsvalor: det viktigaste (15) antecknat. Apus melba sedd ett par gånger i enstaka ex utan att/ antecknas. På denna resa har jag i regel icke skrivit upp Apus affinis och Apus caffer - tyvärr! Apus horus däremot alltid noterad.

Calendula magnirostris: en mycket tjocknäbbad lärka sågs i 1 ex vid Cape Agulhas; torde varit denna art. Eller med full säkerhet?

Macronyx capensis sedd flerstädes på färden, i regel utan att antecknas. Sigelus silens också sedd flerstädes. Stenostira scita endast observerad på platån vid Naudes Nek såsom angivet. 2 ex av denna samt 1 Serinus canicollis och flera Alario alario satt nära varandra på stakettrådar. - Oenanthe monticola sedd my. ofta i vissa områden. Saxicola torquata sedd mycket ofta. Dem är utomordentligt allmän i gräslanden öster om Naudes Nek samt i själva passet och vidare mot Rhodes. - Sicklewinged chat (Emarginata sinuata): nästan säkert var det denna art som ofta sågs i Naudes Nek. Relativt livligt avstickande rödaktig övergump. Eventuellt dessutom Cercomela familiaris?

Svalor: ladusvala i regel icke antecknad lika exakt evad det gäller varje sedd flocks individantal, som jag ofta gjort förut, men en allmän översikt över dess förekomst och starka dominans erhölls ju, och anteckningarna äro tillfullo användbara för dylika uppgifter, liksom ifråga om relativ talrikhet etc. Hirundo dimidiata häckade på Highgate Ostrich Farm vid Oudtshoorn och sågs på enstaka andra platser. Hirundo atrocoerulea endast sedd på angiven plats i Natal, tämligen nära gränsen mot Kapprovinsen. Hussvala aldrig sedd på denna resa.

Fiskaal (Lanius collaris) ej antecknad på denna färd. - De flyttande arterna L. collurio och L. minor aldrig sedda!

Nectarinia famosa (Malachite Sunbird) sedd flera gånger uppe i bergen på sträckan Maclear - Rhodes.

Sakabula noterad överallt, åtminstone i utkanten av sitt utbredningsområde. "King-of-six" anmärkningsvärt allmän på sträckan Dundee - Maritzburg samt vidare därifrån mot SW, enligt anteckningarna ovan.

Alario alario anmärkningsvärt allmän i Naudes Nek och sedd även i övrigt (men jag har ett bestämt minne av att den sågs endast på en begränsad sträcka nära detta pass).

Spreo: delvis mycket allmän.

Små gulgumpade canaries mycket allmänna i Naudes Nek och där i närheten. Art:

Serinus canicollis sedd i 1 ex Naudes Nek, se Stenostira scita härovan.

---

6 febr.

Vistelsen i Sea Point/ blev mycket skön. Jag var trött särskilt i början och trivdes ovanligt gott med att vila. Inga återhämtade sig mycket tillfredsställande från sin operation. Vi gick och badade vid stranden eller i simbassängen men eljes blev det inte mycket utevistelse i Kapstaden. Vi var hos svenske ministerns, Aminoff, på middag måndagen den 6 febr. Mycket charmant hem, och trevlig stämning. Men jag häpnar varje gång jag hör en bildad person diskutera jakt på det fullständigt fasansfulla sätt som exempelvis herr ministern gör. Tvi fan. Vad fru Aminoff beträffar är hon överflödande älskvärd och pratar som en kvarn, men det vore synd att påstå att hon är normal.

7 febr.

Tisdagen den 7 febr. for Elisabet och jag till Cape Point. Det var en synnerligen trevlig färd, och att återse denna plats var verkligen ljuvligt. Det var sol och blåst. - Babianerna nere vid fyren voro fräckare än någonsin och långt ifrån trevliga. En stor hanne formligen belägrade vår bil i samma ögonblick vi stannade. Han klev upp på kylaren, tittade å det fräckaste in i bilen och hotade att gå till angrepp när man gick ut. Rev itu vindrutetorkaren precis som babianerna gjorde här för fem år sedan! Sedan hoppade den upp på en annan bil full med småbarn och parade sig vilt med en hona på kylaren. - Av fyrfolket fick

7 febr. forts. vi veta, att tills rätt nyligen en mycket stor hanne formligen hade terroriserat människor som kommit ditner. "He attacked lots of people when they did not give him sweets", sade de bl.a.!! Detta ex. hade dock slutligen med vederbörligt tillstånd skjutits. Men det ser ut som om den redan fått en efterträdare som snart blir lika besvärlig! -

Nåväl, sedan vi under babianens överinseende lämnat bilen och i nåder undsluppit att bli anfallna (fast det var nära när jag böjde mig ner och tog upp en sten att ha till hands!), så gick vi ner till sandstranden omedelbart nordväst om Cape of Good Hope (obs: det riktiga Cape of Good Hope, vilket som bekant inte är detsamma som Cape Point). Här var stark bränning och mycket kelp uppkastad. Här och där var en grå massa av crustacéer (isopoder, amfipoder; prov togs). De voro koncentrerade på ett mycket egendomligt sätt: på några kvadratmeters yta var det alldeles fullt, ofta med ett mycket tydligt "centrum", där djuren låg i flerdubbla lager, och därifrån kontinuerligt tunnare ut mot periferin tills det slutade helt efter 2-3 meter. Så en lucka på 50 - 100 meter, och så en ny koncentration. Alla voro levande och hoppade mycket livligt. 2 ladusvalor och 5 - 6 Ptyonoprogne fuligula flög häröver, gjorde då och då en sväng över massorna av kräftdjur och tog de hoppande djuren i luften!!! Oerhört oväntat! -

(16)

Onychognathus morio allmän. Ryssvråk: 2 ex nära Cape Point. På hemvägen sågos dessa 2 ånyo och därtill 2 andra ex nära Simonstown. På nervägen mot Cape Point sågos några flygande och några sittande ladusvalor.

Över havet: det blåste starkt. Sulor, alla eller nästan alla i adult dräkt, voro vanliga, enstaka eller i små "band" på upp till 6 - 8 ex. Skarvar (lucidus och capensis) voro allmänna; stora flockar rastade på klipporna som delvis voro vitkalkade. Larus dominicanus sågs i flera ex. Sterna bergii sågs i 2-3 ex juv vid Cape of Good Hope. Spridda tärnor längre ute, men ej talrika; bland dessa var åtminstone en del fisk- eller silvertärnor samt eventuellt enstaka kentska. Stormfågel: en enda Procellaria aequinoctialis sedd! Ingen annan stormfågel, ej en albatross trots mycket letande.

13 febr. Den 13 februari, Ingas 30-årsdag, gjorde vi en färd från Sea Point via universitetet till Kirstenboschs botaniska trädgård, där vi vistades rätt länge och åt litet mat, och sedan fortsatte vi över Constantia Nek och Hout Bay tillbaka till Sea Point. Mycket skön tur. Jag såg ej mindre än 10 ryssvråkar på denna runda, därav 3 vid universitetet och 2 vid Kirstenbosch, de övriga spridda. Ovanligt mycket tycker jag.

14 febr. Den 14 februari for Broekhuysen och Liversidge och jag och Elisabet till Langebaan , den berömda fågellokalen vid Saldanha Bay. Det var en oerhört fin tur. Jag gjorde endast summariska anteckningar: 6000 spovsnäppor, många hundra småsnäppor, över 60 Limosa lapponica, över 15 Calidris canutus, över 35 Terek-snäppor (de flesta på en plats på västsidan av lagunen), flera småspovar, enstaka storspovar, flera hundra större strandpipare, 1 brushane, några Tringa stagnatilis, några gluttar, c 100 kustpipare, flera Charadrius marginatus, flera chestnutbanded plovers plus 2 dunungar(!!). Vidare ladusvala samt 3 Elanus, 1 Circus ranivorus och 1 glada, troligen yellowbilled.

På utvägen från Kapstaden på c 68 miles sträcka 21 ryssvråkar, 11 naumannfalkar och 2 Elanus. På hemvägen 9 ryssvråkar, 25 naumanni, några obestämda småfalkar samt 1 Elanus. Även svalor etc. sedda på vägen.

+ Observera att Saldanha Bay är så stort att man ju inte kan göra en fullständig census över hela områdets fågelfauna. Vi besökte en del av de bästa platserna och tittade ut över rätt stora områden och hade stor tur i mycket, men hur totalsiffrorna skulle se ut är något helt annat.

febr 1956

(17)

Lokaler för insektrören:

N betyder Naudes Nek (2 rör, viktigast harkranken).

PE " Port Elizabeth, Humewood, vid Beach Hotel, på bilens vindruta där en stor insekt slagit emot på färden mot Port Elizabeth. Här hade på morgonen samlats en liten egendomlig skalbagge på den "våta fläcken" (1 rör).

(17) Cape Point (1 rör).

V betyder sydändan av Langebaan Lagoon (2 rör).

G oklar innebörd.

För övrigt kontrolleras fyndorterna enligt uppgifterna här i dagboken.

1956

16 februari 1956. (18)

16 febr.

Dagen för återfärden till Pretoria var inne. Även nu följde Elisabet Wettergren med i min bil, under det att Inga och Lillan reste tåg.

Avresa Sea Point, Cape Town, km 56611, kl 0715. På sträckan fram till Bellville och ännu ett stycke: intet att se. Därefter, från km 56651 fram till Du Toits Kloof: 6 ryssvråkar på en vägsträcka av 12 kilometer, därefter inga. Vidare sågs 1 Elanus, 1 obestämd rödmantlad falk, c 10 obestämda svalor och minst 2 large striped swallows, samt 1+7 Corvus albus. - I Du Toits Kloof: 1 glada. - Efter Du Toits Kloof, på vägen till Worcester: 2 biätare, Merops apiaster, på telefontråden längs vägen, med 100 meters inbördes avstånd; det var ett par miles före Rawsonville. Jag studerade dem särskilt noga (trots att det förstås genast syntes vilken art det var); ty Broekhuysen har sagt mig att i trakten runt Kapstaden försvinna biätarna (apiaster) redan i januari. Han ansåg att de flyttade norrut, efter fullbordad häckning, redan så tidigt. - Vidare: 1 Elanus, 1 ryssvråk, över 9 ladusvalor, 1+1 rödmantlade falkar.

(18)

På sträckan Worcester - Hex River Pass: 2 ryssvråkar nära De Wet, 1 Elanus, [illegible] 1+1 rödmantlade falkar, 1 glada, 1 Ptyonoprogne samt c 10+2 obestämda svalor, troligen ladu. Inga Corvider, och inga rovfåglar eller svalor utöver de nämnda.

I Hex River Pass, med utsikt över dalen, rastade vi kl 1020 - 1040, km 56787. Därefter körde Elisabet, och jag förde dagbok. 2 Corvus albus. 1 sittande och 1 flygande rödmantlad falk, trol. tinnunculus rupicola. 4 Corvus albus. Jag antecknar fullständigt av vissa grupper (svalor, rovfågel, kråkfågel, tornsvalor, vadare m m); därutöver endast märkligare saker. Ännu 1+1 röd falk.

Km 56818 Touws River. 56820 1 liten röd falk. 1 obestämd vråk på avstånd. 56829 4 Corvus albus. 1 röd falk. Ytterligare 2+1+1 röda falkar. 3 Corvultur. 56852 2 large striped swallows. 1 röd falk. 56857 liten damm t.h. om vägen i alldeles öppet Karroo-landskap. Över dammen flera Apus melba, även rätt högt uppe. 1 liten röd falk. 56866 1 Apus caffer.

56868 1 Buteo rufofuscus ad. 56869 ånyo 1 Buteo rufofuscus ad! 56882 1+1 röd falk. 56886 1+1 röd falk. 1+3+1 Apus caffer. 56889 2+1 röda falkar. 4 Apus caffer. 56896 1 ryssvråk.

56903 Laingsburg. Stopp 1217 - 1220 för påfyllning av [illegible] bensin och olja. Strax därpå 1 Apus affinis. 1 Pterocles namaqua i vägkanten. Ännu 1 Apus affinis. 1 ryssvråk. 2 Melierax. 2 Corvus albus. Ytterligare 2 Melierax. 1 osäker Melierax. 1 röd falk. 1 Apus affinis. 3 Corvultur.

56938 jag övertar ratten och kör 149 km, d v s till km 57087, vilket är strax före Beaufort West. Härvid a) sträckan 56938 - 57004 minst 3 Melierax, ganska mycket Corvus albus. Summa 31 - 33 ladusvalor, fördelade så: 5 sittande, 9 sittande, några sittande, några få flygande, c 10 sittande. - Det är hett, men frisk vind. Inga andra svalor. Några spridda röda falkar, ej mera än förut. Några Apus melba och ett par A. affinis. b) km 57004: här gjorde vi lunchrast kl 1348 - 1412 på slätten, med fin sikt österut. c) sträckan 57004 - 57087 tog endast 69 minuter. Här och där flacka regnvattenpölar. Vid slutet, km 57087, undersökte vi en dylik men utan resultat så när som på en vivel. Fågel på denna vägbit: 1 ryssvråk, 1 Melierax, några få röda falkar, dessa enstaka eller 2 tillsammans. Corvus albus rätt allmän, säkert omkring 30 ex sedda. 2 svalor, det var trol. large striped (cucullata), i varje fall icke ladu. Dessutom 1 flygande ladusvala och en flock på 11 sittande ladusvalor samt 2 andra svalor, som flög och troligen var ladusvalor. Tornsvalor fåtaliga.

Km 57087 1+1 ryssvråk. 1+2 röda falkar. 1+4+c 4 Corvus albus. 1 svala, trol. large striped, i varje fall icke ladu. Ytterl. 4 Corvus albus.

Km 57113 Beaufort West. Vi stannade ej. 2+11 Corvus albus. 6 flygande ladusvalor. 2 sittande, 1 flygande samt 1 sittande

1956 16 febr. forts.

(19)

ladusvalor. 1 liten röd falk. 1 ryssvråk flygande lågt vid vägen. 2 obest. sittande svalor. Namaqua doves (Oena capensis) vanliga; 1 ex flygande framför bilen höll nästan lika hög hastighet som denna. Bilen gick 74 - 76 km, duvan flög 68 - 70 km, säkert ej under 68. - 1 ryssvråk. 3 flygande svalor, trol. white-throated, my. osäkert, men absolut inte ladu. 7 flygande ladu. Några sittande obestämda svalor. 10+12+c 16 sittande ladu; denna koncentration av ladusvalor var över en grön och blommande Acacia-bush med flera regnpölar!! - 1 ryssvråk. 1 Corvus albus.

(19)

Km 57143 kl 1618. Lång paus. 1 Corvus albus. 57159 1 ryssvråk. 1+1+1+1 Corvus albus. 1 svala, kanske large striped, i varje fall icke ladu. 1+1 röd falk. 57169 Nelspoort Sanatorium. 57175 några Apus affinis. 1 Melierax. 8 kretsande Corvus albus. 1 sittande Corvus albus. 1 sittande röd falk. 1 large striped swallow (cucullata). 2+1 Riparia paludicola. 1+1 svalor, troligen icke ladu. Ytterl. 3 cucullata. 1 ryssvråk. 8 Creatophora och 1 Spreo. Observera: Spreo icke sedd förut idag.

Km 57195 kl 1657 Three Sisters järnvägsstation. 1 Apus affinis. 57201 Three Sisters, de tre berömda bergen. Stopp ett par minuter. Jag övertar ratten. Under uppehållet ses 1 förnämlig Aquila verreauxi över ett av bergen! -

Jag kör nu fram till Richmond, 104 km. På denna långa sträcka gick åtminstone i regel ingen telefonledning parallellt med landsvägen (vilket kan influera på antalet sedda svalor m fl fågelarter). Först föga fågel att se. 1 ryssvråk på staketstolpe. 1 Melierax. En del obestämda svalor, senare 1+1 Riparia cincta samt tämligen mycket Petrochelidon spilodera, dessa dels spridda, dels c 50 tillsammans vid en bro. - Regn, uppenbart kraftiga, hade nyligen fallit över stora områden, men flodbäddarna höll i regel intet eller mycket litet rinnande vatten. - Ännu 1 ryssvråk på staketstolpe. Ungefär 35 km före Richmond och strax före trigonometriska punkten 4810 gick en tät flock på 190 - 200 storkar på ett lucernfält vid farm. Alla höllo tätt ihop och vistades i samma fält. Därtill kom c 15 ex flygande i spridd ordning och fällde i fältet. Tidigare idag ej en enda stork sedd på the veld. Senare däremot, före Richmond, sågs dels (a) ungefär 25 - 35 spridda storkar på naturlig veld med karroo-vegetation; marken var fuktig här av nyligen inträffade regn. Åtminstone somliga storkar hade vita ben, smutsade av exkrementer alltså. Dels (b) sågs 1 ensam stork i litet odlat fält, troligen lucern. Dels (c) slutligen 3 andra storkar i bevattnat fält. Dessa (a, b, c) storkar gingo många km resp 10 - 20 km från den första, stora flocken. - På denna sträcka sågos inga eller helt få ladusvalor, vilket var oväntat på grund av att trakten nyligen fått regn. (Orsaken kan kanske vara att svalorna ej hade telefontrådar att sitta på?! Åtminstone inga sådana som kunde ses från vägen!)- Observera ryssvråkarna här.

Km 57305 kl 1838 ankomst Richmond. Vi tog in på Masonic Hotel. Det var en lång körning, 694 km, men allting hade gått bra, även om en del träsmak var ouddviklig mot slutet.

B

17 febr.

17 februari 1956.

Vi lämnade Richmond genast efter frukost, kl 0815. Fortsatte på stora vägen nordostvart. Ej telefontråd utefter vägen.

Före km 57335 sågos 1+1+1+1 ryssvråkar samt 1 Buteo rufofuscus ad. En av ryssvråkarna satt på en telefonledning som korsade vägen; de övriga satt på staketstolpar. Vidare först en del svalor som icke voro ladu; summa 10 - 15 dylika. Sedan c 15 sittande och 4 flygande ladusvalor. Ståpphöns (namaqua) hörd. 1+6 glest fördelade storkar. 4 paradistranor (Tetr. paradisaea) på stort naturligt gräsland. Spridda småfalkar.

+ 57335 50 springbok!! - På sträckan 57335 - 57370, d v s fram till Hanover, sågs mycket av intresse: inalles c 40 storkar, ofta enstaka, men ibland upp till 5 - 6 tillsammans, dock alltid mycket glest fördelade. Vidare ej mindre än c 12 paradistranor,

1956 — 17 febr. forts.

(20)

fördelade sålunda: c 1+4+4+2+1. Även 3 ryssvråkar på staket-stolpar (ingen telefonledning längs vägen här). Flera Corvus albus såsom förut. Ett par enstaka Spreo. Circus maurus, den svarta kärrhöken, hanne ad i härlig dräkt, satt nära vägkanten vid en regnpöl, som samlats i en tämligen djup grop uppgrävd av vägmaskiner. Fågeln blev inte synlig för oss förrän vi var alldeles nära. Den flög upp, förstås, och drog iväg lågt över marken i typisk kärrhöksflykt. Vi tvärstannade . Ovanligt roligt att se denna art, som anses vara på väg att försvinna, så många gånger. - Vidare: ladusvalor allmänna, nog sågs inalles c 75 ex på denna sträcka, därav minst 35+10 sittande och en flock på över 20 flygande samt ytterligare en del flygande. Övriga svalor sedda här: Petrochelidon spilodera och Hirundo cucullata. Jag fick intrycket att även icke-ladusvalor voro allmänna.

Hanover 0930. Härinvid 1 abdimstork, ensam. Den var smutsig i fjäderdräkten, och jag tror att undernäbben var för kort. Säkert ett ex i dålig form eller skadat. (Och därför ensam!). Vingarnas översida var mycket smutsig, med vita fläckar.

Strax därefter en flock på 45 abdimstorkar tätt tillsammans på gräsmark invid samhället. Därinvid några få vita storkar.

Mellan Hanover och järnvägskorsningen c 15 storkar på rimligt håll, därtill betydligt flera på långt avstånd. Alla gick glest spridda, om ock ej likformigt fördelade. Mycket få Falco naumanni. Ingen ryssvråk. 7 abdimstorkar flygande. 20 Corvus albus kretsande. Paradistrana: en flock på 5 ex samt några få enstaka ex. - Svalor rätt allmänna, men Petrochelidon spilodera dominerade tämligen starkt i antal. Ingen telefonledning längs vägen. - Några spridda Alopochen. - Regn har tydligen fallit rätt nyligen över hela området.

Från järnvägskorsningen till Colesberg: ladusvala allmän hela vägen, särskilt första hälften av denna sträcka. Fortfarande ingen telefonledning längs landsvägen. 1 ryssvråk vid vägen, skrämdes upp av en införding. Stork (vit, som alltid om ej annat säges): rätt allmän, och nästan likformigt spridd. Nog ungefär 60 ex sedda på the veld, några stodo vid vatten. 2 par rostand (Casarca cana) vid m l m naturliga dammar. Paradistrana: flera ex, dels ensamma, dels parvis. 12 km före Colesberg nära vägen sågs ett par som hade 2 ungar, halvvuxna, kroppen väl gott så stor som en höna, ben och hals dock långa förstås. Ungarnas färg grå, men huvudet särskilt ovanpå starkt avstickande genom gulbrun eller blekt rödaktigt brun färg. Mycket trevligt. - Ladusvala dominerade sträckvis, men i det hela ej starkt. Ingen Falco naumanni sedd här.

Ankomst Colesberg km 57447, kl 1050. Vi bytte tändstift här och fortsatte kl 1110, km 57448. Elisabet kör nu, och jag för fr o m nu fullständigt protokoll. Apus affinis allmän i staden. OBS! Nu går telefonledning utefter vägen igen. 8+2 sittande ladusvalor. 1+2 storkar, därtill 7 storkar i mycket stor fårhjord. 1 fiskaal. 2 Petrochelidon flygande. 2 fiskaaler. 1 flygande och 1 sittande ladusvala. 4 Petr. spilodera. 3+1 naumanni, dock kanske ej fullt säkra. 2+6 paradistranor! Några obestämda småf. 3 paradistranor, varav 1 icke helt fullvuxen ungfågel, och 3 storkar bland får. 1 ryssvråk på termithög. 2 storkar. 3+1 storkar bland får. 1+1 bergsstenskvätta (Oe. monticola). 2 Falco naumanni. 2+1 Corvus albus. 3 spilodera. Över 2 ladusvalor. 1 gråhäger, Ardea cinerea, vid damm. 2 storkar bland får. 1+3 storkar. Ytterligare 6 storkar bland får. 1 ryssvråk på telefonstolpe, därunder på staketet 1 Falco biarmicus! 3+2 storkar. 2 paradistranor. 2 Corvus albus. 2 flygande ladusvalor. En av dessa, samt många tidigare sedda ladusvalor, starkt röda undertill. OBS! Detta kan vara av taxonomiskt intresse, men jag tror faktiskt att även dylika individer äro av nominatformen. 2 Hirundo cucullata. -

Väder: det är varmt, klart, och frisk vind. Klar luft.

Paus. Sedan 1 Falco naumanni.

1956

17 febr. forts.

Km 57478: bron över Orange River. Stopp förstås. Mycket vatten i floden. 9 storkar kretsade över vattnet nära bron. Vi fortsatte kl 1156 efter kort uppehåll. Några springboks. 2+3 storkar. 1 röd falk. 3 trappar (afra?) i skuggan av träd. Det är nu torrare än förut. Väldiga öppna gräsmarker, som te sig gula eller grågula av det glesa och låga gräset. Ej regnpölar. 2 paradistranor. Intet annat till att börja med.

(21)

Km 57485 1 ryssvråk på telefonstolpe. 1+1 liten röd falk. 1 obest. småf. 1 osäker Alopochen. 1+2 storkar. 1 osäker white-throated swallow sittande. 5 ladusvalor, varav 1+1 flygande, 3 sittande. 1 fiskaal. 5+13+1 sittande ladusvalor samt 3 flygande. 1 cucullata flygande. 1+1 bergsstenskvätta (Oe. monticola). 1 Spreo. 1 mossie. 1+1 obest. småf. och c 10 obest. svalor.

Km 57500 kl 1216. 1 Spreo. 1 obest. svala, dock icke ladu. 1 helt obest. svala. 1 obest. piplärka. 2 Corvus albus. 2 mossies. Waterkloof samhälle passeras. 3+1 obest. småf. 2 obest. svalor. 1+1 ladusvalor. 1 Ptyonoprogne.

Km 57509 kl 1225 Philippolis. Vi stanna ej. 1 ladusvala flygande. Ungefär 8 svalor på telefontråden, åtminstone de flesta voro icke ladusvalor utan cucullata m fl arter. Stark koncentration av Falco naumanni börjar: 1+1+1+2+1+1+2+1+2+4+1+2+1+4+2+2+1+1+3+2+3+3+1, alltså summa 42 här, till att börja med. 1 stork med vita ben. Ytterl. 1 stork samt 4 storkar tätt tillsammans. 1 Corvus albus. 1 fiskaal.

Km 57518 2+3+2 storkar på väldiga gräsmarker. Ytterligare 1+2+1+2+1+1 Falco naumanni. Sedan 9 Falco naumanni till.

Jag börjar nu en räkning av Falco naumanni, så som de sitta på eller intill telefonstolparna. På trådarna mellan stolparna sitta de icke. En lång rad stolpar hysa i tur och ordning följande antal naumannfalkar:

1	0	0	2	1	0	1	0	1	0	0	0	0	0	3	1	0	0	1	0	→	11
3	3	0	0	4	1	2	2	2	0	1	0	1	1	0	1	0	0	1	2		14
0	0	2	0	3	1	0	0	1	0	3	0	2	2	2	0	0	0	0	0		16
0	0	2	1	0	1	1	0	0	1	2	0	1	2	2	0	0	0	1	1		15
0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	2	0	0	1	0	0		5
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	(0	0)		0

Här alltså summa 71 naumanni. Därtill på en stolpe (den artonde från räkningens början) 1 ryssvråk. Vidare på denna sträcka 1 flygande och 1 sittande stork, 1 abdimstork, några obestämda lärkor, samt tämligen mycket svalor, nog inalles c 25 - 30; mest var det spilodera som flög omkring. - Ovanstående räkning slutade vid km 57528.

Km 57531 vi korsa järnvägen. Därefter summa 9+2 naumanni. 14 ladusvalor och c 15 blandade svalor. Nya mängder av naumanni: 34+9+c 30, delvis flygande. 2 kretsande och allra minst 11 gående storkar, de sistnämnda delvis bland får.

Km 57538 kl 1247 fortsatt fullständigt protokoll. 1 obestämd svala. 1 fiskaal. 32+13+4+1 sittande naumanni samt 4 flygande. Ytterligare 14 sittande naumanni samt 6 till. Flock på c 10 spilodera. 2 obestämda svalor, trol. ladu. Ytterl. 7 naumanni.

Km 57547 kl 1300 4+1+5+minst 1+12+4 naumanni. 7 storkar. Minst 6+1+1 spilodera, flygande. 2 sekreterarfåglar promenerande. 7 sittande ladusvalor. 1+4+3+1 naumanni sittande samt 1 flygande. 2 Oena capensis.

Km 57556 1+1 ryssvråkar på telefonstolpar. Minst 1 cucullata. Minst 5 spilodera. Flera spilodera vid bro samt ännu 1 spilodera. 1 cucullata. 1 obestämd lärka och 1 obestämd svala. 1 osäker Falco naumanni. 2+3+1+1+1 naumanni. 1 obestämd småfågel. 1 Apus affinis.

Km 57568 kl 1320 Trompsburg. Vi stannade ej. 3 Apus affinis. Spridda naumanni, summa minst 4. Några spilodera vid bron över Vanzylspruit. 1 Buteo rufofuscus ad på telefonstolpe. Telefonledningen följer vägen. Ytterligare summa 10 sittande och 2 flygande Falco naumanni. Därefter lång paus.

Sedan 1+1 ryssvråkar på telefonstolpar. - Observera fattig-

1956
17 febr.
forts.

(22)

domen på småfågel!! Protokollet är fullständigt och noggrant fört. - Terrängen är flack och öppen. Det är hett och torrt.
Ännu 1+1 ryssvråkar på telefonstolpar. 1 spilodera. 3 osäkra Stephanibyx coronatus. 3 storkar bland får. Summa 16 Falco naumanni. Minst 2 spilodera.
Km 57591 och 57594 ånyo vardera 1 ryssvråk på telefonstolpe. 1 sekreterarfågel; den höjde sig på benen och "knäade" två gånger och tog upp ett litet byte. 4 paradistranor. 2+1 Corvus albus. 1 stork. 2 mossies. Km 57607 Edenburg kl 1350. Vi stannade ej. Trakten verkar mycket torr. Örter och gräs äro ej gröna utan gula eller matt gråaktiga. 1 Falco naumanni. Sedan lång paus.
Km 57616 betongvall vid bron över Ospoortspruit. Här flera tiotal Apus affinis. 4 trappar, med blågrå huvuden, och ej stora. 2 obestämda småf. Ungefär 15 - 20 Bubulcus vid fårhjord och 2 kor. Några obestämda svalor. Efter Edenburg ingen telefonledning längs vägen, med undantag av de sista 8 kilometerna (ungefär). 1 ryssvråk. 1 liten röd falk. 1 osäker Oenanthe. Ännu 1 ryssvråk. 2 osäkra spilodera. 1 Apus affinis. Några obestämda svalor, dock icke ladu. 1 osäker naumanni, flygande. 3 mossies i utkanten av [redacted] Reddersburg. 2 svalor, obestämda men icke ladu. 1 Streptopelia sp.
Km 57634 kl 1415 Reddersburg. Jag övertar ratten. På vägen Reddersburg - Bloemfontein sågs följande: a) på första halvan av denna sträcka c 10 obestämda småfåglar inalles, vidare 3 fiskaaler, 9 naumannfalkar på telefonstolpar, 4 ryssvråkar också på telefonstolpar, [redacted] 2 glador flygande i sällskap, 3 - 4 Bubulcus. Svalor fåtaliga, utom vid en stor bro, där spilodera fanns i många tiotal. I övrigt även spilodera m m sedda, men knappt ladusvalor. b) sista halvan: icke en enda rovfågel, och överhuvudtaget nästan intet att se. 5 ladusvalor på telefontråd. 2 - 3 fiskaaler. 3 - 4 Bubulcus. [redacted] - Stark västlig vind!
OBS! OBS: på sträckan Reddersburg - Bloemfontein fullständig census av rovfågel, svalor, etc, men ej småfågel, duvor m m.
Km 57698 kl 1515 - 1615 Bloemfontein. Vi lät olja och smörja bilen och åt litet mat under tiden. For sedan österut på gamla vägen mot Thaba N'chu. Ungefär 20 km öster om Bloemfontein sågs de 2 första sakabula-hannarna, därefter flera. Vidare 2 fina hannar av Circus pygargus, 2 white-quilled korhaans, 1 liten röd falk, flera sakabulas. - Stork eller trana icke sedda, ej heller ryssvråk. Däremot Bubulcus här och där. Mycket Petrochelidon spilodera flerstädes. Ladusvala intet eller nästan intet. 1 Stephanibyx coronatus. - Landskapet först tråkigt, sedan trevligare. Vägen delvis regnskadad. Regnpölar flerstädes i vägkanten. Regn har fallit nyligen.
Bergstoppen Thaba N'chu: mycket starkt vitkalkad. 8 Gyps coprotheres kretsade däromkring. Uppenbart fortfarande rastplats (och jag skulle förmoda häckplats) för coprotheres.
Thaba N'chu samhälle 57772. Elisabet övertar ratten. Myrmecocichla formicivora sedd. 1 ryssvråk på staketstolpe. 1 aftonfalk, ej gammal hanne; den hade skarpt längsfläckad undersida och var alltså amurensis. Ungefär 10 Falco naumanni. 1 Spreo. 1 king-of-six (Vidua regia). Tämligen mycket småfågel. Mycket mossies. 7 abdimstorkar. Amadina erythrocephala allmän.
Det blev en lugn och klar kväll. - Många sakabulas sedda, ofta med avbrutna eller nötta stjärtar. Fiskaaler sedda. Svalor: intet f.n. 1 Elanus. Mossies allmänna. 1 stork. Streptopelia-duvor allmänna.
Km 57794 kl 1810 Tweespruit. Några Bubulcus vid boskap. En enda spilodera, f ö inga svalor. 57806 strax före Westminster 2 Plocepasser mahali i vägkanten vid bluegums. 2 obestämda Corvus i motljuset. 1 abdimstork flög över. 2 guineafowl! Inga rovfåglar, storkar eller svalor utöver de nämnda. - Ännu 1 Elanus. Sakabula flerstädes. 1 spilodera. På avstånd stor flock svalor, säkert spilodera.
Km 57816 - 57819: flera flockar änder, inalles över 50, lyfte från våtmarker. Det var säkert yellowbilled duck. -

17 febr. forts.

Några Spreo samt en flock på 40. Stor flock Bubulcus. 2+2 sötvattensskarvar (Phalacrocorax africanus, reed cormorants). 1+6 abdimstorkar. 2+2 striped swallows. Flera sakabulahannar. Km 57823 Marseilles 4+1+1 flygande abdimstorkar. Ytterligare 1+1 flygande och 1 gående abdimstorkar. Myrmecocichla sedd. Km 57830 stora tornsvaleflockar: några Apus horus, många A. barbatus, 1 melba sedd (fler kan ha funnits). Mycket osäkert men ej omöjligt att även A. affinis fanns här.

Nu går solen ned. - Strax efter Hoopfontein-kurvan flera sakabulas, 2 små falkar, varav den ene kanske aftonfalk, vidare c 10 pärlhöns ad på vägen jämte 6 - 8 kycklingar [illegible] stora som frankoliner med undantag av en som var som en vaktel. - 1 ryssvråk på telefonstolpe. Några obestämda svalor. Bergsstenskvätta (Oe. monticola) sedd.

(23)

Vi kom till Ladybrand i skymningen, km 57847. I ett par stora bluegums i staden fällde, resp hade vid vår ankomst fällt, c 100 - 200 Falco naumanni. - Vi tog in på ett hotell här för natten.

18 februari 1956.

18 febr.

Denna dag körde vi in i Basutoland och hälsade på Jacot-Guillarmod i Mamathes, där vi blev mycket vänligt mottagna och fick lunch. Han kunde inte genast känna igen mig, men hans fru placerade mig genast rätt. Vi hade inte setts sedan 1951.

Protokollet denna dag mera summariskt än förut. Vid starten från Ladybrand på morgonen var km 57847, vid Basutolands gräns strax före Maseru 57865, i Maseru c 57869, i Teyateyaneng c 57920, i Mamathes 57932, vid återfärden i Teyateyaneng 57946. Vi besökte sedan fågeldammen c 8½ miles [illegible] före Leribe, for genom Leribe och fram till den plats där man nyligen funnit dinosauriespår i klippan vid en flodövergång. Vi hade fått uppgift på denna platsens belägenhet av Jacot-Guillarmod i Mamathes. Därefter körde vi tillbaka till Leribe, [illegible] lämnade Basutoland och fortsatte till Ficksburg, dit vi kom km 58038 kl 1820. Vi fortsatte sedan genast, delvis på mycket dåliga vägar, till Senekal km 58113 kl 1945. Tog in på Senekal Hotel men fick ej middag utan åt på ett fik ute i staden. Jag var ganska trött på kvällen och sov dåligt.

Följande fågelanteckningar har jag gjort för denna dag. Rovfågel före ankomsten till Ficksburg: på morgonen mellan Ladybrand och Maseru sågs Falco naumanni, senare ej sedd eller blott i mycket ringa antal. 1 eller 2 rödmantlade falkar sedda i Basutoland, ej bestämda med säkerhet. Mellan Teyateyaneng och Leribe såg jag 2 ryssvråkar.

Övrig fågel före ankomsten till Ficksburg: 1 ensam stork vid Mamathes. I Basutoland summa c 60 abdimstorkar, vilket ej är så litet med hänsyn till vägsträckans längd. Säkert ej mindre än 60 sedda. - Av hägrar enstaka Ardea melanocephala, och litet Bubulcus ställvis, t ex vid Maseru. Svalor: [illegible] i det stora hela mycket få sedda. Några striped swallows och andra arter sedda. Ladusvala mycket få, blott 1 ex vid dammen och 2 - 3 andra. [illegible] Ladusvalan var i stark minoritet bland svalorna (vilket inte var helt oväntat för mig; den synes vara fåtalig i de högt belägna bergstrakterna. Jfr andra obsar, t ex Drakensbergen mars 1955). Tornsvalor: utomordentligt trevliga observationer av Apus horus vid en donga före Teyateyaneng. Här flög [illegible] 12 ex omkring och bodde i erosionskanten. Jag studerade dem länge och tog bilder, som blev trevliga. Lätet antecknades (se nedan p.). - Sakabula sedd några gånger. - Fågel vid dammen: några dussin sothöns, allra minst 10 smådoppingar, 2 hannar av maccoa duck, 1 styltlöpare, 2 gluttar. På gräset därintill några blacksmith plovers, några Bubulcus samt 10 heliga ibisar (Threskiornis).

På färden Ficksburg - Senekal gjorde jag fågelcensus så länge det var ljust och noterade: 1 lanner (Falco biarmicus) passerade på kvällen i jaktflykt. 1 Elanus. I staden Ficksburg 2 abdimstorkar, senare 10 dylika på fält, c 28 - 30 flygande

18 febr. forts.

abdimstorkar på väg mot nattplatsen uppenbarligen, och 4 dylika som hade fällt i bluegum. 5 heliga ibisar bland boskap. Av svalor några spilodera och några cucullata men inga ladusvalor. Ytterligare 1 Elanus, flygande. Bubulcus sedda. Flera sakabulas. Några white-throated swallows. 2+1 Corvus albus. Icke en enda Falco naumanni sedd.

Vägen var delvis fullständigt djävulsk!

Vid km 58078, alltså 40 km efter Ficksburg, blev det för mörkt, och observationerna avslutades. - En stund senare såg jag till min förvåning 5 pärlhöns som tydligen slagit sig till ro för natten på telefonstolpe [redacted] vid vägen; det var nu djup skymning, och de syntes i siluett mot himlen. Strax därefter 2 pärlhöns till på samma sätt, och slutligen ej mindre än c 20+2 Corvus albus som satt sig för natten likaledes på samma sätt. -

(24)

Som ovan sagts, var km vid ankomsten till Senekal 58113, och tiden 1945.

19 februari 1956.

19 febr.

Jag steg upp 0530. Då flög mycket Falco naumanni över samhället. Vi reste vidare, km 58113 kl 0610, ty vi ville gärna komma till Pretoria i rimlig tid. Följde vägen mot Wynburg. Fullständig census av rovfågel, stork, svalor [redacted] m m men ej av alla grupper.

På sträckan 58113 - 58180, d v s från starten fram till stora vägskälet före Wynburg, sågs följande: inalles c 100 - 110 Falco naumanni, de flesta nära Senekal och fram till knappt 35 km därifrån, sedan lång paus, sedan c 13 - 15 ex nära vägskälet före Wynburg. 1 Elanus. 1 glada jagad av Stephanibyx. 1 ryssvråk strax före nämnda vägskäl. 5+18 abdimstorkar. - Svalor gav intressanta resultat: inalles 5 stora kolonier av Petrochelidon spilodera under broar: c 500+200+250+50+150 ex, eller summa c 1150 ex, därtill ströexemplar sedda i helt litet antal. Av cucullata 2+2+några till. Icke en enda ladusvala på denna sträcka (därför att den var så hårt utnyttjad av spilodera?!!).- 1 Plectropterus gambensis (sporrgås) i ett stort fuktigt område med högt gräs. Stephanibyx flerstädes. Ungefär 12 brushanar flög förbi över slätten med stor hastighet. 1 whitequilled korhaan hanne. Sakabula allmän, Myrmecocichla likaså. Euplectes taha flerstädes sedd, vilket väl är nära dess sydgräns. Ett par flockar Bubulcus.

OBS!

Km 58180 kl 0715 avtagsvägen före Wynburg. Här taga vi till höger. Elisabet övertar ratten. [redacted] Under den fortsatta färden ses: 4 stora trappar på avstånd (osäkra, men jag tror Neotis cafra). 1+1 ryssvråkar. Några obestämda svalor. Omkring 150 spilodera vid liten bro. 1+1 rödmantlade falkar. 2 små obestämda trappar. - Det är kyligt, och mycket hård vind, men nästan klart. Petrochelidon spilodera ses ofta sitta på telefontrådar invid bokolonierna; antagligen är ungarna just utkomna ur bona?? 1 Circus pygargus hanne ad lågt, alltid rolig att se. Vidare c 25 obestämda svalor. 4+2+2 cucullata. 2+2 tornsvalor, osäkra men troligen Apus affinis.

Km 58209 Sand River Heights. Här är ett stort vackert område med bush och kullar, helt olika det övriga gräslandskapet. Här 2 cucullata, 1 ryssvråk och 1 Plocepasser mahali.

Km 58211 vi korsa Sand River. Under bron stor koloni av spilodera, minst 200 ex sågs. Ytterl. 2 Plocepasser mahali plus flera bon. 16 paradistranor i flock !! Över odlat fält c 50 spilodera; de flög lågt i den starka vinden.

Km 58217 vi korsa åter en flod. Här flyga c 100 - 150 Apus affinis över bron, men icke svalor! 1 Elanus här. 2 rödmantlade falkar. 4 colies. Mossies. 1 ensam abdimstork, som såg rufsig ut, säkert också en "utstött", 1 Cursorius sp. Flera Stephanibyx. 10 obestämda svalor. Några sakabulas. Fiskaaler. Duvor. Ytterligare 3+1+3 små rödmantlade falkar.

1956 19 febr. forts.

(25)

Km 58227 Erasmusspruit. Vid bron c 50 - 100 spilodera samt några få Apus affinis. Några Bubulcus vid kossor.

Km 58230 frukost i Ventersburg på New Ventersburg Hotel. Urtråkigt och grisigt ställe. Vi fortsatte kl 0833. Det är mycket hård ostlig vind, men sol. Ljuset mot öster dåligt. 1 Circus pygargus hanne ad!

Km 58237 liten konstgjord damm t.v., ungefär 100 x 300 meter, med kärriga kanter. Farm Weltevrede. Här stannade vi och såg 1 stork, 3-4 heliga ibisar, 1 grå häger/ Ardea cinerea, några vitbröstade skarvar Phalacrocorax lucidus, några yellowbilled duck Anas undulata, [illegible] minst 10 Anas erythrorhyncha, sothöns, 2 - 3 Chlidonias leucoptera, 4 - 5 blacksmith plovers, och ungefär 600 brushanar, både hannar och honor. OBS! Många exemplar, över 10, voro delvis vita på hals och frambröst, vilket är av intresse. På fälten intill fanns Stephanibyx coronatus, och 1 Apus caffer sågs. Trevlig lokal!!

(25)

Vi fortsatte 0852. 2+1+1 små falkar. Ungefär 15 spilodera vid bro. 1 Cursorius sp. flygande. 3 blesboks!

Km 58245 ännu en konstgjord damm t.v. om vägen. Här var över 500 brushanar och dessutom litet änder etc. En brushaneflock på c 300 ex flög upp och fällde på odlat fält i närheten! -

Start igen. 1 Ardea melanocephala i fuktig sänka. 1 Falco naumanni hanne ad. Km 58251 liten bro; här c 20 spilodera. 1 stork. Små röda falkar sitta jämnt fördelade på telefonstolpar längs vägen. Många äro naumanni hannar ad, och det är uppenbart att alla eller så gott som alla äro av denna art. Inalles räknar jag 21 ex före km 58271. 1 glada och 2 striped swallows också dessförinnan.

Km 58271 minst 5 - 6 naumanni över majsfält. 5 svalor, troligen ladu. 58273 en större bro men inga svalor. Ny räkning ger summa 12 naumanni, varav en mycket stor procent gamla hannar. 1 Ardea melanocephala. Några Apus caffer. Några Bubulcus, sedan en stor flock dylika vid boskap. Apus affinis allmän. Flock Amadina erythrocephala. Nu äro vi i utkanten på Kroonstad.

Km 58282 Kroonstad. Vi köra rakt igenom. OBS! Fr o m nu fullständigt protokoll. 1 naumanni hanne ad., senare ännu 1 naumanni. 4+c 6+1+1+3+1+1+1 mossies. 1+1+1+1+1+1+1 fiskaaler. 1+några+1+1+2+1+1+1 obestämda småfåglar. 2 duvor. 1 obestämd rovfågel, möjligen en kärrhök? Large striped swallow (cucullata) 1 ex. 12 Bubulcus vid kor. 1+15 glest spridda abdimstorkar. 1 Falco amurensis. 1 rödryggad Eremopterix-lärka. 1 kretsande rovfågel, vråk?? 1 sakabula hanne förföljer 1 hona i sned motvind över ett oändligt stort öppet fält, gör god fart trots motvinden. 2+1 abdimstorkar. 7+3 Stephanibyx coronatus.

Km 58315 kl 1012 1 ryssvråk. Flock på 15-20 svalor, nästan säkert ladusvalor, "stå" mot vinden. - Km 58317 t.v. om vägen den naturliga vattensamlingen som undersöktes sistlidna november på exk. med Jake och Kalie. Vattenståndet är mycket lägre nu än i november. Jag gör flyktig undersökning: 2 wood ibis (Ibis ibis) ad, 1 rostand (Casarca cana) hona, några tiotal Plectropterus, litet änder, 1 glada, 2 heliga ibisar, 1 Ardea melanocephala, 1 stork. Vadare och tärnor undersöktes ej denna gång, men troligen ej alls så mycket nu. Även sågs här 2 Falco naumanni och 9 abdimstorkar, de senare på torr gräsmark. 1 stor gulgrön vävare också. -

Fortsatte kl 1018. Protokoll fortfarande fullständigt. Summa 18 mossies. 2+4 abdimstorkar. Minst 10 spilodera. 1 ryssvråk. Summa 9 obestämda småf. Summa 13 Falco naumanni, varav många gamla hannar. 1 tyvärr osäker Lanius minor. 1 ladusvala. 3 Plocepasser mahali i sällskap. Summa 5 duvor, senegalensis. 3 Riparia cincta flygande över de nyssnämnda 4 abdimstorkarna.

Km 58334 bro över relativt stor flod. Minst 2 spilodera och c 10 - 15 Apus affinis. - Hela tiden hård ostlig vind, solsken; små cumuli. Långt bort i N (synbart hela sektorn WNW - N - E) slöjig himmel, antydande dåligt väder däruppåt på långt håll.

1956 19 febr. forts.

(26)

1+1+1 fiskaaler. 2 Petrochelidon spilodera.

Km 58341 ny bro; här några Apus caffer och Apus affinis. Därintill stod 1 abdimstork; över densamma ryttlade 1 Riparia cincta! Km 58345 - 58362: följande fågel ses: 2 Plocepasser, 5 fiskaaler, 2 redbreasted swallows (km 58348), 1 Falco naumanni, 1 osäker ladusvala, 1 osäker spilodera, summa 4 obestämda småf., 2 abdimstorkar, 3 duvor, 5 mossies plus bon i telefonstolpar, 3 Myrmecocichla. Räkningen är fullständig.

Km 58362 Vredefort. Vi stannade ej. Härefter ses 1 cucullata, 1 Plocepasser, [redacted] 4 fiskaaler, 1 mossie, 5 abdimstorkar, 1 Myrmecocichla och 1 bergsstenskvätta (Oe. monticola).

OBS!

Km 58372 fullständig census upphör. Vi stannar för att dricka ett glas saft. Det är mycket hård vind. - Vid damm ses 10 Bubulcus och 2 - 3 blacksmith plovers.

Km 58378 Parys. Vi köper bensin. Jag övertar ratten. Hädanefter mycket litet fågel att se. Ej fullständigt protokoll, men de vanliga grupperna ha antecknats. Före bron över Vaal River 3 Falco naumanni. Vid denna bro stora flockar av spilodera och Apus affinis. Båda häcka här. Några Apus caffer sedda också. Över floden 5 Chlidonias leucoptera, och vid stranden även 2 Egretta garzetta, 1 jättekungsfiskare och 1 drillsnäppa. Det var massor av vatten i floden.

(26)

Mellan denna bro och Vereeniging sågs 6 Falco naumanni, 10 abdimstorkar och minst 70 ladusvalor. Övriga svalor intet eller nästan intet.

Därefter ej noggrann dagbok. Intet märkligt sett. Några Falco naumanni mellan Johannesburg och Pretoria, men inga abdimstorkar och inga svalor, ej heller vadare eller rovfågel utöver de nämnda naumannfalkarna.

Vi körde långsamt mot slutet och anlände till Pretoria km 58578 kl 1630. Allt väl hemma. Slut på en skön semesterresa.

1956

2 mars

2 mars. Jag vaktade kl 1845-1900 för att studera "avlösningen" mellan tornsvalor och fladdermöss. Resultat: kl 1848 sågs en fladdermus. Kl 1850 en dito. Kl 1852 två fladdermöss. Kl 1852,30 sågs många fladdermöss. Kl. 1853 sista tornsvalan (art ej angiven, men naturligtvis Apus caffer som vanligt här vid Buffelsroad). Vakt till 1900.

4 mars

4 mars, 1956. Söndag. Varm morgon, soldis, klart, lugnt. Mycket Apus caffer i farten. - Kl 0945, km 58777 startade vi på stora vägen med kurs mot Zoutpan.

0955 km 58785 höjdryggen (av Magaliesbergen) vid skolan. Räkning börjar som vanligt. 1 mossie hanne. 40 + 10 Bubulcus. 1 redbreasted swallow. Högst 40 flygande svalor; det är troligen mest ladu, några spilodera, trol. 2 hus och trol flera albigularis. 1 fiskaal. 1 ob småf. - Över Bon Accord Dam ses 3 kretsande och stigande vita storkar. 5 abdimstorkar fällande. 2 Strept senegalensis. Omkr 12 ladu på tfntråd. Ytterl 7 ladu och 1 striped swallow samt ytterl 2 ladu. 2 Strept senegalensis. 1 fiskaal. 1 ladu (detta vid Bon Accord kvarn). 1 fiskaal. 1+1+1 ob småf. 1 mossie.

1010 58795 7 ladu på tfntråd. 1 ladu flyg. 6 småfalkar på avstånd, säkert naumanni. 5 Bubulcus vid kor. 35 osäkra Queleas. 2 striped swallows. 1 ob småf. 58800 omkr 25-28 flygande ladu. 58801 stopp för titt: 2 Circaëtus pectoralis ryttlar på avstånd. Biätare hörd. 2 Apus caffer. 1 Petr spilodera. 1 ob svala. 1+1 fiskaal. 58805 1 sakabula i full praktdräkt. 1 osäker Lanius minor. 1 ladu flyg. 1 fiskaal. 1 Apus caffer. 5 ladu sitt. 2 osäkra redbreasted swallows. 1 Cisticola. 1 osäker fågel, törnskata? 2 large striped swallows. 58815 nu föga att se. 1 icke-ladu. 1 kretsande örn, troligen Aquila wahlbergi. 1 ob småf. 58821 Hammanskraal: 8 Apus affinis. Vi tar till vänster. 1 icke-ladu. - Massor av vatten i floden. - 1 Tricholaema leucomelas. Frodig tät och grön bush. Fågel: intet utom 1 Cisticola.

1050 58825. 1055-1105 58827 stopp på slump i bushen. Tittade runt. 4+5+1 ladu flög över mot N med rak kurs och rätt snabbt. Strept capicola[illegible] hörd. Hanne och hona av Batis sedda och hörda; läte "Hytt! hutt!". 2 små kungsfiskare, art osäker men troligen chelicuti?? 1 Gyps coprotheres kretsar mycket högt. 2+3 ob småf. 1+1 marico flycatcher. 1 törnskata (collurio) hanne ad på stängseltråd. 1 Lanius minor dito dito. 1 Merops apiaster. 1 drongo. 2 ob småf.

1125 58835 nytt stopp för att göra rundtitt; plats vald på slump. 1 örn, nästan säkert Aq wahlbergi, kretsar högt. 12 Gyps coprotheres och 1 Torgos tracheliotus kretsar. 1 ryssvråk mot norr på jättehöjd, kretsar. 1 obestämbar stork mot SW på kanonhöjd. [illegible] 1 svala, kanske ladu, sedd; därtill 2 eller 3 ob svalor. 2 sekreterarfåglar kretsar på avstånd med hög vinghållning. Inga flera svalor trots letande. - Mycket dött av småfågel etc i bushen, nästan intet att se. Vi forts kl 1145. Nästan dött. 1 osäker marico flycatcher. 1 gam och 1 obest rovfågel kretsar. 1 ob småf. Lång sträcka därefter utan att[illegible] något ses.

1200 58842 Silbermans post: 5 kretsande Petr. spilodera. 1 sittande ryssvråk. 1 drongo. Omkr 60-70 Bubulcus i trädtoppar vid boskap. 58844 stopp på vanliga platsen med sikt över Zoutpan. 1 Circaëtus sp ind ryttlar. 2 Strept senegalensis.

Vistades vid Zoutpan 1200-1300. 5 glador i flock flög mot N, kastade delvis nedåt. 1 stor falk, biarmicus eller peregrinus, också mot N. Brownhooded kingfisher hörd.

Svalor kretsade och kastade över södra branten av kratern. Först var det få, sedan allt flera. Det var tämligen mycket hussvalor, omkring 20, samt täml. my. ladu, också omkr. 20 eller något färre; se även nedan. Vidare 2-3 large striped

4 mars forts.

swallows och troligen någon Riparia paludicola.
Kl 1300 vi startar återresan. På vägen mot Silbermans Post 14 sittande och c 15 flygande ladu. 1 grå flugsnappare (den europeiska arten, Muscicapa striata). 1 lövsångare hörd och sedd. 6 pied babblers helt nära. 1 europeisk törnskata (collurio) hanne. Vi forts. 1309. Ytterl. 1 flyg. ladu. 2 Torgos tracheliotus och minst 2 Gyps coprotheres kretsande. Spridda svalor högt, trol. var det large striped, i varje fall var det icke ladusvalor. Ytterl 1 Lanius collurio hanne ad. 1 ob. småf.
1320 58850 stopp på vägen. Nu my. rikligare med cumuli, och åskmolnbanken i S stiger uppåt ehuru tämligen sakta. Trots fin termik ses föga kretsare: blott 1 coprotheres. F ö sågs över majsfält ladu- och hussvalor, inalles var där c 20-25 svalor men blott få blev identifierade med säkerhet. Strept. capicola hörd. 1 drongo och 2 Eurocephalus anguitimens sedda.
1335 forts. 1 Erythropygia. 2 drongos. 1+1 ob småf. 2 Strept capicola flyg. 1 drongo på vägen. Km 58855 ses 1 Lanius collurio hanne ad och 1 namaqua dove i samma torrbuske! 1+1 ob småf. 1 Lanius collurio hanne ad rakt över vägen. 1350 58859 bushveld upphör och grassveld vidtar. 3 ob lärkor. Annu 1 dito. Åskmolnen dra hastigt upp fr S-SW. Från nu är det skugga. Några fotos av den sista solbelysta fläcken. 58863 1 fiskaal. Annars ingen fågel, egendomligt nog. 58865 1 liten Cisticola. 58869 1 fiskaal. 1 ladu. 1+1 Strept. 1 ob. småf. 3 ob. vävare. 7+1 flygande samt 3 sittande ladu. 1+3+2 Plocepasser i bush-området; de har övergumpen crème- eller laxfärgad. 1 Strept senegalensis.
58870-71 2 Strept. 2 vita storkar flygande. 9 ladu på tfntråd. 1 ung fiskaal.
1416 58873 svagt regn börjar. Omkr 12 Bubulcus vid kor. 1420. 58874 nu är vi mellan Bon Accord och berget Dam. Regnet upphör strax. 58875 3 ladu flyg. Vid Onderstepoorts dynghögar: 17 heliga ibisar, 1 abdimstork, 1 pärlhöna, några Strept senegalensis, exakt 10 ladu sittande på tfntråd. Biätare hörd. 1 fiskaal. 1 Bubulcus vid kor. Ytterl 5 Bubulcus. 1+5 Strept senegalensis. 1 ob småf.
1435 58882 gamla bron över Aapies River. Räkningen upphör. - 58892 vi är hemma igen kl c 1505. Har kört 115 km. Nu var vädret åter delvis soligt, och det blev mest sol och varmt, men när vi var ute hade det regnat i Pretoria.

Tillägg: Vid Zoutpan sågs även några tornsvalor, bl a 2 Apus affinis, tillsammans med svalorna. Även sågs där 1 drongo.

11 mars 1956.

(29)

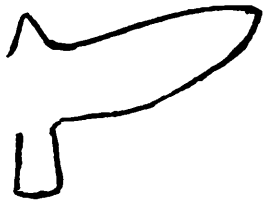
1956
11 mars

Söndagen den 11 mars 1956 gjorde vi en tur ut till vanliga platsen på Groblersdalsvägen. Start kl 1350, km 59058. Fågelräkning börjar redan vid starten från bostaden i Rietondale. 1 ladu. 1 fiskaal. 8+1 ladu. Vid dammen 40 Bubulcus och 1 skarv (reed cormorant). 1 Apus caffer. 1 Petr. spilodera. 1 ob. svala. 1 large striped swallow. 59069 1 törnskata (collurio) hanne. - Väder: rikligt med cumuli, varmt, sol; åskväder på långt håll i SW. Täml frisk vind, ungefär N(?). - 1 ob. småf. Annu 1 ob. småf. 1+1 mossie. 1 ladu. 1+2 Strept senegalensis. [redacted] 1 ob. småf. 1 fiskaal. Annu 1 collurio hanne. 1+1 ladu. 59078 1 sakabulahanne.

(29)

59080 stopp på vanliga platsen. Kl är 1425. Här var ovanligt dött, utom ifråga om negerpojkar. Vi fortsatte kl 1450 fram till bron (över Pienaars River). Vid ankomsten dit km 59083. - Det är varmt. - Här var nyss utflugna ungar av lesser striped swallow, Hirundo abyssinica; de hade ett rätt mjukt men påträngande läte "tjää tjää". Flera ad av samma art sågs också, likaså ad och [redacted] juv av Hirundo albigularis. 2 Apus caffer. 4 Phoeniculus.

Kl 1505, km 59084 vi vände och körde tillbaka. Snart stopp för en kretsande rovfågel, kanske en Hieraaetus. Se skiss här. 2 småfalkar slog efter den, men alla var för långt bort för att kunna bestämmas med säkerhet. - Vi forts. 1 fiskaal. - Nu kör jag, varför Inga fört protokollet. 3 Lanius collurio-hannar på en sträcka av 200 meter!!! 1 fiskaal. Annu 1 collurio hanne! 1 fiskaal. 1+1 fiskaal. 2+1 Strept senegalensis. 18 svalor; nästan säkert var[redacted] det ladu alltihop så när som på 1 eller 2. 1 mossie hanne. Ytterligare 1+2 mossies. 1 glansstare (Cape Glossy). 1 redbreasted swallow. - Fr. o. m. nu ånyo min handstil. 1+1 ladu. 10 ladu och 1 large striped swallow. 1+1 fiskaal. Några Strept senegalensis. 1+1 Bubulcus vid kor. Vid Bilharzia-dammen blott 3-5 Bubulcus nu på återvägen. 1+2 svalor, nästan säkert large striped, i varje fall inte ladu. 2+1 ladu. 2 fiskaaler i sällskap.

Återkomst hem kl 1605, km 59108.

1956, 13 - 17 mars (30)

1956
13 mars

Den 13 mars vid middagstiden for Inga och jag till Jan Smuts airport för att möta Pelle Swanberg. Det var fint och varmt väder med cumulusmoln som delvis utvecklades till cumulonimbus. Medan vi väntade på flygplatsen kl. c 1410 - 1420 kom 63 vita storkar på stor höjd mot norr, säkerligen på sträckflykt. Alla kom samtidigt ehuru i ett par flockar på något avstånd från varandra. De flög i spridd formering; ingen vinkelformation synlig;
se skiss.

På flygfältet gick några få vita storkar samt några abdimstorkar.

(30)

Pelle kom all right, glad och leende. Vi startade strax hemfärden till Pretoria, varvid vi bl.a. stannade för att studera 1 Falco amurensis hanne ad, 1 Falco naumanni hanne ad, 1 europeisk blåkråka (C. garrulus), vilken ej alls ses ofta runt Pretoria. Vidare såg vi mycket ladusvalor, liksom f.ö. även på vägen ut till flygfältet.

Pelle installerades hemma hos oss på Buffelsroad 20. Vi hade en trivsam kväll i sällskap.

15 mars

Den 15 mars besök vid Bon Accord Dam. Jag förde ej noggranna anteckningar denna dag.

16 mars

Den 16 mars reste Inga och Pelle ut till Speelmanskraal. De såg tydligen en hel del av intresse, bl.a. nämnde de att europeisk törnskata (L.collurio) hade varit alldeles påfallande allmän; mellan 20 och 30 ex. hade de sett, varav dock blott 5 honor. Detta stämmer helt med min erfarenhet, att hannar överväga i trakten runt Pretoria o.s.v. Så många ex. som de såg har jag dock aldrig själv sett här, i varje fall inte under loppet av en, därtill relativt kort, exkursion.

17 mars

Lördagen den 17 mars avreste Pelle och jag kl. c 1000 mot Lake Chrissie. Ej fullständigt protokoll, men vissa grupper alltid noterade. Mellan Pretoria och Bronkhorstspruit såg vi åtminstone 2000 ladusvalor, alltså oerhört mycket. De flesta satt på telefontrådar längs vägen, men även flygande ex., passerande mot norr på bred front, sågos. Dessutom 1 redbreasted swallow, c. 20 - 30 larger striped swallows, helt få Petr. spilodera, samt några albigularis. 1 Circus (aeruginosus) ranivorus också.

Bronkhorstspruit - Witbank: ej en enda ladusvala!! Några enstaka spilodera sedda. 3 Falco rupicoloides samt 1+1 naumanni.

Witbank - Middelburg: 12 ladusvalor på telefontråd, f.ö. enstaka spilodera etc. (helt få inalles), och 1 Riparia cincta. 1+1 Elanus sågos; den ene gav en mus till den andre.

Middelburg - Wonderfontein: sakabula allmän. Vid första naturliga vattensamlingen: 2 Thalassornis leuconotus, anmärkningsvärt nog. Vidare 1 krontrana, 1 svarthalsad dopping, 2 eller 3 skäggdoppingar samt bo av denna art, 1 Circus ranivorus, 15 - 20 sporrgäss. När vi stannade vid vattnet, sågos inga tärnor, men snart därefter visade sig en flock på 21 Chlidonias leucoptera. De flög lågt över vattnet på sitt vanliga maner men försvann snart åter. Flock på passage? Ladusvalor på denna plats först ej så många, men antalet ökade till över 100, därtill en flock på 20. Pelle tog fotos av dem. - Senare ytterligare 200 ladusvalor före Wonderfontein, samt någon enstaka annan svala, troligen striped.

Wonderfontein - Carolina: 1 Falco rupicoloides, 1 Falco amurensis hanne ad, 2 Falco naumanni, summa 3 Circus ranivorus, (2 tillsammans + samt på annat ställe 1 ex).

Carolina - Lake Chrissie: c 150 ladusvalor och högst 5 Riparia cincta.

1956
17 mars
forts.

(31)

Lake Chrissie (samhället) - det kärr där en million ladusvalor övernattade i mars 1954: över 250 ladusvalor, några Riparia cincta, 8 vita storkar, 4 hadedas.

Vi stannade vid "sval-kärret". Här 40 Glareola nordmanni flygande, vidare några hundra ladusvalor svärmande på avstånd, några Rip. cincta sedda; och sakabulas (c 50 hannar ad och c 300 andra) kommo från SW. 5 nilgäss mot W. 4+1 Glareola flyga mot E. Några flockar av red bishop och Euplectes taha komma från SW.

Mellan kl 1740 och 1810 kommo synnerligen stora mängder av sakabulas (både hannar, honor och juvv.) från SW. Även före vår ankomst hade de anlänt i mängder. Vidare kom flera smärre flockar red bishop samt förvånande mängder Euplectes taha, de sistnämnda i flockar som dels voro små, dels mycket stora. Jag såg flera flockar taha på 300 - 500 ex vardera.

Huvudsakligen kl 1800 - 1810 kom Spreo bicolor i flockar från SW, flera hundra ex tillsammans; flockarna voro i regel på 15 - 50 ex vardera. Även Bubulcus ibis kom, men från olika håll; ett par hundra ex. inalles. Ladusvalor samt enstaka Riparia cincta flög över, alla flög mot öster. Icke en enda svala övernattade i denna vass ikväll. Inalles såg jag nog 500 - 1000 ladusvalor och ett eller ett par tiotal cincta. - 1 Falco amurensis hanne ad passerade mot nordost.

Efter kl 1810 kom mycket mindre antal fågel: spridda sakabulas eller småflockar av dylika, samt några täml. små flockar Euplectes taha, och så några enstaka ex. resp. små flockar av Spreo bicolor. De (säkert menas alla här nämnda arter) kom från SW såsom förut, fram till kl 1825.

Kl c 1815 kom 1 lanner elegant och kraftfullt förbi längs kärrets västra sida med kurs mot norr, följdes länge.

Kl 1825, i rätt djup skymning, kom några få sakabulas, 2 - 3 hannar ad och ett par honor eller juv. Nu var det så mörkt att det var svårt att se fåglarna om de ej avtecknade sig mot himlen i väster. Just nu kom en stor, ovantill vackert grå falk från väster, "mötte" sistnämnda lilla sakabula-flock och tog behändigt en gammal hanne ur flocken!! Falken fortsatte några hundra meter och fällde sedan på öppet fält söder om vägen. I det sista kvällsljuset syntes att bröstet var vitt eller mycket ljust. Denna ljusa färg avtecknade sig som en vit fläck på ängen när falken satt så att den vände bröstet mot väster. Jag tror absolut att falken måste varit en lanner. Det var absolut inte en Falco amurensis!

Strax innan falken uppträdde såg vi 1 Ardea melanocephala, 1 Ardea cinerea, och 1 Circus ranivorus med mycket utpräglat bröstband.

Kl. 1830 kom 1 Glareola nordmanni mot öster, mycket lågt. Det blev nu hastigt mörkt, och vi avreste till Lake Chrissie samhälle där vi tog in på Hotel Bellefleurs.

- - -

Några smärre tillägg angående resan idag och dess fågelutbyte: åtminstone 7 - 8 Elanus sedda, varav 2 eller 3 efter Wonderfontein. 1 Falco rupicoloides sedd efter Carolina. Inalles sågs 6 Circus ranivorus mellan Pretoria och Lake Chrissie samhälle - en ovanligt hög siffra. Härmed äro alla sedda rovfåglar antecknade. - Vidare sågs efter Witbank åtskilliga Cape Rooks, inalles nog 15 - 18 ex. Efter Wonderfontein sågs 1 - 2 hadedas, och 4 hadedas mellan Lake Chrissie samhälle och nattplatsen.

- - -

I vassen i kärret fällde nog några tusen (c 5000 - 6000?) sakabulas, flera tusen (5000 - 7000?) taha, c 500 - 600 Spreo bicolor, en del red bishop etc etc. Det var alldeles utmärkt trevligt, men det var ju skada att inga svalor nattade där.

När vi åt middag på hotellet på kvällen fick vi tips om en nattplats för svalor några km. mot ostsydost, vid vägen mot Lothair. Värdinnan berättade också att 3-4-5 renrasiga bushmen fanns kvar

1956 17 mars forts.

i trakten. Det var en stor överraskning för mig. Det är ju välbekant att bushmen funnos kvar relativt länge i denna trakt, och jag har sett den avgjutning av en hel grupp sådana just från Lake Chrissie, som finnes att beskåda i South African Museum i Cape Town. Men jag trodde absolut att dessa bushmen nu voro utdöda resp. uppblandade. - Värdinnan visade oss ett par fotografier av [redacted] dem; fotona voro mycket usla men dock av stort intresse. Hon sade att hon kunde kalla fram dem om vi ville fotografera dem. Härav blev dock intet, tyvärr. (Vi fick [redacted] någon dag senare höra, att ej mindre än c 25 renrasiga bushmen skulle finnas kvar på en farm nära Lothair. Jag hade god lust att fara till dem, helst som vi också fick adressen, men det hela strandade av brist på tid m.m.).

(32)

OBS: Bubulcus vid får!!

- - -

Ytterligare några tillägg: 2 - 3 km innan vi första gången idag kom till Lake Chrissie samhälle, såg vi en flock på ett par dussin blesbok vid vägen. Därtill en stor flock får. 8 - 10 Bubulcus följde fåren och fällde vid dem!!. - Myrmecocichla allmän sista (svenska) milen före Lake Chrissie samhälle. -

Observera den stora [redacted] rikedomen på smådopping i den stora dammen innan vi kom till stationen Pan. Något senare c 120 Alopochen i stor naturlig damm söder om vägen. De låg ute på vattnet som gäss av släktet Anser ofta göra.

Just vid ankomsten till Lake Chrissie samhälle flög 1 Nectarinia famosa över hotellet.

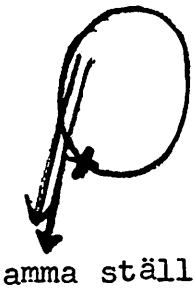
I sistnämnda damm strax före stationen Pan sågs också 2 white-breasted cormorants (Phal. lucidus) och 2 - 3 reed cormorants (Phal. africanus).

18 mars obs

Söndagen den 18 mars.

Vi steg upp tidigt och for till samma kärr som vi besökte igår kväll, alltså det klassiska sval-kärret. Ankomst dit 0511. På vägen ditut en springhare (Pedetes) sedd fint; den hade en högst underlig metod att förflytta sig!

Det var ännu alldeles mörkt vid vår ankomst till kärret.
Kl 0520 hördes Strept. capicola, senare vaktel och hadeda.
0530 - 0540 det blir snabbt ljust. Det är kyligt och daggigt. God sikt men litet moln i öster. En del trapp och trana hörda, men ej ordentligt identifierade.
0544 6 sakabula hannar flyga upp (ur vassen) och fara mot SW, mycket lågt över marken, de erinrade faktiskt om råttor som kilade [redacted] iväg.
0546 ytterl. 8 - 10 sakabulas iväg mot SW.
0549 3 Euplectes taha mot SSW. Oro bland sakabulas, några flyga upp men dyka ned igen, sedan upp och bort.
0552 ett par dussin tahas iväg.
Därefter ytterl. några småflockar taha (20+25+20) iväg enligt skiss här: (krysset markerar vår plats).

5 hadedas flyga österut.
0555 falken, säkert densamma som igår kväll, kommer från väster, slår som en torped över sydöstra kvadranten av kärret men får intet ; flyger så upp och sätter sig på samma ställe där den satte sig med sitt byte igår kväll. Flyger runt där litet men fäller åter. Det är säkert en lanner.
0555 - 0559 några hundra taha ge sig iväg. Några dussin sakabulas flyga upp men dyka ned igen, "tvekande".
Hundratals Spreo ge sig iväg mot västnordväst (ungefär) och c 300 mot sydsydväst (ungefär). Se skiss:

De senare fälla först bland får på sluttningen, somliga sätta sig på ryggen på fåren!!

1956, 18 mars forts. (33)

3 spurwinged geese flyga över mot SW.
Cattle egrets uppe i norra kanten av kärret bli oroliga.
Nu ge sig många hundra Euplectes taha iväg, likaså ett par hundra sakabulas.

1956
18 mars
forts.

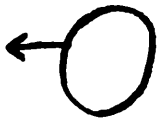
0605 tahas och sakabulas oroliga, flockar flyga upp i luften men vända. Observera den "tvekande" tendensen i uppbrottet.
Mycket fågelläten höras från vassen.
2 - 3 Cape Rooks (Corvus capensis) med sina egendomliga klunkande läten.
Stora flockar sakabulas ge sig iväg. Flera hundra taha likaså. Andra sakabula-flockar göra startförsök men gå ner igen.
Även uppe i WNW delen av kärret ses sakabulas och tahas bete sig på liknande sätt; de flyga iväg ett kort stycke ungefär WNW men vända tillbaka. Se skiss här:

(33)

0612 en liten "stöt" ladusvalor på c 25 ex passera mot väster, lågt.
Uppenbart komma de från den nattplats vi fick höra om igår.

En del stora flockar sakabulas och tahas samt eventuellt även en del red bishops "lösgöra sig" och fara iväg mot W ungefär. Skiss:

2 Casarca cana och 3 Alopochen i en flock passera mot SW ungefär:

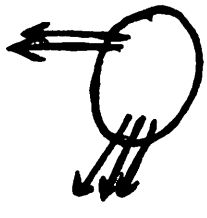

0613 stor stöt på 50 - 100 ladusvalor passerar förbi.
0614 - 0615 säkert c 100 ladusvalor och 1 Riparia cincta flyga förbi mot W.
4+3 spurwinged geese flyga ungefär mot SW:

1 skedstork flyger österut.
1 Circus ranivorus sedd.

Väldiga flockar sakabula och taha ge sig iväg i två strömmar, dels ungefär mot W eller en aning WNW, dels mot SW eller SSW; se skiss:
Delvis visa de fortfarande ett "tvekande" beteende. Nu äro dessa flockar ofta flera hundra meter långa. Flera tusen ex. dra bort nu.

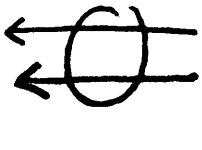
0619 - 0620 flera hundra ladusvalor passera över mot W på bred/front:
Bortströmmandet av sakabula och taha fortsätter mycket starkt.
Ytterligare litet svalor.

0624 - 0625 minst 150 småfåglar ge sig iväg mot SSW (ungefär) och 120 småfåglar mot W eller kanske WNW. Skiss:
Det är högeligen anmärkningsvärt med dessa två väl skilda riktningar, helst som jag såg detsamma i mars 1954.
3 hadedas passera mot SW.
Stark stöt svalor (i.e. ladusvalor) mot W.

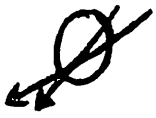

0628 mycket ladusvalor passera på bred front mot W:
0629 - 0630 många hundra ladusvalor samt 1 Rip. cincta, den sistn. med gnällande läte. Kurs W.

1956
18 mars
forts.

0630 - 0631 många hundra ladusvalor passera på bred front mot W, såsom nyss.
3+3 spurwinged geese ungefär mot SW:

Sakabulas och tahas fortsätta att ge sig av i stort antal. De flyga mot SW - SSW i flockar.
1 Circus ranivorus jagar.
Ny stöt ladusvalor. 2 large striped swallows.
En viss återgång av taha etc. ses ofta. Egendomligt med denna så länge kvarstående "tveksamhet" vid morgonuppbrottet!

(34)

0640 Det allra mesta av småfågeln har lämnat nattplatsen nu. Ett par svalstötar mot W. 2 large striped swallows ses ånyo; de bo tydligen här. Vaktel hörs. 1 reed cormorant (Phalacrocorax africanus) flygande. (Tillägg: 3 dylika sedda tidigare idag; jag glömde att anteckna dem).

0647 Bubulcus-hägrarna äro uppe och flyger; de spridas nu enligt skiss här. Många komma förbi m l m mot S - SW. Se nedan!

0649 - 0650 stora flockar ladusvala flyga mot W. Hundratals. De flyga lågt liksom alla tidigare flockar idag.
Macronyx (sedd).

0652 ytterligare 15 -20 ladusvalor passera mot W. 1 Apus caffer sedd. 1 gråhäger [redacted] fäller. 1 Circus ranivorus på avstånd. Det är ej samma ex. som nyss; det nu sedda ex är icke i ruggning.

Åtminstone 50 Bubulcus fällde alldeles nära intill en fårhjord på c 250 ex. Fåren stod resp. (mest) låg på marken och voro ännu inaktiva. Vissa Bubulcus satte sig på fåren, men de flesta på marken bredvid dem, ofta inne bland de liggande exemplaren. - Senare när vi skulle åka tillbaka hade fåren börjat beta och sprida sig. Alla Bubulcusarna voro fortfarande ibland dem. Detta är intressant; jfr. tidigare anteckningar.

Vi gå nu en runda över gräsmarkerna S och SW om käret.

Ytterligare mycket ladusvalor mot W, inalles många hundra ex. sedda nu. Därtill Rip. cincta flera gånger, fångande flygfän över gräset.

Sakabulas hannar och honor [redacted] och juvv. voro mycket talrika i gräsmarkerna där vegetationen var ovårdad.

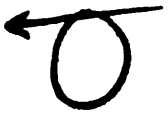
På en betesäng med helt kort grönt gräs gick en underlig kombination av fåglar: 3 hadedas, c 100 Spreo samt 2 brushanar!!

Vingknäppande Cisticola sedd och hörd.

Två arter trappar sågos utsökt här: dels 4 ex av den blå arten, som har läte som en groda, dels 5 ex. av den näst efter kori största arten, alltså Neotis cafra.

8 brushanar flög över på stor höjd.

290 vadaresvalor (nordmanni som vanligt, säkert) i flock. De flög mot väster enligt skiss:

Sedan blev de jagade av falk, tydligen en lanner, som slog brant 2 gånger men utan resultat.

Vi bryta upp och köra tillbaka till Lake Chrissie samhälle för frukost. På vägen hände en hel del. Vi såg 12+10 vita storkar; de hade normalfärgade (ej vita) ben. Vidare 2 paradistranor (Tetrapteryx) på ängarna rätt nära storkarna. Och så c 18 - 20 gulärlor; hörde locklätet och såg dem strax efteråt. Flera vistades helt nära och tillät detaljstudier. Vi såg 3 hannar av flava flava och 6 - 8 hannar av flava thunbergi!!! Pelle tog en hel serie fotos, även i färg. En synnerligen trevlig iakttagelse; gulärlor gå sällan så långt söderut (även om de antagligen förekomma årligen i litet antal). Vidare såg

1956
18 mars
forts.

vi mycket ladusvalor och c 10 Rip. cincta. Diverse spurwinged geese sågos på avstånd.

Macronyx capensis, med röd strupe men gul undersida, sågs och hördes. Lätet är ett tydligt jamande "mjäää" med en klangfärg som [redacted] verkar "påträngande". Därtill, när den blev uppskrämd och flög bort, ett helt annat läte: "kliví-kliví - kliví - kliví - kliví - kliví".

(35)

Efter frukost på Hotel Bellefleurs for vi ner utefter vägen som löper längs själva Lake Chrissies östra sida. Till att börja med såg vi rätt litet fågel: sothöns, Alopochen ad plus 2 juv, några spurwinged geese, heliga ibisar, några få grönbenor, [redacted] 1 storspov, sakabulas, samt 1 kretsande kåpgam mycket högt. Även sågs Bubulcus bland får och ungkreatur, och så blesbok. Den sistnämnda antiloparten förekommer i fast stam här.

Vi såg oss omkring och fann att en hel del fågel höll till vid stranden något längre norrut. Vi körde därför tillbaka. Bland fåglarna urskilde vi till vår stora belåtenhet en flock på 26 Geronticus calvus. Vi körde försiktigt ut över den rätt fasta ängsmarken och kom dem nära. Pelle tog en mängd fotos. Bredvid dem stod resp. låg i vattnet: några flamingos, mest juv. De flesta voro otvivelaktigt av den större arten (Ph. ruber) men troligen såg vi på avstånd 2 ex av den lilla Ph. minor. Vidare ej mindre än 49 skedänder (Spatula capensis), 5 bläsänder (Anas capensis), 2 redbilled teal samt ett måttligt antal yellowbilled duck, bl.a. 8 alldeles likstora, ej helt fullvuxna, vilka föreföll att utgöra en kull; bredvid dem låg en ad. Dessutom 3 spurwings, flera tiotal Alopochen, c 6 - 8 - 10 grönbenor, 1 glutt, 1 större strandpipare, 8+13 småsnäppor, och 1 Charadrius tricollaris. Intill varandra stod också 1 Mesophoyx intermedia (den mellanstora vita ägretthägern med kort gul näbb) och 1 Egretta alba (den stora vita ägretten med lång, smal gul näbb med mörk spets). När de lyfte och flög bort, syntes tydligt att alba hade mycket större vingfång och mycket långsammare vingslag. Det var en trevlig observation. Under vissa omständigheter kan det vara rätt besvärligt att bestämma dessa vita hägrar. Vidare 2+2+3+ytterligare några få skedstorkar, 4+5+ några hadedas, 1 purpurhäger, 1+1 svarthuvad häger (Ardea melanocephala), 1 gråhäger (A. cinerea) samt c 20 heliga ibisar i flock (Threskiornis aethiopica). 1 Ibis ibis ad ("wood ibis") stod länge med vingarna utspända. Skäggdopping hörs skorra, och 2 ex synas utföra display mot varandra, bröst mot bröst, samma beteende som man ser hos vår ras i Sverige. Smådopping också hörd och sedd. Sothöns mycket allmänna. Macronyx sågs ånyo mycket fint. 2 blå trappar, läte: "korra - kerra - korra - kerra..." En piplärka, som antagligen var den s.k. tawny pipit (d.v.s. Sydafr. raserna av Anthus richardi), sågs också här; dess läte erinrade om unga fältpiplärkors. (Jag är fortfarande inte övertygad om att arttillhörigheten på denna och vissa andra piplärkor är riktigt uttryckt i nuvarande nomenklaturen). 1 Circus ranivorus fint. 2 blacksmith plovers. 1+1 Capella nigripennis i stora kärret på norra sidan.

Väder: stark cumulusbildning, delvis åskhotande.

Geronticus calvus

Vidare sågs [redacted] på denna exkursion 1 fin Falco tinnunculus rupicola hanne ad samt på avstånd därifrån 3 Falco amurensis varav 1 hanne ad och 2 honor eller hannar juv. 2 Eupodotis coerulescens. Macronyx läte enligt ovan, därtill ett tydligt trestavigt "klitiví klitiví klitiví...", som jag ej hört tidigare. 1 rostand hona (Casarca cana) i sjön. 1 purpurhäger fint. Flera bergsstenskvättor (Oenanthe monticola) varav 2 ljust grå hannar.

+ Efter en trevlig vandring över norra stranden av sjön, genom kärrmarkerna här och till de låga sandstensavsatserna i NW gick vi tillbaka till bilen. Ankomst dit kl c 1500. Här vistades 8 Falco amurensis, vilka ofta ryttlade och tog insekter. 2 av dem voro hannar ad.

1956, 18 mars, forts. (36)

Vi åt vår matsäck vid bilen, körde sedan tillbaka till Hotel Bellefleurs. Det var nu åska på flera ställen runtomkring, men ej just över oss, och ännu har vi inte fått regn på oss. - Vi vilade ungefär trekvarts timme och for sedan ut, med start kl c 1630, till den plats som vi hörde talas om igår som svalornas nattplats. Vi fann den också utan svårighet. Det var ett kärr eller kanske snarare en liten sjö, till allmänna typen rätt lik det förut besökta kärret, med en kant av öppet vatten runtom längs stranden men med hög och tät vass som fyllde ut större delen, utom just längs stranden. Vattensamliggen var avsevärt mindre än den som vi studerade i morse, och låg i mera kuperad terräng, delvis med planterad skog (wattle, bluegum) helt nära. Delvis ängsmark och ett illa vårdat majsfält vid sjön. Vägen till Lothair går nära förbi norr och nordost om sjön. Vida ängsmarker runtomkring.

Observera: det (närmast följande) [redacted] (protokollet skrevs på platsen och i omedelbar anslutning till vad vi gjorde resp. såg. Det är kortfattat. Det protokoll som följer därefter (med början överst på nästa sida) är något mera detaljerat och skrivet samma kväll, efter återkomsten till hotellet. De båda protokollen böra således läsas "parallellt".

- Svalplatsen:

1700 - 1710 en del (svalor) flög över mot öster. Vi for ut några km m l m mot öster för att rekognoscera; vi tänkte oss möjligheten att nattplatsen var någon annan damm längre bort, eftersom svalorna inte stannade [redacted] här utan passerade förbi. Vi var tillbaka till ursprungliga obsplatsen kl 1730. Då hade väl c 5000 - 10000 ladusvalor, men ej flera, samlats däromkring, dock ej koncentrerat utan spridda.

1730 - 1742 antalet ladusvalor steg till c 100000 (hundratusen).

1745 1 Falco biarmicus passerar.

1742 - 1752 antalet svalor stiger med alldeles oerhörd snabbhet, kl 1752 torde det uppgått till omkring 1 million. Många tusen svalor komma ner(och fälla??) men flyga upp igen. Svalorna äro mera spridda än vid mina obsar på andra nattplatsen mars 1954; då höll sig alla inom ett välavgränsat område på några få hundra meter i diameter, nu bilda de ett mindre väl avgränsat moln på ungefär 1 km i diameter.

1752 - 1758 flera starka rörelser (i.e. ned i vassen 2) GR). Vansinniga massor av svalor äro fortfarande uppe i väster.

1757 - 1800 det mörknar ytterst snabbt. Observera vädret (se nedan!). Massor av svalor falla ned i vassen resp. komma i flack bana från öster och fälla. I väster fortfarande en del svalor, över 5000, uppe, tätt samlade. - Det är åska i väster.

(1800-)-1805 ström av ladusvalor från öster. Omöjligt att se om en liknande ström också kommer från väster. - Ytterst få sakabulas och red bishops(komma för att övernatta på denna plats).

(1805-)-1813 fortsatt ström av ladusvalor från öster. Pelle trodde att de kom till ett antal av omkring 1000 ex per minut; jag skattade antalet lägre. De kom på relativt bred front (jfr obsarna mars 1954, GR).

1814 stor flock ladusvalor från öster. 1 ex slog i telefontråden som följer vägen, dog och föll ner. Detta ex hade endast yttersta handpennan gammal, resten av vingen var nyruggad. - Ytterligare minst 3 ex slog i telefontråden (men vi tog ej upp dem nu; det var för mörkt. Se nästa morgon!). - Åska nalkas från öster; det är svagt regn och mycket mörkt.

1818 nu komma helt få svalor.

1822 vi fara hem. Så gott som mörkt. Nästan inga svalor att se nu.

1956, 18 mars, forts och slut. (37)

Ytterligare kommentarer till kvällsturen till ladusvalornas nattplats.

1956
18 mars
forts.
och slut.

(37)

Vi for först till anvisad plats. Häröver kom först 5+c 12 Rip. cincta mot öster eller sydost. Några småflockar ladusvala kom också, alla foro vidare mot öster. Vi trodde därför att nattplatsen låg däråt och körde därför upp till vägskälet och in på vägen mot Swaziland några kilometer. Vi såg en del ladusvalor flyga m l m mot öster. På ett ställe satt c 100 - 150 ladusvalor på vägen; därtill c 100 - 150 på staketträdar vid vägen. När vi körde förbi, flög de upp men fällde strax igen. Vattensamlingar funnos även häromkring, men de voro ej lämpade som nattplatser för svalor; de voro öppna och utan vass. Vi for därför tillbaka igen till anvisad plats. Därvid kom en hel del ladusvalor från norr och hade alltså kurs m l m mot denna. Vi återkom dit 1729 efter c 20 minuters frånvaro.

Nu hade en enorm förändring inträtt: flera tusen ladusvalor - men ej mer än c 5000 när vi kom kl 1729 - flög omkring häröver. De voro spridda över ett stort område, och det var ej möjligt att direkt se när nya ankom. Antalet svalor växte emellertid oerhört snabbt. Efter 10 minuter var säkert 100000 (hundratusen) ladusvalor närvarande här, dock spridda över ett mycket stort område, så stort att flockens gränser ej kunde ses ens i kikare.

Kl 1740 - 1750 ökade antalet alldeles vansinnigt; särskilt i väster sågs nu flera hundratusen, och jag skulle tro att antalet inalles var bortåt en million nu.

Det var en mycket mörk kväll jämfört med gårdagen. I väster och sydväst åska på avstånd. Himmel helt mölntäckt, och det av tjocka mörka åskmoln. I öster tills vidare ej åska. Kyligt och regntungt, men blott få regnstänk över oss.

Bland ladusvalorna sågos och hördes helt enstaka Riparia cincta, jag såg väl 10 - 20 inalles, ej mera.

Nu började svalorna gå ner i vassen; delvis flög de i täta "bankar" alldeles över vasstopparna. Det blev dock uppbrott igen flera gånger, ibland måttliga, ibland mycket starka, och det var omöjligt att veta om alla [redacted] som redan fällt kom upp igen vid dessa uppbrott. Mängder fällde redan före kl 1750.

Kl 1750 - 1755 enorma massor av svalor fortfarande uppe [redacted] väster om vår observationsplats och över dammen, så långt bort man kunde se. I öster var också svalor fortfarande att se, men blott några tusen - kanske högst tiotusen. Det mörknar nu mycket hastigt. Även i öster drar åskväder upp, och himlen är täckt av låga och mycket mörka moln. Hundratusentals svalor fälla, dels i brant störtflykt, dels mera flackt. Vi stod ju i östra kanten, och här kom de ner lågt. Nykomlingar strömmade in i massor.

Några hadedas flög igenom myllret av svalor, 1 hamerkop också. 1 lanner sågs lågt men sågs ej jaga.

De senare flockarna, och de innehöll tusentals exemplar, vilka delvis kom som en "ström", flög mycket snabbt och lågt. Tidigare fällande svalor hade tydligt undvikit telefontråden längs vägen, men de senare flockarna såg påtagligen detta hinder först i sista ögonblicket. 1 ex. slog i men fortsatte, senare slog 1 ex i tråden just över oss, föll och dog. Ruggningsstadium som nyss angivits. Strax därpå, omkring kl 1815 - 1816, slog ej mindre än 3 ladusvalor eller eventuellt ändå flera, i tråden och föll ner [redacted] m l m omedelbart, men nu var det så mörkt att jag ej fann dem.

Vi lämnade platsen kl 1822. For hem till hotellet. Det var nu åska med mycket starka blixtar långt borta i väster, svagare även i öster.

Diverse smärre tillägg:

Några cincta fällde tydligen med ladusvalorna.

1 Circus ranivorus sedd på rekognosceringsturen kl 1715. Flera hadedas också sedda. - Rörhöna hörd i svaldammen. 2 purpurhägrar sågos på kvällen, varav 1 över svaldammen, den andra över annan liten sjö på avstånd.

1956, 19 mars. (38)

1956
19 mars

Måndagen den 19 mars.

0450 vi lämna Hotel Bellefleurs. Därvid hörs Strept. capicola.
0514 ankomst svalornas nattplats. Det är helt mulet och mycket mörkt. På vägen ditut litet duggregn, men detta slutade snart. Vi gick upp på sluttningen på norra sidan.
0528 1 högst sannolik natthäger flyger förbi.
0535 1 purpurhäger passerar. Rörhöns hörd några gånger. Hadedas [redacted] hörda flera gånger. 1 hamerkop flyger förbi, dess läte är "svipp" eller "tjipp". Nära håll.
0545 1 sakabula hanne flyger ungefär norrut (har säkert övernattat i sjön).
0555 sakabulor komma upp och flyga ungefär mot norr. svalkvitter hörs. Strept. capicola hörs nästan hela tiden.
0558 2 ladusvalor.
0559 flock ladusvalor på långt håll, stiger uppåt. (Det är fortfarande rätt mörkt, men) i kikare ses nu ladusvalor överallt över dammen (lågt över vassen).
0601 c 50000 (femtiotusen) ladusvalor uppe.
0602 säkert 500000 - 1000000 (femhundratusen à en million) ladusvalor upp! De stiga brant och spridas, men redan från början steg de upp från ett så pass stort område att det är ytterst svårt att säga något närmare om antal resp. rörelseriktningar. Det är möjligt, kanske troligt, att många som lyfte ur västra delen av vassen flög m l m direkt västerut. Men oerhörda massor drog över oss med kurs ungefär norr till nordnordväst.
0605 nästa uppbrott, också väl bortåt en halv eller en hel million exemplar. De brusa iväg över oss, kurs åtminstone till stor del ungefär nordväst.
(Jag har ej antecknat det, men jag minns att Pelle tog en del bilder på känsligaste filmen, tri-X).
1 Circus ranivorus jagar Spreo i flykten. Resultat ej angivet, men jag förmodar miss.
sakabulor, antal mycket ungefärligt 50, flyga upp och fara mot norr, likaså några dussin tahas och enstaka red bishops.
0609 c 500 - 1000 ladusvalor på avstånd.
0610 nog 10000 (tiotusen) ladusvalor bryta upp.
1+2 Circus ranivorus samtidigt på låg höjd, ett fjärde ex högre uppe; detta gör ansats till "dans":
flyger i djupa våglinjer liknande vår bruna kärrhök. Läte "käi" eller "wäi" och ett täml. kort betonat "tjé".

0614 många tusen ladu stiga upp.
0616 ett par tusen dito dito. - Svalor röra sig över oss, men även i andra delen av sjön är mycket svalor uppe; dessa flyga m l m västerut, ev (delvis?) norrut.
Helt få Riparia cincta hörda och sedda.
0619 trastsångare hörd.
0620 10 - 15 sakabulas iväg mot norr.
0621 - 0622 ytterligare ett par tusen (ladusvalor) upp, flyga lågt över vassen, spridas, men delvis fälla de i vassen igen!
0624 - 0627 och därefter: en del svalor kvar. De flyga lågt, fälla igen, sitta synligt för oss i vassen på flera ställen i flockar på 150, 200 etc etc. - 3 rörhöns ses. 1 hanne av Nyroca (Aythya, Netta) erythrophthalma ses.
Molntäcket har lättat starkt.
0639 ett par tusen svalor upp, spridas, flyga mot norr och väster. - Vi starta en vandring runt dammen. Därvid ses: Bubulcus ibis, 1 gråhäger, 1 svarthuvad dito (Ardea melanocephala), sothöns i parning, 2 yellowbilled duck, 1 vit stork, 9 blacksmith plovers, ytterligare Bubulcus.
Lövsångare befinnes vara mycket allmän, lockande; sång hördes en gång.

1956

19 mars forts.

(39)

Bugeranus carunculatus

1956, 19 mars, forts. (39)

Efter frukost for vi till Elandsmeer, där det dock blev ett relativt kortvarigt besök vid Liebenbergs farm. Ej särskilt mycket att se. Vi gjorde även ett helt kort besök vid kärret strax innan man kommer fram till farmen, alltså det kärr där Chlidonias hybrida häckade april 1955. Ej extra mycket; vi såg dock 1 fin gammal Buteo rufofuscus på en stolpe här. Därefter körde vi ner mot Lake Banagher. På den långa raka sträckan som först går utför backe ner mot Prinsloos farm stannade vi i backen och kikade noggrant runt omkring över de vida öppna markerna. Såg 2 ex av Circaëtus pectoralis, vidare relativt mycket vit stork samt, på oerhört avstånd, 4 stora högresta fåglar med skarpt vit hals, som måste vara Bugeranus carunculatus, vårttranan. De stod tätt tillsammans, i motsats mot storkarna. Trakten verkade överhuvudtaget mycket givande, och vi beslöt att gå ut för att se närmare på Bugeranustranorna. Det blev en vandring på många km. Först passerade vi då den lilla fina vattensamlingen norr om Lake Banagher; där noterades bl.a. maccoa duck, svarthalsad dopping, Phalacrocorax lucidus och Ph. africanus, diverse änder, brushane, grönbena, purpurhäger. Vi kom till sist fram till vårttranorna och fick dem utsökt, det var två ad och två juv. Pelle tog bilder. Härute på de fina ängarna bl.a. även 70 blåsbockar varav 20 kalvar. Vi undersökte sedan två mindre vatten med omgivande gräs- och hällmarker när vi gick tillbaka till bilen. 3 Neotis cafra också sedda.

En rödnäbbad oxhackare sågs på en betande häst nära vägen innan vi körde ner mot Lake Banagher. Den satt länge och plockade vid hästens anus. När vi kom närmare blev den orolig, hoppade upp på ryggen och "sjöng" och lät höra egendomliga sirrande, genomträngande läten. Syntes i detalj, hade rött och gult runt ögat.

På återvägen till bilen efter studiet av Bugeranus sågs bl.a. Egretta garzetta, Balearica regulorum, Tetrapteryx paradisaea, Circus ranivorus; och ladusvalor och Riparia cincta [redacted] satt på [redacted] ett område av flat hällmark (sandsten), där de plockade upp små insekter från den nakna stenen. (?, jfr nedan).

Beträffande den fullständiga artlistan se nedan, artförteckningen, sidorna 42 - 54.

Vi återkom till bilen kl 1420 och körde sedan ut på vägen mot Lothair. Det var mulet och grått väder, och alls ej särskilt varmt.

I en vegetationsfattig men grund och öppen pan såg vi ej mindre än 142 flamingos, jämnt fördelade. Denna lokal hyste även [redacted] sydafrikansk skedand (Spatula capensis) med 8 ungar. 1 gulärla flög över ängsmarken här, alldeles över bilen för resten. Den lockade ljudligt.

Vi fortsatte via Lothair - Liefgekosen, genom delvis tråkigt landskap. Innan vi vred norrut igen mot Lake Chrissie passerade vi en plurr med mycket Thalassornis leuconotus! Sedan blev det flera stoppar på olika platser: först på ängsmark och plöjnader där det bl.a. gick några gulärlor till, incl. 1 thunbergi hanne ad. Svarthakad buskskvätta hanne och hona sedda. Nu delvis regn. Minst 1 Circus ranivorus, m.fl. rovfåglar. Vidare 1+10+ytterligare flera storkar, alla hade röda ben men vissa ex voro mycket smutsiga.

Gjorde också ett rel. långt stopp vid en stor, grund och vegetations-rik vattensamling strax väster om vägen. Här ovanligt rikt fågelliv: över 25 Ibis ibis, 2 Balearica, c 10 Egretta alba, flera Mesophoyx intermedia, plenty of Bubulcus, ett par tiotal skedstorkar, heliga ibisar, 1 vit stork, 10 gråhägrar, skedand, yellowbilled duck, spurwings, minst 1 Circus ranivorus, flamingos m m. En mycket rik lokal (i artlistan nedan kallad "rika lokalen").

1 hanne ad av Circus pygargus sågs också här i närheten.

Ny vattensamling öster om vägen hyste 10 Thalassornis leuconotus och flera svarthalsade doppingar m m. (Svarthalsad sedd även annorstädes, även med ungar!)

1956

2 mars forts.

1956, 19 mars, forts. (40)

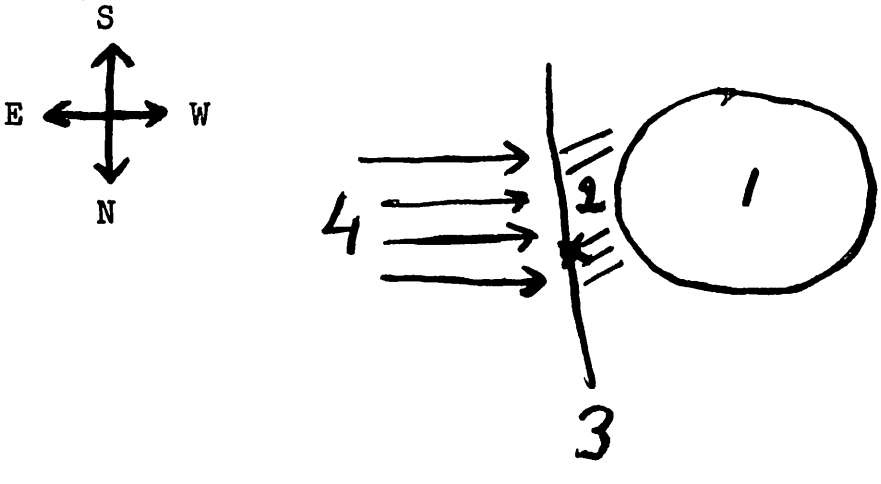
Vi for sedan upp till Lake Chrissie samhälle (via sjöns ostsida) och fortsatte direkt till svalplatsen, ankomst dit 1720. Det var småregn och kyligt samt åska på avstånd, men ej fullt så mörkt som igår. 2+2 blå trappar. Den stora termitsvärmningen. I majsfältet mellan vägen och kärret satt sakabulas och red bishops. De flög upp och tog termiter, som kom flygande förbi; de missade sitt byte ytterst sällan (och om det skedde, så blev termiten tagen 5 sekunder senare av en annan fågel). Följde man en förbiflygande termit i kikaren, så kunde man vara viss på att den ej hade många sekunder kvar att leva. Det såg på samma gång kusligt och dråpligt ut med dessa vävarfåglar som sköt upp gång på gång, tog sitt byte och så föll tillbaka till sina sittplatser i majsplantorna eller ogräset.

(40)

Svalorna samlades, mest i öster först, (d.v.s. över ängsmarkerna öster om vägen och nattplatsen). De flög lågt över marken, livligt svärmande omkring, och fångade termiter som stod som en rök upp ur marken på flera ställen. Delvis visade svalorna nordgående tendenser, så att vi trodde att de ev. ämnade sig till andra nattkvarter denna kväll. Vi körde norrut någon km.; då satt ladusvalor i tusental (nog 10000 inalles) på telefon- och stakettrådar. Över platser där termiter steg upp samlades de och flög ytterst livligt (och lågt!), fångande de utströmmande termiterna. Ute över gräsmarkerna var det stora ansamlingar av svalor överallt, ty på många många ställen steg termiter upp i massor. Det är ett faktum att termiterna ej hann upp mer än 3-4 decimeter innan de de flesta blev fångade, och icke en klarade sig mer än ungefär 3-4 meter upp; detta sista var ett rent undantagsfall. En fullkomligt spöklik mortalitet!!

Vi såg också, när vi återkommit till den rätta nattplatsen (som var densamma som igår), att termiterna [redacted] vilka i sin viljelösa flykt drev ut mot majsfältet med sakabulas etc., formligen blev utplånade innan de kom så långt. [redacted] Åtminstone sent på kvällen, när termitsvärmningen syntes bli något mindre intensiv, hann svalorna göra slut på varenda en innan de hann över vägen; intet blev helt enkelt kvar att fånga för sakabulas och red bishops! Fantastiskt.

Mycket schematisk skiss:

1: sjön där svalorna övernattade.
2: Majsfältet mellan vägen och sjön.
3: vägen.
4: vida ängsmarker där svalor flög massvis.
krysset: vår uppehållsplats.
De fyra heldragna pilarna angiva hur termiterna kom på bredfront österifrån ut över majsfältet (eller rättare, mot fältet, ty på slutet nådde inga termiter ut över fältet!).

Det var tydligt att de starka norrgående rörelserna av ladusvalor på kvällen blott berodde på att de spred sig för att utnyttja Gudslånet (termiterna) ordentligt. Vi observerade att många Riparia cincta var med därom, dock givetvis i ytterst ringa antal jämfört med ladusvalorna. Vi studerade ~~hur~~ svalorna fångade termiter c kl 1745 - 1800, detta på den korta sträckan mellan nattplatsen och det vägskäl där vägarna mot Swaziland och Lothair skiljas åt. Vi åkte sedan tillbaka för att se på själva förloppet (40)

1956, 19 mars och 20 mars. (41)

1956
19 mars
forts.

när fåglarna skulle fälla för natten. Vid återkomsten var läget helt förändrat. Svalorna som tidigare hade kunnat räknas i få tiotusental, svärmade nu till ett antal av flera hundratusen över kärret och kringliggande marker. Antalet ökade, och flocken blev ofattbart stor och tät. Det var omöjligt att se var flocken [redacted] slutade i väster, men den måste varit omkring 1 km i diameter i horisontalled, eventuellt mera. Flyghöjd: de allra flesta var mellan 50 och 200 meter över marken. Liksom igår kväll ökade antalet alldeles obegripligt snabbt, trots att man [redacted] givetvis inte kunde se själva inströmmandet när man som vi var mitt under flocken. Säkert var antalet inom kort omkring en million, troligen flera, kanske det dubbla (?). Nedstörtning i vassen började redan före kl 1810, och omkring kl 1815 skattade Pelle att 1000 exemplar störtade ner och försvann i vassen varje sekund. Siffran må låta fantastisk, men [redacted] det är ju ett faktum att de stora massorna försvinna på ett rätt ringa antal minuter, och 1000 per sekund är ju dock bara 60000 per minut. Nedstörtandet höll på med samma intensitet minut efter minut; en del svärmade lågt över vassen i tjocka svarta bankar, men andra massor satte sig säkert. Dock syntes antalet lika stort hela tiden från 1810 till c 1818. Sedan började man kunna se en minskning, men ännu höll sig jättelika mängder på vingarna. Kl 1820 - 1826 fortsatt nedstörtande, i början säkert 1000 ex per sekund. Kl. 1824 rätt få tusental kvar att se. 1826 ramlade dessa ner, sedan var det tomt. Kl 1830 for vi därifrån. Fullkomligt otroligt.

(41)

Det härovan skrivna är det på platsen förda protokollet, oförändrat så när som på smärre förtydliganden och en och annan kort kommentar.

För fullständig artlista se nedan, sid. 42 - 54.

20 mars

Tisdagen den 20 mars.

Vi körde hem till Pretoria igen. Delvis regn. Jag gjorde ej mycket anteckningar under hemresan, [redacted] men utöver det nedanstående har jag fört in i artlistan vad som sågs av intresse.

Delvis regn på hemresan. Före Carolina 300 ladusvalor, några fladdrande framför resp. omkring boskap (som man ibland ser vid dåligt väder); men de flesta flög över av regnen uppsvällt flodlopp och över "the open veld". Efter Carolina sedd här och där, dock inga stora koncentrationer, och antalet ej noga räknat på grund av regn och delvis dålig sikt.

Rovfågel på hemresan: 4 - 5 Elanus, 1 Circus ranivorus, samt i själva Carolina c 300 Falco amurensis och några få naumanni. Därefter helt enstaka naumanni på 2 - 3 olika ställen. Före Middelburg 4 amurensis och 4 naumanni, efter sistnämnda plats 2 amurensis och c 6 naumanni. Efter Bronkhorstspruit dessutom ytterl. 27 naumanni, varav många hannar ad, och 3 amurensis. Före Bronkhorstspruit dessutom 3 Falco rupicoloides, eventuellt ännu 1.

Nära Middelburg flög 3+3 vita storkar mot norr.

Vid bron över Pienaars River c 150 Bubulcus ibis samt 3 heliga ibisar på ett begränsat område på en äng; här gick ingen boskap.

Vid Dollhouse, bilrestaurangen i östra infarten i Pretoria, såg vi 5 kretsande abdimstorkar. Det var nu ej regn men helt mulet och rätt mörkt, så att man alls ej kunde se några färger. Fallet är av intresse emedan jag tydligt såg att det var abdimstorkar [redacted] (innan vi stannat och kikat, nota bene), trots att det skulle vara omöjligt för mig att med ord uttrycka skillnaderna i flygbild mellan abdimstork och vit stork när de ses på långt håll.

+

På grund av regnen var alla floder svällda när vi körde hem. Bronkhorstspruit var mycket starkt flödande.

1956, 17-20 mars (42)

1956
17-20 mars

Artlista med kommentarer från turen till Lake Chrissie

den 17 - 20 mars 1956.

Förkortningar: LCh Lake Chrissie
LB Lake Banagher
E Elandsmeer
RL "rika lokalen" c km söder om Lake Chrissie.

(42)

1. Skäggdopping sedd i flera sjöar, bl a LCh, plurren i norra kanten av LB, 1 ex ute på klarvattnet i E (där vi endast gjorde ett kort besök och tittade ut över vattnet från Liebenbergs farm). Vidare sågs alla 3 doppingarterna i en damm nära Bugeranus-lokalen.

2. Svarthalsad dopping sedd flerstädes: plurren i norra kanten av LB, plurr nära Bugeranus-lokalen, samt i en vattensamling mellan Lothair och avtagsvägen mot LCh. På sistnämnda plats sågs även 3 unga svarthalsade.

3. Smådopping oerhört allmän i flera vatten, t.ex. längs nordstranden av LCh, flera [redacted] småvatten i trakten av LB, nära Bugeranus-lokalen, etc.

4. Vitbröstad skarv (lucidus) enstaka vid LCh, vid ett mindre vatten nära LB etc.

5. Lilla skarven (reed cormorant, africanus) ungefär som föreg.

6. Ormhalsfågel ("darter", Anhinga) 1 ensamt ex sett i LCh, annars icke sedd.

7. Gråhäger sedd flerstädes vid de flesta vatten, i regel ej många på varje plats, men c 10 ex noterades vid RL. Vid E sågs 1 ex.

8. svarthuvad häger (melanocephala) sedd flerstädes; ofta, men ingalunda alltid, på torr mark. Överhuvudtaget erbjuder de ekologiska anspråken hos gråhäger resp svarthuvad häger åtskilligt av intresse. Den senare ses visst i kärr och rel. fuktig gräsmark osv, men regelbundet också på mycket torr mark såsom nyligen avbränd gräsmark och (åtminstone i torra västern) mitt på mycket torr nästan halvökenartad sand- eller stenstäpp. Denna torrare "ekologiska nisch" utnyttjas i Europa åtminstone delvis av gråhägern. Jag erinrar mig t.ex. ha sett hela flockar av(unga) gråhägrar på stubbåkrar etc i västra Skåne.

9. Purpurhäger sedd flerstädes i enstaka ex: LCh (kärret vid norra ändan av sjön), LB, svalornas nattplats, etc.

10. Stor vit ägretthäger (Egretta alba) sedd flera platser. 1 ex LCh samtidigt med Mesophoyx enligt notis [redacted] härovan; en my. instruktiv observation. Senare enstaka ex vid många sjöar, bl. a. vid E. Vid RL lyfte 5 ex i flock och flög nära förbi oss. Det är inte alls ofta man ser denna art i antal på en och samma plats.

11. Mellanstor vit häger (Mesophoyx intermedia) också flerstädes i sumpar etc., alltid eller nästan alltid i enstaka ex.

1956 -20 mars forts.

(43)

12. Liten vit häger (Egretta garzetta) sedd på några ställen men ej många inalles. 2 ex RL, 1 ex LCh, enstaka andra platser.
13. Bubulcus ibis (Cattle egret, kohäger) mycket vanlig överallt. Vid gamla svalplatsen (d.v.s. 1954 års svalplats) samlades drygt 100 ex. Vid nya svalplatsen c 140 ex. Den var riklig runt boskap nära E samt den 20 mars på morgonen bland blesbok mellan LCh samhälle och Carolina etc etc.
14. Natthäger (Nycticorax nycticorax) 1 ex första morgonen vid nya svalplatsen, nästan säker.

15. Hamerkop enstaka ex flerstädes. Lätet hört och noterat enl. ovan.
16. Ibis ibis ("wood ibis"): blott 1 ex LCh och något enstaka ex dessutom, dock stod i RL en väl samlad, tät flock [redacted] på c 20 ex ute i kärret. Det ensamma ex vid LCh stod på sankängen i nordvästra delen. Den stod länge med utbredda vingar; ev. tog den något större byte??
17. Abdimstork (Sphenorhynchus abdimii) ej alls sedd på vägen ut eller i LCh-området. Detta torde vara ett tydligt bevis för att huvudmängden redan flyttat norrut. Den brukar annars [redacted] ses allmänt nov.-början av mars på det torra "veld" öster om Pretoria etc etc. Arten är ju överhuvudtaget riklig här.
   Enda obsen blev 20 mars vid Dollhouse i Pretoria när vi kom tillbaka. Då kretsade 5 ex däröver. Det var molnigt och rätt mörkt, och inga färger syntes, men silhuetten gav tydligt vid handen att det var abdimstork och ej vit stork (eller svart stork). Skillnaden är ej lätt att uttrycka i ord, troligen bl.a. relativt kortare vingar, rel. kortare hals, kortare näbb, men även själva vingsilhuetten är olika, en karaktär som syns på långt håll.
18. Vit stork: vi såg väl minst 100 ex inalles. Se anteckningarna! Vid LCh ej mycket, vid E flera kretsande, och mellan "gamla svalplatsen" och LCh samhälle på morgonen 18 mars sågs 12+10 ex, de flesta med rent röda ben. Därefter många i området runt (rättare: norr om) LB. Här gick de på ängarna, glest fördelade, minst ett par tiotal sedda. Vid ett tillfälle i mulet väder sågs 13 ex kretsa, men de steg föga (dålig termik!!). På bilturen LB - Lothair - västerut - norrut - RL - LCh sågs stork ofta, bl a en flock på 10 ex, varav alla hade röda ben, däremot voro vissa av dessa ex mycket smutsiga i dräkten, svartgrå snarare än vita. Vädret var nu dåligt, och intet kretsande sågs. - Flockar ibland rätt väl markerade, t.ex. 10 - 15 ex på ett fält med endast 20 - 50 meter mellan varje ex.; men ofta sågos de också enstaka eller 2-3 ex helt glest fördelade. Av alla som sågs hade ett fåtal delvis vita, av exkrementer smutsade ben.
   Hemvägen: just efter Middelburg 3+3 ex mot norr. Det var vid detta tillfälle ej regn; himlen hade delvis ljusnat, men det var fortfarande helt mulet, med ojämnt molntäcke, det blåste från öster och var kyligt. Därför av intresse att se att storkarna flög (jag förmodar: på sträckflykt) i så pass dåligt väder. Man har ju annars, och troligen med rätta, den uppfattningen att storken i sin egenskap av utpräglad kretsare och seglare med måttlig styrka i vingmusklerna är en rätt exklusiv "vackert-väder-flyttare".
19. Helig ibis (Threskiornis aethiopica) sedd vid de flesta lokaler där vi undersökte djurlivet. I regel enstaka ex eller några tillsammans. Ej sällsynt. Många tiotal sedda inalles.
20. Geronticus calvus (skallig ibis). På morgonen den 18 fann vi en tätt samlad flock på exakt 26 ex vid LCh, östra stranden, norra delen, just vid vattnet där ängarna gå fram till sjön, och endast några hundra meter från kullarna med infödingshyddor. Ibisarna stod stilla och var ej särskilt tacksamma att studera evad det gällde ekologi och uppförande, men utsökta var de att skåda. Vi körde fram till dem med bil över

1956
17-20
mars
forts.
(44)

den tämligen fasta hårdvallsängen. Pelle tog en hel serie bilder. Ett par ex stod med egendomlig bakåtlutande hållning och vingarna utbredda framåt - nedåt. Oklar innebörd. Jag har aldrig sett detta beteende förut. Det var som om de "stod och torkade" som en skarv. Se skiss här:

Ibisarna tillät oss att komma rel. nära. Vi [redacted] satt länge i bilen och tittade på dem. Det är som bekant en sällsynt art med begränsad utbredning, och få häckplatser äro kända.

När vi slutligen startade bilen, flög de upp alla på en gång och for sedan i svängar över sjön tills de [redacted] fällde på stenstranden på andra sidan sjön.

21. Hadeda (Hagedashia) avgjort allmän i LCh-området, liksom vid [redacted] tidigare besök. Nästan överallt: på de kortbetade ängarna söder om "gamla svalplatsen" sågs 3 ex, senare sedd mellan denna plats och LCh samhälle, vid LCh, vid E (flera vid Liebenbergs farm), vid stranden av LB, vid nya svalplatsen, etc. Ofta sågs flockar på 10 - 15 ex, oftare smärre flockar på 2-3-5-7[redacted] ex. Gick nästan alltid på öppen gräsmark och plockade. [redacted] Karaktärsform för trakten. På färden ut och hem ej sedd utom några få ex nära Carolina.
22. Skedstork (Platalea alba) sedd flerstädes i spridda ex eller par: LCh 2+2+3; E några; LB och vattnen däromkring enstaka eller några tillsammans på många ställen. Vid RL en samlad flock på c 15 ex. I det hela rätt allmän.
23. Flamingo (Phoenicopterus ruber roseus[redacted]; ev. 2 ex av Ph. minor, se nedan). Mycket få vid själva LCh: 1 ex stod nära Geronticusflocken, därutöver enstaka ex på spridda ställen, c 10 inalles här. 2 ex såg ut att ha snabbare vingslag när de lyfte - en sak som Pelle genast observerade -, och det är troligt att dessa voro Ph. minor, vilken jag tidigare sett mycket bra i området. Dessa 2 flög dock tyvärr rakt bort från oss och blev knappast bergsäkert bestämda. Spridda ex flera andra platser. -

Huvudstyrkan, 142 ex., stod i en öppen och mycket vegetationsfattig damm till höger om vägen mot Lothair och några km före denna plats (det var för resten rätt nära Bugeranuslokalen). Denna damm var grund och tycktes [redacted] alltigenom vara [redacted] av lika djup, ett par dm. Flamingos stodo jämnt fördelade i den, alla stod lika djupt i vattnet. Blott på en plats stod 15 ex tätt samlade. Vid RL sågos också några spridda flamingos stå i det grunda vattnet på avstånd från vass och rikare vegetation.
LB: endast 2 ex sedda, det ena stod så djupt att det tycktes simma. - Både ad och juv sedda.

Innehavarinnan av Hotel Bellefleurs sade att tills för c 10 år sedan brukade omkring 2000 flamingos vistas i LCh. De hade emellertid enligt henne skjutits ut, men "nu hade de fredats igen och började komma tillbaka". Dessa uppgifter återgivas med all reservation. Som häckplats förefaller LCh otänkbar.
24. Spurwinged goose (Plectropterus gambensis, sporrgås). Några ex flög över gamla svalplatsen på morgonen (den 18), och något senare samma morgon när vi gick ner på ängsmarkerna söder om denna plats sågs ett tiotal beta där, på ett område med relativt högt gräs. Enstaka ex sedda för övrigt, dock gick vid RL en flock på c 25 ex ute i fräken och/eller gräs på mycket våt mark.
25. Nilgås (Alopochen) sedd många gånger på olika platser men i regel i par eller småflockar. Inga stora flockar sedda. Något par flög över gamla svalplatsen morg.d. 18/ f.ö. sedd LCh, LB

1957 17-20 mars forts.

och i flera dammar och [redacted] smärre vatten. Vid vårt första besök vid LCh sågs en liten flock på 4 ex vid östra sidan. 2 av dessa voro mycket mindre och mattare färgade och var alldeles tydligt mycket unga fåglar.

26. Casarca cana, sydafr. rostand. Blott få ex sedda. ett par ex flög förbi gamla svalplatsen, 1 ex låg i LCh, hanne och hona låg i LB.

27. Sydafr. skedand, Spatula capensis. Relativt allmän flerstädes. I LCh vid Geronticusflocken en flock på 49 vilket är mycket för denna art. Flockar på 10 - 20 ex sedda i plurren norr om LB (när vi startade mot Bugeranus). Mindre flockar eller enstaka ex sedda i många vatten, incl. RL. På sistnämnda plats troligen tämligen allmän, men vi kunde inte bestämma alla änder [redacted] ordentligt här.

28. Yellowbilled duck, Anas undulata. Sedd i nästan alla sjöar och många mindre vatten. Allmän kunde den väl sägas vara, men ej överflödande eller starkt dominerande. Inga stora flockar.

29. Redbilled teal, Anas erythrorhyncha. Sedd mångenstädes, men tämligen fåtalig. Invid den stora skedandflocken i LCh exempelvis blott 2 ex.

30. Cape Wigeon, Anas capensis ("sydafr. bläsand", ett föga träffande namn). 4 ex sedda LCh, och i litet antal i flera andra vatten. Överallt blott få ex (som vanligt). Arten tycks trivas förhållandevis väl (bäst?) i vatten med fattig vegetation.

31. Whitefaced duck, Dendrocygna viduata. Ej sedd i LCh-området. Enda obsen på turen blev 2 ex som stod och sov vid vattnet helt nära vägen mellan Carolina och Wonderfontein på hemvägen.

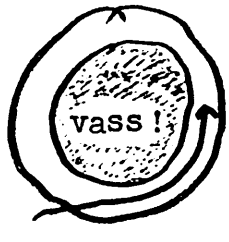
32. Nyroca erythrophthalma (Netta e., Aythya e., [redacted] African Pochard). Sedd i måttligt eller ringa antal flerstädes, ofta i par, eller i små flockar. Inga stora flockar.

33. Maccoa duck, Oxyura maccoa (O. jamaicensis maccoa, Cerconectes maccoa). Endast 2 hanar sedda. Den ene låg i plurren omedelbart norr om LB (där vi startade vandringen mot Bugeranus); den andra låg i en vattensamling därinvid, på andra sidan vägen.

34. Thalassornis leuconotus, whitebacked duck. Mycket rikligare än jag väntat; arten är i regel ansedd som sällsynt eller fåtalig. Några stora flockar syntes förstås aldrig, men arten observerades i talrika vatten, ofta i relativt små sådana, och nästan bara i vatten med rik vegetation. Flera ex låg i kärrdrogen väster om vägen som går ner till Prinsloos farm vid LB, och den sågs i många kärr etc. när vi for hem från Lothair via RL till LCh samhälle. På ett ställe ej mindre än 10 ex, på annat ställe 4, annat 5, etc. Karaktärsform för trakten, vilket var roligt att se.

35. Kapgam, Gyps coprotheres. Blott 1 ex sågs på denna tur, och det kom glidande mycket högt över LCh när vi gjorde vårt första besök där på f m den 18.

36. Falco biarmicus, slagfalk, lanner. Sedd flera gånger. Första kvällen vid gamla svalplatsen sågs [redacted] 1 ex flyga utefter vassen alldeles lågt och med rasande fart.
Obs. att det går ett område med öppet vatten runt hela kärret invid stranden, och att vassen f ö fyller hela kärret. Falken svepte alltså hela tiden längs en "innerkurva" enligt skissen här: Allteftersom den blev synlig för fåglar som låg på klarvattnet dök dessa

blixtsnabbt (sothöns etc.)
Senare samma kväll, när det rådde djup skymning, slog en biarmicus en sakabula ur en av de allra sista småflockarna som kom för att övernatta. Se dagbokstanteckn. ovan.
Följande morgon sågs 1 biarmicus slå två ggr i flocken av

vadaresvalor men utan att få något. Vadaresvalorna föreföll föga förskräckta.

1956
17-20 mars forts.

37. Falco amurensis (F.vespertinus amurensis) tämligen få ex inom Lake Chrissie-området i stort. Se dagboksanteckningarna ovan. På hemvägen den stora flocken i Carolina, likaledes antecknad härovan. Den var enligt Pelle på c 275 ex. Därtill kom en hel del ex, säkert 40 - 50, flygande från väster mot öster över samhällets norra utkanter. Jag gick en sväng häruppåt och studerade dem, medan Pelle såg på huvudflocken. Det är så gott som säkert att Pelle såg få eller inga av de ex jag såg flyga förbi; dessa ex rastade ej och anslöt ej till den stora mängden i Carolina samhälle utan [redacted] passerade förbi direkt; ev. var det här fråga om en verklig flyttningsrörelse.

Den stora flocken i Carolina sågs först delvis på vingarna men fällde senare i ett stort bluegum-träd mitt i samhället. Härifrån flög de upp först när en samling natives började arbeta och föra väsen alldeles i närheten. (Pelle).

En stor procent (säkert 30 - 35 procent) av denna flock utgjordes av gamla hannar.

Därutöver ett ringa antal sett på den fortsatta hemresan; se ovan.

38. Falco rupicoloides (Greater Kestrel). Ej sedd i Lake Chrissie-området men flera ex på ut- och hemvägen enligt ovan.

39. Falco [redacted] tinnunculus rupicola (Sydafr. tornfalk): 1 ex vid LCh:s östsida helt nära på en telefonstolpe. Eljest åtminstone inga säkra.

40. Falco naumanni: fåtalig, se ovan. Helt få ex sedda i den stora flocken amurensis i Carolina. I litet antal på hemresan.

41. Elanus coeruleus: 1 ex sett vid avtagsvägen som från allmänna landsvägen går ner till Liebenbergs farm vid Elandsmeer. I övrigt något enstaka ex i LCh-området. Flera ex. på ut-och hemfärden.

42. Circaëtus pectoralis: 2 ex kretsade tillsammans över sluttningen där vägen går ner mot Prinsloos farm vid Lake Banagher. Strax därefter startade vi vår vandring ut till Bugeranustranorna, och under denna vandring såg vi pectoralis upprepade gånger, antagligen samma exemplar hela tiden.

43. Buteo rufofuscus: 1 fin ad satt på staketstolpe vid kärret strax före Liebenbergs farm, alltså vid den plats där Chlidonias hybrida häckade i april 1955.

44. Circus ranivorus (C. aeruginosus ranivorus). Överraskande allmän, vilket [redacted] märktes [redacted] på färden från [redacted] Pretoria. På utvägen såg vi 6, på hemvägen också flera (cirka 5 eller flera) ex. Detta är mycket mer än jag brukat se. - Inom LCh-området sedd i ett par tiotal exemplar, vilket också är avgjort mer än vanligt. Den sågs bl a vid gamla svalplatsen, nya dito, LCh:s nordända, LB, flerstädes på färden LB - Lothair - RL - LCh, och vid flera andra vatten och kärr. I regel 1, ibland 2 ex på varje ställe. 1 ex vid nya svalplatsen på morgonen flög i parningsflykt, likt vår bruna kärrhök. - Överhuvudtaget fick jag det bestämda intrycket att den var jämnt fördelad och fanns i 1 - 2 ex på varje lämplig plats, dock sågs den även jaga resp. flyga över fast ängsmark vid olika tillfällen. Trevligt.

[redacted]

redan

45. Circus pygargus (Ängshök, mindre kärrhök, Montagu's Harrier): Ett enda ex. sågs, en gammal fin hanne över vida ängar söder om RL. Flög lågt och vinglande på sitt vanliga sätt, och över relativt torr, sandig mark. Den kom oss nära så att vi observerade alla de essentiella karaktärerna.

- Observera att ryssvråk (Buteo buteo vulpinus) helt saknades; den har tydligen flyttat norrut redan.

1956 17-20 mars forts.

46. Natalfrankolin (Francolinus natalensis). 1 ex i vägkanten på östra sidan av LCh när vi var på hemväg från Lothair.
47. Vaktel (Coturnix coturnix) hörd ofta och på flera ställen söder om gamla svalplatsen första morgonen. Trevligt.
48. Rörhöna (Gallinula chloropus subsp.): vid nya svalplatsen först hörd i flera exemplar, senare på morgonen 3 plus enstaka andra exemplar sedda i den öppna bården av vatten nära stranden.
49. Sothöna (Fulica cristata) dominerande art i många [redacted] vatten: norra delen av LCh, även östra stranden av LCh allmän, småvatten vid norra ändan av LB etc etc.

(47)

50. Krontrana (Balearica regulorum) 1 ex på utvägen i den stora och rätt rika vattensamlingen före avtagsvägen till stationen Pan. I själva LCh-området i vid bemärkelse sedd: 1 ex E nedanför Liebenbergs farm, 2 ex RL samt ytterligare något ex [redacted] vars exakta lokal jag tyvärr ej noterade.

Balearica

51. Tetrapteryx paradisaea, (paradistrana, Stanley Crane, Blue Crane). När vi var ute efter Bugeranus såg vi 4 andra tranor flyga förbi på avstånd öster om LB. Dessa voro Tetrapteryx; de flög förresten ungefär över den plats där Bugeranus-tranorna stod. - [redacted] Vidare sågs 2 Tetrapteryx när vi var på [redacted] väg mot LCh samhälle första morgonen efter besöket vid gamla svalplatsen.

Tetrapteryx

52. Bugeranus carunculatus, vårttrana, Wattled Crane. 4 ex i tät flock (familjeflock säkert) på de vida öppna markerna öster om LB. Vi hade stannat i backen norr om sjön, längs vägen som går mot Prinsloos farm, för att titta ut över det vackra och fria landskapet och bl.a. räkna stork som gick glest fördelade men i ej så ringa antal på ängarna. Därvid sågs på synnerligen stort avstånd fyra högresta fåglar som stod tätt tillsammans, vilket storkar ej bruka göra, åtminstone ej så tätt. Avståndet var nog 3 km eller mer, och färgdetaljer var självfallet omöjliga att se, men [redacted] de vita halsarna kunde ses, [redacted] karaktär som entydigt sade ifrån vilken art det var. Ett par gånger såg jag också antydningar till dans, med utbredda vingar, men ej mer än antydningar.

Bugeranus

en

Nu är ju Bugeranus en synnerligen rar sak i våra dagar i dessa trakter. Vi diskuterade saken och beslöt att marschera ditut. Först kunde man gå länge utan att se eller störa tranorna. Det var ett svagt böljande, helt öppet landskap med stora linjer. Till sist fick vi tranorna fint. De gick tätt tillsammans invid en hjord blesbok. Vi kunde avancera rätt länge i en svag sänka i marken. Tranorna blev dock vaksamma redan på 500 m håll, innan vi ånyo kunde göra oss osynliga. De promenerade bortåt så sakta men tog ej till vingarna. Genom en kringgående rörelse kunde vi sedan komma på c 150 m avstånd, innan vi visade oss nämnvärt. Tranorna gick då raskt undan men lyfte ej omedelbart. Pelle fick en hel serie telefotos, dels när fåglarna ännu gick, dels när de slutligen lyfte och flög undan ett stycke. Hoppas att fotografierna blev fina. - Tranorna var utomordentligt stora och praktfulla; vi såg alla karaktärer inclusive vårtorna och den mörkröda, snarast svartaktigt röda näbben. Tyvärr tänkte jag inte på att notera färgen på huvudets översida, men jag tyckte mig tydligt se att 2 ex hade mattare färger, även om skillnaden var ringa (mycket ringa). Säkert var det en familj med 2 vuxna ungfåglar.

53. Eupodotis coerulescens, blå trapp. Sedd flerstädes och i ej obetydligt antal. Minst 5 ex på ängarna söder om gamla svalplatsen (kuperat landskap), 5 eller 6 sedda vid LB, vidare sedd vid avtagsvägen mot Liebenbergs farm, [redacted] samt nere vid E. Även 2 ex LCh vid sjöns nordvästra del på sluttningen mot negerbyn. Sista morgonen när vi var på väg mot Carolina i regnväder sågs 3 - 4 ex på nära håll.

Trapparna voro utsökta att se. De gick på vida gräsmarker.

Lätena hördes mycket ofta: "Karra - kerra - karra - kerra...." eller ibland "karraka - kerra - karraka - kerra..." eller dylikt. Exemplaren sedda i regnet mellan LCh samhälle och Carolina visade ansatser till spel, paraderade för honan, etc.

1956 17-20 mars forts. (48)

54. Stora trappen, Neotis cafra (N. denhami cafra) sedd på två ställen, dels 1+4 ex på ängarna söder om gamla svalplatsen, där f. ö. Eupodotis coerulescens gick nära intill, dels också [redacted] i 3 ex nära LB. Är en oerhört stor fågel, bland trapparna störst så när som på kori. Sågs även flygande, har [redacted] vingar som under flykten är rätt så örn-lika, stora och breda med vitt spretande handpennor, och långsamma slag. Färgen som på vingarna är brokig i vitt, brunt, grått och svart, är särdeles karakteristisk.
55. Större strandpipare (hiaticula) 1 ensamt ex på de flata sandstenshällarna i norra kanten av LCh.
56. Charadrius pecuarius (Kittlitz' plover) 1 ex därsammastädes, dessutom ytterligare något ex sett.
57. Charadrius tricollaris (treblebanded plover) också 1 ex därsammastädes, samt ytterl. något ex sett.
58. Hoplopterus armatus, blacksmith plover sedd några gånger i ringa antal på olika platser, dock 9 ex vid nya svalplatsen.
59. Afr. beckasin, Capella nigripennis. 2 ex i det stora kärret vid norra änden av LCh. Särskilt det sista ex gick upp helt nära och sågs mycket bra. Denna beckasin har trubbigare vingar och ej så snabb och kastande flykt som enkelbeckasinen.
60. Småsnäppa, Calidris minuta. Ej sedd i stort antal. Vid norra änden av LCh två flockar på resp. c 5 och c 20 ex, därtill några ex LB.
61. Brushane, Philomachus pugnax. Några få (8) ex sedda LCh. Vidare c 30 ex vid den rätt fågelrika plurren strax (13) norr om LB. Dessutom såg vi 2 ex på kortgräsig äng strax söder gamla svalplatsen första morgonen, tillsammans med Spreos och hadedas. Detta var på ängsmark utan vatten i närheten. På denna plats kom även 8 brushanar flygande förbi på långflykt de kom från öster och flög mot väster, vred av mot söder. De kom rätt nära.

    Vid några andra platser sedd i helt ringa antal, t ex 1 ensamt ex invid vägen vid den stora vattensamlingen t h invid vägen när man far från Carolina till Wonderfontein.
62. Grönbena som vanligt sedd i antal men ej påfallande allmän. Sedd LCh, Lb och många smärre vatten resp. kärr, men alltid enstaka eller i små m l m lösa sällskap på högst 5 ex. Lyfte som vanligt ej i samlade flockar utan enstaka eller ett par tre samtidigt. Flera ex bl a vid smärre plurrar på ängarna nära Bugeranus-lokalen. Inalles sågs väl 25 - 30 ex, kanske mer.
63. Glutt endast 1 ex sett LCh, f ö ej noterad.
64. Storspov 1 ensamt ex LCh på ostsidan.
65. [redacted] Svartvingad vadaresvala, Glareola nordmanni. Se tidigare anteckningar. Förutom enstaka ex samt en mindre flock första kvällen vid gamla svalplatsen sågs [redacted] en stor flock på c 290 - 300 ex vilka flög förbi västerut vid gamla svalplatsen på morgonen.
66. Gråhuvad mås, Larus cirrocephalus poiocephalus. Sedd i ringa antal. 2 ex över LCh första förmiddagen. Båda hade vitt huvud men åtminstone den ene hade svart öronfläck. Följaktligen rätt förrädiska i fält, liknade Larus hartlaubii som dock givetvis ej kan väntas på denna lokal. Över E sågs 1 ensamt ex, och vid LB 1 eller 2 ex., likaledes med vitt huvud.

    Det ena ex vid LCh var en klar ungfågel med gråbrunt på vingarnas framkant.

Käggtärna 67. [redacted] Chlidonias hybrida sclateri. Blott 1 el. 2 ex sedda på avstånd över kärret på vägen mot Liebenbergs farm, alltså den lokal där vi fann arten häckande i april år 1955. -

1956
17-[redacted] 20 mars forts.

68. Vitvingad tärna, Chlidonias leucoptera. Flock på 21 ex över vattnet nära invid vägen och norr om denna före stationen Pan på utvägen. Vi såg ej flocken förrän en stund efter det att vi stannat på platsen. Sedan kom de plötsligt tillsynes, jagade på vanligt sätt över vattnet en liten stund och försvann helt innan vi for därifrån. Antagligen en flock på genomflyttning. - Arten ej sedd i LCh-området.

69. Rock pigeon, Columba phaeonota (C. guinea phaeonota). Sedd flera gånger på olika platser i LCh-området, i enstaka ex. Inga större flockar sedda. 3 eller 4 ex satt vid ett par tillfällen i toppen av ett högt och grovt, planterat bluegum-träd vid Hotel Bellefleurs i Lake Chrissie samhälle. Detta är av ett visst intresse, ty jag har anteckningar från flera andra platser som tyda på att arten är på väg att bli mera kulturföljande; vistas på [redacted] hustak och i träd vid människoboningar etc. (Jfr. ringduva i Sverige, där dock givetvis denna procedur har gått vida längre).

(49) eu

70. Streptopelia capicola, Cape Turtle Dove. Mycket allmän i LCh-området. Alldeles tydligt allmännare än följande art, vilket är anmärkningsvärt, eftersom tendensen i större städer och vid farmer etc i regel är motsatt. (Jag har det bestämda intrycket att capicola var mycket allmännare [redacted] i kulturlandskapet 1950-51 än vad den är nu, under det att senegalensis ökat starkt som kulturföljande sedan jag var här 1950-51). -

Strept. capicola [redacted] hördes ofta kuttra medan det ännu var alldeles mörkt.

På morgonen den 20 mars, när vi i regn körde mot Carolina, sågs mycket capicola, .[redacted]

71. Streptopelia senegalensis (Stigmatopelia s.), Laughing Dove. Ofta sedd i LCh-området men ej så allmän som föreg. art (se capicola).

72. Oena capensis, Namaqua Dove,. Ej sedd i LCh-området, men [redacted] några ex. sedda på utvägen från Pretoria.

73. Apus affinis, "Indian Swift". Ej noterad från [redacted] LCh-området; däremot såg vi den flerstädes på utvägen, bl.a. i den rätt stora flocken av tornsvalor över Donkerpoort öster Pretoria.

74. Apus caffer, "Whiterumped Swift" (som har mycket mindre vitt på övergumpen än affinis!). Flera ex regelbundet över LCh samhälle. Även sedd flerstädes på färden ut och hem.

75. Apus barbatus: 1 eller 2 ex sedda i flocken över Donkerpoort på utvägen.

76. Merops apiaster, biätare. Ej sedd i LCh-området men på utvägen.

77. Coracias garrulus, Europeisk blåkråka. Ej sedd i LCh-området men 1 ex på telefontråd på utvägen.

78. Ladusvala, Hirundo rustica. I huvudsak hänvisas till anteckningarna ovan. Sammanfattning och diverse kommentarer:

a) på utvägen traktvis mycket allmän, men ej överallt.

b) första kvällen (17 mars) vid "gamla svalplatsen", d.v.s. den plats där vi såg enorma mängder övernatta i mars 1954: Här övernattade nu inga svalor. Åtskilliga hundra ladusvalor, kanske ett tusental eller ännu något fler, sågs här på kvällen flyga förbi mot öster, och det var tydligt att deras nattplats låg ungefär i den riktningen.

c) följande morgon (18 mars) likaledes vid gamla svalplatsen: en del ladusvalor kom över mot väster, men ej i påfallande stort antal. Det skulle varit omöjligt att av dessa obsar draga någon slutsats angående en så stor och rikt besökt nattplats på så pass kort avstånd därifrån.

d) obsarna under dagen den 18 mars för övrigt (utom kvällen): arten sågs allmänt i LCh-området, men ej i massor, och absolut inte i sådant antal att man därav kunnat sluta

1956
17-20 mars
forts.

(50)

sig till någon extra stor koncentration i trakten. Det är tydligt att de millioner ladusvalor, som faktiskt övernattade i trakten, sprida sig över stora områden på dagen.

e) Kvällen den 18 mars vid nya svalplatsen, d.v.s. nuvarande nattkvarteret, belägen i vassen i ett ganska litet vatten c 6 km. öster om Lake Chrissie samhälle, vid vägen mot Lothair. Vansinniga massor anlände hit. Det var mulet, [redacted] åska på avstånd, och ej särskilt varmt. Flocken som bildades över vassen rekryterades tydligen från olika håll (i motsats till mars 1954); dock tror jag att mycket fler svalor kom från väster än från öster, en sak som dock ej kunde ses i detalj från vår obsplats. Jämför anteckningarna härovan. -

Vi gjorde en snabbtur för att orientera oss i början, eftersom svalorna till att börja med alltid passerade över och förbi nattplatsen mot öster. Vi voro därför från början [redacted] ej alls säkra på att övernattningen skulle ske just vid detta vatten. - Över ängarna öster om nattplatsen flög tusentals svalor, men (åtm. till att börja med) ej så mycket som tiotusen. På huvudvägen mot Swaziland som vi följde några km., satt några hundra ladusvalor. Rätt egendomligt. [redacted] De flög upp för bilen, men så fort man passerat satte de sig igen. En bil med hög fart hade här lätt kunnat köra ihjäl åtskilliga svalor, något som uppenbart hade hänt då och då, enligt uppgift på hotellet.

När vi startade denna lilla orienteringstur, flög ej alls mycket svalor över det blivande nattkvarteret, och vi såg som sagt var intet tydligt tecken på att de skulle komma att fälla just där. När vi [redacted] tillbaka från orienteringsturen, kom en hel del (för) svalor norrifrån ner mot [redacted] det blivande nattkvarteret, och när vi åter stannade där, hade läget förändrats helt: säkert flög där då 100000-tals (hundratusentals) ex. över vassen och trakten närmast omkring, och nu var det tydligt att nattkvarteret skulle bli här. Antalet ex. ökade mycket snabbt. - Det var anmärkningsvärt att svalorna, när de störtat ner mot vassen, ej, eller åtminstone ej alltid, fällde genast. Stora flockar flög omkring precis över vasstopparna, allt medan andra massor störtade ner. Det var **svårt att se direkt** [redacted] **hur många som** verkligen **fällde genast, men** då och då såg man däremot hur stora massor lyfte på nytt ur vassen och flög omkring i täta svarta massor [redacted] helt lågt. -

Denna kväll ingen termitsvärmning. -

Observera klockslagen i det på platsen förda protokollet. Det var en mörk kväll, varför nattandet, i den mån det influeras av ljuset, antagligen var relativt tidigt.

Flera av de svalor som kom sent och österifrån, kolliderade med telefontråden som löpte längs vägen. Dessa svalor kom snabbt och i flack bana ner mot vassen. Flera svalor som slog i telefontråden, dog genast; ett par gånger såg vi dock hur de fladdrade vidare, m.l.m. skadade.

f) Morgonen den 19 mars. Se anteckningarna gjorda på platsen. Svalorna gick upp i oerhörda massor, men uppbrottet var fördelat över en längre tidsperiod än vid motsvarande obsar för två år sedan. [redacted] Trots de enorma mängderna var det nu intet tillfälle, då man kunde **säga** att svalorna steg upp "som en svart vägg" eller som en väldig "explosion" ur vassen. Detta hindrar givetvis ej att uppbrottet var ett + **mycket imponerande skådespel.**

Denna morgon tog vi 4 svalor under telefontråden, därav 1 död och 3 med brutna vingar men fortfarande levande.

g) Måndagen den 19 mars för övrigt, med undantag av kvällen: ladusvalor sågos givetvis mycket ofta, t.ex. när vi gick

ut för att se på Bugeranus, etc.; men inga jättelika skaror sågos. Under rundturen via Lothair och tillbaka var förhållandet detsamma; se anteckningarna gjorda på resan. På eftermiddagen, på sträckan mellan den "rika lokalen" och Lake Chrissie, syntes dock stora skaror ladusvalor på telefontrådar på ett eller två ställen.

1956 17-20 mars forts. (51)

h) Måndagen den 19 mars på kvällen. Nytt besök vid nattplatsen. Liksom föregående kväll gjorde vi en rätt kort rundfärd och återvände sedan till nattplatsen. Stor termitsvärmning. I huvudsak hänvisas till anteckningar gjorda på platsen.

Svalorna spridde sig och gjorde starka norrgående rörelser, dock ej särskilt långt bort, för att fånga termiter över ängsmarkerna. Många svalor, flera tusen, kanske tiotusen inalles, satte sig också på telefontrådarna, som blev alldeles "jämntjocka" av de tätt sittande svalorna.

På ett ställe precis vid vägen steg termiter upp sparsamt; svalorna formligen ryttlade häröver och tog dem när de hunnit 1/2 - 1 meter upp i luften. - Ute över ängarna öster om vägen samlades svalorna i täta flockar över de ställen där termiter steg upp. Varje sådan flock var på c 200 - 500 ex., någon kanske större, men säkert ingen på så mycket som 1000 ex. Svalorna voro synnerligen ivriga och snabba i rörelserna och for fram och åter som tusan över de platser där termiterna steg upp. Jag tror icke att en enda termit klarade sig sedan svalorna väl funnit vad som försiggick och börjat sitt näringsfång.

Ibland blev någon dylik svalflock skrämd och for snabbt några tiotal meter åt sidan. Då [redacted] hann de utströmmande termiterna naturligtvis stiga högre upp, men strax voro svalorna tillbaka och tog vartenda liv.

Trots det dåliga ljuset och tidigt inträdande mörkret även denna kväll (obs anteckn. om vädret ovan!) gick svalorna till ro [redacted] relativt sent denna kväll på grund av termitsvärmningen. - Det var en mäktig upplevelse.

Se även art nr 83

Se även under Riparia cincta, nr. [redacted] 83.

79. Vitstrupad svala, Hirundo albigularis. Mycket få sedda. 1 ex. sågs i LCh samhälle, och på hemvägen såg vi 1 ex. vid den av vattnet raserade bron över Spookspruit, någon km. öster om bron över Olifants River och strax väster om den plats där landsvägen korsar järnvägen.

80. Redbreasted swallow, H. semirufa. Icke sedd i LCh-området. Endast 1 ex sågs på hela färden, och det var vid "vetenskapsstaden" nedanför Silverton, alldeles öster om Pretoria, på utresan. Detta torde visa, att de allra flesta av denna art redan nu lämnat häckplatserna och begivit sig norrut.

81. Large striped Swallow, H. cucullata. Sedd flerstädes både på ut- och hemvägen samt i LCh-området, men överallt i mycket ringa antal. I LCh-området [redacted] inalles kanske ett par tiotal ex.

82. Petrochelidon spilodera, Cliff Swallow. Likaledes sedd några gånger, men i LCh-området aldrig i större antal. På ut- och hemvägen sedd flera gånger. Den största kolonien vi observerade på denna resa var på den raserade bron över Spookspruit (se härovan, art 79). Pelle gick av här och tog ett antal bilder. Bron, av [redacted] betong på kompakta betongstöd lika breda som själva bron, hade förstörts av våldsamt vattenflöde, säkerligen [redacted] i samband med de starka regnen omkring nyår. Två spann på vardera några meters längd hade brutits resp. fallit ner från ena stödet. När detta skedde måste [redacted] man antaga att spilodera just hållit på med häckningen men fått hela kolonin förstörd. Nu hade svalorna emellertid byggt nytt, och här var många tiotal bon, därav över hälften på undersidan av det stora betongblock, som låg snett.

1956
17-20 mars
forts.

83. Riparia cincta, "Banded Sand-martin". Var den vanligaste av de i Sydafrika häckande svalorna i LCh-området. Rätt allmän; nog såg vi ett par hundra exemplar inalles. Några övernattade med ladusvalorna eller blandade sig åtminstone med massorna av ladusvala över vassen. Tog även del i termitfångsten och blandade sig därvid med ladusvalorna.
Sågs ofta flyga över ängarna där vi gick fram, men aldrig i stora flockar utan i regel enstaka eller några tillsammans.
På [redacted] blottade, flata, rätt stora sandstenshällar vid damm nära Bugeranus-lokalen såg vi några dussin ladusvalor och något tiotal cincta [redacted] sätta sig. De satt sedan och plockade på stenen. Eventuellt kan de ha plockat små sandkorn, ty trots noggrann undersökning kunde jag icke finna några insekter där, varken stora eller små.
Ett tillägg må göras rörande en tidigare observation. Vid besöket i LCh-området i april 1955 tillsammans med många medlemmar av Pretoria Bird Club [redacted] gjorde vi bl.a. en lång vandring längs norra stranden av Elandsmeer. Därvid såg jag inalles fyra stora flockar cincta passera förbi med tydligt sydlig kurs. Sammanlagda antalet fåglar var c 200. Kanske var det en rent lokal förflyttning, men jag fick intrycket att de var på långflykt. Måhända sålunda en intressant och tidigare icke observerad flyttningsrörelse.

(52)

84. Cape Rook, Corvus capensis. Några par sedda i LCh-området. Dessutom ofta sedd på vägen ut och hem, dock aldrig i större flockar utan oftast parvis. Inalles, incl. ut- och hemresan, väl några tiotal sedda.
85. Pycnonotus layardi, Layards bulbul. Denna allmänna art studerade vi noga på utresan. Sågs även i LCh samhälle.
86. Oenanthe monticola, Mountain Chat. Sedd flerstädes i LCh-området. Bl.a. sågs 2 grå hannar ad och flera mörka ex på de låga klippkammarna i nordvästra ändan av själva Lch, alltså väster om kärret vid sjöns nordända.
87. Myrmecocichla formicivora, Ant-eating Chat. Sedd flerstädes i LCh-området, samt allmänt på vägen ut och hem.
88. Saxicola torquata, Stone Chat, svarthakad buskskvätta. På vår rundtur via Lothair sågs 1 hanne och 1 hona väster om sistnämnda plats. (Anteckn. troligen ofullständiga; jag har ej noterat mera om denna art).
89. Phylloscopus trochilus, lövsångare. Allmän. Mycket ofta hörd locka, ofta även sedd, och ett par gånger hördes den sjunga.
? 90. ?Acrocephalus arundinaceus subsp. Sjöng mycket typiskt med sin hårda och skorrande sång i den vass där svalorna övernattade. Jag kan emellertid ej utesluta möjligheten av någon annan Acrocephalus, såvida det verkligen finnes någon som har samma starka och hårt skorrande sång.
91. Cisticola sp.; en av de små kortstjärtade och "vingknäppande" arterna sågs flerstädes på de vida ängarna med kort gräs i närheten av Bugeranus-lokalen.
92. Motacilla capensis, Cape Wagtail. Spridda ex sedda här och där.
93. Motacilla flava, gulärla. Sedd synnerligen fint, och i 2 olika raser. Första morgonen, när vi var på [redacted] väg från gamla svalplatsen till LCh samhälle, hörde vi plötsligt gulärla just när vi stod och tittade på stork och vadaresvalor. En flock hade satt sig på stakettrådarna längs vägen. Söder om vägen satt några. Pelle studerade dessa och fann 3 hannar av flava flava plus ett par honor vilka givetvis ej kunde bestämmas till rasen. På trådarna norr om vägen satte sig de andra, minst 10 - 12 ex (ett par tre satte sig också på marken). Av dem som syntes fritt var förstås några till rasen obestämbara honor, men alla hannarna voro klaraste thunbergi! Dessa satt bra till ur [redacted] belysningssynpunkt, och Pelle tog bilder av dem i färg!! En mycket oväntad observation.

1956
17 -20 mars
forts.

(53)

Minst lika oväntat var att vi senare gjorde ytterligare observationer av gulärla. Vid flamingo-vattnet flög 1 ex över, högljutt lockande. Och vid RL, när vi stannat och såg ut över [redacted] kärret, fann vi en hel flock som gick på plöjd jord med en del gräs etc. och livligt plockade på marken. Det var minst 15 ex, varav åtminstone 7 - 8 hannar av klar thunbergi-typ. Dessutom enligt Pelle 1 ex av den typ som häckar i Spanien: relativt mörkt huvud men med gult (?) ögonstreck.

94. Anthus richardi sedd och hörd flerstädes på de vida ängarna i LCh-området. Lätet var avgjort likt fältpiplärkans, något som både Pelle och jag observerade. (Jag har tidigare kommenterat detta och andra liknande [redacted] fenomen: det är ej alls omöjligt att Anthus-systematiken i etiopiska regionen måste revideras avsevärt. Flera av de sydafr. piplärkorna äro svåra, och själv kan jag dem inte på långt när ännu).

95. Macronyx capensis, Cape Longclaw. En av karaktärsfåglarna på de stora ängsmarkerna i LCh-området. Allmän överallt på lämpliga lokaler. Lockar med sitt egendomliga jamande läte "mjää", men hördes ofta även frambringa ett helt annat läte ungefär som "klivítt - klivítt - klivítt - klivítt..." med livlig klangfärg, stundom trestavigt , "klitivítt....", eller dylikt, i flera variationer.

96. Fiscal shrike, Lanius collaris. Allmän men ej överflödande.

97. Telophorus zeylonus, Bokmakierie. Pelle såg 1 ex my. bra i klippkanten med buskar vid nordvästra hörnet av LCh.

98. Spreo bicolor, "pied starling". Allmän. Mellan 500 och 1000 ex övernattade vid gamla svalplatsen, liksom för två år [redacted] sedan. De flög på morgonen bort delvis mot W och WNW, delvis mot SW. (Också ungefär som för 2 år sedan). På morgonen hade en del (c 100 ex) fällt på kortgräsiga betade ängar strax söder om nattplatsen; här gick de och letade insekter tillsammans med några hadedas och 2 brushanar!!

99. Buphagus erythrorhynchus, rödnäbbad oxhackare. Något oväntat fick vi 1 ex mycket fint vid vägen innan man svänger åt höger ner till Liebenbergs farm vid Elandsmeer. Fågeln kom plötsligt flygande och fällde på en häst och började plocka runt analöppningen. Vid oro hoppade den ned under buken och kom fram på andra sidan. Hästen glodde på den men reagerade ej mycket. Vi studerade den länge. Den satt kvar en lång stund och lät höra sitt höga gnisslande läte i långa sammanhängande ramsor nästan utan avbrott. - Näbben var brinnande röd, och runt ögat hade den en gul och en brandröd ring.
Pelle var mycket förtjust att se den. I kulturmarkerna är den nog numera i regel sällsynt, åtminstone i trakter med vit kolonisation.

100. Nectarinia famosa, Malachite sunbird. 1 hanne sågs i LCh samhälle vid hotellet. Pelle såg senare ännu 1 ex, men jag vet ej exakt var.

101. Zosterops sp., White-eye. Flera ex sågos och hördes i de planterade dungarna av wattle vid nya svalplatsen. De sågos delvis nära, men jag blev ej fullt klar över arten.

102. Passer melanurus, mossie. Ofta sedd ehuru ej i särskilt stort antal.

103. Quelea quelea, rödnäbbad vävare, "blodnäbbad vävare". En helt liten flock på c 8 ex flög förbi när vi tittade på gulärlorna vid RL. Detta blev enda säkra observationen. I motsats mot mars 1954 övernattade säkert inga rena Quelea-flockar av nämnvärd storlek vid gamla svalplatsen. Enstaka småflockar eller ex inblandade bland taha kan naturligtvis ha förekommit; vid en sådan lokal är det ju omöjligt att granska varenda individ.

104. Pyromelana orix, Red Bishop. Allmän både vid gamla och nya svalplatsen och i andra vassar. Vid nya svalplatsen fann vi 1 hanne död och 1 hona svårt skadad under telefontrådarna.

1956 Artlistan 17 -20 mars. forts. och slut. (54)

105. Euplectes taha, Golden Bishop. Många tusen ex övernattade vid gamla svalplatsen. - Dessutom sedd i enstaka ex. på ut- och hemvägen.

106. Diatropura progne, Sakabula. Många tusen övernattade vid gamla svalplatsen. Vid nya svalplatsen kom däremot endast några tiotal. - F.ö. allmän inom LCh-området. Många hannar syntes som hade tappat de långa stjärtpennorna eller fått dem starkt avnötta, men många voro ännu i fin praktdräkt.

107. Ortygospiza atricollis, Quail Finch, vaktelfink. Rätt allmän i det korta gräset vid småvatten och sjöar.

108. Vidua macroura, Pintailed Widow Bird. Enstaka hannar sedda flerstädes.

109. Fringillaria sp. Hörd med säkerhet flera gånger men ej sedd väl. Jag förmodar att det rörde sig om tahapisi.

1956
17 -20
mars
forts.
(54)

//////////

(55)

1956
25-26
mars
(55)

Söndagen den 25 och måndagen den 26 mars gjorde jag en titt på kvällen på tornsvalornas försvinnande och fladdermössens uppdykande. Apus caffer fortfarande kvar. Spridda Apus affinis [redacted] sedda även härute (observationerna gjordes vid villan på Buffelsroad 20 i Rietondale). Min klocka var ej alldeles rätt, men första kvällen omkr. [redacted] kl. 1825, när det redan var ganska mörkt, såg jag hur 1 caffer dök ner och gick till vila under taket på ett grannhus, samtidigt som fladdermöss voro framme och flög i antal. Måndagen var, liksom den föregående, en lugn och fin kväll, och förloppet var liknande. Jag tog ej exakt tid denna kväll, men "avlösningen" mellan tornsvalor och fladdermöss skedde inom få minuter.

27 mars

Tisdagen den 27 mars for jag ensam med bil till Bloemfontein för att möta Pelle Swanberg, som varit nere i Kapstaden och skulle komma per flyg till Bloemfontein följande [redacted] morgon. Min färdsträcka blev enligt mätaren 530 km, häri inräknat ett par helt korta felkörningar där vägen lades om. Jag reste ej alldeles [redacted] genaste vägen utan for via Mooiplaas - Krugersdorp - Randfontein - vägen utefter järnvägen mot Welverdiend, tog sedan av mot söder genom nya gruvsamhällen (rätt nära Blywooruitsig), fortsatte så mot söder via Fochville, förbi det höga berget söder om Fochville (här flera km. långa deviations i samband med vägomläggning. Det hade regnat, och deviations voro mycket svåra och dyiga, men fram gick det i alla fall, om också delvis glidande i sidled). Sedan snabbt mot Parys, dit jag kom 1245. Fikade på "The Bridge" vid Vaal River. Sedan start igen; jag kom nu strax efter en jäkla lång och långsam militärkolonn mot Vredefort. Man kunde, och fick lov att, passera fordonen ett och ett, och 12 hade jag hunnit med innan kolonnen stannade strax efter Vredefort, tack och lov. Sedan bar det iväg vidare längs stora vägen - Kroonstad - Wynburg - Brandfort - Bloemfontein. (vid Museet.)

Avresa Pretoria 0850, km. 60280. Ank. Parys 1245, avresa 1315. Ankomst Bloemfontein 1825, km. 60810. Här fick jag pröva fyra hotell innan jag erhöll rum, på ett stort men dåligt och omodernt ställe.

Väder: vid avresan från Pretoria mulet, mörkt, låga regnmoln, och småregn. Vind omkring N - NE eller kanske ENE. - På vägen mot Krugersdorp delvis uppehållsväder, och det blev avsevärt ljusare [redacted] i öster. Mot förmodan blev detta dock ej bestående. Mellan Krugersdorp och Randfontein och ett stycke därefter fick jag åter svagt regn, sedan uppehållsväder Bank - Fochville - Parys - Vredefort. Uppenbart hade det dock regnat starkt strax innan åtminstone mellan Fochville och Parys, vilket syntes tydligt både på själva vägen och landskapet. Hela tiden molnigt och mörkt, molnen låg så lågt att de dolde topparna av de låga bergen och åsarna, blott 100 - 200 m över marken. Vid Vredefort tillfälligt ljusare, men helt kortvarigt. Sedan måttligt till ganska starkt regn utan avbrott på sträckan Vredefort - Kroonstad - Wynburg - Brandfort. Vissa [redacted] floder, t.ex. Modder River, förde mycket vatten, och många mindre vattendrag voro starkt svällda. - När jag fyllde bensin i Brandfort, blev det rätt plötsligt störtregn, vilket sedan stod sig hela kvällen och en del av natten. I Bloemfontein körde jag runt i ösregn och fick som sagt hålla på länge innan det blev tak över huvudet.

Fågel: eftersom jag var ensam i bilen gjorde jag ej något protokoll över det hela. Väder också tråkigt ju. Två grupper av fågel ägnade jag särskilt intresse, nämligen svalor och rovfågel. Samtliga rovfåglar antecknades:

Före Krugersdorp intet. Krugersdorp - Parys 1 Elanus och 2 falkar på avstånd, trol. naumanni, därtill på stolpar vid vägen 1 Falco rupicoloides och 1 Falco naumanni eller rupicola. -

Parys - Kroonstad: 2 Elanus, 1 Falco rupicoloides, 1+1 Falco sp, dock troligen naumanni, samt 6+3+1+1 säkra Falco naumanni och slutl. 1 Falco amurensis eller vespertinus.

1956
27 mars
forts.
(56)

Kroonstad - Brandfort: 1 Elanus flygande nära Little Vet River.
Brandfort - Bloemfontein: intet av rovfågel.
Svalor: över västra delen av Pretoria flock på c 20 ladu mot N-NE. I utkanten av staden c 20 + 150 ladu sittande; därefter, trots vädret, oväntat många flygande ladusvalor, alla flög mot N eller NE, korsande vägen. Bredfrontsträck! Naturligtvis ej alldeles jämnt fördelade, tvärtom sågs [illegible] de i flockar eller glesa förband; så dröjde det en stund innan man såg nästa flock, etc. Men tydligt sträck var det. Nog 75-100 sedda före Krugersdorp. Inga andra svalor.
Efter Krugersdorp: fortsatt nordrörelse av ladusvalor; några tiotal sedda före Fochville. Dessutom ett par spilodera samt vid en bro ytterl. c 15 spilodera. Före Parys 2 large striped swallows och ytterl. några ladu samt några få spilodera. Parys-Kroonstad: 1 cincta flög lågt över gräset och nappade insekter. Spilodera vid vissa broar men ej mycket. Ladusvalor spridda; delvis (minst några tiotal) flög de m l m tydligt österut. Senare i det regniga vädret några flockar (c 10+15) över vägen i lä av bluegums. Vinden var nu östlig och frisk. - Efter Kroonstad föga: litet ladu sågs, och c 50 spilodera över blommande fält. Efter Wynburg mera: ladusvala fåtalig, men över stort nyplöjt fält på båda sidor om vägen ett par hundra spilodera. De höll sig mycket lågt och "ryttlade" m l m tydligt mot vinden. Jag såg någon gå ner till marken och plocka något ätbart. Detta skedde mellan Taaibosspruit och Olievenspruit. - Efter Brandfort intet sett, vädret var hopplöst.
Övriga obsar under dagen:
Lanius collurio 1 hanne i bush på bergssluttningen söder Fochville.
Lanius minor: helt oväntat 2 ex nära varandra på telefontråden mellan Wynburg (Winburg) och Brandfort, [illegible] nedanför "Bells Pass".
Fiskaaler allmänna.
Apus affinis: stora massor bodde på bron över Vaal River i Parys, just bredvid caféet "The Bridge".
Brushane: vid ett kärr söder om Kroonstad såg jag flera tiotal flyga upp och fälla på vattendränkt gräsmark nära kärret, på andra sidan vägen. (Jfr obsar här från febr., på återväg från semestern). Även f ö såg jag flygande vadarflockar ett par gånger, säkert brus!
Chlidonias leucoptera: 1 utfärgad ad, svart med vita vingar, flög lågt över plöjnaden där så mycket spilodera höll till, alltså efter Wynburg mellan Taaibosspruit och Olievenspruit. Det var en bergsäker leucoptera, ej hybrida!!
Observera att på hela [illegible] vägen Pretoria - Bloemfontein sågs icke en enda Corvus!!

28 mars.

28 mars

Inga närmare anteckningar. På grund av regnet gick flyget ej ner i Bloemfontein utan forts. direkt till Johannesburg. [illegible] Detta hade utannonserats för resenärerna ett par minuter innan planet skulle gå. Något försök att underlätta för dem som härigenom fick sina planer rubbade hade självfallet icke [illegible] gjorts. Pelle hade åkt med till Johannesburg och tagit nattåget därifrån.
Jag letade efter Pelle, förstås, utan framgång. Även vid järnvägen var jag men fick intet spår. Telegraferade till Inga.

29 mars.

29 mars

Jag hade just packat mina grejor, betalat, och var på väg ut ur hotellet för att återvända till Pretoria, då jag möter Pelle i hotellets hall!!! Han hade just i receptionen fått besked att någon herre med namnet Rudebeck icke bodde på hotellet!!! Det blir för långt att här redogöra för hur vi kom att träffas, men sannerligen var det en märkvärdig koincidens!
Vi gjorde oss omedelbart redo för färd nedåt Drakensbergen. Efter långvarigt och hårt [illegible] regn över vidsträckta områden klarnade det nu upp fint!

1958
29 mars
forts.

(57)

Klockan 1130 var vi klara och körde söderut på stora vägen mot Reddersburg. Före ankomsten dit sågs: 1 ryssvråk med typisk stjärtteckning, minst 3 Falco naumanni, 1 redbreasted swallow, 2 Riparia paludicola, c 100 ladusvalor, c 20 spilodera (ev ej alldeles säkra, åtminstone inte alla), c 30 Alopochen, c 2 large striped swallows.

Reddersburg - Smithfield: 5 Alopochen, 1 ryssvråk, 2+4 Corvus albus, 2+2 Tetrapteryx paradisaea. Vidare ovanligt mycket spilodera, nämligen en koloni där åtminstone 250-300 ex höll till (vid bro) samt dessutom 50+25+ ännu några ex. Av ladu c 100-150, kanske flera. Myrmecocichla formicivora allmän. Några få large striped swallows. Inalles c 10 Gyps coprotheres sågs, därjämte en **uppenbar häckplats** på brant berg på den eljest tämligen platta slätten c 30 miles före Smithfield. Berget låg norr om vägen men ej **omedelbart** intill denna. 1+1 Falco rupicoloides, 2 Falco naumanni, 2 naumanni eller rupicola, trol. rupicola. 2 Apus caffer, 2 Apus affinis; **3 Apus melba, dessa sistnämnda ruggande i 2-3 handpennorna utifrån räknat,** 1 Spreo bicolor, den första idag. Ytterl. **2+2 Gyps coprotheres.** 1 stor, undertill snövit-gråvit örn i dans eller parningsflykt på stor höjd, flög i U-formade bågar nedåt-uppåt och uppnådde därvid vansinnig hastighet. Se skiss härinvid. Ibland blev det en U-formad bana, följd av en brant glid-eller störtflykt i rät bana. Arten kunde vi inte avgöra, tyvärr. -

Därefter 5-8 Spreo, c 25-35 ladu och c 15-20 spilodera. 1 Buteo rufofuscus juv. 1 Oenanthe monticola.

Km. 60926. Räkning av svalor gav följande: summa 30 ladu, [redacted] 53 [redacted] **spilodera** varav flock på c 25 vid bro, c 15 obestämda svalor samt 1 large striped. Detta på 13 km.

Km. 60939. Till höger lyfte 2 vitnackade korpar, [redacted] 6 Corvus albus och ej mindre än 16 Gyps coprotheres, varav 2 med mörkbrunt-gråaktig färg på manteln, alltså uppenbart juv. (Man brukar se förhållandevis få juv av coprotheres. [redacted] Återväxten säkert mycket långsam, livslängden lång hos dem som nått vuxen ålder).

Ytterligare **22+8+10+7+c 30 ladu.** Ungefär **5** spilodera. Ytterl. **3+2+22+6 ladu. 5+c 5 spilodera. 7+5 obest. s**valor. 1 liten fin ryssvråk. 1 Falco naumanni eller rupicola. 5 Spreo.

Kl 1510, km 60952: Smithfield.

2 osäkra Hirundo albigularis. 1+1 obest. svala. 30+1+1+8+4+6+ +8 ladusvalor. 1+1 Falco naumanni. 3 Corvus albus.

[redacted] Kl 1530, km 60968: Caledon River. Den för massor av vatten. Under de 10 - 15 minuter vi stannade här passerade minst 10 - 15 grova stockar eller döda träd med strömmen, jämte massor av mindre driftgods. Här sågs: 2 Elanus, den ene bar en mus i klorna, den andre övertog bytet i trädtopp. 1 Riparia cincta, 1 Ptyonoprogne fuligula; några svalor, säkert ladu, högt uppe. 1 Apus[redacted] caffer.

Vi fortsatte men stannade redan efter 1 km. Här 1 ladu; 6 large striped swallows i låg bergkant. Pelle tog fotos av erosionen. Ytterl. 4 large striped. 1 Spreo. 1 ladu. 2 obest. svalor.

Km. 60976 en mindre bro, därstädes minst 20 spilodera. 6 Myrmecocichla sedda här (alla av denna art ej antecknade). 3 ladu. [redacted] 1+1 striped swallows.

Km. 60984 ånyo en bro, här knappt 10 spilodera. 1 röd falk, kanske rupicola. På långt håll såg vi här Aasvoelberg vid Zastron; det var mycket klar luft, och trots det stora avståndet syntes de stora vitkalkade hyllorna där gamarna häckar.

Km. 60992 kl 1620 Rouxville. Vi tog bensin och fortsatte. C 35-40 spilodera vid bro. **2+1** Corvus albus. 1 grå hanne ad av Oenanthe monticola. Ingen telefonledning löper nu längs vägen, detta torde väl vara en bidragande orsak till att inga svalor ses.

Km. 61007 ånyo en bro, här c 20-25 spilodera. 1 Falco, troligen rupicola. 1 striped swallow. 1 Oenanthe monticola. 2 Corvus albus i trädtopp. [redacted] Ännu 1 röd falk, troligen icke naumanni. Först 3-4, sedan ytterl. 2 Spreo. 1 Myrmecocichla formicivora.

(58)

1956
29 mars
forts.

(58)

Vi stannade vid bron över Orange River vid Aliwal North. Här sågs 1+2 Motacilla aguimp, den ene oerhört svart. Lövsångare sjöng. Mycket, men ej extra mycket, vatten i floden. 1 fiskaal med vitt ögonstreck (!) i buskarna vid flodstranden, vi beskådade den mycket noga.

Kl c 1725, km c 61029: vi lämna Aliwal North med kurs Lady Grey. Hittills ha vi farit på utmärkt och asfalterad väg, nu blir det en mycket mindre, ej permanentbelagd väg. 1 Oenanthe monticola, mörk hanne. 10 blacksmith plovers i utkanten av Aliwal North. 3 Corvus albus. 1 Elanus ad. C 4+1 large striped swallows. - Mycket vatten i Kraai River. Mängder av granna Aloë på bergen. 3 Spreo plus ytterl. några. 1 namaqua dove (ej sedd sedan nära Reddersburg, där 2 ex noterades). Diverse chats etc., ej noggrann dagbok. 40 Spreo i flock mot söder, säkerligen mot nattplatsen. Exakt 5 plus exakt 5 plus 1 plus c 6 large striped swallows. 1 obest svala. 2 large striped. 1 Myrm. formicivora. 3 Spreo. 1 obestämd frankolin. 6 frankoliner till, med ett läte som en stark, melodiskt kvittrande kör: "klíoklick líoklick klick"; art oklar men kanske levaillantoides??

Kl 1809 km 61065 c 12 Alopochen på odling. 1 Elanus upp, ryttlar. 3 obestämda svalor. 6+3 large striped. 4 Spreo.

I skymningen, km 61087, ankom vi till Mountain View Hotel i Lady Grey.

Tillägg: 1) När jag vaknade i morse på hotellrummet i Bloemfontein och såg ut genom fönstret, flög minst 45 Falco naumanni förbi över hotellet. Totala antalet var högst sannolikt mycket större, ty dels hade jag begränsad sikt från fönstret, dels kan de ha börjat röra på sig innan jag tittade ut, dels slutligen var sikten dålig med dimma och regntung himmel.

2) Dagboken idag från bilen ej helt fullständig, men de grupper som omnämnts ha säkert antecknats fullständigt. Bubulcus ibis sågs allmänt före Reddersburg, nästan intet efter Smithfield, och absolut intet efter Rouxville.

30 mars

30 mars, långfredagen.

Före avresan från Lady Grey gick vi en runda i det lilla avsides belägna samhället. Det var en klar och härlig men kylig morgon. Några coprotheres sedda över bergen, vidare flockar av Spreo; [redacted] och Apus melba och Apus barbatus voro allmänna. Barbatus' läte hördes, det är "torrare" än [redacted] Apus apus'.

[redacted] Vi träffade också en fotohandlande, som blev mycket förtjust att se Pelles hasselbladkamera och gärna ville köpa den!

Kl 0845 lämnade vi Lady Grey med kurs mot Herschel - Sterkspruit - Telle. Jag körde, och protokollet blev därför, evad det gäller mig själv, ofullständigt, men det följande är av relativ vikt. Några få Oenanthe monticola i början. 1 bokmakierie. 2 Corvus albus antagligen sedda. Mycket få Spreo. Före kl 1100 hade vi noterat minst 20 Gyps coprotheres. 2 lanner falcons lekte tillsammans. En innehållsrik och intressant flock svalor och tornsvalor höll till helt lågt över en liten gräskulle nära vågen, där väl antagligen något flygfä svärmade. Flocken innehöll följande: 1 ladusvala, med kort stjärt och ruggande yttre handpennor; 8 - 10 large striped swallows; 1 Riparia cincta; 3 - 4 Apus barbatus samt, trevligast av allt, ungefär 15 Apus horus. Vi beskådade dem mycket noga. Om jag inte minns fel, var det första gången Pelle såg denna art. Som jag ofta sagt förut, vidhåller jag på det bestämdaste att Apus caffer, A. horus och A. affinis äro lätta att skilja i fält, trots att många sydafrikaner äro av motsatt uppfattning.

Apus horus m.m.

Senare: ytterligare en flock på några striped swallows (häruppe torde väl endast large striped komma ifråga, G.Rck). 1+1+1 Ptyonoprogne fuligula. Inga flera ladusvalor sedda nu, vilket är viktigt och ett gott indicium på att denna art i Sydafrika undviker bergen. 3 - 5 Apus barbatus sedda samt ytterl. 15 - 20 Apus horus. Dessa

(59)

1956
30 mars
forts.

beskådades åter mycket noggrant. De voro delvis mycket nära. Deras läte är synnerligen egendomligt, naturligtvis lätt att igenkänna som ett tornsvaleläte men starkt avvikande från t ex affinis, apus och caffer. Lätet är rullande men ej jämnt sirrande som apus utan med samma motiv flera gånger i svit, ungefär så:

rrr - klrrrrklrrrrklrrrr (Alltså: vokalljudet är y, sirrandet
yyyyyyyyyyyyyyyyyyyyyyy liksom "tages om" några gånger utan att fördenskull avbrytas nämnvärt).

(59)

Apus horus

Ibland , på nära håll, hördes rentav egendomliga lågmälta "kluckanden" i samband med sirrandet. Jag härmade det så:

yrrr - kolo - kolo - kolo, med rullande ton, och de enskilda "kolo" mycket snabba och ej hörbara långt. Överhuvudtaget en trevlig och föga känd art.

I denna flock av horus sågs även c 10 large striped swallows. 2 Corvus capensis. 1 rödfalk.

Vi passera den punkt där vägen delar sig mot Telle resp. [redacted] Zastron. Km. nu 61149. Vi köra sedan Lower Telle - längs Telle River - Lundean's Nek - Mosheshsford - Rhodes. Ankomst Rhodes 1900, km. 61275. Efter Mosheshsford körde vi i mörker; delvis ganska besvärligt eftersom strålkastarna lyste svagt. Helt mörkt blev det dock ej förrän c 15 - 20 km före Rhodes. Vi stannade på hotellet i Rhodes på natten.

Artlista med kommentarer för 30 mars:

1. smådopping 1 ex i damm före Sterkspruit.
2. Ardea melanocephala flera ex sedda, dock intet förrän just efter krönet på Lundean's Nek, där en juv visade sig. Den stod i en helt liten odlad fläck. Därefter i ängsmarker och vid vägkanten minst 3 ex till.

- [redacted]. Bubulcus icke sedd idag.

3. Vit stork. Precis i solnedgången, c 10 - 15 km norr Mosheshsford, såg Pelle 2 ex flyga och fälla i klippbrant. Vi kom ner på en liten väg nedanför platsen och fick se hur de samlade sig till sovplatsen. Ytterligare 14 ex stod tätt samlade på en äng, lyfte så en och en och flög upp och fällde på klippbranten, där de ställde sig på utsprång och väldiga block etc. Vi lyckades köra ut på liten biväg nedanför platsen, och Pelle fick telefoto sekunderna innan solen försvann. Det befanns att inalles 18 ex satt sig på klipporna, vettande ut mot dal med äng i botten. Kl 1740 flög de 2 första in och satte sig, kl 1742-1748 de övriga, men kl [redacted] 1756 kom 3 ex till utifrån och fällde direkt på klipporna. Vid ett tillfälle såg jag 1 ex fälla mycket nära ett annat; då klapprade den ena fågeln.
4. Anas undulata 3 ex i liten damm vid Wartrail. Se ock följande.
5. Tillsammans med dessa 3 ex låg 1 ex av Anas sparsa, mycket roligt att se. Är ju egentligen en mycket lättigenkännlig och särpräglad and. - I damm bredvid denna låg ytterl. 1 ex undulata.
6. Gyps coprotheres. Mycket ofta sedd. Vi stannade väl minst 30-40 gånger idag för att se efter lammgam. Utan undantag såg jag därvid coprotheres! Nog sågs inalles 100 dylika idag. De sågos på vägsträckan Telle - Lundean's Nek - Wartrail men ej senare. Boplatser sedda på många hyllor. Ibland satt gamarna på hyllorna, ibland seglade de på växlande höjd, ofta enormt högt, eller kretsade i flockar över bergen resp. häckplatserna. Det är en verkligt mäktig syn, en flock väldiga silvergrå gamar sakta seglande och kretsande över ett bergsmassiv med väldiga stup. Vilket lugn, vilken värdighet, vilken tidlös skönhet! - Så gott som alla jag såg var ljusgrå, tydligen ad. Återväxten verkar mycket ringa. Men faktiskt är coprotheres ännu idag en allmän art i detta område.

Gyps coprotheres

+

7. Falco biarmicus, lanner. Redan härovan har nämnts att 2 ex sågs leka tillsammans på f m. Strax därefter sågs 2 till före Lower Telle, sedan 1 ex vid Lundean's Nek.
8. Falco rupicola (F. tinnunculus rupicola). Utöver den tidigare nämnda sågs 1+1+1+1 före Lundean's Nek. Jag tror ej att någon

(60)

av dessa var naumanni.

9. Elanus coeruleus. Efter Lundean's Nek men före Mosheshsford ej mindre än 5 ex, varav 1+1 på telefonstolpar, båda ad, vidare 1 troligen juv flygande samt ytterl. 1 ryttlande och 1 sittande.
10. Aquila verreauxi: 1 ex dansade och slog över på rygg och "lade sig på sidan" vid de stora klipporna öster om vägen [redacted] några km efter Lundean's Nek.
11. Gypaëtus barbatus, lammgam. Länge letade jag förgäves efter den. Men just vid uppklättringen genom Lundean's Nek såg jag 1 mörkt ex på håll. Stannade ögonblickligen och fick misstanken besannad: det var en lammgam juv, alldeles helmörk. Den flög över bergen tämligen högt och försvann snart ur sikte. (Jag har ej antecknat något härom, men jag tror att Pelle inte hann se detta ex). - Nära krönet på Lundean's Nek såg vi sedan 1 ad försvinna bakom klippkant, och slutligen uppe på själva krönet, när vi stod och spanade, kom 1 ad skjutande från väster mot öster i alldeles rät bana och försvann över bergen bakom polisstationen. Mycket lyckat.
12. Buteo rufofuscus. På sträckan Telle - Lundean's Nek 1+1 ex, båda på långt håll. Just efter Lundean's Nek, på krönet, sågs 1 ad kretsa och fälla, sedan ytterligare 2 ad och 1 juv mycket fint, samt på långt håll tydligen ännu 1 ad som slog efter Aquila verreauxi. Roligt att se, ej minst den fina ungfågeln.
13. Accipiter rufiventris: 1 ex sågs utmärkt under uppklättringen i Lundean's Nek. Något senare såg Pelle ännu 1 ex. (Jag har upprepade gånger sett rufiventris i bergstrakter, t.ex. Drakensbergen mars 1955 nära Cathedral Peak).
14. "Sclerɒptila"afra (Francolinus a.) En flock på 5 ex efter Lundean's Nek, före Wartrail.
15. Vaktel. Flera ex hördes mycket fint några km före Lundean's Nek, just där vägen stigit efter att ha [redacted] vikit av från floden.
16. Columba phaeonota, Rock Pigeon. Allmän. Sedd hela dagen, ofta ensam eller parvis men även i flockar på upptill 20-25. Säkert sågs under dagen inalles 60-80 ex.
17. Streptopelia capicola och
18. Strept. senegalensis } Sågos visserligen ej på de högsta delarna av Lundean's Nek, men eljes hördes båda arterna tämligen kort dessförinnan. Och därefter, nedåt Wartrail, satt c [redacted] 15-20 capicola och 8-10 senegalensis på vägen. Här voro båda arterna f ö allmänna.
19. Apus barbatus sedd ofta efter km 61149, och hörd som vanligt. Några tiotal ex väl sedda, därtill förstås [redacted] mycket tornsvalor högt uppe utan att kunna bestämmas.
20. Apus melba. Pelle såg flera ex ungefär vid km 61149. Själv såg jag blott 1 ex på färden, och det var nära Lundean's Nek.
21. Apus horus. Se ovan, sedd fint! Senare noterad flerstädes men ej i stort antal. Flocken på morgonen tog svärmande myror!
22. Apus caffer } Noterade på morgonen - se ovan. Därutöver ej
23. Apus affinis } sedda idag.
24. Upupa africana 1 ex sågs mycket fint på vägen mot Wartrail. Den fällde på vägen och gick och plockade framför oss.
25. Tricholaema leucomelas hörd i Lady Grey.
26. Jordspett, Geocolaptes olivaceus. 2 ex mellan Lundean's Nek och Wartrail. Det ena ex satt på stolpe, det andra på klippa. - 1 ex var hanne ad, det andra troligen en juv. Läte: [redacted] "kliiky-tjóck kytjock kytjóck".
27. Ladusvala, Hirundo rustica. 1+2 idag, alla före Lower Telle!!
28. Hirundo albigularis 1+1 nära Wartrail, ej annars.
29. Hirundo cucullata: sedd ofta hela dagen. Deltog i myrjakten. Ej i stora flockar, men enstaka eller några tillsammans. Nog sågs väl 30-40 ex efter km 61149. Några sedda efter passerandet av
+ passpunkten i Lundean's Nek.
- Petrochelidon spilodera ej sedd idag.
30. Ptyonoprogne fuligula. Några få ex på f m. Däremot var denna art den enda svalan under uppklättringen genom Lundean's Nek, här sågs minst något tiotal ex. Även efter passpunkten sedd några ggr.

1956
30 mars
forts.
(61)

31. Delichon urbica, hussvala. 1 ex i ravinen nära Lower Telle bland large striped swallows, Apus barbatus etc. Sågs mycket fint. Hela undersidan plus haka och strupe snövita.
32. Riparia cincta. 1 ex på morgonen enl. ovan. Sedan 2 ex efter Lundean's Nek, nära Wartrail. Beteende som ofta hos denna art: fladdrar lågt över gräset och "nappar åt sig" insekter.
33. Corvus albus ofta sedd efter Lower Telle.
34. Corvus capensis flera gånger sedd, [redacted] även på mycket stor höjd uppe i bergen. Sent på kvällen passerade vi 2+4+5 ex som satt på telefonstolpar, vilka uppenbarligen var deras nattplats.
35. Corvultur: många tiotal, särskilt allmän vid Lower Telle över bergskanterna. Senare sedd på avstånd kretsande över bergen.
36. Chaetops aurantius. 1 hanne och sedan också 1 hona i Lundean's Nek. Trevlig art. Hannen hoppar långa skutt, även uppåt, mellan block och sten, utan att öppna vingarna.
37. Monticola rupestris: 1 hanne med brun rygg samt flera andra ex sedda i Lundean's Nek. Eventuellt även Monticola explorator-honor sedda, men ingen hanne av denna senare.
38. Oenanthe monticola tämligen allmän idag.
39. Cercomela familiaris sedd på morgonen (var? GRck).
?40. Emarginata sinuata, sickle-winged chat. Sannolikt sedd i Lundeans Nek, men alldeles säker blev jag ej.
41. Saxicola torquata några ex före Lundean's Nek, och mycket allmän från passpunkten här fram till Mosheshsford.
42. Prinia hypoxantha noterad, men platsen ej angiven.
43. Motacilla clara 1 ex mycket fint observerat i Lundean's Nek på uppvägen, och därefter 2+1 ex till på passets södra sluttning; troligen sågs ytterligare 1 eller 2 ex här.
44. Macronyx capensis sedd och hörd.
45. Fiskaal, Lanius collaris. Allmän, speciellt runt Wartrail.
46. Bokmakierie, Telephorus zeylonus. Ofta sedd, även högt uppe i Lundean's Nek.
47. Spreo bicolor. Sedd på morgonen i Lady Grey. Därefter spridda ex sedda. Övernattade i träden i Rhodes samhälle vid hotellet, där de hördes tjata i mörkret.
48. Onychognathus morio allmän i bergen Lower Telle - Lundean's Nek.
49. Nectarinia famosa 1 ex nära Sterkspruit. Det var uppenbarligen en hanne juv. Den hade ej den gamle hannens färg utan var ljus på undersidan men hade lång stjärt.
50. Pyromelana orix flera flockar med hannar ad sedda före Lower Telle.
51. Euplectes capensis flockar sedda flera gångerpå södra sidan av Lundean's Nek. Även hannar i vinterdräkt sedda.
52. Coliuspasser ardens flera hannar sedda från Lower Telle, där vägen följer floden.
53. Vidua macroura, pin-tailed widow-bird, "King of six". 1 hanne sedd även idag på e.m.
54. Serinus canicollis sedd flera gånger.
Uppe i Lundean's Nek sågs flera gånger flockar av Serinus eller siske-artade finkar. Antagligen Serinus scotops, men ej klart.
55. Alario alario flock 4 ex sedd.
56. Fringillaria tahapisi sedd.
57. Fringillaria capensis 1 ex sett mellan Lundean's Nek och Wartrail.

Tillägg till gårdagen: 1 Plocepasser mahali sedd, exakt plats ej klar men det var mellan Smithfield och Rouxville.

+

1956
31 mars

(62)

Lördagen den 31 mars 1956. Påskafton.

Från denna dag har jag endast knapphändiga anteckningar. Vi övernattade i Rhodes och körde därifrån 0745, passerade Naude's Nek och Elandsheight och stannade kl 1840 i Mount Fletcher. Det var fint väder men stark blåst uppe på bergen. Alldeles vid passpunkten på Naude's Nek stannade vi och gjorde en promenad på några timmar.

Fågellista ofullständig, åtminstone ifråga om dagens senare del. Arter:

1. Sekreterarefågel 3 ex kretsade över bergssluttningen och ängarna när vi startade uppklättringen strax öster om Rhodes. Särdeles vackert och elegant, och något oväntat att se dem här.
2. Lammgam 3 ex sedda under dagen, alla uppe i högbergen förstås. 2 ex kom efter varandra nära passpunkten i Naudes Nek. Egendomligt nog var 2 stycken juv eller med, med mörka huvuden!
3. Aquila verreauxi hanne och hona sedda på avstånd över bergen i Naude's Nek.
4. Gypa coprotheres väl 50 ex sedda idag. Se även nedan.
5. Buteo rufofuscus sedd påfallande ofta, c 15 ex inalles.
6. Falco rupicola (F. tinnunculus rupicola) 1+1+1+1 sedda uppe i bergen.
7. Corvultur albicollis många sedda, minst 15 ex.
8. Corvus capensis, Cape Rook. några ex sågs högt uppe i bergen, och senare under dagen sedd flerstädes.
9. Ptyonoprogne fuligula
10. Large striped swallow (cucullata)
11. White-throated swallow (albigularis)

} På stora höjder uppe i bergen var Ptyonoprogne nästan allenarådande. Den sågs flerstädes. Därtill 1 enda ex av large striped. Senare, efter Naude's Nek, var däremot large striped allmännast, tätt följd av Ptyonoprogne, varjämte ett par ex av albigularis sågs. Ladusvala icke sedd alls idag.

12. Monticola explorator hanne ad sedd.
13. Emarginata sinuata, sickle-winged chat: 1+1 sedda uppe i bergen. Osäkert om Cercomela familiaris sågs häruppe.
14. Serinus canicollis allmän.
15. Saxicola torquata, svarthakad buskskvätta. Ytterst allmän på bergen fram till Elandsheight eller längre. Vid varenda besök här har jag frapperats av rikedomen på denna art.
16. Spreo sedd i flockar i Rhodes, men var allmän även öster om bergen.
17. Apus barbatus några ex uppe i bergen.
18. Apus horus likaså!!
19. Apus caffer några ex sedda i Rhodes på morgonen.
20. Geocolaptes olivaceus, jordspett. Sedd högt uppe i bergen.
21. Oenanthe monticola sedd.
22. Columba phaeonota sedd, tydligen även de båda vanliga arterna
23. Streptopelia capicola och
24. " senegalensis.

Den mycket vackra, branta och höga gamklippan som jag fotograferade för fem år sedan, kom vi nu åter förbi. Pelle tog bilder av den i kvällningen, både i färg och svartvitt. Här var nu inga gamar att se. Ett par små plättar på väggen var vitkalkade, men ej en enda gam syntes, och det råder föga tvivel om att de övergivit denna plats.

På kvällen for vi genom Lusi Poort. Mycket vackert, med bisarra klippformationer. Large striped swallows och Ptyonoprogne fuligula samt klippduvor syntes.

Denna dag tog vi upp en negerkvinna som med sitt lilla barn på ryggen vandrade upp genom passet. Vi släppte henne på toppen där vi skulle gå en promenad, men efter några timmar tog vi åter upp henne. Hon hade gått långt och raskt. Pelle tog fotos. Det var en mycket fin typ.

(63)

Söndagen den 1 april 1956. Påskdagen.

Vi övernattade i Mount Fletcher. Start 0905, km 61402. De första
21 [redacted] km, alltså fram t o m km 61423, sågs av svalor [redacted] 9+5+2+12+4 ladusvalor, 1+1 Hirundo albigularis och 1 Riparia cincta. Därtill 1 Falco (tinn.) rupicola och 1 Corvus albus. Protokoll för övriga grupper ej fullständigt. Även sågs 1+1+1 sakabula och 1 Vidua macroura.

1956
1 april
(63)

Km. 61423 och därefter: 1+1 ladusvalor mot N. Här ej telefonledning längs vägen. White-throated swallow 1 ex på bro över [redacted] flod, Kariegha (?) River. Cape Rooks 2. Large striped swallow 2. Riparia cincta 1.

Km. 61451. Vid flod på telefontråd 30 ladusvalor och 1 white-throated swallow, senare 1 cucullata samt ytterl. 4 ladu. Strax därpå stopp för fotografering av svalor och tornsvalor. Här minst 7 flygande ladusvalor över ängar och vid floden, samt [redacted] 1 Hirundo cucullata och 20-25 tornsvalor, blandat melba och barbatus. Spreo, klippduvor, Strept. senegalensis och Strept. capicola, några hannar av Euplectes taha.

1 obest. svala (ej ladu) och ännu 1 obest svala. 2+1+6 ladusvalor. Ytterl. 5 ladu, flög mot N.

Km. 61461. 2 storkar flög mot S. Vaktel hörd liksom en gång tidigare. 2 sakabula-hannar. Pelle filmade dem. Den ene hade oerhört lång stjärt. - Macronyx capensis allmän bland majs och gräs och Cosmos. - Vi kör i skugga, men sol och regn över Drakensbergen på avstånd. 3 large striped swallows varav 1 nyss flygg ungfågel flög förbi här. Ytterligare minst 4 large striped swallows och 1 ladu sedda flygande.

Km. 61463. 1 Bubulcus ibis, den första. 11 ladusvalor på telefontråd, därefter ytterligare 1+1+1 ladu.

Km. 61471. 2 cape rooks. Stopp för foto av pittoreska och vackra negerhyddor. Här sågs också 1 ryttlande falk, högst sannolikt (tinn.) rupicola hanne ad.

Km. [redacted] 61472. Nytt stopp för fotos. 1 ladu sedd. Mossies också, och Fringillaria tahapisi sedd liksom flerstädes förut.

Km. 61475. Vid Matatiele ett tiotal Bubulcus ibis. Euplectes taha 2+1.

Km. 61486. Fringillaria tahapisi sedd. Sakabula 2. Ladusvala 2+65+1+1. Bubulcus ibis 3. Hir. cucullata 1.

Km. 61498. 10 Gyps coprotheres samt därefter ytterl. 1+2. 1 Elanus. 3+1 Hirundo cucullata. 2 ladu. 2+1 tornsvalor sp. ind.

Km. 61519. c 15 Gyps coprotheres och 2 [redacted] Corvultur över kadaver. Gamar fällde där men flög snart bort igen. Det var på en backe t.h. om vägen. Vi gick upp dit. 1 korp flög med en stor köttslamsa i klorna, jagad av en gam. De 2 korparna var kvar [redacted] däruppe men alla gamarna hade rest. - Fortsatte. 6+15+9+3 ladusvalor. 1 Bubulcus ibis. 1 sakabula. 1 red bishop. 1 Hirundo cucullata.

Km. 61541. Pöl före Kokstad. Här 5 hadedas, 2 red bishops plus många bon, 2 ladusvalor. Sothöns. 1 rörhöna. 15-25 smådoppingar!! 1 yellowbilled duck. 2 skedänder. 1 Bubulcus. 1 småskarv (sötvattensskarv, Ph. africanus). - 1 Coliuspasser. 1 Falco (tinn.) rupicola.

Km. 61555. Kokstad. 1+2 Vidua (macroura förstås).. 1+1 rupicola. 2 Bubulcus hos får, vilket är anmärkningsvärt.

Km. 61576. Svarthakad buskskvätta. Flock på 24 klippduvor, Col. phaeonota. 1 Buteo rufofuscus ad.

Km. 61585. 2 Onychognathus morio. 1 svarthakad buskskvätta. 2 cucullata. -

Ingeli Forest 4 drongos. Kort stopp här, mycket trevlig lokal! Dock intet vidare sett, och vi kunde inte stanna länge tyvärr.

Km. 61604 regn - hård skur helt oväntat.

Km. 61608. 70 ladusvalor på telefontråd, strax därpå ytterligare 95 dito också på telefontråd. Båda dessa obsar i regn. Regnet upphörde efter kort stund.

Km. 61619. 3 Coliuspasser. 8+1+1+100+130+10+130+1 ladusvalor!!! 1+1 obestämda svalor. 1 rupicola. 1+1 Elanus.

1956 1 april forts.

Ytterligare 220+80+35+11+2+25 ladusvalor!! Här alltså verkligt mycket ladusvala ännu, trots att det är 1 april. [redacted] 1+15+2 Bubulcus. 2+1+1+1+1+1+1+1 (summa alltså 9) Vidua!.

Gränsen Cape Province/Natal. Över gränsfloden Umzinkhulu River c 50 Apus affinis. - 120+120 (på telefontråd) + 110+82 ladusvalor. 2 hadedas. 3 sakabula-hannar. Ungefär 10-12 Urobrachya-hannar och c 8 red bishops. 2 och därefter ytterligare några svarthakade buskskvättor.

(64)

Km. 61655: mörkt. Tät dimma. Km. 61664: det ljusnar. 1 Vidua sedd. Km. 61666: Ixopo passeras. Km. 61675 1 Elanus. - Fantastiska dim- och ljuseffekter över Umkomaas dalgång. 1 Bubulcus. Km. 61682: Coliuspasser m m flyger till nattkvarteret. Km. 61692-61698: Umkomaas River passeras. Det blir mörkt. Inga fler obsar idag. Inga anteckningar mer heller, för den delen. Vi körde vidare till Pietermaritzburg, dock med en matrast dessförinnan. Alla hotell i Maritzburg proppfulla, det var visst något idrottsevenemang. Vi körde vidare på stora vägen mot Pretoria, länge och väl. Det var delvis regn. Vi stannade vid flera hotell och körde även in på ett par avtagsvägar enligt anvisningar för att pröva andra möjligheter. Överallt hopplöst. Äntligen, km. 61829, kom vi till något slags värdshus som jag tror hette Laughing Waters. Även här var visserligen allting öde (och antagligen fullbelagt), men vi fick in bilen under tak och somnade får några timmar.

2 april

Måndagen den 2 april. Annandag påsk.
Vi bröt upp i ottan - exakt tid har jag ej angivit. Km. 61829. Satte rak kurs mot Pretoria. Det var grått och mulet och halvmörkt när vi startade.

Km. 61856. Är nu nära Mooi River. [redacted] 1 ladusvala sedd kl 0636. 1+1+1 Vidua. Flock 36 Hirundo cucullata på telefontråden längs vägen - ovanligt stort sällskap av denna art. Läte:

rrr - kjuuu, kitjuu _ ‾‾ - ‾ i egendomlig kör med "upptakt"

rrr - kööööö - kitjöö... Även minst 3 albigularis. 18 ladu.

Km. [redacted] 61901 ytterl. 30+35+50+6+29 ladusvalor. Därefter ytterl. 4+90 dito. 2 sakabulas. Macronyx. 17+5 ladu. 2 albonotatus (ordet skrivet av Pelle; jag kan nu ej erinra mig om det gäller Coliuspasser albonotatus, syn. Penthetriopsis albonotatus, eller om det ev. kan vara felskrift för Hirundo albigularis). 4+1+5 cucullata. 1 ladusvala.

Km. 61923 Colenso. Ytterligare 30 [redacted] +40+23+2 ladusvalor. 2 sakabulas. 1 Riparia, troligen paludicola. Mycket ladusvalor nu, ytterligare 17+35+16+14+2+15+2+95+35+2 sedda, mest sittande på telefontrådarna men delvis flygande. 1 Hir. albigularis. 35 otillräckligt studerade svalor i flock, mest ladusvala troligen. 7 cucullata på telefontråd. 1 Elanus. 1+1+1 cucullata till på telefontråd. Mera ladusvala: 40+45+2+4+10 sedda.

Km. 61943, kl. 0835. Pelle övertar ratten. 26+27+1+6+13 ladusvalor, delvis flygande, delvis sittande, därtill 1 large striped och 1 obest men icke ladu.

Km. 61947. 15 ladusvalor sittande. 1 sakabula.

Km. 61952. Ladysmith. Apus caffer talrik, den var f ö allmän även i Estcourt och Colenso. Km. 61956 vid norra utkanten av Ladysmith flög en flock på c 25 Bubulcus över oss. Strax efter flocken kom en Melanophoyx ardesiaca, utsökt att skåda. Jag skrek till Pelle att tvärstanna, och vi fick den mycket bra. (Obs: alla Bubulcus icke noterade i dagboken).

Km. 61967. 3+13 ladusvalor sittande. Ytterl. 3 ladu. 2 flygande obestämda svalor, sedan 1 ladu igen. 1+1 red bishop hannar. 1 Vidua. 12 sittande ladu. Sedan 6 sittande ladu till. - Många men ej alla ladusvalor ha mycket långa stjärtspröt!

1956
2 april
forts.

(65)

1+1 sakabula-hannar. Lätet, som jag ofta hört men såvitt jag kan minnas ej tidigare skrivit ned, kan återges så: ziiplyplyplyplyplyplyplyplyply... (mycket snabbt) eller zizizizizizizizizizizizizizizi (mycket snabbt), ibland snarare [redacted] zipp - zipp - zipp-zipp-zippzippzipzipziii (börjar långsammare, sedan allt mindre uppehåll mellan varje stavelse).

1 svala, icke ladu, antagligen large striped. 1 Urobrachya axillaris. - Lång paus.

Km. 61990 1+4+4 ladu. 2 troligen icke-ladu.

Km. 61992 vid pass 20 minuters rast vid vacker sluttning med Aloë, där Pelle önskade fotografera. Jag höll rätt grundlig fågelvakt och såg: 1 ladu med mycket långa stjärtspröt och 1 med helt korta sådana; båda flög mot N med flera minuters mellanrum. 3 Apus caffer flög runt här. Det är nu varmt, soligt och disigt. Vi forts.

Km. 62000; sakabula, 1 Riparia paludicola, 2 osäkra spilodera, 1 svarthakad buskskvätta, 1 Vidua, 1 large striped swallow, [redacted] 1 obest svala men icke ladu. Ytterligare 1 large striped. 1 Vidua. 1 flygande ladu.

Km. 62010. 2 sittande och 1 flygande large striped. 14+2 sittande ladu plus ytterligare 3. 1 sittande svala, icke ladu. 1 Oena capensis. 2 kretsande röda falkar. 3 sittande ladu. Sakabula. Vidua.

Km. 62031. Lång paus. - 2 striped swallows. 2 osäkra ladu. 2 Riparia paludicola. 2 osäkra cucullata. 2 obestämda svalor. 1 Vidua.

Km. 62047. 1 Oena capensis. 2 large striped swallows. 2 obestämda svalor, antagligen spilodera.

Km. 62064. 12+1+1 ladu. 1 white-throated swallow. 1 Riparia (art?). 1 Vidua. 1+1+2 cucullata. 2+1 obest. svalor. 1 liten Riparia (jag förmodar paludicola). 1 ladu. 3 Riparia paludicola.

Km. 62131. Över 100 Apus caffer, c 10 Apus affinis, 1 Apus barbatus. C 20 spilodera. 2+1+2 cucullata. 11+1 storkar! 8 hadedas. 17 Tetrapteryx paradisaea kretsande!!! [redacted] 1 Riparia paludicola. 2+1 ladu. C 40 spilodera! 2 Riparia cincta.

Km. 62149. Lunch i Paardeberg kl 1255 - 1330. Jag hade stark huvudvärk. Vi fortsatte genast efter maten. Såg då 1 albigularis, 1 ryttlande Elanus och 1 röd liten falk.

Km. 62178. 2 large striped swallows samt 1 obest icke-ladu.

Km. 62191. 5-6 spilodera vid liten bro.

Km. 62212. 2 heliga ibisar samt några Bubulcus bland kossor. 1 Oena capensis. 1 svala, troligen redbreasted, dök ned i kulvert.

Km. 62224. 1 Vidua och 2 large striped swallows.

Km. 62227. 1 sittande ladusvala. 1 troligen Falco naumanni? 1 Vidua. 1 osäker whitethroated swallow.

Km. 62232. 1 osäker Falco rupicoloides. Studerades noga. Hade svarta klor. Färg på vingar och översida precis som hos rupicoloides, men övertygad blev jag dock ej. - Exakt 10+10+5+5+16 ladusvalor sittande samt 1 flygande, därtill 1 Riparia cincta, allt detta sista km 62234.

Km. 62238: 2 ladu flög över ungefär mot NE.

Km. 62240 bro, här c 30 Apus caffer och troligen minst 15, kanske 20 spilodera.

Km. 62250 1 svala, troligen large striped. 1 lanner falcon passerar mot SW, lågt och elegant. Summa 3 obestämda svalor.

Km. 62260 Greylingstad: 2 large striped swallows, summa c 4 obestämda svalor, samt 1 Riparia cincta.

Km. 62292 bro: här några få spilodera sedda. Observera frånvaron resp. den synnerligen sparsamma förekomsten av ladusvalor nu på slutet. Observera också att protokollet ej omfattar alla sedda fåglar; däremot är siffrorna för svalor, rovfågel etc alldeles all right och kan användas som underlag för diskussioner.

Km. 62299 3 ladusvalor, troligen 6 till, alla sittande. Därtill 1 Elanus och summa 4 obestämda svalor.

1956 2 april, forts. (66) (parallellt med vägen (alla 16).)

1956 2 april forts (66)

Km. 62312 infarten till Heidelberg. 2 flygande ladusvalor. 1 Elanus också här. - Efter Heidelberg, km 62319, tog vi in på vägen mot Pretoria. 2 flygande svalor, troligen ladu. Därefter 4+2+4 ladusvalor, [redacted] plus 2+ minst 3+1, flyg. ungefär

Middagstimmarna, ungefär kl 1100 - 1400, har det varit rätt frisk vind. Eventuellt har detta haft effekt på svalornas uppträdande.

3 obestämda småfalkar nära varandra. Ytterligare 4 ladusvalor på samma sätt som de härovan, plus 2+10+2+3 till, alla över ängar eller majsfält, delvis över marker där höet volmats. Därefter 12 ladusvalor till med kurs m l m mot N eller NW. Så ytterligare minst 4 ladu ungefär mot N samt därpå 8 till. Här även 1 Chlidonias med vit undersida mot N, art oklar.

Km. 62340 Ytterligare 7 ladu på samma sätt. 1 osäker Falco naumanni på tråden. Ungefär 12 ladu mot väster liksom vissa av de föregående - månne mot nattplats redan? Klockan är 1635. (Anm. vid renskrivningen: föga välgrundad spekulation, antar jag. G.Rck).

2 ladusvalor mot väster plus ännu en dito. 3 Riparia cincta dito.

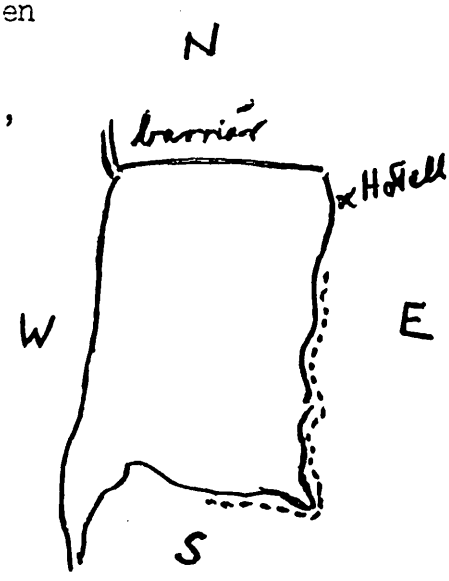
Km. 62353 Benoni. Km. 62359 1+1+1 ladu, de flyga W eller SW. Km. 62362 16 ladu på samma sätt plus 12 till plus över 14 till. Km. 62364 minst 15 ladu till, beteende som ovan. Km. 62366 minst 8 ladu till.

Km. 62371 vi komma ut på stora vägen Jan Smuts Airport - Pretoria. Ytterligare ett tiotal ladusvalor sedda, antagligen flera. Detaljerade anteckningar nu ej förda. Nära [redacted] Rietvlei sågs c 15 Riparia cincta över gräset, och strax därefter 1 flygande och c 6 sittande cincta.

Km. 62414, kl. 1750: ankomst hem. Allt väl hemma dessbättre. Jag var faktiskt trött på kvällen, och huvudvärken som suttit [redacted] envist fast de sista dagarna var ej över ännu.

1956
14 april

Lördagen den 14 april 1956 var jag vid Bon Accord Dam i sällskap med Pelle Swanberg och (den djäkla) Lars Holmberg. Varmt och fint väder, **nästan vindstilla.** Vi körde en liten bit förbi hotellet och gick sedan enligt skiss här, alltså inte runt dammen idag.

Mina dagboksanteckningar ieke fullständiga, men vad som noterats må anföras även i renskrift här.

(67)

Grönbena säkert 10 - 15 ex sedda, förmodligen flera.

Brushane några flockar på 5 - 7 ex samt därtill ett par enstaka exemplar. De gick på dystranden eller uppe i gräset; vid ett tillfälle gick 1 brushane och 1 grönbena i sällskap uppe i gräset.

Småsnäppa några få och enstaka ex sedda, inga flockar. Sommardräkt delvis anlagd.

Spovsnäppa 1 ex tillsammans med brushönsen. Detta ex hade rödbruna tvärlinjer undertill, alltså den dräkt som man ej så [redacted] sällan finner på museiexemplar men däremot sällan omnämnd i handböckerna.

Kittlitz' plover (Char. pecuarius) flera ex sedda; de flög ofta i spel-artad flykt avlägset erinnrande om mindre strandpipare i beteendet. Även lätet hördes då. Nog sågs 8 - 10 ex inalles.

Blacksmith plover c 8 ex sedda.

Sothöns ett par hundra.

Stora vitbröstade skarven (Phal. lucidus) nog c 30 - 40 ex inalles, varav några ungfåglar. Ovanligt talrik alltså.

Lilla skarven (Phal. africanus) c 8 - 10 ex, varav några få var ungfåglar.

Elanus coeruleus 1 ex på avstånd.

Afrikansk havsörn (Haliaeetus vocifer) 1 ad sedd, kretsande högt uppe, skrek, gled mot söder, övergick då i brant störtflykt med hängande ben och indragna vingar. Den störtade på detta sätt till[redacted] vattenytan och tog upp byte från vattnet, tydligen en [redacted] fisk. Pelle sade sig se hur denna fisk rörde sig, alltså levande byte. Mycket förnämligt.

Gråfiskare, Ceryle rudis 3 ex ryttlande. 1 ex tog byte vid störtning, mycket vackert.

Flamingo, större arten (Phoen. ruber) 1 ex, som var juv men ej mycket ungt. Den var vitgrå med svag rosafärg.

Red bishop några honor.

Ortygospiza (vaktelfink) flera ex sedda.

Kapärla (Mot. capensis) sedd.

Fiskaal (Lanius collaris) sedd förstås.

Cattle egret (Bübulcus ibis) flera sedda.

Gråhäger 2 eller 3 ad.

Ardea melanocephala 1 eller 2.

Ibis ibis flock på c 8 - 10 ex på avstånd. 1 ex ad kom nära.

Afrikansk skedand 1 hona med 6 små ungar. Honan fäktade litet med en helig ibis som kom helt nära. Därtill 2 par skedand.

Anas undulata: hona med 4 små ungar! Därtill något tiotal ad.

Anas erythrorhyncha ett par dussin sedda.

Anas capensis (sydafr. bläsand) c 6 - 8 ex, alltså rel. många.

Helig ibis ovanligt allmän, säkert c 30 ex sedda.

Ladusvala c 12 - 14 i flock passerade över. Hade långa stjärtar På hemvägen c 27+6+40 samt trol. ytterl. 15 ladu på telefontråden, därtill över 10 ex flygande samt stor flock sedd på avstånd.

Riparia cincta 4 ex passerade förbi sydsidan. Lätet hört, det + egendomliga, tvåtoniga "kvätt kvett", något nasalt.

Pelle tog bilder och har utförligare anteckningar.

(68)

Söndagen den 15 april 1956.

1956 / 15 april

På morgonen radioinspelning av fågelprogram tillsammans med Pelle Swanberg och Lars Holmberg kl. 0930 - 1100. Vi kom för sent till inspelningen - fann ej vägen ordentligt -, men sedan gick det bra. Därefter expresspackning och avresa mot Krugerparken, Swanberg och jag. Vi startade från Transvaal Museum kl. 1300½ km. 63670. Vi körde relativt fort, i fint och klart väder. Ej fullständig passning under vägen; jag noterade egentligen blott rovfågel och svalor m.l. m. noga och såg följande: 2 Falco rupicoloides nära Middelburg, 3 spridda Elanus, 1 Circus ranivorus, 1+1+3 ryttlande falkar, troligen mest eller enbart F. tinnunculus rupicola. Mycket litet svalor sedda. De enda ladusvalorna blev c 8 ex. nära Wonderfontein; vidare 1 cucullata samt efter Wonderfontein ytterl. c. 10 cucullata inalles. 2 Hir. albigularis också sedda. Ankomst Nelspruit 1845, km. 64023. Vi tog in på Paragon Hotel. Stor cirkus med slipsar innan vi blev insläppta i matsalen. Men det ordnade sig sedan Pelle satt på sig ett bälte till en khakijacka som slips.

16 april

Måndagen den 16 april 1956.

Start från Nelspruit 0830. På vägen upp mot Numbi Gate sågs föga. Av rovfågel blott ett par Elanus; av svalor ett antal obestämda samt, strax före Numbi Gate, 1 plus c. 10 ladusvalor. Fiskaaler allmänna (jfr läget inne i parken!). 2 vita storkar på gräsmark bland glesa träd blott ett par km. före Numbi Gate. F.ö. ej antecknat vad vi såg.

Km. 64085, kl. 1015 ankomst Numbi Gate. Kortvarigt stopp, sedan fortsatte vi in i parken. 1 Strept. capicola. 1 obest. fågelläte. Lång stund intet.

Vegetation: högt gräs (Themeda), därtill grön, delvis tät bush. Sikt åt [redacted] vardera hållet mindre än 50 m.

Km. 64088. 1 drongo. 1 Batis, osäker. 1 Cisticola med röd hätta. 1 liten ?Anthus med brunaktiga kanter på stjärten.

Vi taga högra vägen. 1 Melittophagus pusillus på torr gren.

Vegetation: mycket högt Themeda-gräs i vägkanten gör det svårt att se på avstånd.

Km. 64090. 2 Corythaixoides i litet träd. Läte det vanliga. De hade bo där, matade ungar med något rött (frukt, bär, e.d.). Strept. capicola kuttrar. Vi kliver ut och ser på Corythaixoides-boet. Pelle tar bilder. Där var 3 små ungar, som matades med något rött bär. Boet låg på under tre meters höjd. De gamla fåglarna - nu f.ö. tre sådana synliga - äro på avstånd, dels tysta, dels högt skrikande: "käväväv, käväv, käväväv.....", nasalt, skarpt. Kan även härmas! "Ngängängä, ngängä....." - Noggrann rundtitt gav intet. Endast Strept. capicola hörs kuttra.

Väder: till 75-80 procent molnigt av lågt liggande cumuli. Tidigare på morgonen, när vi var på väg från Nelspruit, täckte dylika moln hela himlen.

1 Kaupifalco monogrammicus adult på telefonstolpe. Pelle tog telefoto. Fågeln flög iväg med hastig, snarast Accipiter- artad flykt.

Vi forts. 1 white-bellied sunbird (talatala) hanne. 1 ryttlande Circaëtus cinereus. Ryttlade rätt klumpigt, mot vinden. Störtade till sist ned. Färg mycket jämnbrun; stjärten hade ett par breda ljusa band och var en aning urringad - rätt förrädiskt faktiskt, eventuellt ruggningsfenomen. Artbestämning bergsäker!! - 1 svart, rödbröstad sunbird (förmodar Chalcomitra senegalensis men har ej undersökt ev. andra möjligheter). 1 gam högt, obestämbar.

Ch. senegalensis bergsäker!

Km. 64091. Vi fortsätta. 1 Emberiza flaviventris. Hanne och hona av den svarta nectariniiden med rött bröst, grön nacke och grön övergump. Hannen jagar honan rätt ivrigt. Pelle sade att han såg en nectarinmid som hade violett bröst och grön mantel från huvudet ner på ryggen. Den hanne jag såg hade ej denna färgfördelning, utan måste absolut varit den välkända Ch. senegalensis. Vi ser den sedan båda, men Pelle säger att den han såg nyss var något helt annat. Hans beskrivning [tyder på (för att inte säga:] bevisar att

han såg en hanne av Cinnyris mariquensis. (69)

2 kretsande gamar; jag ansåg mig ej kunna avgöra om det var white-backed (africanus) eller Cape (coprotheres). Här på the low-veld är, enligt min erfarenhet, det förra alternativet mycket sannolikare, och det är känt med absolut säkerhet att white-backed är allmän i Krugerparken, medan cape är sparsam och kanske ej ens regelbunden. Pelle sade emellertid att [redacted] dessa gamar hade rent grå mantel och att intet vitt fanns på bakryggen. - 1 Emberiza flaviventris, ev. samma som nyss.

1956 6 april forts.

Vi fortsätta. 1 drongo. 1 svart mes med vita vingkanter (Parus niger subsp.)

Sikt på grund av vegetationen [redacted] tämligen dålig, c. 50 m åt vardera hållet.

Km. 64093, kl. 1135. Pretoriuskop Camp. Vi stannade framför kontoret och talade om att vi kommit. Träffade även Dr. Nel. Rätt intressant samtal med honom och hans assistent ett slag. 1 Corythaixoides sedd här.

Km. 64093, kl. 1220. Vi ut, kurs mot Hippo Pool. Mycket högt och tätt gräs, därför intet att se till att börja med.

Km. 64097 1 bulbul. 1 Batis sp. 1 liten Serinus med gul gump och gult ögonstreck. Vi fortsätta. Länge intet att se. Pelle fotograferar Shabin.

Km. 64101 1 Circaëtus cinereus mycket bra. Den kretsar lågt och fäller. Orangerött öga. Typiskt platt Circaëtus-huvud. 1 bush lark, obestämd (men väl sabota eller dyl.).

Km. 64104 korsväg. Vi taga mot Hippo Pool. Vegetationen hela tiden [redacted] hög, i jämförelse med den höjd vi ha när vi sitter i bilen. Det är gräs och bush. Sikt ej över 50 m åt vardera hållet, dock ibland platser med friare sikt. Hittills inte ett däggdjur. 1 yellowbilled hornbill. 2 Dicrurus ludwigii. 1 Chalcomitra senegalensis hanne i ruggning, hade fått en del rött på bröstet; jag förmodar att det var en hanne juv som ruggade till första praktdräkt. 1 Corythaixoides. 2 Torgos tracheliotus glida täml. högt, sluta sig samman med en gråmantlad gam (white-backed eller cape); alla skruva sakta, men stiga starkt. 1 Coracias caudatus stiger upp, gör parningsflykt med vanl. läte "rack rack rack..."

Väder: mulet av tunga grå cumuli. Täml. varmt.

1 grey hornbill. 3 Francolinus coqui, det var hanne och hona och sannolikt hanne juv. 2 glansstarar (intet ytterl. noterat, men detta innebär kortstjärtade glansstarar, av vilka 2 arter äro tänkbara i Krugerparken, näml. Lamprocolius chloropterus och L. nitens. Trol. den förra !!).

Vi forts. c 5 vita helmet shrikes. 2 yellowbilled hornbills. Ytterl. minst 3 yellowbilled hornbills. En av dessa fångade i vägkanten en c. 30 cm. lång, mycket smal typhlopid (!!), som den bet på och så småningom svalde. Tappade den en gång, hoppade då undan (men återkom). 1 annan yellowbilled hornbill kom med en mycket stor grön vårtbitare eller bönsyrsa. 1 liten hackspett sedd; den hade starkt gröngul-orange färg på stjärten och, enligt Pelle, utpräglad tvärteckning ovanpå; det lutar alltså åt en nästan säker Cardinal Woodpecker. 2 tornsvalor, ej bestämda alldeles säkert men säkerligen barbatus. 2 vanliga drongos (adsimilis) och 1 tvärstjärtad (ludwigii) alldeles nära. Sommargylling hörd. 1 Torgos lågt. 1 gyckl[illegible]lare ad nära; vingens bakkant brett svart:
1 obest. gam mv. högt. 1 blue waxbill.

Vi forts. 1 gylling hörd. Batis molitor hanne. 1 rent grå flugsnappare med svart stjärt med vita sidopennor, alltså Myioparus plumbeus. 1 drongo. 1 yellowbilled hornbill. 1+1 obest. svala. 1 Elanus (obs: denna art tror jag är förhållandevis vanligare i kulturland än i vildmark!). 3 gamar, unga white-backed. Strax därefter 1 gammal white-backed bergsäker. 1+1 ekorre. 3 små sångare med jämnfärgad rygg, sannolikt Tawny-flanked Prinias, men ej höjt över allt tvivel. Ytterl. 2 kretsande gamar som bereda oss litet huvudbry. Troligen är det unga Trigonoceps. De ha vit hjässa men förefalla f.ö. rätt lika Torgos i färgen, alltså mörka; och de ha

Krugerparken här

intet vitt på armpennorna. Gamla Trigonoceps äro ju ytterst karakteristiska!! Tyvärr inte lätt att avgöra storleken, men jag är så gott som säker på att det var unga Trigonoceps.

Km. 64114 2 stora impala hannar. Ytterl. 1+1 impala-hannar nära samt på avstånd en flock impalas på något tiotal, ungefär. Sedan 1+4 [redacted]+7 impalas, alla stora hannar, samt c 25 wildebeests, varav någon halvvuxen och 1 liten kalv.

Vi forts. 1+3 impala hannar, däribland 1 med blott halvvuxna horn. 1 obest. småfågel. Minst 6 vita helmet shrikes. 1 impala hanne. Stor[redacted] babianflock på över 40 ex. på vägen, därav flera stora hannar. Parning sedd.

Km. 64122. Hippo Pool. 1 ladusvala över platsen där vi ställde bilen. Ute i vattnet 8+3 hippos, ett par av dem mycket stora. 3 ex. bet och öppnade gapen åt varandra, reste sig delvis, etc. Torde ha varit 2 hannar och 1 hona? Över vattnet här minst 35 ladusvalor. 1 Motacilla aguimp. 1 bulbul med svarta ögon. 1 hamerkop. 1 havsörn (H. vocifer) adult. - Många eller de flesta ladusvalorna hade mycket långa stjärtar (alltså väl färdigruggade, som man väl kan vänta vid denna tidpunkt!). 1 Ceryle rudis, läte "tsick tsick". 1 annan kungsfiskare också här: den hade helt röd näbb, gråbrunt huvud, undersidan vit med gulbrunt i delvis, litet vitt vid näbbroten, och läte var starkt spett-liknande "kyjkyjkyj..." Var alltså Brownhooded Kingfisher, Halcyon albiventris. 1 Strept. semitorquata flög över.

Vi stannade en hel timme här. Pelle fotograferade flodhäst och kungsfiskare; den sistnämnda satt kvar oerhört välvilligt.

Högt uppe c. 12-14 helsvarta, smalvingade tornsvalor, jag förmodar barbatus, samt dessutom 1 melba, alltid lika trevlig att se. Även några ladusvalor högt. Totala antalet ladu som setts här är nog omkring 50.

Km. 64122, kl. 1622. Vi starta mot Skukuza. 1+2 impala hannar. 1 impala, ej hanne ad. 2 Strept. capicola på vägkanten. 1 drongo. 1 yellowbilled hornbill.

Km. 64127, kl. 1632. 1 askgrå flugsnappare, plumbeus. 1+1 obest. småf. 1 Kaupifalco monogrammicus i fint aftonljus. 1+1 impala hannar. 1 yellowbilled hornbill. 1 obest. duva. [redacted] c. 12 markattor (Cercopithecus). 20 babianer. 30 impalas, ej hannar ad.! 6-7 vita helmet shrikes. 2 hannar av svarthuvad sommargylling. 1+1 Turtur chalcospilos. 1 Lagonosticta sp.

Km. 64140, kl. 1720. 2+1 impala hannar. c 22 babianer, 3 mörka och tämligen stora viverrider. 1+1 Francolinus natalensis. 24 pärlhöns i flock på vägen; vissa ex. ha mörka kammar. 7+12 impala honor samt ytterl. 10+2+3 impalas (antagl. honor ehuru ej angivet). 5 babianer. 2+6 Eurocephalus anguitimens på vägbanan. 15 impalas, varav inga hannar. 35 impalas, varav inga hannar. 1 impala. 1 hyena (givetvis fläckig, ehuru ej noterat. Den bruna hyenan har jag ännu ej sett med säkerhet). 2 black-backed jackals.

Km. 64166, kl. 1758 vi anlända till Skukuza. De sista 25 km. gjorde vi ej ordentlig census; vi körde för fort. Ljuset blev också dåligt mot slutet.

På kvällen hördes Burhinus vermiculatus.

Tisdagen den 17 april 1956.

Ut 0600 för kort morgontur ner till bron över Sabie. Här: 5 hamerkops inalles; 1 - 2 sprang på själva bron och tog pinnar som de släppte igen. Även sväljningsrörelser. Likaså såg vi hur de "skenplockade", d.v.s. plockade på cementen utan att där fanns något. Vidare 2 Ceryle rudis, 2 - 3 hadeda ibises, flera Hirundo smithii, vilka senare fotograferades av Pelle. 1 Corythaixoides. På järnvägsbron sågs 1 Bubulcus ibis sitta (ses ej ofta i Krugerparken). 1 Treron (grön duva, fruktduva), några Strept. capicola. 1 Strept. semitorquata plus dess typiska läte. I samma träd som den satt också 1 Butorides striatus. Vidare bulbuls, c. 5-7 Jardine's babblers, 1 coucal, Batis molitor hanne och hona, 2 Dryoscopus cubla, några blue waxbills, några få röda Lagonosticta sp., 2 eller

3 Motacilla aguimp, några Tawny-flanked Prinias, 1 frankolin (obestämd, men ej Pternistis swainsoni). Däremot **hördes Pternistis swainsoni.**

1956 7 april forts.

Vid återfärden upp till Skukuza läger sågs, till vår stora förvåning, på telefontrådarna vid järnvägsanhalten, en flock svalor bestående av 14 hus- och 38 ladusvalor!! Vi studerade dem länge. Rundflygande häröver dessutom flera Apus affinis samt 1 palm swift, Cypsiurus parvus. Några impalas och 1 grey duiker sågos också.

Vi besökte expeditionen och träffade överste (chief game ranger) Jones, som utmärkte sig för ett obehagligt militärt sätt och en gedigen militärenfald. Vissa viktiga upplysningar, som vi fick av honom, t.ex. angående möjligheten att med bil korsa Olifants River, befunnos senare [redacted] felaktiga.

(71) Här vid husen noterades flera överflygande oxhackare, 3 red-billed hornbills och 1 drongo (adsimilis som alltid när ej annorlunda säges).

Km. 64175, kl. 0830 vi lämna Skukuza för att köra längs "the circular drive" mellan floderna. Väder: varmt. Intet sett före bron över Sabie. Här 1 Hirundo smithii. Sedan sågs c. 15+20 impalas, varav inga hannar ad. 4 drongos. 1 strimhuvad Poliospiza. 1 Turtur chalcospilos. 2 Rhinopomastus cyanomelas. 1 liten hackspett med skarp tvärteckning på ovansidan, tydligen cardinal wood-pecker hona eller juv. Några obest. småsångare. 1 Batis.

Vi svänga in på vägen som löper längs Sabies norra sida. Vegetationen är tät, sikten oftast under 25 meter åt vardera hållet. 8 vita helmet shrikes. 1 markatta (Cercopithecus). c 40 impalas; av dessa voro 5 stora hannar, vilka vistades i utkanten av flocken. 1 Turtur chalcospilos. Strept. semitorquata hörd. 1 Strept. senegalensis. 1 Torgos passerar över.

Stopp för matpaus km. 64179, kl. 0920 - 0945. Därvid: babblers hörda (så gott som säkert Jardine's babblers, men jag kan ej skilja lätena ordentligt); 1 Melittophagus pusillus. 2 Torgos nära och på låg höjd. 1 chalcospilos. 1 coucal. 1 gam på långt håll, omöjlig att bestämma. 1+1 Treron (grön duva). 1 kretsande white-backed vulture. flera obestämda fåglar. 2 ladusvalor med långa stjärtar. Batis hörd. Black-crowned Tchagra hörd. Malaconotus, den stora grovt byggda grönaktiga busktörnskatan, troligen hörd.

Vi forts. 1 gycklare juv. 2+1 Torgos. 1 Trigonoceps ad. 2+2 white-backed vultures. minst 2, säkert flera, obestämda gamar. 1 örn på avstånd, nästan säker stridsörn (Polemaëtus bellicosus) men jag blev ej helt klar över den. Brownhooded kingfisher hörd. Ytterligare 2+3 ladusvalor. 1 **gök**, relativt lik vår art, lyfte; bestämning ej säker men troligast var det solitarius. White-bellied sunbird hörd. 4 Melittophagus pusillus. 1 obest. gam mv. högt. 1 obestämbar örn på otrolig höjd, uppskattningsvis c 1500 meter. Strept. semitorquata hörd på två olika ställen. Boubou shrike hörd, läte "kokevitt". 1 chalcospilos. 1 obest. småfågel, antagligen en cuckoo shrike (av "Coracina-typ"). 2 Aquila rapax. 2 Torgos, 2+1 white-backed vultures på jättehöjd. 1 svart mes med vita vingkanter (Parus *niger*). 10 impalas, varav minst 7 hannar. Ytterl. c 20 impalas, varav ett fåtal stora hannar och några unga hannar. Därefter c. 25 impalas, varav några få vuxna hannar. Pelle filmade. Omkring 35 - 45 Treron (gröna duvor) for plötsligt ut ur trädtopparna; det var som en explosion, de sköt iväg åt olika håll. Flock på c. 120 kortstjärtade glansstarar, uppenbart Lamprocolius chalybaeus, i trädtoppar därintill. De kom och fällde. (En av de största flockar jag sett av denna art). De fortsatte snart.

Vi fortsatte också. 1 impala hanne ad. Ytterligare 35 impalas. 1 gycklare juv.

Km. 64189, kl. 1130. Vi är framme vid sammanflödet av Sabie och Sand Rivers. Det är hett. Vi stanna här ett slag. Över 100 ladusvalor här! De allra flesta hade långa stjärtar. De flög runt under livligt

kvittrande. - Vidare noterades följande: bulbul hörd. Gylling hörd. 1 gycklare ad och 1 dito juv. 1 Circaëtus pectoralis ryttlande. Allra minst 8 gamar sedda, därav troligen 2 - 3 Torgos, de övriga mest white-backed. Obestämd frankolin skriker. 2 Serinus mozambicus. 1 gammal praktfull havsörn (H. vocifer). Strept. semitorquata hörd. Turtur chalcospilos hörd. Några obestämda små sångare. 1 guldgök av arten Chrysococcyx klaas, hanne, upptäcktes i ett träd helt nära. Den hade stjärtens sidopennor vita med smala mörka band, undersidan vit som silke, vitt på strupen. I samma träd där den länge satt och pillade sig upptäckte vi också 1 paradisflugsnappare (Terpsiphone, syn. Tchitrea) samt 1 hona av plum-coloured starling (Cinnyricinclus leucogaster verreauxi). 6 - 8 bulbuls också sedda.

Vi startade kl. 1200 igen. 1 Jardine's babbler. Strax därpå, i en buske samt på vägen och vägkanten därinvid, sågs följande: 1 Hypochera hanne med röda fötter och röd näbb, i sällskap med 3-4 rödnäbbade honor med skarpa kontrastfärger på huvudet; hanne och hona av Pytilia melba; 2 Lepidopygia nigriceps (Pelle determ.); ett par Passer griseus; 1 stor mörkröd astrild; flera blue waxbills och ytterl. några obestämda småfåglar.

Vi fortsatte. Batis sedd och hörd. ladusvalor likaså. 2 Malaconotus (den stora tjocknäbbade busktörnskatan). 1 Coracias caudatus. 1 bulbul. c 8 vita helmet shrikes. 6 impala honor. Minst 12 babianer passerá över vägen. 1 ensam impala hanne. 3 buffelvävare (Bubalornis); en av dessa som syntes särskilt bra hade svart eller mörkgrå näbb!. flera rödnäbbade hornbills. 1 drongo. 2 Coracias caudatus i sällskap; 1 av dem gjorde anfall rakt mot biltaket och dök sedan rakt uppifrån ned mot oss med ett läte av hesa starka "krav krav..." 1 Burchells glansstare (Lamprotornis australis) mycket nära, fotograferades av Pelle. 1+1+1 Batis molitor hörda och sedda. Flock på c 10 babianer. 1 yellowbilled hornbill. Puffback (Dryoscopus cubla) antagligen hörd. Batis 2 ex. hörda (molitor, om intet annat säges). 1 Bradornis mariquensis; Pelle karakteriserade ovansidans färg som "beige-grå". Colius hörd flera gånger, samma läte som redfaced coly, vilken jag nästan dagligen ser och hör vid museet. (Detta torde helt enkelt bevisa, att den hörda arten var redfaced coly, ty de 2 andra arterna ha helt andra läten. G.Rck) Obestämda frankoliner hörda. 6 kuduantiloper, varav en med korta, "sylformade" horn. 25 impalas, varav 2 stora hannar. 7 impalas, varav 2 med medelstora horn. 32 impalas, varav 1 stor hanne. 1 ensam impala. 1 Francolinus natalensis kratsar som tamhöna i gammal elefantspillning.

Km. 64199. Vi äro framme vid stora vägen igen, alltså den väg som går från Skukuza ungefär mot ostnordost, senare nordost. Vi svänga ej mot Skukuza utan till höger för att komma ner och få fri utsikt från bron över Sand River. 1 impala. 2 impalas, dessa äro hona med kalv. 1 babian.

Km. 64200/1. Vi stanna vid brofästet vid Sand River. Här ses: 1 drillsnäppa ytterst nära på klipphällen. 1 Hirundo smithii. 1 nyfiken Circaëtus cinereus i trädtopp. Några hornbills. Några Eurocephalus anguitimens. Några Streptopelia sp. 1 brownhooded kingfisher. 1 martial eagle högt kretsande.

Vi vända här och sätta kurs mot Skukuza. Km. 64203 åter vid vägskälet där vi kom ut på stora vägen. Km. 64205 flera yellowbilled och ett par redbilled hornbills. 1 Eurocephalus anguitimens. Några obest. småf. 3 redfaced colies sedda jättefint. Flock c 15 babianer satt och plockade något från buskarna. Ungefär 10 impalas. 1 Melittophagus (art ej angiven men jag förmodar pusillus, eftersom varje annan art skulle varit anmärkningsvärd). 1+1 Eurocephalus. Över 100 impalas; Pelle tog fotos.

Km. 64208, kl. 1420. Vi är åter i Skukuza. 1 Haliaetus vocifer högt uppe, ropar sitt klangfulla läte. c 60 glansstarar (chalybaeus). c 6 Serinus mozambicus. flera Strept. senegalensis och flera Strept. capicola.

Km. 64208, kl. 1550. Ut igen från Skukuza efter rast och mat. Vi köra nu längs södra sidan av Sabie River. Först intet att se.

Sedan sågs 1 chalcospilos. 2 Melittophagus pusillus. 1 drongo. 2 Francolinus natalensis sedda bra: näbb och fötter röda, dräkt ej av "sephaena-typ", intet naket på halsen, etc. Minst 5 Cercopithecus-apor. [redacted] Pelle tog en serie fotos. 1 blåkråka, som såg annorlunda ut än vanligt; vi stannade och fann att det var Coracias garrulus!! Minst 4 gröna duvor i träd nära. 1 impala hanne. 3 Cercopithecus. 1 gycklare ad. rödryggad, med silvergrå övre vingtäckare. 1 Strept. semitorquata plus läte. 1+1 capicola. 1 Hypochera med röd näbb sedd mycket fint. 2 purple-crested louries höras först: "kock kock krock krock krock krrrk krrrk", det bekanta lätet med klangfärg likt en groda. Sedan lyckas vi också få se dem, tack och lov. 1 chalcospilos. Lagonosticta senegala hanne och hona. 1 Jardine's babbler. 1 pärlhöna, skadad, haltande, höll sig för sig själv (obs!). c 12 impalas, varav 2 stora hannar som fäktade och slogs, den ene blev jagad bort av den andre. 4 fina Francolinus sephaena med mörk näbb, rödvioletta fötter, pilfläckar på bröstet, ovansidan brun med vita spolfläckar, brett vitt ögonstreck. 2 hannar och 1 hona avgjordes med full säkerhet, nästan säkert var den fjärde fågeln 1 hona. 1 babian på avstånd. 1 oxpecker.

Vi ha i regel kört ned på de små "deviations" som ge sikt över floden.

Km. 64219, kl. 1705. Vi stå på en dylik plats med god sikt över floden. Här: 1 Strept. capicola i trädtopp. Färsk elefantspillning med små skalbaggar på. Flera - minst 7 - ladusvalor flyga förbi mot söder. 1 Hirundo smithii. flera bulbuls. 1 obestämd pycnonotid? Hanne och hona av den stora praktfulla hornbillen Bycanistes bucinator komma, fälla i träd nära, fortsätta snart.

Vi fortsätta en aning. 2 bulbuls. 4-5 impalas, varav minst 1 hanne. 31 impalas. 3 impala hannar.

Km. 64222. Vi vända och fara tillbaka mot Skukuza utan deviations. 1 liten impala. 3 impala hannar. 65 impalas, varav ett par hannar ad.

16 pärlhöns och 20 babianer på vägen, alldeles fritt och mycket orädda. Pelle tog en rad fotos med ljuskänsligaste filmen; det var ju kväll och ej vidare ljust längre. Det mest egendomliga var, att babianungarna sprang [redacted] efter och "lekte med" pärlhönsen!! Båda arterna vistades bokstavligen talat intill varandra och blandade om varandra. När babianungarna sprang efter pärlhönsen, sprang dessa undan i sista ögonblicket! Mot slutet, men ej dessförinnan, hände det också att pärlhönsen lyfte; därvid begav det sig en gång att en babianunge föll pladask och rullade runt. Det var en högst underlig och fängslande syn. Pärlhönsen gick precis invid babianerna på vägbanan, precis som tamhöns bland människor.

Vi var tvungna att fortsätta. 10+20 impalas. c 10 pärlhöns. 1 stor impala hanne. 8 pärlhöns. Ytterl. 20 pärlhöns; av dessa voro c 9 ex. ad, c. 9 andra ex. mycket unga, de 2 övriga såg jag inte tillräckligt bra. Denna flock flög kl. 1737 upp till sitt roosting tree. - 2 frankoliner obest. 1 Francolinus natalensis. 1 impala hanne. Nu äro vi helt nära lägret. Flock 60 Apus affinis i "flockflygning", ett my. vanligt beteende som bekant. 2 impala hannar.

Km. 64232, kl. 1753. Ankomst Skukuza. I några träd precis vid grinden hade 5 långstjärtade törnskator (Urolestes melanoleucus) satt sig för natten. Det var djup skymning, men de blev observerade tack vare sina skrik, dels skarpa och skärande "krrrr" med ä-vokal eller ev. i-vokal, dels det kända, djupa och mycket melodiska "hytjuu" eller liknande. De satt rätt tätt tillsammans men flyttade på sig flera gånger. -

Allmänt omdöme om dagen: exkursionerna idag ha i regel gått i tät vegetation med mycket begränsad synvidd från vägen, dock givetvis lokalt med öppnare och friare sikt. Eftermiddagsturen längs Sabie delvis med friare sikt, men vegetationen i själva floddalen och längs vattnet så yppig att man ej nödvändigtvis såg mycket även om man hade god sikt över flodbädden.

Onsdagen den 18 april 1956.
Start 0545, km. 64232. Ankomst Leeupan 0650, km. 64266. Under

denna färd gjorde jag ingen ordentlig census. Ljuset var dåligt; först var det för mörkt, sedan blev det motljus. Blott följande saker noterades: 1 giraff. några impala hannar samt någon flock av impalas. Turtur chalcospilos och Strept. capicola sedda och hörda. 1 coucal. Vi stannade ett par ggr kortvarigt och såg en del fågel, men intet märkligt. Färden gick, särskilt mot slutet, genom terräng som gav bättre siktmöjligheter: parklandskap med kortare gräs än runt Skukuza.

Vi vistades vid Leeupan 0650 - 0955.

Fågel: smådopping var mycket allmän. Vi såg minst 10 par resp. gamla fåglar med ungar av växlande storlek. Antalet ungar per par var 1 eller 2, men Pelle såg en kull med 3 ungar. Det kvittrande lätet hördes. Fåglarna flög ofta kortare sträckor. Arten utgjorde ett mycket framträdande drag i Leeupans fågelliv.

Butorides striatus 1 ex.

Hamerkop 1 ex sett, dels i strandkanten, dels uppe på gren i torrträd.

Whitefaced duck 1 adult med två halvstora ungar.

White-backed duck, Thalassornis leuconotus: 2 par studerades. De höll ihop parvis, flög runt ibland. Lätet var en nyhet för mig, ett starkt visslande [illegible] "kvi-pii", första stavelsen [illegible] kort, den andra lång och betonad. Detta läte upprepades 3 - 4 gånger i flykten. Det var ej svårt att känna igen men det erinrade mera om det välkända lätet hos whitefaced duck än jag någonsin skulle trott!

Rovfågel: den första kretsaren, en gycklare, sågs först 0930. Detta torde säkert ha berott på [illegible] vädret. Omkring 0830 fick vi en regnskur, och ännu en stund därefter var det mulet. Strax efter det att vi sett gycklaren, uppenbarade sig 2 fina Trigonoceps occipitalis.

Limnocorax flavirostra: minst 2 ex sedda på växtligheten. Pelle observerade att ett ex hade mörka ben (man kan väl förmoda juv.).

Rörhöna: 1 ex sågs simma. Det var säkert vanlig rörhöna, chloropus alltså, och icke den lilla arten angulata.

En sumphöna hördes, art oklar.

Vidare hördes upprepade gånger en skarpt skrikande rall. I färddagboken står: "var mycket lik Rallus aquaticus; högst troligt Rallus coerulescens." Jag förmodar att detta gäller lätet; har i varje fall intet minne av att vi såg fågeln. Detta hindrar ju inte att man nog får bedöma artangivelsen som [illegible] trolig, men ej mer!

Actophilornis africanus: liksom vid föregående besök här var arten allmän. Vi såg flera gamla fåglar och flera vuxna ungfåglar med sin blekare färg, men dessutom hade vi turen att se en gammal fågel med 2 ungar som blott voro c 10 - 12 dagar gamla. Dessa voro blekt bruna till mellanbruna ovantill; undersidan var vit, och det ljusa gick upp på huvudsidorna. Allmänintryck: blekt färgade ungar.

Charadrius tricollaris 1 ex när vi kom.

Grönbena sedd ofta, sprang på näckrosbladen ofta. Jagades i flykten ofta ivrigt av Actophilornis!!

Turtur chalcospilos: några ex kom ner och drack.

Strept. capicola: många ex. kom ner och drack.

Brown-hooded kingfisher 2 ex sedda.

Liten kungsfiskare (Corythornis cristata eller Ispidina picta) 1 ex sett och studerat. Det hade absolut mera blått än violett på hjässan. Art ej definitivt klar än.

Redbilled hornbill
Yellowbilled hornbill } flera av vardera.

Ladusvala sedd i antal på morgonen. Det var ej lätt att avgöra antalet exemplar. Jag har noterat att vi först såg [illegible] 10 - 15 ex. men att totala antalet sedda säkert var högre, kanske mycket högre.

Drongo sedd förstås.

Urolestes melanoleucus 4 ex.

Kortstjärtade glansstarar några ex.

Burchells glossy starling (Lamprotornis australis) allmän, som vanligt här.

Eurocephalus anguitimens några.

Buphagus (oxpecker): 4 rödnäbbade gamla fåglar samt 1 ungfågel med mörk näbb.

1956 18 april forts

Bubalornis (buffelvävare): c 15 ex. i boet i torrträdet. De skrek och förde väsen. Omkring kl 0800 flög alla sin väg men återkommo omkring 0900.

Serinus mozambicus 2 ex sedda.

Däggdjur sedda vid Leeupan på morgonen:
1+1+1+1 impalas, alla hannar.
1+2 wildebeests.
2 zebror.
4 giraffer.
} jämför septemberprotokollet !!

75

Den första impala-hannen stångade starkt i marken nära stranden och rev upp gräs som fastnade på hornen.

Km. 64266, kl. 0955. Vi [redacted] lämna Leeupan och fara mot Tshokwane. Djur sedda: 1+1 impala hannar. 1 yellowbilled hornbill. 1 Torgos. 19 zebror samt tills. m. dem 2 impalas. Ytterl. 1 impala hanne. 1 rovfågel sågs kort, torde med stor sannolikhet ha varit en ung Hieraaetus spilogaster. 1 gycklare juv. 3 white-backed vultures. Batis molitor hanne och hona. 2 blue waxbills. 1+1 Coracias caudatus. 1 kull Cisticolas med egendomligt meslikt läte. 1 drongo. Minst 14 wildebeests. några zebror. 1 cardinal woodpecker hanne ad. 1 ekorre (Xerus).

Km. 64272 1+1+1+1+2 Apus melba. 1+1+1+2+1 ladusvalor, alla flygande mot öster. Redbilled hornbill sedd, 2+1 + flera till. Ungefär 10 vita helmet shrikes. 3+1+3 Apus barbatus. 3 white-backed vultures. 2+1 hussvalor, flög ungefär österut. En mycket oväntad iakttagelse, men de sågs utmärkt (och det framgår av fortsättningen att de voro täml. väl företrädda här; se nedan!). 4+2 Burchells starar (Lampr. australis). 1 gycklare hona ad med smalt svart längs vingens bakkant. 3 Eurocephalus. 2 giraffer. 15 zebror. 1+1 Urolestes. 3 wildebeests. 1 sparvhök, kan dock även ha varit Melierax gabar. Ytterl. c 5 redbilled hornbills. 1 obest. rovfågel, ev. Hieraaetus. 1 marabou stork krets. 3 white-backed vultures omigen, kan dock ev. ha varit desamma som nyss, ty vi ha ej färdats långt sedan dess. Över 100 impalas, därtill 1 stor impala hanne för sig själv.

Km. 64274 kl 1130 stopp i kärrdraget som korsas strax innan man kommer till Tshokwane. Här: 1 coucal. 1 Coracias caudatus. 3 Corythaixoides. 3 Bubulcus! 1 Ceryle rudis. 1 gycklare. Blackcrowned tchagra hörd fint. 2 Necrosyrtes. 1 örn högt kretsande, troligen Aquila rapax. 1 hamerkop. 2 Melittophagus pusillus. 1 liten kungsfiskare (Corythornis eller Ispidina, se skinn). 1+1 grey hornbill./Flera obestämda gamar på avstånd. Flera ladusvalor passera över ungefär mot öster, ev. nordost. Liten flock obestämda astrilder.

Vi startar igen men stannar efter 75 meter, i kanten där vägen lämnar kärrdraget. Här hoppade ett par lustiga, ungefär halvmeterstora små rovdjur ut och sprang en liten bit på vägen och försvann sedan på andra sidan i den tjocka vegetationen. De efterföljdes av flera. Ofta voro många synliga samtidigt. När strömmen äntligen upphörde, hade jag räknat till exakt 32 (trettiotvå) exemplar. De voro i typ och storlek någonting liknande uttrar. De stod ofta på bakbenen. Spår dock små, och klor (små) skarpa. (Jag har sedan noggrant undersökt fallet och kom till det resultatet att det enda tänkbara djuret är Atilax paludinosus. G.Rck.).

OBS ärtelig Atilax

1 gycklare ad. 1 gycklare juv. 1 marabou stork, ev. samma som nyss. 2 redbilled hornbills. 1 Aquila wahlbergi. Minst 1 Necrosyrtes. Flera ladusvalor, Pelle räknade 3+2.

Km. 64275 kl 1205. Framme vid Tshokwane tea room, men detta givetvis ej öppet nu. Vi gjorde ett kort uppehåll här och såg därvid 1 kretsande sekreterarfågel, vidare 1 högt kretsande örn, troligen Aquila rapax, även några ladusvalor, och Pelle noterade hanne och hona av Lagonosticta senegala.

(76)

1957 6 april forts.

Km. 64275 [redacted] kl 1215 vi starta återfärden från Tshokwane och ämna göra ett nytt besök vid Leeupan. Under denna färd ej ordentlig census. Jag noterade: 1 chalcospilos. 1 flock 27 pärlhöns, i denna flock voro minst 23 ex. juv, och endast 2 ad sågos!! [redacted] 1+2 redbilled hornbills. 1 wildebeest. 2 giraffer. 12+5+6+10 zebror! 1 yellowbilled hornbill. c 20 impalas. 2 ekorrar. 1+1 giraffer. många Burchells starar. 1 yellowbilled, 1 redbilled och 1 grey hornbill tillsammans, sådant ses ej ofta. 3 giraffer. 1 impala. 3 impala hannar. 1+1 Coracias caudatus.

Km. 64284 kl. 1240 ankomst till Leeupan för andra gången. Stanna här till kl. 1458. Därvid sågs:

Minst 52 Burchells starar samtidigt. De drack, tillsammans med några Lamprocolius chalybaeus. Detta skedde kl 1300 - 1330.

Impalahjord drack.

Några zebror samt minst 3 giraffer på avstånd.

1 impalahanne brunstig.

2 Aquila rapax kretsande.

23 gamar lågt kretsande, de flesta voro white-backed.

redbilled och yellowbilled hornbills sedda.

1 saddlebill (Ephippiorhynchus senegalensis), underskön att skåda, kom och fällde elegant i den torra trädtoppen i trädet som står ute i vattnet. Senare flyttade den sig och fällde på djupt vatten ute i kärret.

1 Trigonoceps passerar.

White-backed duck, smådopping, Actophilornis etc. kvar förstås.

1 kretsande Hieraaetus spilogaster adult.

1 Circaëtus pectoralis.

1 Circaëtus cinereus.

Flera ytterl. gamar, bl.a. 3 white-backed enormt högt under mörka cumuli. 1 av dem gled bort, de 2 andra fortsatte att kretsa och försvann därvid in i molnet. Jag följde dem i kikaren. Som dimfigurer syntes de kretsa i molnet ett par varv, försvann sedan helt, detta skedde kl 1420.

1 ad och 1 juv Trigonoceps.

Flera flockar ladusvala sedda, (och se nedan).

4 blue waxbills.

8 oxpeckers.

1 stridsörn (Polemaëtus bellicosus) adult kretsande.

1 osäker Torgos högt.

1 marabou stork.

2 Serinus mozambicus.

Tornsvalor och svalor, obestämbara, på jättehöjd.

Kl. 1430 - 1450, när vi beredde oss att lämna Leeupan, sågos ånyo flockar av ladusvalor!

Km. 64284, kl. 1458 vi lämna Leeupan för andra gången och sätta kurs mot Tshokwane. Ämna fara till Satara i eftermiddag. Det synes framgå av protokollet härnedan, att vi, åtminstone till att börja med, ej noterade allt som sågs från bilen under färden.

Före Tshokwane endast antecknat: 1 Butorides striatus; 1 sekreterarfågel nära, spatang undan men lyfte slutligen; 1 impala; 1+1+1 Coracias caudatus; några zebror; hornbills; 1 wildebeest; 1 Torgos; flera white-backed vultures; 1 viverrid; ladusvalor samt 2 hussvalor.

Km. 64293 kl 1530 ånyo vid Tshokwane. Vi forts. 1 impala hanne. några (3-4) ladusvalor. Jardine's babbler hörd. 1 giraff. 21+5 zebror. flera (minst 5-10) Burchells starar. minst 2 ladusvalor till; observera att alla ladusvalor flyga mot öster.

Det är relativt öppet parklandskap, sikt c 150 meter åt vardera hållet.

1+1+1 wildebeests. 1 impala hanne. Ytterl. 3 impala hannar. Ytterl. impalas sedda. 1+1+1+1 wildebeests med kilometerlånga avstånd mellan varje. Många (minst 5-8) Burchells starar.

Km. 64297 kl 1548. Öppet landskap. Små träd. Kort gräs. Sikt åt vardera hållet 150 - 200 meter. Väder: sol, vind, cumuli.

1+1+11 wildebeests, därav några halvvuxna. Från wildebeests hördes ett läte "hörr hörr-hm" etc., djupt nere i basen, ett my. starkt grymtande. 1 wildebeest-tjur nalkades, jagade vilt ett annat ex. På avstånd mycket wildebeests samt några zebror. Över 15 pärlhöns my. långt borta. 1 impala stor hanne. 1+4 wildebeests grymtande. 1+1 Coracias caudatus. 1+1+1 ensamma wildebeests. 1+2 impala hannar. några Burchells starar. 7+1 giraffer helt nära. Bubalornis sedd.

1956 18 april forts.

Ett par trevliga vipor på gräsmarken i parklandskapet. Vi körde nära dem och granskade dem i detalj. Det var Titihoia lugubris, no. 244 i Roberts. 2 ex. Vi observerade särskilt att det icke var den närstående arten minor. Läte ett skarpt "titihä" och vidare "kihää", det senare med vemodig klang och något erinrande om gluttsnäppa men "tjockare". Mycket intressant och tydligen anmärkningsvärt att denna art anträffades så långt inne i land. - Många Burchells starar. 1 Phoeniculus purpureus. Rödnäbbade hornbills.

(77)

Km. 64298. 1+2 wildebeests. 5 impalas. 2 Necrosyrtes monachus. 1 redbilled hornbill. 2+2+1 Strept. capicola på vägen. 1 Francolinus natalensis.

Km. 64304 kl. 1645 vi stanna vid damm, som är nyanlagd. Här 2 smådoppingar, 3 Bubulcus ibis, 2 water dikkops, 2 Alopochen samt 1 gluttsnäppa, den sistnämnda "eventuellt halt".

Vi forts. 1 Coracias caudatus. 1 Strept. capicola. 1+2 grey hornbills. några kortstjärtade glansstarar. 1 drongo. några Jardines babblers. 1 redbilled hornbill. 1 Burchells stare. 2 impala hannar.

Km. 64307 korsvägen. 1+1+2 Strept. capicola. 1+1+6 Burchells starar (Lamprotornis australis). 1+1 impala hannar. 1 redbilled hornbill. 4 Corythaixoides. 2 groundscraper thrushes. 1+2 Streptopelia capicola. 2 obest. hornbills. 1 marktörnskata (art?). 2+1 Burchells starar. Flock ej mindre än 20 vita helmet shrikes. 1 grey hornbill. 1 Streptopelia capicola. 3 ground hornbills (Bucorvus leadbeateri), alla gamla fåglar. 1 Coracias caudatus. 2 yellowbilled hornbills. 1 Corythaixoides. 7 Phoeniculus purpureus. 1 Streptopelia capicola. 1 Francolinus coqui hanne. 1 drongo. 1 Coracias caudatus. 4 wildebeests. 1 Elanus ryttlande. 2 obestämda svalor. 1 Pternistis swainsoni. 1 Francolinus natalensis. 1 Coracias caudatus.

Kl.är nu 1735. 4 (kortstjärtade) glansstarar. 1 Strept. capicola. 1+1+1+2+2+1+2 Burchells starar. 1+1 Pternistis swainsoni. 1+3 wildebeests. 2+2 Burchells starar. 1 Pternistis 1 Bubo africanus på vägen. 4 giraffer. 2 wildebeests. 1 Titihoia till! 14 wildebeests. 6 zebror. 7 - 8 impalas.

Km. 64347 kl. 1757 vi anlända till Satara. På gårdsplanen just innanför grinden 1 Rhinoptilus chalcopterus; ljuset var redan svagt, men fågeln var nära.

Vi var tvungna att köra fort hela vägen alltsedan sista korsvägen (där minnesplattan över Louis Trichardt står uppställd) för att komma i tid.

Personalen i Satara: komplexfyllda boer, som försökte ställa till gräl och påstod att vi kommit till lägret efter kl. 18. Stackars människor!

19 april

Torsdagen den 19 april 1956.

Km. 64347, kl. 0540 vi lämna Satara. Det är tämligen ljumt och mest mulet. Kavlugnt. Vi fara mot Ngwanetsi (Nwanedzi).

1 wildebeest. 1 martial eagle i torrträd. 1+1 wildebeests. 1 Torgos i torrträd. 2 Francolinus sephaena mycket fint. 9 lejonungar i vägkanten; de sprang framför oss på vägen c 200 meter, svängde sedan in. Alla voro ej av samma storlek; några voro rätt stora, men ingen var på långt när fullvuxen. - Vi stannade kort efteråt för att se om några vuxna lejon voro i närheten, men intet syntes. Däremot kom bakom bilen en mycket stor viverrid ut och gick och nosade på vägen ett slag. Den var nog c 1,5 meter lång, var fläckig, grovt byggd, lågbent och [redacted] underligt hög över

kroppens bakparti, över bakbenen. Namn: (78)

8 gröna duvor kom och fällde. 3+2+2+1+1 Corythaixoides. 5 Lamprocolbus chalybaeus. 2 ladusvalor mot söder. 2 obest. frankoliner vid den raserade bron. 1 Burchells stare. 1 Corythaixoides. 1 Coracias caudatus. 1 trapp mycket nära, den var stor och grågul med vita fläckar (Rob. 218 eller 227). Uppenbart no. 227: Lissotis melanogaster. [redacted].

2 wildebeests. 1 redbilled hornbill. 1 Strept. capicola. 10 eller 15 Burchells starar.

Km. 64354 flock på ej mindre än 39 wildebeests. Den lustiga rödbruna pannan syntes, väl avstickande.
2 Coracias caudatus. 2+2+4 Strept. capicola. Zebror på jättestort avstånd. 9 vita helmet shrikes. 4 ground hornbills, därav 3 gamla och 1 juv.; trevligt!

Vegetation: öppet parklandskap, sikt till vänster c 150, till höger c 200 meter.

Flock 4 capicola. Hanne och hona av Pterocles bicinctus på vägen alldeles jättefint, inpå bilen. Stopp. Därvid befanns att alldeles intill dem var ytterl. ett par (hanne och hona) av samma art. Alla 4 höll ihop. De voro oerhört orädda. Pelle tog fotos.

2 capicola. 13 zebror. 1 drongo. 1 Burchells stare. 1 wildebeest.

Km. 64357 1 black-crowned tchagra sedd mycket bra. Cisticolan med läte á la talltita!! 1 wildebeest. Ännu 1 tchagra. 2 Burchells starar. 1 capicola. 1+1 drongo. 1+1+1+1+1 Coracias caudatus. 1+1 Coracias naevius flög över; de fällde bredvid ännu 1 Coracias caudatus. 1 drongo flög genast upp till naevius-trädet.
3 Pternistis swainsoni. 1 Burchells stare. Cisticolan med mesläte ånyo sedd.

Väder: nästan helt mulet och rätt kyligt, men torrväder. Klar sikt.

1 cardinal woodpecker hona (Pelle). 1 Pternistis swainsoni. 4 Burchells starar. 1 Coracias naevius. 1 Coracias caudatus. Vi ha nu länge fri sikt c 200 meter åt vardera hållet utan att dock se ett enda storvilt.

Km. [redacted] 64363 kl 0720 nu se vi en flock på 19 zebror. 1 drongo. 1 Coracias caudatus. Minst 2 Burchells starar. 2 oxpeckers flyga upp från zebrorna. 2+2 Burchells starar. 1 capicola. 1 Pternistis swainsoni. 1+2+1 redbilled hornbill. 1 wildebeest och 10 zebror. 1 yellowbilled hornbill. 8 Urolestes melanoleucus tillsammans. 2 Pternistis swainsoni. 1+1 capicola. minst 5 vita helmet shrikes. 2 Burchells starar.

3 Rhinoptilus chalcopterus utomordentligt fint på vägen resp. i vägkanten. Uppskrämda flög de upp en och en och flög åt olika håll. De fällde gärna på vägen. Det vita på stjärtens bas och dess spets var ungefär lika brett på alla exemplaren. Antagligen fanns ett fjärde ex. också.

Km. 64366 bird party: många blue waxbills, 2+2 Burchells starar, 1 Batis, dess läte också hört, vidare 1 Tchagra, 1 svart mes med vitt på vingarna. På avstånd 1 groundscraper thrush (Pelle). - 1 guldgök (Chrysococcyx) sedd, art dock ej klar. 1 stompstertjie (Sylvietta). 4+2 Burchells starar flög förbi. 1 redbilled hornbill sedd och 1 grey hornbill hörd. Babblers hörda. Cisticola sp. ind. 1 bush lark. 2 Burchells starar flög förbi. Ett par enstaka kortstjärtade glansstarar sedda.

Km. 64367 2 yellowbilled hornbills. 1+1+2 Pternistis swainsoni. 1 Coracias caudatus. 3 capicola på vägen. 3 kudus, det var 2 kor och en kalv, den sistnämnda med påfallande stora öron!
2 sabota larks i torrträd. 2+4 Burchells starar. 1+1 Pternistis swainsoni. 4 mörka djur, stora som hyenor eller något mindre, på vägen långt borta. De satte av i vild flykt redan när vi var 400 meter borta - ett ovanligt beteende av djur i Krugerparken.
Vi körde förstås fram och undersökte spåren; se skiss här:
Jag misstänker att det var bushpigs men är inte säker.
- 1 Coracias caudatus utan långa stjärtpennorna!
4 Corythaixoides. 1 Sabota lark (Pelle). 1 obest. svala.

1 gycklare ad. 5 gråryggade gamar lågt. 1 kortstjärtad glansstare (chalybaeus). 1 coucal nära. 1 capicola. 1 impala hanne. 3 Pternistis swainsoni. 4 gamar i träd: det är white-backed, varav (minst) 1 juv. 7 gamar kretsa; 1 av dem är en osäker Necrosyrtes, de 6 övr. ha mycket blekt grå mantlar; något vitt på bakryggen sågs icke (men kan ha funnits ända??). Mycket svalor flyga högt nära gamarna. 2 hussvalor relativt lågt!!

Kl. 0832 2 av gamarna i trädet reste efter att först ha brett ut vingarna. Det är bergsäkra white-backed. 1 ladusvala. 1 gycklare hona ad, rödryggad med grå övre vingtäckare.

Km. 64373 1 mycket stor elefant på vägen just när vi kom ut ur en svag kurva i uppförsbacke. Den stod stilla men kastade plötsligt runt och försvann för våra blickar bakom träden och krönet. Vi fick intrycket att den ej gick långt. Vi backade tillbaka nerför backen och stannade. Tog matpaus här kl 0850 - 0930 för att elefanten skulle få chansen att lugna sig. Vi såg nu 1 gycklare vix ad med brett svart på vingens bakkant. 1 Coracias caudatus. 1 Elanus. Gamkretsen fortfarande kvar. Ytterl. 2 Coracias caudatus. Ytterl. 2 gycklare, båda ad. 1+1+1 ladusvalor flög över ungefär mot öster.

Vi körde my. försiktigt uppför backen. Jag backade upp, så att man skulle kunna komma fort iväg om det behövdes. Pelle gick bredvid bilen med fotogrejor redo. Men elefanten var borta. Vi forts.

Km. 64374 nu tätare skog. 3 kudus, varav 2 kor och 1 ungtjur, över vägen. 1 Elanus, 1 mycket stor och ovanligt mörk kudutjur. Minst 3 oxpeckers flög över. Flock på över 45 impalas, därav bara 1 mycket stor hanne, men flera halvstora hannar. Oxpeckers på impalas, Pelle tog bilder.

Km. 64374/5 vägskälet strax söder Ngwanetsi. Vi kör fram till detta läger. Här 1 Necrosyrtes och 1+1 white-backed vultures kretsande. 1 Notopogonias (syn. Tricholaema) leucomelas. 1 Cinnyris talatala hanne. 1 Passer griseus. Diverse småfågel, obest. 1 Emberiza flaviventris. 1 Elanus.

Km. 64375 kl 0950 vi fortsätta söderut. 3 ladusvalor. 1 drongo, som ev. var den lilla arten. 1 Corythaixoides. 1 impala hanne på vägen.

Km. 64378 Isweni River. 1 waterbuck hanne. 1 coucal. 6 - 8 gamar på avstånd. 1 obest. hornbill. Pternistis swainsoni hörd. 1 ekorre. 1 hamerkop flög förbi, läte híp híp, täml. svagt. 1+2 Pternistis swainsoni. 1 ung giraff på vägen. ännu 1 waterbuck hanne ad. flera capicola. 2 yellowbilled hornbills. 1 spetsstjärtad Steganura (i.e. paradisaea). 1 gycklare juv. 1 steenbok (Pelle). Några capicola. 1 wildebeest. 2 impala hannar. 1 stor kudutjur. 1 groundscraper thrush. 2 Corythaixoides.

1 liten uggla, [redacted] Glaucidium perlatum, invid vägen i träd.

1 gycklare. 1 steenbok. 1 yellowbilled hornbill. 2 vuxna waterbucks, båda kor. 1 impala hanne. 1+1 Coracias caudatus. Flock på c 15 Passer griseus, ev. dock även annat i flocken. 2 groundscraper thrushes. 1 impala hanne. 3 Pternistis swainsoni. 1 gycklare hanne ad. 2 glansstarar, chalybaeus. 2 Burchells starar. 2 redbilled hornbills. 15 obest. småfåglar. 1 Urolestes melanoleucus. 1+1 Coracias caudatus. 1+1 Coracias naevius.

Km. 64397 vi ha kört länge utan att se vilt. 1 yellowbilled hornbill. några få Burchells starar. 1 Bubalornis. Inte mycket spår på vägen. Vegetation: parklandskap med god sikt, gräs dock ibland tämligen högt. Det måste vara rikt med bete för växtätare. Nu ses [redacted] vid en rundtitt, km. 64400 kl. 1110, följande: 1 wildebeest, 4+3 zebror, 3 kudus, och 2 Rhinoptilus chalcopterus skrämdes upp när vi stannade. Cisticolan med mesläte ånyo sedd.

Väder: molnigt men torrt och skönt.

2 Burchells starar. 2 Pternistis swainsoni. 2 Coracias caudatus, den ena fotograferades av Pelle. 1 gycklare juv lågt, samtidigt kom en annan gycklare juv förbi. Ytterl. 2+1+1 Coracias caudatus. 3 Phoeniculus purpureus. 1 drongo. 2+2+3 Pternistis swainsoni. 1 capicola. 2+1 Burchells starar. 14 wildebeests.

Vegetation: oändligt flackt gräsland med gles parkskog.
Stopp för att titta runt: det gav blott 1 Coracias caudatus. Vi fortsatte. Minst 7 ladusvalor i spridd ordning mot söder. 1 vanlig törnskata, Lanius collurio, gammal förnämlig hanne. 2 yellowbilled hornbills. Cisticolan med mesläte.

Km. 64406 stopp för en flock på ej mindre än 81 wildebeests nära vägen till höger. Pelle tog bilder. I gräset här nära wildebeestarna låg också 2 blackbacked jackals med rödbruna öron. 1 Pternistis swainsoni. 1 Coracias caudatus. 2 yellowbilled hornbills. 2 Burchells starar. 5 Bubalornis. Mycket långt borta över 10 zebror och några få wildebeests. 1+1+1+1 Coracias caudatus. 1 Lophotis ruficrista. C. 14 Burchells starar, mest parvis.

Km. 64414 kl. 1205. Buffelvävarbon. Några sabotalärkor "såsom förut" (d.v.s. ej absolut klara till arten).

1 gycklare juv. 3 redbilled hornbills. Ännu 1 dylik. 2 ground-[redacted] scraper thrushes. Många ekorrar. 1 gycklare hanne ad. Sabotalärka (eller -lärkor).

Km. 64416 kl. 1220 vi passera Louis Trichardt-minnesmärket och fortsätta mot söder. 6 waterbuck honor. ungefär 6 zebror.

Km. 64419 vattenhål, det är Mazite Dam. Här mycket vilt: c 65 zebror i flera flockar; c 38 waterbucks i flera flockar, därav många små, ej fullväxta exemplar men också många (vuxna) hannar; 2 warthogs; minst 2+6 impala hannar; över 20 wildebeests, eventuellt my. flera, kanske över 50. 1 saddlebilled stork (Ephippiorhynchus) fälldе. 1 gycklare kretsande. 1 ladusvala flög förbi mot söder. 2 smådoppingar. 2 Alopochen. 1 schakal (blackbacked) sprang förbi dammen, passerade över ett långt stycke alldeles öppen mark. 1 hamerkop, läte "tjik".

(Vi fortsätta). 10 ladusvalor. 1 Coracias caudatus. 2 yellowbilled hornbills.

Km. 64424. 1 gycklare juv kretsar. Stor flock på c 50 zebror och några wildebeests. Pelle fotograferade.

Vegetation: tämligen tät. Ej så god sikt nu, under 100 meter åt vardera hållet.

1+1 Coracias caudatus. 1 Upupa africana. Några Burchells starar. 50+125 impalas! 10+1+15 wildebeests. minst 3+2 warthogs.

Km. 64426 c 12 wildebeests. minst 5 zebror. 2+1 impala hannar. Vi är nu på ungefär den plats där vi såg Titihoia igår eftermiddag. Ytterl. c 10+5 zebror samt minst 5 wildebeests.

Km. 64427 vi fara in mot Nwamuriwa. 1+1+1+6 wildebeests och 1 warthog. 1 Circactus cinereus kretsande. Gallirex hörd.

Km. 64429 kl. 1255 vi fara mot Eiben Örpen Dam, blindväg emedan vägen över floden ej var framkomlig. 3 Titihoia. 1 yellowbilled hornbill. 1 giraff. 4+14+1 impalas, stora hannar! Några zebror. Några wildebeests. Observera: ovanligt att se en flock på fjorton impalas, bara vuxna hannar!

Km. 64434, kl. 1330 vi äro åter vid avtagsvägen norr om Tshokwane. Vi fara mot Tshokwane. 2 giraffer, foto Pelle. Flera Burchells starar. 2+1+3+4+1 ladusvalor med långa stjärtar; de flög snarast norrut. 1 Cercopithecus. Några wildebeests, allra högst 10. 1 mycket stor girafftjur med 2 oxpeckers på sig, foto Pelle. Flera ladusvalor. 2 redbilled hornbills. 1 impala. [redacted] 1+1 drongo. Några obest. småf. 1 white-backed vulture och 1 obest. gam. 1 waterbuck-hona i flodbädden. 2 Melanolophus-gökar. 1 Coracias caudatus. 1+1 chalcospilos. Några glansstarar, chalybaeus. 2 Urolestes (Pelle). 15+4 Burchells starar. 1 impala hanne. 1 waterbuck hanne. 2 Buphagus. 5+1 redbilled hornbills. Minst 40 Burchells starar och c 40 Lamprocolius chalybaeus, fördelade på flera flockar. Flera Bubalornis. 20 wildebeests på vägen. 2+2+2 Strept. capicola. Över 20 Burchells starar inalles. Några redbilled hornbills. 10 wildebeests. 1 impala hanne. 7 impalas, alla stora hannar. ekorre. 2 Pterocles bicinctus. 1 Pternistis swainsoni tog dammbad i landsvägskanten. Minst 2 Francolinus natalensis xx)

[redacted] x) 2 Pterocles bicinctus vid Mazite Dam tilläggas

xx) 1 Francolinus natalensis nära Mazite Dam tillägges.

Km. 64443/4 vi korsa floden strax före Orpen Dam. Kl. är 1412. (81)
1+1 kretsande gam. 1 Corythaixoides. 2 Melittophagus pusillus.

Km. 64445, kl. 1440 - 1600. Vi vistas vid Eileen Orpen Dam. Den är full med vatten. Däri resp. runtomkring: 3 flodhästar, 1 Anhinga, 1 Butorides striatus, 2 Ceryle rudis. 1 marabou stod på cementkanten och drack. 4 gycklare sedda, ehuru ej samtidigt: 1 hanne ad, 1 hona ad, 1 juv samt ännu 1 hanne ad med grå, tämligen mörka övre vingtäckare och röd rygg. 1 Polyboroides kretsande, den syntes vara i övergång från juv till ad dräkt. 1 Circaëtus pectoralis sedd 2 ggr. Flera gamar, bl.a. 5 Necrosyrtes i krets. Senare sågos whitebacked vultures på kanonhöjd samt några obestämda gamar, delvis enstaka på mycket stora avstånd. Inalles, förutom Necrosyrtes, (?), sågs minst 8 gamar. Limnocorax flavirostra sedd. 2 Motacilla aguimp. Maraboun flög upp i ett träd c 150 meter borta och satt där sedan oavbrutet. Jardines babblers hörda. 1 Melittophagus pusillus. Minst 1 bulbul.

Start från Eileen Orpen Dam kl 1600. Vi fara hem via Tshokwane och därifrån samma väg som igår. Vi måste delvis köra relativt fort, och jag förde ej noggrant protokoll. Blott det följande noterades. Strax söder om Tshokwane vid väggrenen 1 grey hornbill. Ej tillnärmelsevis så mycket vilt på hemvägen som på nerresan, dock sågs några tiotal wildebeests, något tiotal zebror, några impala hannar samt minst 2+2+1+13 giraffer. Den ensamme var samma stora hanne som setts tidigare idag. Vi stannade flera gånger för giraffema, och Pelle fick fina fotos. Vid Mazite Dam sågs intet vilt på hemvägen, blott 1 hadeda ibis. Av fågel sågs 1 Coracias naevius, några Coracias caudatus, massor av Strept. capicola på vägen, några Tuttur chalcospilos likaledes på vägen, diverse hornbills, allra mest redbilled, samt massor av Burchells starar. 3 lejon sågos c 25 km söder om Satara. 1 Upupa africana. 2+2 Pterocles bicinctus. Mycket ekorrar. 1 Francolinus sephaena flög med en fart av 50 km/timme. Den lyfte och flög endast omkring 75 centimeter från vindrutan och höll under mer än 100 meter alldeles samma fart som bilen, d.v.s. 50 km/timme. Pternistis swainsoni och Francolinus natalensis sedda.

Ankomst Satara , km. 64505, kl. 1745.

I lägret 1 Scops senegalensis, den ropade sitt korta "krrr" ungefär mellan kl 19 och 20. oooo

Serinus flaviventris och drongo sedda idag yyyy några gånger utan att antecknas. Även 1 eller 2 square-tailed drongos (D. ludwigii) sedda.

66
1956
19 april
Forts.
(81)
20 april

Fredag den 20 april 1956.

I lägret på morgonen ett par tre Passer griseus.

Km. 64505 kl. 0606 vi lämna lägret. Väder: mulet, regntungt, lugnt, och behaglig temperatur. Vi fara raka vägen mot Gorge. 2 impala hannar. 5 giraffer varav 1 kalv. 2 Hieraaetus fasciatus. 2 Lamprocolius chalybaeus. 1 schabrakschakal i vägkanten. 1 yellowbilled hornbill. 4+1+2+1 Burchells starar. 1+1 Pternistis swainsoni. 6+2 zebror. 2+1 Coracias caudatus. 1+1+2 Strept.capicola. 2 redbilled hornbills. 1 buffelvävare. 1+1 grey hornbill. 4+2 Lamprocolius chalybaeus. 1+3+1+2+2+1 Strept.capicola. 2+4+2+2+2 Burchells starar. 1+1+1+1+1+1 Coracias caudatus. 1+1 wildebeests. 1 bush lark. Cisticolan med meslätet. 1+1+2 drongos. 1 Phoeniculus purpureus. 1 black-crowned tchagra hörd. 2 Burchells starar. 1 grey hornbill. 2+1 Strept.capicola. 2 redbilled hornbills plockar i elefantsrillning. 2 Pternistis swainsoni.

Km. 64525 kl 0651 1 Phoeniculus purpureus. 4+2+2+2 Burchells starar. 1 drongo. 1+1 yellowbilled hornbill. en flock Jardine's babblers. 2+1+4+2+2 Strept.capicola. 1 buffelvävare. 1 Trachyphonus vaillantii. 3 - 4 Parus niger. Minst 1 Batis. 1+2 Corythaixoides. 1 cardinal woodpecker hona. 2 Passer griseus. 2+1 Coracias caudatus. 1 Tchagra. 2+2 Coracias naevius. 1+1+1+2+1+1 Pternistis swainsoni; ett av dessa ex sprang på vägen med en fart av 25 km/timmen. 2+2+3 giraffer. 1+1 wildebeest. 4 oxpeckers. 1+1+1+2+1 Coracias caudatus. 1 blue waxbill.

1 Circaëtus cinereus. 1+2+3+2+2 yellowbilled hornbills. 2 Rhinoptilus chalcopterus. 1 coucal. 8+8+3 Urolestes melanoleucus. 2+3+1+2+2+1+4+1 Strept.capicola. 1 lärka, m.l.m. klar sabota. 1 redbilled hornbill. 1 Tchagra. 1 whitebacked vulture plockar med kvistar i trädkrona. 1 buffelvävare. 1+1+2+2+1 Burchells stärar, 1 drongo. 1 Passer griseus. 1 grey hornbill. 2 blue waxbills. 8+11 buffelvävare. 1+1+1 Strept.senegalensis! 1+1+1+1+2+2 Pternistis swainsoni. 4+1 ladusvalor mot söder. 2+2+1+1 Coracias caudatus. 7 wattled starlings (Creatophora) flygande mot S. 2+2+1 piplärkor, art oklar, ev. tawny pipits. 2+1 obest. lärkor. 8 redbacked finch-larks i flock; inom flocken höllo fåglarna ihopa 2+2+2+2! 2 sittande Aquila rapax. Pelle tog bilder. ekorre minst 1 sedd. 11+4+3 wildebeests. 1+2 Strept.capicola. 1 Burchells stare. 1 sittande Circaëtus cinereus. 1 yellowbilled hornbill. 1+1+1+1 Coracias caudatus. 3+1+7+3 Lamprocolius chalybaeus. 1+3+2+flock på c 30 Strept.capicola. 1 Thripias namaquus hanne ad. 9+3+5 ladusvalor. 1 Riparia paludicola. En flock buffelvävare sysslar med kvistar i ett bo. 1 white-backed vulture. 2 Melierax gabar i sällskap; lätet var ett skarpt kytt kytt kytt kytt. 2 Poicephalus cryptoxanthus. 3 gycklare, 1 ad. 1 juv och 1 hona ad, dock ej i sällskap. 1 grey hornbill. 1 yellowbilled hornbill. 1 Corythaixoides. 5 oxpeckers. minst 1 drongo. 1 Oena capensis. 7 white-backed vultures. 1 Strept.senegalensis! En flock obestämda vävare. 2 kretsande Hieraaetus spilogaster. 1 ryttlande Circaetus pectoralis. 6 zebror. 1 wildebeest.

Km. 64544 vi göra kafferast vid den punkt där vägen grenar [redacted] sig, t.v. till Olifants River, t.h. till Gorge. Här 6+3 zebror, 1 wildebeest, 4 kudus, varav 1 tjur och 3 kor, 5 giraffer varav 1 ex hade stora bölder på kroppen. Även sågos 2 drongos samt c 7 Urolestes melanoleucus. **10 redbilled oxpeckers på giraffer etc.**

Vi fortsätta. minst 2 yellowbilled hornbills. 1 Pternistis swainsoni. 2 impala hannar. 1 waterbuck hanne. 2 zebror. 1+5 impalas, alla hannar men 2 av dem blott halvstora. 1 Notopogonias leucomelas (syn. Tricholaema l.) hörd. 5 oxpeckers vid näckrosdammen. 1 Torgos passerar över på låg höjd. 1 Coracias caudatus. 4+1 yellowbilled hornbills. c 10 zebror. c 15 wildebeests. 1 impala hanne. 3 giraffer varav 2 kalvar. 1 Upupa africana. 3 impalahonor. 1 spetsstjärtad Steganura. [redacted] 1 kretsande gycklare. 1 yellowbilled hornbill. 1 drongo. 2 impala hannar. 1 impala. 5 waterbuck varav de flesta voro honor, dock även någon ung hanne. 1 obest. gam.

Km. 64558 kl. 1045 ankomst Gorge. Vi stannade i lägret och gick till fots ner på sluttningen mot floden. 1 gycklare hona ad. 4 eller 5 Hirundo griseopyga flygande runt lågt över sluttningen. Riparia paludicola 1 ex. På stenblock ute i Olifants River satt 2 Hirundo smithii. 3 Apus horus flygande runt helt nära och lågt; av deras beteende syntes det tydligt framgå, att de häckade i sandbranten här. Minst 3 - 4 Melittophagus bullockoides; en av dem fångade en förbiflygande vit fjäril. 1 Passer griseus. Några Serinus mozambicus. 1 Cinnyris talatala hanne sjöng och lockade. 1 spetsstjärtad Steganura kom och fällde. Rörelsen när den fäller erinrar mycket om Sakabula-hannens; den slår stjärten nedåt, vilken rörelse åstadkommes genom att kroppens bakparti häftigt sänkes upprepade gånger. Det korta "seglet" uppe också.

Vidare sågs 1+1 krokodiler, varav en stor. Waterbuck var talrik, vi såg dels en flock på 5 hannar, dels en hjord på ej mindre än c 30 ex, innefattande djur av olika kön och åldrar, dels ytterligare 2 ex på avstånd, ev. flera. Impala flera flockar på resp. 10, 15 och 20 och 3 ex samt därutöver c 10 spridda ex på olika håll. Kudu flock på 4 ex varav 1 stor tjur. Enstaka gamar sedda. Havsörnen hördes ropa.

Kl. 1145 vi lämna Gorge. 1 Corythaixoides. 1+2 Strept.capicola. 15 impalas. 1 Upupa africana. 1 Coracias naevius. 1 Tchagra. 3 giraffer. 1 Lamprocolius chalybaeus. 1 Lophotis ruficrista mycket fint sedd: hjässa gråblå, hals blekare grå än hjässan, en svart fläck mellan hals och rygg, grå stjärt med antydan till svart

fläck innanför spetsen samt ett litet vitt band på vingen ungefär som visas på denna skiss.

14 wildebeests. 13+15+6+9 zebror. 6 impala hannar. Kudu 1 tjur och 2 kor. En flock oxpeckers. 2 grey hornbills, dock kanske ej fullt säkra. Eurocephalus anguitimens 1 ex. 1 stor obestämd hackspett. 1 Coracias caudatus. 7 stora impala hannar. Flock 16 impalas, honor, ev. några unga hannar men inga stora hannar. 9 zebror. En relativt lång sträcka utan vilt. Sedan 12 zebror. 1 Coracias naevius. 9+6 wildebeests. Några Lamprocolius chalybaeus.

1956
10 april
forts.
x
64572

Km. ~~64522~~ kl. 1235 vi äro nu åter vid vägskälet vid dammen. Här ses 2 Urolestes melanoleucus, 3 Bubulcus ibis och 5 zebror. Helt kort uppehåll, sedan svänga vi till höger mot Olifants River.

8 vita helmet shrikes. 1 Strept.capicola. 1+1+1+2+1+1+1 Coracias caudatus. 5 impala hannar. 1+1 Coracias naevius. 1 drongo. 1+1+3 capicola. 1 Steganura hanne. 1 yellowbilled hornbill. 5 impala honor. 2 finch larks (Eremopterix, intet artnamn angivet men jag förmodar redbacked). 1 Hypochera hanne med vit näbb. 8 Lamprocolius chalybaeus. 1 groundscraper thrush. 6 giraffer. 1 impala hanne. 2 redbilled hornbills. 4 Colius flög över. Minst 10 waterbucks av olika åldrar och kön.

Km. 64585 omkr. kl. 1315 vi anlända till bron över Olifants River. Det är omöjligt att komma vidare. Vattnet rinner till ett djup av 30 - 50 cm över bron. Vi stannade vid södra brofästet och åt litet mat och gick sedan omkring och tittade, ehuru ej hela tiden i sällskap. Pelle fotograferade bl.a. elefanter.

Under vistelsen här sågs: 1 Strept.semitorquata. 1 Hieraaetus spilogaster juv kretsande på mycket låg höjd. Undersidan samt undre vingtäckare voro ljust men rätt kraftigt gulröda ("rufous buff"). Varenda penna sågs noga. Stjärten hade många tvärband. 1 Trigonoceps occipitalis juv; senare 1 ad och 1 juv Trigonoceps i sällskap. 1 Polemaetus bellicosus juv med vit undersida kretsade mycket länge på växlande höjd. 1 ad och 1 juv gycklare. 2 saddlebilled storks långt borta på sandbank i floden. 2 hadedas. Bulbul var allmän i vassen och strandvegetationen. Hirundo smithii sågs i flera ex, Pelle uppskattade antalet sedda till c 10. Några få Melittophagus bullockoides över vassen och stranden. Flera ex av Serinus mozambicus, bl.a. en utsökt fin hanne ad. 1 gammal Haliaetus vocifer flög förbi motströms. 11 gamar på jättelik höjd, troligen voro de flesta whitebacked, men knappt möjligt att avgöra säkert. 1 drillsnäppa! 4 Motacilla aguimp, varav 1 ad med kolsvart rygg, de 3 övr. hade enligt Pelle grå eller gråblå rygg. 1+2 elefanter, alla tjurar. Den ene stod nära brofästet en stund men gick sakta in i vass och tjock vegetation vid flodstranden; de andra voro längre borta. (Ev. såg Pelle flera elefanter här). 2 stora och granna giraffer, hannar, på flodens andra strand. 1 liten "buck"; enligt Pelle hade den ungefär samma bruna färg som impala och var en steenbok. Ett par impalas sedda (? - anteckning otydlig). Jag samlade 1 groda och litet skalbaggar, bl.a. en serie sandjägare.

Observera: Olifants River hade relativt nyligen haft enorma mängder vatten. Ett stycke medströms från bron låg väldiga träd upprivna med rötterna och medförda av strömmen, och massor av driftmaterial syntes flera meter över nuvarande vattennivå.

Km. 64585 kl. 1500 vi starta återfärden mot Satara.

Väder: på sista timmarna alltmera mulnande. Nu helt molntäckt men ej regn. På återvägen mot Satara blev det småregn och tidigt mörkt, uppenbarligen mycket tjockt molntäcke. Under återfärden förde jag icke [redacted] fullständigt protokoll; endast mera anmärkningsvärda saker antecknades, näml. följande:

1 Melierax i trädtopp nära Olifants River. Stjärtens sidopennor svarta med vit spets och därinnanför smalare vitt band; se skiss här:

Mellersta stjärtpennor mera djupt svarta än sidopennorna. Övergump icke rent vit. Bröstet helt enfärgat grått, bakbröst plus buk alltiggnom fint tvärtecknade. Huvud relativt mörkt. Fågeln studerades mycket noga. Jag kom till uppfattningen att det var metabates, men vi bör jämföra med skinn. -

1956
20 april
forts.

Några få rödryggade finch-larks. 1 Upupa africana. Pternistis swainsoni var helt otroligt allmän på denna vägsträcka, ensamma ex eller 2-3-4-5 tillsammans; säkert sågo vi 60 - 100 ex före ankomsten till Satara. Vid avtagsvägen till Ngwanetsi (Nwanedzi) såg vi en swainsoni hona med 3 c tio dagar gamla ungar, vilka redan kunde flyga bra. På samma ställe en steril damm med naken mark omkring, (artificiell damm!). Här intet utom 1 water dikkop. I närheten 1 piplär-ka som studerades noga: rygg enfärgad, strupe och bröst fläckade; hjässa, halsrygg och huvudsidor (utom de gulaktiga strecken) jämngrå. På huvudets sidor två gulaktiga band, ett i båge över ögat, ett gående snett nedåt halsen. Skäggstrimma eller "töm" av ungefär samma färg. Läte: ett skvättande "kvitt". Fågeln verkade avgjort större än tawny pipit.

(84)

Machaerhamphus alcinus!

Vi tar in på avtagsvägen mot Ngwanetsi och köra där c 5 km men vända sedan och taga samma väg tillbaka. Detta skedde i regnväder, och vi såg intet utom den ovannämnda kullen av Pternistis swainsoni alldeles nära vägskälet samt 2 Coracias naevius och 2 - 3 Coracias caudatus samt dessutom 1 Rhimoptilus chalcopterus.

Efter att åter ha slagit in på huvudvägen mot Satara sågo vi ytterligare [redacted] 1+1 Rhinoptilus chalcopterus. Intressantast av allt var väl dock Cursorius temminckii. 1 ex stod på vägen och upptäcktes så sent att jag ej kunde stanna utan körde förbi den. Härvid lyfte den ej. Jag backade tillbaka och fick den på en meters avstånd från bilen!! Den var oroad av oss, förstås, på detta korta håll men lyfte ej utan tryckte m.l.m. tydligt. Den hade hjässa och nacke varmt rödbruna, intet spår av grått i nacken. Vi försökte fotografera den men tyvärr utan framgång. Den flög upp. Vi följde efter. Då fann vi att där var 2 ex som höll ihop. På nytt fällde de på själva vägen. Ljuset var nu dåligt för fotografering och Pelle fick ingen bild. Efter en stund flög ökenlöparna bort till ett litet grustag c 100 meter från vägen! Observera vilka platser de helst vistades på: väg resp. grustag! Vi studerade dem synnerligen noga och såg varenda dräktdetalj. - När jag till sist gick ur bilen blev den skygg och lyfte på håll. Ej vitt i vingen. - Såvitt jag kan se måste detta vara en oerhört ostlig observation!?

1 Torgos fotograferades av Pelle.

→ d.v.s. mot

Kl. 1740, just innan vi kom till Satara, kom en spetsvingad rovfågel flygande förbi på några (5 - 8) meters höjd. Vingarna voro avgjort spetsiga men tämligen breda vid basen. Flykten var snabb, med snabba vingslag omväxlande med glid. Det var absolut en för mig ny rovfågeltyp, och det är ju inte så [redacted] underligt om "misstankarna gå åt visst håll", men obsen var kortvarig och skedde i alltför svagt ljus för att jag skulle få någon klarhet.

Enstaka Phoeniculus purpureus och flera groundscraper thrushes också sedda.

Tillägg om vädret idag: på morgonen grått. Före ankomsten till vägskälet mot Gorge blev det mycket varmt. När vi var i Gorge var det varmt. Mulnade c 1230 - 1300, därefter mulet men täml. varmt. På hemfärden mot Satara mulet och delvis lätt regn. Kvällen mulen, delvis med regnstänk.

21 april

Lördagen den 21 april 1956.

Start km. 64652 kl 0530. Kurs mot Orpen Camp. Väder: vackert och molnfritt men svag morgondimma.

+

1+1+c 8+1+1+1 wildebeests. 3 zebror. 6 lejon nära, därav 2 stora hannar. Impala hörs. Över 10 Strept.capicola. 1 chalcospilos. 1 Phoeniculus purpureus. Jardine's babblers. Batis hörd. 1 Thripias namaquus hanne juv. 1 lejoninna (av de 6 ovannämnda) kissade vid vägkanten; urinen avgick skvättvis baklänges.

1956
1 april
borts.

Minst 10+2 Burchells starar. 1 Coracias caudatus. 1 impala. C 6 Strept.capicola. 1 osäker frankolin, ev. sephaena. Summa 6 Pternistis swainsoni, 1 av dem lät i uppfloget höra det skarpa lätet.

Km. 64662 1 Thripias namaquus juv. 3 giraffer plus oxpeckers på dem. 1 drongo. 2 redbilled hornbills. Minst 5 Burchells starar. 2 Lamprocolius chalybaeus. 1 Strept.capicola. Sylvietta hörd. 1 wildebeest. Minst 4 Passer griseus. Ytterligare 2 chalybaeus. 1 Strept.capicola. 2 blue waxbills. 3 ladusvalor flygande ungefär mot nordost. 1 Burchells stare. 1 Strept.capicola. 2 Pterocles bicinctus, hanne och hona. 2 Strept.capicola. 1+1 Coracias caudatus. grey hornbill sedd. 1+1 Eurocephalus. 3 capicola. 1 drongo. 2+1 Burchells starar. 1 chalybaeus. 13 wildebeests. 2+1+2 capicola. 2 black-crowned tchagras hade ett starkt rullande läte något erinrande om kanariefågelns "löpning", så: tjyrrrrrrr eller yrrrrrr. Även dem vanliga, välkända, långsamt framförda ljudliga sången hörd på avstånd. Batis hörd. 1 Burchells stare. 5 giraffer varav 1 liten och 1 medelstor kalv. 2 zebror. 1 yellowbilled hornbill. 1 oxpecker flög över. Wildebeest hörd. Turtur chalcospilos hörd. Strept. capicola hörd. 3 giraffer varaf 1 kalv.

(85)

Km. 64672 kl 0715 2 groundscraper thrushes. 1 Upupa africana. 1 drongo. 4 ladusvalor mot norr eller ev. nordost. 1+6+3 capicola. 3+1 impalas. 1 wildebeest. 1 fläckig hyena. 3 waterbuck. 2 Passer griseus. 1 Petronia superciliaris. Batis hörd. 2+2 yellowbilled hornbills. 1 drongo. Minst 4 Serinus mozambicus. 5 Francolinus sephaena utsökt fint; Pelle tog bilder. Lejon ryter på nära håll. Minst 25 impalas. 1 wildebeest. Den nyssnämnda hyenan vandrar tämligen raskt och på eller nära vägen västerut; nu har den gått över 2 km sedan vi såg den först. 1 wildebeest ser på den när den går förbi. Flock c 15 - 20 impalas; i denna flock åtminstone någon stor hanne. 1+1 drongo; en av dessa kan ev. ha varit square-tailed. 1 impala hanne spanar och fnyser:

Km. 64678 2 lejoninnor passera sakta över vägen. 1 ladusvala. 9 stora impala hannar; på dem 2 oxpeckers. c 8 vita helmet shrikes och i deras sällskap 1 - 2 drongos. 1 Upupa.

Km. 64682 2 Coracias caudatus; Pelle fotograferade. Batis hörd. 1 Burchells stare. 2 chalcospilos. 1 impala hanne. Blue waxbills. 1 Coracias caudatus. 1 Thripias namaquus. ekorrar. 3 ladusvalor. 1+1+3 yellowbilled hornbills. 3 impala hannar. 1 Eurocephalus. 2 Corythaixoides. 1 drongo. C 20 babianer. 2 chalybaeus.

Km. 64687/8 kl 0830 stopp för morgonkaffe. Under uppehållet: 3 yellowbilled hornbills rotande i elefantspillning. 2 Francolinus sephaena. 2 hackspettar, starkt svartfläckiga undertill, starkt rött ovan (d.v.s. på huvudet), samt med rött mustaschstreck. Art: månne Campethera abingoni? 2 svarthuvade sommargyllingar, hannar, höras, komma till synes, förfölja en liten Glaucidium perlatum. 1 Trachyphonus vaillantii. Några vita helmet shrikes. 1 drongo. 1 Pogoniulus pusillus (Pelle). Ungefär 5 Urolestes i sällskap; de höll en oändlig konsert av sina klangfulla men delvis skärande läten, som kunna bokstaveras ungefär:

"tj - kl^{y}oo", "kl'tj^{ii}yo"

eller liknande. 1 black-crowned tchagra. Några ladusvalor flög över mot norr. 1 grey hornbill.

Vi fortsätta. Terräng och vegetation idag: relativt tät, sikt från bilen oftast ej över 100 meter åt vardera hållet, ofta blott 50 m åt vart håll eller mindre.

1 Coracias caudatus. 1 Kaupifalco i trädtopp. 1 Corythaixoides. 1 drongo. 1 Burchells stare. 2 hamerkops vid damm. 2 ladusvalor flyga över. 1 wildebeest. 1+1+1 impala hannar. 1 babian.

Km. 64692 1 wildebeest. 2 impala hannar. 5 impalas, troligen alla hannar. 1+1 drongo. 1+1 Burchells starar. 12 vuxna wildebeests.

Väder: absolut molnfritt, klart och varmt.

2 Coracias caudatus. 2 wildebeests varav 1 halvvuxen kalv. 1 Phoeniculus purpureus. 2 Francolinus sephaena. 1+1 Burchells starar. 2 Lamprocolius chalybaeus. 1 whitebacked vulture kretsande.

1+1+1 capicola. 2 ekorrar (alla dylika ej noterade). 2 Poeoistis swainsoni. 1 drongo. minst 7 babianer. 1 wildebeest. 1 yellow-billed hornbill. 1 capicola. enstaka obest. småfåglar. Flock på minst 12 impalas, alla voro hannar, somliga stora, andra bara halvstora. 1+1 Burchells starar.

64701 vi anlända till grinden som utgör parkens gräns vid Orpen Camp. En enda native fanns här, och han vägrade absolut att öppna för oss. Han kunde ej läsa engelska heller förstås; han bara visade på ett papper som på båda språken angav att grinden var stängd för "all tourist traffic" till den 10 maj. Vi fick emellertid veta att närmaste ranger bodde c 9 km inåt utefter den väg vi kommit; hans boplats hette Kingfisherspruit.

Vi körde alltså tillbaka dit. På vägen, som f ö var 10 km lång, såg vi bl.a. 4 kudus och över 20 babianer men noterade ej allt. Vi körde fort av lätt insedda skäl. Rangern i Kingfisherspruit befanns vara en trevlig karl, och vi hade ett intressant samtal med honom en god stund. Han skickade en av sina svarta med oss till Orpen för att öppna åt oss. På vägen dit såg vi (säkert ej fullständigt protokoll): 2 whitebacked vultures, 6 Colius sp., 2 sommargylling-hannar (Golden eller Black-headed?), 2 blue waxbills, 1 Lagonosticta sp., och 5 ladusvalor samt 3 Phoeniculus.

Km. 64720 kl c 1120 vi korsa gränsen och fara mot Acornhoek. Nu kör vi fort för att förlora så litet tid som möjligt, och jag noterar nästan intet. Burchells starar allmänna, och groundscraper thrushes ofta sedda. 1 mycket stor Typhlopid anträffad död på vägen nära Acornhoek.

Efter Acornhoek kurs mot Gravelotte. Nära Hoedspruit sågs 1 Halcyon chelicuti, f ö intet märkligt.

Km. 64870 kl 1530 Gravelotte. Kort stopp, sedan start mot Malopene. 34 km öster om Gravelotte stannade vi ett slag för att studera och fotografera Thamnolaea arnotti, av vilken flera ex, både hannar och honor, sågos finfint, delvis alldeles inpå oss. De höll till i mopaneskog.

Km. 64935 Malopene gate. Den förbannade native-drummeln släppte oss inte igenom och vägrade också att följa med in till Letaba för att hos rangern ordna upp saken. Vi måste följaktligen vända och göra en nätt omväg upp till Punda Maria för att komma in i parken igen. På ilsket humör körde vi fort tillbaka till Gravelotte och sedan till Duiwelskloof, km. 65094. Här fick vi punktering i samhället, vilket ju dock var tur på sitt sätt. Tog in på hotellet.

Söndagen den 22 april 1956.

I Duiwelskloof var det på morgonen regntungt och kyligt och helt mulet. Palm swift (Cypsiurus parvus) häckade i palmerna framför hotellet. Bo anträffades, de satt på de döda, nedhängande bladen, som ligga tätt över varandra. Mera nedan. Pelle tog fotos.

Km. 65094 kl 0915 start. Vi for lilla vägen, den som går nära järnvägen, mot Zoekmekaar. På vägen sågs 1 ad Buteo rufofuscus och 1 Elanus, men intet fullständigt protokoll gjordes.

Zoekmekaar kl 1025. Vi stannade ej. Ungefär 5 km. efter detta samhälle stannade plötsligt bilen. Den tände ej! Efter några förgäves försök startade den plötsligt normalt igen. Vi fortsatte och hade sedan intet som helst krångel med den saken. Väder: grått och kyligt.

4 Elanus över ett fält!! Ungefär 6 Bubulcus (Pelle). Km. 65150 3 Plocepasser mahali; det förefaller som om detta måste vara en mycket östlig lokal. På the lowveld saknas den. Allt ej noterat, dock antecknade jag alla sedda rovfåglar och kråkfåglar. 1 striped swallow.

Bandolierkop passeras. 1+1 Elanus. 1+1+1+1 spetsstjärtade Steganura hannar på rel. kort sträcka. 1 Corvus albus. 2 ladusvalor [redacted] mot nordost.

x) c 10 km efter starten: på vägen 1 liten, my mörk duva med snövit

Krugerparkens gräns

Utanför Krugerparken!

Steganura hanne och hona. När hannen fäller, reser den häftigt kroppen så att stjärten mycket snabbt "slår" nedåt. Sakabula-hannen beter sig på samma sätt.

Väder: mulet, kyligt, och duggregn. Sikt nu blott 3 - 5 km, men tills nyligen var det klar luft och över 50 km sikt åtminstone mot NW - W - SW.

1 Polyboroides (syn. Gymnogenys) ad. 1 Corvus albus. 1 hamerkop. 1 Bubo africanus överkörd på vägen. 4 ladusvalor mot nordost. 1 Corvus albus. 1 Steganura. Några obest. småfågelflockar. 2 ladusvalor på telefontråden i regnet. 2 ladusvalor flygande över vägen. 1 Elanus flög upp på telefonstolpe med byte, en mus med viftande svans!

Km. 65209 Louis Trichardt. Vi fortsätta direkt mot Punda Maria i regnväder. Vägen är dålig och hal i blötan, men vi är ivriga att komma fram och kör tämligen fort.

Km. 65228 en stor flock svalor över en plöjnad vid vägen. Många svalor fälla också på den plöjda våta jorden. Stopp för att granska dem, vi tyckte oss se hussvalor bland dem. Resultat: c 20 - 30 ladusvalor o c 25 - 35 hussvalor och c 10 lesser striped swallows med tydligt grått nackband. Högst oväntat! Alla tre arterna fällde om varandra på marken. Vi fortsätta strax. Ej fullständigt protokoll, men naturligtvis ses inte mycket i det dåliga vädret.

Km. 65272 minst 8 svalor varav minst 1 ladusvala.

Km. 65281 1 ladusvala. Vid Sibasa Road 4 kråkor och 2 korpar (i.e. Corvus albus resp. Corvultur albicollis). 1 Elanus. Ytterl. många kråkor (albus) sedda: 1+2 (vid död åsna på vägen)+2+1+2 + + 4. 2 Hirundo albigularis vid bron över Luvuvu. 1 ladusvala. 1 Circaëtus pectoralis. 1 gycklare ad på vägen, satt och åt på stor överkörd orm! 1 Hypochera funerea (nr 849 i Roberts). 1 Clamator cafer (nr 347 i Roberts). 6+1+12 kråkor (albus). 1 Hypochera [redacted] hanne med honor.

Km. 65347 2 Burchells starar. Arten icke sedd väster om denna plats. 1 liten obestämd hök. 1 Circaëtus cinereus i trädtopp. 1 gycklare ad vid vägkanten, lyfte bara några meter från bilen. Alltifrån Louis Trichardt har chalcospilos setts mycket ofta. "Penthetriopsis" albonotatus sedd ett par gånger.

Km. 65361 vi anlända till Krugerparkens gräns strax väster om Punda Maria. Här gick det, tack och lov, att komma in, och glada i hågen satte vi iväg för att använda tiden så väl som möjligt. 1+1 Strept. semitorquata. 1 Hieraaetus spilogaster länge kretsande. Strept. capicola hörd. 2 Serinus mozambicus. 1+1+2+2 capicola. 2 yellowbilled hornbills. 2 gycklare sedda, den ene var hona ad, den andre var [redacted] i övergångsdräkt från juv till ad. 1 Elanus. 2 grey hornbills. 3 gröna papegojor, det var brown-headed parrot, nr 328 i Roberts. 1+1+1 impalas, alla hannar. 1+1 drongo. 1 bulbul. 1+1+2+3+1+1+1 capicola.

Vi for förstås direkt upp till Punda Maria. Rangern var dock ej hemma för tillfället, varför vi genast stack ut igen på vägen mot Pafuri. 2+1 chalybaeus. 1 Tchagra sp. 1 redbilled hornbill. 1 Trigonoceps occipitalis ad kretsande. 1 Batis hanne. 1 drongo. 1 sommargylling-hona (Pelle). 1 martial eagle ad sakta skruvande.

Väder: det är grått, mulet, duggregn och kyligt, men [redacted] sikten är god, och kl 1555 börja blå fläckar synas, vilka snabbt bli större.

Km. 65380 3 elefanter. Det var de första däggdjuren sedan vi kom in i parken igen, så när som på de 3 impalahannarna nämnda här ovan. Elefanterna voro rätt nära. De rörde sig sakta. 1 ex korsar vägen. De voro ej så lätta att se, eftersom de vistades i täml. tät skog med mycket stora, överväxta termithögar, bakom vilka de faktiskt lätt doldes när man spanar från en bil. 3 stora papegojor flyga över; deras läte var ett skärande skrik, likt lätet av the brown-headed parrot. Av storleken att döma måste dessa (säkert) varit robustus.

1956

12 april forts.

(88)

1 capicola på vägen, 1 dito i trädtopp. Ännu 1 elefant upptäckes nära de tre andra. Den är fullvuxen [redacted] och har betar liksom de. Vegetationen här är tät mopane-bush och mopaneskog, även andra träd, tätt och ej god sikt. Vi fortsätta en liten bit.

Km. 65385 flock Jardine's babblers hörda. Mopanevegetationen är mycket nedbruten av elefanter, även färska skaflor. Maschoka-larver förekomma på mopanebladen.

Km. 65386 kl 1720 vi vända och fara samma väg tillbaka mot Pafuri. Vid vändpunkten 5 obest. småf. samt 2 - 3 obest. små Cisti-cola. Även 2 Serinus mozambicus. Sommargylling hörd. Strept.capi-cola hörd.

Km. 65392 vi återse 3 av elefanterna, absolut desamma som ovan förstås. 1 ex är mycket stort. Flock c 6 - 8 Jardine's babblers. 1 drongo. 15 pärlhöns på vägen: det är 7 ad och 8 juv (skilda på hjälmens färg, som är gråaktig hos ungfåglarna). 1 waterbuck hanne.

Km. 65402 kl 1755 vi anlända ånyo till Punda Maria. Vi träffa chefen på platsen, Mr. Adendorff. Han var avgjort vänlig och trev-lig och intresserad, och vi fick fin inkvartering och boy till hjälp.

Kvällen i lägret: flera stora fruit bats flög omkring; de manö-vrerade synnerligen elegant, flög fort omkring mitt inne i tätt gren- och lövverk av ett par Ficusträd etc. Scops hörd i flera ex. Caprimulgus pectoralis hörd ofta. Impala hörda. Ett starkt rytande på långt håll trodde jag faktiskt var lejon, men det är osäkert.

Tillägg om palmtornsvalan i Duiwelskloof, jämte ett par andra obsar därifrån. Ungefär 15 ex av palm swift flög omkring utanför hotellet, ofta lågt och ofta över den trafikerade huvudvägen som går alldeles förbi. Det var enkelt att finna att de kom ut från palmerna, [redacted] och flög in i dem igen. Men de bodde ej i de färska bladen utan i den tjocka mantel av [redacted] ännu fastsittande, döda blad som hänga nedåt parallellt med stammen och täcka varandra. På dessa torra blad satt bona fastklistrade på 4 - 5 meters höjd över marken. Hålrummen inne mellan dessa blad är mycket smala, men så är ju fågeln också otroligt smäcker. Deras ungar pep i bona!

Vädret i Duiwelskloof var som sagt dystert på morgonen, och vi såg inte alls mycket fågel. Egendomligt nog kom 1 Sarkidiornis melanotos flygande över på rätt stor höjd. 1 Columba arquatrix ock-så sedd.

13 april

Måndagen den 23 april 1956.

På morgonen kl 0530 hörde Pelle Pternistis swainsoni, och 0535 - när det ännu var tämligen svagt gryningsljus - hördes ground hornbill sydost om lägret. 1 hyena ylar. Strax innan starten hörde vi en brown-hooded kingfisher vid lägret.

Km. 65403 kl 0552 vi resa ut från Punda Maria. Mål: Pafuri. Det är klart och fint väder men ännu ej ljust, dock ljusnar det snabbt. För mörkt att föra ordentligt protokoll. 1 blue waxbill. 1 impala. 1 Francolinus natalensis. De 15 pärlhönsen från igår kväll! 1+1 obest. frankoliner. En flock Jardine's babblers. 3 drongos.

Kl. 0620 solen har gått upp och [redacted] ligger oss rakt i ögonen, därför svårt att se vad som händer omkring oss.

Km. 65421 kl 0625 vi taga in på en deviation till vänster. 1+2 Strept.capicola, därtill 2 hörda. 2+1 drongo. Black-crowned tchagra hörd. 1+1 Pternistis swainsoni. 2 Cisticola med mesläte. 1 obest. hackspett. 3+2+2 Pterocles bicinctus. 1 yellowbilled hornbill. 2 Urolestes. Ännu 1 capicola. 1 kudu ko. 6 zebror långt borta.

Några få kilometers sträcka är här relativt öppet landskap, man kan se fritt 150 - 200 meter åt vardera hållet, fläckvis ännu mera.

Km. 65426 kl 0645 artificiell damm t.v. Här dock intet att se utom 1 Coracias caudatus i träd. Runt dammen medelhögt gräs, som ej är mycket nedtrampat. 1 drongo. 1 black-crowned tchagra hörd.

1956
23 april
forts.
(89)

Vi fortsätta. 2 Pterocles bicinctus. 7 stora kudu kor nära håll. Blackcrowned tchagra åter hörd. Kort stopp för foto av Adansonia. 1 capicola och 1 drongo hörda. 1 capicola på vägen. 1 Pternistis swainsoni likaså.

Km. 65429 den loop som började km 65421 är slut. Vi komma åter ut på huvudvägen och taga mot Pafuri. Vegetation: fint och grönt gräs med lågvuxen parkskog. Sikt c 150 meter åt vardera hållet, stundom mera. 6 zebror. Corythaixoides och Strept. capicola hörda. 1 Coracias caudatus. 5 Phoeniculus purpureus. 3 Pternistis swainsoni på vägen. Flock på c 15 Serinus mozambicus. Några få små obestämda sångare, Cisticola el.dyl. Stopp för hackspett som hörs trumma; det befinnes vara 1 Thripias namaquus hanne på torrstam. Blackcrowned tchagra hörd. 1 capicola. 3 Pternistis swainsoni.

Stopp för rundtitt över mycket [redacted] flackt gräsland med (glesa) träd: intet sågs, trots noggrann utkik. Batis hörd. Vi fortsätta. 1 grey hornbill. 2+1 ladusvalor flyga över mot väster resp. sydväst. Några få Serinus mozambicus. 1+1 capicola i trädtopp. 2 ladusvalor ad (d.v.s. med långa stjärtar). 1 Coracias caudatus. 4 redbilled hornbills.

Km. 65434 vindpump t.h. Vi äro vid den plats där jag såg leoparden tillsammans med Jake i sept. 1955. 2 capicola på vägen, dessutom hörda på avstånd. Batis hörd. Minst 3 blue waxbills. 1 lärka, nästan säkert sabota. Grey hornbill hörd fint. 2 Poicephalus robustus flög förbi i finfint ljus! 1 drongo. 1 capicola. 1 Halcyon chelicuti; Pelle såg att den hade [redacted] tagit stor tusenfoting. Batis hörd. 3 oxpeckers flög över på avstånd. 1 Coracias naevius.

Km. 65437/8 kl 0810 liten konstgjord damm t.h.; därbakom ett stort baobabträd. Detta är den plats där jag och Jake såg den gamla stridsörnen så fint sistlidna september. Bubalornisbon i baobabträdet. Vi stanna och gå ner. Torrt gräs och buskar men även en del platt hällmark, några 100 kvadratmeter inalles. På denna tog jag 3 egendomliga långbenta tenebrionider samt några små Malachius-lika skalbaggar av samma typ som jag tog på klipporna vid norra lägret på Blouberg i januari 1955 och som av Koch sades vara av stort intresse. - Intet storvilt här. Elefantspår. Men ett särdeles roligt fågelfynd blev det här: Hirundo senegalensis monteiri!! Arten var förstås ny för oss båda, men rent ut sagt så var artbestämningen klar så snart de kom i gott ljus. Det var 2 ex. De flög omkring och lät höra ett gnällande läte, ungefär "njä" el. "njäk". De voro mycket stora och kraftigt byggda för att vara svalor. De hade vit strupe, och det vita fortsätter ned på frambröstet och ut på undre vingtäckarna (armtäckarna). Det vita är mycket väl avgränsat. Övriga undersidan varmt röd, ungefär samma färg som hos Hirundo semirufa. Vingar f.ö. mörka undertill. Övergump starkt rödbrun. Vita fläckar på stjärtpennorna ofta sedda.

OBS

Båda fåglarna ruggade starkt: en tydlig "ruggningslucka" syntes ungefär i gränsen mellan arm- och handpennorna.

Fåglarna verkade avgjort "hemvana" och stationära. De flög runt men fällde då och då intill varandra i torrträd. Åtminstone det ena (ev. båda ex.; ej tydligt angivet) hade de långa stjärtpennorna böjda åt samma håll, så att stjärten alltså blev assymmetrisk; detta kan väl tolkas som en effekt av ruvning i trång hålighet!? - Såvitt jag kan se är detta en observation av en för Sydafrikanska Unionen ny art. Vi studerade dem länge och gladdes storligen.

På denna plats även en flock på 35 pärlhöns. 1 ladusvala flög över. 2+2+2 Pterocles bicinctus i vägkanten. 1 white-backed vulture. impala sedd och hörd. grey hornbill hörd. Kl. 0835 1 gycklare hona ad kom över.

Kl. 0840 vi fortsätta. 2 yellowbilled hornbills. Vegetation: gräs och mopane, sikt mellan träden c 100 meter åt vardera hållet.

Km. 65441 kl 0850 stopp för svalor. Det befinnes vara 6 Hirundo senegalensis!! 1 drongo. 1 redbilled hornbill. Vi studerade svalorna förstås. Vid ett tillfälle blev de oroliga, alla samlade sig i flock och lät höra ett starkt gnällande, nasalt "knööke höööke ke ke knöö, knöö" (paus, därefter upprepat, o.s.v.).

Sedan vi stannat här fann vi att 8 ladusvalor hade fällt på några små torra kvistar i toppen på en c 5 meter hög mopanebuske.!! Pelle tog foto härav. 1 gycklare hona ad gled över. 1 Sylvietta. 1 impala hanne. Några obest. småf.

Vi fortsätta. 5 Phoeniculus purpureus.

Km. 65442/3 landskapet börjar bli kuperat, vägen krokigare, bushen tätare, sikten från bilen sämre. 1 redbilled hornbill. 1 ekorre. En rel. lång sträcka intet sett.

Km. 65447 och senare: vegetationen mycket tät, sikt t.v. blott c 50 meter, t.h. (där vi ofta ha en liten sänka) c 50 - 75 meter. 1+1 capicola. 1 obest. småf. Minst 4 kudus, tre kor, en praktfull ungtjur. 1 yellowbilled hornbill. 1 obestämd duva, kanske semitorquata. Ännu 1 obestämd duva, kanske chalcospilos. 2 grey hornbills hörda.

Km. 65452 grey hornbill åter hörd, två gånger. 1 capicola på vägen. 2 obestämda svalor. 2 kudus, en stor tjur och 1 stor ko. Ungefär 15 babianer.

Km. 65455 vägskälet. Vi taga t.v. för att komma fortast ner till floden. 1 tornsvala flög över, jag trodde först att det var Apus affinis, men sannolikt var det Chaetura (Telecanthura) ussheri; se nedan. 4 - 5 ladusvalor och 3 - 4 hussvalor sedda här!! Strax därefter ytterligare c 15 ladu- och 2 hussvalor!! 1 Francolinus natalensis. 2 Melittophagus bullockoides. 1 obestämd sunbird. 1 bulbul. 1 yellowbilled hornbill. 1+1 redbilled hornbill. 1 kretsande Haliaeetus vocifer i den dräkt som den har efter ungdräkten men innan den får "ren dräkt". Den ruggade; mellersta stjärtpennor utfallna. Ungefär 15 impalas. 2 kretsande örnar på stor höjd; art ej klar men troligast rapax. 7 impala hannar, varav 4 halvvuxna.

Vi hålla hela tiden åt vänster. 2 svarta helmet shrikes. Batis sedd och hörd. 3 Phoeniculus purpureus. Flera redbilled hornbills.

Km. 65458/9 kl c 0945 vi stanna. Jag känner inte riktigt igen terrängen, men strax efteråt befinnes det att vi kommit alldeles rätt. Vegetation: flat Acaciavegetation på ett c 200 meter brett bälte mellan berget t.v. och floden, Pafuri, t.h. Längs denna växer ståtlig riverine forest med väldiga skuggiga träd, Ficus m.m. Här är mycket att se: flera redbilled hornbills. 1 Lybius torquatus. Minst 1 hanne och 1 hona av whitebellied sunbird (talatala). 2 svarta helmet shrikes. 1 Streptopelia senegalensis (obs. hur fåtalig denna art är i vildmarken i Krugerparken jämfört (a) med frekvensen av capicola, (b) med frekvensen av senegalensis i kulturmark!). Streptopelia semitorquata hörd. Turtur chalcospilos hörd. 2 Onychognathus morio flög över berget. Hanne och hona av Aquila verreauxi lågt längs bergssidan, plus bo i branten (som dock ingalunda är särskilt hög eller svårklättrad) plus observation av hur ena fågeln slog av torrgrenar som togos till bomaterial plus observation av parning: Båda fåglarna flögo som vanligt efter varandra. Hannen fäller. Honan fortsätter c. 100 meter vidare men vänder, fäller bredvid hannen, som hoppar upp på hennes rygg och parar sig med henne. Även spelflykt av hannen sågs. Allt detta på några få minuter!! Pelle tog fotos!!

Vidare sågs här: några ladusvalor. 1, senare 2, Ptyonoprogne fuligula. Ännu 1 Hirundo senegalensis!! 1 Haliaeetus vocifer ad. kretsande högt uppe. 1 cardinal woodpecker hanne. Capicola sedd.

Km. 64443/4 vi korsa floden strax före Orpen Dam. Kl. är 1412. (81)
1+1 kretsande gam. 1 Corythaixoides. 2 Melittophagus pusillus.

Km. 64445, kl. 1440 - 1600. Vi vistas vid Eileen Orpen Dam. Den är full med vatten. Däri resp. runtomkring: 3 flodhästar, 1 Anhinga, 1 Butorides striatus, 2 Ceryle rudis. 1 marabou stod på cementkanten och drack. 4 gycklare sedda, ehuru ej samtidigt: 1 hanne ad, 1 hona ad, 1 juv samt ännu 1 hanne ad med grå, tämligen mörka övre vingtäckare och röd rygg. 1 Polyboroides kretsande, den syntes vara i övergång från juv till ad dräkt. 1 Circaëtus pectoralis sedd 2 ggr. Flera gamar, bl.a. 5 Necrosyrtes i krets. Senare sågos whitebacked vultures på kanonhöjd samt några obestämda gamar, delvis enstaka på mycket stora avstånd. Inalles, förutom Necrosyrtes, (?), sågs minst 8 gamar. Limnocorax flavirostra sedd. 2 Motacilla aguimp. Maraboun flög upp i ett träd c 150 meter borta och satt där sedan oavbrutet. Jardines babblers hörda. 1 Melittophagus pusillus. Minst 1 bulbul.

Start från Eileen Orpen Dam kl 1600. Vi fara hem via Tshokwane och därifrån samma väg som igår. Vi måste delvis köra relativt fort, och jag förde ej noggrant protokoll. Blott det följande noterades. Strax söder om Tshokwane vid väggrenen 1 grey hornbill. Ej tillnärmelsevis så mycket vilt på hemvägen som på nerresan, dock sågs några tiotal wildebeests, något tiotal zebror, några impala hannar samt minst 2+2+1+13 giraffer. Den ensamme var samma stora hanne som setts tidigare idag. Vi stannade flera gånger för giraffema, och Pelle fick fina fotos. Vid Mazite Dam sågs intet vilt på hemvägen, blott 1 hadeda ibis. Av fågel sågs 1 Coracias naevius, några Coracias caudatus, massor av Strept. capicola på vägen, några Tuttur chalcospilos likaledes på vägen, diverse hornbills, allra mest redbilled, samt massor av Burchells starar. 3 lejon sågos c 25 km söder om Satara. 1 Upupa africana. 2+2 Pterocles bicinctus. Mycket ekorrar. 1 Francolinus sephaena flög med en fart av 50 km/timme. Den lyfte och flög endast omkring 75 centimeter från vindrutan och höll under mer än 100 meter alldeles samma fart som bilen, d.v.s. 50 km/timme. Pternistis swainsoni och Francolinus natalensis sedda.

Ankomst Satara , km. 64505, kl. 1745.

I lägret 1 Scops senegalensis, den ropade sitt korta "krrr" ungefär mellan kl 19 och 20. oooo

Serinus flaviventris och drongo sedda idag yyyy några gånger utan att antecknas. Även 1 eller 2 square-tailed drongos (D. ludwigii) sedda.

66
1956
19 april
Forts.
(81)
20 april

Fredag den 20 april 1956.

I lägret på morgonen ett par tre Passer griseus.

Km. 64505 kl. 0606 vi lämna lägret. Väder: mulet, regntungt, lugnt, och behaglig temperatur. Vi fara raka vägen mot Gorge. 2 impala hannar. 5 giraffer varav 1 kalv. 2 Hieraaetus fasciatus. 2 Lamprocolius chalybaeus. 1 schabrakschakal i vägkanten. 1 yellowbilled hornbill. 4+1+2+1 Burchells starar. 1+1 Pternistis swainsoni. 6+2 zebror. 2+1 Coracias caudatus. 1+1+2 Strept.capicola. 2 redbilled hornbills. 1 buffelvävare. 1+1 grey hornbill. 4+2 Lamprocolius chalybaeus. 1+3+1+2+2+1 Strept.capicola. 2+4+2+2+2 Burchells starar. 1+1+1+1+1+1 Coracias caudatus. 1+1 wildebeests. 1 bush lark. Cisticolan med meslätet. 1+1+2 drongos. 1 Phoeniculus purpureus. 1 black-crowned tchagra hörd. 2 Burchells starar. 1 grey hornbill. 2+1 Strept.capicola. 2 redbilled hornbills plockar i elefantsrillning. 2 Pternistis swainsoni.

Km. 64525 kl 0651 1 Phoeniculus purpureus. 4+2+2+2 Burchells starar. 1 drongo. 1+1 yellowbilled hornbill. en flock Jardine's babblers. 2+1+4+2+2 Strept.capicola. 1 buffelvävare. 1 Trachyphonus vaillantii. 3 - 4 Parus niger. Minst 1 Batis. 1+2 Corythaixoides. 1 cardinal woodpecker hona. 2 Passer griseus. 2+1 Coracias caudatus. 1 Tchagra. 2+2 Coracias naevius. 1+1+1+2+1+1 Pternistis swainsoni; ett av dessa ex sprang på vägen med en fart av 25 km/timmen. 2+2+3 giraffer. 1+1 wildebeest. 4 oxpeckers. 1+1+1+2+1 Coracias caudatus. 1 blue waxbill.

1 Circaëtus cinereus. 1+2+3+2+2 yellowbilled hornbills. 2 Rhinoptilus chalcopterus. 1 coucal. 8+8+3 Urolestes melanoleucus. 2+3+1+2+2+1+4+1 Strept.capicola. 1 lärka, m.l.m. klar sabota. 1 redbilled hornbill. 1 Tchagra. 1 whitebacked vulture plockar med kvistar i trädkrona. 1 buffelvävare. 1+1+2+2+1 Burchells stärar, 1 drongo. 1 Passer griseus. 1 grey hornbill. 2 blue waxbills. 8+11 buffelvävare. 1+1+1 Strept.senegalensis! 1+1+1+1+2+2 Pternistis swainsoni. 4+1 ladusvalor mot söder. 2+2+1+1 Coracias caudatus. 7 wattled starlings (Creatophora) flygande mot S. 2+2+1 piplärkor, art oklar, ev. tawny pipits. 2+1 obest. lärkor. 8 redbacked finch-larks i flock; inom flocken höllo fåglarna ihopa 2+2+2+2! 2 sittande Aquila rapax. Pelle tog bilder. ekorre minst 1 sedd. 11+4+3 wildebeests. 1+2 Strept.capicola. 1 Burchells stare. 1 sittande Circaëtus cinereus. 1 yellowbilled hornbill. 1+1+1+1 Coracias caudatus. 3+1+7+3 Lamprocolius chalybaeus. 1+3+2+flock på c 30 Strept.capicola. 1 Thripias namaquus hanne ad. 9+3+5 ladusvalor. 1 Riparia paludicola. En flock buffelvävare sysslar med kvistar i ett bo. 1 white-backed vulture. 2 Melierax gabar i sällskap; lätet var ett skarpt kytt kytt kytt kytt. 2 Poicephalus cryptoxanthus. 3 gycklare, 1 ad. 1 juv och 1 hona ad, dock ej i sällskap. 1 grey hornbill. 1 yellowbilled hornbill. 1 Corythaixoides. 5 oxpeckers. minst 1 drongo. 1 Oena capensis. 7 white-backed vultures. 1 Strept.senegalensis! En flock obestämda vävare. 2 kretsande Hieraaetus spilogaster. 1 ryttlande Circaetus pectoralis. 6 zebror. 1 wildebeest.

Km. 64544 vi göra kafferast vid den punkt där vägen grenar [redacted] sig, t.v. till Olifants River, t.h. till Gorge. Här 6+3 zebror, 1 wildebeest, 4 kudus, varav 1 tjur och 3 kor, 5 giraffer varav 1 ex hade stora bölder på kroppen. Även sågos 2 drongos samt c 7 Urolestes melanoleucus. **10 redbilled oxpeckers på giraffer etc.**

Vi fortsätta. minst 2 yellowbilled hornbills. 1 Pternistis swainsoni. 2 impala hannar. 1 waterbuck hanne. 2 zebror. 1+5 impalas, alla hannar men 2 av dem blott halvstora. 1 Notopogonias leucomelas (syn. Tricholaema l.) hörd. 5 oxpeckers vid näckrosdammen. 1 Torgos passerar över på låg höjd. 1 Coracias caudatus. 4+1 yellowbilled hornbills. c 10 zebror. c 15 wildebeests. 1 impala hanne. 3 giraffer varav 2 kalvar. 1 Upupa africana. 3 impalahonor. 1 spetsstjärtad Steganura. [redacted] 1 kretsande gycklare. 1 yellowbilled hornbill. 1 drongo. 2 impala hannar. 1 impala. 5 waterbuck varav de flesta voro honor, dock även någon ung hanne. 1 obest. gam.

Km. 64558 kl. 1045 ankomst Gorge. Vi stannade i lägret och gick till fots ner på sluttningen mot floden. 1 gycklare hona ad. 4 eller 5 Hirundo griseopyga flygande runt lågt över sluttningen. Riparia paludicola 1 ex. På stenblock ute i Olifants River satt 2 Hirundo smithii. 3 Apus horus flygande runt helt nära och lågt; av deras beteende syntes det tydligt framgå, att de häckade i sandbranten här. Minst 3 - 4 Melittophagus bullockoides; en av dem fångade en förbiflygande vit fjäril. 1 Passer griseus. Några Serinus mozambicus. 1 Cinnyris talatala hanne sjöng och lockade. 1 spetsstjärtad Steganura kom och fällde. Rörelsen när den fäller erinrar mycket om Sakabula-hannens; den slår stjärten nedåt, vilken rörelse åstadkommes genom att kroppens bakparti häftigt sänkes upprepade gånger. Det korta "seglet" uppe också.

Vidare sågs 1+1 krokodiler, varav en stor. Waterbuck var talrik, vi såg dels en flock på 5 hannar, dels en hjord på ej mindre än c 30 ex, innefattande djur av olika kön och åldrar, dels ytterligare 2 ex på avstånd, ev. flera. Impala flera flockar på resp. 10, 15 och 20 och 3 ex samt därutöver c 10 spridda ex på olika håll. Kudu flock på 4 ex varav 1 stor tjur. Enstaka gamar sedda. Havsörnen hördes ropa.

Kl. 1145 vi lämna Gorge. 1 Corythaixoides. 1+2 Strept.capicola. 15 impalas. 1 Upupa africana. 1 Coracias naevius. 1 Tchagra. 3 giraffer. 1 Lamprocolius chalybaeus. 1 Lophotis ruficrista mycket fint sedd: hjässa gråblå, hals blekare grå än hjässan, en svart fläck mellan hals och rygg, grå stjärt med antydan till svart

fläck innanför spetsen samt ett litet vitt band på vingen ungefär som visas på denna skiss.

14 wildebeests. 13+15+6+9 zebror. 6 impala hannar. Kudu 1 tjur och 2 kor. En flock oxpeckers. 2 grey hornbills, dock kanske ej fullt säkra. Eurocephalus anguitimens 1 ex. 1 stor obestämd hackspett. 1 Coracias caudatus. 7 stora impala hannar. Flock 16 impalas, honor, ev. några unga hannar men inga stora hannar. 9 zebror. En relativt lång sträcka utan vilt. Sedan 12 zebror. 1 Coracias naevius. 9+6 wildebeests. Några Lamprocolius chalybaeus.

1956
10 april
forts.
x
64572

Km. ~~64522~~ kl. 1235 vi äro nu åter vid vägskälet vid dammen. Här ses 2 Urolestes melanoleucus, 3 Bubulcus ibis och 5 zebror. Helt kort uppehåll, sedan svänga vi till höger mot Olifants River.

8 vita helmet shrikes. 1 Strept.capicola. 1+1+1+2+1+1+1 Coracias caudatus. 5 impala hannar. 1+1 Coracias naevius. 1 drongo. 1+1+3 capicola. 1 Steganura hanne. 1 yellowbilled hornbill. 5 impala honor. 2 finch larks (Eremopterix, intet artnamn angivet men jag förmodar redbacked). 1 Hypochera hanne med vit näbb. 8 Lamprocolius chalybaeus. 1 groundscraper thrush. 6 giraffer. 1 impala hanne. 2 redbilled hornbills. 4 Colius flög över. Minst 10 waterbucks av olika åldrar och kön.

Km. 64585 omkr. kl. 1315 vi anlända till bron över Olifants River. Det är omöjligt att komma vidare. Vattnet rinner till ett djup av 30 - 50 cm över bron. Vi stannade vid södra brofästet och åt litet mat och gick sedan omkring och tittade, ehuru ej hela tiden i sällskap. Pelle fotograferade bl.a. elefanter.

Under vistelsen här sågs: 1 Strept.semitorquata. 1 Hieraaetus spilogaster juv kretsande på mycket låg höjd. Undersidan samt undre vingtäckare voro ljust men rätt kraftigt gulröda ("rufous buff"). Varenda penna sågs noga. Stjärten hade många tvärband. 1 Trigonoceps occipitalis juv; senare 1 ad och 1 juv Trigonoceps i sällskap. 1 Polemaetus bellicosus juv med vit undersida kretsade mycket länge på växlande höjd. 1 ad och 1 juv gycklare. 2 saddlebilled storks långt borta på sandbank i floden. 2 hadedas. Bulbul var allmän i vassen och strandvegetationen. Hirundo smithii sågs i flera ex, Pelle uppskattade antalet sedda till c 10. Några få Melittophagus bullockoides över vassen och stranden. Flera ex av Serinus mozambicus, bl.a. en utsökt fin hanne ad. 1 gammal Haliaetus vocifer flög förbi motströms. 11 gamar på jättelik höjd, troligen voro de flesta whitebacked, men knappt möjligt att avgöra säkert. 1 drillsnäppa! 4 Motacilla aguimp, varav 1 ad med kolsvart rygg, de 3 övr. hade enligt Pelle grå eller gråblå rygg. 1+2 elefanter, alla tjurar. Den ene stod nära brofästet en stund men gick sakta in i vass och tjock vegetation vid flodstranden; de andra voro längre borta. (Ev. såg Pelle flera elefanter här). 2 stora och granna giraffer, hannar, på flodens andra strand. 1 liten "buck"; enligt Pelle hade den ungefär samma bruna färg som impala och var en steenbok. Ett par impalas sedda (? - anteckning otydlig). Jag samlade 1 groda och litet skalbaggar, bl.a. en serie sandjägare.

Observera: Olifants River hade relativt nyligen haft enorma mängder vatten. Ett stycke medströms från bron låg väldiga träd upprivna med rötterna och medförda av strömmen, och massor av driftmaterial syntes flera meter över nuvarande vattennivå.

Km. 64585 kl. 1500 vi starta återfärden mot Satara.

Väder: på sista timmarna alltmera mulnande. Nu helt molntäckt men ej regn. På återvägen mot Satara blev det småregn och tidigt mörkt, uppenbarligen mycket tjockt molntäcke. Under återfärden förde jag icke [redacted] fullständigt protokoll; endast mera anmärkningsvärda saker antecknades, näml. följande:

1 Melierax i trädtopp nära Olifants River. Stjärtens sidopennor svarta med vit spets och därinnanför smalare vitt band; se skiss här:

Mellersta stjärtpennor mera djupt svarta än sidopennorna. Övergump icke rent vit. Bröstet helt enfärgat grått, bakbröst plus buk alltiggnom fint tvärtecknade. Huvud relativt mörkt. Fågeln studerades mycket noga. Jag kom till uppfattningen att det var metabates, men vi bör jämföra med skinn. -

1956
20 april
forts.

Några få rödryggade finch-larks. 1 Upupa africana. Pternistis swainsoni var helt otroligt allmän på denna vägsträcka, ensamma ex eller 2-3-4-5 tillsammans; säkert sågo vi 60 - 100 ex före ankomsten till Satara. Vid avtagsvägen till Ngwanetsi (Nwanedzi) såg vi en swainsoni hona med 3 c tio dagar gamla ungar, vilka redan kunde flyga bra. På samma ställe en steril damm med naken mark omkring, (artificiell damm!). Här intet utom 1 water dikkop. I närheten 1 piplär-ka som studerades noga: rygg enfärgad, strupe och bröst fläckade; hjässa, halsrygg och huvudsidor (utom de gulaktiga strecken) jämngrå. På huvudets sidor två gulaktiga band, ett i båge över ögat, ett gående snett nedåt halsen. Skäggstrimma eller "töm" av ungefär samma färg. Läte: ett skvättande "kvitt". Fågeln verkade avgjort större än tawny pipit.

(84)

Machaerhamphus alcinus!

Vi tar in på avtagsvägen mot Ngwanetsi och köra där c 5 km men vända sedan och taga samma väg tillbaka. Detta skedde i regnväder, och vi såg intet utom den ovannämnda kullen av Pternistis swainsoni alldeles nära vägskälet samt 2 Coracias naevius och 2 - 3 Coracias caudatus samt dessutom 1 Rhimoptilus chalcopterus.

Efter att åter ha slagit in på huvudvägen mot Satara sågo vi ytterligare [redacted] 1+1 Rhinoptilus chalcopterus. Intressantast av allt var väl dock Cursorius temminckii. 1 ex stod på vägen och upptäcktes så sent att jag ej kunde stanna utan körde förbi den. Härvid lyfte den ej. Jag backade tillbaka och fick den på en meters avstånd från bilen!! Den var oroad av oss, förstås, på detta korta håll men lyfte ej utan tryckte m.l.m. tydligt. Den hade hjässa och nacke varmt rödbruna, intet spår av grått i nacken. Vi försökte fotografera den men tyvärr utan framgång. Den flög upp. Vi följde efter. Då fann vi att där var 2 ex som höll ihop. På nytt fällde de på själva vägen. Ljuset var nu dåligt för fotografering och Pelle fick ingen bild. Efter en stund flög ökenlöparna bort till ett litet grustag c 100 meter från vägen! Observera vilka platser de helst vistades på: väg resp. grustag! Vi studerade dem synnerligen noga och såg varenda dräktdetalj. - När jag till sist gick ur bilen blev den skygg och lyfte på håll. Ej vitt i vingen. - Såvitt jag kan se måste detta vara en oerhört ostlig observation!?

1 Torgos fotograferades av Pelle.

→ d.v.s. mot

Kl. 1740, just innan vi kom till Satara, kom en spetsvingad rovfågel flygande förbi på några (5 - 8) meters höjd. Vingarna voro avgjort spetsiga men tämligen breda vid basen. Flykten var snabb, med snabba vingslag omväxlande med glid. Det var absolut en för mig ny rovfågeltyp, och det är ju inte så [redacted] underligt om "misstankarna gå åt visst håll", men obsen var kortvarig och skedde i alltför svagt ljus för att jag skulle få någon klarhet.

Enstaka Phoeniculus purpureus och flera groundscraper thrushes också sedda.

Tillägg om vädret idag: på morgonen grått. Före ankomsten till vägskälet mot Gorge blev det mycket varmt. När vi var i Gorge var det varmt. Mulnade c 1230 - 1300, därefter mulet men täml. varmt. På hemfärden mot Satara mulet och delvis lätt regn. Kvällen mulen, delvis med regnstänk.

21 april

Lördagen den 21 april 1956.

Start km. 64652 kl 0530. Kurs mot Orpen Camp. Väder: vackert och molnfritt men svag morgondimma.

+

1+1+c 8+1+1+1 wildebeests. 3 zebror. 6 lejon nära, därav 2 stora hannar. Impala hörs. Över 10 Strept.capicola. 1 chalcospilos. 1 Phoeniculus purpureus. Jardine's babblers. Batis hörd. 1 Thripias namaquus hanne juv. 1 lejoninna (av de 6 ovannämnda) kissade vid vägkanten; urinen avgick skvättvis baklänges.

1956
1 april
borts.

Minst 10+2 Burchells starar. 1 Coracias caudatus. 1 impala. C 6 Strept.capicola. 1 osäker frankolin, ev. sephaena. Summa 6 Pternistis swainsoni, 1 av dem lät i uppfloget höra det skarpa lätet.

Km. 64662 1 Thripias namaquus juv. 3 giraffer plus oxpeckers på dem. 1 drongo. 2 redbilled hornbills. Minst 5 Burchells starar. 2 Lamprocolius chalybaeus. 1 Strept.capicola. Sylvietta hörd. 1 wildebeest. Minst 4 Passer griseus. Ytterligare 2 chalybaeus. 1 Strept.capicola. 2 blue waxbills. 3 ladusvalor flygande ungefär mot nordost. 1 Burchells stare. 1 Strept.capicola. 2 Pterocles bicinctus, hanne och hona. 2 Strept.capicola. 1+1 Coracias caudatus. grey hornbill sedd. 1+1 Eurocephalus. 3 capicola. 1 drongo. 2+1 Burchells starar. 1 chalybaeus. 13 wildebeests. 2+1+2 capicola. 2 black-crowned tchagras hade ett starkt rullande läte något erinrande om kanariefågelns "löpning", så: tjyrrrrrrr eller yrrrrrr. Även dem vanliga, välkända, långsamt framförda ljudliga sången hörd på avstånd. Batis hörd. 1 Burchells stare. 5 giraffer varav 1 liten och 1 medelstor kalv. 2 zebror. 1 yellowbilled hornbill. 1 oxpecker flög över. Wildebeest hörd. Turtur chalcospilos hörd. Strept. capicola hörd. 3 giraffer varaf 1 kalv.

(85)

Km. 64672 kl 0715 2 groundscraper thrushes. 1 Upupa africana. 1 drongo. 4 ladusvalor mot norr eller ev. nordost. 1+6+3 capicola. 3+1 impalas. 1 wildebeest. 1 fläckig hyena. 3 waterbuck. 2 Passer griseus. 1 Petronia superciliaris. Batis hörd. 2+2 yellowbilled hornbills. 1 drongo. Minst 4 Serinus mozambicus. 5 Francolinus sephaena utsökt fint; Pelle tog bilder. Lejon ryter på nära håll. Minst 25 impalas. 1 wildebeest. Den nyssnämnda hyenan vandrar tämligen raskt och på eller nära vägen västerut; nu har den gått över 2 km sedan vi såg den först. 1 wildebeest ser på den när den går förbi. Flock c 15 - 20 impalas; i denna flock åtminstone någon stor hanne. 1+1 drongo; en av dessa kan ev. ha varit square-tailed. 1 impala hanne spanar och fnyser:

Km. 64678 2 lejoninnor passera sakta över vägen. 1 ladusvala. 9 stora impala hannar; på dem 2 oxpeckers. c 8 vita helmet shrikes och i deras sällskap 1 - 2 drongos. 1 Upupa.

Km. 64682 2 Coracias caudatus; Pelle fotograferade. Batis hörd. 1 Burchells stare. 2 chalcospilos. 1 impala hanne. Blue waxbills. 1 Coracias caudatus. 1 Thripias namaquus. ekorrar. 3 ladusvalor. 1+1+3 yellowbilled hornbills. 3 impala hannar. 1 Eurocephalus. 2 Corythaixoides. 1 drongo. C 20 babianer. 2 chalybaeus.

Km. 64687/8 kl 0830 stopp för morgonkaffe. Under uppehållet: 3 yellowbilled hornbills rotande i elefantspillning. 2 Francolinus sephaena. 2 hackspettar, starkt svartfläckiga undertill, starkt rött ovan (d.v.s. på huvudet), samt med rött mustaschstreck. Art: månne Campethera abingoni? 2 svarthuvade sommargyllingar, hannar, höras, komma till synes, förfölja en liten Glaucidium perlatum. 1 Trachyphonus vaillantii. Några vita helmet shrikes. 1 drongo. 1 Pogoniulus pusillus (Pelle). Ungefär 5 Urolestes i sällskap; de höll en oändlig konsert av sina klangfulla men delvis skärande läten, som kunna bokstaveras ungefär:

"tj - kl^{y}oo", "kl'tj^{ii}yo"

eller liknande. 1 black-crowned tchagra. Några ladusvalor flög över mot norr. 1 grey hornbill.

Vi fortsätta. Terräng och vegetation idag: relativt tät, sikt från bilen oftast ej över 100 meter åt vardera hållet, ofta blott 50 m åt vart håll eller mindre.

1 Coracias caudatus. 1 Kaupifalco i trädtopp. 1 Corythaixoides. 1 drongo. 1 Burchells stare. 2 hamerkops vid damm. 2 ladusvalor flyga över. 1 wildebeest. 1+1+1 impala hannar. 1 babian.

Km. 64692 1 wildebeest. 2 impala hannar. 5 impalas, troligen alla hannar. 1+1 drongo. 1+1 Burchells starar. 12 vuxna wildebeests.

Väder: absolut molnfritt, klart och varmt.

2 Coracias caudatus. 2 wildebeests varav 1 halvvuxen kalv. 1 Phoeniculus purpureus. 2 Francolinus sephaena. 1+1 Burchells starar. 2 Lamprocolius chalybaeus. 1 whitebacked vulture kretsande.

1+1+1 capicola. 2 ekorrar (alla dylika ej noterade). 2 Poeoistis swainsoni. 1 drongo. minst 7 babianer. 1 wildebeest. 1 yellow-billed hornbill. 1 capicola. enstaka obest. småfåglar. Flock på minst 12 impalas, alla voro hannar, somliga stora, andra bara halvstora. 1+1 Burchells starar.

64701 vi anlända till grinden som utgör parkens gräns vid Orpen Camp. En enda native fanns här, och han vägrade absolut att öppna för oss. Han kunde ej läsa engelska heller förstås; han bara visade på ett papper som på båda språken angav att grinden var stängd för "all tourist traffic" till den 10 maj. Vi fick emellertid veta att närmaste ranger bodde c 9 km inåt utefter den väg vi kommit; hans boplats hette Kingfisherspruit.

Vi körde alltså tillbaka dit. På vägen, som f ö var 10 km lång, såg vi bl.a. 4 kudus och över 20 babianer men noterade ej allt. Vi körde fort av lätt insedda skäl. Rangern i Kingfisherspruit befanns vara en trevlig karl, och vi hade ett intressant samtal med honom en god stund. Han skickade en av sina svarta med oss till Orpen för att öppna åt oss. På vägen dit såg vi (säkert ej fullständigt protokoll): 2 whitebacked vultures, 6 Colius sp., 2 sommargylling-hannar (Golden eller Black-headed?), 2 blue waxbills, 1 Lagonosticta sp., och 5 ladusvalor samt 3 Phoeniculus.

Km. 64720 kl c 1120 vi korsa gränsen och fara mot Acornhoek. Nu kör vi fort för att förlora så litet tid som möjligt, och jag noterar nästan intet. Burchells starar allmänna, och groundscraper thrushes ofta sedda. 1 mycket stor Typhlopid anträffad död på vägen nära Acornhoek.

Efter Acornhoek kurs mot Gravelotte. Nära Hoedspruit sågs 1 Halcyon chelicuti, f ö intet märkligt.

Km. 64870 kl 1530 Gravelotte. Kort stopp, sedan start mot Malopene. 34 km öster om Gravelotte stannade vi ett slag för att studera och fotografera Thamnolaea arnotti, av vilken flera ex, både hannar och honor, sågos finfint, delvis alldeles inpå oss. De höll till i mopaneskog.

Km. 64935 Malopene gate. Den förbannade native-drummeln släppte oss inte igenom och vägrade också att följa med in till Letaba för att hos rangern ordna upp saken. Vi måste följaktligen vända och göra en nätt omväg upp till Punda Maria för att komma in i parken igen. På ilsket humör körde vi fort tillbaka till Gravelotte och sedan till Duiwelskloof, km. 65094. Här fick vi punktering i samhället, vilket ju dock var tur på sitt sätt. Tog in på hotellet.

Söndagen den 22 april 1956.

I Duiwelskloof var det på morgonen regntungt och kyligt och helt mulet. Palm swift (Cypsiurus parvus) häckade i palmerna framför hotellet. Bo anträffades, de satt på de döda, nedhängande bladen, som ligga tätt över varandra. Mera nedan. Pelle tog fotos.

Km. 65094 kl 0915 start. Vi for lilla vägen, den som går nära järnvägen, mot Zoekmekaar. På vägen sågs 1 ad Buteo rufofuscus och 1 Elanus, men intet fullständigt protokoll gjordes.

Zoekmekaar kl 1025. Vi stannade ej. Ungefär 5 km. efter detta samhälle stannade plötsligt bilen. Den tände ej! Efter några förgäves försök startade den plötsligt normalt igen. Vi fortsatte och hade sedan intet som helst krångel med den saken. Väder: grått och kyligt.

4 Elanus över ett fält!! Ungefär 6 Bubulcus (Pelle). Km. 65150 3 Plocepasser mahali; det förefaller som om detta måste vara en mycket östlig lokal. På the lowveld saknas den. Allt ej noterat, dock antecknade jag alla sedda rovfåglar och kråkfåglar. 1 striped swallow.

Bandolierkop passeras. 1+1 Elanus. 1+1+1+1 spetsstjärtade Steganura hannar på rel. kort sträcka. 1 Corvus albus. 2 ladusvalor [redacted] mot nordost.

x) c 10 km efter starten: på vägen 1 liten, my mörk duva med snövit

Krugerparkens gräns

Utanför Krugerparken!

Steganura hanne och hona. När hannen fäller, reser den häftigt kroppen så att stjärten mycket snabbt "slår" nedåt. Sakabula-hannen beter sig på samma sätt.

Väder: mulet, kyligt, och duggregn. Sikt nu blott 3 - 5 km, men tills nyligen var det klar luft och över 50 km sikt åtminstone mot NW - W - SW.

1 Polyboroides (syn. Gymnogenys) ad. 1 Corvus albus. 1 hamerkop. 1 Bubo africanus överkörd på vägen. 4 ladusvalor mot nordost. 1 Corvus albus. 1 Steganura. Några obest. småfågelflockar. 2 ladusvalor på telefontråden i regnet. 2 ladusvalor flygande över vägen. 1 Elanus flög upp på telefonstolpe med byte, en mus med viftande svans!

Km. 65209 Louis Trichardt. Vi fortsätta direkt mot Punda Maria i regnväder. Vägen är dålig och hal i blötan, men vi är ivriga att komma fram och kör tämligen fort.

Km. 65228 en stor flock svalor över en plöjnad vid vägen. Många svalor fälla också på den plöjda våta jorden. Stopp för att granska dem, vi tyckte oss se hussvalor bland dem. Resultat: c 20 - 30 ladusvalor o c 25 - 35 hussvalor och c 10 lesser striped swallows med tydligt grått nackband. Högst oväntat! Alla tre arterna fällde om varandra på marken. Vi fortsätta strax. Ej fullständigt protokoll, men naturligtvis ses inte mycket i det dåliga vädret.

Km. 65272 minst 8 svalor varav minst 1 ladusvala.

Km. 65281 1 ladusvala. Vid Sibasa Road 4 kråkor och 2 korpar (i.e. Corvus albus resp. Corvultur albicollis). 1 Elanus. Ytterl. många kråkor (albus) sedda: 1+2 (vid död åsna på vägen)+2+1+2 + + 4. 2 Hirundo albigularis vid bron över Luvuvu. 1 ladusvala. 1 Circaëtus pectoralis. 1 gycklare ad på vägen, satt och åt på stor överkörd orm! 1 Hypochera funerea (nr 849 i Roberts). 1 Clamator cafer (nr 347 i Roberts). 6+1+12 kråkor (albus). 1 Hypochera [redacted] hanne med honor.

Km. 65347 2 Burchells starar. Arten icke sedd väster om denna plats. 1 liten obestämd hök. 1 Circaëtus cinereus i trädtopp. 1 gycklare ad vid vägkanten, lyfte bara några meter från bilen. Alltifrån Louis Trichardt har chalcospilos setts mycket ofta. "Penthetriopsis" albonotatus sedd ett par gånger.

Km. 65361 vi anlända till Krugerparkens gräns strax väster om Punda Maria. Här gick det, tack och lov, att komma in, och glada i hågen satte vi iväg för att använda tiden så väl som möjligt. 1+1 Strept. semitorquata. 1 Hieraaetus spilogaster länge kretsande. Strept. capicola hörd. 2 Serinus mozambicus. 1+1+2+2 capicola. 2 yellowbilled hornbills. 2 gycklare sedda, den ene var hona ad, den andre var [redacted] i övergångsdräkt från juv till ad. 1 Elanus. 2 grey hornbills. 3 gröna papegojor, det var brown-headed parrot, nr 328 i Roberts. 1+1+1 impalas, alla hannar. 1+1 drongo. 1 bulbul. 1+1+2+3+1+1+1 capicola.

Vi for förstås direkt upp till Punda Maria. Rangern var dock ej hemma för tillfället, varför vi genast stack ut igen på vägen mot Pafuri. 2+1 chalybaeus. 1 Tchagra sp. 1 redbilled hornbill. 1 Trigonoceps occipitalis ad kretsande. 1 Batis hanne. 1 drongo. 1 sommargylling-hona (Pelle). 1 martial eagle ad sakta skruvande.

Väder: det är grått, mulet, duggregn och kyligt, men [redacted] sikten är god, och kl 1555 börja blå fläckar synas, vilka snabbt bli större.

Km. 65380 3 elefanter. Det var de första däggdjuren sedan vi kom in i parken igen, så när som på de 3 impalahannarna nämnda här ovan. Elefanterna voro rätt nära. De rörde sig sakta. 1 ex korsar vägen. De voro ej så lätta att se, eftersom de vistades i täml. tät skog med mycket stora, överväxta termithögar, bakom vilka de faktiskt lätt doldes när man spanar från en bil. 3 stora papegojor flyga över; deras läte var ett skärande skrik, likt lätet av the brown-headed parrot. Av storleken att döma måste dessa (säkert) varit robustus.

1956

12 april forts.

(88)

1 capicola på vägen, 1 dito i trädtopp. Ännu 1 elefant upptäckes nära de tre andra. Den är fullvuxen [redacted] och har betar liksom de. Vegetationen här är tät mopane-bush och mopaneskog, även andra träd, tätt och ej god sikt. Vi fortsätta en liten bit.

Km. 65385 flock Jardine's babblers hörda. Mopanevegetationen är mycket nedbruten av elefanter, även färska skaflor. Maschoka-larver förekomma på mopanebladen.

Km. 65386 kl 1720 vi vända och fara samma väg tillbaka mot Pafuri. Vid vändpunkten 5 obest. småf. samt 2 - 3 obest. små Cisti-cola. Även 2 Serinus mozambicus. Sommargylling hörd. Strept.capi-cola hörd.

Km. 65392 vi återse 3 av elefanterna, absolut desamma som ovan förstås. 1 ex är mycket stort. Flock c 6 - 8 Jardine's babblers. 1 drongo. 15 pärlhöns på vägen: det är 7 ad och 8 juv (skilda på hjälmens färg, som är gråaktig hos ungfåglarna). 1 waterbuck hanne.

Km. 65402 kl 1755 vi anlända ånyo till Punda Maria. Vi träffa chefen på platsen, Mr. Adendorff. Han var avgjort vänlig och trev-lig och intresserad, och vi fick fin inkvartering och boy till hjälp.

Kvällen i lägret: flera stora fruit bats flög omkring; de manö-vrerade synnerligen elegant, flög fort omkring mitt inne i tätt gren- och lövverk av ett par Ficusträd etc. Scops hörd i flera ex. Caprimulgus pectoralis hörd ofta. Impala hörda. Ett starkt rytande på långt håll trodde jag faktiskt var lejon, men det är osäkert.

Tillägg om palmtornsvalan i Duiwelskloof, jämte ett par andra obsar därifrån. Ungefär 15 ex av palm swift flög omkring utanför hotellet, ofta lågt och ofta över den trafikerade huvudvägen som går alldeles förbi. Det var enkelt att finna att de kom ut från palmerna, [redacted] och flög in i dem igen. Men de bodde ej i de färska bladen utan i den tjocka mantel av [redacted] ännu fastsittande, döda blad som hänga nedåt parallellt med stammen och täcka varandra. På dessa torra blad satt bona fastklistrade på 4 - 5 meters höjd över marken. Hålrummen inne mellan dessa blad är mycket smala, men så är ju fågeln också otroligt smäcker. Deras ungar pep i bona!

Vädret i Duiwelskloof var som sagt dystert på morgonen, och vi såg inte alls mycket fågel. Egendomligt nog kom 1 Sarkidiornis melanotos flygande över på rätt stor höjd. 1 Columba arquatrix ock-så sedd.

13 april

Måndagen den 23 april 1956.

På morgonen kl 0530 hörde Pelle Pternistis swainsoni, och 0535 - när det ännu var tämligen svagt gryningsljus - hördes ground hornbill sydost om lägret. 1 hyena ylar. Strax innan starten hörde vi en brown-hooded kingfisher vid lägret.

Km. 65403 kl 0552 vi resa ut från Punda Maria. Mål: Pafuri. Det är klart och fint väder men ännu ej ljust, dock ljusnar det snabbt. För mörkt att föra ordentligt protokoll. 1 blue waxbill. 1 impala. 1 Francolinus natalensis. De 15 pärlhönsen från igår kväll! 1+1 obest. frankoliner. En flock Jardine's babblers. 3 drongos.

Kl. 0620 solen har gått upp och [redacted] ligger oss rakt i ögonen, därför svårt att se vad som händer omkring oss.

Km. 65421 kl 0625 vi taga in på en deviation till vänster. 1+2 Strept.capicola, därtill 2 hörda. 2+1 drongo. Black-crowned tchagra hörd. 1+1 Pternistis swainsoni. 2 Cisticola med mesläte. 1 obest. hackspett. 3+2+2 Pterocles bicinctus. 1 yellowbilled hornbill. 2 Urolestes. Ännu 1 capicola. 1 kudu ko. 6 zebror långt borta.

Några få kilometers sträcka är här relativt öppet landskap, man kan se fritt 150 - 200 meter åt vardera hållet, fläckvis ännu mera.

Km. 65426 kl 0645 artificiell damm t.v. Här dock intet att se utom 1 Coracias caudatus i träd. Runt dammen medelhögt gräs, som ej är mycket nedtrampat. 1 drongo. 1 black-crowned tchagra hörd.

1956
23 april
forts.
(89)

Vi fortsätta. 2 Pterocles bicinctus. 7 stora kudu kor nära håll. Blackcrowned tchagra åter hörd. Kort stopp för foto av Adansonia. 1 capicola och 1 drongo hörda. 1 capicola på vägen. 1 Pternistis swainsoni likaså.

Km. 65429 den loop som började km 65421 är slut. Vi komma åter ut på huvudvägen och taga mot Pafuri. Vegetation: fint och grönt gräs med lågvuxen parkskog. Sikt c 150 meter åt vardera hållet, stundom mera. 6 zebror. Corythaixoides och Strept. capicola hörda. 1 Coracias caudatus. 5 Phoeniculus purpureus. 3 Pternistis swainsoni på vägen. Flock på c 15 Serinus mozambicus. Några få små obestämda sångare, Cisticola el.dyl. Stopp för hackspett som hörs trumma; det befinnes vara 1 Thripias namaquus hanne på torrstam. Blackcrowned tchagra hörd. 1 capicola. 3 Pternistis swainsoni.

Stopp för rundtitt över mycket [redacted] flackt gräsland med (glesa) träd: intet sågs, trots noggrann utkik. Batis hörd. Vi fortsätta. 1 grey hornbill. 2+1 ladusvalor flyga över mot väster resp. sydväst. Några få Serinus mozambicus. 1+1 capicola i trädtopp. 2 ladusvalor ad (d.v.s. med långa stjärtar). 1 Coracias caudatus. 4 redbilled hornbills.

Km. 65434 vindpump t.h. Vi äro vid den plats där jag såg leoparden tillsammans med Jake i sept. 1955. 2 capicola på vägen, dessutom hörda på avstånd. Batis hörd. Minst 3 blue waxbills. 1 lärka, nästan säkert sabota. Grey hornbill hörd fint. 2 Poicephalus robustus flög förbi i finfint ljus! 1 drongo. 1 capicola. 1 Halcyon chelicuti; Pelle såg att den hade [redacted] tagit stor tusenfoting. Batis hörd. 3 oxpeckers flög över på avstånd. 1 Coracias naevius.

Km. 65437/8 kl 0810 liten konstgjord damm t.h.; därbakom ett stort baobabträd. Detta är den plats där jag och Jake såg den gamla stridsörnen så fint sistlidna september. Bubalornisbon i baobabträdet. Vi stanna och gå ner. Torrt gräs och buskar men även en del platt hällmark, några 100 kvadratmeter inalles. På denna tog jag 3 egendomliga långbenta tenebrionider samt några små Malachius-lika skalbaggar av samma typ som jag tog på klipporna vid norra lägret på Blouberg i januari 1955 och som av Koch sades vara av stort intresse. - Intet storvilt här. Elefantspår. Men ett särdeles roligt fågelfynd blev det här: Hirundo senegalensis monteiri!! Arten var förstås ny för oss båda, men rent ut sagt så var artbestämningen klar så snart de kom i gott ljus. Det var 2 ex. De flög omkring och lät höra ett gnällande läte, ungefär "njä" el. "njäk". De voro mycket stora och kraftigt byggda för att vara svalor. De hade vit strupe, och det vita fortsätter ned på frambröstet och ut på undre vingtäckarna (armtäckarna). Det vita är mycket väl avgränsat. Övriga undersidan varmt röd, ungefär samma färg som hos Hirundo semirufa. Vingar f.ö. mörka undertill. Övergump starkt rödbrun. Vita fläckar på stjärtpennorna ofta sedda.

OBS

Båda fåglarna ruggade starkt: en tydlig "ruggningslucka" syntes ungefär i gränsen mellan arm- och handpennorna.

Fåglarna verkade avgjort "hemvana" och stationära. De flög runt men fällde då och då intill varandra i torrträd. Åtminstone det ena (ev. båda ex.; ej tydligt angivet) hade de långa stjärtpennorna böjda åt samma håll, så att stjärten alltså blev assymmetrisk; detta kan väl tolkas som en effekt av ruvning i trång hålighet!? - Såvitt jag kan se är detta en observation av en för Sydafrikanska Unionen ny art. Vi studerade dem länge och gladdes storligen.

På denna plats även en flock på 35 pärlhöns. 1 ladusvala flög över. 2+2+2 Pterocles bicinctus i vägkanten. 1 white-backed vulture. impala sedd och hörd. grey hornbill hörd. Kl. 0835 1 gycklare hona ad kom över.

Kl. 0840 vi fortsätta. 2 yellowbilled hornbills. Vegetation: gräs och mopane, sikt mellan träden c 100 meter åt vardera hållet.

Km. 65441 kl 0850 stopp för svalor. Det befinnes vara 6 Hirundo senegalensis!! 1 drongo. 1 redbilled hornbill. Vi studerade svalorna förstås. Vid ett tillfälle blev de oroliga, alla samlade sig i flock och lät höra ett starkt gnällande, nasalt "knööke höööke ke ke knöö, knöö" (paus, därefter upprepat, o.s.v.).

Sedan vi stannat här fann vi att 8 ladusvalor hade fällt på några små torra kvistar i toppen på en c 5 meter hög mopanebuske.!! Pelle tog foto härav. 1 gycklare hona ad gled över. 1 Sylvietta. 1 impala hanne. Några obest. småf.

Vi fortsätta. 5 Phoeniculus purpureus.

Km. 65442/3 landskapet börjar bli kuperat, vägen krokigare, bushen tätare, sikten från bilen sämre. 1 redbilled hornbill. 1 ekorre. En rel. lång sträcka intet sett.

Km. 65447 och senare: vegetationen mycket tät, sikt t.v. blott c 50 meter, t.h. (där vi ofta ha en liten sänka) c 50 - 75 meter. 1+1 capicola. 1 obest. småf. Minst 4 kudus, tre kor, en praktfull ungtjur. 1 yellowbilled hornbill. 1 obestämd duva, kanske semitorquata. Ännu 1 obestämd duva, kanske chalcospilos. 2 grey hornbills hörda.

Km. 65452 grey hornbill åter hörd, två gånger. 1 capicola på vägen. 2 obestämda svalor. 2 kudus, en stor tjur och 1 stor ko. Ungefär 15 babianer.

Km. 65455 vägskälet. Vi taga t.v. för att komma fortast ner till floden. 1 tornsvala flög över, jag trodde först att det var Apus affinis, men sannolikt var det Chaetura (Telecanthura) ussheri; se nedan. 4 - 5 ladusvalor och 3 - 4 hussvalor sedda här!! Strax därefter ytterligare c 15 ladu- och 2 hussvalor!! 1 Francolinus natalensis. 2 Melittophagus bullockoides. 1 obestämd sunbird. 1 bulbul. 1 yellowbilled hornbill. 1+1 redbilled hornbill. 1 kretsande Haliaeetus vocifer i den dräkt som den har efter ungdräkten men innan den får "ren dräkt". Den ruggade; mellersta stjärtpennor utfallna. Ungefär 15 impalas. 2 kretsande örnar på stor höjd; art ej klar men troligast rapax. 7 impala hannar, varav 4 halvvuxna.

Vi hålla hela tiden åt vänster. 2 svarta helmet shrikes. Batis sedd och hörd. 3 Phoeniculus purpureus. Flera redbilled hornbills.

Km. 65458/9 kl c 0945 vi stanna. Jag känner inte riktigt igen terrängen, men strax efteråt befinnes det att vi kommit alldeles rätt. Vegetation: flat Acaciavegetation på ett c 200 meter brett bälte mellan berget t.v. och floden, Pafuri, t.h. Längs denna växer ståtlig riverine forest med väldiga skuggiga träd, Ficus m.m. Här är mycket att se: flera redbilled hornbills. 1 Lybius torquatus. Minst 1 hanne och 1 hona av whitebellied sunbird (talatala). 2 svarta helmet shrikes. 1 Streptopelia senegalensis (obs. hur fåtalig denna art är i vildmarken i Krugerparken jämfört (a) med frekvensen av capicola, (b) med frekvensen av senegalensis i kulturmark!). Streptopelia semitorquata hörd. Turtur chalcospilos hörd. 2 Onychognathus morio flög över berget. Hanne och hona av Aquila verreauxi lågt längs bergssidan, plus bo i branten (som dock ingalunda är särskilt hög eller svårklättrad) plus observation av hur ena fågeln slog av torrgrenar som togos till bomaterial plus observation av parning: Båda fåglarna flögo som vanligt efter varandra. Hannen fäller. Honan fortsätter c. 100 meter vidare men vänder, fäller bredvid hannen, som hoppar upp på hennes rygg och parar sig med henne. Även spelflykt av hannen sågs. Allt detta på några få minuter!! Pelle tog fotos!!

Vidare sågs här: några ladusvalor. 1, senare 2, Ptyonoprogne fuligula. Ännu 1 Hirundo senegalensis!! 1 Haliaeetus vocifer ad. kretsande högt uppe. 1 cardinal woodpecker hanne. Capicola sedd.

(101)

Jag gjorde inga anteckningar om djurens beteende på platsen, något som man alltid beklagar efteråt! Det är svårt att säga hur länge vi hade elefanterna framför oss, men det var en bra lång stund, och vid ett tillfälle, då en eller två ex. faktiskt var på väg upp på vår sida av floden var de väl knappt mer än 40 meter borta. Jag har noterat att dessa obsar gjordes omkring kl 0915.

1956
4 april
forts.

Slutligen gick de dock inåt skogen på andra sidan. Men strax därefter kom 1 elefant bakom oss, d.v.s. söderifrån, och gick lugnt över floden till samma sida där de 8 var.

Under vår vandring västerut senare såg vi först en liten hjord på 3 ex. på andra stranden. De rörde sig i tät och hög vegetation, delvis grov skog, och det var märkvärdigt vad litet man såg och hörde av dem fast de var alldeles nära stranden. Terrängen var kuperad här, delvis rätt brant. Ibland såg man hur en stor stam svajade eller hörde och ev. såg när en grov gren bräcktes. I kikare kunde man också ibland se hur något ex. skubbade sig mot en trädstam eller en mycket stor och omfångsrik termithög. De rörde sig sakta västerut.

(101)

Slutligen, när vi sakta gick och fick utsikt över floden mellan tät vegetation, kom en ensam elefant på andra sidan ner till floden mellan stora träd på ett ställe där stammar och gröna örter och slingerväxter hade fallit ut i floden. Djuret drack litet och slet sedan av rankor och [redacted] grenar till mat. Ett par gånger voro [redacted] grenarna så tjocka att elefanten inte fick av dem utan vidare; då släppte den efter med snabeln, tog ett nytt grepp, och drog allt vad den orkade. Då, till sist, gick alltihop av med ett brak, och sedan stod den där lugn och flegmatisk och tuggade i sig bitar stora som småträd. (om elefanterna)

Som ovan sagts, ha dessa anteckningar ej gjorts på platsen utan först vid renskrivningen.

För hemfärden har jag intet särskilt protokoll, däremot en (uppenbarligen ofullständig) lista på vad som sågs. [redacted] Den innehåller följande: Jardine's babbler en flock; Redbacked finch-lark en flock på 4 ex; Emberiza flaviventris sedd; Steganura paradisaea 1 hanne ungefär halvvägs, den fotograferades av Pelle; Coracias caudatas inalles 5 sedda på återresan; Streptopelia capicola allmän på hemvägen; Pterocles bicinctus ett par, hanne och hona, iakttaget; Pternistis swainsoni sedd flerstädes; och så slutligen Rhinoptilus chalcopterus 1 ex. sett omkr. kl 1630. Detta var intressant: fågeln var oerhört orädd, flög ej upp från vägen när vi passerade. Jag råkade köra just då, backade tillbaka och fick fågeln utomordentligt. Pelle tog flera rullar i både färg och svartvitt på 2,5 - 3,5 meters avstånd. Ej heller när vi startade på nytt flög den upp!!

Däggdjur på hemvägen: 3 elefanter i gles mopanepark, filmades av Pelle; vidare impala, likaledes sedd i mopanevegetation, dels en stor hanne, dels en medelstor hanne, dels ock en flock på 15 ex varav 1 stor hanne som höll sig litet avsides från de andra [redacted] exx i flocken. Dessutom sågos minst 4 kudus på hemvägen, i sällskap med zebror. Zebror sågos dels 1 ensam, dels 2, dels en flock på 5.

Efter återkomsten till Punda Maria såg vi 2 groundscraper thrushes vid rangerns hus på kvällen, och efter mörkrets inbrott hördes Scops (art ej angiven men det var förstås den vanliga lilla senegalensis).

+

Onsdagen den 25 april 1956.

Km. 65650 kl 0705: vi avresa från Punda Maria i fin morgonsol. Vid rangerns hus hördes Strept.semitorquata. 2 bulbuls. 1 capicola på vägen. 1 Coracias caudatus. 2 yellowbilled hornbills "preening" 1 Coracias caudatus flygande och 1 sittande. 1 Francolinus natalensis och 1+1+1+3+2 capicola på vägen.

1956
25 april.

Km. 65653 vägskälet där vägen mot Pafuri och stora vägen mot söder skiljas åt. Vi följa den sistnämnda. Ytterligare 1 Coracias caudatus sittande i torrträd. 1+1+1+1+2+1 capicola på vägen. 1 grey hornbill.

Vegetation: tämligen tät, risig och buskig parkskog med täml. högt gräs. Sikt därför ej god åt någondera hållet.

(102)

1+1 drongo. 1 Emberiza flaviventris hanne. 1 kortstjärtad glansstare. 1+1 ekorre. 1 capicola i vägkanten. 1 kolsvart Melierax gabar i trädtopp. 1 grå hök, troligen normalfärgad gabar, sedd strax efteråt. 1 elefant rätt nära, i tät skog. Den gick sakta sin väg.

Km. 65661-65663 mycket tätt och snärjigt. 1 Corythaixoides. 1 Cinnyris talatala hanne. 1 chalcospilos på vägen. 1 ekorre. 1 drongo. 3 - 4 Jardine's babblers.

Km. 65666 relativt öppen terräng, mycket öppnare än förut. Här flög 1 Hirundo senegalensis!!! Den fällde i torrträd på nära håll och studerades med stort utbyte; det befanns att ett annat ex av samma art redan satt här! 2 drongos. 1+2 grey hornbills. Vi stannade. De 2 Hirundo senegalensis flög sin väg innan Pelle fick fotogrejorna klara, men de voro snart tillbaka och flög runt över ett my. begränsat område länge, och nu fick Pelle flera flygbilder! De visade speciellt intresse för ett mycket grovt träd med de flesta grenar brutna och döda; detta träd stod på en stor grässlätt, alldeles flat och med my. glesa träd. 2 Passer griseus som satt i detta träd blev attackerade av svalorna! Ett tu tre - flög den ena svalan in i ett hål i spetsen av en bruten, grov, död gren! Svalorna blev tydligt oroliga när vi kom för nära trädet. Väl otvivelaktigt bo. Pelle tog en serie fotos av både terrängen, trädet och bogrenen. På denna plats även 2 hannar och 1 hona av Lagonosticta [redacted] jamesoni. Strept.capicola hörd.

Km. 65666 kl 0825 vi fortsätta. Black-crowned tchagra hörd 2 olika tillfällen. 2 redbacked finch-larks.

Strax härefter - [redacted] vägmätaren stod fortfarande på 65666 - kom vi till vägskälet, där Dzundweni loop grenar av från stora vägen. Vi tar in på loopen. Nästan genast blev det stopp för att hugga av grova mopanestammar som elefanter fällt över vägen.

Km. 65669 kl 0855 - 0920 vi stanna med Dzundweni till höger och god sikt över den lägre marken till vänster. Kafferast. Här en hel del att se: 1 blackheaded oriole. 2+3 Lagonosticta jamesoni. 2 coucals satt i låga buskar och solade sig och kliade sig. Ej mindre än 19 (!!) grey hornbills flög förbi längs Dzundwenis sluttning, ungefär mot S eller kanske SE. De kom förstås ej i samlad flock utan i enkel rad med flera meter eller några tiotal meter mellan varje, och med ett par något längre avbrott. 1 redbilled hornbill sedd och hörd. 4 ex. av en egendomlig skalbagge insamlades på torrstam här. 1 capicola. 1 Corythaixoides. Den stora grovt byggda Cisticolan (i.e. natalensis). 1 Hypochera hanne med vit näbb och röda ben sitter och sjunger. Vi fortsätta.

2 Pternistis swainsoni, den ene är en hanne och synnerligen orädd. Pelle tog foto på 3,75 m avstånd i färg. 1 grey hornbill. En flock babianer på drygt ett tiotal ses och hörs på nära håll. 1 Pytilia melba hanne. Några blue waxbills. [redacted] 1 Tchagra. Batis hörd. Fantastiska fjärilar av släktet Papilio sedda här. [redacted] 1 redbilled hornbill. 1 Cinnyris talatala. 1 Notopogonius leucomelas (syn. Tricholaema leuc.). 1+1 drongo. 1 tämligen liten grå sparvhök, säkert en ad. Den hade rött öga, täml. blekt gul vaxhud, stjärt otydligt tvärbandad (på mellersta pennorna), och den saknade vitt på övergumpen. Antagligen polyzonoides, vilket bör kontrolleras. 2 drongos. Relativt mycket obestämda småfåglar samt några blue waxbills. 1 Phoeniculus purpureus.

1 drongo. 1 svart mes med vita vingkanter. 2 småfåglar av Cisticola-typ med grått bröst, strupe och buk beige, brun hjässa, gråspräckliga vingtäckare.
1 drongo till. 2+1 Coracias caudatus.

Km. 65678 liten konstgjord damm. 3 grey hornbills. 2 Cisticola sp. 2 Eurocephalus. 1 Charadrius tricollaris. Flock på 7 obestämda waxbills. 1 drongo. 1 Coracias caudatus.

Vi fortsätta. 2 kudus, stor hanne, hona. 1 grey hornbill. Kl 1037 första kretsaren (rovfågel säkert, men art ej angiven). 4 kudu kor. 1 oxpecker i träd. 2 Coracias caudatus. 1 capicola. 1 Pternistis . 2 Fringillaria tahapisi. 2 white-backed vultures, glidande i rak kurs. Tchagra [redacted] sjunger (i.e. black-crowned!). 2 Batis hörda och sedda. 2 drongos. 2 obest. Cisticola. 1 svarthuvad oriole plus läte. 1 gycklare gammal fin hanne. 1 grey hornbill.

Km. 65681 kl 1055 det är mycket hett, stilla och molnfritt. Morgonens cirrusmoln försvunna. 1 Melittophagus pusillus. Några blue waxbills. 2 obest. kortstjärtade Cisticolas. 2 drongos på avstånd. Ytterl. 2+1 drongos. 5 Phoeniculus purpureus. 1 obest. väv̊are hona. 1+1+2+4+2 grey hornbills. 1 gycklare juv. 1+1 drongo. 1 Coracias caudatus. 1 obest. Cisticola. 1 blue waxbill. 2 impalas utan horn.

Vegetation här: risigt, tämligen tätt till ordentligt tätt. Sikt från bilen blott c 50 meter åt vardera hållet. Tidigare, t.ex. när vi passerade den lilla konstgjorda dammen nämnd km 65678, var det delvis mycket friare sikt, vi körde en stund längs en my. flack (knappt märkbar) sänka med Acacia xanthophloea.

3 Jardine's babblers. 1 impala hanne.

Km. 65684 vi korsa flodbädden. Den innehåller vatten t.h. men är torr t.v. Det är en liten flack flodbädd. Grey hornbill hörd här, antagligen även sedd. Pelle tog några fotos av landskapet. Vi äter var sin apelsin i hettan. Under uppehållet sågs: 2 Aquila rapax högt uppe, den ene gör långvarig parningsflykt. 1 Batis hörd, 1 annan dito sedd. Babblers. 1 Dryoscopus hanne sedd. 1 Upupa. 4 vita helmet shrikes. 5 waterbucks utan horn. Grey hornbill hörd. Sunbirds sp. ind. Hackspett sp. ind. hörs hacka. Ett gammalt hamerkop-bo.

(Forts.) 1 drongo. 1 glossy starling. 1 capicola. 1 grey hornbill. 1 Urolestes. 1 red hornbill.

Km. 65686 Dzundweni loop slut, vi komma åter ut på den direkta vägen och följa den söderut. Stark hetta! Vi stanna strax för att Pelle skall taga landskapsbilder: det är relativt öppen bush med gräs och glesa större träd, dessa dock sällan högre än 6 - 8 m. Sikt drygt 100 meter åt vardera hållet. Under stoppet ses 1 kretsande gycklare hanne ad och 1 dito hona ad, dock ej i sällskap. 1 Aquila rapax sedd (juv enligt Pelle). 1 Polemaëtus bellicosus ad också. Alla dessa 4 rovfåglar kretsande. Den gamle gycklarehannen slog en gång efter Aquila rapax.

Vi fortsätta. 1+1 grey hornbill. 1+1 Coracias caudatus. 1+1+1 drongos. 1 Tchagra. 3 Serinus mozambicus. 5 Phoeniculus purpureus. 2 Pternistis .

Km. 65693 ny loop till höger; den leder förstås också mot Shingwedzi men ej direkt utan längs Shingwedzi River. Vi taga in på denna loop. [redacted] 1 capicola. 1 cardinal woodpecker hona. 1 drongo. 1 Lamprocolius chalybaeus. 1 Serinus mozambicus.

Fortfarande km. 65693. Vi [redacted] ha nu t.v. en mycket flack, nästan omärklig sänka med en vindpump och småväxta palmer. I bushen bakom denna sänka, i rätt överskådlig terräng, ses en hjord på 11 roanantiloper. Stopp för att studera dem. Forts. snart. 2+1 capicola. 1+2+1 drongos. waxbill sp. 6 babblers. 1 grey hornbill. 2 zebror. 1 blackheaded oriole flög förbi. 1 gycklare hona ad kretsar på nära håll. 1 Myioparus plumbeus sedd utmärkt. Vägen svänger skarpt när vi nå fram till [redacted] en flodbädd med några meter höga kanter. I flodbädden några dyiga vattenhål med föga [redacted] vatten. Stopp: 1 Charadrius tricollaris här.

(104)

1 gycklare juv högt uppe, glidande i rak kurs. Gylling hörd. (104)

Km. 65697 stopp. 1 Steganura hanne. 1 Coracias caudatus med kort stjärt, väl ruggande, eller juv? 1 sparvhök såsom i morse (d.v.s. karaktärer desamma som angåvos för fågeln strax före km 65678). 1 drongo. 1 yellowbilled hornbill med mycket stor scolopendrid i näbben! 2 redbilled hornbills. 1 grey hornbill med byte. 5 vita helmet shrikes. 1 impala hanne. 2 kudus, hanne och hona.

1956
25 april
forts.

Vi köra nu tämligen länge parallellt med flodbädden och nära denna men utan att ha utsikt över den. Sådant händer ofta i Krugerparken. 1 Circaëtus cinereus kretsande lågt. 1 Melittophagus pusillus. 1 Nilaus med brett vitt i pannan, vitt ögonstreck ett stycke bakåt (intermediär mellan nr. 731 och 732 i Roberts!). Kort stjärt. Undersida silkesvit. Kanske icke klart vit övergump. Lätet var nytt för mig och synnerligen karakteristiskt:

(104)

hyck-hyrrrr .... hyck-hyrrrr .... o.s.v. Slutstavelsen var starkt rullande (som ofta i imitationsförsök brukar markeras r·r·r·r·r eller rrrr), och vokalljudet var tydligt y.

1 Thripias namaquua hanne (enligt Pelle hanne juv). Pelle såg också ett bo av hamerkop här.

Km. 65704 vi äro nu mycket nära flodbädden. Kasta ett öga bakåt (flodbädden har varit dold för oss sista sträckan) och tycka oss se stora vattenpölar i flodbädden. Stopp genast för att undersöka. 1 elefant går sakta upp från vattnet. Det är mycket riktigt stora fina vattensamlingar i flodbädden c 200 - 300 meter bort, bakom oss. Flodbädden kröker, och vattnet sträcker sig bortom kröken. Till vår stora häpnad står i vattnet en flock på 18 svarta storkar!!! Alldeles fritt synliga. (Det är väl onödigt att framhålla att det gällde Ciconia nigra, praktfulla att skåda. Åtminstone de flesta hade röda näbbar och röda ben, men tyvärr han jag ej granska alla i detalj. Självfallet intet spår till vitt på ryggen.). Pelle kröp genast ditåt med kameran i högsta hugg. Det gick lätt att dölja sig till att börja med, ty flodstranden var kuperad och risig delvis. Men storkarna voro påfallande skygga, [redacted] det blev oro i lägret snart, och alla lyfte och flög bort. Det var verkligen synd. I samma vatten även 1 grå häger och 1 Alopochen. Pelle rapporterade brown-hooded kingfisher. 2 Corythaixoides här, de lät höra det melodiska lätet "kåå kåå...", vilket hörs my. mindre ofta än det vanliga "goway". Minst 4 drongos sedda här. 1 Ceryle rudis. Bulbuls. Gylling hörd. Minst 4 kudus utan horn samt dessutom 1 tjur. Pelle rapporterade 1 Trachyphonus vaillantii. - Vi gjorde lunchpaus här och fortsatte sedan kl 1420.

2 Phoeniculus purpureus. 1 gycklare hona ad.

Km. 65705 stopp igen. I flodbädden, som här synes fritt t.h., är en kvarstående vattensamling. Här 2 waterbucks utan horn och en babianflock: c 7 ex sågos, bl.a. en hona med liten unge; men troligen var flocken större. 1 hamerkop. Vi gå ner till vattenpölen. Här anträffades 2 Charadrius tricollaris ad med 2 dunungar, ej över en vecka gamla! Pelle fotograferade ena dunungen. Dessutom vistades här en utvuxen ungfågel av Char. tricollaris; den var stor som en fullväxt fågel men saknade bröstband.

Vi fortsätta 1445. 3 hamerkops i display, läte "jick jick jick jirrrr". 6 Alopochen. 1 whitebellied sunbird hanne. 1 sparvhök, "samma som tidigare idag; tvärstrimmig i rostbrunt på hela undersidan". Vi titta bakåt och finna en stor buffeltjur stående mitt i flodbädden ett stycke bort. 4 oxpeckers satt på den. (Buffeln var ensam och verkade mager och ojämn i skinnet och i dålig form). Sylvietta hörd. Babian hörd.

Vi köra sakta tills vi se nästa vattenhål i flodbädden, km. 65708. Bikt över flodbädden ha vi ej oavbrutet från vägen. Här

fick vi se 3 ground hornbills (Bucorvus leadbeateri), alltid lika roliga att studera. Vidare 1 Indicator indicator, vitstrupad [redacted] och med tydligt röd bas på näbben, måste sålunda varit hona ad. 3 water dikkops. 3 Corythaixoides. Minst 4 drongos. Serinus mozambicus. 1 Hypochera hanne med röd näbb och röda ben; den hade ett par honor i sällskap. Den jagades bort från sin sittplats av en Hypochera hanne med vit näbb och vita eller ljusgrå ben! - Minst 6 Melittophagus bullockoides. 2 Mel. pusillus.

1952

25 april

Vi forts. 1530. 1 Clamator jacobinus. 1 coucal. Babblers. [redacted] 1 sparvhök, obestämd. 2 redbilled hornbills. 1 yellowbilled hornbill med en "maschoka"-larv i näbben. 3 drongos. 1 Francolinus natalensis. (Ungefär här:)

(105)

Kl. c 1540 - 1615 hade vi ett rätt styvt jobb att hugga bort en mycket grov mopanestam med grenar, som fällts av elefanter rakt över vägen. Till sist fick vi en öppning bred nog att köra igenom. Pelle filmade en del scener här; jag tog också litet. Det var en mycket het eftermiddag.

Vi fortsatte sedan genast. 1 sparvhök sp. till samt ännu 1 [redacted] strax efteråt. 1 Pternistis. 1 Francolinus natalensis. 1 capicola. Ett tiotal babianer och 4 - 5 Cercopithecus; båda arterna höll till helt nära varandra, i två träd som stodo så tätt att deras lövverk gick ihop. "2 små papegojor, cryptox." [redacted] 1 sparvhök sp.

Km. 65714 stopp för att se ut över flodbädden. 1 stor kudutjur på vår sida av flodbädden; den hade icke observerat oss. Pelle tog foto av den. 4 oxpeckers sutto på den, 3 med röd och 1 med mörk näbb, (den sistn. alltså juv!). En av dessa oxpeckers satt vid tjurens anus. 1+1+1 Francolinus natalensis. 1 redbilled hornbill. "Småpapegojor (1 sedd, minst 2 hörda) cryptoxanthus" [redacted]. 1+1+1 drongo. 3 babblers. Ytterl. 5 - 6 babblers. Två besök vid flodbädden gav intet; den var torr. Inga färska däggdjursspår här.

Km. 65717 sammanflöde av två torrfloder. Stopp för spaning, vilket gav 3 zebror. 3 Lamprocolius flög över. 13 Lamprocolius [redacted] sittande. 4 Corythaixoides. 2 drongos. 2 babblers i sällskap på vägen (ovanligt). 1 grön duva flög förbi. 1 Rhinopomastus. 1+1+2+1+1 capicola. 2+1+2 Francolinus natalensis. 1 Pternistis. 1 square-tailed drongo. 1+2+1 Lamprocolius. 3+1 babblers. 2 grey hornbills, varav 1 med maschoka-larv. 4 Phoeniculus purpureus. 1 Indicator indicator hanne. 1+4+1 drongos. (Slut på fullständig väg-census; se nedan).

Km. 65727 vägskälet. 2 ilsket kämpande impala hannar; de märkte oss ej. Här var ståndplats för vilt; gräs mycket avslitet. 1 Pternistis. Kl. 1735 1 liten fladdermus. Kl. 1737 1 dito. Kl. 1740 1 dito. Kl. 1742 1 Rhinoptilus chalcopterus i vägkanten. 4 drongos. Kl. 1743 2 små fladdermöss. Kl. 1744 1 dito. Kl. 1745 1 dito. Kl. 1746 2 dito. Kl. 1747 1 dito. [redacted] Kl. 1748 hare. - När vi korsa den breda torra flodbädden alldeles norr om Shingwedzi camp ses 1 impala hanne och 1 babian på sanden.

Km. 65738 kl. 1755 vi anlända till Shingwedzi camp och besöka herr superintendenten, som anvisar oss rum i AA-hyddan (Automobile Association).

Diverse kommentarer:

De sista 11 km (från ovannämnda vägskäl, vars avstånd från Shingwedzi på kartan anges till 6 miles) har det ej gjorts ordentligt protokoll. Det var fullt tillräckligt ljust för att se villebråd, men knappt för småfågel.

Detta var en mycket varm dag. Helt utan cumulusbildning. Dålig termik, varmluft högt upp förmodar jag. Detta väl orsaken till att så få kretsande rovfåglar sågs idag. Förutom några (relativt få) gycklare som ej flög högt såg jag blott 2 white-backed vultures och 2 Aquila rapax samt senare 1 lågt kretsande Circaëtus cinereus. Påfallande fattigt. Jag letade mycket efter högflygare. Vi stannade alldeles ovanligt ofta för att se på djurlivet i flodbädden, och jag kikade ofta uppåt men alltid med negativt resultat.

Även kvällen i Shingwedzi blev den varmaste hittills.

Torsdagen den 26 april 1956.

1956
26 april

Vi var uppe tidigt. Innan vi startade, såg jag några fladdermöss flyga omkring och slutligen komma och sätta sig, uppenbart för dagvila, i en palm i lägret c 5 - 6 meter över marken. Det var ju intressant att se att deras nattliga aktivitet varar så länge. Om man nu kan döma efter en enstaka observation. Det är också möjligt att företeelsen ej är regelbunden utan beroende av vädret, och det inflytande detta har på de flygande insekterna. Morgonen var nämligen mulen och mycket varm. Detta kan givetvis ha orsakat starkare resp. långvarigare aktivitet hos insekterna.

Km. 65738 kl 0600 vi starta för att köra Shigamani circular drive. Vi ha ett långt dagsprogram och kan därför tyvärr inte köra alltför sakta. 4 waterbuck honor utanför lägret. 2 impala hannar. Stor hjord på c 135 impalas.

(106)

Km. 65744/5 vägskälet. Här en flock på 10 stora impala hannar. 4 zebror. Vi fara södra vägen, alltså den som löper på södra sidan av Great Shingwedzi River mot sydväst. - Hittills ha vi farit genom ett öppet parklandskap med föga gräs och god sikt från bilen. [redacted] Fr.o.m. nu fram till km. 65749 blir det däremot täml. tät risig mopane med gräs och dålig sikt i vegetationen.

1+1 Francolinus natalensis.

Från km. 65749 åter öppnare, glesare mopane, och kort gräs. 1+3 Pternistis swainsoni. 1 grann waterbuck hanne ad på vägen. 1 capicola i träd. Kl 0625 1+1+1 capicola på vägen, dagens första med det beteendet. 2 drongos. 1 Urolestes på stort öppet område km. 65755. 1 obestämd hornbill. 1 capicola i träd. 2 Elanus tillsammans. Stopp här för rundtitt över stort öppet område med låg bush, men det gav intet. Strax därefter däremot 2 hyenor (fläckiga förstås) på vägen helt nära.

Km. 65757 kl 0638 vi stanna och gå ner till flodstranden. 2 Francolinus natalensis. 1 brownhooded kingfisher. Bulbuls. 1+1 Lagonosticta sp. 2 Jardine's babblers. Intet annat att se här.

Vi fortsätta. 4 impalas,stora hannar. 1+1+1 capicola på vägen, 2 impalas stora hannar på vägen. De sprang sedan länge framför oss. I lugnt språng var deras hastighet 32 km/tim., i snabbt språng, jagande varandra, var farten 45 km/tim. 3+1+1+1 capicola i trädtoppar. 2+1 Coracias caudatus. 1 obestämd, mycket mörk falk, stor som en tornfalk. 6 waterbucks, de flesta hannar av olika storlek. Vi fortsätta. Bromsarna äro dåliga, så det gäller att köra försiktigt men samtidigt, där så ske kan, inte alltför sakta. Ej idealiskt! 2+1 capicola på vägen. 2 waterbucks. 1 Coracias caudatus. [redacted] 1+1 capicola. 1 sparvhök av samma slag som vi såg ofta igår. 1 Corythaixoides. 1 grön duva med helgrön stjärt, stämmer bäst med bilden av delalandii (vilket det också säkert var!). 1 Poicephalus cryptoxanthus. 1 ekorre. 2 capicola. c 60 impalas i flock; jag ser flera hannar med halvvuxna horn men blott 1 stor hanne. 1+1 capicola på vägen.

Plötsligt dån: från höger bryter en stor buffelhjord fram och springer över vägen mycket nära. Säkert c 60 ex. sedda, men hjorden var [redacted] mycket större, vilket bevisades av spåren på vägen. Vi granskade dessa. Flera kalvar av storlek ungefär som mindre kvigor sågos. Det blev ett starkt väsen där hjorden sprang fram. Många mäktiga tjurar sedda. Några [redacted] ex. kom efter den övriga hjorden. - Batis hörd.

Km. 65772 titt över flodbädden. Gav dock intet utom 1 hamerkop. - 1 capicola på vägen. 1 frankolin, troligen natalensis, med 4 små kycklingar, springer över vägen. Vi fick ej upp dem igen, vilket var synd. Corythaixoides hörd.

Väder: det är fortfarande varmt, helt molnigt, och lugnt.

1 capicola i trädtopp samt 1 dito flygande.

Km. 65773/4 vägskälet före Shigamani. 1+4 capicola i trädtopp. strax därpå 12 capicola till!! 2+1+1 capicola flygande. 1 stor waterbuck hanne. 1 capicola i trädtopp.

Km. 65776 kl c 0745 vi äro framme vid Shigamani, där vägen slutar blint. Härlig utsikt i gråvädret över bushen och bergsknallarna med stora [redacted] baobabträd. Vi stannade rätt länge här och hade skönt och tittade, men utbytet var [redacted] måttligt. 3 waterbuck hannar. 2 klipspringers på stort block bland vegetation på berget ungefär i söder. 2 yellowbilled hornbills. Grey hornbill hörd, senare även sedd. Turtur chalcospilos hörd i två riktningar. Capicola flera sedda. 2 ekorrar. 1 dassie. Flera Corythaixoides. Inga kretsare, vilket knappt heller var att vänta i detta väder. 1 nästan säker ladusvala. 3 grey hornbills. Pelle observerade även 4 gröna duvor, 2 Dryoscopus cubla samt 1 eller ett par Poicephalus cryptoxanthus.

Efter att ha ätit litet startade vi återresan mot Shingwedzi kl 0930. 3 gycklare samtidigt: hanne ad, [redacted] hona ad, och en juv. En av de gamla fåglarna slår efter ungfågeln, därvid höres det egendomliga lätet samt ett ej mindre märkligt vingläte. Vingslagen äro som bekant hastiga för fågelns storlek [redacted] och alstra ett svårbeskrivbart läte. - 2 drongos. 1 Hypochera hanne med ljus näbb och grå ben. 1 småfågel av Cisticola-typ med grått bröst och grå flanker. Mycket capicola nära Shigamani.

Vi köra relativt fort på hemvägen och följa norra slingan, alltså den som går på norra sidan av flodbädden. Terrängen t.v. relativt lättöverskådlig, med flattoppade Acacior och kort gräs. Noterade ej alla duvor i början, men eljest fullständigt protokoll.

1 Pterocles bicinctus hanne. 80 impalas varav 5 - 6 stora hannar. 2 waterbuck, hanne och hona. 10 vita helmet shrikes. [redacted] 1+1 kudu, båda tjurar. Vi göra ett par korta tittar ner över flodbädden utan att se något. - 4 waterbuck honor, en av dem fotograferades av Pelle. Fin vilthjord till vänster: vi kör försiktigt av vägen och ett litet stycke in i det relativt öppna bush- och parklandskapet. Det är 6 elandantiloper, alla stora hannar, vidare 51 zebror, varav några få föl, samt 5 wildebeests. Några oxpeckers på elandantiloperna. Pelle fotograferar. - 1 Upupa. 1 impala. Corythaixoides. 1 redbilled hornbill. grey hornbill hörd och sedd. 1 gycklare juv sänker sig i brant kurva, ligger därvid alldeles "på kant" i luften. Viltet filmas av Pelle.

Vi fortsätta kl 1030. Över 20 impalas. 1 kudu. 1 impala hanne. Minst 6 waterbucks, 1 med horn, de andra 5 troligen utan horn. 1 kretsande gycklare hanne ad. 1 martial eagle (Polemaëtus) adult kretsar lågt. Havsörn (vocifer) höres, upptäckes; det är en ad. 1 obestämbar hög kretsare. 2 obest. svalor. Vi ha stannat för att bestämma fåglarna. Den gamle fine Polemaëtus kommer åter till synes, rätt lågt kretsande; runt omkring den svärma 2 hussvalor!! Jardine's babblers hörda. 3 vita helmet shrikes (eller 3) 3 redbilled hornbills.

Vi fortsätta åter. 2 impala hannar. 4 impala hannar. 17 impalas varav troligen bara 1 stor hanne. 10 impalas utan horn. 1 impala hanne. 10 impalas. 2 impala hannar. 5 waterbucks varav 3 kor och 2 kalvar. 3+1 waterbucks utan horn. 5 impala hannar. 1 gycklare adult. 2 white-backed vultures. 2 grey hornbills. 1 Coracias caudatus. 1 impala hanne.

Km. 65808. 1 waterbuck stor tjur med högra hornet brutet på mitten. 1 gycklare hona ad.

Km. 65810 vi korsa nu flodbädden igen. Intet [redacted] sett just här, men strax därefter en hjord på minst 12 waterbuck, varav 2 stora hannar, några honor, några kalvar. 1 impala hanne. Minst 1 zebra. 1 Upupa. 6 zebror. Hjord på över 150 impalas. 2 waterbucks utan horn.

Nu äro vi nära Shingwedzi. 1 waterbuck hanne. 1 kudu hanne. 1 waterbuck hanne. 1 waterbuck utan horn.

Km. 65818 kl c 1145 ankomst Shingwedzi. Här 1 svarthuvad sommargylling mycket fint samt 1 Dryoscopus cubla. Bredvid lägret sprang [redacted] ett par ekorrar, och 1 chalcospilos sedd.

Km. 65818 kl 1220 vi ha packat våra grejor och lämna Shingwedzi; taga norra och östra vägen mot Letaba. 1 Francolinus natalensis. 1 waterbuck juv. 1 hamerkop. 1 drongo. 1 white-backed vulture kretsande. 1 stor landsköldpadda på vägen, var ovanligt livlig och rörlig. Pelle tog fotos. 6 kortstjärtade glansstarar. 2 elefanter nära, stod och åt lugnt. Pelle tog bilder. 1 waterbuck. 1 impala hanne. 1 drongo. 5 waterbucks varav 1 hanne med små horn, de övriga utan horn. Ytterligare 2 waterbucks, troligen utan horn. 1 (Serinus) mozambicus. 1 gycklare juv, foto Pelle. 1+1 Coracius naevius. 2 Coracias caudatus sedda av Pelle. Den nyssnämnda unga gycklaren gick ner mot flodbädden till höger. 1 gycklare hanne ad passerar. Gamar sedda på avstånd (i träd och på marken vid flodbädden). Vi skynda ner dit. Här sitter c 40 white-backed vultures, 4 Torgos, [redacted] 1 ad och 1 juv Trigonoceps samt 2 Necrosyrtes. Från olika håll kom dessutom flygande 1 Torgos, 1 Trigonoceps ad samt 1 white-backed. De voro påtagligt intresserade av ansamlingen av gamar på marken men fällde ej. Pelle tog fotos. - 1 Hypochera hanne med röd näbb och röda ben. Några Lamprocolius chalybaeus. 1 Steganura med kort "segel". 1 drongo.

Väder: har ändrat sig. Hela morgonen och förmiddagen var det gråväder ehuru alldeles torrt. Kl. 1130 - 1220 bröts molntäcket upp, och nu är det fint solsken.

Efter 35 minuters uppehåll här fortsätta vi. 2 Pternistis swainsoni. 1 liten grå hök (Accipiter sp eller ev. Melierax gabar). 1+1 Hirundo smithii. 6 Phoeniculus purpureus. Babblers. Vi fara nu relativt länge utan att stanna.

Km. 65840 Crocodile Pool. Vi gå ner. Här: 2 hamerkops. 1 blacksmith plover. 1 Passer griseus. 1 Hypochera hanne med röd näbb och röda ben. 1 Ceryle rudis. Några waterbucks rusade bort. Havsörnboet i trädet alldeles intill, som jag studerade i sällskap med Jake sistlidna september, var fortfarande kvar förstås. 1 obestämd kungsfiskare. 1 Coracias caudatus. 2 Motacilla aguimp.

Vi starta igen, Klockan är 1430, vi äro alltså starkt försenade i jämförelse med det uppgjorda programmet. 1 Coracias caudatus. 1 gycklare hanne ad.

Km. 65842 flodbädden korsas. Här ses 2 redbilled hornbills, 3 kortstjärtade glansstarar (väl chalybaeus som vanligt), 3 Streptopelia senegalensis (ej talrik i [redacted] Krugerparken!), samt 1 Ceryle rudis. Vi fortsätta. 2 capicola. 1 chalybaeus. 1 drongo. 1+1 Coracias caudatus. 4+1 Corythaixoides. 1 hornbill sp. 2 Torgos högt kretsande. 1 Coracias naevius. - Alltefter sista flodkorsningen färdas vi genom ett platt landskap med mopanebush. Pelle stannar och tar ett par bilder. Här är fågelfattigt. (Niethammer och Hoesch m.fl. ange uttryckligen att mopanevegetation har en deciderat fattig fågelfauna. G.Rck, vid renskrivn.).

Km. 65862 kl. 1520. 1 Coracias naevius. 2 Phoeniculus purpureus, vilka utförde display mot varandra. 2 grey hornbills. 1 capicola. 2+1+1+1+1 Coracias caudatus.

Km. 65870 1 Strept.senegalensis. 1 Coracias caudatus. 1 steenbok. Black-crowned tchagra hörd fint. Km. 65871 3+1 redfaced colies sedda och hörda. 2+2 kortstjärtade glansstarar.

Km. 65873/4 1 Coracias naevius i torrtopp, relativt skygg. 1 Circaëtus cinereus kretsar. 1 gycklare hanne ad och 1 dito hona ad kretsa tillsammans. Pelle tar fotos. Hannen gör display flight, slår häftiga djupa slag med vingarna varvid det egendomliga vinglätet höres starkt. Grey hornbill hörd. 2 obestämbara gamar kretsa på enorm höjd.

Väder: det är en varm eftermiddag(med klar sol).

1 Francolinus natalensis. 1 Turnix? (i realiteten nästan säker). C 40 kortstjärtade glansstarar i flock. 1 Upupa.

Km. 65875. Vi ha [redacted] en god sträcka följt Lebombo Hills. Nu svänger vägen av från bergsfoten och går ut över flat mark. Vi stanna här kortvarigt men se inte mycket: 1 Melittophagus pusillus. Dryoscopus cubla hörd och (Pelle) sedd. Pelle såg även Turdus libonyanus (Kurrichaine thrush) i ett buskage här.

Vi fortsätta. Vi köra relativt fort genom ett my. flackt landskap med tät mopane bush och enstaka träd. 1 Pternistis swainsoni. 1 duva, trol. capicola. 1 Coracias caudatus i ruggning: laterala stjärtpennor utväxande.. Pelle såg 1 Strept.senegalensis.

Km. 65880 kl 1620 2+1 kortstjärtade glansstarar. 1+1 Coracias caudatus. 1+1+1+2+1 capicola. 1+3+1 Pternistis swainsoni. 1 obestämd hornbill. 1+1+2+c 17 capicola! 1 Rhinoptilus chalcopterus. 1+1+1 Coracias caudatus. Ytterl. c 10+10+3 capicola! De flesta capicola spridda eller i småflockar tämligen nära en vindpump km. 65885. Månne samlade för att dricka? 1 Coracias naevius.

Km. 65886 vi ha nu ett flackt kärrdrag till höger med vidsträckta gräsmarker och en ny vindpump. Vid denna 4 zebror, och i torrträd intill 2 capicola. 2 osäkra Pternistis lyfte. 2+1 Coracias caudatus. 2+1+2 capicola. Ännu 1 zebra. 2 kortstjärtade glansstarar. Ännu 1 Coracias caudatus. Ytterligare summa 15+10+5+4 capicola. 1 Glaucidium perlatum. 2 Phoeniculus purpureus. Jag tog en stor trevlig [redacted] buprestid som flög och slutligen satte sig på en mopanebuske. 1 Coracias caudatus. 3 kortstjärtade glansstarar. 4 Urolestes.

Km. 65891 punktering på höger bakdäck. Efter en stunds arbete var däcket bytt, och kl 1728 fortsatte vi. Nu är det givetvis uteslutet att komma till Letaba i dagsljus.

1 Pternistis swainsoni. 2 Francolinus natalensis. 4 Bubalornis i trädtopp. 2 coucals. 1 Coracias caudatus. Många capicola. Hanne och hona av Pterocles bicinctus. 2 Aquila rapax sitta i högt torrträd i gräsdraget. 1 hamerkop. 1 Coracias caudatus.

Km. 65899 kl 1735 vi äro framme vid vägkorset (26 miles norr om Letaba, längs vägen). 1 havsörn ad sätter sig i träd nära vägkorset. Vi taga den östra vägen mot Letaba. 1 Coracias caudatus. Kl. 1740 1 liten fladdermus. Kl. 1745 ännu 1 dito. 1 redcrested korhaan på vägen. 1 hare. 1 nattskärra. 2+2+2 Pterocles bicinctus. Ytterligare 2 dito. 1 Rhinoptilus chalcopterus. [redacted] Fladdermöss. 1+1+1+2+1+1+1 nattskärror på vägen. 1 något osäker dikkop likaså. 1+1 Pterocles. 2+1 nattskärror.

Vi korsa Letaba River. - Spännande äventyr vid korsningen av ett mindre flodlopp med vatten i (Nwanedzi River?, se kartan). Vägen gick rakt och flackt, därefter plötslig krök och alldeles bakom denna en kort men brant backe ner i flodbädden, där vatten stod över vägen. Bromsarna hade varit dåliga sista dagarna och fungerade nu inte alls. Vi plumsade i som f-n, kom igenom och rullade av farten upp litet grann på motsatta sidan, men motorn stannade, och eftersom vi inte hade några bromsar så rullade vi bakåt. Gudskelov var det dock ingen vägbank eller andra speciella svårigheter, utan vi stannade snart i vägkanten mot buskar och örter. Efter några försök startade motorn igen, och vi fortsatte all right. -

På sträckan mellan Letaba Rivers korsande och Letaba camp sågs endast följande: summa 4 nattskärror, de verkade små och korta i kroppen. 1 något osäker grass owl, 1 Bubo africanus. 1 harunge. Ett par obestämda fåglar. 1 Rhinoptilus chalcopterus.

Km. 65945 kl 1905 ankomst Letaba camp. Rangern var borta på patrull längs portugisiska gränsen, men hans fru var hemma och anvisade oss en mycket trevlig rondavel med fri sikt över stora flodkröken nedanför lägret.

I Letaba på kvällen: Scops owl hörd. Charadrius tricollaris hörd. Warthogs hörda.

Tillägg: 1 Cercopithecus sedd snart efter vårt uppehåll vid de många gamarna.

Fredagen den 27 april 1956.

Vi steg upp 0530. Jag hade föreslagit att vi skulle tillbringa morgonen i lägret och studera fågellivet där och i det relativt stora, öppna och trevliga området där floden flyter nedanför lägret. Det kan bevakas rätt väl från lägret. Vi följde denna plan.

Det var kyligt före soluppgången. Diverse läten hördes, bl.a. flodhäst. Det befanns att 7 vuxna flodhästar låg i floden alldeles nedanför lägret. Dessutom syntes på avstånd en ensam flodhäst simma. Just när Pelle tog bilder av de 7 som var i flock, kom en ensam flodhäst simmande förbi medströms, men den hörde tydligen icke till hjorden. - På de 7 flodhästarna, som alltså låg ute i vattnet med bara huvud och rygg synliga, sprang 1 Motacilla aguimp, och vid upprepade tillfällen satt 4 rödnäbbade oxpeckers på dem - en oväntad syn åtminstone för mig.

Havsörn (Haliaeetus vocifer) hördes ropa upprepade gånger, bl.a. i gryningen c 10 - 15 minuter före soluppgången.

Cinnyris talatala hanne sedd.

Bulbuls allmänna.

Steganura, spetsstjärtad, med mycket lång stjärt, flög över; strax därefter ännu ett ex. dito.

Hypochera hanne med klart röd näbb och tydligt, ehuru något mindre starkt, röda ben, observerades. Dräkten var svart med purpurglans.

Passer griseus allmän, fotograferades av Pelle.

Hirundo smithii 2 ex sågos; de flög omkring men fällde ibland på taket av en av rondavlarna.

Riparia paludicola flera ex. flygande över floden nästan hela morgonen. (Även vid middagstiden omkr. kl. 1200 voro de att se på samma ställe).

Tornsvala 1 ex sett. Den hade otydligt vitt eller gråvitt på övergumpen. Stjärt kluven ehuru ej djupt. Vit strupe. Snarast Apus caffer, men jag blev ej helt övertygad: vingslagen var för stela, stjärten ej så djupt kluven som den borde varit, och fågeln verkade ej så smäcker som caffer. (Anm. vid renskrivningen: måhända ung caffer?? Men åtskilligt tyder på att detta var en annan art).

Francoliner skrek på morgonen. Fr. natalensis hörd med säkerhet, troligen även Pt. swainsoni.

Blacksmith plover 2 ex, dels på grundbankar ute i vattnet, dels inne på lägerplanen.

Pärlhöns: stor flock på c 35 ex kom till floden på morgonen.

Otis kori (Choriotis kori, "Gom-pou") kom på morgonen i solskenet flygande å det praktfullaste förbi lägret. Flög längs floden motströms. Följdes väl 6 - 700 meter, [redacted] innan den svängde av till vänster och flög in över skogen. 1 ex.

Alopochen 2 ex sedda, utgjorde tydligen ett par.

Grön duva (Treron, jag förmodar delalandii) flera ex flög ut ur en trädkrona mitt emot vår hydda på morgonen.

Streptopelia senegalensis 1 ex på den nyröjda marken i södra delen av lägret.

Streptopelia decipiens: först hördes lätet länge. Det låter: "Huuh! kokoko-okokoko." Första stavelsen betonad, plötslig, liksom överraskat. Raden av "ko..." snabb, mera otydlig mot slutet, med typisk klangfärg av duva. Till sist fick vi se fågeln mycket bra i en trädkrona mitt inne i lägret. Alla karaktärerna sågos nu fint: det var en klar Streptopelia med lång mörk näbb, tämligen brett nackband, brett vitt på stjärten, röd ögonring och gul iris. "Häckande" har jag noterat i anteckningarna; jag vill minnas att vi såg boet bredvid den i trädkronan.

Kortstjärtad glansstare några enstaka ex.

Melittophagus [redacted] bullockoides: kl. 0815 kom plötsligt 16 ex flygande över lägret och floden. Lätet, det nasala "njääk njäk" (kan även härmas med vokal mera på a), hört som vanligt.

Streptopelia capicola sedd och hörd.

Turtur chalcospilos hörd av Pelle.

Poice-phalus cryptoxanthus 2 + 2 sedda.

Anas capensis (Nigeon) 2 ex sedda. De låg på stranden och var länge obestämbara i det starka motljuset på morgonen, men till sist fick vi dem fint.

Turdus libonyanus (Kurrichaine thrush): jag såg 1 ex i lägret.

1956

(111)

Vanlig drongo 1 sedd.
Square-tailed drongo 2.
Sylvietta hörd.
Lybius torquatus hörd och sedd.
Gycklare 1 juv.
Accipiter sp. eller Melierax gabar: 1 liten grå hök med bred vit övergump sågs kretsa över lägret.
Ladusvala: 4 ex. flög över mot N eller NE kl c 0900.

1956
27 april
forts.
(111)

Förutom de ovan omtalade flodhästarna sågos endast följande däggdjur:
Waterbuck: 1 hanne med ena hornet brutet sågs ligga på sanden på andra sidan floden tidigt på morgonen; gick sedan inåt skogen.
Impala: en flock sedd på andra stranden. 0740 - 0800 går flocken långsamt ner och dricker.

Km. 65948 kl. 0915 vi starta för att köra slingan som går längs floden närmast söder ■ (och öster) om lägret och sedan tillbaka genaste vägen. 1 grey hornbill. 2 Coracias caudatus. 1 gycklare hona ad. 2 impala hannar juv med rätt små enkelböjda horn, vars spetsar ännu konvergera. 1 yellowbilled hornbill. 2 pearl-breasted swallows. De fällde i torrträd, och Pelle såg dem para sig. 1 hussvala! 1 obestämd svala, sannolikt grey-rumped men säker blev jag tyvärr ej. 2 elefanter hade länge vandrat ■■ på vägen; slutligen hade de gått ner i floden, där vi såg dem.
Km. 65955 2 Torgos kretsande. kudu, stor hanne och hona. C. 4 impala hannar.
Det blir mycket hett igen.
1 Melittophagus pusillus. 1 havsörn ad i träd vid floden.
Km. 65956 1 Hypochera hanne med röd näbb och röda ben. 1 waterbuck hanne ad.-13 Serinus mozambicus, 1 Steganura hanne i prakt-dräkt men utan stjärt, 4+3 Lamprocolius chalybaeus samt 1+1 capicola, alla på vägbanan. 1+1 groundscraper thrush. 1 Hypochera hanne. 1 gycklare juv lågt, foto Pelle. Samtidigt 1 annan gycklare juv på avstånd. 1 svart stork flög norrut i solskenet på måttligt håll!! 1 Trigonoceps vix ad kretsar; över densamma ses c 12 obestämbara svalor och 1 obestämbar tornsvala. Redbacked finch-lark hanne och hona. Några obest. småfåglar. 1 gycklare hanne ad. Batis hörd. 1 drongo.
En lång stund massor av elefantspår och avrivna mopanekvistar längs vägen. Terräng: mopanebush med relativt kort, gult gräs. Därför mycket bättre överskådligt än exempelvis igår. Till vänster om vägen, i regel på kort avstånd, löper floden (men den är ej synlig eller lättöverskådlig på långt när hela tiden).
Km. 65963 vi göra titt över floden och se 1 havsörn med., 1 Circaëtus av osäker art i ungdräkt, och 4 Blacksmith plovers.
Km. 65964 ånyo en bra utsiktspunkt över floden, men blott ett par blacksmith plovers sedda. - 2+1 bulbuls. 2 kortstjärtade glansstarar. 1 stor mörk giraff på sluttningen mot floden, helt nära. Enstaka impalas på avstånd. Stor impala hanne helt nära.
Km. 65968 fortfarande elefantspår längs vägen, flera stycken. 1 impala hanne. 4+1 zebror.
Km. 65970 åter ut på huvudvägen, vi taga mot Letaba igen. 1 Coracias caudatus. 2 impala hannar. 1 chalcospilos. 1 osäker groundscraper thrush. Vi köra långsamt genom mopanebush, som ofta ej är särskilt tät; sikt genom buskvegetationen c 75 meter åt vardera hållet. Mellan buskarna kort gulrött gräs. C 5 impalas utan horn. Några pärlhöns.
Km. 65977 vi äro åter vid avtagsvägen där slingan löper ut från huvudvägen nära Letaba. 1 impala hanne här. 1 Coracias caudatus i högt träd. Här, nära Letaba, är vegetationen av parkskogskaraktär, sikt genom vegetationen fortfarande god. 1 white-backed vulture kretsar. På avstånd 1+2 obestämda kretsare. 2 Aquila rapax kretsa. 1 Torgos likaså. 1 Melittophagus bullockoides. 1 Eurocephalus. C 20 impalas utan horn.

Km. 659?1 kl. 1128 åter i Letaba. Vi packade och donade och beredde oss att fara igen men fick litet tid att se på fågel i lägret och över floden. Därvid: 2 black-faced colies. 1 Trachyphonus vaillantii. 5 blacksmith plovers vid vattnet. De 2 Anas capensis (S.Afr. Wigeon) voro kvar. Riparia paludicola likaså. 2 Alopochen. Pelle såg 1 Dryoscopus cubla hanne. 4 Apus horus flög runt, sågos mycket fint och studerades noga. (Den tidigare nämnda underliga tornsvalan kan ev. ha varit en ung horus?? Med hänsyn till det"otydliga vita eller gråvita" på övergumpen kan det [redacted] absolut inte ha varit en gammal normalfärgad horus!). Flera Streptopelia senegalensis vid rangerns hus. - Några flodhästar syntes ånyo, grundligt nedsänkta i floden.

1952 27 april forts.

(112)

Km. 65982 kl. 1240 vi starta på sista sträckan, mot Malopene. Det är hett. 1 Coracias caudatus i högt träd. Strax därefter ändrar sig vegetationstypen, det blir tät mopane bush med sikt genom vegetationen bara c 40 meter åt vardera hållet, eller mindre. Pelle kör mycket sakta. 1 drongo; [redacted] därefter en liten stund utan att något ses. 3 stora kudu kor. 2 ground-scraper thrushes.

Km. 65988 2 Lamprocolius chalybaeus i dött träd. 2 obestämda småfåglar.

Km. 65989 vägskälet. Gärna skulle vi velat fara norrut igen, men tiden tillåter det inte, och vi köra rakt fram mot Malopene. Fortfarande mopane bush med högst måttlig sikt, i medeltal c 50 meter åt vardera hållet. 1 impala stor hanne, foto Pelle.

Det är hett, och svag cumulusbildning.

Vi fortsätta. Strax efter starten 1 zebra med föl. De gick in [redacted] i bushen innan vi stannat länge. 5 oxpeckers flög över. Inne i bushen synas ytterligare 2 zebror. 1 obest. småfågel. C 8 impalas varav endast 1 stor hanne. 1 jättelik och ovanligt mörk kudutjur.

Km. 65993 2 obest. småfåglar. 5 zebror. 1 groundscraper thrush.

Km. 65995 mopanevegetationen en aning högre, mera parklik.

Km. 65996 1 drongo. 5 Phoeniculus purpureus.

Km. 65999/66000 fortfarande samma biotop. Km. 66000 litet kärrdrag. 2 elefanter stå på nära håll till vänster, 2 andra upptäckas till höger på litet längre avstånd; ev. är där mer än 2 ex. där. 1 Aquila rapax kretsar lågt. 1 Coracias caudatus långt borta. De 2 elefanterna till höger nalkas och korsa vägen bakom bilen; den ene av dessa var relativt liten och sprang ett stycke med förhållandevis lätt språng. Ytterligare en elefant, också den ganska [redacted] liten, kommer från höger och går över vägen bakom bilen. Jardine's babbler hörd.

Vi göra långt uppehåll här, och Pelle tar både film, svartvitfoto och färgfoto av elefanterna. Elefanterna gick så sakta mot sydväst genom bushen och det mera parkliknande landskapet som förhärskar här längs kärrdraget. Alla 5 elefanterna hade betar.

Km. 66000 kl. 1350 start igen. 1 obestämbar kretsare på enorm höjd.

Km. 66001 kl. 1352 stopp för 1 Coracias naevius. Pelle fick 3 färgbilder innan den flög sin väg. Den satt väl till.

Km. 66003 stopp för att Pelle skall filma termitstack. Solen, som var dold bakom ett cumulusmoln, kom fram så småningom igen, och Pelle tog en del [redacted] filmbilder av stacken och vegetationen, dellvis med mig som skala. Sedan tog jag på motsvarande sätt Pelle i samma miljö. 3 trevliga skalbaggar här. 2 lärkor här i bushen, jag brukar kalla dem "sabota", vilket åtminstone ofta är rätt, men andra arter torde åtminstone vara tänkbara ibland.

Vi starta kl. 1412 igen. 1 eller 2 drongos. 1 osäker Phoeniculus purpureus. 1 Coracias caudatus. 1 grey hornbill. 2 sabota larks. 1 Coracias naevius till vänster på fint håll, men den flög tyvärr innan den fastnade på plåten. Strax därefter 1 Coracias caudatus, likaledes till vänster i fint ljus. Detta vid km. 66010 kl. 1425. Pelle tar både film och telefotos av den, [redacted] och vi flytta oss ett par gånger för att få den i andra vinklar. Till sist flyger den dock iväg.

1956

(113)

Vi fortsätta men stanna strax igen, vägmätaren fortfarande på km. 66010. 2 grey hornbills. Fortsätta sedan genom bush med gräs, sikt genom vegetationen [redacted] i regel c 50 meter åt vardera hållet. Km. 66013 sänka med vindpump till vänster. Intet djur sett.

1956
27 april
forts.
och slut.

Km. 66018 korsa ny sänka. 1 yellowbilled hornbill.

Km. 66019 2 capicola. Vi fara fortfarande i enformig mopane bush.

Km. 66021 stopp för att fotografera ny termithög kl. 1450. [redacted] Start kl. 1500 igen efter tre muggar citronsaft. 1+1 obest. småfågel. Minst 3 Phoeniculus purpureus.

(113)

Km. 66022 öppnare plats [redacted] vid sänka med stora träd. Stopp för fotografering av 1 Coracias caudatus i trädtopp. Svartvitt och färg. Start 1506. 1 hornbill, nästan säkert yellowbilled. 2 Eurocephalus. 1 bergsäker yellowbilled hornbill med mäktig gul näbb och rött på det nakna området runt ögat.

Km. [redacted] 66026/7 2 kudutjurar med icke fullvuxna horn. Strax därefter ännu 1 Coracias naevius till vänster om vägen i gott ljus. Tur! Pelle fick många fotos här. Detta[redacted] ex. av naevius hade tydlig, rätt stor vit nackfläck. 1 Coracias caudatus på avstånd. Fortsätta 1525. 1 groundscraper thrush. 1 Pterocles bicinctus hanne på vägen. Väldiga termitstackar.

Km. 66031 kl. 1535 Malopene gate. Vi släpptes ut utan svårighet. Den trilska vakten som vägrade att släppa in oss för några dagar sedan var där. Han fick ingen dricks, men hans medhjälpare hugnades relativt frikostigt.

Vi starta omedelbart mot Gravelotte. Intet ordnat protokoll fört. Jag har endast noterat att yellowbilled hornbills, Coracias caudatus, flera groundscraper thrushes m m sågs. Endast 1 rovfågel sedd, och det var en gycklare ad. 2 Corvus albus.

Därefter inga anteckningar.

Sejouren i Kruger National Park slut för denna gång.

Här: Krugerparkens gräns.

(114)

Några kommentarer till protokollet från Kruger National Park, april 1956

1. Till sid. 69 m.fl. ställen: den svarta mesen med vita vingkanter. Arten är klar. Endast en mes med detta utseende finnes i Krugerparken. Men det råder stor oenighet om vad denna form bör heta, både ifråga om art- och rasnamn, släktskap med vissa liknande former etc. Jag anser att den tillhör samma art som brukar gå under namnet leucomelas. Eftersom namnförvirringen varit avsevärd, underlät jag avsiktligt att sätta ut artnamn i färdprotokollet. Kanske är rätta artnamnet Parus niger.

april 1956

2. Till sid. 69: de kortstjärtade glansstararna Lamprocolius nitens, L. chalybaeus, L. chloropterus och L. corruscus (Roberts nr 737, 738, 739 och 740; den sistnämnda kallas av Roberts Notopholia corrusca) äro åtminstone till en början mycket svåra att skilja i fält. På Transvaals högplatå, t.ex. runt Pretoria, och f.ö. i större delen av inre Sydafrika förekommer uppenbart endast en art regelbundet, nämligen nitens. Jag känner överhuvudtaget inte något fynd av andra arter, av dessa fyra, därifrån. På the lowveld, exempelvis i Krugerparken, är chalybaeus med säkerhet den allmännaste och kanske den enda, eller enda regelbundna, arten. Jag har under 1955 lärt mig vissa goda fältkaraktärer som skilja nitens och chalybaeus, och sedan dess har jag blivit övertygad om att nitens ej finnes (regelbundet) på the (alltmera) lowveld. Det är högst sannolikt att alla observationer av glansstarar av denna habitus i Krugerparken hänför sig till chalybaeus. Dock är det givetvis vanskligt att vara kategorisk: dels ser man ofta flockar som ej kunna bestämmas längre än till "kortstjärtade glansstarar", dels är jag ännu ej klar över corruscus' status i Krugerparken, ehuru jag tror att det är en kuststart. -

(114)

Man kan vara så gott som säker på att chloropterus ej förekommer i Krugerparken, men försiktighet måste iakttagas, speciellt i nordligaste delen, runt Pafuri etc.

3. Till sid. 78: trappen ifråga måste ovillkorligen vara Lissotis melanogaster, nr 227 i Roberts. Den är regelbunden och ej sällsynt i the lowveld. - Roberts' nr 218, Neotis ludwigii, förekommer ej i the lowveld, men jag känner den väl från de mycket torra delarna av Sydvästafrika och har sett den i det inre av Kapprovinsen m.fl. ställen.

4. Till sid. 79 m.fl. ställen: Den "spetsstjärtade Steganura" som ofta omnämnes är alltid S. paradisaea, nr. 852 i Roberts. Orsaken varför jag ej använder det vetenskapliga namnet är delvis densamma som ifråga om mesen härovan. Det råder nämligen stor tvekan om den spetsstjärtade formen och de trubbstjärtade formerna (aucupum, obtusa etc.) äro raser av samma art eller om två olika raskretsar böra urskiljas. Namnsvårigheter ha följt härav. Intet som helst tvivel alltså om vilken form vi såg i Krugerparken, ~~alltså~~.

5. Till sid. 79, jämför sid. 85: namnet på ugglan rättat, skall vara Glaucidium perlatum.

6. Till sid. 80 m.fl. ställen: artangivelsen "sabota lark" eller dylikt bör fattas snarare som en kort, för praktiskt bruk avsedd anteckning än en kategorisk bestämning. Det är visserligen klart, att sabota förekommer i Krugerparken, och högst sannolikt är den allmän där. Jag känner arten från många delar av Sydafrika och kan även skilja den från åtskilliga andra arter lärkor, som äro m.l.m. lika. Men lärkfaunan i Krugerparken är uppenbarligen

FORTS

(115)

Några kommentarer till protokollet från Kruger National Park, april 1956, forts.

april 1956

ganska bristfälligt känd, och i varje fall kan man inte utesluta möjligheten att andra arter, som eventuellt kunna vara lika sabota i utseende och/eller uppträdande, förekomma där. Därför vill jag inte taga ansvaret för att alla lärkor, som i mina protokoll figurera under namnet sabota, verkligen tillhöra denna art. Detta är skälet varför jag oftast satt namnet inom citationstecken eller på annat sätt antytt att bestämningen är provisorisk. Det hade varit riktigare att skriva "lärka av sabota-typ" eller dylikt, ty står ett artnamn utan inskränkning, så betyder det den givna arten och ingenting annat. Men ibland, när det är bråttom, måste man använda förkortade beteckningar, och det kan väl försvaras om det uttryckligen angives hur det bör fattas!

7. Till sid. 91 ff: Nyala-antilop kallas ofta inyala också. Jag föredrar beteckningen nyala för att få mindre likhet med impala.

8. Till sid. 93: anteckningen om beteendet hos Steganura. Orden "precis som hos ad" äro meningslösa, ty fågeln var ju i adult dräkt ehuru stjärten saknades, vare sig detta nu berodde på ruggning eller skada. Antagligen har jag avsett att skriva "precis som hos en hanne ad med normal stjärt".

9. Till sid. 94-101: protokollet för 24 april är tyvärr hastigt hopkommet och ej så bra som jag skulle önska. Artlistan och kommentarerna skrevos på platsen, men kommentarerna borde ha varit utförligare; och jag är inte säker på att artlistan är alldeles fullständig. - I de fall, då kommentarerna tillfogats senare, har detta angivits i texten.

(115)

10. Såvida ej motsatsen säges i texten, har jag antecknat allt som överhuvudtaget setts.

Nya Kommentarer till ovanstående text på sidorna 114 och 115:

I samband med renskrivandet av fältanteckningarna gjorde jag en provisorisk paginering just av avsnittet från Krugerparken april 1956, eftersom detta renskrevs före det övriga. Hänvisningarna till sidorna i denna provisoriska paginering skulle blivit helt vilseledande nu, när allt renskrivits; och det var svårt att få den tidiga renskriften snygg, om alla sidohänvisningar måste ändras. Därför nyskrev jag dessa sidor (114-115) den 29 juli 1989 med ändrade sidohänvisningar men i övrigt oförändrad text. Texten återspeglar alltså min kunskap år 1956 eller rättare något senare, ungefär 1958, när originalanteckningarna renskrevs första gången.

Lund 1989-07-29

Gustaf Rudebeck

1956 Ungefär 5 - 11 maj 1956. (116)

1956
5-11 maj
(116)

Observera att det kom mycket regn i Pretoria ungefär under tiden 5 - 11 maj 1956. Ännu en av de sista av dessa dagar, antingen 10 eller 11 maj, flög Apus affinis över museet i flock, med sitt typiska ~~hemm~~ "sirrande" eller snarare snabbt "stötande" låte, som, när det utstötes samtidigt av många individer, blir till en sirrande kör. Fåglarna hade alltså icke av regnet lockats att lämna sina häckplatser (de häckar ju i städens centrum på höga byggnader). Detta är anmärkningsvärt, eftersom väl häcktiden är åtminstone i huvudsak avslutad så sent som i maj (kanske betydligt tidigare?). Å andra sidan blev de varje morgon förekommande flockflygningarna, varvid ovanstående läte ständigt hörres, mindre intensiva redan omkring 5 - 15 mars.

14 maj 1956. (117) (117)

1956
14 maj
(117)

Färden till Kalahari Gemsbok National Park startade från Transvaal Museum kl 1000. Deltagare: Dr. FitzSimons, Dr. Koch, Mr. Davis, Dr. Meeser (veterinär), Dr. Niels [redacted] Bolwig, Mr. Labuschagne, Dr. Munro, fotografen Schack, Pelle Swanberg, jag, samt några vars namn jag ännu inte känner. Samson följde också med.

Vi hade fått oss tilldelad en rätt dålig gammal Ford van. Det upplystes att den började jazza vid höga hastigheter. Pelle körde den, och i densamma åkte även Bolwig och jag. Farten ofta hård, upp till 70 miles i timmen, vilket var avgjort obehagligt. Det befanns att vagnen icke endast jazzade utan även att bromsen tog mycket ojämnt och snett. Påfrestande.

Vi for Pretoria - Krugersdorp - Randfontein - Potchefsstroom - - Klerksdorp - Wolmaransstad - Schweizer Reneke - Vryburg - - Kuruman. Kafferast i Randfontein och lunch i Klerksdorp. Vi anlände Kuruman kl 1940.

Fågel på vägen: ej noggrann dagbok. Fiskaal, Myrmecocichla formicivora, och duvor (senegalensis) allmänna på långa sträckor. Flera white-quilled korhaans sedda. 1 fiscal flycatcher nära Wolmaransstad. Stephanibyx coronatus avgjort allmän väster om Klerksdorp. Stor flock (100-tals ex) av vårtstare, Creatophora, ett tiotal miles före Klerksdorp, på sträckan mellan [redacted] Hartbeesfontein och K. - Endast 7 rovfåglar sedda: strax efter Randfontein 1 Elanus, sedan 1+1 Falco rupicoloides på de närmaste 100 km, därefter ytterl. 1+1+1 Elanus med stora avstånd mellan varje plus 1 obestämd falk, trol. rupicoloides. Allt detta före Vryburg, sedan blev det mörkt. - 1 stork (Ciconia ciconia) stod helt stillsamt i östra utkanten av Vryburg på ett öppet fält. - Plocepasser allmän. 1 svarthakad buskskvätta sedd på eftermiddagen.

15 maj 1956.

Frostig morgon. Vi gick till den berömda källan "the Eye of Kuruman", en mycket märklig plats och relativt oförstörd i så måtto som att den bevarats ren och rikt flödande, även om omgivningarna naturligtvis drastiskt förändrats! Den ligger nu i en liten fridfull park. Ljummet, mycket klart vatten. Krabbor och fiskar syntes i dammen som matas av källan.

En utomordentligt anmärkningsvärd fågeliakttagelse gjordes på morgonen i Kuruman. [redacted] Kl 0835 - 0845, mitt över torget vid Grand Hotel och omgivande byggnader, flög c 30 - 40 tornsvalor. Storlek som Apus apus, men färg rätt ljust brungrå, strupe ljusare, men intet vitt på buk eller översida, och intet "mottled" var att se. Kort och gott, fåglarna var enfärgade så när som på den ljusare strupen. Stjärt kluven men ej djupt (se skiss här). - Lätet var "sírrr...", hört flera gånger, rätt likt Apus apus. - De flesta flög i flock tätt tillsammans på c 100 m höjd, men flera ex (1, 2, 2 etc) kom ibland lågt över oss, vid upprepade tillfällen blott 15 m över våra huvuden. - Jag vet absolut säkert att någon tornsvala med detta utseende icke är känd från Kapprovinsen. Det var ju alldeles tydligt att fåglarna hade hemortsrätt i trakten, antagligen i staden. Närmast till hands ligger väl antagandet att det är en blek ras av barbatus (bradfieldi eller obeskriven ras), men något ännu mera intressant är visst inte otänkbart. - Vädret var klart och lugnt och stark morgonsol.

Över torget i Kuruman flög även 1+1 Ptyonoprogne fuligula. -

Efter starten från Kuruman flera Bradornis infuscatus på telefontråden; de var rel. små och rödbruna i jämförelse med dem som jag såg i Kaokoveld 1951 (där arten var allmän). - Vidare vid damm c 30 miles nordväst Kuruman enstaka (1+2) Stephanibyx coronatus. 3 Pterocles namaqua också. Myrm. formicivora. Flera

1956
15 maj
forts.
(118)

småflockar Pterocles namaqua. Lanius collaris subcoronatus (som väntat; obs det rätt sällsynta fallet då två raser äro lätta att skilja i fält!). Några Sporopipes squamifrons.

Dikgatlon kl 1000, mile 78690. Här bl a 1 Coracias caudatus och 1 shaft-tailed whydah hanne med stjärt av full längd. 1 drongo. 1 Strept senegalensis. 1 Sporopipes. 4 ob småf (Bradornis? samt annat). 2+5+1+1+1+2 ob småf. 1 Kalahari scrub robin nästan säker. 1+1+1+1 drongo. Summa 40 ob småf. 1 Laniarius atrococcineus. - Vägen [redacted] går i floddalen. 2 Cape glossy starlings. 1+1 Cape mossies. 1 Sporopipes. 1 Bradornis mariquensis. 1 Stephanibyx. 1 yellowbilled hornbill (!!!) med delvis rött på näbbkanterna. Stor överraskning för mig att den förekommer här. Strax därefter ännu 1 dylik på telefonstolpe! 1 groundsquirrel. 1 Melierax. 1 namaqua dove. [redacted] 1+1 Sporopipes. 2 Strept, trol. seneg., och 1 säker seneg. Flock 6 ob småf. 1 Cape mossie.

Vi kör hela tiden i floddalen. Vegetation: bush, men mycket överskådligt nästan hela tiden. H.o.d. röda dyner men ej nakna utan med buskar. 1+1 Bradornis infuscatus (ej helt säkra). Shaft-tailed whydah hanne och hona. 1 Strept. seneg. 1 glossy starling.

Voorsig mile 78705. Halt. Summa 5+2+1 ob småf. 1 Bradornis infuscatus. 1 Colius sp. 1+1 drongo. 1 namaqua dove. 1 glossy starling. 1+1 Prinia. 5 Dicrocercus hirundineus på telefontråden; ny art för Pelle. Kort stopp för densamma. 5+1+1+2 namaqua doves. 1 mossie. Mossie hanne och hona. Flera + 5+5 ob småf. 1 Sporopipes plus mycket flera. 1+1+1 drongo. Vävare byggde bon. 2 Melierax på en och samma telefonstolpe. 6-8 små Serinus. 1+1 Sporopipes.

Mile 78720 kl 1100 c 10 mossies vid farm. 2 Serinus.

" 78722 kl 1107 rast för en kopp té. Start kl 1115 igen. Här sågs 1 kalahari scrub robin. - 1+1+1 drongo. 3 namaqua doves. Summa 4 plus ytterl. några få ob småf. - 1 Burchells glossy starling (Lamprotornis australis) flög rakt framför bilen. 1 Melierax musicus i högt träd. 1+1 kortstj. glossy starlings (uppenbart Cape Glossy, Lamprocolius nitens). 2+3+1+1 drongos. 1 Oenanthe pileata. 1+1+1 Coracias caudatus. 2 ground squirrels. 1 Sporopipes. 1+1 Burchells glossy starling i högt träd! 1 osäker Brad. infuscatus. 2 Stephanibyx vid bensinpump (sliten mark). 1 yellowbilled hornbill. 1 drongo, 1 Burchells glossy starling, 2 Stephanibyx, 1 yellowbilled hornbill.

Mile 78732 farm (Obs: högst osäkert om vägmätaren visar rätt på detta gamla skrälle till bil). Här en flock Creatophora i trädtopp. Flera kalahari scrub robins. 1 Coracias caudatus.

Mile 78734 avtagsvägen till Tsabong i Bechuanaland. 1 Coracias caudatus. Flera kortstj. glossy starlings. Bon av Plocepasser. Glesa grova träd, talrikt med lägre, ofta döende träd. Sand. Gräs. Varmt. 1 Melierax. 1 glossy starling. Ytterl. 1+3 kortstjärtade glossy starlings. 3+1+1 namaqua doves. 2 hornbills enligt Bolwig! 1+1+2+flera Sporopipes. Över 20 ob småf. 1+2+2 ground squirrels. 1+flera kalahari scrub robins.

Mile 78742 kl 1152 Kykkop Halt. Namaqua dove hanne och hona samt 1 ex till. 30-40 ob småf, åtm delvis mossies, men även annat. 1+1 drongos. 2 Serinus.

Mile 78747 2 relativt små bon av Philetairus i ett ovanligt grovt högt träd. Strax därpå 2 bon i ett dött träd samt 1 bo i ett annat träd. Gles parkskog, avstånd mellan större träden c 75-100 m. - 1+1+1+1 drongos. Några + 3 ob småf. 1 kortstjärtad glossy starling. 1+1 drongos. Omkr 75-100 ob småf vid farm; däri en del mossies men även canaries m m. Mest småfinkar. 2+2 kortstj. glossy starlings. 5 små bon av Philetairus i ett stort träd. Flera meters avstånd mellan vart och ett av dessa bon. Fåglar också sedda. 1 drongo. Summa 10 ob småf, delvis otvivelaktigt Sporopipes.

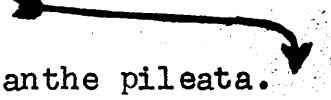
1956
15 maj
forts
(119)

1 bo av Philetairus, c 1 m i diameter, minst 9 m högt i träd enligt skiss här. 1 namaqua dove. 1 stort Philetairusbo. Ännu 1 dylikt. 3 små Philetairusbon i ett träd på c 5 m höjd. 1 Burchells glossy starling. 1 Laniarius atrococcineus. Över 15 ob småf. 1 täml litet Philetairusbo på 7 m höjd. 1 Dicrocercus hirundineus. 1 Melierax ad på telefonstolpe. 1 kortstj glossy starling. 1 Burchells stare i trädtopp. 1 obest kungsfiskare i torrt trädlandskap. 1 yellowbilled hornbill. 3 kortstj glossy starlings. 1 Burchells stare.

Mile 78762 Zunki (Zemki??) Halt kl 1228. 1 Coracias caudata. Kort stopp för gamar: flera Torgos fällande och kretsande, samt c 15 ljusmantlade gamar, nästan säkert både Cape Vulture (coprotheres) och Whitebacked Vulture (africanus). Därtill 1 Necrosyrtes monachus. - Vi fortsatte. 1 my osäker Nilaus. 1 sekreterarfågel. 1+1 Oenanthe pileata. Summa c 15-20 ob småf (däri Prinia, Sporopipes, chats m m). Observera att inga lärkor ses där vi kör!

Mile 78769 1 Dicrocercus hirundineus och nära densamma hanne och hona av jättetrappen Otis (Choriotis) kori; de promenerade värdigt på marken. 1 knappt medelstort bo av Philetairus. Kort stopp här. - 1 drongo. 1 Philetairus-bo i högt dött träd, där även 15 ex av Philetairus. Ännu 1 medelstort bo av dito samt därefter 4 dito bon i ett dött träd. Bona bebodda. Summa 10 ob småf. 2 medelstora Philetairus-bon i ett träd. Sedan, nära varandra, 1 medelstort bo av dito i ett träd och 3 täml små bon av dito i ett träd. Några Creatophora (vårtstarar). 1+1 Philetairus-bon i olika träd.

Mile 78772 stopp. 1 Melierax nära. Forts. 1 Oenanthe pileata. 1 medelstort Philetairus-bo i lummigt träd. Bebott. 1 Sporopipes. 1+1 Bradornis mariquensis. 2 täml små Philetairusbon i ett träd. 1+1 drongo. Inalles över 20 ob småf. 1+2 Burchells starlings. 1+1 yellowbilled hornbills. Stor flock på c 50 ob småf. 1 namaqua dove. 1 Coracias caudata. 1 medelstort Philetairus-bo. 1 kretsande rovfågel, stor som en fiskgjuse, med ljust tegelröd undersida (obs: icke sand-reflex). 1 bateleur ad! c 5 Sporopipes. Ytterl några småf, bl a Sporopipes. 2 täml stora Philetairus-bon i ett träd. 1 Oenanthe pileata. Några Sporopipes m fl småf. 1 ground squirrel. 1 täml stort Philetairus-bo i träd. 2+1 Myrmecocichla.

Mile 78786 nu kör vi ut på ett mera öppet område, med gräs och små buskar (under c 6 dm i höjd) samt låga dyner med spridda buskar. 1+1 Oenanthe pileata. Täml många Sporopipes. 1 torrt träd m 1 stort Philetairus-bo. 1 träd m 1 medelstort dito. 1 träd m 2 små dito. 3 ground squirrels. 1 Falco tinnunculus rupicola. 1 knappt medelstort Philetairus-bo. 1 my stort, långsträckt dito i dött träd enligt skiss här: 1 Oena capensis.

Mile 78790 Mora (!!) kl 1325. 1+1 Oenanthe pileata. 1 Melierax ung eller med. på telefonstolpe. 1 stort Philetairus-bo. 1 stort och 1 medelstort dito (bebott) i ett träd. Flera delvis hopbyggda, bebodda dito i ett träd. Ytterl. 1 stort välbesatt dito.

Mile 78794 stopp vid farm. Bilen, som blott 22 miles tidigare enligt Pelle haft tanken halvfylld, var nu nästan läns på bensin. - 1 kretsande Necrosyrtes och 1 dito Torgos. 1 sittande och 6 kretsande gråmantlade gamar (jag förmodar whitebacked). 1 Melierax ad och 1 dito juv. Spridda småf. 3 Stephanibyx coronatus. 2 små Philetairus-bon i ett träd. 1 litet dito. 1 Oenanthe pileata. Omkr 10-15 ob småf inalles.

1956
15 maj
forts.
(120)

Mile 78800 stopp för lunch kl 1400 - 1420. Fortsatte sedan och såg 1 Strept (näst säkert senegalensis). 10-15 blandade småf. 1 stort Philetairus-bo lågt nere i grovt träd. 1 Falco tinnunculus rupicola. 1 medelstort Philetairus-bo. Observera att fiskaaler (Lanius collaris) saknas här! 1 kolossalt Philetairus-bo i flera plan, m 1 m sammanbyggda, tydligen resultatet av flera bon som förenats. 1 drongo. 5 små till ytterst små Philetairus-bon i ett träd; de minsta var ej mycket större än Ploce-passer-bon.

Mile 78805 stopp vid bensinpump. 1 Strept capicola. Några cape mossies. Några vävare med rött näbb och rött huvud, art oklar. - Vi fortsatte härifrån kl 1435. 1 Oenanthe pileata. 1 liten hök, Accipiter sp. eller gabar. 1 Coracias caudata. 1 drongo. 1 ground squirrel. 1 stort Philetairus-bo; samt i annat träd ett litet ditto (trädet torrt). 1 liten höggul Serinus. Vidare bon av Philetairus: 1 täml stort, bebott; 3 små i ett träd; 1 täml litet i torrträd. 1 Strept. Minst 1+1+1+1+1 Oenanthe pileata. Summa 15+1+4+2 ob småf. 1 drongo. Stephanibyx coronatus hörd, därefter 2 sedda. 1 Myrm formicivora. 1 Bradornis mariquensis. 1 Falco tinnunculus rupicola.

Mile 78815 kl 1455 3 medelstora Philetairus-bon i ett träd. Ett av dem ovanligt lågt. Bona bebodda. (Obs: givetvis torde de flesta bon vara bebodda. Uttrycket "bebott bo" användes här endast då det särskilt observerats att ex av Ph. socius hållit till vid boet). - Här öppnare, torrare "dyner" med sandgräs, f ö gräs, småbuskar, enstaka småträd; mycket öppet. 1+1+1+1+1 Oenanthe pileata. 1 Falco tinnunculus rupicola my nära bilen, flög framför den. 1 Oena capensis. 1 knappt medelstort Philetairus-bo i torrträd. [redacted] tillräckligt grova träd är här mycket fåtaliga. 1+1+1 ob småf. 1+1 Oenanthe pileata. Summa 4 ob småf. 1 gul Serinus. 1 täml stort Philetairus-bo i [redacted] dött, brutet träd. 1 gycklare hanne ad ses fälla. 1 Melierax musicus ad.

Mile 78823 nu åter mera träd. 1 Oenanthe pileata. 3 Coracias caudata tillsammans. 1 gycklare ad på långt håll. 1 Falco tinnunculus rupicola nära. 1 Melierax ad nära. 1+1+1+2+2+1 ob småf. Ännu 1 Falco tinn rupicola. 3 Corvus capensis. 1 Oena. 1 Oenanthe pileata. 2 drongos. 1 my stort Philetairus-bo, bebott, i ovanligt stort torrträd. - Lång paus, intet sett. 1 Melierax.

Mile 78835 kl 1525. 1+2+1 ob småf. 1+1 kortstj glansstare. Minst 5 bon av Philetairus i ett träd: 1 kolossalt, 1 rätt stort, 3 täml små, de 3 sista på samma gren; de övriga, m 1 m förenade, lägre ned i trädet. Hela trädet fullbehängt enl skiss här:

1 Melierax juv. 1 Oenanthe pileata. 2 Stephanibyx coronatus. 1 Coracias caudata. 15-20 ob småf. 1 Falco tinn rupicola nära. 1 trasigt litet Philetairus-bo i torrträd.

Mile 78841,8 kl 1535 Stopp vid bensinpump på ett litet öde ställe vid namn Staansaam. Här en flock på 11 kortstj glansstarar. Även 8 Strept capicola, några sparvar etc. 2 fina lanner falcons (biarmicus) kom hit, flög runt lågt över marken, nästan ryttlande. - 3 Stephanibyx.

Vi forts 1608. 1 Coracias caudata. 1+1+1+3 drongos. Enstaka Sporopipes m m. Ung. 4 ob småf. 1+1 Stephanibyx. 1 yellowbilled hornbill. 1 liten sittande hök (Accipiter säkert) med vitaktig undersida. 1 Rhinopomastus!! Här också

1956
15 maj
forts

mycket småfågel, dels en flock på över 100, dels c 10; troligen delvis Philetairus och mossies, men ej klart; och trol andra arter också. 1+1+c 3 kortstj glansstarar. 1+1 Strept. [redacted] 1+1 Coracias caudata. 1 Oenanthe pileata. 2+1 Stephanibyx. 1 Falco tinn rupicola och 1 Coracias caudata tillsammans; de flög my nära varandra. Ej jagande eller ofredande varandra. 1+1 yellowbilled hornbill. 2+1+1 Strept.

Mile 78853,4 stor farm. Här 3 Ptyonoprogne. 1 Melierax. 1 Falco tinn rupicola. 6 Strept lyfte vid vägen. 1+2 drongos. 1+1 Coracias caudata. 1 yellowbilled hornbill. 3+1 Stephanibyx. 2+1 Strept. 1 medelstort Philetairus-bo i högt träd. 2 Burchells starlings.

Mile 78861,6. Vägskälet vi väntat på. Kalahari Gemsbok Park 35 miles mot N, Upington 175 miles mot S, Kuruman (alltså den vägen på vilken vi kom) 236 miles mot Ö. Vi ta norrut. Det är varmt och mulet; moln av cirrus-typ eller [redacted] höga slöjor konvergera mot [redacted] W-NW (eller synas i W-NW?), kanske antydande ett lågtryck däruppåt (?). Några regnstänk! - Vi färdas i floddalen. - 1 Phoeniculus. 1 Coracias caudata. 1 måttligt stort Philetairus-bo [redacted] högt uppe i grovt träd. 1 litet dito bo i grovt träd. 1 Otis (Choriotis) kori! 1+1 Melierax ad. Ännu 1 Melierax. Summa 3 ob. småf. 1+1 Oenanthe pileata. 1 ryttlande falk, näst säkert tinn rupicola. 1+1 småf, högst sannolikt Sporopipes.

Mile 78876 1 stort och 1 jättestort Philetairus-bo i ett my. grovt träd. - Träden glesa mot slutet. Därefter praktiskt taget inga träd. Flodbädden platt, med vegetation av s k "klappers" (en Asclepiadacé, tror jag; [redacted] dess fruktsamlingar inom ett tunt hölje som "smäller upp" om man klämmer på det) och kort gräs. Till vänster en sluttande röd dyn, delvis med gräs, delvis bar. - Nu föga fågel. Summa 6 ob småf. 3+2 Stephanibyx. Ytterl 2 ob. småf. 1 my. litet och därintill 1 litet, toppformat bo av Philetairus i ett träd; detta vid mile 78888,4, och det var det första stora trädet på milhåll (svenska mil!). Dessa bon satt mycket lågt, deras undre yta troligen blott **2,0 - 2,4 m** över marken; siffran skattad av mig. - 1 Oenanthe pileata. 2+2 Stephanibyx. 2 ob småf. Ungefär 40+5+c 20+3+ +4+2 springboks; trevligt! 1 vit stork (Ciconia ciconia) högst oväntat; den står nära vägen, lyfter och följer [redacted] bilen. Dess näbb är mörk. - 2 Stephanibyx. - Nu är det blott 300 m kvar till [redacted] lägret vid Twee Rivieren. Ankomst dit mile 78895 kl 1720.

Efter att ha packat ur och arrangerat oss, gick Koch och jag en runda med colemanlampan på insektfångst på närmaste dyn. Bra utbyte. Men Koch lade allting om vartannat i burkarna, så att mycket av utbytet blev förstört, exempelvis en myrlejonslända, en vit och mycket spröd gräshoppa med kolossalt långa antenner, som enligt Koch heter Comicus, m m).

Sedan satte vi oss framför husen för mat, förfriskningar och ljusfångst. Den första tenebrionid som jag tog här, mitt framför fötterna på Koch förresten, var enligt Kochs egna ord ny får vetenskapen. Den hade ett vitt sandöverdrag. Koch tog den i sitt rör. - Kvällen var varm; kl c 19 var temp. enl Swanberg 18° C. Det var också lugnt och delvis mulet, varför ljusfångsten blev god. - Omkr kl 2130, just när vi lagt oss, blåste det plötsligt upp och blev regn, rätt starkt, men ej långvarigt; blott ett par mm. föll. Högst oväntat, minst sagt.

Det rådde trevlig stämning på kvällen. Stephanibyx hörd.

16 maj

16 maj 1956. Vi steg upp 0700. Fint väder, ej kallt. Mycket långvariga förberedelser för jobbet (sådant var oundvikligt, det kunde man tyvärr förutsäga). Diverse ompackningar, omplaceringar, nya order, etc etc etc. Först kl 0958 kom vi iväg! Dessförinnan litet fågelstudier vid lägret:

Oenanthe pileata, några Ptyonoprogne fuligula, plenty of namaqua doves, flera Strept capicola, 1 utsökt Melierax (som alltid, om ej annorlunda säges, den stora arten, musicus, och ej gabar!), vidare några ex av short-tailed whydah hannar, utan stjärt men f ö i [redacted] praktdräkt. 1 Quelea quelea, 2 hannar och 1 hona av Amadina erythrocephala, några tiotal Cape mossies, några Philetairus, 5+3+ytterl några [redacted] namaqua sandgrouse (Pterocles namaqua). De flesta fåglarna attraherades av en ytterst liten vattensamling om blott c. 1 m i diameter, som låg nedanför husen. Även Philetairus och Melierax kom dit. Philetairus och Pterocles namaqua drack omkr kl 0830, den sistnämnda även senare. - Några Stephanibyx också sedda. - Kl 0930 kom några kor till vattenpölen och drack ur den helt och hållet, så att intet vatten var kvar!! En flock på c 12-14 Amadina var kvar där; oroade flög de omkring; deras läte var ett rätt sparvlikt "tjipp tjipp" eller (på närmare håll) "tjöj tjöj", med litet "gnällande" klangfärg.

2 Vanessa cardui (tistelfjärilar) satt och solade sig på ett litet område där det var lä för den nordostliga vinden.

Kl 0935 kom 9 Creatophora (vårtstarar) och fällde i trädtopp, flög sedan ner till vattnet (vattenplatsen), och flög åter bort 0940, [redacted] ett ex kvar till 0942. Kl 0945 sågs en ensam Pterocles [redacted] flyga bort från den lilla vattensamlingen; Pelle såg den fint och förklarade bestämt att det var Pt. burchellii; alla karaktärer sedda. 1 oerhört grant gul liten Serinus-hanne med hona sågs också; att döma av Roberts måste det vara flaviventris subsp.

Kl 0958 bär det iväg norrut längs Nossob. Pelle och jag sitter bak i Labuschagnes bil. Mile vid starten 21397. Herr Labuschagne är, om jag minns titeln rätt, [redacted] chief liaison officer vid National Parks Board; det är han som organiserat denna expedition. Han är effektiv och viljestark och mycket vänlig och förtjust över att hans planer på vetenskaplig utforskning av Kalahari Gemsbok National Park nu börjar förverkligas; men han är naturligtvis, liksom de flesta andra boer, inte överdrivet kultiverad, och tyvärr har han inte mycket begrepp om hur [redacted] arbete av detta slag bör gå till. Jag anser [redacted] absolut att man kan nå en hel del intressanta resultat genom en förståndigt utförd "väg-census" inom olika områden, givetvis under förutsättning att man kan fåglarnas vanor och vet metodens begränsning. Men att sitta bak i en bil som kör relativt fort och inte stannar när man vill, det ger inte mycket av värde. Trots detta förde vi förstås protokoll så gott det gick, och det blev som följer.

2 vårtstarar följer en kossa, hoppar [redacted] på marken formligen under buken på djuret. 1 Oenanthe pileata. 1+2 Stephanibyx. 1+1 ob småf. 1 sekreterarfågel. 1 liggande springbok. 3 andra springbokke, en av dem "studsar". 1 Melierax ad går på marken! 1 Oenanthe pileata. 10 ob småf. 16+23+1+4 springbokke. 2 namaqua doves.

Mile 21399,9 stopp ett slag. Vi fortsätta snart. Det är alldeles hopplöst att göra en god census under dessa förhållanden, vilket måste ihågkommas vid bearbetning (om den nu lönar sig i fråga om detta avsnitt!). 1 kretsande gycklare juv. 1 Oenanthe pileata. Nu är vi vid confluence of Auob och Nossob River Beds. Vi fortsätta upp längs Nossob. Philetairus hörd. 3 springbokke. 1 Melierax ad på marken. 5 ob småf lyfta. 1+1 Oenanthe pileata. 1 Bradornis infuscatus. 1 Cisticola sp. 1 Oe pileata.

Mile 21401 stopp igen. Flera Serinus flaviventris. Flera Oe. pileata. Pelle fann 3 bon av Sporopipes i en buske av Acacia hemitoxylon (reservation för arten och artnamnets stavning). 2 kretsande Torgos-gamar. Flera Sporopipes. Några röda lärkor. Prinia flavicans. Cisticola sp.

Vi forts. 1 Melierax ad i träd med Philetairus-bon, av vilka ett ligger mycket lågt. Strax därinvid ännu 1 träd av Acacia

1956
16 maj
forts.
(123)

giraffae med bon av dito. Pelle tar fotos. Under bona äggskal samt en nerfallen späd unge liggande död. På den satt 1 tenebrionid av släktet Eurychore samt 2 andra tenebrionider in copula; alla tre åt av den döda fågelungen (eller åtm. "slickade" på den). Dessa Philetairus-bon var vid mile [redacted] 21401/02. De satt som sagt delvis mycket lågt. Strukturen syntes mycket tydligt; själva mynningarna omgivas av styva nedåtriktade gräsströn (stjälkar) som sitta ungefär parallellt, dock något "vridna", d v s ej i alldeles samma [redacted] riktning som ingångshålets längsaxel. Dessa styva grässtjälkar gör det svårt att föra in en hand i bomynningen. - Massor av bomaterial låg i grenklykorna, det var formligen som halmstackar.

(Vi forts.). 1 lanner falcon. 1 Myrm. form. 5+några ob småf. 1 gemsbok (mile 21402). 1+1 Oe pileata. 2+1 Myrm.form. 21 springbokke. 1 Rhinoptilus africanus, den flög upp nära bilen. 1 gemsbok hona med långa tunna horn. 10 Philetairus i buske; intet bo där. 1 Myrm.form.m.mat i näbben. Ytterl 2+1 Myrm form. 1 Oe pileata. 1 Falco rupicoloides på öppet område, lyfter och slår efter 1 Melierax ad. Enstaka grova Acacia giraffae i flodbäddden. Stephanibyx hörd. 1 springbok. 4 Stephanibyx helt nära. 1 Myrm.form. ses hoppa ner i stort hål (grävt av Orycteropus?), men vi stannade naturligtvis inte för den sakens skull. 1 ground squirrel. 1 springbok. 1 Oe.pileata. 10 red hartebeests varav en liten kalv! Enst.Sporopipes. 2 Myrm.form, varav 1 ovanligt nog i trädtopp. 1+1 groundsquirrels. 39 springbokke. 1 Melierax ad. 1+1 Oe pileata. 1 Philetairus-bo, detta sista vid mile 21408.

1 litet bo av Philetairus, [redacted] 1 jättetrapp Otis (Choriotis) kori mycket dekorativt på toppen av dyn. Spridda ob. småf. 1+1 Oe.pileata. Lärkor ej alls sedda utöver de nämnda. 1 ground squirrel. 3+1 springbokke. Sikt åt ömse håll: 200 - 300 m, ej mera. Åt höger ofta blott 150 m eftersom vi ju färdas i den torra flodbäddens högra sida (motströms); och landskapet stiger givetvis åt båda håll, om ock ofta flackt. - 1 Prinia. 1 springbok. 1 liten röd lärka. 1 stor blek piplärka. 31 springbokke. 1 Falco rupicoloides. 1 Rhinoptilus africanus.

Mile 21411,7 kl 1145 stopp vid windmill. Här 4 Falco rupicoloides, några Oena capensis, varav 1 i tvärbandad ungdräkt men med lång stjärt. I samma buske flock c 50 Amadina erythrocephala. Även bon av dessa med ägg, vilka voro mörka i tjockändan, med melerad teckning. Här var 3 bon under byggnad samt ett bo m 4 ägg. I nästa buske c 40 ex av samma art samt 5 bon av dito (enl. Pelle). Vi fortsatte genast naturligtvis. Labuschagne är tyvärr omöjlig som ledare för ett jobb varom han saknar föreställning, men det är ju strängt taget inte konstigt.

Forts. alltså. 2 Stephanibyx. 7 (!) Myrm.form.tillsammans på samma lilla jordhög. 1 ob.falk. 3 ob.fåglar, ev ökenlöpare. 2 Falco tinnunculus rupicola (rasen kan ev diskuteras här; se Roberts m fl. Men rupicoloides var det absolut inte). Några småf., trol.bl.a.Sporopipes? 1+1 Stephanibyx. 5 springbokke. 1 Falco tinnunculus subsp. 1 Myrm.form.

Mile 21414 nytt stopp. 1 gråmantlad gam seglar över mot den friska, varma nordliga vinden. Bo av sekreterarfågel i träd. Flera Sporopipes-bon där. Flera Amadina erythrocephala. 1 Bradornis infuscatus (Pelle). - Kl 1230 starta vi igen; det är flera bilar, och vi ligger nu sist, vilket inte precis ökar chanserna att se något trevligt. - 1+1 Stephanibyx. 4 glossy starlings, antagl Cape (Lamprocolius nitens). 1 groundsquirrel. 6 springbokke. 1+1 Oe pileata. 1 bo av Philetairus. 1 groundsquirrel och 3 Myrm.form.tillsammans. 2+1+1+2 Stephanibyx. 1+1 gemsbok, båda i skuggan av stora ensamstående träd. Minst 2 Sporopipes. 1 groundsquirrel. 2 Oe.pileata.

Mile [redacted] 21416. 6 bon av Philetairus, varav ett par stora, i mycket stort träd; därunder samt i närheten 13 gemsbok! Ännu 1 gemsbok.

1956
16 maj
forts.
(124)

[redacted] Mile 21417 1 bo av Philetairus. 4 Sporopipes. 2 Stephanibyx. - Mile 21418 1 my. stort och 1 litet bo av Philetairus i stort träd. Mile 21419 3 täml. stora bon av dito plus ett [redacted] litet i ett träd. 1 drongo. - Grova träd följa floddalen. 1+1+1 Stephanibyx. Många Philetairus. På exakt 1 miles sträcka (21419,7 - 21420,7) summa 52 stora träd, därav endast 1 med bo av Philetairus. 3 gemsbok. - 1 stort bo av Philetairus i dött träd. 4 gemsbok. 2+1+2 Stephanibyx. 3 små Phil-bon i ett träd. 1 Phil-bo högt i träd; träden äro Acacia giraffae enligt den medföljande botanisten, vars namn jag ännu inte lärt mig. 2 Oena capensis flyg.

Mile 21422,1 1 stort Phil-bo i ett träd, ett täml litet bo i annat träd, 3 stora till jättestora bon i ett träd. Även fåglar av denna art sedda. 3 springbok. 1 drongo. 1 stort Phil-bo i glest träd, se skiss: Boet var liksom i flera olika plan på undersidan.

Mile 21423,1 1 Melierax ad på marken. 2 stora Phil-bon i ett träd. 14 gemsbok. 5+2 springbok. 1 wildebeest. 1 ground squirrel. 2 Stephanibyx. Några Sporopipes med bon.

Mile 21425 kl 1305 2 små Phil-bon i ett stort, delvis bräckt träd. 2 gemsbok. 2 springbok. 1 drongo (Pelle). 7+4 groundsquirrels intill varandra. 2 av dem satt [redacted] orörliga med svansen slagen upp över ryggen. Spridda småf., men ej lärkor. 1 rätt litet Phil-bo, även fåglar sedda. 2 groundsquirrels. 1 Melierax ad.

[redacted] 2 Stephanibyx. 1 gemsbok. 1 Coracias caudata.

Mile 21427,4 lunchrast kl 1320-1350 i skugga av stora träd. Härligt väder, men ganska stark, ljum, NW vind. Spridda cumuli på avstånd, alto-cumuli m m rätt talrikt. - 1 gycklare juv och 1 dito ad. 1 gabar goshawk (Melierax gabar) flög förbi; den har lysande vit övergump. Strept capicola hörd. 1 Bradornis mariquensis sedd i buske, den flög ner och tog något ätbart på marken. - Ingen rörelse på fåglarna. Temp. i skuggan 27°,5 C enl. Pelle. - 1 Coracias caudata. 1 kretsande örn, troligen Aq. rapax juv, på nära håll. Undersida rödblek, näbb blågrå, stjärt och vingpennor ovan mörka, övre vingtäckare ljust gulbruna. -

GG

Vi fortsatte kl 1350. Köra blott några 100 m, sedan är vi framme vid **Melkvlei** vindpump. Vattnet är uselt och salt. Intill vindpumpen en stinkande pöl. Vid dess kant stenar (konkretioner av något slag?), under vilka jag tog flera Chlaenius, 1 bombarderbagge, 1 histerid, 1 snabb, mörkt svartröd skinnbagge.

Över denna plats 1 Falco tinnunculus subsp. - På avstånd 1 wildebeest, 6+1 springbok, 5 gemsbok. Ytterl 15 springbok. 1 Coracias caudata. 1 Torgos ad kretsande. 3 whitebacked (eller Cape??) vultures också förbi mot W. (Högst sannolikt whitebacked! GR).

Kl 1410 fortsatte vi igen. Vi kör nu upp till vänster om flodbädden c 1½ miles. Mycket flera grova träd häruppe - alltså utanför floddalen - än jag trott; dock är de väl ej fullt så grova som i floddalen. - Sedan återkom vi till Nossobs flodbädd. 1 lärka. 1 Bradornis infuscatus. 1 drongo. 1+1 Coracias caudata. 20 gemsbok i sänka; först syntes bara hornen. 1 Falco tinn subsp. 1+1 ground squirrels. Minst 22 springbok, säkert flera i själva verket; de voro rel. långt borta på flat gräsmark, och hela hjorden var säkert ej synlig. 1 kalahari scrub robin.

Mile 21431 3 eller 4 Phil-bon i ett träd. 7 springbok och 14 gemsbok, strax därefter ytterl 5+1 gemsbok. 1 Melierax juv i träd (Pelle). 1+2 gemsbok. 2 Myrm. form. 1 Coracias caudata.

(125)

Ett stort oväder synes i NW; det kommer allt närmare. En flock på 61 springbok och 17 gemsbok. Ytterl. 1 gemsbok på avstånd. Detta vid mile 21433 kl 1430.

Vi fortsatte strax. Spåret löper nu upp till höger om flodbädden och går genom tätt gulvitt gräs. Här 8 springbok, 1+1 Coracias caudata samt 1 drongo (Pelle). Parkland, glest, men dock i hög grad präglat av träden. Efter ett par miles äro vi åter vid flodbädden. Flera Sporopipes sedda. 2+1+2+1 gemsbok. Snart går spåret över till vänster om flodbädden.

1956
16 maj
forts.

Mile 21437,9 ny vindpump nära Kameelsleep. Flodbädden har här små låga tvärbranter av ?kalksten eller dyl. Stopp en minut för att smaka på vattnet som var bittert salt. Forts. kl 1450.

(125)

2+2 Stephanibyx. 1 Coracias caudata. Minst 1 Sporopipes. 2+1 ob småf. 1 Burchells glossy starling. Plocepasser-bon, strax därpå flera fåglar av denna art sedda (P. mahali). 10 springbok och 6 gemsbok. 1 drongo. 2 Stephanibyx. 2 Aquila rapax, åtm den ene tydlig juv. 1+1+1 Coracias caudata. 2 Strept, säkert capicola. 1+1 drongo. 4-5 ob. småf. 1 Strept capicola. 1 Bradornis mariquensis (Pelle). [redacted] 1+1 Sporopipes plus säkert flera. 1 jättetrapp, Otis kori, hona på nära håll. 17 springbok. c 12+3 ob. småf. Plocepasser-bon. 1 drongo. 2 Stephanibyx. 1 Prinia.

Mile 21442 1 Accipiter-artad hök med vit övergump, väl antagligen gabar. Observera att Philetairus saknas här. 1 gemsbok. Omkr 15 ob. sparvfåglar. 27 springbok. 1 drongo. 1 ob. fågel, ev Coracias caudata. 1 gemsbok.

Mile 21445 kl 1515 stopp för kafferast. Här var ett mycket trevligt område. 2 gemsbok, 6 red hartebeests, 8 springbok. 1 ad och 1 juv Melierax. Kl 1535 fortsatte vi. Fågelliv, åtminstone småfågel, alls ej rikt här. - Efter några hundra m. en vindpump till vänster; platsen heter Jansedraai. Vi for ej fram till denna vattenplats. 1 Melierax gabar eller Accipiter sp i trädtopp. 1 gemsbok.

Mile 21446,5 ett knappt medelstort Philetairus-bo, det första på länge. Även några fåglar av denna art sedda. Strax intill voro 2 små Phil-bon i ett träd, 2 fallna träd med bon, samt 1 stort bo av dito i dött träd. Sedan ytterl (a) 1 litet, (b) 1 litet och 1 medelstort, samt (c) 2 stora Phil-bon (a,b,c i vardera 1 träd). Strax därefter 4 - 5 bon, rätt stora, i ett träd. Ungefär 26 springbok i tät flock. 3 Myrm. form. 1 Falco tinnunculus subsp ryttlande. Omkring 72 springbok, nästan alla med granna horn. 1 kortstjärtad glossy starling. Omkring 10 ob småf. 1 Elanus. 3 gemsbok. 3 red hartebeests. 1 måttligt stort Phil-bo. 2 my. stora dito i ett träd; de voro byggda liksom i flera etager, "förbundna" längs grenarna med bomaterial som hopats på dessa utan att några egentliga bon funnos just där. (Sådant har jag nu sett upprepade ggr GR). Minst 1 drongo. 1 stort Phil-bo i grovt träd.

Mile 21449 1 red hartebeest. 1 drongo. Minst 2 kortstj glossy starlings. Rester av ett Phil-bo på död gren. 1 my, stort Phil-bo. 68 springbok. 2 små Phil-bon i ett torrt träd. 1 ob. småf. 2 Stephanibyx. 1 Melierax juv i trädtopp. 1 kortstj glansstare.

Mile 21452 och följande: nu färdas vi till vänster om flodbädden. Ingen fågel utom 1 Falco tinnunculus subsp. 1 drongo. 1 glansstare, kortstjärtad. Över 50 springbok. 1 gemsbok. 1 Phil-bo [redacted] mycket lågt nere i kort men grovt träd. [redacted] 1+1 Falco tinnunculus subsp. 2 springbok. 1 Strept. 1+2 ob småf.

Nu är vi till höger om flodbädden igen. 10 springbok. 2 Oena. 2 Coracias caudata. 2 Stephanibyx. 1 Myrm. form. 1 Melierax ad. 1 gemsbok. Omkr 40 springbok. Några ob småf.

Mile 21460 vi ha åkt mycket fortare de sista 5 - 8 miles; därför mycket ofullständigare protokoll. Nu (21460) ta vi kort rast. Pelle såg 1 Falco rupicoloides. Kl 1632 fortsätta vi igen Över 30 springbok. 3 Myrm form. 2 Stephanibyx. 3+1 Strept. capic. ~~pelle: rupicola.~~

1956
16 maj
forts.
+
(126)

Mile 21462,8 kl 1640 vi kommer fram till den i förväg utsedda lägerplatsen. Vi valde dock en mera skyddad plats några 100 m därifrån. Här satt 1 Falco rupicoloides och åt på byte; blev skrämd och flög bort med bytet i näbbet. Ytterl 1 Strept capicola.

Labuschagne var mäkta stolt över att vi hade "worked according to schedule"! Men i själva verket är det ju hopplöst att ha en bilförare som ingenting begriper av zoologiskt arbete och som man inte kan ge order! Vi tillbragte resten av kvällen här. Jag gick en sväng med hyenaspecialisten, en lång och trevlig karl vars namn jag ännu inte uppfattat. Jag tog ett sandprov (det första) till Brain; det togs på en dyn av röd sand på östra kanten av Nossobs flodbädd. Dynen var delvis bevuxen, men provet togs på ett naket område. Av insekter bl.a. 2 Scarites, en hel del tenebrionider etc. - Senare på kvällen togs på ljus bl a 3 melolonthiner och diverse skinnbaggar och även ett par stora dyngbaggar.

Fågel på e m och kvällen här: 1 gabar goshawk kom förbi strax före solnedgången och skrämde upp 8 Strept capicola från det konstgjorda vattenhålet. Några Plocepasser mahali plus flera bon fanns där i närheten.

På kvällen sedan det blivit alldeles mörkt körde två bilar ut för att se på det nattliga djurlivet och eventuellt skjuta något av vetenskapligt intresse. Jag följde ej med, enär det var trångt om platserna. Labuschagne körde den ena bilen, den fetlagde "game warden" (från Twee Rivieren, men ev. bosatt i Mata Mata) körde den andra. Pelle var med i den senare. Föraren hade kört som en dåre, rätt genom högt gräs i 50 km fart även där det var fullkomligt omöjligt att se eventuella Orycteropushålor eller andra stora grävda hål. De hade skumpat sönder bilen och till sist mycket riktigt kört med hård fart ner i ett stort hål, så att ett par tre man, bl a Pelle, blivit riktigt illa åtgångna och fått hjärnskakning eller åtminstone varit på vippen att få sådan. Pelle sade mig efteråt att han efter olyckan måst lägga sig platt på marken några minuter innan han kom sig igen. - De hade sett bl a 1 piggsvin, 1 hyena och ett par springharar. När de var ute, gick Koch, Fitz, Schack och jag med två lampor en sväng för att samla mindre djur. Vi tog en del, bl.a. en mus.

Dagens troligen finaste sak var dock troligen den grävande solpugiden som kröp upp rakt mellan Koch och Fitz när vi satt och åt i lägret på kvällen. Den var mycket kortbent och hade en från andra solpugider starkt avvikande habitus. Eftersom de andra inte brydde sig om den, tog jag den i mitt rör.

Kl 2150 och senare, när vi lagt oss, kom en stor fläckig hyena alldeles utanför lägret, synlig i ljuskretsen, och trots att flera man satte sina starka ficklampor rakt på den gav den sig ej iväg!

Vädret egendomligt: dagen och kvällen varma, kvällen allt mera mulnande av åskväder från NW - W. Efter kl 1900 föll spridda regndroppar vid flera tillfällen, och slutligen, omkr kl 2100, kom en kortvarig men häftig skur. Åska på flera håll, delvis mycket nära, men ej stark. - Vi lade oss till ro kl 2210, i förhoppningen (åtminstone för min och Pelles del) att morgondagen skulle ge bättre resultat och att vi skulle kunna göra studier mera på egen hand. - Ännu en gång innan jag somnade blev det regn, men ej mycket. Förnatten var ljum, men efternatten blev mycket kall, uppenbart som följd av atmosfäriska omlagringar i samband med åskvädret.

17 maj
OBS

17 maj 1956. Vi steg upp 0630. Kl 0700 var temperaturen enligt Pelle minus 1 grad C. Efter morgonkaffe gick vi upp till vänster (väster) om Nossobs dalgång. Här sågs 1 Bradornis mariquensis och rikligt med Sporopipes, vidare flera lärkor av

1958 17 maj forts.

osäker art i träden (sabota eller liknande??). 2 bon av Philetairus sågos också i olika träd. Några kalahari scrub robins, 1 Melierax (musicus) ad förföljande 2 tornfalkar (tinn. el rupicoloides). 2 Melierax gabar också sedda. Rikligt med Streptopelia capicola. Ett 50-tal springbok på olika håll. 1 Falco tinnunculus subsp och 1 Falco rupicoloides sedda. Pelle såg även Bradornis infuscatus samt 1 gemsbok. 1 Coracias caudata flög upp, ivrigt ropande sitt "rack rack rack...", verkade att försvara sitt revir. Flera Melierax (musicus, som alltid om ej annat säges) sågos på morgonen. Stephanibyx coronatus sedd parvis, den skrek som vanligt och förde liv. Myrm. form. allmän, sågs även sitta i trädtopparna. -

(127)

[redacted] Landskapet på väster sida om floddalen var Grassland, rätt flackt men dock så pass undulerande att man ej såg alltför långt åt olika håll från en slumpvis vald plats; ofta fri sikt c 1 km. Gräset var förstås gult nu; därtill spridda träd och buskar, men träden sällan grova. -

2 Cape Rooks (Corvus capensis) flög över när vi åt frukost. Pelle såg Priniops ocularius (syn. Prinia el. Priniops pectoralis), den trevliga arten med rött runt ögat och lång stjärt à la Prinia. Passer griseus och ett par kortstj. glansstarar också sedda.

Kl 0910 var det fortfarande kyligt trots fin sol och härligt molnfritt väder. Sval vind. 1 gycklare ad på långt håll. 7 white-backed vultures (africanus) sedda; på 1 ex sågs bergfast den vita bakryggen, och djuren ha absolut annan teckning undertill än den stora Cape vulture (coprotheres). Jag börjar tvivla på att den senare överhuvudtaget förekommer här. - Några av dessa 7 voro unga, och alla kretsade tämligen nära lägret. 2 stora Melierax tillsammans, lekte i luften, display? 1 Melierax gabar kom förbi. 1 ljus örn av storlek som en skrikörn också sedd: översida delvis vit, undersida ljus enligt skiss här:

Labuschagnes bil körde fast grundligt i sanden innan vi kom iväg. Då var kl 1005 och mileage 21474,4. Nu sågs: 1 tämligen långstjärtad obestämd Cisticola, 1 Coracias caudata, 1 yellowbilled hornbill, 1 drongo, 2 Stephanibyx. 31 springbok; dessa blev fotograferade av Pelle och Schack, vilka idag färdas tillsammans i den senares vagn. . Några Sporopipes. Ytterl 1+2+5 Sporopipes. 7 ob. småf. 5+2 Stephanibyx. 1 Myrm form. 5 ob. småf. 9 springbok. 1 Myrm form. 3 Rhinopomastus [redacted] cyanomelas. -

Västra flodbäddsstranden nu ovanligt flack, sikt där c 400 m. Sikt mot öster c 100 m, växlande. Omkr 10 ob. småf, delvis säkerligen Sporopipes. 1 wildebeest. 17+4 red hartebeests. 1+1+1 stora Melierax. 10+1 Sporopipes. 7-8 ob småf. 1 Polihierax semitorquatus i trädtopp, den första jag sett på fem år. Kort stopp, strax därefter nytt stopp. 1 drongo. 1 Falco tinnunculus [redacted] subsp. Fjädrar av jättetrapp, Otis kori, funna. 1 täml. litet Phil-bo högt i torrträd. 1 måttligt [redacted] Phil-bo i levande träd, lägre träd. 24 springboks nära, somliga hoppade som f-n alldeles. 2+2+2+6 Stephanibyx. 1 Oe. pileata. 1 Phil-bo, inte stort, i lummigt träd. Plocepasser mahali plus bon som vetta mot S.

Mile 21481,5 nu är båda "stränderna" flacka. Härligt gräsland med spridda träd. 1 gemsbok. 2 Stephanibyx. 1 Coracias caudata. 1 Melierax gabar på 10 m avstånd. Ytterl 15+5 bon av Plocepasser, alla vettande mot S; även fåglar sedda. 1 saddlebacked jackal! 1+2 white-backed vultures kretsande. 1 Melierax musicus också kretsande. 4 långörade rävar (bat-eared foxes) i skuggan av träd. 1 Bradornis mariquensis. 2 ob. småf. 4 Sporopipes. 2 måttligt stora Phil-bon i träd, även fåglar sedda. Det ena boet låg lågt nere. Omkr 5+1 Prinia plus 3 till; de ha röda

flanker och my lång stjärt. 1 stort Phil-bo. Omkr 15 ob. småf. 1 träd med 2 medelstora Phil-bon, ett annat träd draperat av stora Phil-bon; även mycket Philetairus sedda här.

1956
17 maj
forts.
G
(128)
G

Mile 21484,4 vi fara upp i sand och gräs till höger om flodbädden. 1 lärka. 4 ob. småf. 1 Myrm.form. 1 Bradornis infuscatus. Summa minst 10 ob småf, trol var alla Sporopipes. 2 Myrm.form. 2 ob småf. 3 strutsar (1 hanne 2 honor). Strax därefter 2 strutsar till (hanne och hona). 2 red hartebeests. 1 gemsbok. 8+2 springbok.

Mile 21486,3 vid obs av sistnämnda djur. Nu komma vi ner i flodbädden igen. - 1 Myrm.form. 1 gulbrun "meerkat". 1 gycklare ad kretsande. 7 - 8 Sporopipes. Plocepasser-bon vettande mot S.

Mile 21487,8 1 red hartebeest. Nu vindpump; platsen heter Kaspersedraai. [redacted] Vi stanna här. 1 kretsande gycklare hona ad. 1 Melierax musicus juv. 3 Burchells starlings. 1+1 Strept capicola. Omkr 50 Amadina erythrocephala. 1 intensivt gul Serinus flaviventris hanne med hona. Även bon av Amadina. Cape mossie hanne och hona. 1 Burchells starling. 2 kretsande Melierax musicus ad.

Vi starta åny kl 1115. 31+ 5+ c 50 springbok, 1 red hartebeest, 1 wildebeest, 5+3 gemsbok, och 6 strutsar. 1+1 Coracias caudata. 3 gemsbok, 1 wildebeest, 2 red hartebeest. 1 groukat, även kallad svartfotkatt, mycket nära. Den såg ut som en my stor, smäcker, gråfärgad tamkatt. 1 stort Phil-bo i dött träd. 5 red hartebeests. 3 måttligt stora Phil-bon i ett träd; några fåglar också. 1+15 gemsbok. 3 strutsar, honor. 10 wildebeests, inalles c 60 springbok fördelade på ett par flockar, samt ej mindre än 51 red hartebeests. 1+ 2 Burchells starlings. 1 yellow-billed hornbill. 2 Falco rupicoloides tillsammans. 1 gemsbok. 1+7 springbok. 1 Oe.pileata. 1 sekreterarfågel, lyfte och flög parallellt med bilen med en fart av 40 km/tim. 3 Phil-bon i dött träd, dessa bon troligen ej bebodda. 16 red hartebeests. 1 Elanus.

Mile 21493,3 3 Phil-bon i ett träd. Vi fara upp till höger om flodbädden. 10 springbok. 1 Melierax musicus ad. Flera Sporopipes. Kalahari scrub robin. Några ob. småf.

Mile 21494,8 åter ner i flodbädden. Här 2 Phil-bon i ett träd samt rikligt med fåglar vid bona. Vi fara över till vänster om flodbädden och färdas genom vid [redacted] gräsmark. - 1 Phil-bo, rätt litet, i träd till vänster, alltså långt från flodbädden. 2 lärkor. Flera Sporopipes.

Mile 21496,4 åter ner i flodbädden. 3 ground squirrels här. 3 obestämda fåglar, eventuellt den lilla trevliga Turnix. 1 Coracias caudata. 1 Oe.pileata.

Mile 21496,8 kl 1150 stopp mitt i flodbädden för lunch. Här 1 gemsbok, 4 red hartebeest, 4 wildebeest, 15 springbok. Flock 30 små ljusa lärkor flög mot S. 1 Myrm.form. 2 Coracias caudata. - 4 bilar i karavanen passera oss under rasten. - Det är kyligt. Ej ett moln på himlen, men ej ens i solskenet är det varmt. - 2 Melierax musicus ad kretsa tillsammans.

När vi starta kl 1215 äro vi alltså ej längre först i bilkön. 2 täml. stora Phil-bon i ett träd. Plocepasser-bon. - Vi fara upp till vänster om flodbädden. Vid gräsmark, men intet sett. Åter nere i flodbädden. 2 Elanus sittande tillsammans. 1 Coracias caudata. 7+ c 25 springbok samt 1 gemsbok. 1 osäker Elanus. 1+ några Sporopipes. 2 Stephanibyx.

Snart härefter Rooikop windmill. Här i träd [redacted] minst 200 Amadina erythrocephala. 1 white-backed vulture ad flög över oss. 1 Melierax musicus ad. [redacted] 1 Oena capensis och 2 Stephanibyx här. Flocken av Amadina: fåglarna var mycket oroliga, tjattrade hela tiden och ville till det salta vattnet i reservoaren. Bradornis mariquensis. 2 Elanus, varav den ene förföljde 1 Melierax musicus. Minst 3 - 4 Mel. musicus här.

1956
17 maj
forts.
(129)

Fortsatte kl 1300, mileage 21499,5. 1 liggande springbok. - Vi for upp till vänster om flodbädden. 1 mycket rödbrun lärka. 9 elandantiloper till vänster, försvann bakom gräsklädd dyn! [redacted] 8 gemsbok t h. 1 Melierax musicus ad. 2 Stephanibyx coronatus. 1 springbok. 1+6 gemsbok. 1 ensam red hartebeest. 1 Strept capicola. Plocepasser sedd jämte flera bon, som vette mot S och senare många bon av dito, [redacted] likaså vettande mot S. 1 kretsande rovfågel, Accipiter sp. eller Melierax gabar. 3 gemsbok. 4 ob. småf., tröl Sporopipes. 1 Melierax musicus sittande. Ytterligare 1 Plocepasser vid ett par mot S vettande bon samt sträx därefter flera bon placerade på samma sätt. 1 Oenanthe pileata. Även några Plocepasser-bon vettande mot N. 1 Plocepasser sedd och hörd. 1 Dicrocercus. 1 gemsbok. 1 red hartebeest. 1 stort Philetairus-bo. Ytterligare 1+1 bo av Philetairus samt rester av ett dylikt bo, i var sitt torrt träd. Sedan ett träd med 1 bo av Phil., ytterligare ett träd med 1 dito, ett träd med 3 dito samt ett träd med 2 dito; de sistnämnda 7 bona ej så stora och de [redacted] voro byggda i träd som icke låg i flodbädden utan ett stycke därifrån. - Flera Sporopipes. 1 sekreterarfågel. 1 röd lärka. 1+1 Melierax musicus ad. 1 litet bo av Phil.

Mile 21504,6 fr o m nu kör vi åter i flodbädden. 1 Melierax musicus. Ungefär [redacted] 20 bon av Plocepasser mot S och lika många mot N. Vävarbon sedda. 13 gemsbok och 1 red hartebeest. 1 Laniarius atrococcineus. 2 gemsbok helt nära. [redacted] 2 tämligen stora bon av Philetairus i ett träd; bona hängde rakt över vägen där vi körde. Även fåglar av arten Philetairus socius sågos här. Ungefär 8 - 10 springbok. 8 wildebeests. 1 stort bo av Phil. 1+1+1+1 gemsbok. Ytterligare 1+ exakt 20+8 gemsbok. 4 Philetairus-bon i ett träd. Ytterligare 1+8 gemsbok. 1 sekreterarfågel. 27 springbok. Mycket vävarbon (Ploceus sp.). 1 flygande Melierax musicus ad. 1 gemsbok med brutet högerhorn. Plocepasser sedd samt bon av dylika. 1+1 Melierax musicus. Philetairus sedd samt 1 bo av dito. 1 springbok. 2 drongos. 10 bon av Plocepasser vettande mot S. 2 Stephanibyx coronatus. 2 white-backed vultures ad vid bo i träd. Vi stannade vid detta träd ett slag. I detsamma, c 4 m upp i [redacted] klyka mellan grova grenar, var en liten början till ett "bo" av Philetairus, dock inga bokamrar utan blott en hoper strån. Det finare materialet fanns i anhopningens nedre del. Det var icke en rest av ett nedfallet bo.

1 ground-squirrel. 1 Melierax musicus ad sittande. 7 gemsbok. 18 red hartebeest. 2 Myrmecocichla formicivora. 1 gam i trädtopp på långt håll, strax därpå 1 whitebacked vulture på bo i trädtopp på nära håll. 4 stora till mycket stora bon av Philetairus i var sitt träd. 1 tämligen litet bo av dito i annat träd. 2 stora bon av dito i ett träd. 2 medelstora bon av dito i ett träd.

De sista bona mile 21510,5. Stopp här en minut. - 1 gemsbok. Flera Sporopipes samt ytterligare 10 dito, eller fler. 1 Plocepasser. 3 jackals. 1 springbok på långt håll. 2 Burchells starar. 1 Coracias caudata. - Vi kör ut över flat gräsyta med rester av "korvsjö" eller meander i kanten. Stopp här. 1 Melierax musicus ad. Bon av Plocepasser mot S. 1 Bradornis mariquensis. Många Sporopipes, väl [redacted] 10 ex sedda. Vävarbon.

Vi fortsatte kl 1400 mile 21512,6. Vi far upp över sandsluttning. På avstånd framför oss den stora torra ytan som vid regn blir en "pan". Detta öster om flodbädden. 1 Oenanthe [redacted] pileata. 1 Coracias caudata. 3 vita babblers. 2 Stephanibyx coronatus. - Talrika stora träd vid kanten av denna "pan". - 3 red hartebeest. 3 wildebeest. 4 Burchells starar. Vi far ut på den stora öppna ytan. 4+27 gemsbok. 2 jackals (schabrakschakaler, som vanligt). 1 sekreterarfågel. 1 Melierax musicus ad. 2 Corvus capensis. Allt detta ute på den stora flaten. 1 Coracias caudata. 2 Parisoma subcoeruleum sågs fint. 1 drongo. 2 Oenanthe pileata.

Många gemsbockar lade sig på marken på andra sidan av den stora torra "pan". 2 schabrakschakaler kom tillbaka. Därtill en tredje, som såg oss och lade sig ner. 1 drongo. 2 Burchells starar.

1956
17 maj
forts.
(130)

Detta var en ovanligt tjusande plats. Vi fortsatte kl 1445, mileage 21518,2. 1 yellowbilled hornbill. - 9 wildebeests i språng över gräsytan bredvid "the pan". De skrämde upp 2 Stephanibyx coronatus. 1 Burchells stare. 2+2 gemsbok. 3 wildebeest. 1 sekreterarfågel. 1 Coracias caudata. 2 Sporopipes. 2 strutsar på långt håll på annan stor gräsyta. 5 gemsbok. 1 ovanligt stort bo av Philetairus. 1 ringa början till bo av dito i torrträd. 1 stort bo samt 1+1 mycket litet bo av dito. Omkr 8-10 ob småf. 1 Melierax musicus ad. Alla de sista bona av Philetairus i träd som ej stå i flodbädden. 1 gemsbok. 1 Myrm. form. 1 obestämd gam. 1 osäker Melierax gabar. 1+2 Myrm form.

Mile 21518,8 åter i flodbädden. 4 gemsbok. 2 springbok. 1 Melierax musicus ad. Struts hanne och hona. Plocepasser-bon, vettande mot S. 2 gemsbok. Hängande vävarbon. 1+1 Melierax musicus ad, båda sittande. 1+1+1 ob småf. 1 mycket stor trapp flyger undan (kori eller cafra). Lång sträcka intet att se av djurliv. Bush och gräs.

Mile 21522,9 vi komma ner på stor flate med kort vegetation. 10 wildebeests fly undan. 1 red hartebeest. 1 Oenanthe pileata. Vi fortsätta över ett sandigt område med bush och stanna sedan kl 1515, mile 21524,o på trevligt område i flodbädden.

Här Plocepasser plus bon. Passer griseus. 1+1 Coracias caudata. 2 Corvus capensis. 2 mesar, Parus cinerascens, i habitus erinrande om jättestora svartmesar. 1 red hartebeest. 2 Amadina erythrocephala, hanne och hona, flög förbi. 1 gycklare kretsar på långt håll. 1 whitebacked vulture likaså. Väder fint som vanligt; ej ett moln på himlen. - 1 Oenanthe pileata. 5 white babblers (Turdoides bicolor); av dessa voro 2 ad i ren dräkt, 2 juv som voro grå ovan och orent vita på undersidan. Det femte ex ej sett lika noga. De 2 ad förde ett dj-a liv, skrek och surrade och slog med vingarna i takt: krrr rr r r krrr-rrr etc (vid "k" slag med vingarna!). - Flera Passer griseus. 1 Laniarius atrococcineus. 1 gycklare ad på långt håll. 3 Stephanibyx coronatus. -

Efter skön rast fortsatte vi kl 1605. 1+1 Coracias caudata. 2 drongos. 20 bon av Plocepasser vettande mot S och SW. 1 Melierax musicus ad. 1 Laniarius atrococcineus. 1+1 Bradornis mariquensis. 8 Plocepasser-bon mot S; även fåglar sedda. 1+1 groundsquirrel. 14 red hartebeests. 1 kretsande whitebacked vulture. 1 Elanus. 1 Burchells stare. 1 drongo. Rikligt med Plocepasser-bon; även några fåglar sedda. 1 Falco tinnunculus subsp. 1 Sporopipes. - Vi far nu länge i gräs och bush och sand, till höger om flodbädden. 1 red hartebeest. Minst 12 springbok. 5+ några ob småf. 1 Melierax musicus ad. 1 drongo. 3 ground squirrels.

Mile 21529,2 och därefter: massor av bon av Plocepasser, vettande mot S. 2 schabrakschakaler oerhört fritt och nära. 2 red hartebeests och 4 springbok, ev flera; de var på långt håll. 2 Stephanibyx coronatus. - Några gamar i trädtopp här; vi stannar. Då lyfta många andra gamar från marken. Här låg 1 nyligen död springbok. Gamarna voro 13 whitebacked och 4 black (Gyps africanus resp. Torgos tracheliotus); därtill 1 Aquila rapax. 2 schakaler också här. Ett spår troligen av leopard anträffades därintill. Djuret hade fallit 15 m därifrån och sedan släpats. - 1 yellowbilled hornbill. 1 schakal. 2 spetsvingade falkar, art osäker, men de såg grå ut och kan ha varit Falco dickinsoni, men my osäkert. 6+2 Burchells starar. 1+1 ob småf. 1 Stephanibyx coronatus. 4 springbok. 1 Myrm form.

Mile 21532 flodbädden är nu sedan en stund mycket flackare än förut. 10 red hartebeests. 70 springbok. 2 Burchells starar. Plocepasser allmän, likaså bon av densamma. 15+2+1+3 ob småf.

1956 17 maj forts. (131)

[redacted] 1+7+2+1 Stephanibyx coronatus. 2 red hartebeests. 1 Coracias caudata. 1 yellowbilled hornbill. 1 Oenanthe pileata. 1 springbok. 1 red hartebeest och 39 springbok. Plocepasser samt bon. 1 Corvus capensis. 1 Burchells stare. 4 Stephanibyx coronatus. 1 Coracias caudata. 1 gemsbok. 2 jättetrappar, Choriotis kori, ytterst nära. 1 Plocepasser. 75 ob småf, troligen Amadina och/eller Passer sp.[redacted] 1 drongo.

Mile 21538,2 2 medelstora till tämligen stora bon av Philetairus i högt träd; de första bona av denna art på länge. 1 schakal mycket nära. Plocepasser-bon plus dito omigen plus fåglar. Litet bo av Philetairus i dött träd. 1 Strept capicola. 1 Melierax gabar. 6 yellowbilled hornbills lyfte från marken. 1 Stephanibyx coronatus. 2 Burchells starar. 1 drongo. 1 red hartebeest. 2 röda falkar, art osäker. 1 springbok. 4 Strept capicola. 11 gemsbok. 2 springbok. Minst 7 Plocepasser sedda samt rikligt med bon. 1 Melierax gabar, med grant vit övergump. 4 ground squirrels. 1+1 Strept capicola.

Mile 21543,3 kl 1700 vi stanna för dagen. Mot slutet har vi haft för hög hastighet för att kunna göra ordentlig undersökning av djurlivet längs vägen. - Vacker, kylig kväll. Inte ett moln. - 1 bo av Philetairus i relativt högt träd c 500 m från lägerplatsen; denna ligger i flodbädden men ej Phil-boet.

Natten blev mycket kall. Jag frös och sov dåligt på efternatten.

18 maj 1956.

18 maj

Pelles termometer visade minus 4° C på morgonen! Jag steg upp kl 0615; då var det iskallt. Före soluppgången hördes South African Nightjar (Caprimulgus pectoralis). Lätet är det välkända "Good Lord, deliver us". Corvus capensis och Plocepasser sedda och hörda. 2 kortstjärtade glansstarar flög förbi. Även 1 Strept capicola på morgonen.

Kl 0830 skrek och väsnades 2 Coracias caudata på olika håll; den ene gjorde finfin display flight. Strept. capicola hörs. 1 Melierax musicus ad. 3 Chersomanes albofasciata; deras läte var ett melodiskt "tjututrüüchychy...". De voro mycket ljusa på ovansidan, skärt - ljust rödgula. Undersidans mönster som vanligt, dock trol. ljusare på buken. - 1 Myrm. form. 1 red hartebeest. 3 bon av Philetairus i olika träd. 1 drongo över det vida gräslandet, förföljer ivrigt [redacted] 1 Chersomanes som har byte i näbben (!!). 23 Philetairus. 1 lärka, eventuellt sabota. Ytterl. 2 Phil-bon. [redacted] 1 Sporopipes. Prinia flavicans hörd. Ännu 1 Melierax musicus. Hanne och hona av Polihierax semitorquatus mycket fint sittande i träd. I samma träd, sittande inne i det täta grenverket, [redacted] var flera Plocepasser. - Jag fann ett stort avkastat ormskinn, enligt FitzSimons Naja nivea. Det låg i mjuka slingor mellan små grästuvor på hård sandig mark (se skiss):

Vi startade härifrån kl 0938, mile 21543,3. Sol, sval vind, rätt kyligt trots [redacted] ylletröja. - Plocepasser många bon vettande mot S, 1 eller 2 bon mot N. - Vi följa den nu mycket flacka flodbädden. 2 Corvus capensis. 1 drongo. Plocepasser-bon mot S. 1 red hartebeest med högra hornet brutet. 1 drongo. 4-5 småfåglar, trol. Philetairus. 1 Strept capicola. 2 red hartebeests. Omkr 10 [redacted] Philetairus flygande; bo ej sett. 140 springbok i mycket vacker hjord på nära håll. Obs! Vi är första bil idag. - 1+1 Coracias caudata. 2 Burchells starar. 1+1 gemsbok. 2 wildebeest. 17 red hartebeest. 11 springbok. Plocepasser-bon. Ytterligare bon av dito, i ett träd 10 mot S, 2 mot V, 1 mot N. Därefter ännu andra bon av dito, [redacted] c 10 mot S och några med varierande läge. Sedan 12+ c 10 dito mot N!!

Mile 21548 vi följa dalgången hela tiden. 10 ob småf.

1956
18 maj forts.
(132)

4 springbok. 1 gemsbok. 1+1 yellowbilled hornbill. 5 strutsar, alla stora; 2 svarta, 2 grå, 1 gråsvart; månne alla hannar ehuru av olika ålder?? 10 ob, småf. 5 gemsbok. 1 Oenanthe pileata. 1 Accipiter stor som sparvhök, utan spår till vitt på övergumpen. 3 red hartebeest. 2 sekreterarfåglar. 2 Strept capicola. 10 ob, småf. 1 red hartebeest. 1+12 springbok. 1+1 Coracias caudata. 1+1 Oenanthe pileata. 2 Plocepasser-bon mot S. 10+några ob, småf, ev Phileteirus och Amadina etc.

Mile 21551 träd i floddalen färre, men ej slut. Omgivningar: avgjort klenare träd, glesa buskar på gräsmark. Inga bon av Phileteirus här. Plocepasser-bon mot S. 13 gemsbok. 1+2 springbok. Över 3 Plocepasser sedda. 1 schabrakschakal. 1 red hartebeest. 1 drongo. Några ob, småf. 47 springbok. Ungefär 12 Plocepasser-bon mot N. 1+1 yellowbilled hornbill. 2 Plocepasser. 60+19+1+3 springbok. 1 drongo. Plocepasser sedda jämte bon vettande mot S. 1 Coracias caudata. -

Mycket öppnare terräng nu: sikt mot W (rättare: SW) 400-500 m, sikt mot E (rättare NE) 150-400 m; men i sistnämnda riktning sämre ljus förstås. -

1 Coracias caudata. 2 Strept. capicola. 3 Corvus capensis. 1 blekryggad Eremopterix-lärka hanne (uppenbart E. verticalis, GR). 1+1 Oenanthe pileata. 3 red hartebeest. 1 Otis kori helt nära, lyfte ej. Några + 30 ob sparvfåglar, trol ngn av de vanliga arterna. 7 gemsbok. Plocepasser-bon mot N och NW. Minst 18 gemsbok, 1 red hartebeest och 4 springbok. 8 gemsbok och 4 strutsar. Över 50 Passer griseus; kort stopp. 1 Bradornis mariquensis. 1+2 Strept capicola. Plocepasser-bon mot N. Ytterl dylika också mot N. 7+21 red hartebeest. 4 springbok. 4 gemsbok. 1 springbok. 2 Burchells starar. 3 yellowbilled hornbills. 1+3 Strept capicola. 2 groundscraper thrushes. 97 springbok. 1 red hartebeest. 2+1 Strept capicola. 1 gemsbok med brutet vänsterhorn. 1 whitebacked vulture lågt. 1 drongo. Plocepasser-bon mot SW. 1 red hartebeest. 8 gemsbok. Plocepasser hörd. 1 Strept capicola. 1 yellowbilled hornbill. 7 springbok. 2 Plocepasser. 2+1 Strept capicola. 1 Coracias caudata. 1 red hartebeest. 1 springbok. 1 lanner (Falco biarmicus) med litet byte.

Mile 21559,8 windmill. 1 whitebacked vulture. 5 Strept. capicola. Vi stannar. Vid vindpumpen c 200 Amadina erythrocephala, ytterst angelägna att komma till vattnet. Ett par Strept. capicola i trädtopp. Massor av fjädrar av Strept capicola låg runtomkring, över 20 fjäderhögar kunde urskiljas; därtill formligen många tiotal kvadratmeter med massor av fjädrar av samma art. Ej skelettrester. 1 lanner (samma ex som nyss!) flög omkring här och fällde i träd på avstånd. 1 black vulture flög förbi. 2+1 Oena capensis. - 1 ad och 1 juv whitebacked vulture gled över mot NW. - Långt stopp här. Jag tog 1 Trox och en del tenebrionider, varav Koch fick några genast. 4+3 Oena capensis. Flera Strept. capicola. 1 kretsande örn med samma färgfördelning som den vid första lägerplatsen men ej vit utan brun; alltigenom my mörkare. 2 Torgos (black vulture) och - högre uppe - 4 whitebacked vultures kretsande. Nyssnämnda lanner sedd ett par ggr men sågs ej jaga. -

Efter lång väntan kom vi iväg härifrån kl 1220. (Jag flyttade över i annan bil, vilket ses på mileage-siffrorna nedan). 1 drongo. Summa 4 yellowbilled hornbills. Summa 2 Burchells starar. 23+10+4+10+1 red hartebeests. 1+1 gemsbok. Summa 8 springbok. Summa 2 Strept capicola. 4 wildebeests. 6 strutsar. 1 Coracias caudata. - Ytterl 6+8+3+15+7 red hartebeests. 1 struts. 30+1+c 70+21 springbok.

Mile 702 9+några+3 gemsbok. 1+1 Strept capicola. 1+3+4+5 Corvus capensis. 1 Accipiter sp.ind. 26 springbok. 1 groundscraper thrush. 1 schakal. 1 red hartebeest. 50 ob sparvfåglar. Omkr 5 gemsbok. 15 wildebeest. 1+3 red hartebeest. Minst 8+2+1 springbok. 1 obest örn. 1 drongo.

1956
18 maj
forts.
G

(133)

Efter 5 miles ny räkning startad: 7+1+1+7+4 springbok, 2 strutsar. 2+6+35+trol c 20 red hartebeests, 2+49 (!) wildebeests; av de 49 flera rätt små. 1 Upupa. 10 Corvus capensis. Plocepasser samt bon vettande mot S. Dito dito omigen. 1 Accipiter sp.ind. Plocepasser. 1 wildebeest. 2 whitebacked vultures. 4+1 springbok. Plocepasser sedd, samt bon vettande mot N - NE. Bon av dito mot S. 1+15 ob småf. 1 Strept capicola. 1+1 red hartebeest. 2 Corvus capensis. 1 Falco tinnunculus subsp. Plocepasser sedd samt bon mot SW. 1 whitebacked vulture. 1 gycklare hanne ad. 2 yellowbilled hornbills. 1 drongo. 2 Stephanibyx coronatus. 21+65+20 springbok. 1+1 red hartebeest. 2 hästar!! 2 Coracias caudata. 1 stor mörk örn med vita ben. Ytterl. enstaka Strept capicola. 1 drongo. 40 spridda springbok.

Ankomst vaktarens bostad nära Unions End kl 1258, mile 712. Några bon av Philetairus; just nära pumpen 5 bon i ett träd, 2 i ett annat. Sporopipes sedd samt flockar av obestämda sparvar och/eller finkar. 2 Oenanthe pileata. 1 gycklare.

Vi fortsatte den sista biten fram till Unions End, ank dit kl 1313, mile 716. Det var dj-t sandigt, sanden rök efter de andra bilarna, och ordentlig census kunde därför ej göras, men jag såg ytterl c 40 springbok, 1 drongo samt ett antal obestämda lärkor. Även 12-14 ??Suricata i flock vid sina bohål.

Unions End. En oläslig [redacted] skylt, ett oändligt rostigt gränsmärke. 1 Melierax musicus juv. 1 yellowbilled hornbill. Några få Eremopterix-lärkor, tydligen med bleka ryggar. 1 Corvus capensis. Plocepasser-bon vettande mot N - NW. 2 black vultures (Torgos) flög in över Bechuanaland. 1 Vanessa cardui flög över gränsen! - Gränsmärket står i flodbädden. Denna är här gräsklädd och flat med mycket få träd, men på ömse sidor om flodbädden svagt sluttande gräsmark med träd. 3-4 Sporopipes. 1 Oena capensis. 1 Coracias caudata. 1 Passer griseus. Flera Plocepasser, de lät även höra sitt läte. 2 Dicrocercus hirundineus. 1 drongo. 5-6 Creatophora cinerea (syn. C. carunculata, värtstare). Flera Passer griseus (diffusus). Fullt av fjädrar av Laniarius atrococcineus anträffades uppe i ett träd. - My trevlig plats.

Tillbakafärden anträddes kl 1410. Ej ordentligt färdprotokoll. Vid den svarte vaktarens bostad, vid brunnen, massor av Amadina erythrocephala samt 1 Laniarius atrococcineus. -

På hemfärden stod jag på jeepens flak och stödde mig mot förarhyttens tak. Hade alltså fri sikt framåt. Nu hade ju åtskilliga bilar färdats i spåret, men jag räknade i alla fall vad jag såg på vägen tillbaka till Grootkolk. Det blev 180 springbok, 32 red hartebeest, 1 gemsbok, 1 schabrakschakal, ej mindre än 5 bon av whitebacked vultures samt även fåglarna själva, 1 eller 2 per bo. Vidare 1 Elanus, 1 grey hornbill med mörkgrå näbb med gul fläck på samt ofläckad grå dräkt; i dess sällskap 1 yellowbilled hornbill. F. ö. Burchells starar, drongo, 2 Stephanibyx coronatus, 1+1+ ännu fler Coracias caudata, Philetairus men ej bon av den, samt massor av Plocepasser plus bon, vilka ofta vette mot N. Plocepasser lämnar ej sina bon förrän sent, ergo ses de ej från bil om man ej har fri sikt uppåt (och det har man ju inte inifrån en förarhytt). - Denna returresa gjordes icke fullständigt protokoll.

Ankomst Grootkolk kl 1500. Jag gick en runda med Koch upp bakom the windmill. Tog här det andra sandprovet till Brain, från toppen av en med buskar, småträd och gräs bevuxet dyn; blott själva toppen hade något tiotal kvadratmeter rätt bar sand, och här togs provet. I närheten växte Tsammas etc. - Av fågel sågs diverse Prinia flavicans, Sporopipes, 1 Cinnyris fuscus; 1 liten fin Turnix lyfte från sandig, glest gräsbevuxen mark; 1 Otis kori lyfte på avstånd. 1 sekreterarfågel gick på motsatta sluttningen. 1 jättestort och ett par mindre bon av Philetairus sågs samt flera tiotal fåglar, bland dem även några juv utan svart haklapp och överhuvudtaget mera enfärgade över hela huvudet. - 1 gemsbok låg och vilade på en sandyta c 300 m bort.

OBS: Unions End

1956
18 maj
forts.

20 springbok i flock i sänkan mellan två dyner. 8 gemsbok och c 6 red hartebeest på avstånd. 1 Melierax musicus ad. 1+1 Bradornis mariquensis. - På dynen fann jag ett fint och rent kranium av red hartebeest, dock utan underkäke. Det medtogs. - Jag fann också en liten unge av gerbilla, uppenbarligen sjuk. Den hade loppor på sig och medtogs därför till Davis. - Skön kvällspromenad.

(134)

Kl 1615 var c 100 Strept. capicola samlade i trädtopparna runt vindpumpen. (Denna stod på ett öppet område, runt om omgivet av träd). Jag hade redan tidigare sett 1 ung och 1 gammal lanner (Falco biarmicus) helt nära över vår lägerplats. En gång flög de med ett egendomligt läte blott 20 m över mig. Jag har också redan härovan nämnt den häpnadsväckande mängd duvfjädrar som låg runt vattenplatsen. - Kl 1650 hade antalet duvor ökat till över 200 och ökade fortfarande. Alla var capicola. De ville till vattnet, satt i flera tiotal i trädkronor runt omkring, inclusive den som var närmast (och stod täml isolerad från de övriga). Falken "jagade" en gång: flög med måttlig fart omkring och passerade därvid över den ena trädtoppen efter den andra; duvorna lyfte undan för undan och flög omkring, och falken fick intet byte. (Enligt min definition på jakt var detta således ingen jakt, eftersom falken inte förföljde visst utsett byte; därav citationstecknet). Falken fällde snart i en torrtopp på avstånd. Jag väntade i hopp att se mera, och efter en stund var den uppe igen: efter att ha passerat mycket lågt över flera trädtoppar och skrämt upp 200-300 duvor vek den av mot det isolerat stående trädet. Här satt i toppen c 40 capicola eller något färre; de lyfte utan speciell brådska, och falken tog en duva som ej hunnit upp ordentligt. Duvan blev gripen genom att falken gjorde ett oerhört snabbt men kort kast "i vinkel" och nedåt. (Men, som framgår av beskrivningen, i övrigt var falkens flykt på intet sätt särskilt snabb; det var raka motsatsen till ett "långslag"). Falken flög sedan med duvan i klorna bort mot en svag sluttning med träd på avstånd. Det var helt häpnadsväckande detta att stå och vänta på ett lyckat slag - och få se det! Det skulle varit otänkbart i Sverige!

obs

Falken slog sitt byte kl 1720. Jag såg ej om det var den unge eller den gamle som tog bytet, men jfr nedan. - Någon allmän panik bland duvorna var ej att se såsom följd av detta, men de voro oroliga emedan det var folk vid vattentanken. Nu var c 400-500 capicola häromkring, även fällande i täta skaror [redacted] i gräset på marken. - Kl 1740 kom den unga falken över men jagade ej ordentligt. 1 sparvhök av osäker art också sedd, den slog [redacted] efter byte mot ett träd, men detta skedde i motljus, och resultatet blev tyvärr ovisst. Den syntes ej [redacted] igen. -

Aquila rapax sedd fint på e m.

19 maj

19 maj 1956. Nattläger vid Grootkolk.

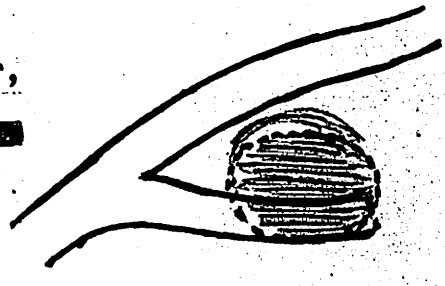
Natten var kall. Jag gick upp 0615. Kl 0715 - 0930 gjorde Pelle och jag en mycket trevlig morgontur. Vi gick upp över första höjden bortom slätten med vindpumpen. Här skildes vi åt ett litet slag. När jag satt bakom en buske, kom 1 Batis pririt hona och 3 Granatina granatina alldeles nära. Jag hade bössa med mig men kunde inte skjuta; de var alldeles för nära! Jag såg också 1 Parus cinerascens. Sporopipes var allmän, och långstjärtad Prinia (flavicans?) sågs i flera ex. Pelle såg ett par arter som jag inte observerade. - Vi kom ner till Philetairus-bona kl 0750. Jag sköt en serie här, fick 13 ex inalles. Det var en efterlängtad sak. Det var uppenbart att många par häckade: gamla fåglar kom ideligen med insekter (gräshoppor och 1 hemipter och 1 illa söndertuggad larv). Trevligt. Jag tog vara på dessa insekter. - Det första boet hyste nog blott ett par dussin ex. Det stora trädet med flera stora bon hyste [redacted] säkert 60-80 ex, ev flera. Antalet bohål räknades tyvärr ej här, men det måste

varit c 80-100. Jag sköt 1 ex här som bar ungdräkt men var fullt utvuxet och självständigt; det kom med insekter!

1956 19 maj forts. obs (135)

Under första boet låg en del av en bokammare. Gången var mycket elegant gjord; den gick i knäform. Gräs och gräsvippor låg här vinkelrätt mot gångens längsriktning, i motsats mot förhållandet vid gångens mynning alltså. - Under det stora trädet med flera bon hade ett par my grova grenar fallit ner, bl a en gren med ett bo. Uppenbart var att boet påbörjas genom att kvistar flätas fast ovanpå en m l m horisontell, grov gren; sedan blir underbygget av gräs, och gångarnas mynningar äro som bekant av nedåtriktade strån. Boet var my stadigt. Jag kunde gå upp och stå på det utan att det nämnvärt ändrade form. Grenarnas översidor täcktes flerstädes av dylika lager av kvistar. Fåglarna kom flygande med gräs.

Ett bo med endast en bokammare sågs här. Det låg på en kort, avbruten gren som gick ut under huvudgrenen. Även här, trots att detta bo ej alls hängde utan låg på underlag, var boets översida likväl av kvistar, alltså grovt material, under det att undre delarna av boet bestod av gräs. Se skiss:

Pelle tog många trevliga bilder. Vid renskrivningen av detta (30 nov. 1957) har jag ännu ej sett dessa bilder, men säkert måste de tydligt visa boets konstruktion: ovanpå den bärande grenen grovt material, ris, kvistar etc. Därunder övergång till gräs; varje tunnels mynning omges av (är byggd av) nedåtriktade grässtrån som är styva i spetsarna och därför gör det svårt att komma in med handen i bokammarens gång. -

Notopogonias leucomelas hörd. Pelle såg även 1 ex flyga in och "nosa" i det först undersökta Phil-boet. - 3 Quelea quelea sedda. Strept. capicola sedd massvis på morgonen, säkert ett par hundra ex. 2 kortstjärtade glansstarar (uppenbart Lamprocolius nitens). Passer griseus sedd. 1 Turnix sedd my fint på vägen tillbaka till lägret. Gamar sedda, art ej angiven. Springbok också sedd. -

Vi lämnade Grootkolk kl 0938, mile 21560, i Labuschagne's bil och for söderut. Ej första bil. 3+1 Strept capicola. 3 yellow-billed hornbills. 1 red hartebeest. 1 springbok. Plocepasser hörd. 1 gycklare juv kretsar. Plocepasser-bon. 2 Sporopipes. 30 Amadina erythrocephala. 1 Strept. capicola. 4 springbok. -

Labuschagne kör fort, tyvärr. - 1 Strept. capicola. 8 springbok. 1+3 gemsbok. 13 red hartebeest.

Mile 21563 3+1+61 springbok. 11 gemsbok. 1 red hartebeest. 1+1 Strept. capicola. 6 Corvus capensis. Mile 21564 1 springbok. 25 ob. småf. 60+c 3 springbok. 1 Oenanthe pileata. Några blekryggade Eremopterix-lärkor (verticalis förstås). 1 falk av tornfalktyp. 13 red hartebeest. 1+4+14 springbok. 1 Coracias caudata. Mile 21566 45 springbok. 1 Oenanthe pileata. 18+17+4+2 springbok. 1+2 Strept capicola. 1 bo av Philetairus my långt borta i öster, alltså i Bechuanaland. 1 red hartebeest. Mile 21568,5 13 springbok. 3 Melierax musicus kretsande tillhopa. 1 Oenanthe pileata. Mile 21570 1 schakal. 1 stort rovfågelbo. Mile 21570,9 1 mager svart häst!! Eftersom detta var mitt i ödemarken, ansåg Labuschagne hästen som m.l.m. bevis för att tjuvskyttar fanns i närheten. 45 springbok. Plocepasser ses och hörs upprepade ggr. Mile 21573 57+22 springbok. (Bolwig fick den senare flocken till 27 ex, vilket bevisligen var omöjligt). 1 ung och 1 vuxen gemsbok. 1 hök, Accipiter sp eller ev Melierax gabar. Snart därefter 1 bergsäker Melierax gabar. Mile 21575 1 red hartebeest. 1 springbok. 1 Eremopterix hanne med gråblek rygg (verticalis!). 4 springbok. 1 Melierax musicus ad. 1 martial eagle (Polemaëtus bellicosus) juv lyfter och börjar "leka" med 1 Aquila rapax.

(136)

1956
19 maj
forts

Det var trevligt att se martial eagle i ungdräkt.
Mile 21577. 1 red hartebeest. Bolwig sade sig se 1 struts hanne, men jag börjar lära känna honom nu och tror inte på uppgiften. 2 Melierax gabar. 2 Coracias caudata. 1 wildebeest. 5 springbok. 1 Strept capicola. Mile 21578 1 gemsbok. 1 red hartebeest. 3 drongos. Plocepasser allmän. 1 liten hök av obestämd art. 2 springbok. 1 red hartebeest till. 2 gemsbok. 1 gycklare juv. Mile 21579,9 2 wildebeests. 2 Corvus capensis. Mile 21580 1 red hartebeest. Mile 21581,5 1 bo av Philetairus. 1 Coracias caudata. 1 yellowbilled hornbill. 1 drongo. 1 Coracias caudata. - Nu lång sträcka utan ett enda däggdjur att se. Mile 21583 (obs att vi inte är första bil!) 9 red hartebeests, 17 springbok och 1 gemsbok. 20 springbok. 5 red hartebeests. 20 ob sparvfåglar. Mile 21585 exakt 25 springbok. 2 gemsbok. 1 Burchells stare. 1 martial eagle (Polemaëtus bellicosus) ad, utsökt fin, kretsande. 1 Coracias caudata.
Mile 21586 6 springbok. Mile 21587 2 springbok. Ännu 1 springbok. Vi far upp på sanden öster om flodbädden, detta dock helt kort, sedan korsar vi flodbädden och reser väster om densamma. 2 gemsbok. 1 falk av tornfalktyp. Mile 21589 3 gemsbok och 30-32 springbok (Bolwig: 44 springbok). Mile 21590,8 nu kör vi ånyo upp i sand öster om flodbädden. 3 springbok. 10 ob. småf, antagligen Sporopipes. 1 Serinus flaviventris. 1 lärka, kanske sabota. Bolwig sade sig se 1 Otis kori (??). Diverse Sporopipes sedda, eljest intet. Mile 21592,5 åter i flodbädden. 1 gemsbok. Plocepasser. 1 Burchells stare. Alla bon av Plocepasser ej antecknade nu! 2 ground squirrels. 5 springbok. 2 lågt kretsande whitebacked vultures. 1 Oenanthe pileata.
Mile 21594 1+1 drongo. 7 springbok. Mile 21596 1 Oenanthe pileata. 2 gemsbok. Sedan blev det färd öster om flodbädden; därvid sågs intet utom 1 Oenanthe pileata och många Sporopipes. Mile 21599 kl 1125 1 Melierax musicus ad. 2+1 Myrm form. 1 springbok. Mile 21601 4 red hartebeests. Vi kör länge öster om flodbädden i rätt tung sand; här ses intet utom Sporopipes. 1 Phil-bo i ett träd, 2 dito i ett annat träd. Mile 21602 1 gemsbok helt utan vänsterhorn. 1 lärka av "sabota"-typ. 2 springbok. 2 gemsbok. 2 wildebeests.
Mile 21603 vi hinner ifatt den bil i vilken Koch och Fitz färdas, stanna kort och byta ett par ord med dem, starta sedan strax och bli därmed första bil fr o.m.nu. 1 Prinia. 1 Melierax musicus. 2+6 wildebeests. 7 gemsbok. Mile 21605 1 gemsbok. 1 Burchells stare.
Mile 21605,3 Kwang. 24+1 wildebeests. 25 gemsbok. 9 springbok. Ytterl 17+2 springbok. 2 Corvus capensis. (Kwang är namnet på den stora torra pan etc som nämndes kl 1400-1445 den 17 maj). Mile 21606,1 kl 1145 nu har vi kört rakt över den stora torra absolut plana ytan och är i dess östra kant. Jag gjorde här i sällskap med Labuschagne en vandring upp över sanddynerna. Det är en intressant typ, med många goda sidor, men man känner sig inte otvungen i hans sällskap. Jag såg 2 gulbukade pungmesar, Anthoscopus, men lyckades tyvärr inte samla in någon. 2 Cape weavers i vinterdräkt, några lärkor, flera långstjärtade Prinior, rikligt med Sporopipes, samt 1 fågel som troligen var Cercomela familiaris helt enkelt.
Det var en rätt kort men mycket skön promenad. Sedan åt vi litet. Nu varmt! Kl 1330 start mot S igen. Mile 21606,9 1 schakal (schabrak-, ss vanligt) och c 20 springbok. Mile 21608 3 red hartebeests. 1 wildebeest. 2 strutsar, hannar. 1 kalahari scrub robin. Sporopipes. 3 Burchells starar. 1 Oenanthe pileata. - Obs! efter rasten är vi ej längre första bil. - Mile 21609 1 gemsbok. 1 my. långstjärtad Prinia. 4 gemsbok. 1 Melierax musicus ad flygande. 1 stort Phil-bo, se skiss här: Observera den bärande grenens

läge i relation till boets tak: massor av bomaterial hade hopats ovanpå grenen. Några ob. småf. 1 drongo. 14 springbok. 1 Stephanibyx coronatus. 4 springbok. 3 gemsbok. 1 red hartebeest. 2 gemsbok. En hjord wildebeest. 13 red hartebeest. 6 springbok. 2 Stephanibyx coronatus. 6 gemsbok. 3 Phil-bon i ett träd. 9 gemsbok. 1 drongo. 1 gemsbok. 1 kretsande gycklare i övergångsdräkt mellan juv och [redacted] ad.; denna dräkt ses ej så ofta.

Mile 21614 Bolwig såg bushmen men blev åthutad. (Det må i sanningens intresse framhållas, att Bolwig är dansk zoolog med fysiologi som specialområde. Han är lecturer vid Witwatersrand University i Joburg. Han är en oerhört splittrad typ, full av idéer utan halt och förnuft; om han kan mäta temperaturen i en gnagargång med hjälp av oändligt invecklade apparater, som alltid krånglar och går sönder, i stället för att använda en vanlig termometer, så föredrar han på det bestämdaste den förra metoden - ett rätt vanligt drag hos billigare fysiologer. Han är oerhört pratsam och av typen obotlig käftdiarré. Han var ständigt sprängfull av stora planer på forskarteam och dylikt och berättade med förkärlek om vilka resurser han hade och vilken fri ställning han intog gentemot institutionschefen etc., men allt detta var uppenbart bara "snack av bara farten" och inte att lita på. Han var vidare - och det är betänkligt för en person som vill göra fältarbete - helt orealistisk och "såg" gång på gång de märkligaste saker, där i själva verket intet fanns att se. Det dröjde ett par tre dagar innan jag begrep hur det var fatt; [redacted] visserligen har jag sett många bluffmakare och dåliga fältobservatörer i mina dagar, [redacted] inklusive ett par rena bedragartyper, men man var dock knappt beredd på att Bolwig skulle vara sådan. Det må också tilläggas, att han redan första kvällen fick de flesta av sina apparater skadade så att [redacted] hans undersökningar över torrmarkernas gnagare etc och deras vattenhushållning helt måste ställas in. Men inte desto mindre hade han panna att efteråt skriva en redogörelse för "experimenten" till National Parks Board! Och detta motiverade han helt öppet med att man måste göra så; National Parks Board begrep ändå inte att man bluffade, och han ansåg tydligen inte att ett rent falsarium, en ren uppdiktning, var något anmärkningsvärt i detta sammanhang. Tvärtom, han tycktes snarast anse att man var idiotisk om man inte bredde på ordentligt! En [redacted] inställning, lindrigt sagt. När man lär sig sådant, så kan man ju aldrig i livet vara övertygad om att hans övriga arbeten är hederliga!).

Mile 21615 1+5 gemsbok. 5 wildebeest. 1+1 obest lärka. 1 gemsbok. 1 red hartebeest. Plocepasser. 3 Phil-bon i ett träd, 1 Phil-bo i annat träd. 1 Melierax musicus i sistnämnda träd.(!) Ett par ob. småf. 2 gemsbok. Mile 21617 kl 1408 1 träd med 1 Phil-bo, 1 med 2 dito, och 1 med 3 dito, alla nära [redacted] varandra. 6 red hartebeest. 1 gemsbok. Mile 21618 4 mäktiga eland-antiloper sprang bort mot öster! 2 sekreterarfåglar i sällskap. Plocepasser. 4 gemsbok. 1 wildebeest.

Mile 21620 11 springbok. 1 Myrm.form. - Härligt väder, men stort system av vackra cumuli i fjärran i öster; de översta dock ej mer än c 6-8 grader över horisonten. - 1+18 red hartebeests. 1+1 gemsbok. Mile 21621,7 Rooikop windmill. Stopp. [redacted] Här kretsade 1+2 Torgos (black vulture) helt lägt. 13 gemsbok gick sakta härifrån när vi stannade. Vi kom hit ungefär samtidigt med två andra av bilarna i karavanen. Passer melanurus sedd här, och c 40-50 Amadina erythrocephala rundflygande.

Kl 1446 lämnade vi Rooikop. 2 gemsbok. 1 Stephanibyx coronatus. 2 springbok. Mycket Sporopipes. 1 Coracias caudata. 2 Burchells stare. 1 Falco tinnunculus subsp. 1 Myrm.form. 4 gemsbok. 7 red hartebeest. Rikligt med Sporopipes. 1 kalahari scrub robin 1 gycklare ad. [redacted] 1 Otis kori. 2 Stephanibyx coronatus. 1 Melierax musicus ad på marken. 1 gemsbok med endast vänster-

hornet kvar, och detta var brutet! 1 Coracias caudata.

1956 19 maj forts.

Mile 21624 1 Falco chicquera ruficollis satt i träd! Jag bad Labuschagne stanna (något man inte ber om i onödan); men han stannade tack och lov. Det var en härlig obs: röd och fin på huvudet, ehuru ej mycket intensivt, utan snarare av den mattare "horsbrughi"-färgen(?). Silvergrå f. ö. på hela översidan. Rödbruna mustaschstrecket sett. Fågeln var helt nära; lyfte. Bredvid den [redacted] flög då också en annan falk bort, som jag i hastigheten ej hann bestämma ordentligt, trol var det en F tinnunculus subsp. (Jag känner chicquera sedan förut, var närvarande när den sköts av Carp i Kaokoveld, och visste vad det var han sköt på, vilket han inte visste själv). - Fortsatte sedan mot S.

(138)

Mile 21626 1 gemsbok helt utan horn. Observera att alla dessa skadade exx äro ensamma!! -

Mile 21629 1+1 gemsbok. 1 Otis kori. - Mile 21629,4 vi stanna igen. Jag sköt 1 yellowbilled hornbill som var my orädd och satt i ett träd och lockade. Bolwig insamlade 1 orm. Rikligt med Sporopipes. 1 Melierax gabar nära. Uppehåll här 1515-1545. [redacted] Även 1 gemsbok och 1 Coracias caudata här.

Fortsatte. 1 red hartebeest. Mile 21630 1 Coracias caudata sågs; den blev ej skrämd av en passerande falk (art: lanner??). 1+2 springbok. 1 Phil-bo i torrträd över vägen. 1 Elanus for upp från detta träd. - Efter sista rasten är vi icke första bil. - 29 springbok. 2 Myrm.form. 1 wildebeest. 1 red hartebeest. 33 springbok. 1+1 Strept cap-icola. 1 vithövdad örn med ljus undersida; storlek som Aq wahlbergi eller stor Circaëtus; art oklar.

Mile 21633,1 kl 1605 vi stanna vid windmill Kaspersedraai. Stopp för natten. Ett lejon, mycket stor hanne, hade föregående natt slagit en gemsbok här vid vindpumpen. Rangern visade oss hela förloppet. Lejonet hade legat på lur [redacted] invid vindpumpen; gemsbocken hade kommit ovanför på den gräsklädda och något buskbevuxna flacka sluttningen. Lejonet hade rusat till anfall med väldig kraft uppför sluttningen, som dock var helt svag. Anfallssträckan var väl några tiotal meter. Mitt i anfallet hade lejonet ändrat kurs; antagligen hade väl gemsbocken just då sett eller rättare hunnit reagera för [redacted] det anfallande djuret och försökt hinna undan. Men lejonet hade bara svängt litet [redacted] och f ö fortsatt språnget; och efter ytterligare ett par tre tiotal meter hade den hunnit fatt gemsbocken och slagit den till marken på stället. (För utförligare redogörelse se brev av den).

På kvällen här 3 vårtstarar (Creatophora).

Pelle hade idag liksom förut rest tillsammans med Schack (National Parks Board's fotograf) i dennes bil. De reste nästan hela dagen långt efter de andra bilarna, stannade och fotograferade [redacted] flerstädes, etc. De hade också funnit bo av Martial Eagle (Polemaëtus bellicosus). -

Natten till 20 maj tillbragtes vid Kaspersedraai. Det blev kallt som vanligt, men dock ej värre än minus 1° C denna natt. Jag sov rätt gott på förnatten. - Hyena och schakal hördes upprepade gånger. (Mycket hyenaspår runt den dödade gemsbocken! [redacted] Hughes intresserade sig mycket för detta och hade mycket av intresse att berätta).

20 maj 1956.

20 maj

Jag steg upp kl 0630. Tidigt på morgonen sågos 2 fläckiga hyenor på avstånd. När vi åt frukost kl 0745-0800 röt lejon på ett par km avstånd. 1 steenbock sprang förbi. 1 gemsbok sedd på morgonen på c 800 m avstånd. Fågel: några dussin Passer griseus. Några ex av Passer melanurus, bl a hanne och hona. Ett par Amadina erythrocephala. Något tiotal Strept. capicola samlades vid lägret där det runnit vatten från vindpumpen. 8 vårtstarar

1956 20 maj forts.

(Creatophora) fällde i trädtopp. Kl 0800 hördes yellowbilled hornbill. 2 Coracias caudata kom över. 1 obestämd falk av tornfalktyp samt 1 Melierax musicus juv sågos. Myrm.form.sedd. Sporopipes sedd. Plocepasser hörd. 1 drongo. 2 hannar av Serinus flaviventris. 3 kortstjärtade glansstarar (Lamprocolius nitens förstås).

Vi startade kl 0905 såsom första bil [redacted] med undantag av Schack, som reste redan [redacted] c tre kvart tidigare. Vår mileage vid starten 21633. - 1 Myrm.form. 2+2 springbok. 1 red hartebeest. 2 ob.småf. - Jag sitter till höger i baksätet, vilket nu är fördelaktigt ur belysningssynpunkt (men f ö ej idealiskt om man vill se det mesta möjliga). - 9+3 springbok. 6 Stephanibyx coronatus. 7 gemsbok. Omkring 22 springbok. 1 lärka. 3 Myrm.form. - Vi kör länge i dyner och buskmark till vänster (d v s till vänster om flodbädden, d v s öster om flodbädden eftersom vi färdas söderut.GR): intet ses av djur på ett slag.

(139)

Mile 21636,9 flera Phil-bon. 3 strutsar. 1 Otis kori. 1 red hartebeest. 1 Melierax gabar. 2+1+1 ob småf. 1+1 Myrm form. 2 små Cisticola sp. 2 white-backed vultures. 1 Dicrocercus hirundineus. 1 Melierax musicus ad. 2 ob.småf. 2 Sporopipes. 2 Myrm form. 1 liten Aquila av osäker art. 1 osäker Melierax gabar.

Mile 21639 4 red hartebeests, varav 1 juv. 2+1 Stephanibyx coronatus. 1 Bradornis mariquensis. 1 springbok. 2 Strept capicola. 1+1 Phil-bon. 1+1+15 ob småf. 1 Prinia. 1 Myrm form. 1 schabrakschakal (saddlebacked jackal). 1 Otis kori uppskrämd. 1 Melierax musicus ad. 16 springbok.

Mile 21642 nu är vi strax ikapp Schacks bil. Vi passera den. Många Sporopipes, c 25 säkert sedda. 14 (red) hartebeests och 1 wildebeest i flock. 4 strutsar, varav 2 hannar och 2 honor. 2 Melierax musicus ad. Omkr 30-40 Sporopipes. 2 Myrm.form. 2 Strept capicola. 1 yellowbilled hornbill. Mycket mer än 20 Sporopipes. 1 Melierax musicus.

Mile 21644 7+1 gemsbok. Småfåglar som lyfta ur gräset är tydligen bara Sporopipes, c 20 ex. 1 Melierax musicus ad. 1 red hartebeest. 3 Myrm.form. 3 strutsar. 1 wildebeest. 1 drongo. 1 ground squirrel. 8 elandantiloper.

Mile 21646: borrbrunnen Soutgat. 1+1 gemsbok. 1 svart och 1 grå Melierax gabar leka i luften invid bilen, fälla i träd; där lyfter då 1 Falco tinnunculus subsp; denna jagas av den svarte gabar; sedan lyfter även den grå gabar, och båda gabar flyga bort. 2 Stephanibyx coronatus. 2 gemsbok. 2 springbok. 1 lärka. 1 Strept capicola. Mycket Sporopipes. 1 Myrm form. 16 red hartebeest. 2 wildebeest. 1+1 lärkor av "sabota-typ". 1 fiskaal (obs så sällan denna ses här!!). 1 kretsande gam, dock osäker. 1 rovfågel, troligen gycklare, sittande i träd, likaledes osäker. Båda dessa på långt håll, och vi kunde inte stanna på grund av tung sand. 1 kalahari scrub robin. 1 gemsbok.1 red hartebeest.

Mile 21651 1 Strept capicola. 8+72 springbok! 2+1 Stephanibyx coronatus. Här blev det stopp kl 0955 och en halvtimme framåt på grund av att kylarvattnet kokade. 1 Melierax gabar, grå färgfasen, sedd extra fint, incl den röda näbben och de röda benen. 1 drongo. 1 wildebeest. 1 Coracias caudata. Sporopipes allmän. 2 Bradornis infuscatus. 1 Bradornis mariquensis. 1 kalahari scrub robin. 2+2 Prinia med jäkla långa stjärtar. 1 lärka. 2+1 Strept capicola. 2 Myrm.form.

Vi fortsatte kl 1032. 1 Strept capicola. 1 lärka. 1+5 wildebeests.

Mile 21652 Jansedraai windmill, vårt första nattläger på vägen uppåt. (Stannade tydligen ej nu. GR). 1 Strept capicola. 20-30 småfåglar, mest Sporopipes. 1 ?drongo. 1 ?sekreterarfågel (enl. Labuschagne). 1 Oenanthe pileata. 1 fiskaal. 3 Phil-bon. 1+1 gemsbok. 1 Myrm.form.

Mile 21656. 1 juv whitebacked vulture. 1 springbok. 3 red

1956
20 maj
forts.

(140)

hartebeests. 1 Upupa. 1 Oena capensis. 10 ob småf. 1 stort och 1 litet Phil-bo. 1+1 kretsande rovfåglar, örnar eller gamar. 1 gemsbok. 2 springbok. 2 gemsbok. 3 Strept capicola. - Vi är första bil. - 1 Coracias caudata. 20 nästan säkra Philetairus. 10 Sporopipes. 3 strutsar, 2 hannar 1 hona. 1 nästan säker Falco rupicoloides. 2 Melierax musicus ad i sällskap. 2 kortstjärtade glansstarar. 1 Coracias caudata. 1 sekreterarfågel. 1 Falco tinnunculus subsp. 26 gemsbok. 4 wildebeests.

Mile 21659 kl 1055 2 Torgos ad och 1 whitebacked vulture tillsammans sittande i träd. 1 gemsbok. 1 Oena capensis. 1 fin, mycket otydligt strimmad vildkatt med grå tassar (art:). 2 Prinia.

3 stora Philetairus-bon i ett träd, se skiss här:
1 gemsbok. Några ob småf. 66 springbok. Flera Sporopipes. 1 gycklare på långt håll. 1 Oena capensis. Philetairus sedda plus stort [redacted] bo på avstånd. Därtill 1 bo högt plus 2 bon i ett träd plus 1 bo i torrträd plus 1 stort bo samt ytterligare 1+3 bon.

Mile 21662/3 stopp för studier av Philetairusbona.

Vi fortsatte kl 1135. 1+2+1 gemsbok. 49 springbok. 2 wildebeests, hona plus kalv. 2 Strept.capicola.

Mile 21663 Kameelsleep windmill, kl 1142; här 5+1 gemsbok, över 100 springbok, 5 wildebeest, 1 drongo, samt Sporopipes. (Vi fortsatte). 1 Strept capicola. 1 drongo. 1 Upupa. 4 strutsar varav 2 hannar 2 honor. 16 springbok. 3 gemsbok, den ene med ena hornet brutet. 1 Phil-bo. 2+några ob småf.

Mile 21666 21 springbok. 1 Melierax musicus ad. 1 Strept. capicola. Ett träd fullt med vävarbon, hängande (Ploceus). 1 lärka. 1 Myrm.form. Omkring 95 springbok[redacted] i tät flock. 1 gemsbok med vänstra hornet brutet. 1 lärka. 10 ob småf, däri bl a Sporopipes. 2 ground squirrels. Över 4 Strept capicola. 1 Stephanibyx coronatus. 4 Burchells starar. 1 gemsbok. 1 Otis kori på dynen t v, mycket grann syn. Minst 5 plus minst 1 ground squirrels. 1+2 Strept capicola.

Mile 21670 1+1 drongo. 1 red hartebeest. 3+1+1+1 gemsbok.

Mile 21671 Kransbrak windmill. Stopp. Vi pumpade upp vatten för bilen. 1 sekreterarfågel. Summa 3 gemsbok. - Koch och Fitz och Samson hann upp oss här, men vi startade före dem(och är alltså fortfarande första bil). Start härifrån kl 1220. Ytterligare 1 gemsbok, kanske 5, men de kan ha räknats nyss. 5 red hartebeests. 1 drongo. 3 springbok. [redacted] 1+3 gemsbok. 1 lärka. 1 ob.småf.

Mile 21673 vi kör till vänster, alltså öster, om flodbädden. Resultat (av spaning efter djur) därvid som vanligt lika med noll[redacted] eller åtminstone dåligt. 1 Coracias caudata. Spridda Sporopipes 1 lärka. 1 Phil-bo plus fåglar - några få ex - invid "vägen" (läs: spåret!). 1 Prinia. 2 Myrm.form. Rikligt med Sporopipes. 1 gemsbok. 2 schabrakschakaler. 1 lång handpenna av Otis kori funnen, sågs på avstånd på marken. Stopp, och jag fick den. 1 gemsbok. 1 Laniarius atrococcineus.

Mile 21676 kl 1230 4+5+7 spridda gemsbok. 1 red hartebeest. 1 Coracias caudata. 1 Melierax musicus ad. 1 Oenanthe pileata. 1+1 gemsbok.

Mile 21677 2 Phil-bon. Ännu 1 dylikt. 1 dito nedfallet. Minst 14 springbok. 1 ground squirrel. 1 Oenanthe pileata. 1+2 schabrakschakaler. 15 wildebeests. 5 gemsbok. 8 red hartebeests. 7 obestämda sparvar. 1 fiskaal.

Mile 21679 2 schakaler som ovan. 1 gemsbok. - Mile 21679,9 nu far vi upp i sanden till höger (d v s väster) om flodbädden. - 1 Otis kori.

Mile 21681 kl 1245 vi anlända till Melkvlei windmill. -

1956
20 maj
forts.
(141)

Bolwig sade sig se 1 Otis kori. - 1 schabrakschakal, c 11 gemsbok varav 5 drickande, samt c 29 springbok. - Koch och Fitz kör ifatt oss här och fortsätta före oss. Vi starta kl 1313, c 20 minuter efter dem.

1 drongo. 1 schabrakschakal fint. 1 sekreterarfågel vilande på tarsema. I skuggan av [redacted] träd 37+31 springbok. 1 Coracias caudata. 1+1 gemsbok. 4+6+1+1+ ytterligare flera ground squirrels. 1 Oenanthe pileata. Omkr 10 ob. småf. 1 yellow-billed hornbill. 2 drongos. 1 Bradornis mariquensis.

Mile 21685 1 wildebeest, 11 gemsbok och 9 springbok tillsammans. 2 Phil-bon alldeles över "vägen"; även fåglar av denna art sedda. Ännu 1 Phil-bo, se skiss här:

(klen skiss)

Några få ob småf. Bolwig såg 6 ground-squirrels.

Mile 21686 6 gemsbok. - 3 stora och flera my små Phil-bon, alla i ett träd. -

Mile 21687 Träden i flodbädden [redacted] nu glesa. - Labuschagne kör fort, alldeles för fort. - Flera Sporopipes. 1 Oena capensis. 1+2+2+2 Stephanibyx coronatus. 1 Phil-bo. 12+3 gemsbok.

Mile 21688 västra sidan av flodbädden har nu relativt branta dyner, som emellertid är helt klädda av gräs och även bush, utom ibland på själva toppen vilken kan visa en röd "kam" av sand. - - Omkr 10-15 ob småf. 1 ground squirrel.

Mile 21690 2 Phil-bon i ett träd. 1 obestämd Cisticola. 3 gemsbok, varav 1 halvstor, ungefär som en kviga; dess horn var c 40 cm långa. Därefter 2+1 gemsbok till. 1 Strept capicola. 1 Melierax musicus ad. 2-3 ob småf. 3 medelstora och 1 litet Phil-bo samt 1 Melierax musicus ad, allt i samma träd. 1 drongo. 1 gemsbok.

Mile 21692,2 3 Phil-bon i stort [redacted] träd. 2+1 gemsbok. 1+1+1 Oenanthe pileata. 1+2 kortstjärtade glansstarar. 2 sekreterarfåglar i sällskap. Rikligt med Sporopipes. 2 Myrm. form. 1 falk av tornfalktyp, kanske rupicoloides. 1 ground squirrel. 2 gemsbok.

Mile 21693,7 Labuschagne kör ofta 40 miles per timme (vilket är på tok för fort för att göra census!). - 1 Oenanthe pileata. 1+1 Myrm form. 1 drongo. Några ob småf. 2+1+1 ground squirrels. 1 Stephanibyx coronatus. 1 springbok.

Mile 21696 och följande: nu nästan inga träd. 1 Myrm form. 1+1+1 Oenanthe pileata. 2 Melierax musicus ad i ett träd; de satt nere i skuggan.

Mile 21698 1+3+1 ob småf. 2 springbok. 1+1+1 Oenanthe pileata. 1 Myrm.form. - Mile 21699 13 springbok. Omkr 10 ob. småf. 12 springbok. 1 litet och 1 tämligen litet Phil-bo i samma träd.

Mile 21700 1 Bradornis infuscatus. 1 Myrm. form. 1 Oenanthe pileata. - Mile 21701 1+1+1 ob småf.

Mile 21702 3 wildebeest och ej mindre än c 250 springbok! 1 Myrm form. Minst 1 Phil-bo. 1 Oenanthe pileata. 1 Philetairus flyger över "vägen". 1 Myrm.form. 1+1 gemsbok.

Mile 21704 1 Oenanthe pileata. 2 ob. småf. 4 springbok. 3+2 Myrm.form. - Nu är det hett i solen. - 1 sekreterarfågel.

Mile 21705 1 Bradornis infuscatus. 1 obestämd Cisticola. 1 ob. småf. 1+1 springbok. Flera Sporopipes. 1 osäker Philetairus.

Mile 21706,7 nu är vi framme vid det Phil-bo där vi stannade på vägen norrut. Observera även de andra Phil-bona här. 1 Melierax musicus ad. Summa minst 38 springbok. 3 strutsar, därav 2 hannar och 1 fågel som [redacted] (också) var stor men mörkgrå till färgen (yngre hanne?? GR). 1 Oenanthe pileata. Flera Sporopipes.

Mile 21708,5 sammanflödet av Auob och Nossob. 3 strutsar långt borta. 1+1 Oenanthe pileata. Minst 166+1+1 springbok!

Mile 21711 ytterligare 7+11 springbok, spridda. - Mile 21711,2 röd hög dyn.
Mile 21711,7 kl 1420 ankomst Twee Rivieren, lägret.-
Eftermiddagen och kvällen vilade jag mig mest; jag hade fått en ordentlig förkylning. Jag ordnade alla grejorna i vårt gamla rum men måste strax därefter flytta till ett litet kyffe emedan turister kom. - Jag gjorde en promenad ensam på dynerna på e m. På kvällen vandring med Koch på dynerna. Stephanibyx sedd och hörd.

1956
20 maj
forts.

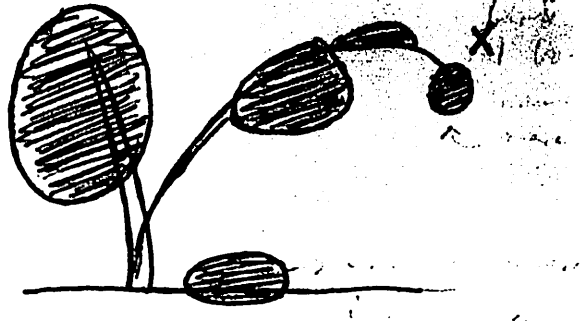
Måndagen den 21 maj 1956.
Reste ut kl 0930 i den grå forden, mileage 79214,9 (my osäkert om denna mätare är tillförlitlig). Kör uppåt flodbädden med Pelle. Vi följer flodbädden till sammanflödet och [redacted] fortsätter sedan uppåt längs **Auobs dalgång, alltså i riktning** mot Mata Mata. - 1 Oena capensis. 12+3 springbok. 2 Stephanibyx coronatus. 2 springbok. 12 ob. småf, kanske Eremopterix. 11+16 springbok. 2+5 Oena capensis. Strept. capicola hörs. 1 Bradornis infuscatus. 1 Oena capensis. 1+2+1 springbok. Några Sporopipes. Några ob småf. 37+5 springbok. 1 blekryggad Eremopterix hanne. 120 springbok. 5 Oena capensis. 1 Myrm. form. 1+1+2 ob småf. 3 strutsar, varav 2 hannar samt 1 gråsvart fågel, lika stor som de svarta hannarna; därtill i denna flock 5 ungar av struts, stora som tamankor. 4 av dem kunde först ej frigöra sig från vägen utan sprang på denna. 1 Strept. capicola. 1 obestämd lärka.

21 maj

(142)

Kommentarer till skissen: (a) träden sett ur lokalmare (b) c:a 10 lokalmare i nedfallna delen.

Mile 79219,9 långvarigt stopp för delvis nedfallet eller nedrivet Phil-bo. Se skiss här:
Pelle tog fotos och filmade.
Bokammarna och gångarna till dessa göras uppenbart separat; materialet till dessa delar är mycket finare än i den bärande delen av boet, vars material består av kvistar. - Det lägst sittande boet på detta träd låg med sin undre yta blott 1,3 m över marken, vilket är abnormt lågt. (Jag kunde dock icke se något som antydde att boet [redacted] rubbats ur sin **ursprungliga** position. Gren ej bruten el. dyl. GR).

Vi fortsatte. 2 Oena capensis. 1+1+1+1 Oenanthe pileata. 1 lärka. 1 Serinus flaviventris. 1+1 springbok. 1 Melierax musicus ad och 1 dito juv. 1+1+1+3 ob småf, högst sannolikt Eremopterix. 4+1 blekryggade Eremopterix. 1 Oenanthe pileata. 1 springbok. 1 Cisticola sp.
Mile 79224,3 windmill. 2 sekreterarfåglar. 2 Eremopterix. 1+9 Oena capensis. 3+1 Eremopterix. 1 Serinus (art ej angiven). Ungefär 10 Cape Mossies. Ett par dussin Amadina erythrocephala. Allt detta invid the windmill. 1 ensam Pterocles lyfte här; den hade vitt band på vingens översida; dess läte var troligen ett svagt, melodiskt kluckande "tjuck tjuck tju". Det var absolut inte vanlig namaqua utan troligen burchellii.
10+1+2+1+c 7 ob småf. - Pelle tar vegetationsbilder. 1 Oenanthe pileata. - Vi forts.
Mile 79227,4 kl 1055 nästa windmill. Intet utom 1 springbok i närheten. 1 Oenanthe pileata. 2 Sporopipes. 3 gemsbok, varav 1 med ovanligt starkt krökta och starkt divergerande horn, se skiss här:
Pelle tar foto av den. - 1 lärka.
24 gemsbok, därav 1 med endast vänsterhornet kvar; detta ex höll sig för sig själv i utkanten på flocken. Pelle tog bilder. - 1 Oena capensis. [redacted]

2 ob. småf (säkert Sporopipes). 1 springbok. 2 ground squirrels. 1 Corvus capensis.

1956 21 maj forts. Mile 79232 1 Phil-bo. 8 springbok och 10 gemsbok; av de senare 2 icke fullvuxna och ett annat ex med båda hornen brutna eller skadade i yttre hälften. Ännu 1 gemsbok, ensam; den hade bara vänsterhornet kvar. 1+1+1 Oenanthe pileata. 1 springbok. Några ob småf. 2 gemsbok. 6 springbok. 2 Stephanibyx coronatus. 7 springbok. 1 Oenanthe pileata. 1 springbok. 1 gemsbok. 3 springbok. 1+1+1+1+1+1 Oenanthe pileata, avstånd mellan varje ex 100-250 m. 4 Stephanibyx cor. 1 Oenanthe pileata. 1+1 springbok.

Mile 79237,4 nästa windmill. 1 piplärka?? 1+1+2 gemsbok. 2 Corvus capensis. 1 Oenanthe pileata.

(143) Mile 79240,5 1 gemsbok. Minst 260 springbok i en flock. (fr o m nästa uppgift t o m de 2 Oena före mileage 79246,4 har Pelle fört protokollet). 13+1 gemsbok. 1 "rupicola" (i e Falco tinnunculus rupicola eller subsp.). 1 Coracias caudata. 1 drongo. 70 springbok. 1 Oenanthe pileata. 1 gemsbok. 5 ground squirrels. 1 Myrm.form. 1 Oenanthe pileata. 109 springbok. 1 gemsbok med skadat vänsterhorn. 2 Strept capicola. 1 Oenanthe pileata. 1 kalahari scrub robin. 1 drongo.

Mile 29243,1 1+1 gemsbok. 1 Oenanthe pileata. 1 Otis kori. 2 Dicrocercus hirundineus. - Mile 79244 1 gemsbok. 1 Oena capensis. 22 springbok. - Mile 79245 2+1 gemsbok. 1 Strept capicola. 2 Oena capensis. 1 Bradornis mariquensis. 1 obestämd lärka. 1 Cisticola?? 1 Prinia flavicans. 1+1 Oena capensis. (nu åter min handstil).

Mile 79246,4 kl 1202 nytt vattenhål. Stopp här 1202-1315. 1 gycklare hanne ad. Flera tiotal Oena capensis. Något hundratal Amadina erythrocephala. Sporopipes. Passer melanurus. 2 Bradornis mariquensis med 3 utflugna ungar vilka matades. Prinia 1 eller flera. Vävare sp minst 1. 1+5 Strept. senegalensis!! Detta var första obsen av denna art här. 1 Quelea. 1 kalahari scrub robin. Pelle såg 5 Serinus flaviventris. Parisoma subcoeruleum sedd och hörd. 1 Polihierax semitorquatus hanne.

Vi fortsatte kl 1315. 1 litet Phil-bo my. lågt [redacted] i litet torrträd. 1 fiskaal juv. 1 gemsbok. 1 Phil-bo i [redacted] torrträd. Nästan exakt 110 springbok samt 2 gemsbok. Ännu ett litet Phil-bo. 7+1 gemsbok. 1 fiskaal ad. 44+1 springbok. 16 gemsbok vid windmill mileage 79249,5; en av dessa gemsbockar hade brutet högerhorn, en annan brutet vänsterhorn. 1 ex i denna hjord var icke fullvuxet. 6 springbok. Omkr 35-45 Amadina erythrocephala samt enstaka Cape Bossies (Passer melanurus). 1 fiskaal ad med jättelikt brett ögonstreck. 1 schabrakschakal. 3 gemsbok glest fördelade, en av dem hade bara halva vänsterhornet kvar (och högerhornet helt borta GR). 1 drongo. 1 Otis kori hanne utsökt. 1 spelande Bradornis infuscatus?? 2 Oena capensis. 1 springbok. [redacted] 1 ob. lärka. 5-6 vårtstarar (Creatophora). 3+1+1+1 gemsbok. 1+1 Bradornis mariquensis. 1+1 drongo. Minst 1 Creatophora. 2 gemsbok. 2+1+c 275 springbok! Ännu 1 drongo. Ännu 1 Creatophora, den lyfter bland springbockarna med byte i näbben. 1+1+1 gemsbok. 36+1 springbok.

Mile 79253,5 träd med Phil-bon, som dock ej äro stora. 3+1+6 gemsbok. Ytterl 13 gemsbok och 1 schabrakschakal, dessa sistnämnda vid windmill mile 79254,1, där vi stannade några minuter. Vi fortsatte kl 1355. 1 drongo. 1 Bradornis mariquensis. 1+3 gemsbok. - Det är varmt till hett; begynnande cumulusbildning. - 2 stora rödaktiga piplärkor (ej lärkor), art??? Lyckades ej skjuta dem trots försök. - 1+5 gemsbok, varav 1 liten [redacted] kalv. Därefter ytterl 1+10 gemsbok. 1 Serinus flaviventris hanne. Flera Sporopipes. Anyo flera Sporopipes. 6 springbok. Pelle såg 1 Strept senegalensis. Jag såg 1 Strept capicola. 1+1+1 Oena capensis. 2+1+2 Strept. capicola. 2 Bradornis mariquensis. Rikligt med småfågel (otvivelaktigt Sporopipes, kanske annat också). 1 gemsbok. Några Creatophora.

1956
21 maj
forts.

Mile 79258,4 nästa windmill. 24 gemsbok och över 320 springbok!!! 2+1 Oena capensis. 5 Creatophora, ev desamma som nyss. 50-100 Amadina erythrocephala samt 1 Serinus flaviventris. - Vi fortsatte kl 1435.

9 Creatophora. 1+1 Oena capensis. 1+1+1+1+1 Strept capicola. Mycket över 20 Sporopipes. 1+2 gemsbok. 61 springbok. 1+4 Oena capensis. 2 Strept capicola. 2+14 springbok. 1 gemsbok. Rikligt med Sporopipes. 126 springbok i tät flock. 1 Bradornis mariquensis.

(144)

Mile 79262,5 stopp kl 1450 för lunch. Detta stopp var strax före en vindpump. Här var ett stort Phil-bo till vänster; delvis var det nerfallet. Fåglarna byggde. - Vi gick in här till höger bland grus och dyner med vegetation (dock mycket sand bar). Fågelliv här: 4 Mirafra africanoides skjutna. 2 Philetairus också skjutna vid bo. Kalahari scrub robin sedd. 1 Torgos seglade över. (Antagligen inte fullständiga anteckningar härifrån.GR).

Vi starta återfärden kl 1709. Ej fullständig räkning nu. 1 Laniarius atrococcineus helt nära. 2+1 Otis kori. Formliga massor av Sporopipes många miles sträcka i början; tydligen voro de ute i gräsfälten vid vägen nu på e m. - Strept capicola likaså mångdubbelt [redacted] vanligare nu på em; ett par områden med kort gräs hyste 50-60 ex. 2 kortstjärtade glansstarar. 1 wildebeest i hjord av andra (antiloper; vilka?). Omkring 20 Creatophora vid springbockar; senare minst 3 andra Creatophora i trädtopp. 1 schabrakschakal. 1 Melierax musicus ad. Ytterligare 1 wildebeest i stor hjord av gemsbok och springbok. 6 kortstjärtade glansstarar på öppen mark bland stor springbok-hjord.

Mile 79283,2:1 utsökt hanne av white-quilled korhaan. 1 Otis kori, tydligen hanne, på vägen. Dem lyfte när vi kom och flög sedan väl 600-800 m precis längs med bilen med en fart av 40 miles (d v s 64 km/tim).

Mile 79288,3 6 öronhundar (Otocyon megalotis) på kort gräsmark alldeles vid vägen. Mycket trevligt. Stephanibyx coronatus allmän, i regel [redacted] i par eller jämna antal: 2,4,6,8. - Ytterligare 1 Otis kori. 1 Falco, trol tinnunculus rupicola. Ännu 1 Melierax musicus ad. 2 schakaler. 1 gemsbok med halvstor kalv. En flock på c 20 Stephanibyx coronatus. Ytterl 1 Otis kori mile 79303 och ännu 1 Otis kori mile 79304. - Sedan blev det för mörkt för att se ordentligt. -

Inga anteckningar från denna kväll.

22 maj

Tisdagen den 22 maj 1956.

Jag var mycket förkyld och stannade i Twee Rivieren hela dagen. Tog sandprov till Brain. - Såg Cercomela familiaris vid lägret. Ptyonoprogne fuligula några få ex. vid hyddorna men ej annorstädes.

Anteckningar om ett par skjutna fåglar: vävaren hade ljust brun eller brungul iris. Yellowbilled hornbill hade gul iris, och det nakna skinnet på dess strupe etc var ljusrött.

23 maj

Onsdagen den 23 maj 1956.

Jag sov gott på natten och var på morgonen i avgjort bättre form. - Kl 0630 - 0830 var Pelle och jag ute i dynområdet strax öster om flodbädden. Vi samlade 2 lärkor, deras näbb var blekt rödaktig. Iris på ena ex var matt men ej mörkt brun. -

Kl 0945 startade vi mot Mata Mata (i Labuschagnes bil). Mileage vid starten 21763,7. Vi var icke första bil. - 4 Oena capensis. 1 Strept capicola. 1+1 Oenanthe pileata. 1 röd lärka. 7 små lärkor. 5 Sporopipes. 7 springbok. 2 Oenanthe pileata. 5 Amadina erythrocephala. 1+1+1+1 Oenanthe pileata. Några ob. småf samt ytterligare 2 dito. 1 mossie. 1 Otis kori. 73+1 springbok. (Far upp längs Auobs dalgång. 5 Sporopipes. (unp))

Mile 21766,7 väggrenen (och flodbäddarnas föreningspunkt). Vi far alltså uppåt längs Auobs dalgång. Omkr 5 Sporopipes.

1 springbok. 1 Oenanthe pileata. 1 obestämd duiker; jag såg den hastigt men Pelle såg den bättre och sade att det var grey duiker.

1956 23 maj forts. (145)

Mile 21767,4 litet Phil-bo. 1+2 Oenanthe pileata. 3+10 ob. småf. 1 röd lärka. 3 Phil-bon i träd invid vägen; det ena delvis nerfallet. Ett av dessa bon blott med en bokammare. Det största boet satt abnormt lågt. 2 springbok. 3 små lärkor. 1 röd lärka. 1+10+1+1 ob småf. 1 ob. småf, Prinia eller Cisticola. 1+1+1+1+1+1+1 Oenanthe pileata. 1+2 små lärkor. 1 springbok. 3+4 Eremopterix. 2 ob. finkar. 4 ob. småf. 1 gemsbok med ett horn.

Mile 21773,9 Mouro windmill kl 1005. Här 2 Eremopterix, 1 Pterocles burchellii, 1 sekreterarfågel och 6 springbok. - 1+1+1+1+1 Oenanthe pileata. 1 ob. småf. 1 ob. lärka. 1 fiskaal. 1 örn, till större delen ljust roströd - rostbrun. Syntes både sittande och flygande. Tawny eagle eller någon mindre art?

Mile 21776,6 stopp för att se efter lejon, som Schack hade sett här. Hans bil stod parkerad här. Inga lejon sedda. Däremot 1 Oenanthe pileata, 1 Strept capicola, även spikeheeled lark (Chersomanes albofasciata) sedd. 1+1 gemsbok på avstånd. Stor hjord av c 100 springbok också sedd på avstånd; alla dessa voro dock icke synliga från vägen. (Vi lämnade vägen ett slag). Den lilla lärkan har ett ringande läte; arten vet jag ej ännu.

Vi fortsatte kl 1035. 1 sekreterarfågel. Strax därpå (mile 21777,3) nästa vattenhål. Här 1 Oena capensis, ett tiotal Amadina erythrocephala. 1 Corvus capensis i närheten. Vi fortsatte genast. 1 ground squirrel. 1 Bradornis infuscatus. 1 Prinia sp. 1+1+1+1+1+1+1 Oenanthe pileata. 2 springbok. Sporopipes. 1 ob. småf. 1 röd lärka.

Mile 21779,3 1 ob. småf, kanske Bradornis infuscatus. 2 ob. småf. 16 springbok. 1 Melierax gabar med vit övergump. 3 gemsbok. 3+3 Sporopipes. 1+1+1+1+1+1+1+1+1+1+1 Oenanthe pileata. 1 ob. lärka.

Mile 21781,6 [redacted] 2+1+1+1+1+1+1 Oenanthe pileata. 1 Phil-bo i ensamt träd. 10+1 gemsbok. 8 springbok. 2 Stephanibyx coronatus. 1+1+1+1+1 Oenanthe pileata. 1+1+1 Sporopipes.

Mile 21783,3 1+1+1+1+1+1+1+1 Oenanthe pileata. 2 Sporopipes. 1 springbok. 1 Oenanthe pileata. 1 ob. lärka. 2 Corvus capensis. 2 Stephanibyx coronatus. Ytterligare 2+2 Stephanibyx coronatus. 3 greybacked Eremopterix, varav 2 hannar och 1 hona.

Mile 21785,o 1+2+1 Oenanthe pileata. 2 Corvus capensis. 1+12 gemsbok. 1 Bradornis mariquensis. 1 fiskaal. 4 gemsbok, varav 1 med båda hornen brutna, dock ej ända inne vid basen. (Oväntat många gemsbok med brutna horn!). 1 Oenanthe pileata. [redacted] 1+1 ob småf. 1+2 Sporopipes.

Mile 21788,o Gemsbokplein windmill. Här 1 Falco tinnunculus rupicola, flyger omkring över 1 partial eagle ad som fallit på marken. 1 Coracias caudata. 1 liten ob rovf. 1+2 ob lärkor. 1 gemsbok. 12 ob. småf, troligen Sporopipes. 1 Oena capensis. 1+1 Oenanthe pileata. 72 springbok. 2 drongos. 1 Falco tinnunculus rupicola. 1 osäker drongo. 14 gemsbok, varav 1 med ett horn, 1 med båda hornen brutna. 2 Corvus capensis.

Mile 21793,o 1+1+1 Oenanthe pileata. 1+4 ob småf. 2 drongos. 3 ground squirrels. 1 springbok. 2 gemsbok. 1 Oena capensis.

Mile 21794,1 stopp för té kl 1108. Härligt väder, lagom varmt; frisk bris, molnfritt. 2 Aquila rapax. 2 Oena capensis. 2 Oenanthe pileata. 1 Strept capicola. Dr. Story såg 1 Laniarius atrococcineus. Serinus flaviventris. Ett jättestort bo av Philetairus i döende träd, osynligt från vägen. - Forts. kl 1130.

1 Strept. senegalensis (sällsynt här!!). 2 Strept. capicola. 1 fiskaal med brett ögonstreck. 1 Polihierax semitorquatus. Hängande vävarbon. 1+4+2 gemsbok. 2+1 Strept. capicola.

(146)

1 ob. småf.-1 Bradornis infuscatus.

1956 23 maj forts. II

Mile 21797,7 windmill till vänster. Här minst 4 Oena capensis, några ob. småf, 4 gemsbok, ytterl 1+1+1 ob småf. -

1 Phil-bo lågt, vid vägen. 1 annat dito täml. lågt, nära vägen. 60 springbok. Flera Sporopipes. Anyo flera dylika. 1 springbok och 4 gemsbok nära. 1+2 Oenanthe pileata.

Mile 21800,o kl 1142 c 35 springbok och 7 gemsbok; av de sistnämnda 1 ex m.1 horn. Ytterl 7+2 gemsbok, de 2 sistnämnda med ett och ett halvt horn vardera!!

Mile 21801,o Kanque (eller Kauque) windmill. 1 Oenanthe pileata. 6 springbok. Några ob. småf. 1 Bradornis mariquensis. 1 gemsbok. 1 drongo. 1 Laniarius atrococcineus. 1 Oenanthe pileata. [redacted] 1 Sporopipes, dårtill flera. 1 Falco tinnunculus rupicola. 1 Oenanthe pileata.

(146)

Mile 21804,o 222 springbok!! Därtill 1 ensam springbok; vid denna 1 drongo samt c 3 Creatophora. 1 Phil-bo. 1 gemsbok och 13 springbok.

Mile 21805,9 Urikaruus windmill. 2 drongos. 6 gemsbok. 4+95 springbok. 1 gemsbok. 121 springbok. 1 gemsbok. 138 springbok!! 1 Serinus flaviventris. 1 röd lärka. 1 fiskaal ad.

Mile 21807,9 Ytterl 1 fiskaal ad. 1 gemsbok och c 315 springbok!! (Ovanligt mycket vilt här!). Ett par Creatophora här. 1 drongo. 1 Rhinopomastus cyanomelas. 1+1 gemsbok. Flera plus många Sporopipes. 1 Oenanthe pileata. 42 springbok. [redacted] 1 Polihierax! 2 drongos. 1 litet Phil-bo.

Mile 21810,6 ny windmill. (OBS: det var strax före denna windmill som Pelle och jag gjorde vårt stopp i förrgår den 21 maj.). 2 springbok och 5 gemsbok. 1 Melierax musicus ad. 1 gemsbok. Sporopipes. 8 gemsbok, varav 1 med blott ett horn. 1 Melierax ad. II

Mile 21813,1 stort, delvis nedstörtat Phil-bo till vänster. 1+1+1 gemsbok. 1 Upupa. Sporopipes allmän. 1 fiskaal. 1 Strept.

Mile 21815,o 120 springbok. 1 wildebeest. 4 gemsbok.

Mile 21815,4 windmill. 10 gemsbok. 1 springbok. 1 schabrakschakal. 1 gycklare hona ad. 1+1 Phil-bo. Relativt rikligt med träd här. 1 Coracias caudata. 33 springbok. 2 stora Phil-bon i ett träd. 1 stort Phil-bo i träd bredvid. 1 gemsbok. 1 Coracias caudata. G

Mile 21817,9 stopp kl 1230. Stannade till 1338. Snabblunch. 28 springbok på avstånd. 2 Bradornis mariquensis. 1 gycklare juv lyfte i närheten; snabba vingslag! Pelle och jag gick över ett par bra dyner inåt höger. Storslaget sandlandskap men väl grästäckt och med spridda träd. 1 Phil-bo alldeles i närheten av bilen, på första dynsluttningen, 1 annat dito bo i sänkan mellan denna dyn och den nästa, samt ännu 1 dito bo i följande sänka. Philetairus sedda också. Sporopipes. 1 gycklare hanne ad. Pelle och jag såg bl a 1 fiskaal, 1 Rhinopomastus, Plocepasser, Prinia flavicans, Strept. capicola, Strept. senegalensis, den röda lärkan, 4 Upupa, 1+1 Parus cinerascens, 2 Laniarius atrococcineus (Pelle), 2 kortstjärtade glansstarar (Pelle), Phil-bo med 10 bohål, höjd 4 m över marken. - Varmt, soligt, frisk bris från N.- 1 gemsbok före starten, som skedde kl 1338. Men intet vilt uppe bland de närmaste dynerna. Sannolikt klar förtätning av vilt längs flodbädden där vägen går (och vattenpumparna finns GR). G C. II

Sporopipes. 1 Phil-bo samt 1 Philetairus. 1 drongo. 1 Dicrocercus hirundineus. 1+1 gemsbok. 3 Sporopipes. [redacted] 1+1+3 Phil-bon, de 3 sistnämnda i ett träd. 1 stort Phil-bo. 1 dito stort. 1 Phil-bo till. Laniarius atrococcineus. II x

Mile 21820,o 1 drongo. 1 Oena capensis. 2 täml. små. Phil-bon. 1 Coracias caudata juv sedd av Pelle. 1 Coracias caudata ad. 2 drongos. 1 whitebacked vulture. 24 springbok. 1+1 Phil-bo. 1 gemsbok. 4 springbok. 3 Phil-bon i ett dött träd. Spridda Sporopipes. 7 gemsbok. 1 Strept capicola. 1 springbok och 4 wildebeest. 2 Dicrocercus hirundineus. 1+1+6 gemsbok; av de 6 var 1 ex med brutna horn samt 1 ungt djur. 14 wildebeests varav II

minst 5 unga, icke fullvuxna djur; därintill 31 gemsbok! 1 Strept capicola.

1956 23 maj forts. (147)

Mile 21824,6 2 whitebacked vultures i trädtopp. 2 Corvus capensis. 1+6 gemsbok. 6+21 springbok. 5 gemsbok.

Mile 21825,7 windmill: intet i omedelbar närhet av denna. - 1 gemsbok. 1 drongo. 2+1 Stephanibyx coronatus. 14+10 wildebeests. 10+39 gemsbok, i sistnämnda flock 1 ex med blott 1 hom. 1 red hartebeest. 10 wildebeests och 9 gemsbok. 35 springbok. 2 Stephanibyx coronatus. 1 gemsbok med blott 1 horn. 1 Strept capicola. 2 lärkor.

Mile 21827,9 1 fiskaal. 4 gemsbok, varav 1 ex med blott 1 horn samt ett annat ex med båda hornen brutna, dock ej vid basen. 1 gemsbok. 3 springbok. 1+1+1+1 Phil-bon, stora. 4 gemsbok. 1 Oena capensis. - Lång sträcka intet sett; flack grässlätt i flodbädden. 42 gemsbok och 35 springbok. 1 Oenanthe pileata. 1 Stephanibyx coronatus. 1 gemsbok. 1+1 ob småf.

Mile 21830,7 1 Oenanthe pileata. 1 gemsbok. 1 litet Phil-bo. 35+40+35 springbok. 2 Prinia flavicans. 1 Tricholaema leucomelas. 2 drongos. 1 gemsbok och 1 wildebeest. 1 springbok. 1 Melierax musicus ad. 5+minst 27 gemsbok. 2 strutsar, troligen hanne och hona. 24+14 wildebeests, flera ungdjur bland dem. 105 springbok; de hoppade som f-n! Denna sista koncentration av vilt var vid mile 21834,o. Forts.

1+1+1+7 gemsbok. 3+3 springbok. 1+2 Phil-bon, de senare i ett träd. 1 sekreterarfågel. - Varmt. Relativt riklig cumulusbildning, särskilt i NW - N. - 1+1+1+1 Phil-bon. 1 gemsbok. 1 sekreterarfågel. 1 Bradornis sp. Omkring 120 springbok på avstånd samt ytterl c 80 i närheten. 1+1+1 Phil-bon. 36 springbok. 1 Oena capensis. Flera Sporopipes. 1 Melierax musicus ad. 1 Strept capicola.

Mile 21838,o kl 1432: vi anländer till Mata Mata, gränsen mot Sydvästafrika.

S.W. Afr. alltså utanför nationalparken

G

Vi gick ett par rundor här. Jag gjorde en promenad inne på Sydvästafrikanskt område kl 1445 - 1550. Såg här 2 Phil-bon i olika träd, 1 gycklare och 2 white-backed vultures högt uppe, vidare flera Oena capensis, flera Strept capicola, 1 helsvart Melierax gabar, Parisoma, Erythropygia paena, m.m.

(Jag sköt även ett par trädråttor åt Davis; de hade bon uppe i oändligt taggiga Acacior, men jag fick dem när de skrämda sprang ut på grenarna. Thallomys? Jag minns nu ej namnet. GR).

Kvällen blev trivsam. Labuschagne hade anmodat alla deltagare att ge en översikt över de hittills vunna resultaten. Så skedde också. Vi sammanträdde till ett s.k. symposium där ehvar framlade vad han sett. Jag gjorde inga dagboksanteckningar härom, men det hela var rätt innehållsrikt. Antagligen första gången ett vetenskapligt sammanträde ägde rum i Mata Mata!

24 maj 1956.

24 maj

Vi övernattade i ett rest house i Mata Mata. På morgonen en ovanligt givande promenad. Den gav 1 yellow hornbill, 2 Coracias naevius, 2 Nilaus [redacted] brubru, varav 1 sköts, flock på 20 Creatophora, minst 4 Coracias caudata, Parisoma, Philetairus, 1 Aquila rapax, 1 Falco chicquera ruficollis, 1 Erythropygia paena som sköts, flera kortstjärtade glansstarar, Stephanibyx coronatus, samt 2 Melierax musicus som utförde dansflykt. Promenaden var inte lång, blott 1-2 km nära Mata Mata.

Kl 0925 startade vi från Mata Mata mot Twee Rivieren. Nu kom jag att åka i uppsyningsmannens (rangerns) land rover. Mileage vid starten 18227 (my osäkert om hans vägmätare visade rätt). Väder vid starten mulet men ej kallt. Vi startade bland de sista.

1 Aquila rapax. 2 yellowbilled hornbill. 2+1 Coracias caudata. 1 kortstjärtad[redacted] glansstare. 1 Oena capensis. 1+3+1 Phil-bon. 1 Turnix uppskrämdes och sågs bra; just här kördes bilen i kort

gräs bredvid vägen. Rikligt med Sporopipes. 1 liten fågel, trol. Cisticola aridula. Omkr 100 springbok.

1956 24 maj forts. (148)

Mile 18230 1+1 Phil-bon. 2 Strept. capicola. 1+3 gemsbok, av de senare 1 ex med brutna horn. 1 Melierax musicus. 2 Strept capicola. 1 Prinia. 1 gemsbok. 70 springbok. Flera Sporopipes. 1 Oena capensis. 1+10 gemsbok. 1 springbok. 2 strutsar.

Mile 18233 Många Sporopipes. Phil-bon sedda, i torrträd, delvis nedfallna. 1 sekreterarfågel. 1+30+9 springbok. 5+3 gemsbok. 1 flygande sekreterarfågel. 2 springbok. 1 gemsbok. 1 Strept. Mile 18233 fortfarande. 7+9 gemsbok. 208 springbok! 1 drongo. 1 fiskaal ad. 1+1 röd lärka.

Mile 18236 Omkring 29 wildebeest samt 1 gemsbok. Sporopipes sedda. 3+1+5+21 gemsbok. 2 Stephanibyx coronatus. 1 Strept. 13 springbok. 1+2 Strept capicola. 1 gemsbok. 1 springbok. 19+4 wildebeests, de sistnämnda 4 voro juv.

Mile 18240 4+8 gemsbok. 1 springbok. 1+1 Strept. capicola. 16 springbok och 9 wildebeests. 16 gemsbok. 2 whitebacked vultures sittande. 1 black vulture (Torgos) likaså. 3 Phil-bon i ett torrträd, detta vid vägen, mile 18242. 3 Oena capensis. 1+1 Phil-bon. 1 obestämd gam. 3 springbok.

Mile 18243 1 Melierax musicus ad. 1 jättelikt Phil-bo. 1 gycklare juv lågt. 14 gemsbok. 57 springbok. 1 drongo. 1 Oena capensis. 1 kortstjärtad glansstare. 2+1 gemsbok samt 40 springbok. Pelle såg 1 fiskaal. 1 Phil-bo.

Mile 18246 1+1 Strept capicola. 1 kortstjärtad glansstare. - Vi gjorde här en mycket lång rast för att plocka brännved. Därvid sågs 1 gycklare hona ad kretsande, men f ö föga. Pelle såg 2 Dicrocercus. Flera Philetairus, 1 Oena capensis samt 2 Parisoma noterades också. Start igen kl 1111.

1+1 Coracias caudata. Rikligt med Sporopipes. 2+1 Strept. capicola. 1 springbok. 1 kortstjärtad glansstare. Vidare sågs 1+1+1+1 Bradornis mariquensis.

Mile 18249 1+1+1+1+3 Strept capicola. Omkr 300 springbok! Vindpump. 1 fiskaal ad; det var rasen subcoronatus (som väntat!). 6 springbok. Några Sporopipes. 1+1 Oenanthe pileata. 1 Bradornis mariquensis. 1+1 Strept. capicola.

Mile 18252 kl 1123. 1+1+1+1 Strept. capicola. 1 rovfågel lågt kretsande, art osäker men ev Circaëtus sp. 5+1+1 Bradornis mariquensis. 1 gemsbok. Omkr 225 springbok! 2+1 Oena capensis. 1+1 gemsbok. 1 drongo. 1 Melierax musicus ad. 1+1 gemsbok. 105 springbok. 1 fiskaal.

Mile 18256 2 Strept capicola. 1 småfågel, Anthus? 1 Oenanthe pileata. Sporopipes. 235 springbok! 26 springbok och 1 gemsbok. 1 springbok och 4 gemsbok.

Mile 18260 kl 1139 Minst 7 springbok. 1 Oenanthe pileata. 1 gemsbok. 1 Bradornis infuscatus. 3 ob småf. 1+1 drongo. 1 Strept. capicola. 1 Coracias naevius! Den satt i trädtopp alldeles över vägen. 2 black vultures (Torgos) och 4 whitebacked vultures (Gyps africanus) kretsande. 1 gemsbok.

Mile 18263 3+2 Oena capensis. 1+1 Strept capicola. 1+2 gemsbok. 1 drongo. 2 Bradornis mariquensis. 1 stor och mycket mörk ung lanner (Falco biarmicus). 19+minst 30 springbok. 1 Oenanthe pileata. Några ob. småf. 11 gemsbok. 1 springbok. 1+1 Phil-bon i döda träd. 1 fiskaal juv. 1 gemsbok. 1 drongo. 3 ob. lärkor. 1 vanlig schakal (schabrakschakal!). 2+1 Strept capicola. 3 Oena capensis. 1 gemsbok. 2+5 ob. småf. 1 Upupa. Rikligt med Sporopipes. 7+3 gemsbok.

Mile 18268 8+4 gemsbok. 2 Oena capensis. 1 Melierax musicus ad. 2+1+1 Oenanthe pileata. 1+1 drongo. 1+12 springbok. 2 kortstjärtade glansstarar. 1+5+1 gemsbok.

Mile 18273 1+1+1+1+1+1+1 Oenanthe pileata. 1 drongo. 1 Strept capicola. 1 springbok. 1+1 ob småf. 5 ground squirrels.

Mile 18276 1+1+1+1+1+1 Oenanthe pileata. - Träd i flodbädden nästan borta från mile 18276. - 21 gemsbok och 5 springbok. 1+2+4+2 Stephanibyx coronatus. 1 springbok.

1+1+1+1 Oenanthe pileata. 1 gemsbok. 1 ob. småf.

Mile 18280 kl 1216 1+1+1+1+1 Oenanthe pileata. 1 röd lärka. 1 gemsbok. 9+1+4 springbok. 12 gemsbok och 18 springbok. 1 springbok. 1+1+1+1 ob. småf.

1956

Mile 18285 kl 1226 1+1+2+5 gemsbok. 2 springbok; den ene, en hanne, [redacted] föll i fyrsprång och sprang länge längs med vår bil. Enligt uppsyningsmannen, som f. ö. hette van der Westhuizen, springer springbocken [redacted] med en hastighet av 45 miles/timme när den sätter full fart. Detta förefaller mig möjligt, men hur länge de orkar springa så fort vet jag inte. - Ytterl. 2 springbok. 1+1+1+1 Oenanthe pileata. 1 Eremopterix verticalis. 1 Oena capensis. 1 fiskaal ad.

24 maj forts.

(149)

Mile 18290 2+1 Oena capensis. [redacted] 1+1+2 springbok. 2+1 ob småf. 2 grå strutsar. 1 lärka.

Mile 18296 "the confluence", sammanflödet mellan Auob och Nossob flodbäddar. - 14+4+1+2+28+1+1 springbok. 1 ob. småf. 1+1 Melierax musicus ad. 2 Oena capensis.

Mile 18299 kl 1251 vi anlända till Twee Rivieren. -

Eftermiddagen här blev inte mycket gjort av mig. Jag var oresonabelt sömnig och sov kl 1400-1700.

25 maj

25 maj 1956.

Undersökningen av Kalahari Gemsbok National Park var slut, och vi for tillbaka. Denna dag färdades vi Twee Rivieren - Vryburg. [redacted] Det var mycket kallt, och jag frös mer än jag någonsin gjort i Sydafrika. - Inga noggranna anteckningar gjordes, blott följande:

a) På morgonen i Twee Rivieren sågs inga fåglar dricka.

b) På färden Twee Rivieren - Vryburg sågs mycket fågel, bl.a. Dicrocercus, diverse rovfågel, hornbill, smådopping, m.m.

c) De på utresan studerade, högst intressanta tornsvalorna i Kuruman återsågos nu på hemvägen. Det var en mycket kall, våt och mulen kväll i Kuruman, och jag observerade flera ex flyga in under hustaken. Praktiskt taget säkert att de häcka där!

Tornsvalorna Kuruman

d) På sträckan Kuruman - Vryburg, som tillryggalades i mörker, sågs alldeles förvånande mycket springhare; jag har aldrig sett tillnärmelsevis så mycket förut. Även andra smärre och medelstora däggdjur, i regel obestämbara.

Dessutom antecknat, att ofullständigt protokoll förts vid följande tidigare tillfällen:

e) Pelles och min vandring i dynerna 21 maj när vi sköt den röda lärkan.

f) Vår vandring i dynerna nära Twee Rivieren, på östra sidan om flodbädden, [redacted] samma morgon som vi senare startade mot Mata Mata. På denna vandring sköt vi den lilla lärkan.

g) Lokalfaunan i [redacted] Mata Mata bristfälligt antecknad.

h) Faunan vid vattenhålet nedanför lägret i Twee Rivieren tisdagen den 22 maj också ej antecknad.

26 maj

26 maj 1956.

Vi tillbragte natten på Grand Hotel i Vryburg. Det var bra, men egendomligt nog hade jag oerhört svårt att bli varm igen. Steg upp på morgonen kl 0655, startade 0810. Frös fortfarande alldeles dj-t. Det var köld och mulet. Ej fullständigt protokoll till att börja med.

[redacted] På sträckan Vryburg - Schweizer Reneke noterades endast följande: några få Oenanthe pileata; flera Plocepasser, senare var denna art allmän; 2 Cape Glossy starlings; 1 Elanus; några Myrm. form; mossies; några spridda Strept capicola och senegalensis; ett par obest piplärkor; några lärkor; några Stephanibyx incl 1 överkört ex; 1 redwinged partridge; 1 överkörd Bubo africanus; 1+1 fiskaal av rasen subcoronatus; 1 Oena capensis; samt 1 Motacilla capensis vid regnpöl.

1956
26 maj
forts.
(150)

Detta på sträckan Vryburg-Schweizer Reneke, c 43 miles. Ankomst Schweizer Reneke kl 0917, avresa 0919, mile 4833/4. Väder mulet; duggregn tidigare men upphörde strax före ankomsten till Schw.Ren. Fortfarande my.kyligt. Små luckor i molntäcket då och då. Klar luft. Marken våt efter duggregn och regn.

Från Schweizer Reneke noggrant protokoll: 1 Strept. capicola. 1+1 Strept senegalensis. 1 ob.småf. - Schweizer Reneke Dam var "filled to capacity"! Duggren startar snart igen. Sabla kallt. Vissa naturliga kärr var vattenfyllda. - 1+2 Strept. 1 fiskaal. 2 Stephanibyx på asfaltvägen; de lyfte ej. Plocepasser-bon. 2 cape mossies. 2 ob.sparvar. 2+1+3 ob.småf. 1+1 Blacksmith plovers. 1+1+1 Plocepasser. 1+1 Myrm.form. 1 svarthakad buskskvätta. - Duggregn upphör åter. - 1+1 Strept senegalensis. 2 white-quilled korhaans. Plocepasser-bon vettande mot N och mot S, senare dylika vettande mot olika håll, [redacted] och mot S samt mot NW - W - S (hela sektorn). 6+2+1 ob småf. 1 Strept. Mycket litet att se i kölden.

Mile 4850 kl 0942. Platt landskap. Väldiga fält med majs och solrosor. - 1 blacksmith plover fäller på vägen. 1 white-quilled korhaan på termithög. 1 Strept. senegalensis. 1 blacksmith plover och 1 Stephanibyx vid pöl i vägkanten. 1 Oena capensis. 1+1 fiskaal. 1 Falco tinnunculus rupicola. 1+1+1+1 Strept. 1+1+1+1 Plocepasser. 1 lärka [redacted] i busktopp. - Här och där naturlig bush bevarad. - 3+3 ob småf. 2 Strept. senegalensis. 1 Myrm.form.

Mile 4856: fr.o.m.nu åter regn. Mile 4858 stort naturligt vatten till höger om vägen, över 1 km långt, öppet, utan vegetation; fågel låg däri, antagligen sothöns, men vi stannade ej. Mile [redacted] 4859 1 fiskaal. 1 Falco tinnunculus rupicola. Plocepasser-bon sedda, de vette åt alla håll; åtminstone ofta voro de ungefär lika fördelade runt kompassen. 1+1 Strept. senegalensis. 1 Blacksmith plover på vägen. - Nu ösregn; sedan blir det regn och sol. - 1+2+6+2+1 ob. småf, uppenbart bl.a.lärkor. 2 Myrm.form. 1 Strept. 1 fiskaal. 1 Plocepasser. Bon av Plocepasser vettande mot S och E, mot S, mot S och E, mot SW-S-E. 1 ob. småf. - Lång sträcka sedan då intet sågs. - 1 Strept. senegalensis.

Mile 4876 kl 1015 Wolmaransstad. Koch, som kört hittills, avlöses av Swanberg. - Sol; en aning vänligare väder. Jag fortsätter att anteckna allt vad jag ser, men observera att vädret är onormalt. 1+1+1+1+1 Plocepasser; den sistnämnda med strå i näbbet. 1+1 Myrm.form, troligen ännu 1. 2+2 Amadina erythrocephala. 1 Falco tinnunculus rupicola. Plocepasser-bon vettande m l m runt horisonten, [redacted] därefter ses sådana som vetta [redacted] mot N-W-S samt ånyo sådana som vetta åt alla håll. 1 Erythropygia, troligen paena. Ännu 1 dylik. 1 Oena capensis. 1+1+1+1 fiskaal. 1+1+1 Myrm.form. 2 Strept. Omkring 10+1 ob. småf. 1 Falco tinnunculus rupicola.

Mile 4891 kort stopp för "a leak" samt för att avnjuta solsken och samla några insekter. Plocepasser sedd. Vi fortsätta kl 1045. - 1 Batis hanne. 2 Amadina. 1+1 fiskaal. 3 Plocepasser 2 Stephanibyx. 1 bokmakierie. 1+3 gula canaries. 1 Strept. senegalensis. Några Plocepasser plus [redacted] flera bon, vettande mot S, W, NW.

Mile 4897 kl 1055 nu åter duggregn och räligt väder. 1 Strept senegalensis. 1 white-quilled korhaan. 2 Oena capensis. 1+1+1 ob. småf. 2 bulbuls. 1 Corvus albus. 1+1 fiskaal. 1 Elanus. 1 Anthus sp. - Vi blir omkörda av Davis, Hughes och Bolwig, vilka färdas i en och samma bil. - 1 Oenanthe pileata. 2 Spreo. Plocepasser-bon vettande åt alla håll samt i ett annat träd vettande ungefär mot sektorn NW-W-S-SE. 2 Stephanibyx. 1 Strept. Plocepasser sedd, därefter ytterligare 2+1+1+flera. 1 Corvus albus. 1 fiskaal. 2 ob. småf.

1956
26 maj
forts.
och slut.
(151)

Mile 4917 kl 1130 1 Myrm.form. Ännu 1 Myrm.form. 2 Corvus albus. 15 ob småf, däri ev några Amadina. 1+3+1+1 ob. småf. 25 ob. sparvar eller finkar. 2 ob. småf. 1 Strept senegalensis. 2+1 Myrm.form. 1 fiskaal jagad av 2 obestämda sparvar. -

Vi stannade nu och arrangerade om oss. Jag satte mig baktill i bilen och såg därför så gott som intet mera. Satt så till en bit efter Potchefsstroom.-Vi körde en sydligare väg än vanligt: stora vägen mot Johannesburg följdes till Libanon; därifrån vek vi norrut och fortsatte via Randfontein - Krugersdorp - Fountains - Pretoria. Vi anlände till museet kl 1630.

Från ett stycke efter Potchefsstroom satt jag ånyo framtill i bilen. Mycket litet att se. Rovfågel noterades; det blev 1 Falco rupicoloides och [redacted] 3 Elanus. F.ö. intet noterat.

Efter att ha lastat ur vid museet körde vi hem Samson. Sedan körde Pelle och jag hem till Buffelsroad. Allt väl. Skön tur.

24 juni 1956. (152)

1956
24 juni

Söndagen den 24 juni 1956 gjorde vi en ny tur. Det blev den sista av detta slag. Kort därefter sålde jag bilen, Inga och Lillan flög hem i början av juli, och jag hade oerhört mycket att göra på museet hela juli månad, dels med samlingarna som vanligt, dels med förberedelserna för vår långfärd till Kaokoveld och Angola.

(152)

Alltså: start från bostaden på Irene Hotel kl 0850. I staden sågs 1+1 europeiska gråsparvar (Passer domesticus), båda hannar. Vid passpunkten på Magaliesberg kl 0910, km 70085. Väder: sol, och ej kallt, men mycket disigt. - 1 ob småf. 1 fiskaal. 2 Ardea melanocephala. 1 bulbul. Några mossies. 1 tornfalk (tinn. rupicola). - 70090 vi tar till vänster över floden. 1 smutsig vit stork på grön gräsmatta nära Onderstepoort. 1+1 Strept senegalensis. Vi far genom förstäderna (Avontuur). 1 fiskaal. 1 ob. småf.

70094 stadsbebyggelse slutar. 2 mossies. 1 Strept. 3 mossies. 1 fiskaal. 1 Elanus. 1 mossie hanne. 1 ob småf. - Helt slut på diset nu. Det är fint, klart, lugnt, tämligen varmt. Klar sikt. - 2 Strept. 1 drongo. - [redacted] Gräsmarker delvis brända.

70100 2 Strept senegalensis. 1+1 Bubulcus flygande. 1+1 ob småf. 1 nästan säker Parisoma subcaeruleum. En sträcka utan fågel. Torr bush plus gräs, obränt. 1 Ptyonoprogne fuligula, stopp för bestämning. 1+1+1 fiskaal. 2 Strept senegalensis. 1 Strept. 1 Elanus. 2 småfåglar, trol Cisticola. 1 fiskaal. 1+1 ob småf.

70113/4 slut på asfaltvägen. 1 Stephanibyx. 1 osäker småf, kanske en lärka. 1 Prinia med mycket lång stjärt. 70117 vägskälet efter det öppna området. Saktare fart, men ingen fågel att se. 1 osäker drongo.

70123 nästa vägskäl vid farmen med dammen (där vi tidigare sett bl.a. hussvalor). 1 tämligen liten sparvhök. Här har en del bush röjts och marken plöjts upp. 1 Cape glossy starling. 1 drongo. 1+2 ob småf. 2 bulbuls. 1 drongo. 1 liten blåsvart svala, vit undertill; art oklar men kan ha varit pearlbreast eller whitethroated. 1 pied crow. 1 ob. småf. 1 Anthus. 2 ob. småf. 1 fiskaal. 1 Bradornis mariquensis.

70130 framme i Speelmanskraal. Vi köpte en del saker.

Återfärd kl 1030 - 1130. Just utanför Speelmanskraal sågs 1 Urolestes melanoleucus, sedan streaky-headed seed-eater, 1 stor gulgrön vävare, 1 scrub-robin, flera pied crows, ånyo 1 Ptyonoprogne fuligula, 2 Francolinus coqui. - Intet mera antecknat.

1956
2 aug.

2 aug. 1956.

"The Visser-Transvaal Museum Expedition 1956" startade kl 0930 från museet. Koch, Saul och jag åkte i den stora landrovern, vilken liksom släpvagnen var proppfull med packning. Ändå kände jag mig som om jag hade glömt hälften. Brain och Story åkte i lilla landrovern.

Det var varmt som en högsommardag i Sverige, molnfritt, disigt.

Jag har aldrig i mitt liv varit så utarbetad. På sista veckorna har jag i regel sovit mellan kl 23 och kl 4 och arbetat 16-18 timmar per dygn. Men så har också en hel del blivit gjort, även om fågelsamlingen är i ett trassligt övergångsskede på grund av omplaceringarna. Samlingen hade egentligen länge varit så stor att den helt enkelt måste ha ökat utrymme om ej skinnen skulle förstöras. I många lådor har djuren legat så tätt att man bokstavligen talat inte kunde få in ett enda ex till.

Denna morgon arbetade jag [redacted] från kl 0430 och var på museet fr kl 0540. Till min egen obeskrivliga häpnad fick jag faktiskt Meesters rum utröjt, praktiskt taget. Gud vare pris att vi inte startade tidigare. Jag hann få det hela undangjort men var så sömnig att jag knappt kunde tänka eller tala redigt. Jag gick som i en dimma.

Mileage vid avresan 5268. Fågel: fiskaaler summa 10+1+1. 1 Elanus. 10 ob småf (sakabulas?). 2 Strept senegalensis. 2 Corvus albus. 2 Macronyx. 1 ob lärka. 1 Stephanibyx. 1 Bubulcus vid kor. 1 mountain chat.

Inga Apus affinis i Pretoria, trots sista tidens värme. -

Mile 5295 1+1+1+1+1+1 fiskaaler. 1+2 lärkor. 1 Elanus. 2 mossies. 1+1 ob småf. 1 osäker bulbul. 2 små duvor. -

Proteavegetationen vid den vackra sluttningen strax före Krugersdorp är svårt bränd. - 1 duva.

Krugersdorp 5310 kl 1120. - 1+2 Strept senegalensis. Sedan ses nästan intet; landskapet är ju helt förstört och i grund förändrat. 1 mossie. 1 fiskaal. 1 Strept senegalensis.

Mileage 5325-5365: jag halvsover. Sedan obsar jag igen. 1 brun kärrhök (d v s ranivorus) lågt och nära över alldeles torr mark med kort gult gräs och spridda buskar. 1 Oena capensis. 1 fiskaal. Summa 4+2+2 ob småf. 2 Plocepasser. 1+1 Anthus. 1 Gyps coprotheres på avstånd, helt lågt. Ej mindre än 11 coprotheres över stort obebyggt område med busk till vänster om vägen. 1 Strept capicola.

5374 kl 1255: Potchefsstroom.- Mellan Potch och Klerksdorp ej ordentlig räkning, men exakta siffror är följande: 2 Elanus, 4 Falco rupicoloides, 3 Corvus albus. Inga andra rovfåglar. Inga svalor eller tornsvalor. F ö föga: några Myrm formicivora, ng få Oena capensis, 1 Saxicola torquata, 1-2 Spreo, Plocepasser etc; dessa uppgifter är icke fullständiga. Fågelliv fattigt.

5416 ett stycke efter Klerksdorp börjar jag räkna igen. 3 Stephanibyx. Plocepasser. Ng obest lärkor och Anthus etc. Inga rovfåglar, kråkfåglar eller svalor. Summa c 20 individer på 10 miles.

5426 räkning fortsätter. 1 fiscal flycatcher. Därefter utomordentligt lång sträcka, näml 8 miles, utan en enda fågelobs. 1+1+2+2 ob småf, dessa dock delvis Plocepasser. 1+1 Strept senegalensis. Flera meerkats. 1 Myrm form. 1+1 ground squirrel. 1 Falco tinnunculus rupicola, dock ej helt säker. 1 överkörd Tyto, tydligen alba. 1 Elanus.

5442 kl 1522 2 Strept. 1+1 Strept, båda trol. senegalensis. 1 osäker lärka. 1 ob lärka. 1+1+1+1 Myrm form. 1 Stephanibyx. 1 ökenlöpare, ovisst om grå nacke eller ej. 2 rökgrå, röd- och barhalsade frankoliner, Pternistis förstås; art: jag förmodar swainsoni. 1 ob småf. -

Väg [redacted] my dammig, ej asfalterad. Mile 5452 kl 1536. - 1 Anthus. 2 Myrm form. - 5456/7 Wolmaransstad. - 2 sekreterarfåglar på stort torrt gräsområde med glesa buskar nära Wolmaransstad, på vägen mot Schweizer Reneke. -

Omkr 10 duvor, säkerligen Strept. Därefter många Stephanibyx, några lärkor etc.

1956 2 aug. forts

5470 ett medelstort bo av Philetairus i relativt lågt träd till vänster om vägen, blott c 50-75-100 m från denna. Boet låg i ett område med mycket buskar och småträd, men stora träd saknades helt. (Första sedda boet på denna resa). - [redacted] 1+1 Elanus.

5473 naturlig sjö till vänster om vägen, c 1000 m lång, av oregelbunden form. Här 22+4 flamingos, nästan säkert den större arten; åtminstone några, trol alla, var säkert av den större (d v s Phoenicopterus ruber roseus, ev. nu annat namn). Även flera hundra sothöns. 1+1 blacksmith plover. På avstånd white-quilled korhaan.

Sedan en sträcka relativt mycket fågel: flera white-quilled korhaans, Myrm form, sakabulaflock, 1 Saxicola torquata, duvor incl Oena, mycket Stephanibyx, Plocepasser, ytterl Myrm form, 1 ökenlöpare, m m. Därefter mileage 5492-5498 räknade jag fåglarna. 25 ex ss förut (d v s artsammansättning etc ss förut GR?)

5498 Schweizer Reneke. Fyllde alla tankar. Brain och Story kom efter; de hade fått krångel med starten samt ena vindrutan bräckt av ett stenskott. (Tillägg gjort på platsen: den rutan i den bilen sattes in på en verkstad i Pietersburg i sept förra året, när jag var på väg till Krugerparken med Jake de Villiers och fick rutan knäckt av stenskott). -

Rovfågel, svalor och kråkfågel alltid nämnda om de observerats. Ej en enda svala sedd idag ännu. -

Efter Schweizer Reneke: Spreo, Strept-duvor, Plocepasser, 2 plus ytterligare white-quilled korhaans, fiskaal, Oena, m m. Några miles bortom Schweizer Reneke blev det my fågelfattigt. Ljuset låg rakt emot oss. Räkning eller noggrann passning skedde icke. Omkr 15 pärlhöns[redacted] i flock mile 5515. 1 Laniarius atrococcineus flög över vägen helt [redacted] nära, mile 5518. I den trakten täml my Streptopelia, trol senegalensis.

Mile 5540 kl c 1830 ankomst Vryburg, Grand Hotel. Skön kväll. Efter middagen blev det intressant samtal med Koch, som framlade följande otroliga synpunkter: varför begära stabilitet i nomenklaturen, när naturen själv ej är stabil? Intet ont om "splitters", eftersom naturen är den största splittern av alla. - Koch inser inte hur ologisk han är. "Splitter" är ju en term som betecknar en viss sorts systematiker. Och naturen som splitter: tja, all right, men även som "lumper" då. Koch lever helt vid sidan av verkligheten och trampar i/ klaver i ilfart utan att begripa att han talar om ojämförbara storheter. - Vid detta samtal [redacted] var även Brain närvarande.

Nästa morgon kom förklaringen.

3 aug. 1956.

3 aug.

Vid morgonkaffet, efter en skön natt, [redacted] satte Koch igång snacket igen, och nu kom förklaringen till hans yttranden igår kväll. Koch sade nämligen, att han kände sig så som han beskrivit det på grund av den taxonomiska status i vilken hans specialgrupp, skalbaggsfamiljen Tenebrionidae, befinner sig. Alldeles rätt; jag ante detta! Koch sade nämligen: "Man samlar, eller har material taget, på platser med 300 miles avstånd men man vet inte ett dugg om vad som finns däremellan." Det är precis det argument jag ofta fört fram, nämligen att Kochs tusentals "arter" från varje lokal (av) finns det säkert många som är "connected" genom mellanformer och därför i stället måste bedömas som geografiska raser - det är bara det att dessa mellanformer ännu inte anträffats. (Med detta vill jag alls inte förneka att endemiska arter med verkligt litet utbredningsområde är en allmän företeelse inom fam. Tenebrionidae, men det är en synnerligen viktig och aktuell forskningsuppgift att undersöka i vad mån och hur ofta de s k arterna är geografiska raser).

1956
3 aug
forts

Vi avreste från Vryburg kl 0705. En klar och fin, kylig morgon. Apus affinis över staden i stor flock; över 15 ex sågs, och antagligen var den flock,som jag hörde, mycket större. - Omkr 10 mossies. Flera Plocepasser. Omkr 10+2 Strept senegalensis. 1 Stephanibyx. - Oerhört dammigt på vägen. - 20 pärlhöns på plöjd mad. - 2+2 spike-heeled larks (Chersomanes albofasciata) på vägen. Ng Strept, antagl capicola, likaså. Ytterl 1+1+1 Strept likaså. 5-6 Creatophora! 1+1+2 Strept senegalensis. Ej ordentlig census på grund av dammet. 20 Spreo. 2 Stephanibyx. Mossies. 1 white-quilled korhaan hanne. Över 10 ob småf. 2 Myrm form. 2 Creatophora till.

5554 till höger om vägen en damm;där ses 8-10 sötvattensskarvar (reed cormorants), ev flera. Fram därinvid. 1 ob frankolin eller partridge, rätt lik sephaena. 1+1+1+1+1+1+1 fiskaaler. 1 Stephanibyx. Ng+5 ob småf. 1+1 Strept, säkert capicola. 1+1+2+2+1+1+1+2+1+1 Plocepasser. 2+2+1 Strept. 1+1 bergsäkra Strept capicola. 1+1+1 bergsäkra Strept senegalensis. 1 fiskaal, utpräglad subcoronatus.

5560 1+1+1 fiskaaler. 2+1 Myrm form. 1+3 Plocepasser; bon av dito är talrika. 1 fiskaal, utpräglad subcoronatus. 1 fiskaal, ej utpräglad subcoronatus. 1 Strept capicola. - Klar luft. Protokoll fullständigt. Vi ha ej mött en bil på länge.

5565 1 Plocepasser. 1 fiskaal, utpräglad subcoronatus. Plötsligt flera bilar, massor av damm. 1 bokmakierie. 1+1 Myrm form. 1 Stephanibyx. 1 Plocepasser.

5569-5570-5571 1 groundscraper thrush. 1+1+1 drongo. - 1 glansstare. 4 Pterocles namaqua. 2 ob småf. 1 Strept. 1 fiscal flycatcher. 5572 2 drongos till. - 1 fiskaal. 1 Plocepasser. 1+1 Strept capicola. 1 Myrm form. 1 fiskaal, ras subcoronatus. 1 Stephanibyx. 1 Strept. 2 ob småf.

5575 1 canary. Några få spikeheeled larks. 1+1+1+1 Streptopelia senegalensis. Summa [redacted] 4-5 ob småf. 2 ob småf. 1 Strept capicola. 2+1+1 Myrm form. 1+1 fiskaal. 5 mossies vid farm. 1+2 Strept. 1+1+3 Plocepasser. 2+1+1+1+1 Oena capensis. 1 Stephanibyx. 2 ob småf, kanske spike-heels.

5585 kl 0830 1 fiskaal. 30 småf, bl a canaries. 1 Myrm form. 2+1+2+1+1 Strept senegalensis. 1 Strept capicola. 2 bulbuls. 2+2 Cape glossy starlings. 1 spikeheel. 1 coly, månne speckled? 1 ob småf, var lärka eller piplärka. 1 Oena. 1+1+1 ob småf.

5592 damm och farm; där 1 blacksmith plover. 1 Erythropygia?? 2 bokmakieries. 1 white-quilled korhaan hanne. 1 ej alldeles säker Bradornis infuscatus. 1 Strept senegalensis. 1 Strept, trol capicola. 1 Myrm form. Summa 5 ob småf. 3+2 Stephanibyx.

5595 kl 0850 2 1 fiskaaler. 1 Myrm form. 2 my osäkra Bradornis infuscatus. 1 Strept. 1 gråna ckad ökenlöpare mycket fint (d v s Cursorius rufus, "Burchells Courser").

5600 1+1+1+1 Myrm form. 1 Spreo. 1+2 Strept senegalensis. 1+1 Strept capicola. 1 osäker Erythropygia. 2 ob småf. 1 Strept.

5605 1+1 fiskaaler. 2 Strept capicola. 1 ob småf. 1 Myrm form. 2 Upupa på vägen, helt nära! 5611 kärr, tydligen naturliga, vid vägen. Farm här. 1+1 sötvattensskarv (reed cormorant) i träd. 1 Strept. 1 Myrm form. 1 Spreo. 5618 damm vid farm. Här 2 hamerkops med bo i stor pil alldeles intill vägen. 20 småfåglar, kanske mossies. 1 Strept senegalensis. [redacted] 1+1 fiskaal 1 ob småf. 2 Myrm form. 1 Strept. 1 lärka.

5621 kort stopp för att fylla på bensin ur [redacted] jerrycan. Vi förtsatte omedelbart. - 2+1+1 Strept. 2 ob småf. 2 Myrm form. 1 Cercomela. 1 fiscal flycatcher. 1+1+1 fiskaaler, alla tre var rasen subcoronatus. 1 ob lärka. 1 ob småf. 5-6 ob småf. 1 bulbul. 5630 kl 0950 1 ob småf. 1 fiscal flycatcher. Nu är vi i utkanten av Kuruman. 1 ob småf. 1 Plocepasser.

5632 kl 0955 Kuruman. Här,liksom sist,[redacted] helgrå tornsvalor med ljus ton över armpennor och inre handpennor: uppenbart bradfieldi. Inalles c 20-30 dylika, delvis flög de på blott 5-6 m höjd eller lägre. Även c 20 Apus affinis här. (Till-

lägg vid renskrivandet: Det är fullkomligt säkert att dessa grå tornsvalor, som jag nu såg för fjärde gången i Kuruman, representerar en form som ej är bekant från Kapprovinsen. Närmast till hands ligger onekligen "Apus aequatorialis bradfieldi", som dock numera enligt Lack skall heta Apus barbatus bradfieldi. Men andra, ännu finare saker kan givetvis tänkas).

1956
3 aug.
forts.

Vi hade många ärenden att uträtta i Kuruman innan vi startade kl 1140. Först mycket fattigt fågelliv. Mileage 5696 sågs den första yellowbilled hornbill. I samma trakt även Coracias caudata (för första gången); därefter blev caudata täml allmän. 2+2+1 Upupa. Drongos allmänna. Lamprotornis australis såsom sist (se protokollet för maj, färden till Kalahari). Ett par flockar på resp c 20 och 30 Cape glossy starlings, (d v s Lamprocolius nitens). Småflockar (av staren eller annat?!) vid farmerna. Duvor ej mycket. 1+1 Oena. - 1 obest sparvhök, 1 Falco tinnunculus rupicola och 1+1 Melierax musicus med långa avstånd. (OBS: ej en enda rovfågel före Kuruman). Stephanibyx. Groundscraper thrush.

5741 första Philetairus-boet för dagen, säkert också det första som funnits att se idag, ty tidigare har det inte funnits några lämpliga träd. 5756/7 kl 1540 1+1 Upupa. 1+1+1 drongo. 3+2+1+1+3+2 Strept. 1 Lamprotornis australis. 1 canary. 1 Sporopipes. 10 ob småf. 2+2+2+1+1+flera Cape glossy starlings. 2+1 Lamprotornis australis.

5758 Vanzylsrus. Stopp för bensin och olja och cool drink. Flera Cape glossy starlings. 1 Coracias caudata. 4+1+1+7+ + över 4+1 ob småf. 2 drongos. 1 Bradornis mariquensis. 1 mossie hanne. 2+1+4+c 6 Strept capicola. 5 Oena. Över 8 Cape glossy starlings. 1+1+1 canaries.

5764 medelstort Philetairus-bo i högt torrträd. Några ex flög ut och in. 1+1+1+1+1+1+1 träd med ett Philetairus-bo vardera. 1 träd med 4 Phil-bon! ● 1+1+1+1+1+1 drongos. 1+1 gula canaries. 8-10+6+6+1+2+12 ob småf. 1+1 Bradornis mariobs! quensis. 1+1 Dicrocercus! 1 Cape glossy starling. 2 Upupa. 1 Melierax musicus. 1 rovfågel till, kanske också Melierax musicus, eller en mindre hök. - På kort sträcka summa c 10 Bradornis infuscatus. 1 drongo. 1 Bradornis mariquensis. Omkr 60-70 småf, delvis Philetairus. Ännu 1 Upupa. 2+3 ob småf. 1+2+1+3 Cape glossy starlings. 2 Kalahari scrub robins. 1 Bradornis mariquensis. 1 Brad infuscatus. 1 Melierax musicus. 1+2+1+1+1 drongos. 4 Strept capicola. 1+2 Strept, antagligen capicola.

5771 farm. 1+1+1 drongo. 30 ob småf. 1 Stephanibyx. Över 3 Cape glossy starlings. Några få småf ss Prinia etc. 1 osäker grey hornbill. 1+15+10 ob småf. 10+6 Creatophora. 1 drongo. 1+3 Lamprotornis australis. 1+1 meerkats med tvärband på ryggen. 5 Corvus capensis. 1 Coracias caudata. 2+1 Strept. 2+8+3+3+ännu fler Cape glossy starlings. Över 10 ob småf. 1+1 drongo. 1+1 Phil-bon. 1+1 Stephanibyx. 1+1 Bradornis, trol mariquensis. 1+1+1+1+2+3+2 Strept capicola. 1 Melierax musicus. 1+1 drongos. 2 drongos till. 1 canary. 1 liten liten fågel.

5781 1+1 drongos. 1+1 ob småf. 1+1+1 Phil-bon. Över 12 plus 1 Cape glossy starlings. 5786 en liten plats vid namn Mora! 1+1+1 drongos. 1 Upupa. 1+1+1+2+3+1+1+1+1 Philetairus-bon. 2+ över 8+1+1+4 Cape glossy starlings. Summa 4+ +2+1+1+1 ob småf. 1 Strept capicola. 1 Falco tinnunculus rupicola. 1 Melierax musicus. 2 Phil-bon. Omkr 100 ob småf, därav dock trol en del Philetairus. 2+över 3+1+1 Cape glossy starlings. 1 Bradornis infuscatus. 1+1+35 ob småf. 1 drongo. 7 eller 8 ob småf, otvivelaktigt åtm delvis Sporopipes. 1 hornbill flygande, troligen grey.

5796 1 yellowbilled hornbill. 2+1+1+1 Cape glossy starlings. 1+1+1 Phil-bon. 2 ob småf. 2 Strept capicola. Några få

1956

3 aug. forts.

Sporopipes. 2+1 Strept. 1+1+1 ob småf. 1+1 Myrmecocichla formicivora (!!) på öppen gräsmark med (döda) träd. 1 överkörd Pedetes mileage 5801. 2+1+1+1+1+1+1 Phil-bon. 1 yellow-billed hornbill. 1 drongo. 2 drongos till. 2+1 Cape glossy starlings. 1+2+1 Stephanibyx.

5806 3+2 Strept. 1 Melierax musicus. 2+2 Stephanibyx. 1 Coracias caudata. 1 ground-squirrel och 2 meerkats synbarligen tillsammans!

5808/9 kl 1735 räkning upphör. Just därefter kom 3 Rhinopomastus cyanomelas och 2 Nilaus!! 5810 stopp för rast. Kl 1800 fortsatte vi och körde sedan i mörker. Strax före den [redacted] rätta avtagsvägen körde Koch, som var my trött, in på fel väg trots uttryckliga varningar. Just då kom en bil bakom oss: det var Brain och Story. De hade reparerat startern i Vryburg och sedan kört O.K. trots krossad vindruta. - Nu var vi blott 1-2 miles från rätta avtagsvägen. Koch gav sig. Han kunde inte heller undgå att se den stora skylten med oryxantilopen (gemsbocken) och texten "Kalahari Gemsbok National Park 35 miles". Han såg också att denna skylt var alldeles fritt placerad invid vägen och hade reflekterande ljus i texten så att den syntes extra bra. Den stod alltså inte "under ett träd" som han tjatat om i tre timmar.

5897 kl 2100 Twee Rivieren. På de sista 25 miles hade vi i billjuset sett 2 springharar och flera springbockar samt 1 mindre "duiker".

4 aug. 1956.

4 aug.

Skön natt. Vid Twee Rivieren sågs före avresan 5+ng Pterocles namaqua, 2 små [redacted] falkar, Strept capicola samt flera Oena capensis. - Koch ordnade kopplet till släpvagnen på sitt eget sätt. Det reparerades av Brain. Vi kom iväg kl 0930, utan frukost. Koch hade nämligen föregående kväll undrat om jag ville göra en riktigt tidig start utan frukost; vi kunde äta i Mata Mata istället. Jag gick med på detta, idiotiskt nog.

Djur att se på färden: Några Eremopterix verticalis. 1 springbok. 2 Oena. 1 Stephanibyx. 1 springbok. 2+15 Eremopterix-lärkor. 1 springbok.

5900/01 vägskälet där torrfloderna flyter samman. Vi tar till vänster, på vägen mot Sydvästafrika. - Torrare, dammigare och mera upptrampat än vid besöket i maj. - Pterocles namaqua hanne och hona. 1+1+1+1 Oena. Över 25+5+10 småfåglar, många olika arter. - Koch kör fort. - 1 Myrm form. 20+5+1 Eremopterix. 2+5 Sporopipes, kanske ännu flera. 3 Phil-bon i ett träd; dessa tre bon sitta lågt. Sågs i maj också. 1 springbok. 1 Melierax musicus. 1 liten blekt gulröd"antilop" eller "buck", säkerligen steenbok. 1 springbok. 5904 20+25 Eremopterix. 1 Myrm form. - Från nu bättre mark i dalbottnen, med jämnt gult gräs. - Några röda lärkor. 5906 över 70 Eremopterix verticalis. 1 Oena. 1 Strept capicola. 5907 första vattenpumpen: 32 springbok. 1 Pterocles namaqua flög över. 4 ground squirrels. 1 Melierax musicus. Flera Sporopipes. 2 Myrm form. 10 wildebeests i fin hjord. Koch tutar och springer ut och djävlas. (Varför han betedde sig så begriper ingen, allra minst torde han själv veta något härom). - 1 Oena. 1+1 Bradornis infuscatus. Över 5 ob småf.

5911 nästa vindpump 1 springbok. 1 tornfalk, rätt grå ovan. 3 Pterocles namaqua. 1 Bradornis infuscatus. 1 Cape glossy starling. Några Sporopipes. - En sträcka utan djur. - 1+1 Myrm form 12 småfåglar, otvivelaktigt Sporopipes. 1 Bradornis infuscatus. 1+1 ground squirrels. 1+1+1+1+1 Bradornis infuscatus. 3+2+1 Myrm form. Mycket över 10 ob småf samt ytterl 15+1+2 dito. 3+9 springbok. 3+2+3+2+2+1+1+2+2 Stephanibyx. 3 ökenlöpare, nästan säkert grånackade (d v s Cursorius rufus, Burchells courser). 2 Corvus capensis. 1 Strept capicola. 2+2+11 springbok. 2+3 Stephanibyx (coronatus som alltid om ej annat säges). 1 ground squirrel.

1956
4 aug
forts.

5920 kort stopp efter att ha kört 50 miles/hour ett slag. Vi forts kl 1020. 2 Myrm form. 4 springbok. 2 Stephanibyx. 1+1 OENA. 1 springbok. 2+1+10 ob småf. - 5922 windmill; intet ses utom 2 Pterocles namaqua och i närheten 2 Cape glossy starlings. 40 springbok. 2 Oena. 3+2 Cape glossy starlings. 1 Polihierax.- Vi möter bil. 5923 1 Coracias naevius. 1+1 drongo. 1 sekreterarfågel. 1 yellowbilled hornbill. 50+30 springbok. 1+1 gemsbok. 1 Coracias caudatus. 1+1+1 Myrm form. 3 springbok. 1 gemsbok till. 1 Cape glossy starling. 1 Kalahari scrub robin. 1+1 Oena. 1+1 Brad mariquensis. 1+1 Brad infuscatus. Över 30 springbok. 2 gemsbok. - OBS: ej en enda Oenanthe pileata!! - Ett par dussin småf, mest Sporopipes. 2 gycklare ad kretsa lågt, slå med vingarna. 1+1 Oena. 1 Brad infuscatus. 1 Melierax musicus.

5931 vindpump: intet att se. 5932 14 springbok. Rester av 1 Phil-bo. 1 whitebacked vulture sittande; 5 dylika, därav 1-2 juv, samt 1 Torgos kretsande. 1 osäker Circaëtus krets. 5+28 springbok. 2+1 Brad infuscatus. - 5934 vegetation i dalbottnen avnött. - Vindpump: 1 ensam springbok. 1 Pterocles. 3+1+1 Strept capicola. 1+1+1 Brad mariquensis. 1+1+1+1+1+2 drongos. 1 Oena. Omkr 130 springbok på nära håll. 1 Eremopterix. 3+2 canaries. 3 springbok. Över 3 ob småf. 10-15 dito till. Ng Sporopipes. 1 springbok. 10 Strept capicola. 2+2+1 yellowbilled hornbills på uppsliten och bar mark. (Härintill?:) 5939 windmill: 1 Myrm form. 1 gemsbok. Troligen över 300 springbok i flock plus ett par ensamma ex plus 1+4+5 till. Ett par Phiietairus-bon. 1 Brad infuscatus. 1+1 gemsbok. 17 springbok. 1+1+40 ob småf. 1 Brad mariquensis. 1 Strept capicola.

5944 windmill. 1 Brad mariquensis. 1 Sporopipes. 4 Oena. 3 drongos tills. 1+4+1+2 gemsbok. 1 canary. Ett par lärkor och Bradornis etc. 10 Sporopipes. 1 Oena. 2 sekreterarfåglar i sällskap. 1+1 Strept capicola. 1 Brad mariquensis. 1 fiskaal.

5948/9 windmill: 2 gemsbok och 6 springbok. - 1 gemsbok. 1 springbok. 2+1 drongos. Ng Bradornis etc. 1 stort Phil-bo helt nära, även fåglarna sedda. 2 gemsbok på dyntopp. 8 springbok. 1 Laniarius atrococcineus. 1+1+1 stora Phil-bon. Ytterl 2+1 Phil-bon, det sistnämnda till vänster om vägen vid mileage 5953. Se skiss här. Jag har aldrig sett ett så fint "paraply-bo" förut. I vanliga fall ligger ju bona inte alls i topp utan hänger från grenar långt under toppen. - Ytterligare flera Phil-bon jämte fåglar samt ännu 2 bon. 1 gemsbok. 6-15 springbok. 5 wildebeest.

5954 till vänster stort Phil-bo, ev var det 2 bon. Fåglar sedda. 1 obest gam och 2 Torgos. 15 springbok. 2 gemsbok. 3 Phil-bon i torrträd vid vägen. 1 gemsbok. 1 Laniarius atrococcineus. 1 gam, trol Torgos. 3 yellowbilled hornbills i öppet landskap tillsammans. 1 Coracias naevius. 1 sekreterarfågel. 13 wildebeest. Omkr 50 springbok på avstånd. 5958 stor vegetationslös yta vid vägen till höger. 1 Brad mariquensis. 1+4+ över 12+1 gemsbok. 1 springbok. 1 yellowbilled hornbill. 1 Torgos och 1 whitebacked vulture flygande, 2 andra whitebacked sittande i trädtopp. Detta vid mile

5960: vi stannade och fann att ytterl 1 Torgos och 10 whitebacked satt i annat träd i närheten. De flög upp, satte sig delvis i träd, delvis på dyntopparna. Stopp här kl 1135-1147, forts sedan och såg 5+20 springbok. 1 canary. 1 drongo. 8+c 6 Cape glossy starlings. Ytterl 1+2+4+c 6 gamar, whitebacked; några få av dem ev sedda nyss. 1 Aquila rapax kretsande; verkar liten (månne ej säker? GR). 5962 1 Phil-bo bakom dyn. 1 springbok rusar ikapp oss. Vi kör drygt 40 miles/hour; springbocken korsar vägen framför oss; den springer säkert 45-48 miles/hour. - 6 gemsbok. Över 8 springbok. Över 30 Eremopterix. 1 sekreterarfågel nära. 3 strutsar, varav 1 hanne 2 honor eller 2 hannar och 1 hona. Ytterl c 40-50 springbok. - Brain finner en död Sporopipes och tar den i handen. Koch får se den och hoppar högt och ropar med vilt stirrande ögon: "OOOOH! Det måste vara en rov-

1956
4 aug.
forts.

fågel, så hemsk som den ser ut!!!" När jag svarade att det var en sparvfågel, replikerade Koch ordagrant, och fortfarande med alla tecken på skrämsel: "Ja men ansiktet ser ju farligt ut!!"

Efter att sålunda ha fått bevis för Kochs allsidiga och mogna zoologiska bildning fortsatte vi. 1 Melierax musicus. 6 springbok. Några lärkor etc etc. 1+flera stora Phil-bon. 1 gycklare ad kretsar; vingens baksida brett svart. 11 springbok. 1 Coracias caudatus. 1+1 drongo.

5971 kl 1210 ankomst Mata Mata. Här träffade vi "den tjocke", en av de anställda vid Kalahari Gemsbok Park som var med oss så ofta på exp hit i maj. Jag minns ej hans namn. - Vi skulle äta vår försenade frukost här. Platsen annonserar sig ju som "Wildtuin-kafåe". Men 4 helt släta koppar té, det blev det hela. Koch förklarade sedan att han helt mist aptiten när han kom in på det lilla kafået. "Och," tillade han, "varför beställa mat när man inte är hungrig?"

Kl 1235 fortsatte vi in i Sydvästafrika. Vägen går längs Auob. Fauna och landskapstyp som förut. Ej noggrant protokoll. Gycklare, Melierax musicus, drongo, Cape glossy starling, Oena, Strept capicola, Brad mariquensis, yellowbilled hornbill, Sporopipes, Philetairus plus många bon m m sågs. - Koch körde fast härligt i sanden kl 1255. Vi kom lös kl 1430 efter att ha slitit som djur. Koch satt därvid i skuggan av en buske, rökte och berättade entusiastiskt hur han borde ha gjort, hur idiotiskt det var att ha släpvagn, etc. Då och då sprätte han med en pinne i sanden eller ryckte upp några grässtrån.

Mileage ungefär 6000-6013: man kör här på litet avstånd från Auobs floddal. Här är förstås torrare och mycket färre träd. - Från mile 6013 kör vi åter längs Auobs flodbädd eller i densamma.

6014 Koch proponerade stopp, och vi fick nu, kl 1545, vår frukost. För mig var det absolut första måltiden för dagen, eftersom jag enligt överenskommelse startade på fastande mage i morse. I olikhet mot Koch gick jag inte och gömde mig bakom en husknut då och stoppade mig full med mat i tron att ingen såg mig. - Vid Mata Mata hade Koch sagt att vi lika gärna kunde vänta med maten till Eindpaal. Sedan ändrade han sig till Stamprietfontein och ägnade en stunds käftdiarré åt saken. - Gott var det att få mat nu!

6027 flera flockar Eremopterix verticalis. 6030 Philetairus-bo. - Vi följa nu ånyo, efter avbrott, flodbädden. 6037 1 härlig puffadder krälar sakta över vägen.

6042 kl c 1700 Eindpaal. Här fanns en ny affär där vi köpte en del saker. Innehavaren var synnerligen otrevlig och försökte förvandla 24 shillings till £ 2-4-0. Men jag såg det i tid, till hans stora ilska. - Stephanibyx, Strept capicola, samt 8 Oena och ytterligare flera Oena sågs här. -

Omkr 6046: fågellivet längs Auobs dalgång: Cape glossy starling, några få Falco tinnunculus rupicola, Strept capicola, spridda småfåglar, tydl Sporopipes; Bradornis sp, troligen mest infuscatus här?. Enstaka drongos. Sedan en stund tillbaka inga Philetairus. Ännu 1+1 Falco tinn rupicola. 1 obest falk. Protokoll ej fullständigt utom för rovfågel, kråkfågel, svalor, tornsvalor och Philetairus. (OBS: antalet rovfåglar sedan passerandet av gränsen: omkr 5-6 Falco tim rupicola, 2 Melierax musicus, och 1 nästan säker Melierax gabar. - Falco rupicoloides har icke setts. - Kråka, svalor och tornsvalor ej setts heller).

6053 landskapet nu sedan en stund mycket öppnare, färre träd Auobs flodbädd går dels rakt, dels i vida bågar, och flodbäddens sluttningar är ibland brant, ibland mindre brant sluttande; ofta en liten "avsats" som en liten "krantz" i övre kanten, enligt skiss här. - 1 Coracias caudatus.

6056 1 Elanus i stort träd som bar några små Philetairus-bon.

6068 1 Accipiter sp eller Melierax gabar. Här också massor, över 50 exemplar, av Strept capicola, vid farmer och på sönder-trampad, torr mark. 6073 farm, uppgiven röd- mul - vit sand-

1956
4 aug. forts.

mark. Här 7 eller 8 Creatophora (vårtstarar) vid kreaturens dricksplats. 6073-76 3 små Phil-bon. 6077 1 rovfågel, lik liten örn, nackfjädrar toppiga men ingen lång tofs. Huvud vitt eller vitaktigt, även sidorna. Undersida trol vit med droppfläckar, i övrigt dräkt mörk, svart eller mörkgrå. Månne en Hieraaetus? - Här stod litet vatten i flodbädden ett par km sträcka, åtminstone här och där.

6078 Haruchas? Gammalt hus med rader av palmer. 6080 1 Philetairus-bo. 1 Melierax musicus. Ytterligare ett par Phil-bon före mörkrets inbrott.

Mileage 6132 kl 2050 ankom vi till Stamprietfontein, mycket trötta och elända. Koch var på slutet helt omöjlig, men man kan ju inte bli arg på en sådan typ.

5 aug.

5 aug. 1956.

Vi sov länge på morgonen. - Cercomela familiaris bodde i den del av hotellet som var under ombyggnad. 1 Ptyonoprogne flög runt byggnaden där vi bodde. - Efter frukost start kl 0945 mot Windhoek, mileage 6133.

Landskapet fortfarande Auobs dal, men flackare, ännu trädfattigare. Landskapet håller tydligen på att övergå till det verkligt torra typen ("the dry west"). - 10+10 ob småf. 1 Melierax musicus. Över 30+15+45+mycket mera Eremopterix verticalis. 4+några Pterocles namaqua. Omkring 500-1000 Eremopterix verticalis plus ytterligare 300. 1 osäker Bradornis, mariquensis? 1+1+1+2+enstaka småfåglar, mest lärkor. Ännu 1 Melierax musicus. 30+20+5+4 Eremopterix verticalis. Några canaries. Ännu 1 canary.

6143 Omkr 400-500 Eremopterix. Liksom föregående flockar lyfte de för bilen. 1 Oena. 1+1 Brad infuscatus. 1 ob småf. 3 Pterocles namaqua flygande runt över en ytterst liten dypöl vid farm. Ännu 1 Pt namaqua. 2 Oena. 1 Strept. 30-40 Eremopterix, kanske flera. 1 fiskaal. Omkr 50-75 småf, det är Sporopipes, lärkor etc. 6150 avtagsväg mot Coenbrits (Loenbrits??), men vi följer förstås stora vägen. - Nu inträffade det helt otroliga, att Koch stannade i en liten, tämligen brant, men mycket mycket kort backe på vägen. Många hundra meter närmast före backen var det rakt och brett och ej sandigt. Men som sagt Koch stannade i god ordning mitt i backen, vilt svärande över trailern. Han förklarade sig ha "got stuck". Han vägrade att [redacted] starta och helt enkelt köra vidare på låg växel. Där stod vi, med trailern i vinkel mot [redacted] vägkanten, efter att ha rullat litet tillbaka. Både Saul och jag blev allvarligt rädda för Kochs förstånd. Koch kommenderade ut Saul att lösgöra släpvagnen. Så skedde, och naturligtvis rullade den, som saknar bromsar, baklänges och var på håret nära att köra över Saul, som måste slänga sig pladask just när släpvagnen ramlade utför vägkanten och välte. Jag hinner inte redogöra för alla de häpnadsväckande vansinnigheter Koch presterade här. Endast med möda lyckades vi behärska oss, Saul och jag. Men det hade vi ingenting för, ty Koch blev arg i alla fall på mig. Då sade jag ifrån ordentligt. Under tryckt stämning bar det vidare kl 1035.

3 Colius sp. 1 Pterocles namaqua. 2 whitequilled korhaans. Ytterl c 300 Eremopterix verticalis. 2 Otis kori.

6153 Ytterl över 100+20+25 Eremopterix.-Här på vägen mot Uhlenhorst mycket flackt, gräs, låga buskar, men inga träd och inga Philetairus. Över 50+50+100 Eremopterix, uppskrämda vid och på vägen. 2+1+1 whitequilled korhaans. Nu 100-tals Eremopterix. 6157 vatten på avstånd till höger. - 1 steenbok över vägen. 6159 korsväg Lidfontein. Lång sträcka intet att se. 10+3 ob småf. 15 Eremopterix.

6163 kl 1100. Helt få ob småf, högst 10. 1+2 Melierax musicus nära varandra. 1+3 ground squirrels. 1 örn, kanske Circaetus pectoralis, i träd på avstånd. 2 Otis kori helt nära. 1 fiskaal. 50 Eremopterix plus flera, dock ej mycket fler. Omkr 15 ob småf. 2 Melierax musicus i sällskap. 1 Brad infus[illegible]

Ännu 1 Melierax musicus. 2 Oena. 40 Eremopterix.

6173 kyrka, [redacted] missionsstation, eländiga hyddor; det förefaller vara ett coloured settlement. Här är ett stort område med starkt avnött mark, med många hundra Eremopterix verticalis, troligen 1000 ex inalles. - Inalles c 10 ob småf. 1 fiskaal. 2 Brad infuscatus. 2 osäkra mossies vid farm. - 6180 hela tiden samma landskap, platt, med gräs och låga buskar samt spridda stora buskar, men intet träd högre än 3 eller 3,5 meter.

6183 vissa träd grövre. Här genast ett träd med 2 Phiietairus-bon. På grund av att trädet var litet låg bona oundvikligen lågt, men båda bona var bebodda. De låg alldeles invid vägen. 6184 1+1 ob småf. Stort bebott Phiietairus-bo i torrträd. Några få småf, kanske Eremopterix. 1 fiskaal. 6188 1 Phiietairus-bo i telefonstolpe, det första med sådan belägenhet som jag sett i Sydvästafrika. 2 Oena. 1 whitequilled korhaan.

6190/91 Uhlenhorst. Stopp kl 1150-1205 för att köpa bensin. Här ytterligare ett par dussin Eremopterix. - Vi fortsatte. 2+1+1 Brad infuscatus. 1+1+1+2 Oena. 100 Eremopterix verticalis. Summa 9 ob småf. 7 eller 8 Cape glossy starlings. 2 Myrm. form. 1 Cape glossy starling. 1 drongo!! 500 m därifrån höga träd vid farm (vilket torde varit förklaringen till drongens förekomst).

[redacted] 6203 1 fiskaal. Ett högt träd, i detsamma ett Phil-bo. Summa c 10 ob småf. 1 Prinia sp. 1 Melierax.-Sträckan 6203-6213 ej helt noggrann passning. OBS: [redacted] landskapet ungefär som förut, men ungefär fr mileage 6200(?) har det blivit sandigare; röd sand mera märkbar.

6213 summa 13 ob småf. 1 Sporopipes. 1+1 fiskaaler. 1 Myrm form. Colius med vit bakrygg i strimma, alltså Colius colius; flocken var nog på 12-14 ex varav 1 ex torde blivit överkört. De lyfte sent. Flera canaries. 6220 farm plus gammalt fort. Här 1 Ptyonoprogne. 1 drongo. Över 15 Cape glossy starlings, några Onychognathus nabouroup, 15-20 canaries, några mossies samt flera dussin obest småf; allt detta koncentrerat tillsammans. Även minst 1, kanske flera, Creatophora carunculata.

6222 nära foten av berg. Här växlar vegetationen prägel, det blir högre gräs med bush och högre träd på 5-9 m höjd. På avstånd 3 Phil-bon i ett träd. - Blekröd sand. - 1+1 Coracias caudatus. Plocepasser plus bon. 1 yellowbilled hornbill. 1 Myrm form. 2 drongos. 6226 vi far in i en dal mellan bergen. Vägen sandig som f-n. 1 Brad mariquensis. Rikligt med Plocepasser-bon. 1 drongo. 1 fiskaal. - Landskapet öppnar sig strax åter. - 1 Coracias caudatus. Flera Plocepasser. 6229 1 Phil-bo i stort träd vid vägen. Häri satt också 2 yellowbilled hornbills. 1 Coracias caudatus. 2 Lamprotornis australis. 1+1+1 ob småf.- Bergen är nu åter nära på ömse sidor. Rikligt med Plocepasser-bon. Sporopipes också. 1 Strept. 1 Plocepasser. 1 Laniarius atrococcineus. Buffelvävarbo?? i högt träd??? 1+1 Coracias caudatus. Summa 23 ob småf, däri ingick Sporopipes, Bradornis etc. 1 yellowbilled hornbill. 1+1+1+1 drongo. 1 Brad mariquensis. 1 Oena. 2 Cape glossy starlings. 1 barbet enligt Saul. 2 Strept senegalensis. 1+1 Lamprotornis australis. 1 osäker Cossypha. 6239/40 U Risik (bokstäver och innebörd osäkra; antagligen fam med skylt? GR). Flera Strept. Inalles över 30 ob småf. Minst 15 eller 20 Strept senegalensis lyfte här i torr parkskog med kreatur. 1 Brad infuscatus. 1 scrub robin. Ytterl några Strept. 1 Bradornis sp. 1 Prinia. Fullt av vävarbon i ett träd, men inga vävare. 1 drongo.

6243 kl 1352 1 meerkat. 2 Myrm form. 1+1 Coracias caudatus. 1+1+1+1 drongos. 1 Lamprotornis australis. - Gles, torr bush med träd och tämligen frodigt gult gräs; delvis är vegetationen av typen gles parkskog med buskar. 1 Brad mariquensis. 2 Oena. 1 Laniarius atrococcineus. 3 Strept. 6248/9 farm. 1 Lamprotornis australis. 1 drongo. Summa 7 - 8 ob småf. - Alldeles tydligt att det verkligen är bon av buffelvävare. Rubalarnia [illegible]

1956
5 aug. forts.

eller också kan det ha varit en hökörn, sl. Hieraaetus. Den hade lång stjärt. 1 yellowbilled hornbill. - Hårt betad parkskog med täml höga träd; gräs svagt utvecklat eller saknas.

6253 grov parkskog av Acacior. 1+2 Lamprotornis australis. 1 groundscraper thrush. 6254 Dordabis, ankomst kl 1410. Vi fyller på bensin. - Koch verkar lugnare och säger ej, som han sade i Uhlenhorst, att han skulle taga fram gevären och använda "the feasts". Jag antar att han därmed menade "the fists". Som sagt, nu var han tämligen resonabel, med andra ord: han argumenterade inte. Han ville ha mat, även till oss andra, och vi kom slutligen in på det lilla hotellet, där vi åt full lunch. - Utanför på den skräpiga gårdsplanen vistades flera ex av Lamprotornis australis och flera Oena.

6254 kl 1520 start mot Windhoek. Först grov parkskog. 1 Lampr australis. 2 Strept. Man kör ett par km helt nära den torra flodbädden. Några få ob småf. 1 Cape glossy starling. 6258 öppnare landskap, bush med gräs och enstaka träd. Kuperat bergland. - 1 liten Accipiter sp. 1 grå mes. Summa 5 ob småf. Stora granna öde berg. 1 Onychognathus nabouroup och över 10 Cape glossy starlings. 1 ob småf. 1 Prinia.

6263 kl 1545 1 Coracias naevius på 10 m avstånd. Det är hett. Intet att se f ö. 6265 bro över stora flodbädden. Väg urdjävlig. 1+1+1 ob småf. - Bush, kuperad terräng; granna men torra berg på avstånd. - 2 Brad mariquensis. Ännu 1 dito.

6270/71 kort-stopp. 2 yellowbilled hornbills uppskrämda. Vi fortsatte kl 1607.

6273 intet! 6275 vi korsar ånyo en täml stor flodbädd på bro vid farm. 3 Strept, trol senegalensis. Ytterl 1+1 Strept. Summa 14 ob småf. 1 drongo. 1 Brad mariquensis. 1 eller 2 Colius sp. 1 Plocepasser. 1 Myrm form. 1 Strept.

6283 kl 1635 summa 22 ob småf, däri bl a Bradornis, enstaka lärkor etc. 1 Meerkat. 2 strutsar, hanne och hona. Honan springer alldeles framför oss rakt över vägen, var nära att bli överkörd. Hannen var på andra sidan om det stängsel som löpte längs vägen. 1 Cape glossy starling. 1 Notopogonius leucomelas (syn. Tricholaema). Omkr 15 Colius i flock lyfte på nära håll. 1+1 Dicrocercus hirundineus. 1 drongo. 1 Sporopipes. 6287 vi korsa flodbädd. 2 småfåglar, likna Prinia eller Priniops. 1 drongo. 2 Onychognathus nabouroup. 1 Falco, tydligen tinnunculus rupicola. 1 Myrm form. 1 Brad mariquensis.

6293 kl 1655 1 Cape glossy starling. 1+1 drongo. 1 stor kudutjur! 6294 1 Strept capicola. 1+1+1 drongos. Summa 10 ob småf. 1 Brad infuscatus. - Bergland, bush och gräs. Torrt men mycket vackert. 1 fiskaal. 6299 vi korsa järnvägen till Gobabis 1+1 ob småf. 6300 vi korsa flodbädd med vatten. 1 Sporopipes. 1 Prinia med hiskligt lång stjärt. Summa 6 ob småf. 3 Cape glossy starlings. 1 drongo.

6303 kl 1728 summa 3 ob småf. 6307 kl 1745 vi korsar Windhoeks "municipality border". 3 ob småf. 2 Strept. Nu är vi inne i Windhoek. 2 Ptyonoprogne. - Slut på färdprotokollet.

forts. direkt på nästa blad

5 och 6 aug. 1956. (163)

1956
5-6 aug.

Den 5 och 6 aug. tillbragtes i Windhoek. Vi träffade Mr. Visser med fru, och jag återsåg Denis Woods från Kapstaden, som deltog i färden till Kaokoveld 1951. Han och jag kom f ö att dela rum på Hotel Grossherzog. Träffade vidare Attila Port ("Athi") och hans fru; de är tyskspråkiga farmare boende på farmen Valencia c 65 miles västsydväst om Windhoek. Athi var f ö också med på Carps färd 1951. Roligt att återse honom; det är en ovanligt trevlig och vänlig prick, och mycket praktisk, fältvan och effektiv. Därtill anspråkslös och hjälpsam. - Som hastigast träffade jag även von Coenen, som likaledes var med oss 1951. Åtskilliga ärenden måste utföras, bl a hade jag att besöka Department of Agriculture där jag mötte Dr. Watt. En native commissioner (eller högre titel?) vid namn Macintyre (McIntyre el. dyl.??) hade vi rätt mycket att göra med; han var vänlig och såg my trevlig ut. Koch höll särskilt gärna ihop med honom. Vi besökte också den tjocke Dr. Scherz, som sitter på Karakulfarmarnas huvudkontor men som är mycket vetenskapligt intresserad, speciellt av arkeologi och gamla infödingskulturer etc. -

Den gamle men pigge Marshall, bushmanspecialist från United States of America, hade helt hastigt kommit över, bl a som följd av ett telegram från Koch vilket jag hade äran att avsända och betala i Pretoria några dagar innan vi reste därifrån. Marshall är onekligen intressant och lätt att komma överens med ute i fält, men jag har en känsla av att han skulle vara mycket svår om han vid något tillfälle måste avstå från egen fördel. Och det är kanske signifikativt att Scherz och Marshall är dödsfiender. "Wenn er hierher kommt, schlag' ich ihm die Zähne aus", sade Scherz en dag på sitt kontor. De kom visst för länge sedan ihop sig om fotografier, vilka Marshall använt men vägrat betala. Kanske inte så konstigt, ty han är ju amerikan och stenrik och affärsman.

På kvällarna satt vi tillsammans på hotellet - d v s vi som skulle till Kaokoveld -, och en del prat blev det förstås, men i det stora hela var stämningen måttlig. Därtill bidrog nog också hotellets standard. Det goda Grossherzog är nämligen alldeles djävelusiskt på dekis; sällan har jag fått sämre mat och mera oaptitliga uppläggningar.

På nätterna, när Woods sov, satt jag och skrev färdigt den uppsats som skulle in i festskriften för Hanström. Färdig blev den verkligen, och avsändes till redaktören, Karl Georg Wingstrand, den 6 aug. med flyg.

På dagarna upptogs tiden av ompackningar och lyssnande till otaliga förslag av Koch. (Åtminstone trodde Koch att vi lyssnade till honom). Koch svor dyrt och heligt att lämna kvar land-roverns släpvagn, fast han måste sett att det inte gick. Med kom den också, och smockfull blev den.

Den 6 aug. hörde jag Apus affinis; den lät höra sitt typiska läte under taket på Hotel Grossherzog. Eljest intet av fågel.

Tack och lov så kommer jag i Kaokoveld (och på vägen dit) att åka med Athi i hans nya land-rover. Det är det bästa som kan hända.

Tillägg: vädret i Windhoek varmt. - Några Ptyonoprogne fuligula sedda i staden också.

Tuesday, August 7th, 1956.

1956
7 aug.

After having completed all preparatory work, repacked the cars, &c., we left Windhoek at 10.45 a.m. and travelled northwards on the main road towards Okahandja. I travelled together with Attila Port in his new land-rover. The mileage when we started from Windhoek was 1666.

Not a single bird seen for the first 9 miles. 1675 1 drongo. We are travelling through flat country between mountains. Vegetation close to the road: park-like Acacia woodland. 1+2 Streptopelia 2 yellow-billed hornbills 7 - 8 unidentified weavers. 1 Ptyonoprogne fuligula. 1682 1 cape glossy starling 1 unidentified small bird 1 small, rather pale brown eagle of the genus Aquila soaring close; probably juvenile A. wahlbergi? 1 drongo 1 Coracias caudatus 1 Streptopelia 5 unidentified small birds.

It is warm, dry, and very dusty. Our car is the last one. Koch is about 1 mile in front of us; the others are far ahead.

A large baboon walking across the road some 150 metres in front of us, calmly and sedately. 1+6 unidentified small birds. 1 Oena capensis.

1696, 11.55 a.m. 1+1 lark 2+1 cape glossy starlings 3+2 Ptyonoprogne fuligula 1 Strept. 1+1 Unidentified small birds.

1706 2 cape glossy starlings. 1+1+2 unidentified small birds 1 Strept. 1 Coracias caudata.

1712/3, 12.35 p.m. We arrive in Okahandja. Stop for lunch at Hotel Tückmantel, a rather good and cosy place; [redacted] an air of the old Germany from the time before the first world war was easily discernible, especially in the hotel garden. - A few Ptyonoprogne fuligula over Okahandja.

1713, 1.50 p.m. Started again, towards Omaruru. 1 Oena capensis flying over Okahandja, 1 drongo also seen in the township, and 1 yellow-billed hornbill in the outskirts. We are now travelling approximately westwards, on the road to Karibib and Omaruru.

1956
7 aug.
forts.

Flat country with bush and many small trees, usually 5-6 metres high at the most. 1 hornbill, probably yellow-billed. 1 drongo 1 Prinia 1 ground-squirrel 1 Apus melba passing quite close and low over the dry, dusty bush. 1 unidentified swift at a distance 1 Melierax musicus 1 cape glossy starling 20+1+1+1+1 unident. small birds 1 yellow-billed hornbill 2 birds, perhaps Eurocephalus?? 1 Corythaixoides concolor.

1723, 2.15 p.m. 1724 crossroads: road to Karibib to the left, to Omaruru to the right. We follow the latter. 1 drongo. Termite mounds, often higher than a full-grown man, are common and have been so ever since Okahandja. Very few birds seen now. 5-7 Francolinus adspersus close to the road. Another drongo. 1 warthog running across the road. 1 black-bellied korhaan also running across the road at some distance; I presume Afrotis afra, the white-quilled korhaan. Soon afterwards another korhaan of the same kind seen in the bush quite close. A few unidentified small birds. Not a single nest of Philetairus seen; apparently the trees are not high enough. Still bush on flat ground, but a basalt koppie near the road.

1733 5 small birds, I think Sporopipes among them 1 Ploceo-passer 1 unidentified small bird. 1737 we pass a farm. Here 2 Oena capensis, 2 Streptopelia capicola, and 3+10 cape glossy starlings. - Later 1+2 Oena capensis, 1 Colius sp., 1+1 drongo and 1+1+1+1 small passerine birds, partly Bradornis mariquensis. 1+1 Melierax musicus 1 yellow-billed hornbill flock ab. 15 unidentified small birds 1 sand-grouse flying past 1 cape glossy starling.

1743 pause 1 small black-bellied korhaan 1 drongo 2 cape glossy starlings a few unidentified small birds (bulbul &c).

1747 puncture on left front wheel. Attila changed wheels with astonishing swiftness and efficiency - what a contrast to the procedure when [redacted] Koch's land-rover came into trouble of some sort! After about 15 minutes, at 3.20 p.m., we were on our way again. 1 black-bellied korhaan 2 Stephanibyx coronatus 1 steenbok very close 1+1+1 unidentified small birds.

(166)

1753 1 cape glossy starling 1 Laniarius atrococcineus 1 Erythropygia probably seen. 4+1+5 unidentified small birds. No other birds seen for a while. - We are driving somewhat faster now, in order to catch up with the other cars. It is warm but not unpleasant. - 1 Lanioturdus torquatus seen!! 1 Erythropygia also.

1763, 3.45 p.m. 1+1 Bradornis mariquensis 1 large dark bird of prey soaring low over the bush, probably Torgos (the black vulture), but not identified with absolute certainty. 1 small unidentified bird. 1766: now bush and grass; practically no trees. 1 fiscal shrike a few unidentified small birds 1 Laniarius atrococcineus 1 Melierax musicus at a distance.

1773 from now onwards, a telephone line with two wires runs along the road (mentioned because this may influence the numbers of certain birds seen) [redacted] .- Very flat country with rather low bush. Atmosphere more hazy than earlier to-day: the Erongo Mountains hardly visible. - 1 large swift, almost certainly Apus melba, flying past. 1+1 cape glossy starlings 1 drongo 3 Stephanibyx coronatus a few scattered unidentified small birds, 6-8 in all; also 1 unidentified lark 1 Plocepasser 1 Ptyonoprogne fuligula another 2 unidentified small birds 1 black-bellied korhaan flushed: it is white-quilled (Afrotis afra) all right, as expected. 2+1 cape glossy starlings.

1783 A grid in the road. We enter a new farm. On the sign-post I read the names, "Coertzee Omapyu". Of considerable interest to me, since some of the [redacted] birds in the old Eriksson collection were labelled Omapju.(Eriksson had his home in Omaruru!).

In the vicinity is one single high tree, rising 6-8, perhaps 10, metres [redacted] above the low bush. In this tree two nests of Philetairus! 2+1+1 cape glossy starlings 8 unidentified small birds in all.

1793, 4.24 p.m. Now we have the Erongo Mountains to the south. It is a high and impressive mountain massif. A few miles away, in a NW direction, is the steep, peculiarly shaped Omaruru Koppie. Otherwise rather flat, with partly scrubby and dense bush. Real trees practically absent. 1795: the road from K[illegible]

south. - 1 drongo 1 Bradornis mariquensis 1+1 unidentified small birds 1 Laniarius turdus torquatus!!

1956 7 aug. forts.

1801, 4.36 p.m. We arrive in Omaruru. Dr. and Mrs. Koch were waiting for us here. We had a cup of coffee together. After that we filled the tanks - and after that, Port's land-rover refused to start! The battery was finished and had to be exchanged. Koch proceeded about 5.15 p.m. towards Outjo, but Port and myself did not get ready until 5.50. While still in Omaruru, I noted a few cape glossy starlings and about 10 wattled starlings (Creatophora), both species forming one flock together. A few Ptyonoprogne fuligula also seen. Interesting to get a glimpse of Omaruru, where Eriksson stayed for many years, and where there was a (comparatively) large Swedish settlement about 1875 and later.

1802, 5.50 p.m. We start towards Outjo in beautiful evening sunshine. A few unidentified small birds. 1 drongo 1 red-billed hornbill 1 Strept. capicola 1 Bradornis mariquensis some cape glossy starlings. - Flat country, but mountains visible far away towards W and N and E. Bush without trees. 1807: 1+2 Strept. capicola.

(B)

1808 a few hills and koppies to the right, and the countryside is somewhat more undulating. 1809 1 black-bellied korhaan close. A few unidentified small birds also seen. 1810 1+1 Strept. capicola, and 2 cape glossy starlings. 1811, 6.03 p.m. 1 Corythaixoides concolor. After that a pause, and later 2+1 cape glossy starlings and 1 drongo.

1817 we cross the railway line. 2+2 cape glossy starlings 1+1+1 Corythaixoides concolor 1 drongo 1+2 Streptopelia capicola; these often on the road now in the evening. 1 cape glossy starling.

1821, 6.16 p.m. a fine male white-quilled korhaan flushed just at the edge of the road. 1 steenbok running across the road. 1 very small owlet in a bush; no "feather horns"; perhaps Glaucidium perlatum but not quite clear. Some small passerine birds around the owlet. 1+1+1 unidentified small birds (certainly Sporopipes, i.a)

7 Corythaixoides concolor in a tree top. Some comparatively large trees here, mileage 1827, along a small dry river bed, but no [redacted] nests of Philetairus. Attila observed Stephanibyx. 1 Myrmecocichla formicivora 1 Erythropygia 1+1+1 cape glossy starlings 1 bulbul 1+1 Streptopelia.

1956 7 aug. forts.

Vegetation: bush with grass. Trees almost nil, big trees completely absent. 2 hornbills, probably yellowbilled.

1831, 6.31 p.m. 1 Corythaixoides concolor

1833, 6.33 p.m. 1 Streptopelia capicola 1 fiscal

1835 [redacted] Koch has stopped on the road. We stop, too, from 6.36 to 6.50. I noted Plocepasser [redacted] singing, and nests of same species also seen (such nests have been observed previously, without being noted in my diary). One small swallow, blue black above and white underneath, also seen; probably wire-tailed (smithii). As far as my experience goes, the only species of the family Hirundinidae which is common here in winter, is Ptyonoprogne fuligula. 1 Laniarius atrococcineus close. A few unidentified small birds. Yellowbilled hornbill heard.

1835, 6.50 p.m. We start again. 4 kudu cows quite close; one of them ran across the road. 1 steenbok across the road.

1841, 6.59 p.m. 1+1 small bats flying about. 1 drongo. It is rapidly getting dark.

1846, 7.07 p.m. we arrive in Kalkveld. It is dark; [redacted] observations concluded. We carry on, driving rather slowly. Koch driving in front of us; we keep 1 - 2 miles behind, since it is perfectly calm, and the dust remains airborne over the road for quite a while. About 30 miles before Outjo we stopped together for coffee.

1911, 9.30 p.m. We arrive in Outjo. Meet Messrs. Visser and Woods at the hotel. Attila and I went to a café and got some food about 10.30 p.m. Afterwards we returned to our hotel room and had a very nice sleep.

Wednesday, August 8th, 1956.

In the morning, Attila bought a new spare battery for his land-rover. Visser outlined the programme for the future. He believed
1957 that we would be able to reach Ohopoho already this evening. Unless
8 Aug. the road conditions have changed drastically since 1951, I consider this to be next to impossible.

Outjo had not changed very much since June, 1951. There was a big new school for Afrikaans-speaking children. "Die Buren vermehren sich ja wie Kanickelchen", was Attila's commentary!

Birds seen in Outjo before we left: 2 redeyed bulbuls, 1 palm swift (Cypsiurus parvus), 1 or 2 Ptyonoprogne fuligula.

Mileage 1911, 9.50 a.m. We leave Outjo for Kamanjab. The bush along the road is covered with dust, and no birds seen except for 1 Laniarius atrococcineus and 1 red-eyed bulbul.

1915 suddenly we enter mopane bush. Already in 1951 I observed that this phytogeographical border-line is quite sharp and well-marked. - Attila and myself have Messrs. Brain and Story in front of us; just in front of them are Dr. and Mrs. Koch and Saul in the big museum land-rover; the others are far ahead.

1917/8 crossroads: the road to Fransfontein and Kamanjab to the left. That's where we go. The road to the right [redacted] goes to the Etosha Pan and Ondonga. A big signpost with a gemsbok on it indicates that that is the road to the Etosha Pan Game Reserve. The picture of the gemsbok had been the target of several trigger-happy hunters. Yet another proof of white civilisation (à la South Africa).

Mopane bush, very dry. Most bushes without leaves or with dead brown leaves, some with greenish brown leaves. 1 Lanioturdus torquatus close! 1 cape glossy starling.

1921, 10.10 a.m. 1+1 Bradornis mariquensis 1 small warbler. 1+1+1 Streptopelia capicola on the road 1+1 small unidentified birds 1 short-tailed glossy starling, no doubt cape as previously. 1 swallow-tailed bee-eater (Dicrocercus hirundineus). (bulbuls.)

1931, 10.25 a.m. 1+1+1+1 Bradornis mariquensis 2 red-eyed

8 aug. 1956 forts. (170)

12 unidentified small birds in all 1+1 Erythropygia 1 Tricholaema leucomelas.

1956 8 aug forts

1941, 10.40 a.m. 1 cape (?) glossy starling 2 steenboks 4 small yellow-rumped canaries another 1+1+1 cape glossy starlings 1 drongo 1 Rhinopomastus cyanomelas 1 Bradornis mariquensis another short-tailed glossy starling, certainly cape (i.e. Lamprocolius nitens subsp.).

1951 we are travelling through flat bush with mopane predominating. Very dry. A few mealie fields. 3 bulbuls, obviously red-eyed. 1 bateleur adult alighting at the edge of the road in front of us; it has a broad black area along the rear edge of the wings. In other words, it is a ♂ . The bateleur [redacted] takes off almost immediately, when a fine adult black vulture (Torgos) flies past, quite low over it. More than 100 guinea-fowl in a dense flock just along the road.

1958 1 Lanioturdus torquatus very close 9 small unidentified birds in all. Now we pass a farm with large open fields. Here (but not only on the fields proper): 2 drongos, 1 Coracias caudata, at least 8 Oena capensis, 1+2 (red-eyed) bulbuls, 1 unidentified hornbill, 1 Erythropygia. - 1 drongo.

1961, 11.13 a.m. another drongo and 1 unidentified small bird.

1965/6 we pass Otjikondo. 1 Coracias caudata. - We have been travelling fast for quite a while now. Brain and Story are about 800 metres in front of us, but I have not seen a trace of Koch [redacted] during the last hour. I bet 5 to 1 that he has gone astray. - 1+1 unidentified small birds. - 1970: rather thin and low bush, not only mopane. 1 Coracias naevius.

1971, 11.27 a.m. 1 Lanioturdus torquatus on the ground [redacted] very close, flew up in a bush when we passed. Apparently a common species here. 1 Plocepasser mahali 1 Laniarius atrococcineus 7 unidentified small birds in all. 1 yellow-billed hornbill 1 bulbul, certainly red-eyed.

1981 - 1983: nothing seen. 1983 farm here, and a small road turns off to Otjitombi 4 miles. 1 drongo 1 Tricholaema leucomelas.

8 aug. 1956 forts. (171)

1 Lanioturdus flying across the road 1 Melierax musicus in a tree top. - Vegetation: all the time bush. Practically no real trees. Heavy trees, rising high above the bush level, are completely lacking. No Phileta[illegible]rus nests seen.

1956 8 aug. forts.

1991, 12.00 noon. Vegetation as above, but some mopane rather more like small trees than bushes. Higher trees absent or exceedingly scarce. 3 unidentified small birds in all 1 drongo 1 small swallow, brown with white [redacted] breast and belly: definitely Riparia paludicola. 1 Dicrocercus hirundineus in dry tree-top close.

2001, 12.19 p.m. 1 bulbul 3 unidentified small birds in all 1+2 short-tailed glossy starlings, certainly nitens as previously. 1 Lanioturdus flushed from the edge of the road 1 Bradornis mariquensis. - 2003: we pass over a large flat area with short grass and very small stunted bushes of a grey colour, not exceeding 2 ft. in height. Obviously a pan in the rainy season. - 2005: after about a mile of bush another, still larger, dry pan as above. 2 small birds, perhaps Bradornis infuscatus. 4 unidentified larks. About 40 guinea-fowl at an artificial dam and bore-hole (Attila). 1 drongo 1 strikingly small and pale korhaan; I was unable to identify it with certainty. [redacted] 1 Dicrocercus flying past 1 Aquila, probably rapax, soaring. 1 unidentified small bird 1 Melierax musicus flying past at close range.

2011, 12.35 p.m. 1 Dicrocercus flying across the road 1 unidentified small bird. - Very dry ground, worn and overgrazed, with some bush, 1-2-3 metres high. A few small rocky outcrops, otherwise flat. - 1 fiscal shrike. 2 Melierax musicus chasing one another. 1 unidentified small bird.

2015, 12.45 p.m. Arrive Kamanjab. We drive up to the police station. Just before stopping there, I observed 1 Apus melba flying past, always a pleasure to watch. 4-5 Ptyonoprogne fuligula flying around the police station.

We (Attila and myself) call at the police station. No difficulties. Contrary to 1951, they did not ask me to sign my [redacted] name

8 aug. 1956 forts. (172)

Neither Visser & Co. nor Koch had arrived yet. - Together with Attila, Bob Brain and Dr. Story, I spent one hour or two in the shade of a tall blue-gum 2-300 yards below the police station. 1956 8 aug. forts. 1 Granatina granatina male, and about 20 Amadina erythrocephala seen here. 2 Blacksmith plovers flying past.

The weather: warm, calm, and fine. Not a cloud. About 1.30 - 2.15 p.m. I went around in the bush, but all the time very close, in order not to miss the others, should they arrive. I noted 1 Kalahari scrub robin; several Granatina granatina, males and females; many red-eyed bulbuls, 1 small sun-bird, probably Cinnyris fuscus. Several canaries, 1 very long-tailed Prinia (flavicans?); 1 bateleur immature flew past; 1 vulture, probably white-backed, gliding at an immense height; and 2 small birds of prey, very similar to sparrow-hawks, but with well-defined white upper rumps, were seen soaring together at no great height. These latter were almost certainly Melierax gabar, but there are also Accipiter species of the same size with white on rump; hence great care must be taken before a definite judgment is given. - The Prinia, mentioned above, is absolutely without spots underneath, has a pale colour on front and very pale, rather broad superciliary streaks. Eyes probably not dark. - 1 unidentified eagle soaring at a distance.

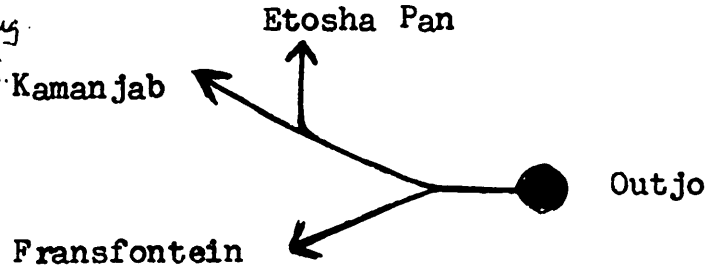
[redacted] Large blue-black wasps flying in the sun with a rattling noise. Smaller wasps and other insects also flying. Small flies rather common in the shade of the tree where we have a rest. This may be because the cattle also [redacted], apparently, are resting here when undisturbed.

At 2.45 p.m. Mr. and Mrs Visser and Denis Woods and their boy, Volmer, arrived. Visser said that [redacted] he intended to pitch camp for the night at Choabendus. Later, when they had called at the police office, we filled up our cars with petrol. At 3.20 p.m., when this was being done, we saw Koch coming in the big land-rover! After having fulfilled the formalities at the [redacted] police office, they joined us. Koch said that, in Outjo, he had been informed that he proceeded

8 aug. 1956 forts. along

the road to Fransfontein. As can be seen from the map, the position is as follows:

1956 8 aug forts.

In other words: at the first crossroad after Outjo one must keep right, towards Kamanjab and Etosha Pan, as is also indicated on the signpost. At the next crossroad, however, one must follow the road to Kamanjab and carefully avoid the road which turns northwards, to Etosha Pan and Ondonga!

Birds seen in Kamanjab before we left: Corythaixoides concolor and Monticola brevipes, also red-eyed bulbuls; and a small canary with yellow on rump and white tips to rectrices was often seen. 2 Apus melba flying past. 1 large sun-bird (Nectariniidae), greyish green above and dull white below, with black on throat and some black spots continuing down the centre of upper breast, was observed sucking nectar from a small Albizzia tree in flower close to the shop. This bird, probably a female, was definitely not Cinnyris fuscus but a larger species.

2016, 3.43 p.m.: we leave for the Kaokoveld. Attila and myself drive in front of the others. 5 - 6 Apus melba quite low. 1 Rhinopomastus cyanomelas 2 Lanioturdus together 6 unidentified small birds in all 1 fiscal shrike, decidedly of subcoronatus-colour, with broad white eye-stripes another small unidentified bird. 3 Lanioturdus very close, flew from the ground up into a mopane bush 1 yellow-billed hornbill 2 unidentified hornbills.

2026 the large, quite flat grassy area with scattered small trees is extending in front of us. Mountains beyond, and rather close to the right are also mountains. I remember this place well from our journey in 1951. It is sad to see all this now laid out as farmland, with fences and boreholes and wind-pumps, and no trace of big game. 1+2 Stephanibyx coronatus 1 drongo 1 ground-squirrel probably seen 1+1+2 unidentified small birds 1 Streptopelia

3 Myrmecocichla formicivora together 2 ground-squirrels.

2030 we have passed over the large flat area. 1 Lanioturdus. 2 glossy starlings, probably cape 1 unident. small bird 6 ostriches, 4 of them black, 2 grey, but these latter were fully as large as the black ones. 1+2+1 Streptopelia 1+1 unident. small birds.

2036, 4.30 p.m. 6 unident. small birds in all 1 Melierax musicus in immature plumage but moulting into adult 1+1 drongo 3 short-tailed glossy starlings 1 Lanioturdus 1 Stephanibyx coronatus 1 unidentified lark 1 drongo 1 Melierax musicus adult 2+10 unident. small birds flock 70 guineafowl 2 short-tailed glossy starlings 1 unidentified hornbill.

2041 mopane vegetation, partly as bush, partly as trees. The countryside is flat and very dry. 1 Lanioturdus 1 steenbok 1 cape rook (Corvus capensis). (Note how rarely Corvus spp. are seen in the greater part of South Africa, as compared with Europe!). 1+1 Myrmecocichla formicivora 1 steenbok.

2046, 4.53 p.m. 3 cape rooks 1 Coracius naevius.

2048 large flat area with grass to the left; 1 springbok seen there 1 sand-grouse (Pterocles sp.) flushed. It has got a small white spot on upper side of wing:

1 Streptopelia 1 steenbok

2051, 5.05 p.m. We pass a farm. 2 yellow-billed hornbills, and 1+2 Stephanibyx coronatus 1+1 small unidentified birds 2 Myrmecocichla formicivora on a large termite mound 1 bulbul 1 Bradornis infuscatus probably seen.

2056, 5.15 p.m. 1 Streptopelia, certainly capicola 1 Lanioturdus in dry bush just close to the fence which marks the limit of the colonized area.

2057, 5.19 p.m. We enter the uncolonized part of the Kaokoveld. 1 drongo 2 Lanioturdus. 2058: a small shack, and evidence that boring for water has been going on. - 1 steenbok 1 ostrich is lying on the road some 500 metres in front of us but jumps quickly

8 aug. 1956 forts. (175)

to its feet. Another 7 ostriches pass across the road close. 1 Lanioturdus.

1956 8 aug. forts.

2060/1, 5.30 p.m. We stop. Brain and Story are just behind us, and [redacted] the other cars arrive a few minutes later. Flock of ab. 10 short-tailed glossy starlings, very probably cape, seen here. - We turn back for some 2 miles. 1 Streptopelia 1 unident. small bird ab. 25 guineafowl. We leave the road and turn towards Choabendus waterhole. Mileage at our arrival there: 2065, and the time is 6.00 p.m.

Stop here for the night. Unloading the cars. The evening is warm and absolutely calm. I went down to the waterhole proper, about 250-300 metres from our stopping place. Several stagnant pools, but the water is very clear and fine. I had a wash. Old elephant dung close to the water. 1 Charadrius tricollaris and 1 blacksmith plover at the water. Several (1+4+3 and more) Streptopelia capicola came to the water now before sunset. 1+1 Corythaixoides concolor seen in the vicinity.

Denis Woods found a fresh spoor of a rhino quite close to our camp. From the rear end to tip of middle toe it was 245 mm. in length.

After sunset, but before darkness, when we gathered for a drink together, I noted sand-grouse (probably Pterocles bicinctus) coming to and from the water for quite a long while. Many flocks were of the size 20 - 30 specimens, but many flocks were smaller. They swarmed right over us (often) at a height of only 5-6 metres. Total number of birds must have been several hundreds. Their call note was a peculiar, rather soft cackle, "kylýk kylók kyck kyck kyck" or "kylýk kylók kylyk", the last 2 or 3 syllables indistinct and much less loud than the rest.

After dinner we had a chat together, and Mr. Visser outlined the plans for the future. Later, Bob Brain and I went out with our torches ab. 8.50 - 9.15 p.m., but we didn't find much of interest. A few spoors, but no insects, nor did we find any lizards.

8 aug. 1956 forts. + 9 aug.

3 or 4 birds flushed from the trees along the dry river bed; probably Streptopelia capicola which had their roost there. - At the camp I took one single beetle flying, and 1 small Solifugae.

1956 8 aug. forts.

I went to bed at 9.30 and [redacted] spent a very comfortable night, in spite of the weather [redacted] which became very cold in the night and the early morning.

9 aug.

Thursday, August 9th, 1956.

Early in the morning, when it was still dark, we heard zebras rather close to the camp. From about 6.50 onwards, perhaps somewhat earlier, sand-grouse (Pterocles bicinctus) came to the water-hole.

Note: since we are so far west, but still in an area where the official S.Afr. time is valid, [redacted] the sun does not rise until quite a while after 7 a.m. It did not rise above the little mountain ridge to the east until 7.43. Sunset, accordingly, is comparatively late; I would think about 6.30 or 6.40 p.m.

From 7.10 a.m. I took a walk in the vicinity of the camp and the water hole. 1 Charadrius tricollaris on a moist area in the otherwise dry river bed, some 100 metres from the place I visited last evening. 1 bateleur with very peculiar colour pattern seen. I had observed it already on the previous evening, when it settled for the night in a dry tree-top not very far from the camp. Now I went there to investigate. Its upper parts were dark greyish or bluish black all over. Colour on under side not clearly seen, since it flew away quite low over the ground.

aberrant 9 ex Clarorm

About 8.10 - 8.25 and later: large numbers of Streptopelia capicola gathered at the water hole which I had visited on the previous evening. They settled in trees around the water hole. At least 150-200 specimens present simultaneously, and the total numbers must have been much higher. Several specimens heard cooing in a distance. - Flock 22 short-tailed glossy starlings (certainly cape: i.e. Lampr. nitens) flew past towards W. Corythaixoides concolor several seen, red-eyed bulbuls also, and Amadina erythrocephala also several noted. 1 Stephanibyx coronatus on dry ground. In tree-tops close to

the camp, the following small birds gathered: about 10 Amadina, 1 Passer motitensis with pale head and a large amount of chestnut on wings and back, 1 single Quelea, and 8-10 small canaries with bright yellow on upper rump and white tips to rectrices, throat and underside pale, whitish, with indistinct spots or nearly unspotted. - At 9.00 about 40-50 such canaries flew up to the water hole. 9.04: 4 short-tailed glossy starlings flying W (almost certainly Lampr. nitens; all other short-tailed glossy starlings seen here are no doubt that species). - Tricholaema leucomelas heard.

The sand-grouse which appeared early to-day were definitely the same species as last night; the call-note was exactly the same. From 9.15 a.m. onwards, however, the other species, Pterocles namaqua, came to the water. They appeared in flocks varying in size from 3 to about 25 specimens, flew around more or less but did not join into one big flock. The well-known call "kelkiewyn" was heard continuously, and the flocks came repeatedly quite low over me in fine morning light. But soon two species were to be seen simultaneously. They did not, or only rarely and occasionally, form mixed flocks, but flocks of both species were on the wing at the same time and in large numbers for a long while over me and, for that matter, over a wide area around the water hole. The other species had not got much elongated tail-feathers in either sex. I watched it, and namaqua, very carefully in order to learn something of their habits, also from a comparative point of veiw, if possible. The other species flew around in flocks of 20 - 25 specimens or less. This bird had the following characteristics: short tail, colour of breast rufous brown, no bands over breast as in male namaqua; bluish or greyish white spot on wing much more clear-cut than in namaqua, no white along hind edge of wing, the rufous colour on breast in males has small white spots in it, and the females are paler underneath. Upperside in both sexes comparatively pale brownish- or sandy yellow. At least in the males, the belly has got dark spots. Call-note: ky kŏck

kýck" or shorter "kyckýck" or a rapid "jockjyck".

9.40 a.m. Now both species are swarming all over the place. Pterocles namaqua is less numerous than the other one. With few exceptions, every single flock contains only one species. Several hundred specimens seen, at least of the short-tailed species.

1956 9 aug. forts.

9.45 a.m. Several hundred specimens of this latter species are still flying around. Pt. namaqua not numerous.

9.50 a.m. Suddenly a new bird call is heard, like "jirrr" or "tjirrr", usually extended thus "tjirrr-tjirrr-tjirrr..." The call had an "eager" or "ardent" note in it. I see the bird; it is a fine Falco chicquera ruficollis! It is flying around in the sunshine with very rapid wing-beats like those of a parrot, but it is turning and twisting a lot and sometimes it comes down quite low and flies in among bushes and trees. A bit farther away there is another falcon, larger but with the same outline in flight. This is apparently the female, while the other one is a male performing a kind of display flight. The female seems to be interested in the male, but he does not come quite close to her, nor does he stoop at her, although he is keeping rather close all the time. The male in particular was seen extremely well. Its upper-parts were silvery grey or tin-grey, its head rather dark and deep brownish red (and not as light-coloured red as I have seen in many museum specimens).

Obviously, the male is very exalted. All the time he is beating his wings very rapidly. - The outline in flight of both sexes decidedly similar to that of a merlin (Falco columbarius).

Soon afterwards I see 3 kudus on a slope some 300 m away: 1 cow and 2 almost fullgrown young. They run away soon.

Now masses of sandgrouse in the air. Pterocles namaqua in flocks of 30 or less, usually less; the other species in huge flocks of 250-300; there were several such flocks. At a distance against the sun there are crowds of sandgrouse flying. - Several

short-tailed glossy starlings, all of them no doubt Cape (Lamprocolius nitens). Several red-eyed bulbuls forming a flock in the trees in the river bed. 2 Stephanibyx coronatus flying past.

1956 9 Aug. forts.

Mr and Mrs Visser apparently are not in a hurry. We are anxious to proceed, but they are not ready yet. I walk around in the vicinity of the camp for a while. 2 birds of prey seen well: size as large buzzards or somewhat larger. Primaries not "fingered". Colour very schematic but beautiful: upper parts black with a large white spot on each wing. Tail, contrary to the rest, not black but brownish, gradually turning into black towards tip. Under parts mainly white but under wing-coverts black. Under side of tail not noted in detail but probably dark. See sketches:

Wing beats like those of a buzzard or [redacted] small eagle. First they flew quite low, one following the other. They settled together in a small tree. Much later they flew up again, started soaring rather low. I could not see their feet or tarsal feathering, if any. The wing-beats, general behaviour, and the rather heavy bodies showed them to be eagles or buzzards; there is very little doubt that they belonged to the species Hieraaetus fasciatus.

10.30 a.m. 2+7 kudus on the mountain ridge behind us, just on the edge so that they stood out clearly against the sky. There were several young bulls and at least one big bull among them.

10.40 a.m. 1 lanner falcon flying past. -

Already about 10.15 - 10.20 both species of sandgrouse had almost disappeared; only a few small flocks seen later.

1 vulture flying past not very far away, also soaring a little. Upper parts uniformly and rather dark grey, without traces of white, but to judge from the under parts it may well have been a

white-backed vulture. Perhaps coprotheres, however. Definitely not Torgos.

Mile 2065, 11.00 a.m. We leave for Ohopoho. Athi and I travel together, start after the others. 2 short-tailed glossy starlings. 2 red-eyed bulbuls. 1 Bradornis mariquensis. 1+1+1+1+1+1+1+1+1 usb. - Mopane vegetation, rather stunted and thin; the country rather well surveyable from the car. From mile 2072 still more open country. 2075, 11.30 a.m. nothing seen. 2 Cape Rooks. After a while 4 guineafowl on the road, but the [redacted] flock close to the road consisted of about 25 specimens. 1+1 usb.

Mile 2080/81 dry pan to the right, and a small road or track turning off to the left. Athi says it runs to Sesfontein (and also to Kowares, I presume). I think I recognise the place from our previous visit in 1951). 1 Myrm.form. 1 unidentified swallow. Otherwise nothing seen.

Mile 2085, 11.53 a.m. Very flat and easily surveyable country, with dry straw-yellow grass and thinly scattered small trees. Visibility several hundred metres each side. Not a bird nor any game seen. Dry elephant dung seen (such also seen at our last camp). 1 unidentified lark.

Mile 2089, 12.03 p.m. we meet a big lorry, probably from the diamond diggings at Rocky Point or the damned Bethlehem Steel prospectors, (which certainly will destroy the greater part of the Kaokoveld in a few years time, if they find workable quantities of iron ore or the like. By the way, Denis Woods said to me in Windhoek: "They say they are looking for iron ore, but I think they are looking for something else". I believe he had uranium in mind although he did not mention it!). -

1 large eagle soaring. 2 black ostriches about 500 m away. 1 old bateleur gliding past rather high up.

Mile 2095 we meet another lorry. Now it is 12.17 p.m. The bush is getting denser now; with yellow grass in between. Visibility no good here. Mile 2096 a place with very good view in front of us.

1956 9 aug forts.

Vi befann oss på krönet av en liten backe, och därbortom en väldig yta med bush; i fjärran berg. Athi tog en bild. Sedan fortsatte vi genast.

2 ob småf. Sedan kör vi länge utan att se en fågel. Fattigdomen på sådana måste väl vara skenbar, beroende på att framförkörande bilar skrämt bort allting.

Mile 2101 2 drongos i sällskap. - Boskapshjord på avstånd (negerboskap). 1+1 ob småf. Mile 2105 kl 1245 1+1+1 ob småf. Mopane plus gräs till vänster, sikt 100 m. Till höger dito; därbortom berg på helt nära håll. Plocepasser-bon flerstädes. Egendomligt att så små fåglars bon får vara ifred när de ligga så fritt synligt! Jämför Philetairus, Passer etc., och jämför förhållandena i Europa. Där vore det otänkbart. Det hela måste vara resultat av helt olika synekologiska utvecklingsprocesser, d v s förhållandet rovdjur contra bytesdjur. Eller månne [redacted] de skilda förhållandena bara bero på att utvecklingen härnere har pågått så mycket längre och därför är mera avancerad? De synekologiska relationerna mellan arterna är så mycket mera anlagd på självständiga nischer, varvid den ena arten ej stör den andra? Detta kan väl säkert inte vara hela förklaringen. -

Stor boskapshjord. - 1 ob fågel, möjl blåkråka. 1 Dicrocercus hirundineus. - Mile 2110-1 negerby. Mile 2111 starkt avnött mark. Vattenhål med 8-10 negrer. 1 drongo. 1 ob småf. 4-5 rökgrå, relativt ljusa svalor, tydligen Ptyonoprogne fuligula. 6+4+3 kortstjärtade glansstarar flyga förbi. Här stor inhägnad och c ½ km därifrån ett dussin negerhyddor. Stor sträcka här med stark betning. Mile 2115 kl 1311.

Mile 2117 2 mäktiga Otis kori i mopanebush eller -småskog med my kort undervegetation av gräs. Mile 2118 negerby plus boskap. Flock 5+2 ob småf. 1+1 drongo. - Ett par negrer till häst plus åsnor plus hästar. Därefter ej ett liv på länge.

Mile 2125 kl 1340 Koch strax före oss. Mile 2125/6 tät mopane, även grova mopaneträd. 1 ob småf. 2126 massor av Plocepasser-bon i ett träd, detta ej mopane. 2128 stopp för kaffe vid vattenhål, där vi var av och drack för 5 år sedan också. Klockan är 1348 när vi stannar. Skön rast, men ovanligt varmt. Fågel: Amadina erythrocephala, små canaries, 1+2 gycklare ad, 1 liten Hieraaetus precis som de 2 härovan beskrivna från Choabendus, vidare 5+flera Oena capensis, 1 Anthus - nästan säkert A. richardi - vid vattnet, 1 blacksmith plover. Och så kom 1 gluttsnäppa flygande till vattenhålet; den lyfte när jag gick dit en god stund senare. Vattnet rinner i en liten bäck över flat mark med en smal strimma av ängsgrönt gräs [redacted] utefter rännilen. Dr. Story och Denis Woods och jag drack av vattnet här, högt uppe där inte kreaturen skitat ner för mycket. - 1 Monticola brevipes på torra kala marken nära vattnet. Nu ses 2 blacksmiths tillsammans. 1 Corvus albus lyfte på avstånd, där det troligen låg en negerby. Arten kulturföljare åtm. i vissa hänseenden förefaller det mig, men trots detta är den ju i stora områden alls icke vanlig. -

Släpvagnen på Kochs bil hade brutit en fjäder. Detta reparerades, dock givetvis utan att Koch själv hjälpte till. -

På avstånd på bergen ungefär i W (-NW) 1+2+1 baobabträd, de första jag sett på denna resa. Jag tror att sydgränsen för dem går ungefär här. - Redeyed bulbuls sedda. 1+1 Strept. dito.

Kl 1525 start igen, Athi och jag ss sista bil. 1+1 ob småf. Mile 2130 stor negerby t.v. Därefter röd sand med låg mopanebush. Berg t.v. 1 ob. tornsvala som verkade stor. Plocepasser-bon.- Native kraal [redacted] t.h. på bergssluttningen. 1+1 ob småf, säkert bulbuls. Därefter ytterl 1+1+1+1+1+2 ob småf.

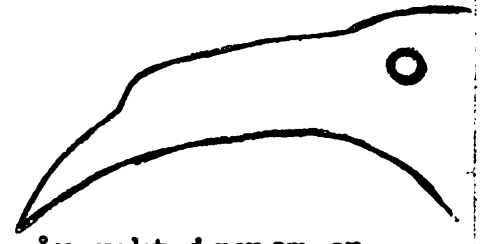
Mile 2134 stor kraal t v med många hyddor. Mile 2135 kl 1547 Plocepasser-bon talrika, vissa träd fulla. 2136 liten by t v. Enligt Athi ett vattenhål t h i berget. 2 Stephanibyx. 1 kortstj glansstare, Cape säkert. 7+1 ob småf. 1 nästan säker drongo. 2138 kl 1556 Plocepasser-bon flerstädes. 1 Ploce-

passer sedd. 1+1 ob småf. 1 krets örn/gam. 1 liten nectariniid. Ytterl 1+1+1 dylika. - Mile 2146 stor ny borrbrunn vid "vägen". Den ger gott vatten. Vi dricker. Här var en gammal inföding som kom fram och ville ge 2 shillings för något att röka!! Det måste varit ett jättebelopp för honom. Eftersom jag aldrig har cigaretter fick han 2 av mina bästa cigarrer gratis. Vid brunnen också 4 unga negerpojkar. - Vi forts. 1 hornbill, trol gulnäbbad. 1+1 kortstj glansstare, uppenbart Cape. 2 Strept capicola. Mile 2148 tät men my. låg mopanebush med enstaka överståndare. 1 Coracias caudata. 1 stor falk, trol lanner, flyger förbi. Vi möta åter en lastbil med negrer. 1 yellowbilled hornbill. 9-10 kortstj glansstarar (Cape!) i busktopp. 1 liten nectariniid. 1 drongo. Plocepasser-bon plenty, mest i västra delarna av träden, alltså "vettande mot väster"; detta stämmer väl säkert i regel, men naturligtvis behöver ett dylikt bo ej ha sin mynning mot väster även om det ligger i västra kanten av ett träd. Även andra placeringar och riktningar ses, t ex i nordöstra delen av träden. 1 Melierax gabar sitt nära, nästan säker. 3 ob. småf.

Mile 2154 åter en ny, borrad brunn. Intet här. [redacted] Forts. 4 pärlhöns. 1+1 glansstarar, eventuellt större än de förut sedda. Det är åtminstone tänkbart att andra Lamprocolius-arter än nitens (Cape Glossy Starling) kan förekomma här.

Mile 2155 Koch stannat emedan trailerns högra hjul skorrar. Fint damm har kommit in där och torkat ut oljan i lagret. Athi och Saul fixade allt, men det tog tid. Start kl 1732 igen. Nu rätt trevlig mopaneskog - småskog, med fattig undervegetation. 2 ob småf. 2 Plocepasser. Minst 20 pärlhöns i flock, trol myfler. 2 Lanioturdus torquatus flög över, 10 m avstånd. Arten tycks trivas bra i mopaneskog. 1 Strept. capicola. 2158 kl 1745. 2159 några negerhyddor t h men intet folk synligt. 1 drongo. 1 kortstj. glansstare, trol Cape. Flock 10 ob. småf. Plocepasserbon vettande mot W (eller NW). 1 Strept. [redacted]

Mile 2162 kl 1755 god sikt framåt, lång utförsbacke börjar. T v berg med granna klippkanter. 1 Lanioturdus torquatus flög förbi i mopaneskogen. 2163 "väg"-skäl. Vi ta t h. Enligt Athi är detta en ny och mindre brant väg. Strax här en liten övergiven negerby. - Det syns att vägen är ny. Länge intet att se. 1 kortstj. glansstare (cape). 1 ob. småf. 1 stor grann hornbill i trädtopp å bästa kvällssol. Näbb hög, med tydlig kam ett stycke utåt, från basen. [redacted] Näbb matt och märkt röd. Synnerligen väl avsatt, svart, stor haklapp, därnedanför undersidan vit. Stjärt trol m. vitt på ytterfjädrarna. Jag förmodar Monteiros hornbill. I varje fall ny art för mig. Se skiss av näbbformen: (Förmodan riktig: Lophoceros, el. Tockus, monteiri). Vi stannade och studerade den.

Forts. 1 Strept. 2168 kl 1820. 2169 stor negerby i dalen [redacted] t h. 2170 nya vägen går rakt igenom en liten övergiven negerby. 2171 vi far i my finfördelad sand plus sten. Koch som kör före rör upp massor av fin sand, som länge kvarstår ss en rök över vägen. Solen därbakom. Givetvis svårt att se något i detta ljus. Jag föreslår Athi att ta ett foto med sin kamera, vilket han gjorde. Kan bli trevligt: "African Duststorm"! - Athi såg 1 poffadder. Den var skadad i halsen men kröp bra. Vi slog den över halsen och lade den i bilen vid våra fötter. Forts. 1+6 Francolinus adspersus; flocken på 6 utgjorde en kull bestående av 1 ad och 5 trekvartsvuxna ungar. 1+1 drongo. 1 Coracias caudata.

Mile 2172 Ohopoho syns! 1 Eurocephalus. 2 Stephanibyx coronatus. Vi susar ut över den stora "flaten". Ytterl 2 Stephanibyx. Vid de första husen 20 Strept, varav åtm några var senegalensis.

1956.
9 aug.
forts.

Mile 2174 kl 1843 vi stannar i Ohopoho. Några hundra Queleas i fikonbuske i trädgården. Många Strept. senegalensis. Brain, som kört före oss, hade funnit en färskdöd Lanioturdus i vägkanten blott 1 mile före Ohopoho. Den tillvaratogs givetvis och överlämnades till Saul för att skinnas.

Vi välkomnades av commissionern Mr. Hugo. Fick en drink och en bra middag och en härlig dusch. Mycket snack, men inte många beslut av vikt. Pratade mest om bensinåtgången, om de bästa [redacted] platserna att arbeta på, etc etc. Ganska trevlig stämning på kvällen. Jag känner mig redan i bättre form, om ock ej precis i samma kondition som i gamla tider.

Tillägg: kvällen 8 aug. vid föreg. nattläger såg jag en liten svala, blåsvart ovan, vit under. Art oklar, möjl wiretailed eller pearlbreasted? I varje fall bevis på att även andra svalor än Ptyonoprogne finns här under de "kalla" månaderna.

10 aug.

10 aug. 1956.

Vi hade slagit upp våra tältsängar utanför trappan vid huvudbyggnaden. Jag sov utmärkt. Vaknade visserligen redan kl 0530 men låg och latade mig till omkr kl 7. Brain och Athi låg också här. - Det blev fort varmt. Jag rakade och tvättade mig och ordnade en del grejor, som alltid finns att göra på en expedition. Vid frukost började det bli klart att en ytterligare ompackning och reduktion av utrustningen måste ske, eftersom Kochs släpvagn ej skulle med längre. När allt packats om, och Visser stått och betett sig som en korpral en bra stund, beslöts att släpvagnen skulle med. Men trots detta lämnade jag en hel del kvar i Ohopoho, att hämtas på återvägen. Skrivmaskin, mauser, diverse papper, en del flaskor och samlingsrör, 4 gallons alkohol m.m. lämnades kvar. Däremot tog jag med 24 [redacted] små och 12 stora glasflaskor (-burkar), 144 stora och c 250 små glasrör, 4 gallons 90-procentig alkohol, kork, dagböcker, alla bössor utom mausern samt all ammunition.

På grund av all denna [redacted] ompackning blev det begränsad tid att studera fågel, och alla obsar jag gjorde skedde från gårdsplanen och vid vattenbassängerna [redacted] strax därbakom. - Ute över den stora flacka gräsmarken var 2 cape rooks, rikligt med Strept senegalensis (och säkert capicola också), vidare flög smärre flockar av Quelea förbi, 1 Coracias caudata satt i närheten etc. - I buskarna bakom huset dominerade starama mycket starkt. Här var rörelse hela morgonen; fåglarna samlades i busktopparna och/eller till vattnet. Här sågs mellan kl 0745 [redacted] och c 1000:

a) 200-300 eller (så småningom) [redacted] ännu flera kortstjärtade glansstarar, alla med orangefärgade ögon. Alla var mörkt grönt metallglänsande, ej den där extremt starka skimmerfärgen (mera i blått el dyl) som de kortstjärtade glansstararna i Krugerparken visar (blue-eared är arten i Krugerparken). Stjärt tvär eller svagt urringad, och då den breddes ut föreföll den alltid jämnt rundad. Ej en enda Heteropsar acuticaudus kunde jag se, ej heller ett enda misstänkt fall.

b) c 10 Onychognathus nabouroup.

c) 5 plus ytterl enstaka ex av den fina Lamprotornis mevesii, vilken jag såg här redan 1951. (Jag känner arten även från Pafuri i Krugerparken, där den nästan säkert har sin sydgräns på den kanten av kontinenten). Den "vågiga" färgen på fjädrarna, speciellt på stjärtpennorna, syntes ofta my tydligt.

d) c 25-30 vårtstarar, Creatophora. -

Alla starama visade sammanhållning, även mellan olika arter. Man kunde t. ex. se 2 nabouroup och 20 vanliga Lampr nitens och 4 Creatophora tillsammans i en trädtopp.

e) Redeyed bulbul säkert flera tiotal inalles.

f) Quelea quelea några 100 ex.

g) 2 redfaced colies lögande sig i morgonsolen kl 0800. Dräkten verkade egendoml. vattrad, men detta kanske emedan den var uppburrad.

h) obestämda blekgula vävare i vinterdräkt.
i) obestämda vävare erinrande om honor av Vidua sp.
k) Passer griseus (diffusus) 1 ensamt ex.
l) Passer motitensis utmärkt väl observerad. Det var 5 ex varav minst 2 hannar.
m) Amadina erythrocephala rätt många, nog 20-30 ex, både hannar och honor.

1956
10 aug.
forts.

Diverse Streptopelia-duvor, varibland capicola sågs, höll också till här. - Överhuvudtaget rörligt fågelliv bakom husen; den vanl. kortstjärtade glansstaren (utan tvivel Cape) dominerade starkt. Visserligen sågs Quelea i större antal, men de var ej där hela tiden utan höll sig ofta litet avsides och flög ner till små fläckar med fuktig jord längre österut bortom byggnaderna. -

Allt ompackande blev som sagt tidsödande, och till sist blev Athi uppehållen länge och väl av Mr. Hugo efter det att de andra farit. 2 Oena capensis och nog c 1000 Quelea samt 2 näst. säkra wire-tailed swallows såg jag under väntetiden.

Mile 2174, kl 1113: vi kommer äntl. iväg. Kurs mot Kaoko Otavi (Gauko Otavi). 1 ob. hornbill. 1+1 Lamprotornis mevesii. 1 Otis kori helt nära. 1+1 ob hornbill. Förfallna bon av buffelvävare i några träd. 1 Strept. capicola. 2 groundscraper thrushes. 1 Lanioturdus. 8-10 vita helmet shrikes. Ytterl. 1+1 hornbills, näbb röd men ej av samma form som hos redbilled hornbill i Krugerparken.

Mile 2182/3 rätt tät bush. Eroderad mark t v, därbakom bergskedja. Ännu 1 hornbill enl. ovan. 2184 kl 1135 1 groundscraper thrush. 2186 grann vy framåt. 1 ob småf. Mopane. Kraal t v. 1 Coracias caudata. 1 Monticola brevipes. Platt sandigt område mellan berg, marken avnött av kreatur. Ny kraal. 2 cape rooks. 2 ob småf. 2 red-eyed bulbuls. 1 ob hornbill. Flera Strept. Athi kör som en dj-l idag, antagligen är han ivrig att komma till målet för vårt arbete. - Flat sandig mark med mopaneskog. 1 liten kolsvart nectariniid (Chalcomitra amethystina? GR).

Mile 2191 vi är ifatt sista bilen, som jag tror är Kochs. Den rör upp moln av mjölfin vit sand. Därför kör vi saktare. 1 Stephanibyx. 1+1+1+1 ob småf. 2194 kl 1156 flock 8 ob. småf. Nu flat röd sand med gles taggbush samt litet mopane. Berg på avstånd. 2196 liten Quelea-kolonl, blott några 100 bon sedda, men vi kan ju ha passerat just i kolonins kant. 1+1 liten nectariniid. 1 ob. hornbill. 1 Lanioturdus. 1 gycklare ad, baksida av vingen underifrån med mycket smalt svart. Mycket elefantspillning, men ej färsk. 1 Strept. 1 Oena capensis.

Mile 2200 stor by: Gauko Otavi. Flera kortstj glansstarar. 1 Oena capensis. Stopp här ett slag. 2 yellowbilled hornbills, 2 drongos och ng Strept. höll till vid byns kreatursinhägnad. 1 gycklare och 1 ob gam på avst. 1 Lamprotornis mevesii. Baobabträd nyss sedda, flera stycken.

Mile 2201 kl 1226 forts. 2 Lampr. mevesii. Dolomite-berg i närheten. - 2202 Mopaneskog av parktyp med my litet undervegetation. 1 drongo. 2204 kl 1236 1 ob. småf. En del dagfjärilar flyger; detta sågs även igår vid lunchrasten. 2206 kl 1245 vi gör lunchrast. Brain och Story hade dock fortsatt först av alla från Gauko Otavi. De kom tillbaka helt snart till oss, dock, och vi hade kaffe och en smörgås tillsammans. 3 Apus melba och 4 Apus affinis sedda härvid; de sistnämnda gick upprepade ggr ner till vattnet och drack i flykten. 2 blacksmith plovers. 2-3 Ptyonoprogne fuligula. På avst 1 Aquila rapax krets. 1 drongo. - Forts kl 1331, mile 2206. Kraal och negrer i närheten. Jag tog 1 Dytiscus [redacted] eller Badister i vattenhålet. Nu intet att se på ett slag utom 1+1 ob småf. Mile 2209 kraal på sluttn. t v. 1 Melierax musicus i trädtopp nära. - Sedan en lång sträcka intet att se. Mile 2213 det blir torrare, bushen glesare och lägre. Mer kuperat; berg nära på ömse håll. 1 ob. småf. Mile 2215 vi korsar relativt stor torr flodbädd. Sedan

1956
10 aug. forts.

är det en brant backe nedåt till stor slätt mellan härliga berg åt alla håll. 1 ob. småf. F ö inte ett liv. Några negerhyddor långt borta vid bergsfot t v. Fri och fin slätt, vit fin sand, delvis bara med gräs, nu (2220) med litet bush. 1 Falco tinnunculus subsp på avstånd; dess mantel rätt mörkt röd. - Mile 2221 nu upp i kuperad terräng igen. 2221 korsar stor torr flodbädd. Driftmaterial högt uppe i buskar och träd på kanterna visar att det runnit bra här sista regntiden. Vegetation avgjort lägre och glesare. Gles mopane, 1 - 3 m, oftast 2 m hög. - På avstånd några Hyphaene-palmer, tydligen längs flodbädd.

Zebra-spår av båda arterna enligt Athi: Burchells zebra har rund hov, Hartmanns Zebra har spetsig och "glatt" hov. Vinderoderat landskap. Flock c 40 småf, högst troligt Queleas. 1 ob. småf. 7 ob. småf. 2225 slätt utan erosion. Flera noshörningsspår. 1+1 ob småf. Även flera noshörningsspår samt färska elefantspår, många! 1 Oena capensis. Höga berg framför oss. 5+2 ob. småf. 1 liten nectariniid.

Mile 2231 2 Stephanibyx coronatus. Stopp för 2 tenebrionider och blommande Pachypodium. 2232 liten liten negerby med några människor. (Var det denna plats som Woods 1951 kallade Otjiú?). - Strax stor flodbädd med nästan sammanhängande rad av Hyphaene-palmer helt nära. 2233 nu är vi precis på den plats där jag 1951 tog Xylocopa och en stor rovfluga (Asilid?), båda med samma färgfördelning i blågrått och svart. Stopp för att plocka palmnötter. Denna palm har han- och honblommor på skilda träd. - Tog ett par skalbaggar. Papegojor väsnas på avstånd (Agapornis?). 1 Corythaixoides. 1 liten nectariniid, trol Cinnyris fuscus. 1 gycklare ad kretsande. - Vi korsar flodbädden utan besvär och fortsätter kl [redacted] 1540. Ytterl 1 ob. småf och 1+1 praktiskt taget säkra Cinnyris fuscus. 1 gycklare ad ad kretsande, vingens bakkant my smalt mörk. Athi såg apor, jag såg dem ej. 3 my små fåglar (Cinnyris fuscus?). 2 Stephanibyx coronatus. 1 Coracias caudata. 7-8 my små fåglar (också Cinn. fuscus?). 1 nectariniid.

Mile 2237 vi korsa åter samma flodbädd, stor. 1 my. liten fågel. 2239 korsa flodbädd omigen. 2 små fåglar med svirrande vingar passera; nästan säkert Agapornis roseicollis. 1+1+5 ob. småf. 1 ob. frankolin. 2240 kreatur t v. - Jättestort berg framför oss. 2242 vi kör över litet krön. Härlig utsikt framåt; nyssnämnda berg är nu till höger. F ö fullt av berg, höga och granna, i hela fonden. Ngn km framför oss i sänkan ses Hyphaene-palmer och [redacted] diverse träd, tydligen längs en flodbädd.

2243 övergiven infödingsby. Agapornis hörd my tydligt från flodbädden på avstånd. - 2244 kl 1620 bred torr flodbädd passeras. 1 liten Cinnyris (tydligen fuscus). - Härliga berg med uppresta, brant stående lager, t v.-2245 grusmark med my tunt och [redacted] lågt gräs och my gles mopanebush av 1-2 m höjd. - 2246 kl 1630: stopp för fotos av bergen till vänster. 2247 flera negrer, enl Athi ovahimbas, rödbrunt översmetade. Vi pratade med dem, med Athi som tolk, och gav dem rökverk. Athi tog fotos och film. - 2247 stor flodbädd korsas, största sedan Otjiú (eller kanske detta är [redacted] Otjiú?). Athi tog fotos av Koch och Brain [redacted] på väg över. Elefantspår. Även här visade driftmaterial och detritus att det flutit mycket vatten. -

2249 övergiven infödingsby t v och t h. Flodbädd korsas. Vi är nu (2249) vid Omutati. Jag känner igen mig bra. 2250 på långt håll t v ses 22 springbok. 1 ob. småf av Cercomela-typ. 2253 11-12 Agapornis roseicollis flög förbi mot W längs den relativt branta flodbädd i vilken vi färdas. Elefantspår följa denna flodbädd. 2 stäpphöns med korta stjärtar lyfta här; läte ett gutturalt "kolock lock lock..." - Zebror ha sprätt i "vägen". Elefant- och noshörningspår i flodbädden. - Varm eftermiddag, [redacted] men vinden nu åtm. delvis västlig, ehuru ej stark. Klar sikt, men trots my. letande sågs inga krets rovfåglar över bergen. 1 Ptyonoprogne fuligula.

2259 kl 1735 1+1 ob småf. 2259/60 stor flodbädd i vilken

Koch kört fast. Athi klarar honom upp på 25 sekunder, när vi skjuter på. - Här stod det ensamma stora trädet med brandlyra mitt i flodbädden; även denna plats kände jag my väl igen sedan besöket 1951. - Rikligt med färska elefantspår. Även 1 el 2 nos-hörningsspår.

1956
10 aug.
forts.

Vi fortsätta. Mile 2263 och följande: "vägen" eller rättare spåret har lagts om. 2265: 1 ob. småf. Obs hur otroligt litet fågel man ser! 2266 1 ob. småf. 2267 botten av brant dal med gles park- eller galleriskog av mopaneträd som nå 5-6 m höjd. Just efter detta ses 1 mörk vacker giraff på sluttningen nära. Brain och Athi tog fotos. I flodbädden som vi just korsar ses flera giraffspår. Mile 2273: på avstånd till höger 1 giraff med kalv, rätt liten och ljus. Rätt nära står 1 stor mörk giraff-tjur. - Mile 2274 kl 1840. Mile 2275 kl 1843: flera Welwitschia. Vi stannar, och jag jag skär av ett litet bladavsnitt. Vi kör ifatt Brain och Story. Den senare (som är botanist) säger att han också sett Welwitschiorna och att det är samma art som finns nere i öknen närmare kusten. Jag har tänkt över det i fem år och är fortfarande inte övertygad. (Redan 1951 studerade vi Welwitschian här uppe i bergen och konstaterade att det sedan är ett bälte på uppskattningsvis 70-80 km bredd där den inte förekommer. Sedan är den lätt att finna nere på de ökenartade slätterna c 30-50 km innanför kusten).

Mile 2278 giraffskelett ligger i torr liten flodbädd som vi korsar på en rätt brant sluttning. Vi stannar och jag tar kraniet. Det är en stor baddare. Athi påvisade senare för mig att exemplaret säkert blivit skjutet: på kraniet kunde man se att skinnet skurits av med en bred kniv. - Fortf. mile 2278: Welwitschior på brant [redacted] kulle alldeles till höger om vägen. - 2279 fortf mopane i flodbäddens kanter. Grässlätt. 2 Strept capicola passera oss, eljest inte ett liv, varken vilt eller fågel. Utrotning, eller var det bara så att 1951 var en ovanligt god säsong? (Tillägg vid renskrivn.: 1951 var [redacted] säkerligen en ovanligt bra säsong.[redacted]. Mycket mer regn än normalt hade fallit år 1950, enligt samstämmiga uppgifter; och detta gällde ej minst de ökenartade områdena i väster. Som följd därav hade "öknen blommat" rikare än på decennier, och det var alldeles tydligt rik tillgång på bete även 1951. Se f. ö. härnedan. GR). Jag tycker att gräsväxten här är väldigt mycket magrare nu än 1951. Gräset är så tunt nu att man ser marken och småstenen praktiskt taget överallt. Den nakna marken dominerar, vilket ej var fallet 1951; jämför fotos från föregående resa.-

Mile 2284 kl 1917 Visser, som kört framför oss, ses blinka med sina billjus. Vi kör fram till honom och slå läger för natten i Sanitatas, ej Orupembe som vi ursprungligen planerat. Vi gick upp till vattenhålet i mörkret och tittade. Trivsam kväll. Det blev kallt framåt kl 2030; en stillsam men rätt "rå" kyla. Natten blev ordentligt kall. På natten hördes hyena my. nära flera gånger, och en vild lejonmusik en stund.

11 aug.

11 aug. 1956. Upp kl[redacted] 0705. Jag gick genast och tittade på lejonspåret. Det var mycket stort och gick mellan vårt läger och vattenhålet, blott 40 m från boyarnas eld och 60 m från min säng. Enligt Visser, som tillsammans med ett par boyar undersökte spåren, hade det stora lejonet haft sällskap med en unge. - Spår av hyena och schakal helt nära.

Tidigt på morgonen konstaterades följande fågel:
Charadrius tricollaris hörd (även hörd föreg. kväll). Namib-trapp (Eupodotis rüppellii) sedd: rätt stor, med gulblekt fält på vingarna. 3 ex syntes på avstånd, och deras läte hördes förstås:

korro - korro....
karra - karra -

Strept. capicola hörd före soluppgången[redacted] och några ggr senare.

En del Streptopelia kom till vattenhålet på morgonen och drack, och jag blev förvånad då jag fann att flera Strept senegalensis också kom. 1 ex av denna art fällde i träd 2 m från mig; hade uppenbart inte sett mig. - 1+2 Columba phaeonota passerade; de var avgjort bleka till färgen! - Corvus albus 2 ex tidigt på morg., senare sågs c 8 ex på avstånd.

1956 11 aug. forts

Senare på morgonen sågs följande fågel innan vi bröt upp: Bradornis infuscatus 2 ex i sällskap i träd vid lägret. Red-eyed bulbul också 2 ex i sällskap vid lägret. Torgos tracheliotus (svart gam) 1 ex ad, stort och mäktigt, flög på [redacted] litet håll och satte sig på marken. I närheten c 8 Corvus albus. [redacted] Woods och jag gick dit, dock ej riktigt ända fram, men vi såg intet dött djur el dylikt utan blott rester efter en ovahimba-kraal. Aquila rapax 1 ex sågs my bra; det flög omkring lågt och satte sig i trädtopp. - Pterocles namaqua: några småflockar flög över, först 4, sedan 14, ev ytterligare några. Ingen annan sandgrouse sedd. - Columba phaeonota intressant att studera: när Athi och jag kom till vattenhålet för att fylla på kylvatten, lyfte en flock på c 90 ex, redan detta ovanligt mycket. Strax därpå kom en flock på ytterl.100 plus några småflockar. Alla slöt sig ihop med de 90 till en jätteflock som satte sig på sluttningen ovanför vattenhålet och väntade på att vi skulle försvinna. Där var alltså över 200 ex i flock. Just när vi for därifrån, kom ytterl c 10+4 ex. - OBS: när man är van att se phaeonota i Transvaal, kan man se även i fält att dessa Kaokoveld-fåglar äro blekare. -

Ptyonoprogne fuligula 1 ex över vattenhålet alldeles lågt på morgonen. - Charadrius tricollaris: 2 ex sedda vid vattenhålet på morgonen. - Pärlhöns: fjäder låg rikligt runtomkring, men fåglar sågs ej. -

Däggdjur vid Sanitatas på morgonen: Springbok 2+8, mycket skygga. - Lejon: fragment av skalle anträffades och medtogs. Spår av hyena och schakal sedda. Elefant ej sedd, men en my väl uppgången stig gick i flodbädden. Färsk spillning låg här. Djuren hade skubbat sig mot ett grovt träd i flodbäddens kant; detta träd var alldeles nött och nästan blankt i barken. - Noshörning: spår sedda vid vattenhålet. Visser och Woods, som körde den först anländande bilen föregående afton, såg 2 noshörningar avlägsna sig från vattnet. - De nyssnämnda springbockarna var ytterligt skygga. De 2 ex som Woods och jag såg först på morgonen tog till benen på 1 km avstånd. Senare såg vi minst 8 ex på långt håll. Mycket springbokspår vid vattnet.

Vi startade från Sanitatas kl 0915, fyllde vatten i kylaren och lämnade vattenhålet 0930, [redacted] mile 2284. Athi och jag åkte fortfarande tillsammans, gudskelov. Vi startade efter de andra bilarna. Härlig morgon. - Mile 2287 1 utsökt hanne ad ad av Oenanthe monticola, i svart och snövitt (ej grått; obs färgfaserna). Ej en enda lärka sågs. 2288 ut genom litet pass, sedan lång utförslöpa över så gott som naken, my. steril sluttning, svag, men lång och lätt att köra. Härliga berg på ömse håll. Men hela landskapet är färgat i vitgrått (kvarts) och brunrött (dominerande färg på avstånd på sluttningarna); färgen är alltså inte gulvit av torrt,(lågt men m l m tätt) gräs som vid besöket 1951. - 1 Corvus albus. - Mile 2292 1 Melierax musicus på sten med högrest hållning. 2293: 2+4+2+3+3+1 Corvus albus, alla flygande i samma riktning, ungefär mot söder och alla sedda på kort sträcka, om än ej varje småflock kom i närheten av andra. - 2295 2 Corvus albus på avstånd. - 2 trappar: läckert ljust bruna; [redacted] hals grå, huvud vitt men med en mörk strimma snett nedåt från näbbroten samt en median mörkare strimma [redacted] på hakan. Se skiss:

2296 vi korsa flodbädd med en längsgående "allé" av mopane. Giraffspår i kanten. Minst 4 Corvus albus. 2+1 springbok på långt håll. 1 my. ljusgrå ökenstenskvätta med vitt på

1956
11 aug
forts.

stjärten. 5 Corvus albus. 1 schakal. 1 gemsbok. 1+ c 10 springbok långt borta. Ett par småflockar Pterocles namaqua passerar (inalles c 15 ex). - I lucka mellan bergen i SW ses att en dimbank ligger över havet. - 1 ob småf.

2298 kl 1055 ankomst Orupembe. Jag kände väl igen mig. Just när vi stannat fick jag syn på 2 noshörningar några 100 m nedströms. De gick på en grässluttning. Visser fick låna kikaren och fann att där var 4 ex. När jag fick tillbaka kikaren såg jag dock bara 3. Jäkligt trevligt att få noshörning också. - Corvus albus:flera ex samlade sig snart omkring lägret. - Vi röjde ut under ett stort och mycket tätvuxet träd i flodbädden och anbragte våra tältsängar och grejor där. [redacted]. Jag tror faktiskt att det var invid samma träd som Per och jag hade våra sängar i juni 1951. - Athi, Brain, Story och jag hjälptes åt här och ordnade det mycket trevligt för oss, sedan vi röjt ut en helvetes massa grenar och bråte och fått upp sängar och andra tillhörigheter. Detta var klart omkr kl 1230. Snart därefter var det lunch. Efter lunchen gjorde jag färdig dagboken över obsarna vid Sanitatas.

Jag slog huvudet i en avhuggen gren i vårt läger-träd och var rätt matt en stund därefter men det bättrade sig snart. - Denna dag blev det ej heller mycket samlat, tyvärr. Jag gick tillsammans med Athi upp på kullen någon km S om lägret och tittade noggrant omkring efter vilt, men my litet [redacted] var att se. På jätteavstånd i NE 1 springbok, i ENE 2 dylika, på närmare håll i S 7 dylika. Några ob småf på avstånd, och några granna bergsstenskvättor (Oe. monticola [redacted]atmorii). Även flera Namibtrappar som svarade varandra i den vanliga, grod-liknande kören:

"gorrack - gorrock - gorrack - gorrock....."

Detta läte kan variera åtskilligt. Ofta faller ena partnern in med sitt läte innan den andra slutat, sålunda t.ex.:

Ena fågeln: "gorrack gorrack gorrack....."
Andra fågeln: "gock-rock gock-rock gock-rock....."

Eller så:

Ena fågeln: "grock grock grock...."
Andra fågeln: "rack-ack-kock rack-ack-kock rack-ack-kock...."

Denna trapp är givetvis Eupodotis rüppellii, icke Neotis ludwigii, vilken är mycket större och som jag såg ute i närheten av kusten 1951.

Vi såg spår av gemsbok, färska från föregående dag enl. Athi, vidare spår av springbok förstås samt av noshörning och giraff.- Vi gick en sväng via vattenhålet [redacted] tillbaka i skymningen men såg föga: Strept. capicola och Strept. senegalensis.

På kvällen flög en liten fladdermus över lägret, och i mörkret gick flera av oss åter upp till vattenhålet, Athi medförande pannlampa för att försöka skjuta några, men utan framgång. De hördes ideligen tydligt men kunde ej ses och ej fångas in i pannlampans smala ljus-sektor. Däremot såg vi på kvällen 1+1 schakaler i lampskenet. -

På natten schakal och hyena. Det blev som vanligt my. kallt på efternatten, men vi var väl rustade och sov gott.

Fågelutbyte: se lista vid slutet av 13 aug.

12 aug.

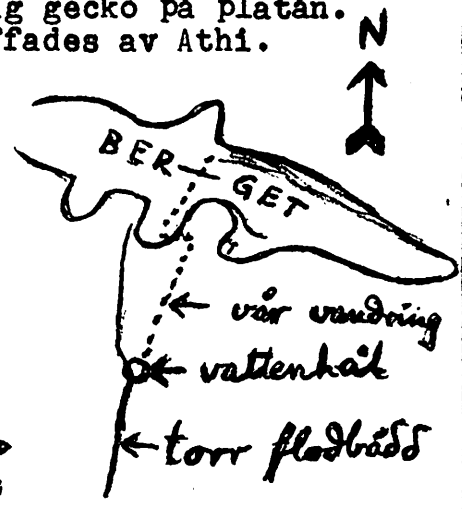
12 aug. 1956. Steg upp före solen, vilket inte är så imponerande som det låter, eftersom den går upp sent och ner sent så här långt västerut från Pretoria. (Och det är, om jag inte misstar mig, Pretorias lokaltid som är gemensam borgerlig tid för Sydafr. Unionen och Sydvästafrika). -

Efter en del göromål i lägret startade Koch, Athi och jag

1956
12 aug.
forts.
e.m.

en promenad kl 1030. Vi gick upp på berget som reser sig norr om Orupembe. Det var väl en vandring på 6-7 miles inalles. Hett var det när vi gick uppåt, men på bergsplatån ej alltför tryckande, eftersom en relativt sval västlig eller sydvästlig vind började blåsa som vanligt på middagen omkr kl 13. (Denna dag kanske dock mindre utpräglat än den 11 och 13 aug.). - Jag samlade skalbaggar, skorpioner, pseudoskorpioner, spindlar, skinnbaggar, ödlor etc., under sten och bark och på platån under de döda, sammanfallna kaktus-liknande Euphorbiorna. Utbyte rätt bra: mycket tenebrionider, en del carabider, etc. Trevlig gecko på platån. Även en orm. Skinn av liten puffadder anträffades av Athi.

Uppe på platån skön vila under träd samt noggrann spaning efter vilt i dalen norr och nordost om berget. Även noggrann spaning efter fågel förstås. Utbyte trevligt, om ock fågelliv och vilt ytterst fattigt i jämförelse med 1951. Se nedan, artlista. Härinvid mycket ungefärlig skiss över vandringen. Den startade som sagt kl 1030 och vi återkom, i god form, kl 1800. -

Jag börjar ana att Vissers tagit alldeles åt skogen för litet mat med sig. Men skit i det, vi skall nog klara det på något sätt. -

På kvällen kom Marshall (den gamle amerikanske bushman-specialisten) ifatt oss. Han var på bästa lynne, men jag tror ej att han och Visser är så extra goda vänner. Däremot är Koch sedan många år nära vän med Marshall, och de båda (läs: Koch) hade massor att prata om.

13 aug.

13 aug. 1956. Upp kl 0715, före solen. Denna dag gick jag på f.m. ensam en runda rätt nära lägret kl 0930-1200. Rätt bra skörd av tenebrionider, liten carabid, pseudoskorpioner, machilider, några spindlar, en myrlejonlarv som satt på undersidan av sten, etc. 1 stor kameleont tog jag också. [redacted]. Antagl Chamaeleon namaquensis eller nära släkt med denna art. Den väckte stort uppseende i lägret. Brain fotograferade den i en mängd upplagor, och den var verkligen stor och grann och dessutom ovanligt aggressiv, vilket som bekant inte alltid utmärker kameleonter. När jag fann den satt den på en brunfärgad sten mitt ute i halvöknen, och när man skulle ta den väste den och öppnade ett stort höggult gap och högg och levde fan och vände sig kvickt efter en. - Efter diskussion med Brain, som var särskilt intresserad, beslöts att han skulle försöka hålla den levande och medföra den levande till Pretoria. -

Eftermiddagen denna dag tillbragte jag i lägret, etiketterade insekter och övriga evertebrater samt våra fåglar. Gick på e.m. kl 1600-1715 till vattenhålet med Athi för att se [redacted] efter fågel och fick då 2 olika Colius-arter, såg 1 gycklare etc. Se lista härnedan.

På kvällen planer rörande morgondagens färd till Cunene. Koch pratade naturligtvis massvis med Marshall och bestämde i detalj hur vi skulle ha det ända fram till 1 november. Men det kommer väl att ändras tio gånger inom närmaste veckan. - Denna kväll blev iskall redan före solnedgången. Natten dock ej kallare än vanligt.

lista:

ägel:

Lista över fågel och däggdjur sedda vid Orupembe 11-13 aug.

1. Torgos tracheliotus. 2 mäktiga gamla fåglar kretsade helt nära när vi började nedstigningen från berget 12.8.
2. Falco tinnunculus subsp. (rupicola eller annan ras?). 1 ex sett vid vattenhålet på e m 11.8.
3. Aquila verreauxi 1 ex utsökt att skåda, i krets över berget

på avstånd, 12.8. Senare samma dag 1 ex som flög, följande " the krantz", alltså det branta stupet nära bergets platå. (Att på så sätt [redacted] flyga längs en tvärbrant är tydligen ett vanligt beteende hos Aquila verreauxi. Antagligen jagar den väl dassies på hyllorna eller vid stupets nedre fot). -
Athi såg senare Aq. verreauxi oberoende av mig. Han gav en mycket god skildring av fågeln.

4. Gycklare 1 ex ad sågs passera den 13.8 kl 1645. Intressant att denna art uppträder så långt ute i halvöknen.
5. Buteo rufofuscus augur (obs rasen!). 1 ex förföljdes av 2 Corvus albus över berget 12.8. Översida som hos B.rufofuscus rufofuscus ad, men undersida helt vit. Fågeln sedd i gott ljus och på måttligt avstånd. Jämför en obs från färden ner till Rocky Point 1951. En fågel med alldeles liknande färgteckning sågs flyga förbi i närheten av en av de granitkoppies där vi rastade. (Redan då var jag mycket väl bekant med nominatformen).
6. Uggla av okänd art hade "samlat" massor av näbbmöss- och gnagarskallar i en liten grotta nedströms från lägerplatsen.
- Brain plockade ihop detta material 12.8. Jag ej närvarande.
7. Pärlhöns: my rikligt med fjädrar överallt i flodbädden, incl. det tjocka riset vid basen av vårt sov-träd. Den 12.8 hördes [redacted] arten [redacted]; c 10-12 ex. sågos sedan följande dag på e m. Tydligen fanns flera flockar i omgivningarna.
8. Eupodotis rüppellii, namibtrapp. Allmän i trakten, ofta sedd i par eller ibland 3 ex tillsammans. (hanne hona och vuxen unge!?). Läten etc ha behandlats redan härovan. Denna trapp är avgjort ett av de trevligaste inslagen i fågellivet. På en vandring på 1-2 timmar utanför lägret ser resp hör man oftast 2-3 par.
9. En mycket stor trapp flög förbi på avstånd på kvällen 13.8. Måste varit ludwigii, antar jag, men karaktärer ej möjliga att granska.
- Obs att inga Charadrius tricollaris, Stephanibyx eller ökenlöpare setts vid Orupembe.
10. Pterocles namaqua. I smärre antal kom den till vattnet här kl c 0915 på morgnarna. Jag såg aldrig över 24 ex samtidigt, och totalantalet uppträdande var betydligt under 100. Närmare studier över beteendet gjordes ej eftersom trakten var störd av skjutande etc.
11. Columba phaeonota bradfieldi (C.guinea bradfieldi). Sedd dagligen i smärre antal, men 13.8 på e m sköt Brain och Athi 7 ex vid vattnet. Redan 12.8 hade Athi skjutit 2 ex där.
12. Strept. capicola. Sedd allmänt här. 11.8 e m 1 ex trippade omkring vid vårt läger-träd på blott 1-2 m avstånd från mig. Den visade ingen skygghet alls. Säkert vistades flera tiotal ex här.
13. Strept. senegalensis liksom föregående, men mindre allmän. Jag såg den alla tre dagarna men tror att antalet capicola var mycket högre.
- Obs att Oena capensis icke sågs.
14. Redfaced coly sedd i flock på 4 ex, och hörd dagligen. Den 13.8 på e m sköt Athi 1 ex ur flocken på 4. Något senare sköt han en coly till, och förvåningen blev stor då vi fann att detta var Cape coly. Den sköts ur en flock på 8-10 ex. En stund senare sköts ännu 1 Cape Coly.
15. Cape Coly: sedd och skjuten. Se föreg art.
16. Svartbukad [redacted] småfågel sedd av Athi 12.8. Det måste väl varit Eremopterix, förmodar jag.
17. Certhilauda curvirostris 1 ex sett nära lägret 12.8 på e m.
18. Övriga lärkor: se skjutna exemplar. - Ytterst få lärkor sedda. De ex jag såg och ej kunde bestämma var säkert av den art som sköts.
19. Ptyonoprogne fuligula. 2 ex flög förbi mig f m 13.8 vid torr flodbädd 500 m fr lägret.

20. Corvus albus. Strax efter vår ankomst hördes och syntes kråkor, och sedan voro de runt lägret hela dagarna. Maximalt antal sedda c 8-10, ej mer. Kom ibland täml nära, men oftast höll de sig på håll. Läte my likt vår kråkas eller råkas. Det är intressant att denna "kulturföljande" kråka är så sparsam i Sydafrika.
21. Red-eyed bulbul: några ex i träden vid vattenhålet 13.8.
22. Blek skvätta sedd ofta och på flera platser nära lägret. Månne Oenanthe albicans eller barlowi? (Svar: se skjutna exx. samt Macdonalds uppsats).
23. Oenanthe monticola atmorii. Sedd avgjort ofta, i regel kolsvarta hannar med vitt på stjärt, vingar och huvud, men utan grått. Honor också sedda; de är mörka. Läte hört när [redacted] ett par fåglar förföljde varandra på berget 12.8, men tyvärr glömde jag att notera lätet. - Sedd på olika nivåer, även på berget.
24. Eremomela: se lista över skjutna fåglar 12.8.
25. En prinia (Prinia) hörd och sedd flera gånger men ej skjuten, och jag vågar inte säga arten (men trol flavicans??).
26. Onychognathus nabouroup, blekvingad stare. Sedd vid vattenhålet 11.8 på e m, och 12.8 sågs på berget en flock på c 15 ex, varav Athi sköt 2 ex. Flocken flög längs platåkanten.
— Obs att inga piplärkor eller törnskator sågos.
27. Cinnyris fuscus rätt [redacted] allmän. Ensamma ex eller 2 åt gången sågs de flyga förbi åt olika håll. Uppenbart den enda nectariniiden härute.
28. Canary: se lista över skjutna fåglar. Arten tycks vara Crithagra albogularis.
29. Passer melanurus sedd och hörd flera gånger. Eftersom jag är mycket intresserad av dylika "kulturföljande" arters förekomst härute i ökenkanten, i ren ödemark, så studerade jag dem mycket noga. Den 12.8 på e m sågs 1 hanne, och den 11.8 på e m 4 eller 5 ex. Jag önskade skjuta ett eller ett par ex, men det har ej lyckats.
- Sporopipes ej sedd (jämför 1951!). - Flockar av obestämda småfåglar ha flugit över några gånger, men ej mycket. Den 12.8 på f m kom en flock på 40-50 ex, annars alltid få ex. - Fringillaria impetuani: troligen såg jag 1 ex på e m 11.8 när jag gick med Athi, men säker blev jag tyvärr ej. Jfr 1951!

Däggdjur:

Den 11.8 noshörningar och springbok enligt dagbok ovan.

Den 12.8 sågs från berget, under långvarig och noggrann passning, följande arter: 4 zebror, enligt Athi var det bergszebra (hartmannae). Färska spår av bergszebra (hartmannae) sågs på berget, bl a just i branten där vi klättrade upp och ned. - Vidare sågs från berget 3 giraffer. Dessa och de 4 zebrorna höll tillsammans och sågs på mycket långt håll på slätten norr eller nordost om berget.

Den 13.8 såg jag själv inga däggdjur. Fann dock rester av ännu en död giraff. Denna dag på e m såg Athi leopardspår vid vattenhålet.

En stor gräshoppa och en intressant "grylla" togs också vid Orupembe, den sistnämnda av Brain.

14 aug. 1956. Kl 0905, mileage 2298, lämnade vi Orupembe med Cunene som mål. Athi och jag kör sist. Även Marshall plus hans anhang ligger före oss. Corvus albus, 4-5 ex, kom omkring lägret på morgonen och kretsade omkring när vi for. De hade ett läte: "korrr korrr krooo", djupt, snarast som råka.

Avresa. 1 ob småf. - Dimma över kustbandet. 1 blek skvätta. 2 Corvus albus, [redacted] flygande lågt. - 2305 vi kör över halvöken. Väldiga platta ytor framför oss. Låga berg till vänster och rakt fram. De höga bergen runt Orupembe ha vi nu till höger.

Små tuvor och buskar (högst 3-4 dm höga) förekomma, men de är ej gröna, och marken är praktiskt taget naken. 2306/7 kort stopp; Athi tar bild i färg mot NE. Jag spanar efter vilt men ser intet, ej heller spår. Talrika grävningar av smådäggdjur ses däremot men dessa säkert (helt eller de flesta) obebodda. 2308 kl 0949. 2309 så gott som vegetationslöst. På långt håll framför oss på bergssidan ett stort sandfält av dynsand; i sänkan längs flodbädden några gröna buskar. 2311:färska spår av gemsbok, strax därpå färskt giraffspår och färskt gemsbokspår. Strax därefter färskt spår av springbok. 2313 i liten sänka, helt platt, 150 x 15 m, grönt gräs; här spår av springbok, gemsbok och hare. 1 blek skvätta, ytterst skygg. Sten- och grusöken m helt små fläckar av gräs i de obetydligaste sänkor. Till vänster låga berg, på långt håll till höger höga granna berg. 2315 vi korsa viltstig. 1 blek skvätta. 1 springbokspår. 2316 litet "drog" med några gröna örter: flera springbokspår. På långt håll c 3 ob. småf. Ytterl spår i grusområde. 2318 kl 1028. 2319 1 ensam gemsbok. 2321 alldeles färskt noshörningsspår och giraffspår. Liten ob. småf. 2 Corvus albus. 2322 bilspåren dela sig: till vänster till vraket av Dunedin Star, till höger det som vi skall följa mot Nangolo Flats och Cunene. Alla stanna här ett litet slag, och vi pratar med Marshall.

2324 på my. långt håll 1 gemsbok. På långt håll 3 svarta strutsar. Rundkikning ger intet mer utom 2 namibtrappar. 2326/7 my stor sandig slätt med tunt gräs, lågt, gult. 1 perhört blek "meerkat". (Obs: carnivor alltså; det var ej jordekorre). 2330 fortfarande liknande terräng. Långt bort till höger ses [redacted] 1+5 bergszebror. Ljuset är gott, och i kikare ses de finfint. Namibtrapp hörd. En närmare granskning visar, att zebrahjorden består av 20 djur. 3 gemsbockar på avstånd, 2 av dem ungdjur, den ena en relativt liten kalv. 2 namibtrappar [redacted] flygande. Ytterl. 6 stora gemsbockar i flock, utsökt! Giraffspår. Vegetationen här på den röda sanden är rikare än runt Orupembe. Ånyo färska giraffspår samt flera andra spår. 5 gemsbockar på avstånd, praktfulla. 2 namibtrappar. 1 Corvus albus i litet träd (en rad små träd till vänster i liten sänka!). 1 blek skvätta. 2+2 namibtrappar. 5 Corvus albus. 1 giraff på avstånd; stort ex. 1 kretsande Torgos fint. 7 giraffer på avstånd till höger. Vegetationen är avgjort rikare än runt Orupembe; det korta gula gräset ger den dominerande färgen åt slätten till höger och de låga bergssluttningarna till vänster. Detta 2336.

2337: täml glesa buskar. 2338 kl 1200 ej buskar men gräs, sträckvis så pass tätt att det bestämmer markens färg. 2340 marken nu betydligt naknare. Kvarts dominerar, gräs saknas nästan helt. Buskar, men många döda. Gamla viltstigar men inga färska spår. Bergen till vänster äro låga hela tiden, de till höger är nu lägre än förut. 2342 liten och grund flodbädd med fin sand och spridda mopane vid kanten. Spår av noshörning och giraff. 2343 vi nalkas nu starkt de högra, alltså östra, bergen. 8 springbockar på den platta grusiga ytan med spridda mopanebuskar vilka är omkr 2 m höga. 2 Corvus albus kretsa. Namibtrapp hörd. 1 ob. småf. 2343/4 vi komma till större flodbädd, grusig, delvis brant, med mopanebuskar. I flodbädden spår av gemsbok, giraff, springbok och småråvdjur. 1 Ptyonoprogne fuligula flög utefter kanten. 2 ob. småf, trol Cinnyris fuscus. Några skinnbaggar och 1 tenebrionid togs under tomt bensinfat här. Viltspår talrika på andra sidan. Vi följa sedan denna flodbädd inåt bergen. 1 Aquila verreauxi kretsar underskönt.

2347 stopp, rast men helt kort, kl 1240-1245. Fortsätta därefter. Vi är invid flodbädden mellan berg, som är låga till vänster (d v s i norr, ty vi ha vid flodbäddens korsande svängt österut). Bergen på avstånd framför oss, d v s i öster och sydost, är högre. 3 Ptyonoprogne över den urtorra flodbädden. Aquila verreauxi sedd på långt håll. Just när vi passerat flodbädden 2 gånger (svår passage), sågs två Aquila verreauxi kretsa [redacted] tillsammans. - Täml [redacted] färska elefantspår. [redacted] giraffspår.

2348 vi färdas på grusmark med mopanebuskar m m. Flodbädden till vänster. Berg på båda sidor om oss, dock ej särskilt höga. 2350 nu far vi i buskmark, buskar 1-1½, sällan 2 m höga, ej täta men dominerande. Detta fortsätter därefter. Siktbarheten för smått och medelstort vilt därför ej alls så obegränsad som nyss. 1 stor mörk giraff på måttligt avstånd. 2353:elefantspår i flodbädden. 1 Melierax musicus utsökt ad. 1 ob småf. 2355 rast ett slag därför att Visser fått en läcka på vattentanken. Strax därefter stanna vi för matrast, mile 2355, kl 1405. Fick té och smörgåsar med marmelad. Samlade skalbaggar (tenebrionider, vivlar), skinnbaggar, spindlar. Såg 1 (en) fågel, eventuellt var det Certhilauda curvirostris. Athi såg 2 strutsar på jättehåll.- Relativt gles, överskådlig mopanebush på grusig grund. Solsprängda berg i sydost. Start 1443. Hade ej kört 300 m förrän vi fann övergiven negerby med hopfallna hyddor. (Det vattenhål där vi druckit té var uttorkat).

2356-7 nu blir det långt utförslut mellan torra, solsprängda berg och med my fin utsikt över granna berg, men torra och kala, framför oss. Vi kör fortf. i ganska tunn bush. 2357 melodiskt fågelläte - Onychognathus nabouroup? 2358 svår torr flodbädd med my. sand. Här rikligt med noshörningsspillning och -urin. 2358-9 det går utför på röd sand i gles mopanebush med spår av giraff och noshörning samt mindre vilt. 1 ob. småf, långnäbbad lärka (Certhilauda). 2360 det lutar utför hela tiden. Hartmann Mountains (kanske rättare Lion Mountains?) till vänster, Baynes Mountains till höger. 3 ob. småf i flock, mycket små. 2363 det bär fortf. utför genom gles och låg mopanebush på röd sand. Spår av gemsbok. 1 Melierax musicus ad i topp. Fortfarande mile 2363: nu är marken gräsklädd, mopanebush glesare och överskådligare, f ö som förut. 2364 2 stora gemsbockar på långt håll till vänster. 2365 röd sand, benvitt-gult gräs; mopanevegetationen viker undan men ses på avstånd på sidorna. Ännu 1 gemsbok i skuggan av mopanebuskträd; därtill 2 gemsbockar liggande där.

2367 kl 1600 kort stopp. 1 schabrakschakal springer bort. 2 mörkmantlade tornfalkar (F.tinnunculus rupicola eller annan ras) jaga varandra länge och ivrigt, lågt, ibland vispande upp i trädkronorna. - Låg parkvegetation till höger längs Marienfluss. 2368 kort titt för orientering. Föröver ses minst 5 (2+2+1) gemsbockar samt 1 kretsande vitbukad rovfågel, stor som en vråk, art osäker men trol Buteo rufofuscus augur. 2370 sand utan nämnvärt gräs men glesa mopanebuskträd eller -buskträd. 2372 1 gemsbok på fri yta till vänster. Där kommer 2 Neotis ludwigii flygande. De ha vit nacke, ljust röd bakhals, och mycket vitt i vingarna. De fälla. Strax därefter ses ännu 1 dylik samt ytterligare 3, som flyga förbi. Jättelika fåglar att skåda. Sågs utmärkt. Vi stannade för att beundra dem. 2374 vi passera torra flata flodbäddar. 1+10+3 springbockar (exakta tal). Flat gulgrå sand med my. sparsamt gräs. Marienfluss till vänster nu. Berg på bägge sidor. 2377 1 Neotis ludwigii går på 200 m avstånd. 2378 3 Corvus albus. Här stora gräsSlätter men intet vilt sett. 2380 stopp på svagt sandkrön. 35 gemsbockar nära, därav flera röda kalvar. Alla i samlad hjord. Vidare 30 andra gemsbockar på långt håll i samlad hjord. 1 ensam springbok på stort avstånd. Noggrann rundtitt men intet mer att se. 2381 1 Bradornis infuscatus nära. Fr. o. m. nu röd sand med my glest gräs och gles och överskådlig mopanebush. 2381/2 liten övergiven negerby till vänster. 2382 kl 1710 Koch kör fast i sanden. Athi kör upp bilen igen; han är rent fenomenal som chaufför! Här såg jag 2 Corvus albus flyga över samt en flock på 12 Onychognathus nabouroup fälla på avstånd. Vi forts strax. Flera spår av bergszebra (bestämda av Athi).

2384 2 namibtrappar (Heterotetrax rüppellii) flyga förbi i fint ljus. De flyga som gravänder! Strax därpå hörs arten från annat håll. 1 springbok. 2 Corvus albus. 2 Onychognathus nabouroup i trädtopp på avstånd. 2384 några få övergivna negerhyddor. 1 liten palm utan stam (d v s bladrosetten i markytan). 1 liten nectariniid. Över 20 bulbuls i flock, alla mellan buskar-

na vid liten torr flodbädd. Några rödögda, men troligen fanns flera svartögda också (? GR vid renskrivn.). Kör av vackra läten hade de: "tryp-ryllili" etc etc. Egendomligt beteende! 2385/6 vi korsar rätt stor flodbädd som löper från höger ner mot Marienfluss. Flera spår av bergszebra. Här växer 2+1 palmer samt mopane m m. 4 färska giraffspår. Noshörningsspår. 2386-7 röd sand och sparsamt gräs. Till vänster långt borta ses Marienfluss med träd längs flodbädden. Till höger, nära, är Baynes Mountains (mycket) med litet träd vid basen, på den skarpa gränsen mellan grässlätt och bergssluttning. 3+1 springbok här. 1 liten lärka (starki??) alldeles inpå bilen. 1 Neotis ludwigii flyger förbi. 2388 kl 1803 1+1 Corvus albus samt ytterl 2 dylika, alla på nära håll och nära varandra. -26+1 springbok. 1+1 gemsbok. 1+2+2+7 strutsar; de sista 7 utgöras av 2 ad och 5 ungar, som är ungefär så stora som kasuarer, alltså my stora!! Alla 7 i rad. 1+1 Corvus albus. 6 eller 7 lärkor, 1 ex som fällde nära var en bergsäker Chersomanes albofasciata. 11+5 Corvus albus helt inpå, omedelbart därefter kom ytterl 4+3 dylika(!!). Uthålligt ryttlande falk (F. tinnunculus rupicola eller annan ras) vid grupp på tre palmer. Ytterl 1+1+2 Corvus albus.

Mile 2392 kl 1825 stopp för dagen. Vi måste väl vara helt nära Cunene nu. - Rundtitt från lägerplatsen: 3+2 springbok, ytterl några (4+5) strutsar neråt Marienfluss; de 5 här kan möjligen vara desamma 2+2+1 som ovan antecknats, men detta är osannolikt. - Kvällen blev relativt varm. Vind svag, nordlig el. nordostlig, ej västlig. - Saul fann en stor tenebrionid med snövita täckvingar. Gruppen var enligt Koch tidigare endast känd från Namib.

15 aug. 1956. Efter god sömn steg jag upp kl 0715. Solen kom upp över Baynes Mnts my sent, först efter kl 0800. - På morgonen kom 1+3+5+ytterligare summa 14 Corvus albus förbi helt nära. De fällde på kullen ovanför lägret. - Efter frukosten rundtitt samt vandring runt kullen. Corvus albus alldeles ovanligt orädd; satt kvar tills man var på 20-25 m avst. Säkert var nu 28-30 ex inalles i närheten. De satt på marken och plockade i grästuvorna. Läte: på morgonen ofta det upprörda, kråklika:

"koárrr" "kórrr" "krrra" eller dylikt. Senare hördes ett oerhört egendomligt läte, som jag länge trodde härröra från vildsvin eller dylikt (!). Det låg mycket djupt nere i basen och erinrade faktiskt om svingrymtning:
"korrr korrr koró koró koró koró korókorókorókorókorókoro..."
Det hade en ivrig och "beskäftig" klangfärg, som sagt my likt det snabba grymtandet av grisar. (Senare hört upprepade gånger. GR). - När vi var beredda att bryta upp satte sig kråkorna i stor flock alldeles invid lägret; andra ex flög över. Säkert omkring 30 ex inalles. Tog foto av dem flygande runt koppien (kullen). 1 liten blek lärka med melodiskt läte. Skygg. Art oklar. Några få Columba phaeonota bradfieldi sedda; 1 ex satt på koppien och kuttrade. - Cinnyris fuscus 2+enstaka andra ex sedda; i tydlig vinterdräkt (eller: tydligen i vinterdräkt). Se Roberts. Ett par ob småf. 1 ljus lärka. 1 fågel lik Cercomela familiaris men med tunnare näbb och gråare dräkt. Vippade med stjärten. Jag hoppades förstås se Namibornis och hade mina misstankar i detta fall, men nu vid renskrivn (sedan jag sett flera ex av Namibornis i British Museum) tror jag inte alls att det var den. - På avstånd gick 5 namibtrappar (rüppellii) nära varandra. Lätena hördes men jag kun de inte se vilka ex som utstötte dem. Obs. att 5 ex höll tillsammans i sämja, under utstötande av dessa läten. - På långt håll 1 sekreterarfågel. Den stod länge stilla och putsade sig, omgiven av 4 kråkor. Sedan började den vandra över grässlätten. Struts sågs: en flock på c 10 ex på my långt håll. Jag tyckte mig se en hanne "spela": ett vitt fält (i e vita plymer) syntes ömsevis till höger och till vänster om den svarta kroppen, samtidigt som den tycktes huka sig ner starkt. Intressant, men tyvärr

var som sagt avståndet långt.

Däggdjur: på morgonen 3 Burchells zebror på måttligt håll, sågs my fint. Spår av denna art (ej bergszebra) voro också att se runt lägret, färska. - 2+8+c 9 springbok på olika håll. 1 ensam gemsbok på my långt håll. Klippdassar, okänd art, på koppien. - Jag fann 1 strutsfjäder och 1 okänd fjäder, vit med svart spetsfläck.

Mile 2392. kl 0950 start mot Cunene. Athi och jag åker sist. Till vänster löper Marienfluss med galleriskog av mopane m.m.och enstaka Hyphaene-palmer. Därbakom Hartmann Mountains, eller enligt Woods rättare Lion Mountains. På sluttningen framför bergen (till höger? GR) enstaka obebodda negerhyddor. Vi kör över grusig mark med sparsamt gräs och (sparsamma) buskar. Väl överskådlig terräng. 1+2 Corvus albus. Ungefär 4 elefanter ha korsat vår kosa: färska spår. Giraffspår. Rest av giraffskalle (panna m horn) anträffades och medtogs. Ytterl minst 6 Corvus albus. 1 krtesande Aquila rapax mycket fint över oss. Fler giraffspår. 2 Ptyonoprogne fuligula flög förbi. Ytterl 2 färska, rätt små elefantspår. 14 Corvus albus följa oss, ev. är det samma exx som var runt lägret. 2394 landskap mera kuperat. 1 Cinnyris fuscus. 2395 stopp på litet krön. God sikt framåt och bakåt. 14 springbok på långt håll på andra sidan Marienfluss, uppvaktade av 3-4 Corvus albus. 1 gemsbok springer bort, trol skrämd av de bilar som är före oss. Många Corvus albus, läte my djupt i basen "grock kórokórokóro.....". Dessa ex satt på marken och plockade något. Vi stannade och gick dit och fann att de plockade termiter av vilka jag tog ett rör. Termiterna kröp omkring på marken. -

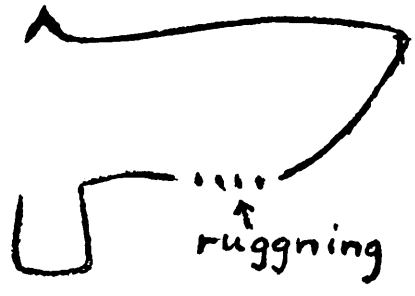
Vi forts nu över sandig slätt m.litet gräs. Vi tar av från spåret (mot vänster) och finna rester av nödflygfält som tydl använts av Bethlehem-Steel-folket: ring av vitmålade stenar, 2 vitmålade bensinfat med vätska i, en lång stake i träd, avsedd för vimpel. Vi vände en del stenar och tog skalbaggar, delvis myrgäster. - 2 röda lärkor sedda, 1 ex sköts av Athi mile 2396/7. Hanne och hona av Oenanthe monticola, hannen utan grått. 2397 efter denna lilla deviation komma vi åter in på huvudspåret. Ännu 1 Oenanthe monticola, svartvit. 1 Corvus albus. 1 Ptyonoprogne fuligula. 2398 rundtitt: intet att upptäcka. Forts. 2399 liten hopfallen negerby. Kuperad, sandig, kullig, stenig terräng. 1 Ptyonoprogne. Spår av noshörning och Burchells zebra.

Mile 2400 kl 1050 framme vid Cunene. Några Corvus albus, som snabbt ökade i antal och kretsade över vår lägerplats men sedan gav sig bort igen, seglande. Gott om Agapornis roseicollis, de flög skrikande förbi i par eller småflockar. Flock på c 20 Onychognathus nabouroup höll till här på klippor och i trädtopparna. Obest. vävare. Rödögda bulbuls allmänna. 1 duva skjuten av Athi. 1 drillsnäppa och 1 glutt vid floden. 1 kretsande Buteo rufofuscus augur. 2-3-4 Ptyonoprogne samt 2 palm swifts (Cypsiurus parvus) höll till här också. Snäckor och musslar (Unionidliknande) samt rester av sötvattensräka tog jag också. För närmare beskrivning av floden och lägerplatsen se nedan.

Medan jag skrev denna dagbok hördes afrikansk havsörn (vocifer), och 2 fina gamla ex upptäcktes kretsa på avstånd. - Den skjutna duvan är Streptopelia decipiens ambigua, trevligt nog! -

Tvätt i floden c kl 1230. Härligt. Därvid 1 Hirundo smithii (wiretailed swallow) flygande över längs floden och fällande på stor klipphäll. Diverse obest vävare. Tittade förgäves efter kretsande rovfågel. - Sedan té med de andra. Därvid 8 palm swifts. Strax efter téet kretsade 1 Aquila verreauxi ad, lindrigt ruggande (se skiss!), my högt över lägret och gled sedan bort mot S eller SW. - Små Agapornis ofta sedda, och enstaka ob småf.

Omkr kl 1445 gick jag ensam österut, alltså motströms. Utan kamera och utan gevär men med kikare och samlingsgrejor för insekter. Först över ett par låga

kullar, steniga och torra, med rester av stenredskap etc. samt med massor av benrester, flera springbok-horn m m, tydligen efter mänskliga måltider. 1 stor fin skorpion, några skalbaggar togs här. Hett. Efter en stund hann Visser upp mig; vi gick i sällskap förbi den lilla övergivna negerbyn, en my. primitiv sådan, där de kvarlämnat sina stora korgar för majs etc. Rester av majskolvar låg överallt, och jag fann en liten kaurisnäcka i sanden. Byn stod på sanden, nedanför Cunenes extrema högvattensgräns. Gamla noshörningsspår, några klippsvalor (Ptyonoprogne), flera Cypsiurus parvus, 2 Alopochen i floden, småflockar av papegojor (Agapornis) flygande förbi i vild fart längs floden.

Vi gick vidare motströms på den mycket branta stranden. Floden flyter genom en oerhört brant och trång klyfta med höga torra berg på ömse sidor. Vi klättrade upp på berget ett gott stycke. 1 stor falk, kortstjärtad, nästan säker pilgrimsfalk. 1 Buteo rufofuscus augur med snövit undersida. Havsörn (vocifer) hördes och sågs flyga över. Klippsvalor utefter de oerhört torra steniga bergssidorna. 1 Motacilla aguimp vidua på sten i floden. 1 krokodil, liten, hoppade ut och försvann. - På berget skildes Visser och jag, han gick uppåt men jag neråt och tillbaka till lägret. Ytterst fattigt fågelliv på bergssluttningen. 1 ensam Columba phaeonota bradfieldi flög upp, och ett par små Streptopelia, trol senegalensis, lyfte vid ett fåtal tillfällen. I torra flodbädden nedanför berget (den flodbädden är brant och mynnar i Cunene ungefär vid den ovannämnda gamla negerbyn) observerades 1+1 Tricholaema leucomelas samt en hel flock red-eyed bulbuls; de senare kom plötsligt flygande i stor fart och fällde; de föreföll vara skrämda. De satte sig i mopanetråden.

Jag återkom till lägret kl 1815 och tog ett bad och drack massor av vatten. Därvid 2 Motacilla aguimp vidua och 1 liten fin Corythornis cristata: den hade tydlig tofs som restes när den satt och vaktade; vidare hade den lång, täml. tunn, klart korallröd näbb. Båda näbbhalvorna röda. Den hade också stora snedställda vita fläckar på huvudets el halsens sidor. Dessa fläckar voro i nacken skilda av ett täml smalt mörkt band. F. ö. brunröd under och violett-blå ovan. - Övriga fåglar se lista härnedan.

På kvällen en drink, och Mr. Marshall kom över för samtal. Läget är rätt underligt: Koch inbjöd väl inte Marshall, men han anmodade honom dock direkt att komma med, utan att fråga expeditionens finansiär, Visser, till råds. Jag sände själv av Kochs telegram till Marshall från Pretoria några dagar innan vi reste därifrån. Man kan naturligtvis med rätta säga, att Marshall betalar hela sin trip själv och ligger sålunda inte Visser till last, men det synes mig dock högst taktlöst att bakom ryggen på ledaren anmoda en annan person att följa med. Nu är Marshall alltså med, hållande ett visst avstånd från oss andra men dock tagande samma route etc etc.

Vid drinken träffade jag Woods som berättade att han gått västerut från lägret. Han hade sett noshörning, två flodhästar samt en stor mängd babianer. Flodhästarna var nog en finare observation än han själv visste; de sägs vara synnerligen fåtaliga i Cunene.

Jag lade mig redan omkr kl 2130 och sov härligt.

16 aug. 1956. Vaknade i gryningen. Det var molntäckt. Molnen låg lågt och dolde bergen redan c 200 meter upp. Allt därovanför var osynligt. - Jag gick upp 0715. Molntäcket låg kvar till kl 1130, bröts sedan upp och skingrades, och det blev varmt men ej så som föreg. dag.

Efter frukost körde Visser, Woods och Brain iväg för att se efter bästa uppstigningsplatsen till högsta punkten (7200 ft.) på Baynes Mountains. Toppen eller förtopparna kan ses från vårt läger eller dess omedelbara närhet.

Athi och jag gick däremot efter frukost på en samlingstur strax väster om lägret. Det blev my. lyckat. Vi fick mer än jag trott. Många vävare, bulbul, Cinnyris fuscus, 1 Strept. senegalensis, flera papegojor, 1 Cercomela etc etc.

Senare gick Athi ut på en kortare tur inåt torrmarken och sköt en stor lärka, tydligen Certhilauda curvirostris; och därefter gick han långt ner längs floden [redacted] och tittade men sköt intet.- Själv var jag i lägret hela eftermiddagen, samlade sandjägare och Mutilla spp på sandstranden nedanför lägret, sköt 1 svarthuvad vävare och 1 liten hackspett alldeles invid vår lägerplats. Det var skönt att ta det riktigt lugnt, och jag gör mig intet samvete av att använda vissa dagar till vilodagar.

På kvällen inviterade Marshall oss på en drink. Därvid hördes glutt flera gånger, och 1 ex flög uppenbart mot S eller SW. Även Water dikkop hörd.

Artlista:

Förteckning över fåglar sedda och skjutna 15-16 aug. Alla dessa vid lägret vid Cunene eller högst 1 mile därifrån. (Arterna vid eller nära föregående läger icke medtagna här!).

1. Phalacrocorax africanus. På e m 15 aug flög först 2, senare ytterl 2, medströms längs floden.
2. Alopochen aegyptiacus. 2 ex vid övergivna byn 15 aug, flög över floden, fällde. 2 ex, hanne och hona, sågs nedströms från lägret på morgonen 16 aug. De satt på Angola-sidan och kunde ej samlas, vilket ju också var rätt onödigt.
3. Den stora falken på e m 15 aug på vandringen med Visser. Var en nästan klar pilgrimsfalk.
4. Aquila verreauxi sedd 15 aug middagen.
5. Haliaeetus vocifer 15 aug enl ovan, 16 aug sedd och hörd.
6. Buteo rufofuscus augur 1 ex 15 aug e m från berget. Undersida snövit.
7. Pärlhöns. Fjädrar låg allmänt runt lägret, och flock på c 15-18 ex sedd på andra sidan floden.
8. Charadrius tricollaris 1 ex vid floden invid lägret 15 aug.
9. Hoplopterus armatus Blacksmith plover 2 ex på helt liten sandstrand invid övergivna negerbyn 15 aug. Vidare 2 ex på jaktturen 16 aug. på stor sand- och grusbank på Angolasidan. Athi såg arten 16 aug på e m nedströms lägret.
10. Drillsnäppa sedd flera gånger 15 aug vid lägret. När jag [redacted] gick m Visser också sedd några ggr,. Men alltid bara 1 ex, och det kan ha varit samma ex. hela tiden. 16 aug. e.m. ånyo 1 ex vid lägerplatsen, i närheten av 2 gluttar.
11. Småsnäppa 1 ex helt oväntat vid flodstranden vid lilla bukten när jag gick att bada efter bergsklättringen.
12. Glutt 15 aug 1 ex sett flera ggr [redacted] vid stranden, likaså 16 aug. Kvällen 16 aug kl c 1745 just när Hirundo smithii insamlades kom 2 gluttar i sällskap och fällde på stenstranden men flög åter bort, västerut. Även hörd [redacted] senare på kvällen, se ovan.
13. Water dikkop hörd kvällen 16 aug som ovan sagts.
14. Columba phaeonota bradfieldi 1 ex berget 15 aug, annars ej sedd här ännu. (På morgonen 15 aug flög 2 ex över vårt nattläger).
15. Streptopelia decipiens ambigua allmän vid lägret. Läte: "huuh! bobobobobobobobobobobo" eller "huuh! r-r-r-r rrrrrr" (det sista av de 2 motiven är ett snabbt, rullande läte. Om det härmas "bobobo..." så bör observeras att detta utstötes snabbare än man kan göra det själv.). - Arten ter sig mörk i flykten. När den sitter ser man ofta lätt att den är röd runt ögat. - Dess läte är det dominerande duvlätet här. Att den är så allmän är av rätt stort djurgeografiskt och ekologiskt intresse, särskilt med hänsyn till senare obsar i södra Angola. Månne flodstrandens vegetation är en biotop med så få nischer, att endast ett begränsat antal [redacted] Streptopelia-arter (2, seneg. och decipiens, men ej capicola)

kunna "få plats" där??.

16. Strept. senegalensis sedd och skjuten, men förekom ej i större antal.

Ett okänt duvläte hört flera gånger. Jag funderade litet på Turtur chalcospilos, men lätet är ej sådant som den har i östra Transvaal. Fågel t v ej sedd.

Som ovan antytts är det tvivelaktigt om Strept capicola förekommer här. Jag har ej hört eller sett den än.

17. Oena capensis 1 ex flög över på e m 15 aug. Tills vidare det enda här.

18. Agapornis roseicollis. Avgjort allmän och ett av de mest framträdande dragen i fågellivet. Flyger parvis eller i småflockar upp till 8-10 ex förbi i vild fart, kastande mellan buskar och träd längs floden. Djupa vingslag nedåt men ej uppåt. Svänger kvickt. Besköts flitigt 16 aug; dess vanor när den är ostörd därför ej klara än. Tycks strängt hålla sig längs floden.

19. Corythaixoides concolor. Hörd upprepade ggr 16 aug. Ofta nära.

20. Cypsiurus parvus subsp. Täml allmän. 15-16 aug sedd särskilt ofta på middagstimmarna. Flyger ofta lågt och nära över lägret. Jag vill gärna samla ett par ex.- Ingen annan torn-

21. Colius indicus ofta sedd och hörd 15-16 aug. svala än.

22. Ceryle rudis 1 ex morgonen 16 aug.

23. Corythornis cristata sedd nära, längs floden, 15 och 16 aug. Se "field notes" härovan. Den fiskar. Fäller på små stenar eller my lågt under överhängande vass eller i lågt ris vid vattnet.

24. Tricholaema leucomelas. Sedd ofta båda dagarna. Ofta helt nära, men ännu har jag ej fått skott på den.

25. Liten hackspett skjuten vid lägerplatsen 16 aug e m. Hackade ljudligt på torr trädgren i stor Acacia albida. På en bruten gren intill var ett litet hackspetthål. Det ex jag sköt var blint på ena ögat. Andra ögat all right, iris mörkröd. Nästan säkert Dendropicos fuscescens men ännu ej kritiskt bestämd.

26. Röd lärka skjuten några miles söder om lägerplatsen (m a o mellan detta och föreg läger) 15 aug på f m. 2 ex syntes, på röd sand. (Art: Mirafra africanoides?).

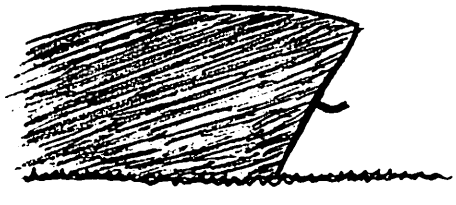
27. Stor långnäbbad lärka, troligen Certhilauda curvirostris, nedlagd av Athi nära lägret 16 aug.

28. Liten oansenlig, rätt tjocknäbbad lärka skjuten vid lägret 16 aug e m. Kom till viken av floden och sköts där.

29. Ptyonoprogne fuligula allmännaste svala. Ej i överflöd, men flera ex dagligen, även jagande längs de my. torra bergs- sidorna på e m 15 aug. Ofta över lägret, delvis tillsammans med Cypsiurus.

30. Riparia paludicola 1 ex sett flera ggr över floden 16 aug.

31. Hirundo smithii (wiretailed swallow) sedd, flera ex, över floden 15 och 16 aug. Utsökt liten varelse, ofta jagade den helt nära oss över vattnet och stranden. Athi sköt 1 ex på kvällen 16 aug som belägg. Strax därpå fann jag ett bo; det var fäst vid ett stort stenblock i vattenkanten c 6-8 decimeter över flodens yta. Stenblocket hade inåtlutande, alltså överhängande, sida mot vattnet. Boet var en liten "cup", fäst på den överhängande väggen enligt skiss:

En fågel låg i boet, men trots att det ju skulle varit fint att få ett ex i häckningskondition sköt vi det ej; jag kunde ej förmå mig till det. - Roligt med bofynd i alla fall förstås.

32. Corvus albus allmän på morgnarna runt lägret, annars sedd i ringa antal. Underliga låten hördes åter, samma som vid föreg. läger; djupt i basen "korrr ro ro ro ro ro ro rorororororororororo", allt snabbare mot slutet.

33. Red-eyed bulbul. Avgjort allmän, ofta i flockar på 5-15 ex i buskarna längs floden. 1 ex skjutet 16 aug.
34. Oenanthe monticola hanne och hona sedda vid lägret båda dagarna. Särskilt hannen fäller ofta i trädtoppar vid vårt läger. Hannen är praktfullt svartvit.
35. Cercomela familiaris, ännu dock osäker. 1 ex sköts av Athi 16 aug.
36. Acrocephalus sp., mycket lik vår rörsångare, några gånger sedd och ideligen hörd i de små vassbestånden vid floden. Hittills ej samlad.
37. Liten obestämd sångare, Eremomela sp.?? 1 ex sköts av mig i buskarna nära floden 16 aug.
38. En långstjärtad Prinia allmän, ofta sedd och hörd, men ännu ej skjuten.
39. Motacilla aguimp vidua 2 ex sedda 15 och 16 aug på stenar eller stenbankar i floden.
40. Batis sp., antagligen pririt, hanne hörd 15-16 aug, och hanne och hona sedda vid lägret 16 aug.
41. Lanius collaris sedd ett par gånger vid lägret och vid övergivna negerbyn. Den är snövit undertill, sammetssvart ovan, och har breda vita ögonstreck.
42. Bokmakierie, Telophorus zeylonus. 1 ex sett vid lägret i de täta snåren 15 aug. Konsert ("duett") hörd flera ggr 16 aug. Tydligen finns några par i närheten. Jag vill gärna ha ett ex till samlingen; det bör vara rasen phanus här.
43. Onychognathus nabouroup enda staren. Ofta sedd. Flockvis. På morgonen 16 aug sågs ett par flockar på 15-18 ex, senare samma dag en flock på 45 ex. De flög överåt olika håll, fällde my. gärna [redacted] även i högre träd vid flodkanterna.
44. Cinnyris fuscus allmän. 1 hanne sköts 16 aug. Sågs ofta, ensam eller parvis. Livlig. Satt ofta i busktoppar etc. Hannarna svarta från strupen nedåt buken, men på kroppssidorna vita.
45. Större, svart nectariniid, eventuellt med rött bröst, sågs i 1 ex 16 aug.
46. Masked weaver hanne skjuten i lägret 16 aug. (Art ev ej helt klar ?). -

Eventuellt äro även de andra vävarna, som sköts vid bobyggnader utefter floden, samma art.

Tillägg om nr 13, water dikkop. Hörd natten till 16 aug. 1 ex skrämdes upp från stranden på f m 16 aug några hundra meter nedströms lägret. Stranden var här kantad av en tät och hög men smal bård av vass.

Tillägg om 16 aug. Denna kväll bjöd som sagt Marshall på en drink. Det blev ett jädrans drickande, i hög stämning. När vi hunnit halvvägs, kom Visser, Woods och Brain tillbaka från sin rekognosceringstur. De var trötta men i fin form f ö, och stämningen blev snart ännu högre. De flesta gick så småningom tillbaka för att natta (Marshall hade sitt läger ett par hundra m från oss). Visser stannade emellertid kvar och drack med Marshall och kom slutligen tillbaka, väl stagad. Han föll pladask på huvudet över sin stol och snarkade redan i fallet. Han vägrade att låta väcka sig och fick alltså ingen middag. Hans fru fick fixa upp honom för natten. Nästa morgon var han dock i anständig form igen.

17 aug. 1956. Jag vaknade förstås tidigt, som alltid när jag varit på fest, men somnade om (vilket däremot händer mycket sällan). Steg sedan upp kl 0720, när det ännu var halvmörkt. Molnslöjor runt bergen i öster, men eljest mest klart. Ingen morgonkör av fågel. Kl 0705 började en cicada i trädet (en mäktig Acacia albida) över min säng. Den höll på till 0711.

Agapornis roseicollis flög på morgonen alltid medströms i småflockar på 4-10 ex.
Streptopelia decipiens hörd mycket noga nu på morgonen. Läte: "huuh! bobobobobobobobobob.... huuh! bobobobobobobobobo... huhōōh huhōōh huhōōh huhōōh huhōōh huhōōh". Lätet varierade: antalet "huhōōh"växlade från noll till 10, och antalet upprepningar av de två första motiven växlar också. Motivet "bobobobo" kan också skrivas "r-r-rrrrrr...." (rullande).

Denna morgon etiketterade jag de sista dagarnas insektskörd: mutillor och sandjägare på sanden vid floden, diverse skalbaggar och skinnbaggar på vägen från Orupembe, den stora skorpionen etc. Vistades på f.m. i närheten av lägret, gick och tittade och hade det skönt. På e.m. vandring med Brain och Koch till flodbäddsterrassen några km västerut. Här var ett område på väl bortåt en kvadratkilometer oerhört stenigt [redacted], täckt av flodrullade stenar, vanligen av ungefär 10-15 cm diameter. Dessa hade bearbetats av äldre stenåldersfolk, enligt Brain för [redacted] ungefär hundratusen år sedan. Tusen sinom tusen primitiva stenredskap och grovt tillslagna stenar låg här. Såg man efter närmare så fann man att över vida områden varannan eller var tredje sten av passande storlek blivit tillknackad m.l.m. (Och stenarna var verkligen i regel av passande storlek!). Brain och jag samlade en ryggsäck full med "primitive tools" och "cores"; den senare termen betyder "stenkärnor", alltså sådana stenar som i sig själv inte varit redskap men ur vilka bitar slagits för att göras till redskap. Brain tog flera fotos. Denna platå låg c 30 meter över flodens nuvarande yta och hade otvivelaktigt varit "riverine plain", d v s blott litet över flodens nivå, när stenåldersfolket bodde här. Jag hade ett långt och intressant samtal med Brain om detta. Han sade att befolkningens antal vid varje given tidpunkt mycket väl kan ha varit [redacted] men att de tydligen bott här länge (i tusentals år, med eller utan avbrott) och att den obegripliga rikedomen på bearbetade stenar därför i alla fall kunde förklaras. Vi diskuterade även klimatet på den tiden. Antagligen hade det varit fuktigare än nu. Detta bevisas väl knappt av en kulturplats som denna, men det är tydligt att många sådana platser med en rikedom på "tools" ete finnas i trakten, även där det nu är oerhört torrt och långt till vatten.

Närmast ovanför nivån med stenredskapen var en sandslätt, som sträckte sig fram till bergens (Lion Mountains) fot. Här på sanden hade Brain tagit 3 ex av den stora vita tenebrionid som Saul fann i ett ex vid lägerplatsen 8-9 miles söder om Cunene. Det ex Saul fann var nyligen dött, men [redacted] idag fann vi ett par levande och många döda ex. Koch säger att arten är ny för vetenskapen.

Floden: vi hade fin utsikt över den häruppifrån. 1 krokodil, längd c 2 - 2½ meter, låg på sanden och solade sig.

Fågellivet my fattigt. På stenstäppen inte ett liv utom 1 ensam Oenanthe monticola. På sanden alls intet. På hemvägen en flock på c 40 Columba phaeonota bradfieldi; de sågs på det steniga området resp på sluttningen mittemot. De kom tydligen för att dricka. 1 glutt flög förbi motströms. 2 Alopochen syntes på samma plats som tidigare. - En långvarig undersökning av himlen gav till sist en fågel, nämligen en gycklare ad ad med undervingarna helt vita så när som på en mycket smal mörk bakkant. Den kretsade långt i öster; måste varit ungefär över den branta klyftan varigenom Cunene flyter.

På hemvägen sågs förstås red-eyed bulbuls, de nu my. skygga vävarna i vassen resp. den tjocka vegetationen vid flodstranden, 1 Motacilla aguimp samt 1 Corythornis cristata helt nära.

Återkomst till lägret kl 1815. Bad. Såg drillsnäppa 1 ex igen, Hirundo smithii, Ptyonoprogne, rikligt med Agapornis, många Strept decipiens, Strept senegalensis, bergsstarar (nabouroup), Cinnyris fuscus och Tricholaema leucomelas. På kvällen hördes water dikkop.

200

Det var en mycket varm och skön kväll. Efter middagen, när vi alla satt tillsammans, blev det ett intressant samtal om afrikanskt naturskydd och om Kaokovelds framtid, som nog ej är alltför ljus nu sedan Bethlehem-Steel-herrarna nästlat sig in här. Stämningen var länge under samtalet alldeles ovanligt trevlig, lugn och harmonisk, till plötsligt Koch - efter [redacted] relativt långvarig tystnad - bröt ut i ett yttrande ungefär så här: "I-am-not-interested-in-big-game-and-my-beetles-will-not-be-exterminated-even-if-all-Kaokoveld-is-turned-into-farmland-and-I-do-not-worry-a-bit-about-the-protection-of-nature-finished!"

Det hela kom så plötsligt och så sällsynt klumpigt och egoistiskt! Det röjde en så fullkomlig oförmåga att höja sig över sitt eget lilla gebiet till ett mer allmänt intresse, ja det visade rentav att han inte ville eller kunde acceptera det enkla faktum att andra personer ha andra huvudintressen än han själv.

18 aug. 1956. lördag. Jag sov utmärkt och steg upp sent. Kl. 0705 började cicadan i Acacian över min säng och höll på till 0715 precis. - Efter frukost titt på fågellivet vid floden[redacted] och i närheten. Allra minst 9 Corvus albus kom förbi; en stund senare kom de tillbaka och fällde på Marshalls numera övergivna lägerplats. (Marshall reste igår morse. Koch hade vilda planer att följa med, att bryta lägret genast, att resa idag på morgonen, etc., men allt sådant lyssnar man ju bara på av artighet med ett halvt öra, ty innan han hunnit redogöra för sin plan har den ändrats flera gånger, ofta till oigenkännlighet).

Redan före frukost hörde jag ett bekant fågelläte över floden och såg en medelstor fågel försvinna bakom träden men kunde inte bli klok på arten. Efter frukost kom den [redacted] förbi igen, hördes först och sågs utmärkt: jättekungsfiskare! Vidare palm swift, Ptyonoprogne, Cercomela (familiaris?, dock ej helt klar), Cinnyris fuscus, och de vanliga arterna runtomkring. Agapornis flyger på morgonen huvudsakligen eller nästan bara medströms. - Athi såg 1 nectariniid, svart med rött bröst. Det är väl utan tvivel Chalcomitra senegalensis, men jag skulle gärna vilja samla den också. - 2 Riparia paludicola flög över lägret idag kl c 0930. - Fiskaal-hannen (Lanius collaris subsp.) sågs som vanligt, och havsörnen ropade.-

Min klocka har gått sönder. Både glas och minutvisare borta. Måste ha skett nu på sista halvtimmen.

Brain berättade följande. När han, Visser och Woods var på återväg från rekognosceringsturen på kvällen 16 aug. hade de tillryggalagt de sista 8 miles före lägret i mörker, d v s ungefär samma sträcka som från vår näst sista till vår nuvarande lägerplats. Därvid hade bilen skrämt upp ur gräset inalles 6 fåglar, en och en. Som Brain själv sade, var det antagligen lärkor. Jämför tätheten av lärkor med föregående expedition med Carp 1951. Jag undrar om lärkorna är mer än hundradelen så talrika i år som 1951. Kanske är skillnaden i antal ännu större.

På middagen vilade jag mig. Sov ett par timmar.

På e m gick Athi och jag en tur till den övergivna negerbyn (Ovahimba-by enligt Athi) ungefär ½ mile uppströms. Floden gör här en stor S-krök, så att en öppen sandflate bildats på vår sida av floden. Här växer buskage och stora Acacia albida. Mycket varmt. Vi var ute kl 1500-1830. Gick även i bergssluttningen ovanför byn men mest nära floden. Fågel:

Phalacrocorax africanus 1 ex på stenblock i floden. (Tillägg: Efter hemkomsten till lägret, när vi badade, kom 6 ex förbi i flock, medströms.).

Anhinga rufa 1 ex på stenblock i floden. Delvis satt Phal. africanus på samma stenrammel.

Alopochen aegyptiacus 1 ex. Antagligen det överlevande ex, sedan Athi sköt 1 ex tidigare för mat.

Torgos tracheliotus (black vulture, lappet-faced vulture). Innan vi anträdde vandringen såg jag upp mot himlen och fann

en Torgos ad seglande över mot N.
Aquila verreauxi: strax efter det att nyssnämnda gam försvunnit, syntes två Aq. verreauxi tillsammans i krets och glidflykt över bergen i SE.

Falk: när vi gick på den heta sandflaten, hördes plötsligt ett starkt vinande, och en stor falk kom över som ett kanonskott i slagflykt i flack lutning. Sällan sett en sådan fart. Den flög in mot den branta klyftan genom vilken Cunene flyter, men syntes ej åter. Jag fick intryck av pilgrimsfalk och ej biarmicus, men säker blev jag ej.

Haliaeetus vocifer sedd och hörd dagligen. [redacted] På morgnarna brukade den ropa högljutt i väster. - Nu på e m såg vi den sitta i ett träd vid flodstranden helt nära. Det var en utsökt ad, relativt orädd men lyfte på 75 m och började segla över bergssluttningen.

Charadrius tricollaris sedd och hörd vid floden.

Blacksmith plover 2 därstädes.

Glutt 2 ex i sällskap vid flodstranden; lyfte, ropande, på håll.

Drillsnäppa 2 ex i sällskap vid vår badplats på kvällen.

Water dikkop 1 ex vid stranden; den flög upp från en plats där vegetationen var tjock och överhängande, helt nära oss.

Streptopelia decipiens sedd och hörd flera ggr.

Strept. senegalensis dito; allmän.

OBS att Strept. capicola ej har setts (eller hörts!) trots undersökningar.

Agapornis roseicollis allmän. Särskilt när den oroats av skott el dyl satte sig ofta några ex i höga trädtoppar, vilt skrikande, för att snart åter försvinna.

Cypsiurus parvus allmän; flög i solhettan över det öppna sandiga resp. buskklädda området där vi vistades länge på e m. Inalles väl 12-15 ex. Tyvärr lyckades vi inte samla något ex.

Redfaced coly sedd och hörd; lätet mycket välkänt från Pretoria (där det nästan dagligen hördes utanför museet, från mitt arbetsrum).

Ceryle rudis sedd.

Jättekungsfiskare sedd på morg och f m vid lägret men ej på e-m-exkursionen.

Rhinopomastus cyanomelas 1 ex i trädtopp my fint. Satt länge. Alla karaktärer noterade.

Notopogonias (Tricholaema) leucomelas sedd och hörd upprepade ggr. 1 ex sköts av Athi. Arten är allmän här.

Hirundo smithii sedd ideligen över floden och stranden.

Ptyonoprogne fuligula dito dito; flyger dock mest över eller längs de torra branterna. Båda arterna ses dagl. även från lägret.

Corvus albus allmän. På dagarna ses den mindre än på morgnarna men några ex ses ofta dagarna igenom. Det egendomliga lätet i basen: "krokrokrokrokrokrokrokrokrokrokrokrokro..." hördes åter. Det är mycket snabbt och sjunker något.

Red-eyed bulbul mycket allmän. Sitter man stilla ett slag ser man ofta hur dessa fåglar komma " i ström" åt ett visst håll, 2-3-4 ex fälla i ett träd, flyga vidare, men andra komma efter på samma sätt. Så kom på några minuter c 30 ex förbi. Är en av de vanligaste arterna här.

Oenanthe monticola sedd.

Prinia sp., den långstjärtade, sedd flera ggr. 2 ex sköts av Athi.

"Rörsångare" sp. ind hörd ofta; jag har sett den flera ggr men aldrig bra och vet ej arten ännu.

Batis pririt sedd.

Motacilla aguimp vidua sedd på stenar i floden.

Lanius collaris subcoronatus eller närstående ras sedd flera

gånger, men tyvärr lyckades vi inte skjuta den.
Onychognathus nabouroup sedd ss vanligt.
Cinnyris fuscus sedd.
Chalcomitra senegalensis 1 fin hanne skjuten av Athi.
Estrilda astrild: liten flock sedd.
En tjocknäbbad canary (Serinus albogularis??) sedd ett par ggr.

Athi sköt en trevlig råtta med utspärrat hårig svans. Dassie rat??

Vi fann ett övergivet ovahimba-nattläger i liten håla i berget. 1 stor trasig kalebass, 1 liten kalebass, 2 corn baskets/låg här. Övergivet sedan länge.

Spår av babian, flodhäst, noshörning och krokodil sedda.

Denna dag vid lägret även följande fåglar: Eupodotis rüppellii (namibtrapp) hörd på morgonen; Pterocles namaqua några ex flög förbi på morgonen, liksom föregående morgon, men ej i stort antal. Brain hörde coucal vid lägret idag.

Jag samlade litet insekter, mest tenebrionider som vanligt.

19 aug. 1956.

Sov gott på natten. Upp och gjorde oss i ordning för att fara nedåt Cunene för att se efter de där "bryggorna" över floden varom Baynes (Baines?) talar. Det gäller egendomliga klippformationer som lär bilda bryggor över floden. Det blev en synnerligen givande dag ur många synpunkter. Vi körde med Brains landrover, först upp till "aerodromen", d v s c 4 miles inåt söder från lägret räknat. Där tar man av längs den torra flodbädden (Marienfluss´ ena fåra) och återkommer så till Cunene, som man uppnår c 7-8 miles nedanför lägerplatsen (fågelvägen; approx. siffra). Man kommer ner till en plats som är fullständigt öde, liksom allt annat här; men där är spår efter grävningar och en liten radiostation. Radiomasterna - två trådstammar - och rester av ett läger ses ännu my tydligt. Här har Bethlehem-Steelpöbeln haft sitt läger.

Bilfärden dit, den omväg man måste fara, är c 13-14 miles lång. Vägen genom den torra flodbädden är delvis rätt svår. På ett par ställen är det vått i flodbädden, t o m ett par minimala pölar funnos, och flerstädes ses saltutfällningar. Omgivande berg branta och my torra. Sällskap: Brain, Athi, och fru Visser. Färdprotokoll på utvägen: start kl c 0900, mileage 41258.

7 strutsar. 1 Neotis ludwigii. 1 ob lärka. 1 Karrucincla (i. e. Oe. schlegelii: GR vid renskrivn.). 1+1 Oenanthe monticola.

Mile 41263 1 gemsbok helt nära. 1 Cinnyris fuscus. 3 Eupodotis rüppellii. Färd genom torra flodbädden gav så gott som inte ett liv. 41268 vi kör fortf i flodbädden, som är ytterst torr, ödslig, brant. På bädden saltutfällningar och h-o d litet vatten eller fuktighet. Vatten strax under ytan. 41270/1 en ensam Ptyonoprogne. 41271/2 vi är strax framme vid Cunene igen. 8 babianer sprang upp från floden i det branta berget till vänster. - Nu är vi framme. - Vi följer floden nedåt. Den flyter i mycket trång bädd, kommer snart in bland berg med stora block. Svår terräng att kliva i. Vattenslipad sten väl 10 meter över nuvarande vattennivån. Utsvarvade jättegrytor. Hård sandsten med stora gångar av dolerite. Fantastiskt landskap. Berget blev så brant att fru Visser och jag och t o m Brain ej kunde följa floden utan måste taga en omväg över berget. Floden kommer sedan ut på flatare mark men flyter fortf i djup, tvärbrant klyfta, ofta blott 10 - 15 m bred, ibland med väldiga block i botten. De där "bryggorna" existerade ej i egentlig mening, men vattnet flöt ofta under utsvarvade tunna "ringar" av sten. Fantastiska formationer, ofta som ett nätverk av stora hål i stenen (men ingenstans bildade sådana portar en sammanhängande brygga i ett el flera "spann" över floden. Ingenstans flöt allt vatten under dylika bryggor". GR vid renskrivn.).

En vacker buske med glesa, långa, småbladiga grenar och stor härlig, röd och gul, 5-talig, regelbunden blomma i spetsen.

Den togs för Storys räkning. Även en egendomlig krypande växt i långa revor som täckte ett par sandsluttningar under eller nära högvattensmärket. Den hade my tätt med små bladrika skott på långa, röda revor. Togs också. En composité likaså. - Efter ett par tre miles vandring stannade vi, åt bully beef som Athi hade med samt konserverade mangos som jag hade med. Drack flitigt Cunene-vatten. Gick sedan tillbaka; Athi och fru Visser och jag gick över berget, men Brain följde mestadels floden även på återvägen för att fotografera. Han hade tagit färgbilder på nervägen och ville ta svartvitbilder på tillbakavägen. - Jag tog på återvägen en del skalbaggar, väl uteslutande tenebrionider. Bäst var tydligen en stor Zophosis med upphöjd längsvalk på täckvingarna och av blådaggig färg med [redacted] vitt nätverk i ett brett band längs vardera täckvingen. Den togs på vittrad mark, ytterst torr, med sand, glimmer och kvartsgrus. [redacted]

Återkomst till bilen omkr kl 15. Fru Visser gick till floden för att bada, och vi andra gick uppströms c 15 minuter tills vi fann ett bra badställe. Här kröp Brain och jag genast i vattnet men Athi fortsatte upp på en liten bergsbrant några minuters väg därifrån för att få utsikt. - Vi låg just i vattnet då vi hörde höga skrik som tycktes komma från Angola-sidan. Undrade vad det kunde vara, människa eller kreatur, då Athi kom tillbaka med ansiktet och halsen översköljda av blod och hela skjortan nedblodad. Han hade varit på väg nedför den branta sluttningen, då en sten gav vika och han föll på huvudet c 4 meter mot en sten som slog ett djupt hål i hjässan och ett my djupt hål nära armbågen. Han hade blivit medvetslös ett slag, [redacted] sedan vaknat och ropat högt, men strax kommit sig och gått ner till oss. Det såg för hemskt ut, och jag trodde först att hjässbenet blivit skadat, men så var Gudskelov ej fallet. Armen smärtade mycket starkt. Men han vägrade att bli hjälpt till bilen; han gick själv. Två gånger frågade han var hans kamera blivit av. Brain hade tagit den när han skyndade före oss andra till bilen för att köra den så nära som möjligt för att bespara Athi onödiga plågor. Därav vart nu intet, ty fru Visser hade inte kommit tillbaka till bilen, och vi kunde givetvis inte [redacted] flytta denna utan att hon visste det. Hon dröjde och kom inte förrän jag gick och hämtade henne. -

Athi vilade sig i skuggan av ett par mopane-träd vid det gamla Bethlehem-Steel-lägret. Det var ett särdeles otrevligt fall, och det är nästan obegripligt att Athi klarade sig så bra.-

Vi for hem kl c 1700 - 1800.-

Fågellista för vistelsen här, exclusive ut- och hemfärd:

1. Anhinga rufa minst 1+1+1 ex på stenar i floden ovanför "the gorge".
2. Phalacrocorax africanus ett par ex sedda.
3. Ardea cinerea 1 ex höll till vid the gorge och syntes upprepade ggr. Här var h o d små sandytor nere vid vattnet där den kunde stå. Fin adult fågel.
4. Hamerkop: ej sedd, men ett stort fint bo med ingångshål på sidan låg [redacted] på klippkant vid the gorge, på Angola-sidan. Mycket välbyggt bo.
5. Alopochen 2 ex sedda.
6. Aquila verreauxi 1 utsökt ad sågs sitta på marken när vi nådde the gorge. Relativt orädd, lyfte dock och flög c 250 m upp där den satte sig på sluttningen mot floden. - Senare sågs den ett par ggr även över ett högt och kalt berg ett par km i S.
7. Hirundo smithii sedd över floden, både över den lugnflytande delen och the[redacted] gorge. Åtskilliga ex, nog sågs 8-10-12 ex inalles. Ibland flög den tillsammans med följande art.
8. Ptyonoprogne fuligula karaktärsform över the gorge, flög här i flera tiotal, intressant nog. Dock givetvis ej begränsad till vatten i motsats till föreg, utan sedd i spridda ex även över de torra bergen.
9. Bradornis infuscatus 1 ex i buske på den knastrande torra bergssluttningen.

10. Motacilla aguimp vidua 4 ex i trädtopp (!!) vid floden vid vår ankomst. 1 ex, tydligen en hanne, var my livligt och kvittrade en lång strof erinrande om sädesärlans. - Sedd även nere över vattnet i själva the gorge.
11. Onychognathus nabouroup: ett par smärre flockar sedda.
12. Estrilda astrild relativt stor flock på c 20-22 ex i vassen och buskagen vid floden nära platsen där vi badade. Därtill glutt, drillsnäppa, redfaced coly, Notopogonias leucomelas samt Corvus albus troligen sedda, men jag skrev ej upp det omedelbart. Uteslutas därför bäst. -

Brain sköt 2 ex av en nästan svart gecko på de mörka klipporna invid the gorge. De hade otydliga rödaktiga fläckar.

Däggdjur: den ovannämnda babianflocken. Athi såg leopardspår. Eljest intet. Diverse spår sågos (av hyena?? m m), men de var ej färska, och mycket var det alls inte här på den mestadels my. steniga marken.

Jag samlade många "sötvattensostron" på klipporna under högvattensgränsen. (Tillägg vid renskrivningen: antagligen släktet Aetheria, men ej kritiskt granskade ännu. GR 13 mars 1958).

- Hemvägen: vi for hem under tryckt stämning på grund av Athis olycksfall. Mileage vid starten 41272. I torra flodbädden så gott som intet. 1 Oenanthe monticola efter många miles färd; den satt nära aerodromen. Därifrån till lägret: 1 Karrucincla samt på långt håll 1+1 springboks. Ankomst lägret mileage 41285.

20 aug. Jag hade helst velat ägna större delen av dagen åt packning, men Koch föreslog en promenad upp mot bergssluttningen i sydost, och jag ville inte gärna neka. Vi gick alltså en runda i stark värme kl c 1230-1530, rätt sakta och mycket skönt förresten. Koch sade sig ha lärt av Athis olycksfall att man ej borde gå ensam, och det kan nog vara riktigt. Vi samlade förstås som vanligt, under stenar på den starkt vittrade, grusiga, mycket torra marken. Mest blev det tenebrionider, men vi fann ett par trevliga skorpioner också, och jag tog ett par mycket små solifugae och en god serie av en grå, kraftigt byggd pseudoskorpion. - Jag tittade noga efter fågel men såg på dessa 3½ timmar, endast följande individer:

1 Oenanthe monticola, 1 långstjärtad Prinia, 1 Ptyonoprogne fuligula, 2 Cypsiurus parvus, som flög ned mot Cunene, samt 2 Aquila verreauxi som kretsade tillsammans högt över berget. Därtill ett okänt fågelläte. Inte mycket på en långsam promenad på 3½ timme och c 5-6 km sträcka, med noggrann spaning hela tiden.

På återvägen fann vi en synnerligen flitigt använd noshörningsstig som gick ner mot Cunene ungefär där den övergivna infödingsbyn ligger, alltså c 1 km öster om vårt läger. Vid densamma var f ö också mycket noshörningsspår. På många ställen hade noshörningarna släppt sina exkrementer och sedan sprätt och sparkat upp marken ordentligt där detta skett.

På kvällen var jag nere vid flodstranden och tvättade mig. Då sågs det vanliga: Hirundo smithii, Corythornis, Ceryle, vävarflockar, ärla, etc etc. Därtill 1 falk som kom jagande över bergen på Angolasidan. Det gick i flack lutning med vansinnig fart, men fågeln var denna gång ej långt bort, och jag blev övertygad alldeles att det var en pilgrimsfalk, ej en biarmicus. Den var relativt liten, my mindre än biarmicus. Den flög längs bergssluttningen mycket lågt, kom ner över floden och följde den medströms varvid den flög i skydd av vassridån runt högerkurvan (innerkurvan) såsom skissen visar. En halv sekund innan falken kom märkte jag hur en Motacilla aguimp vidua tvärtystnade och flög över floden där den fällde. -

På kvällen kom också 2 stäpphöns i "fladdermusflykt" över lägret, just i skymningen. Det var absolut bicinctus, vilket var sannolikt på grund av tidpunkten och framgick tyd-

ligt av flyktsättet. -
Trevligt prat på kvällen. - Denna dag var mulen från gryningen till omkr kl 1000. Bergen insvepta i dimma då.
Visser, Woods och Story hade den 18 avrest för att via Kapupa River nå högsta punkten, 7200 ft, på Baines Mountains. Story ville se bergsfloran, de andra ville nå högsta toppen. Alla tre återkom denna dag, 20 aug., vid middagstiden. De hade skändligen misslyckats. Det var my. branta raviner och omöjligt att nå toppen om de ej haft minst ytterligare ett dygn till förfogande. De sade sig troligen ej ha varit högre än 3500 ft!
Vi hade ett trevligt party på kvällen som sagt, Story, Brain, Athi, Woods och jag. Vi drack Windhoek Bier som Story bjöd på. Koch fick en whisky, han gillar inte bier. Athi höll sig till soft drinks. Han kryar på sig obegripligt snabbt.

21 aug. Vi steg upp omkr kl 0600. En del hade jag packat redan föregående kväll, nu måste det övriga packas i mörker, men allt gick bra och jag tror ingenting glömdes kvar. Det var en mulen morgon. Vissers och Kochs kom iväg redan omkr kl 0645, Brain och Story kl 0740, Athi och jag 0750. Färdprotokoll:
0750 mile 2408, avresa från lägret vid Cunene. Mulet, molntäcket obrutet. Det låg c 250 m över Nangolo Flats, men långt nere i S syntes tjusiga soldagrar över bergen där molntäcket var delvis uppbrytande. Athi och jag starta som sista bil.
Ej ett liv till att börja med. 2413 2+2 Corvus albus. Alldeles färska elefantspår. 2+1 Corvus albus. 2414 vi hinner ifatt Brain och Story. Färska spår av elefant och noshörning. Namibtrapp hörs. 1+2 springbok nära. Över 18 Corvus albus på marken i närheten; minst 8-10 andra dylika på avstånd eller i annalkande. Två flockar Passer melanurus (Cape Mossie) på drygt 10 resp 4 ex flyga förbi mot W - NW. Jag hörde lätet och letade genast efter dem. Intressant att se denna art här i ren ödemark. (Varför är gråsparv och kråka så allmänna i Europa, medan deras närmaste släktingar i Sydafrika, i naturtillståndet, är ökendjur eller åtminstone delvis så, bundna till my. torr terräng?).
2415 forts. 2 strutsar på långt håll. 2416 vi är nu nära den plats där vi hade sista lägret före Cunene (14/15 aug). Stopp för foto av en trevlig trio av palmer. 5 springbok på långt håll. Namibtrapp hörd. Omkr 12 nya Corvus albus flög över eller syntes på avstånd. - Forts. 2 strutsar till höger neråt den täta gröna strimman av vegetation längs Marienfluss. 1+1 Corvus albus. 1 lärka, med vita spetsar på den korta stjärten, trol Chersomanes albofasciata. 2+2 Corvus albus.
2418 3 namibtrappar lyfte långt borta. 1+4+1+1 Corvus albus. 2421 fortf helt molntäckt. Kyligt. God sikt. En del berg och slättpartier på avstånd solbelysta. 2421/2 korsa bred flodbädd. Här 1 Cinnyris fuscus. Förut har det varit sand, delvis utan vegetation, delvis med my sparsamt gräs. Nu kvartsgrus med gles bush. Minst 4 Corvus albus. Ytterligare 2+1+2+1 Corvus albus. 2 bulbuls. 1 Bradornis infuscatus. 4 strutsar i bushen till höger. 2426 7 springbok nära. Molntäcket lättar. Hanne och hona av Falco chicquera ruficollis enormt orädda, satt på gren av mopanesträd 30 m bort.
2428 kl 0935 vi få sol. Nu mest blå himmel, men över Cunenes dalgång fortf. tjockt och grått. 2430 46 gemsbok till höger; i teten 4 el. 5 små kalvar. Stopp för räkning. Utsökt. - 2 Neotis ludwigii, hanne och hona. Nära dem ännu 1 dito. 1 Corvus albus. 1 bergfast Chersomanes albofasciata. 6 giraffer, varav 1 stor och 5 medelstora, utsökta att skåda. Vi vika av från spåret för att se på giraffema. 2 Melierax musicus i samma träd. 2436 ytterligare 1+1 Neotis ludwigii. 1 stor handpenna också funnen. Minst 14 gränackade ökenlöpare samt ytterligare 8 dylika alldeles nära!

2438 2 Falco rupicoloides tillsammans i träd, my orädda. 1 springbok. 1 Neotis ludwigii nära, 1 längre bort. 6 gemsbok

täml långt borta. 1 stor mörk gam, otvivelaktigt Torgos, i träd därintill. 1 ob. småf. 1 Neotis nära. 1+2 ob. småf. 1+1 ob lärka. 2 Neotis nära, 1 dito flyg långt borta. 1 inföding, helt oväntat, en rödfärgad ovahimba! Har en häst med sig. Samtalar med Athi. Detta mile 2444. 1 nästan säker Bradornis infuscatus. 1+1+1 bergsäkra Bradornis infuscatus i gles mopanebush på röd sand, mile 2445-6. 1 lärka. Vegetation som förut.

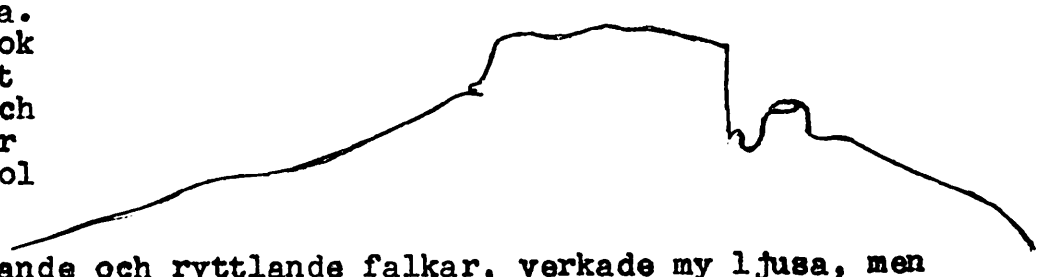
2448 kl 1040 fortf. samma vegetation. 2450 likaså, men ett par små granitkoppies intill, och "the flats" är smala nu, mellan bergen. Stopp för kombinerad frukost och lunch. 1 Falco chicquera ruficollis rakt över, flög sin make tillmötes, övertog byte i flykten, från klor till klor, skrek; sedan kom båda över oss igen! 1 Aquila verreauxi kretsade resp. flög med rel. snabba slag över bergskanten. 2 Corvus albus. 1 ob. småf. - Start efter matrast kl 1119, mile 2450.

2451 2 bulbuls. Strax därpå korsa vi torr flodbädd. En sträcka varvid intet ses. Sedan 1 Ptyonoprogne fuligula. - Lång sträcka utan ett liv. Sedan 1 Karrucincla. Fortf. låg mopanebush, tätare än förut. - 2456 korsa flodbädd. Bushen fortsätter.

2458 bush fortsätter. Marken mellan buskarna är grusig, småstenig, fylld av kvarts, utan vegetation. Intet liv. Okänt småfågelläte hört på avst. 2460 1 ob. lärka. Flodbädd korsas. 2461 en bred flodbädd korsas 2 ggr. Vid andra korsn. stopp. Då hörs Notopogonias leucomelas, och 1 Ptyonoprogne flyger lågt, varjämte 1 Aquila verreauxi kretsar rakt över, rätt lågt. Nu är kl 1230. Vi forts. nu ut genom "porten" med berg på båda sidor, men framför oss är det flackt land med småberg. 3 Ptyonoprogne. 1 osäker Bradornis infuscatus. 2465 stopp. Här hade Marshall satt upp ett budskap på en flaska mitt i spåret. Härifrån hade han trängt fram till Cunene väster om Hartmann Mountains.- Här 2 Corvus albus högt seglande samt helt oväntat 1 Polemaëtus bellicosus ad. Den var stor och my bredvingad. Den kretsade tyvärr ej utan gled i rak kurs. Handpennorna spretade därför ej. Vinghållning enligt skiss. Kan omöjligt ha varit Circaetus pectoralis (som ju har en teckning som erinrar en del om stridsörnen på undersidan). - Vi forts kl 1305. 1 Ptyonoprogne. Nu öppen slätt.

2468 inte ett liv att se. 2469 1 stor mörk Torgos kretsar på måttligt håll; dess undersida har föga vitt. Månne en juv? Därintill 1 Torgos ad, 1 Aquila rapax samt 4 Corvus albus. 3 gemsbok på långt håll. 2472 1 gycklare ad. med bred svart bakkant på vingarna passerar lågt och med god fart västerut. 2476 vi är nu tvärs för (väster om) ett brant och iögonenfallande berg med vidstående profil:

4 springbok nära. 2477 2 springbok långt borta samt 5 bergszebror och ytterl 10 zebror långt borta, trol var dessa också bergszebra.

2480 2 kretsande och ryttlande falkar, verkade my ljusa, men kroppens undersida mörk. Ovisst om tinnunculus subsp. eller rupicoloides. De hålla till över väldiga, öde grusmarker, som äro naknа eller ha ytterst glest och tunt gräs. Ytterligare 1 dito falk där. -

2487 kl 1440 vi ankomma till den punkt där bilspåret mot vraket av "Dunedin Star" skiljer sig från det spår som leder till Cunene. Här stopp för whisky och kaffe samt kex och salami. Till vår förvåning hade 1 stor elefant och 1 stor noshörning gått förbi just här. 1 Oenanthe monticola hona sedd här.

Start kl 1517 igen. Man ser kustdimman till höger. - Grus-öken med spridda grässtrån och små tuvor. 2491 på långt håll inåt bergen 12 gemsbockar; bland dessa bildade 4 ex en liten delflock, och främst i den gick en liten röd kalv. 1 struts bland de 12 gemsbockarna. 1 Karrucincla lyfter på nära håll. 1 bergsäker Falco tinnunculus ryttlar, fäller, tar något. (I originalanteckningarna brukar jag skriva ut Falco tinnunculus rupicola, men detta synes bättre att låta bli. Det är ju tänkbart att rasen kan vara [illegible] en annan här. Huvudsaken är att det gäller tornfalk, och ej arten rupicoloides). 1 ensam sandgrå lärka. Ännu 1 lärka. Nu många km sträcka snarare öken än halvöken. Inte ett liv.

2498 landskap som förut. Kl är 1555. 2500 kl 1605 dito, men vi närmar oss bergen runt Orupembe. 1 gemsbok på måttligt håll. 2505 stenigare. Litet buskar, bl a den rikgrenade Euphorbian utan blad. 2506 1+3 namibtrappar (rüppellii) lyfta på håll. 2507 kl 1629 ytterl 2 namibtrappar täml nära.

2508 kl 1630 intet att se. 2509 nu är vi vid "vägskälet", där ett spår går ner mot Rocky Point. 1 springbok. 2 gemsbok. 2510 Orupembe vattenhål. 1 kretsande falk, torn- eller rupicoloides. Omkr 10 Corvus albus. 2511 kl 1642 Orupembe lägerplats. Stopp helt kort för att hämta giraffskallen och "have a leak". Vi fortsätta kl 1650 mot Sanitatas i kvällssol. 1 schabrakschakal ligger framför en buske. 1 springbok. 1 Neotis ludwigii. 8 springbok. 1 Corvus albus. 2513 3 giraffer till höger, en [illegible] liten och två stora. Den ene stora var my ljus och black i färgen, även den lille relativt ljus. Den andre store ej extra mörk. - Namibtrapp hörd. - 13 giraffer på låg klippa på avstånd bakom flodbäddens träd till höger. Många relativt bleka. - 2 kortstjärtade lärkor med vitt på stjärtpennornas spetsar - nästan säkert Chersomanes albofasciata. 1 Corvus albus på avstånd. 2517 i flodbädden till höger långt nere ytterl 14 giraffer. Alla i fin flock; de gick [illegible] från skogsridån (trädridån) vid flodbädden ut på det öppna området. Härliga att skåda.

2518 kl 1720 my torr och kal grus- och stenmark. 1 ob. småf. 2521-2 upp genom bergspasset. Gles, my låg bush. 1 springbok här. 1 Karrucincla. 2523 till vänster över 11+5 springbok. Till höger minst 18+3 springbok. 8 Columba phaeonota.

2524 kl 1745 Sanitatas vattenhål. Vi slå läger för natten. 2+4+28 Pterocles namaqua flög över. 2 Torgos på avstånd. 2 Aquila verreauxi över det vackra assymmetriska berget. 1+1 stora obest rovfåglar på olika håll. Några Strept. 2 Corvus albus plus ytterligare någon. Massor av spår av elefant samt mycket spår av springbok och zebra runt lägerplatsen. Av elefant ett par kolossalt stora spår. Bob Brain och jag såg ett spår som jag mätte, det var 38 x 47 cm; ett av de största jag sett. Även schakalspår.

I djup skymning kom 2+2+2+30 ex av den kvällsdrickande stäpphönan över oss; de kom med riktning från vattenhålet.

Athi och jag ställde upp våra tältsängar intill varandra. Vi använde naturligtvis inte tält; det regnar ju ändå aldrig här, åtminstone inte vid denna tiden på året. - Jag låg en god stund och läste J.L.B.Smith's bok "Old Fourlegs" - en rätt intressant bok; åtminstone ger den ju en god bild av hur författaren är beskaffad. Sympatisk verkar han rakt inte! - Så släckte jag ficklampan och somnade. Efter en stund väckte Athi mig: elefanthjord! De hade kommit från dalen öster och söder, bakom det flacka berget i S, observerat oss men gått fram och druckit och var nu på väg bort från vattenhålet. De kom förbi i den torra flodbädden alldeles intill oss. Det var 17 ex, varav 1 my stor gick främst och 1 likaledes my stor sist. 1 liten kalv var i flocken (och flera ex som inte var särskilt stora; [illegible] detta ej i orig.-ant.). Det var fullmåne. Klockan var 2230. En fantastisk syn, som ännu står mycket klar för mig.

Så småningom somnade vi igen. På efternatten vaknade jag ett par gånger och hörde hyena i flera omgångar.

(även tidigt)

22 aug. På morgonen hördes Strept capicola. Charadrius tricollaris vid vattenhålet. Detta består av 5-6 dypölar, storlek från små fuktfläckar till ett par tre pölar med ungefärliga mått 2 x 5 och 3 x 10 meter, my. dyiga. Intressant om tricollaris tar all sin föda från dessa småpölar. Men naturligtvis kan den växla till nya om bärgningen skulle bli för knapp.

När vi åt vår frukost kom över 50 pärlhöns springande på avstånd över den bara marken. - Kl [redacted] 0913 hördes Strept. capicola på nytt, och 0915-0916 kom 8+3+2+11+3+4+ytterl. några capicola till vattnet. Jag studerade dem noga, även när de satt, för att få alla ex bergsäkert bestämda. Det svarta nackbandet syntes.

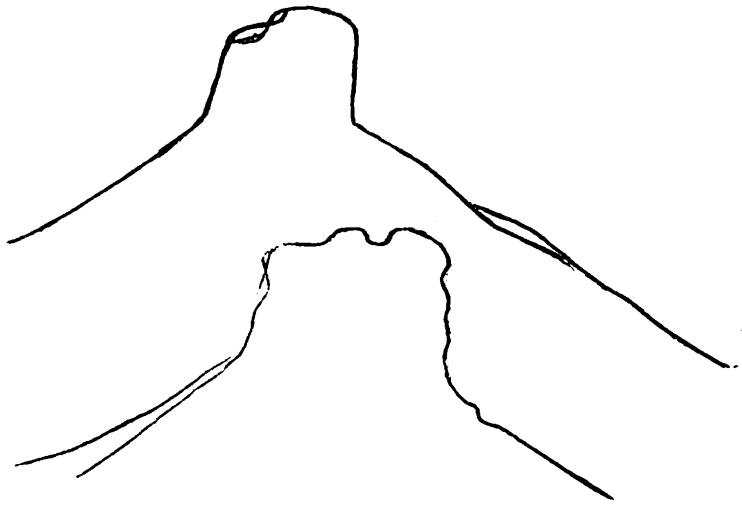
Redan tidigare hade 3+7 Columba phaeonota kommit för att dricka; nu hade ytterligare flockar kommit, och kl 0915 kom 18+c 25 phaeonota. Kl 0914 hördes Pterocles namaqua; 3 ex sågs komma. Kl 0920 7 Pterocles namaqua och 24 Columba phaeonota kom för att dricka. Notopogonias leucomelas hörd.

Nu är vi färdiga för uppbrott. De första bilarna fara. Just när detta sker kommer 6-8 Corvus albus över och fäller.

Tillägg: Ett egendomligt och my karakteristiskt fågelläte hördes både här i natt och varje natt vid Cunene. Det låter ungefär: "jick, tjýrrr, jick tjýrrrr, jickyrrickick(ick)". Den sista raden av 4-5 stavelser snabbare och mera obetonad. Rytm: • — • — ----(•) Jag misstänker att det är en av de vanliga nattskärrorna.

Athi och jag startar som sista bil kl 0925, mileage 2524, [redacted] strax 2525. Pterocles namaqua hörd. 22+2 Columba phaeonota. 1 osäker Bradornis infuscatus. 1+11+c 7+1 springbok på avstånd, men dessa kan givetvis ha varit samma ex som sågs föreg kväll. 2 namibtrappar mycket nära; jag studerade dräkten noga. 2 andra namibtrappar hördes. 1+1 springbok. 4 Strept, säkert capicola. 8+15 eller 16 springbok. 1 gycklare ad sitter i toppen av mopanträd vid flodbädden till höger. 14 Columba phaeonota flyga över, kurs mot Sanitatas. 1 ob. småf. 2529 kl 0945 vi korsa flodbädd. I kanten ett stort färskt lejonspår. 2 elefantspår på vägen. 1 Oenanthe monticola. 2531 berg till höger med färsk erosion på ett par ställen. Alla bilarna ha stannat. Vi stanna också förstås. Orsak: 12 elefanter, som lugnt gå bortåt, till vänster om vägen. Ett par av dem my stora, 1 el. 2 små kalvar. Vi gå upp på en kulle till vänster och studera elefanthjorden. Lugnt och värdigt avlägsna de sig. På kullen många Welwitschia. Vi är nu i den "inre Welwitschia-zonen", varom jag skrivit förut. Denna förekomst observerade jag redan 1951 på samma plats. På kullen även färska spår av Burchells zebra. Athi såg 2 Aquila verreauxi över berget till höger. 2531 vi fortsätta, korsa flodbädd 2 ggr (mileage fortf. 2531), klättra uppför branta stigningen under det nyssnämnda berget till vänster. 2531/2. 1 fågel av Cercomela-typ. Elefantspår på vägen. 2532/3 åter Welwitschia: alla ha de bladen liksom avkapade 6-10 cm från fästet. Här växer även den kaktuslika, glatta, tunn- och rikgreniga Euphorbian. Man far nu ett par miles högt uppe. 2533 och 2533/4 flera Welwitschia.

Till vänster ett berg med my karakteristiskt utseende enl skiss här. Först som på övre skissen; något senare som på den nedre. -

De berg vi nu passera heta enl. Athi "Giraffenberge". God sikt över gles låg bush på mark av kvartsgrus och småsten med föga undervegetation. Trots god överskådlighet blott 1 Melierax musicus sedd.

2537 stopp för växter som såg trevliga ut, samt för att fotografera. 1 ob. småf. - Vi fortsätta snart.

3 Agapornis roseicollis flög förbi som f-n. 2538 och 2539 kl 1050: vi rulla nedåt från platån i täml. brant dalgång. Ytterl. 3 Agapornis, sitta i mopanetopp. 1 ob. sparvfågel. - Fortf. gles och låg och överskådlig bush. Vissa bergssidor my. torra. Ännu 1 Agapornis. Giraffspår i flodbädd etc. 1 långstjärtad Prinia. 1 Cercomela. 1 Ptyonoprogne.

2544 intet sett. 2546 stopp för kaffe. De andra ha stannat här. Visser med anhang samt Brain och Story fortsätta just när vi kommer, men Kochs stannar. Vi rastar här 1120-1145. Berg på ömse håll. Hett. Inte ett liv utom 1 kretsande Aquila rapax, som ruggar [redacted] i stjärten och trol även litet i vingarna. Höga torra berg. Flodbädd med låg mopane.

Vi forts. 1 Bradornis infuscatus. 2549 1 obest örn, trol Aquila rapax. Ej samma ex som nyss. Ruggar ej storfjäder. 2549 vi korsa flodbädden med "ensamma trädet" (ett grovt träd står mitt i flodbädden; jag tror jag har foto härifrån av år 1951). 1 Lophoceros monteiri. 3 Corythaixoides. 1 red-eyed bulbul. Foto av elefantspår som satts här när gyttjan ännu var fuktig. Därför en "valk" av gyttja runt spåret, som var my stort. - Vi forts. 1 gycklare juv/med, 1 Aquila verreauxi juv och 1 Aquila rapax kretsa[redacted] tillsammans; gycklaren slår en gång efter den [redacted] unge verreauxi. Denne sistnämndes dräkt är som följer: [redacted] sotbrunsvart med ljusa fläckar; vitt eller åtminstone ljust fält i vingen ungefär som hos ad. Detta samt vingens typiska form och vingslagen gör det lätt att bestämma arten. (Jag har f ö redan tidigare studerat museiskinn av unga verreauxi, däremot kan jag ej påminna mig ha sett dylika i det fria tidigare).

2551 1 kretsande och ryttlande Falco [redacted]tinnunculus. 2552 vi stiga nu uppåt i bruten terräng med uppresta, vittrade lager mellan berg. 2553 nu bär det utför mot Omutati. I berg till höger 1 Aquila verreauxi ad sittande. 200 m därifrån ligger boet i brant stensluttning nära toppen. Ej svårt att klättra upp till det boet. - 1 ob lärka i trädtopp (sabota??).

2554 kl 1218 vi kör i torr flodbädd med en hel del träd och buskar vid kanterna. Sidorna branta, gräsklädda, dalen trång. Framför oss i dalmynningen på någon svensk mils håll ligger det vackra berget som jag har foto av från 1951. -

3 elefanter kommer oss till mötes i den trånga dalen. Vi kunde intet göra, blott vänta. De 3 elefanterna kom sakta mot oss, doldes ett slag av träd och ojämnheter. Den första [redacted] blir synlig nära. Den stannade. Det läckte om öronen. Den vinkade med öronen, lyfte snabeln, knäade, "guppade", vek 25 m bort bakom ett par mopanes i flodbädden. Den andra drog upp damm, stånkade, tvekade länge, vek av. Vi kunde ej fara, ty nr 3 var 100 m bakom de övriga. Betedde sig lika, vek av äntligen. När den var 50 m snett bakom startade Athi. - När nr 2 stod och tvekade, trodde jag min sista stund var kommen. Svetten lackade om pannan. Vi satt dödsstilla. "Aldrig i mitt liv har jag varit så rädd", sade Athi efteråt, "inte ens när leoparden anföll mig". Jag instämmer helt. Det var hemskt. Alla elefanter var starkt våta bakom öronen, ett obehagligt tecken fick jag veta av Athi efteråt. Nr. 1 var en tjur, nr 2 och 3 var kor, det sistnämnda enligt Athi. Den värsta reaktionen kommer efteråt. Huuh! Elefanterna hade haft diarré. Alldeles lös avföring, amorf, [redacted] onormal, på flera ställen sedan vi passerat. Fjärilar satt på den och sög fuktighet. - Nr 2 sög upp sand och blåste och var extra djävlig.

(Se vidare kommentarer nedan, vid slutet av dagen).

2557 1 Aquila verreauxi ad ad seglar ut från berget till vänster, rakt över bilen. 1 ob lärka. 2 ob småf. 2558/9 landskapet öppnar sig. Vi kommer ut ur den trånga dalen och vi är strax i Omutati. 2559 kl 1305 vi passerar Omutati vattenhål i flodbädden med palmer etc. 2560 stopp helt kort. Hett och stilla Övergiven negerby. 1 Lophoceros monteiri. 1 kretsande Aquila verreauxi till!! Den kretsar lågt något framför oss. 1 ob lärka. 2561 stor flodövergång. Kör sedan över kvartsgrus

och småsten med låg, gles halft förtorkad mopane. 2 my. små obest. fåglar. 8 infödingar: ovahimbas.

2564 fortf. flackt område mellan bergen. 2565 12 kossor. 2566 rel. stor övergiven negerby. 2568 1 drongo. 2 Onychognathus nabouroup. 2 infödingar på avstånd. 1 Lophoceros monteiri my nära. 2570 1 högt krets gam, säkert Torgos. 1 Coracias caudata. Nu sandslätt med mopane. 1 Cinnyris fuscus. Hyphaene längs flodbädden. 2571 kl 1345 lunchstopp. Hett. Vi skulle berätta om [redacted] upplevelsen med elefanterna. Athi började och jag fortsatte. Athi gjorde någon skämtsam anspelning på att Woods irriterat elefanterna, men då blev Visser sur och sade att han ej ville veta av insinuationer mot Woods. Sedan en massa kallprat under dålig stämning om hur ofta elefanter blir beskjutna av Bethlehem Steels legodrängar etc etc. Jag fann [redacted] saken i sin helhet och Vissers reaktion i synnerhet underlig och [redacted], efter uppmaning av Athi, frågade jag därför Brain vad som egentligen hänt. Brain svarade att Vissers bil (vari åkte Visser, hans fru, Woods, och Vissers coloured boy Volmer) hade sett den siste elefanten försvinna bakom en kulle och sedan jagat elefanterna en mile med en fart av 20 miles/timmen. Enligt Story, som satt bredvid Brain under detta samtal, hade "jakten" pågått längre än en mile. Elefanterna hade varit framför Vissers bil hela tiden. Sedan hade de vikit av, vänt (och väl förmodligen återtagit kursen uppför dalen, så som vi såg dem komma). När elefanterna vänt, hade Woods hoppat ut för att få se dem passera på nära håll. Detta enligt Brain och Story.

Efter Vissers beteende nu är jag färdig med den djäveln. Inte att undra på att elefanterna var irriterade när vi mötte dem! Inte att undra på att det dröp om öronen på dem! - Det var nära ögat att vi blev manglade av nr 2, den saken är klar.

(Se vidare kommentarer nedan, vid slutet av dagen).

Som sagt, det var stopp för té kl 1345, mileage 2571. Hett, men platsen var rätt trevlig. 2 Cypsiurus parvus, flera Ptyonoprogne, 1 Aquila verreauxi ad, 1 Aquila rapax, den förre kom rakt över på blott 125 m höjd. Alldeles förvånande vad mycket verreauxi som syns idag!! - Vidare sågs under [redacted] rasten minst 12-15 Cinnyris fuscus, dels i en buskformig, gulrött blommande Acanthacé, där de flög tillsammans med stora gråblå och [redacted] sammetssvarta Xylocopa-humlor och där jag såg 1 fuscus dricka nektar ur två blommor, dels i en Acacia som redan började blomma. Ibland jagade 2 ex varandra ivrigt. - Agapornis hörd. - Hyenaspår sedda.

2571 kl 1435 start. Athi och jag starta som sista bil. 2572 vi korsa flodbädden igen. 1 Aquila verreauxi kretsar över bergstopp men det kan ha varit samma som vid rasten. - En sträcka intet sett. - 1 ob. småf. Torr sandig-grusig [redacted] bush; berg på avstånd på ömse sidor.

2576 korsningen av flodbädden vid Otjiú, platsen för de många granna palmerna (jag har skrivit Hyphaene-palmerna men är nu ej övertygad om att släktnamnet är rätt. Torde kunna avgöras från fotos). Utsökt vacker plats, men hett som f-n. 1 gycklare ad med tjockt svart bakpå vingarna. 1 glidande och "flackt, men högt uppe, ryttlande" Circaëtus pectoralis. 3 Agapornis. 1 Cypsiurus. 5-7 Ptyonoprogne. 8 kreaturskalvar. 7-8 ovahimbas med magra hundar. 2579 stor flat yta med sand och små örter. 2 springbok, varav den ene dock haltar på grund av [redacted] uppsvullen tibiotarsalled på vänster bakben. Åter buskmark. 1+1 Bradornis infuscatus. 1+1 Cinnyris fuscus. Ytterligare 1+1+1+1 Cinnyris fuscus. Alla 6 i my torr sandig bush med mopane som dominerande. 2582-3 oerhört torrt.

2584 kl 1535 fortf oerhört torrt. 1 gycklare ad med brett svart bakpå vingarna. - Plan slätt mellan berg. 1+1 ob småf. 2586 fortf lika torrt, vit fin sand, bush av mopane m m, gles och låg och i regel väl överskådlig. Avsevärd yt-erosion. 2589 efter passage över litet berg åter platt på båda sidor. Berg på avstånd. My torrt, överskådligt till ett avstånd av c

100-200 m på var sida, ibland längre (förut har sikten oftast varit 300-500 m på var sida, med undantag h.o.d). - 2590 1 stor jordekorre. 1 springbok my långt bort på öppet område. 1 Bradornis infuscatus. 1 ob. småf. 1 Dicrocercus hirundineus finfint. (Athi säger att han såg denna art vid Cunene). Ytterl 1+1 Dicrocercus. 3 ob. sparvar helt nära, de lyfte så snabbt att jag inte hann bestämma dem. 1 ob. småf, näst säkert Brad. infuscatus. - 2593 mycket öppen slätt. Ännu 1 Brad. infuscatus trol. sedd.

2594 1 Monticola brevipes. - Nu upp i kuperat område. 1 Buteo rufofuscus augur ad med snövit undersida kretsar lågt över rätt låga kullar till vänster. Därefter länge intet sett. 1+1 ob småf. 2598 bebodd negerby till höger på avstånd. 1 Cinnyris, trol fuscus. 2 bulbuls. 2599 några hyddor till höger på sluttn. med vid utsikt. Ungefär 10 kossor. 2600 några primitiva åkrar. Ej ett liv att se. 2602 flack bush med vit sand. Mopane avsevärt högre än förut, nu 4 - knappt 6 m. Den bil i vilken Bob Brain och Story färdas kör framför oss. Den rör upp mycket sand. 1 infödingsby med primitiva åkrar. 1 negerkvinna med vattenkruka. 1 Lanioturdus, 1 bulbul, 1 kortstjärtad glansstare, 1 Monticola brevipes; 1 blacksmith plover vid vattenhålet. Sliten mark, några kossor.

2604 kl 1640 1 Coracias naevius flög över. 3 kalvar. 1 Lanioturdus my nära. 2605 Plocepasser-bon. Odling. 2606 1 Lamprotornis mevesii. 4 kortstjärtade glansstarar. 2608 Gauko Otavi (Kaoko Otavi). De första baobabträden på sluttningen bakom byn. 2609 vi stannar i byn. Klockan är 1657. Det är betydligt svalare. Litet vind. Manuel, en svart som vi haft till hjälp, avlämnas här. Vi forts kl 1700. 1 gycklare ad ad med tunt svart på vingarnas bakkant. 4 medelstora papegojor flög förbi på håll och fällde i baobabträd. Tyvärr oklart om det var nr 327 el 329 i Roberts. 1 Plocepasser mahali. 1+2+1 Corythaixoides. Några infödingar. 1 kortstjärtad glansstare. 1 tyvärr osäker Polihierax. 1 osäker drongo. 2613 2 Strept. Rester av Quelea-koloni till vänster.

2614 okänt fågelläte, högljutt och melodiskt "hy - hy - hy - hy - hy - hy". Enligt Athi är det Rhinoptilus cinctus, en art som jag är särskilt intresserad av att få se. 1+3 kortstj glansstarar. 4+1 ob småf. Ytterl 2+1+1 ob småf. Flat, torr, överskådlig bush med berg resp. höjder på ömse sidor. 1 Plocepasser, även bon av dito. 2 Lamprotornis mevesii my nära. 1 groundscraper thrush. 1 drongo. 2 Lanioturdus. 2620 by till höger. I träden ng bulbuls och 2 kortstj. glansstarar. Ytterl. 3+2 dito glansstarar. Omkring 100 småf, kanske Queleas. 10+1 nästan säkra Columba phaeonota. Några små Strept, troligen senegalensis. Odlingar. Termitstackar av jätteformat. 1 Cinnyris fuscus. Flera kortstj. glansstarar. Plocepasser-bon.

2624 kl 1742 över branta backar med sikt mot Ohopoho. 1 kortstj glansstare. 1 Rhinopomastus cyanomelas. 2626 eroderad mark till höger. 2627 1+1 kortstj. glansstarar. 1 grey hornbill. 1 Rhinopomastus. 1 Dicrocercus hirundineus. 2 rödnäbbade hornbills, verkade större än de man ser i Transvaal men var absolut inte monteiri. 1 kortstj. glansstare. 1 Francolinus adspersus. 1 Strept capicola. Ytterl 1 dito. Båda på vägen. 2631/2 kreatur. Avbetad mark med träd och bush. Bubalornis-bon flerstädes, men tydligen ganska gamla och hopfallna. 2633 stora flatmarken (vid Ohopoho) med kreatur, hästar, åsnor, getter. 1 ob. hornbill. 2+1 kortstj glansstarar. 1+1 Strept capicola. 1 ob. Strept.

2634/5 kl 1810 ankomst Ohopoho.

Vid Ohopoho på kvällen: ingen kvällspromenad men en hel del obsar från huset. En mängd fågel höll till runt byggnaderna och ute på den flacka gräsmarken. 1 jättetrapp (gom-pou, Otis kori) gick på avstånd. Omkr 8-10 Cape Rooks vistades nedanför huset på sanden, däremot sågs ej en enda Corvus albus. Strept capicola syntes ej på kvällen, men täta skaror av Strept senegalensis; i vissa busktoppar satt 20-30 ex. och totala antalet seneg. var

säkert omkr 100. - Småfinkar (Quelea: se nedan) flög över i flera flockar; nog sågs 400-500 ex inalles. Kortstj.glansstarar allmänna. - En del infödingar vandrade över grässlätten på kvällen, men t o m den stora trappen visade sig relativt orädd, och övr.fåglar brydde sig ej alls om folket. -

På kvällen en hel del prat. Kl 2200-2245 skrev jag med blyerts en rapport till Fitz. Brain lovade att taga den med nästa dag.

Tillägg om elefanterna. Jag har härovan skrivit av originalanteckningarna så gott som utan ändringar. Naturligtvis skrev jag inte just när vi hade elefanterna i m l m skräckinjagande hotställningar framför oss. Då satt vi absolut stilla. Men så fort vi vågade starta och rusa därifrån, skrev jag, fast jag måste erkänna att pennan inte ville följa handen så villigt de första minuterna.

Hela förloppet står så skarpt inristat i minnet, och jag ger här en något utförligare skildring av vad som hände. - Athi är en alldeles utomordentlig fältman, erfaren, trevlig, lugn och händig och utan choser. Och mycket kunnig. Han körde sin landrover själv, och jag satt till vänster om honom. Då såg jag, just när vi i lugn takt rullade utför flodbädden mellan branta sidor, hur de 3 elefanterna kom oss till mötes, och jag såg också hur det "vätskade sig" vid öronen och bogarna åtminstone på den främste, som syntes bäst. När de upptäcktes var de nog c 300 m borta. Jag sade åt Athi att de kom, och han svarade allvarligt: "Nein, das kann nicht richtig sein; hier können wir gar nicht Elefanten begegnen" (reservation för exakt ordval, men my. nära exakt är det). Jag tror också att han lade till att jag måste sett fel och att det måste vara de framförvarande bilarna jag såg. Detta yttrande föreföll mig my. märkligt eftersom elefanterna ju syntes hur bra som helst. En tanke for genom mitt huvud: månne Athi är närsynt eller i varje fall inte ser skarpt på avstånd? Kanske är det så, men jag tror inte jag tänkt på den möjligheten någon annan gång. - Emellertid, elefanterna kom mot oss, utan brådska men ock utan söl. De gick inte i flodbäddens mitt utan litet vid sidan, till höger när man går uppför. De doldes ett slag helt av träd och ojämnheter och var nog osynliga ett par minuter; stannade väl upp ett slag för att äta el dyl.

Hade vi ögonblickligen försökt att vända, så tror jag det hade lyckats. Visserligen var dalen trång, men flodbädden var dock där vi stannade väl ett par tiotal m bred, rätt öppen, och framför oss ett alldeles öppet område några tiotal m. Men vi hade måst köra långt tillbaka, ty vi hade följt dalen rätt länge - säkert ett par km, kanske mera. Alltnog, vi försökte aldrig vända. Vi stannade genast. Athi stannade motorn. Alla fönster drogs upp helt för att elefanterna inte skulle få vädring av oss. Detta på Athis bestämda råd.

Så satt vi där alltså. Athi såg mycket allvarligt på situationen, det sade han tydligt. (Däremot sade han inte förrän efteråt att han bl.a. blivit orolig emedan elefanterna var våta vid öronen. Han hade varit med Lutz Heck vid Etosha Pan-reservatet och därvid lärt sig att elefanter vid irritation avsöndra vätska på detta sätt. Jag hade sett något om denna sekretion vid brunsten och mig tidigare ha sett uttrycket "must" och "must glands" men satte inte detta i förbindelse med vad jag såg nu.)

Athi stod halft ute ur bilen ett litet slag först med kameran redo och tog en bild när den första elefanten visade sig kanske 50-75 m framför oss, bland mopaneträden. Sedan satte han sig in och sade att vi måste sitta absolut orörliga.

Nu var det spännande och det ordentligt ändå. Det var kusligt

att se elefantens beteende. Den kom mot oss, tydligen utan att ha sett oss genast. Men så stannade den tvärt. Nu var den väl c 30 m borta. Vår bil stod på ett vegetationsfritt område något till höger om själva torra flodgruset (räknat i vår färdriktning). Även för ett djur med dåliga ögon måste bilen synts som ett stort [redacted] avstickande föremål mot den ljusa bakgrunden. Elefanten bredde ut öronen, trampade på stället, och jag tycker mig minnas att detta skedde först långsamt och sedan snabbare. Men den gick inte framåt. Istället böjde den frambenen och [redacted] sänkte framkroppen, med öronen starkt utbredda. Och så började den välta sig omväxlande till höger och vänster, inte så starkt förstås att den lade sig på sidan, men mycket starkt var det. Och det kunde injaga skräck i vem som helst. Den liksom gjorde sig extra stor genom dessa rörelser som hela tiden skedde med öronen utbredda.

Äntligen gick elefanten framåt, men ej rakt mot oss utan litet åt sidan, så att den kom att passera kanske 15 m till vänster om bilen. Jag satt orörlig och vet därför inte hur långt den gick eller vad den hade för sig.

Så kom nästa ex. Den stannade c 25 m framför oss, lyfte snabeln men trumpetade inte. Den bredde ut öronen, "trampade", sög upp sand och blåste ut och såg hemsk ut, särskilt när den böjde frambenen och fixerade bilen. Så gick den litet åt sidan, men ve och fasa, den kom tillbaka och upprepade beteendet. Detta ex var avgjort det mest irriterade och det som höll på längst med sina hotrörelser. Jag var faktiskt övertygad om att den skulle anfalla. Särskilt kunde man vänta att det skulle bli farligt om nr 3, som blivit något efter de övriga och var osynlig rätt länge, kom upp medan nr 2 ännu höll på med sina konster. Men äntligen äntligen gick nr 2 sakta åt sidan och följde samma kosa som nr 1. (Jag har ett minne av att en av dessa till att börja med höll kurs rakt på bilen något tiotal meter eller så, för att först därefter vika av. Antagligen var det väl nr 2 som gjorde så).

När nr 2 kommit jämnsides med bilen var nr 3 ännu inte synlig. Men snart kom den fram på samma ställe som de föregående. Den stannade, svängde med snabel och öron och trampade på stället men var inte lika påfrestande som [redacted] de andra utan fortsatte relativt snart. När den var jämnsides med bilen eller kanske något snett bakom på min sida, startade Athi blixtsnabbt motorn, slängde in ettan, och iväg rusade vi. Jag [redacted] vred mig hastigt om och såg elefanterna, en av dem alldeles intill bilen. Den vände sig förstås för att se vad som var på färde. Men sedan såg vi dem inte mera.

Jag började skriva dagbok men fann att handen darrade, och det gick dåligt att skriva ett par minuter. Nu började Athi tala. Han sade att han aldrig i sitt liv varit så rädd, inte ens den gången en av honom skadskjuten leopard anfallåt honom och bitit honom i armen. Han sade också en annan sak, som jag ju kan anförtro dagboken: "Du hast gute Nerven, Mann". Han påstod att folk i sådant läge som vi ofta inte står ut utan springer ut, med ödesdiger påföljd.

Vi pratade nu en del om vad som hänt, medan vi körde vidare. Som ovan sagts var vi sista bil i en serie på fyra. [redacted] Främst körde Visser, och i hans bil [redacted] åkte hans fru samt Woods och Volmer. Sedan kom Kochs med Saul. Därefter Brain och Story. Och sist Athi och jag. Under sådana omständigheter väntar man ju knappt att se så extra mycket vilt helt intill bilen. Avståndet mellan bilarna varierade mycket, var väl kanske 1-2-3-4 km i regel. Ibland torde Vissers legat betydligt längre före nästa bil.

Innan [redacted] vi kom ifatt de andra vid [redacted] lunchrasten hade ingen av oss överhuvudtaget haft möjlighet att tala med de andra. De var ju framför oss hela tiden, och vi såg inte bilarna förrän de hade stannat. Eftersom Athi, när han började berätta om

äventyret, gjorde en anspelning om Woods' beteende kontra elefanterna, måste Athi uppenbarligen, [redacted] efter ankomsten till lunchplatsen men innan han började sin redogörelse, ha bytt åtminstone några ord med Woods och fått höra något om vad [redacted] Visser och Woods gjort. Själv hade jag under Athis redogörelse inte bytt ett ord med de andra om detta. Jag hade m.a.o. inte en aning om vilken kontakt de tidigare bilarna haft med elefanterna.

Vissers beteende visade ju tydligt vilket ont samvete han hade. Hellre än att erkänna vad som hänt blev han tvärförbannad och avbröt hela redogörelsen. -

Första bilen hade alltså oroat elefanterna starkt och helt enkelt förföljt dem. Athi sade att enligt Lutz Heck var det alldeles särskilt olämpligt att företaga sig något som "sårade elefanternas värdighet", t ex att avsiktligt skrämma dem eller dylikt.

Bilen närmast efter Visser, alltså herrskapet Koch, hade överhuvudtaget inte sett elefanterna. De sade att på ett ställe hade det legat ett litet berg i eller intill flodbädden, och de misstänkte att elefanterna gått på ena sidan av denna medan Koch körde åt motsatt håll på andra sidan bergsknallen.

Brain och Story hade sett elefanterna. "Much too close for my liking", sade Story. Elefanterna hade trol. ej sett dem.

Woods är en hygglig prick, trots sitt grammatikaliska tal, men Visser är rätt mycket av en uppkomling. Jag forskade inte närmare i alla detaljer, men antagligen har Visser helt enkelt skrutit för Brain och Story om hur han hanterat elefanterna. Eller också hade Woods berättat för dem vad som hänt.

Alltnog. Den här historien fick en del konsekvenser. Athi som ju är den mest erfarne på storvilt blev synnerligen upprörd över Vissers beteende. Athi brukar inte begagna hårda ord, men denna gången var han så arg att han fräste glosor som "Dreckschwein" och dylikt var gång han talade om Visser. Och följande dag, i Ohopoho, sände Athi ett telegram till sin fru vari han redogjorde för Vissers beteende. Platschefen [redacted] i Ohopoho (jag vet inte hans namn, det lät som "Mr. Hugo") avsände telegrammet och fick alltså veta det viktigaste. Jag tror inte att Visser i framtiden får tillstånd att beträda Kaokoveld.

23 aug. Athi, Brain och Story gick upp redan före kl. 6. De och jag hade sovit på våra stretchers utanför huset liksom sist. Nu skulle de resa tillbaka. Jag gick upp 0630 och sade adjö. Det är verkligen skada att de far tillbaka. Alla tre är ovanligt prima folk. - Det har emellertid varit klart länge att Brain och Story ej skulle följa med till Angola. Och Athi, som egentligen gärna velat vara ute längre, gör nog klokt att fara tillbaka efter de skador han ådrog sig i fallet vid Cunene. Det kunde lätt slutat illa, det.

Sedan de rest, låg jag vaken och tittade på fågellivet. Det mest förvånande var det stora antalet Lamprotornis mevesii. Ett tu tre kom i snabb följd 8+4+5+2+5+1+1+11+2+1+2 = 42 ex ner och satte sig i en buske alldeles rakt nedanför mig. Några få kortstj glansstarar kom också ner. Alla flög ner till marken bakom en stenmur (dock ej alla samtidigt), men snart flög de åter upp i ett par buskar och flög sedan bort i småflockar mot öster längs kanten av det öppna området. Aldrig i mitt liv har jag sett ens tillnärmelsevis så många mevesii. Dess läte är nasalt, rätt gnällande eller något skrälligt, ej vackert "tjrrr" med ä-vokal: "tjrrrä". - Dessa starar kom medan det ännu var grådager. Solen gick upp snart därefter, men det stod moln i öster och blev ej solsken förrän senare.

Flera hundra Queleas syntes också på morgonen, och bulbuls och pärlhöns, Cape Rooks, samt några Strept capicola. Kl 0945 räknade jag fågeln som vistades alldeles nedanför huset, ett par hundra m.ut på gräsytan. Här satt i buskar eller på marken 193 duvor, varav c 10 capicola och resten senegalensis; vidare 2 Coracias caudata (i buske tillsammans med massor av duvor), och på marken sprang över 87 pärlhöns. Dessutom såg jag 3 Cape Rooks. Därtill kortstjärtade glansstarar och bulbuls och Queleas. Fåglarna i buskarna bakom huset räknades icke.

Jag skrev ut ett telegram till brudparet Lennart Wingstrand - Ingrid Kallenberg: Brudparet Wingstrand Hoegetomt Axvall Sweden All best wishes Gustaf. De gifter sig den 25 aug, men det är bäst att sända telegrammet redan idag; annars kommer det kanske inte i tid. - Chefen på platsen - hans namn lät som "Mr. Hugo" men kanske stavas det helt annorlunda - sade att telegrammet kunde sändas kl 1100 idag. -

Denna morgon bar jag in alla mina grejor i förvaringsrummet i östligaste byggnaden och satte mig före att ej samla eller observera mycket förrän jag fått anteckningar och rör och övrig utrustning i ordning ordentligt. - Jag satt alltså på f.m.i förvaringsrummet och skrev och ordnade insekter etc. [redacted] Den snälle "Mr. Hugo" ställde in ett bord och en stol till mig, vilket var högst välkommet. Jag gick ut på gårdsplanen bara ett par ggr på f.m, och helt kort. Utbyte: utöver det ovan sagda nu också inalles 20-22 Cape Rooks, varav några med underliga gurglande läten och låga, vibrerande vingslag, andra ensamma eller några tillsammans på marken eller i busktoppar. Queleas: säkert uppåt 2000 ex nu. Inblandat bland dem rätt mycket Amadina erythrocephala, hannar och honor; vidare ett par Passer (motitensis och/eller diffusus), ett par vävare i oansenlig dräkt, och troligen någon annan art (Vidua eller dylikt i vinterdräkt?) Dessutom 2 pearlbreasted swallows på ståltrådsstaketet och flygande över husen. De var en väkkommen nyhet för mig. Jag har [redacted] sett arten upprepade gånger tidigare men ej i Kaokoveld eller S.W.Afr. överhuvudtaget. Deras läte var ett kort "triit" eller dylikt, med tydlig klangfärg av svala. - 1 Monticola brevipes helt nära; satt i buske och på bensindunk helt inpå huset. 1 Dicrocercus hirundineus. 2 drongos, duvor, och kortstjärtade glansstarar sedda, men ej rovfågel trots letande. - Även sågs 2 - 3 Oena capensis, och på marken invid buskarna där duvorna satt sågs 1 groundscraper thrush. -

Dagen blev varm med en ganska otrevlig varm vind. Jag var ofta ute och tittade på fågellivet på gårdsplanen och runt husen och såg ibland Queleorna även flera små grå,. ovanligt ljusa

Eftermiddagen c 1400-1630 gick jag och samlade på dolomiten blott ng hundra m snett bakom husen. Varmt, my disigt, men nu nästan vindstilla. Fick en del trevligheter bl a Eurychore, vivlar, diverse skinnbaggar, 1 vacker carabid etc; även 1 myriapod med ovanligt många benpar, 1 liten landsnäcka, 1 solpugid.

Fågel: Onychognathus nabouroup rätt många. Sylvietta rufescens 2 ex. De 2 pearl-breasted swallows kvar. 1 tornfalk (icke rupicoloides) flög över. Kortstjärtade glansstarar, bulbuls, duvor varav senegalensis utgjorde stor majoritet men flera capicola också sedda. Queleas etc som förut. Inga kretsande storfåglar. -

På e m kom Marshall, vilket ej tilltalade mig eftersom han antagligen ville till Ondonga snart och Koch därför, som just uttryckt en önskan att stanna i Ohopoho, kan väntas ändra sina planer för tusende gången. Koch vill extra gärna fara med Marshall, och det är verkligen en trevlig och bra prick, typisk amerikan men av den bättre sorten. -

På kvällen gick jag ut helt kort för att samla några Strept capicola, men det misslyckades. De hade flugit bort. Tydligen ha de ej nattplats här där de suttit hela dagen. 3 Stephanibyx coronatus kom alldeles över, helt lågt. Kortstj glansstarar. x)

På kvällen diverse snack, delvis rätt intressant, om olika europeiska nationers vanor etc. Visser har i vissa stycken rätt klar uppfattning, i andra däremot är han mycket bestämd - och har alldeles felaktiga åsikter.

Eftersom Saul flyttat in min stretcher i förvaringsrummet sov jag, med Mr. Hugos vänliga tillstånd, där på natten, särskilt som Marshall ockuperat sovplatsen på terrassen.

24 aug. upp före solen och ut. Jag samlade före frukosten 3 Strept capicola, detta för att se om Macdonalds ras "onguati", som jag sett i manuskriptet till hans [redacted] arbete över Kaokovelds fåglar, verkligen är valid. Om jag minns rätt beskrev han rasen "onguati" på en enda individ. - [redacted] Senare, efter frukosten, samlade jag också 2 Lamprotornis mevesii, 1 kortstj glansstare och 2 Dierocercus hirundineus.

På morgonen före solen kom mycket Lamprotornis mevesii ner på marken vid stora vind- och motorpumpen; dessa ex var rätt försiktiga och flög undan för undan bort i östlig eller ostnordostlig riktning. Jag kom ej till skott på en enda då. - Det befanns emellertid att enstaka ex var kvar i området runt husen, och som sagt fick jag 2 ex senare. Den första satte sig i en buske 25 m bort. Jag sköt den. Den andra kom till vattnet på gårdsplanen (vattnet droppar från en kran) och drack där tillsammans med en massa Strept senegalensis och Queleas, när jag sköt den.

Morgonpromenaden före och efter frukost gav f ö följande. Tidigt, före soluppgången, kom många flockar av Queleas förbi mot ENE och E, längs norra kanten av den skarpt avgränsade flata yta vid vilken Ohopoho ligger. De flesta flockar var små (50-100 ex, ibland blott 25), men ett par flockar var på c 500 och en på minst 2000 ex. En del Queleas kvar vid husen. - Inga duvor var synliga tidigt på morgonen, men snart syntes spridda capicola varav jag samlade 3, och efter frukost massvis med senegalensis i buskarna runt husen, även kommande för att dricka vid vattenkranen vid husen. - Lanioturdus torquatus 3 ex i mopaneträd vid östligaste huset (plåtskjulet, jag tror det är en "native shop"). Helt nära voro de. Passer griseus också sedd i flera ex här i träden. Red-eyed bulbuls allmänna. Lamprotornis

x) På kvällen i skymningen kom 2 stora flockar Lampr. mevesii på resp c 15 och 18 ex från öster och fällde bakom husen men fortsatte strax.

mevesii se ovan. Kortstj.glansstaren är uppenbart Lamprocolius nitens bispecularis. Först sågs ej så många, men efter frukost säkert 200 ex i träden runt huset. Några få Creatophora också sedda. Onychognathus nabouroup rätt många. Alla staraterna, incl. enst. ex. av mevesii, höll ihop. Inte alla arter i en flock, men arterna blandade sig gärna med varandra.
Lilla canary-arten sedd i flera ex.
Pärlhöns: stora flocken kom från väster ut på det öppna omr tidigt på morg. Den innehöll 146 ex - en god flock!
Cape Rook: flera ex ss igår.
Drongo: ett par ex.
Ardea melanocephala: 2 ex flög mot ENE på morgonen.
Poicephalus rüppellii: 1 ex fällde i trädtopp på nära håll på morg. Ny art för mig. Det var uppenbart en juv, helt klippgrå och utan gult, men med skarpt blå övergump.
Coracias caudata: 2 ex sedda liksom igår. De satt i samma buskar som användes av massor av Strept senegalensis nedanför husen. -

Jag gick ensam en runda kl c 11-12 i kanten av den flata ytan öster och nordost om husen. Fågelutbyte rätt trevligt:

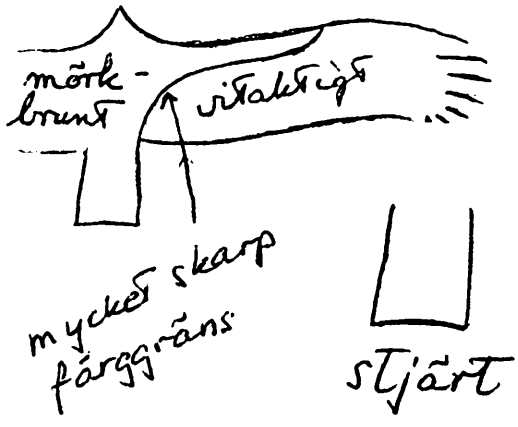
De kortstj.glansstararna som satt i träden bakom husen räknades; det var 320 ex!! Däri inräknat nabouroup, men över 90 o/o var nitens.

2 yellowbilled hornbills.

5 redfaced colies.

2 Melierax gabar kom över med korta mellanrum, helt lågt. Den första bar byte, trol Quelea eller dyl.

1 utsökt Circaëtus cinereus kom över. Färg karakteristisk, se skiss här: Obs: när stjärten var hopslagen, var den faktiskt litet urringad, såsom hos en brun glada ungefär. Se skiss här. - Jag känner arten mycket väl från Krugerparken och har sett alldeles samma sak på stjärten förut, flera gånger.

Passer griseus över 15 ex. De studerades noga.

1 utsökt, ljus hanne av Passer motitensis också sedd till min glädje. Den var ej i sällskap med Passer griseus.

Hirundo dimidiata: de 2 ex som setts förut voro synliga även nu hela f m. På morgonen när jag kom ut satt de tillsammans på ståltrådsstängslet utanför huset, och jag var starkt betänkt på att samla in dem men nändes inte.

På e m gick jag en liten tur igen och samlade och tittade. Av fågel:

2 härfåglar, Upupa africana. De kom mellan träden, och 1 ex fällde på låg termithög, det andra därintill. De gick och plockade på marken. Det ena ex syntes alldeles öppet, det reste och sänkte hjässkammen. Jag ville gärna samla in dem, men de var alltför skygga.

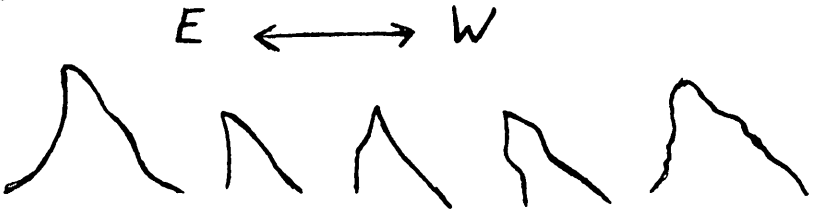
Jag såg 1 drongo flyga ner till marken och taga byte, en stor och tydligen motsträvig insekt. Innan den hunnit döda bytet, kom en kortstj glansstare och fällde precis bredvid; drongon flög undan ett par meter, och glansstaren tog hand om bytet. - Anteckningar från denna [redacted] eftermiddagstur ej fullständiga.

25 aug. Arbete i Ohopoho på f m. - Först omkr kl 1430 startade vi mot Ondonga, mileage vid starten 7291. Koch ville lära sin fru köra bil och ville därför att jag skulle sitta bak i bilen med Saul. Jag gjorde så men beslöt att det ej skulle bli långvarigt. Det blev det inte heller.

När jag satt bak i bilen sågs förstås så gott som intet. Man har mycket dåliga möjligheter att följa vad som händer. Jag såg bl a 1+2 Lanioturdus, några Strept.capicola, Corythaixoides,

yellowbilled hornbill, 2 finch larks, 1 gycklare, 1+1 struts, 1+1 zebras, 1+1 steenbok. Elefantspår. Ett vattenhål i täml. tät mopane(?)-skog i bruten terräng; här mycket fågel, bl a massor av kortstj.glansstarar. Plocepasser och Dicrocercus sedda, även några mesar och ob. småf, 1 Lamprotornis mevesii. Myrm.form. Senare ännu ett vattenhål, med mängder av elefantben. Oerhört med elefantspår; enligt uppgift av "Mr. Hugo" drack här 300 elefanter. Terrängen härintill delvis bränd, bl a just där spåret gick. Brännskador dock måttliga. Koch ville slå läger här på denna "wonderful spot", mitt på ett sotigt och öppet område fullproppat med elefantspår. Mot detta opponerade sig dock både fru Koch och Saul, varför jag inte behövde säga något. Vi fortsatte alltså. Jag satt åter framme från starten från detta vattenhål eller i dess närhet.(Se brev till Inga av 30 aug.).

Mile 7325 kl omkr 1630. Start igen. Jag flyttar fram. 1 drongo. 1+2 ob småf. 1 yellowbilled hornbill. Flat mopane, höjd 2-5 m; därtill gräs. Ofta låga buskar plus gräs. Massor av termithögar, som i regel lutade lätt mot öster enligt skiss här.

1 ob.lärka. 1 svartbukad trapp med gråvitt i vingarna enligt skiss härinvid. Det var Lophotis (jag misstänkte först Lissotis, men det var felaktigt). Absolut inte white-quilled korhaan!

Sedan jag flyttade fram har jag inte sett någon gräsbrand, ej heller ha vi kört genom brända områden sedan dess. - 1 drongo. - Marktyp: ej på något vis nämnvärt sandig, men ofta små - medelstora skarpa stenar. Dolomit. Mycket flackt. -

10-12 Plocepasser-bon mot N. 1 Tchagra sp. 1 Plocepasser sedd. Omkr 8-10 white babblers helt nära.

Mile 7330. Trädet vars bark spricker i små rutor växer här. Det heter

1 ob.fågel, trol.en spett. 1+1 ob småf. 2 Plocepasser. 5-6 Plocepasser-bon mot N. 1 drongo. 7332 vegetation som förut. Flackt. Ej stenar. 1 stor röd lärka. 1+1 drongo. 7334 vegetation som förut. Träden och buskarna mest, men ej bara, mopane. Här är mopanen i regel ej grön utan brunröd, tidigare idag har den sträckvis varit grön. - 1 ob.småf. 1 kortstj glansstare.

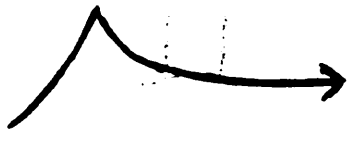
Mile 7335 nu my.öppnare, och en höjdrygg framför oss till vänster. 2 drongos. 3 Dicrocercus hirundineus. 1 ob.småf. 7336 efter det öppna området nu åter tät, relativt snärjig mopane m m, 4-6-7 m hög. 4 yellowbilled hornbills. 1 Strept. capicola. 1 kortstj.glansstare och 3 bulbuls. - Åter öppnare, men högt gräs. 1 drongo. 1+1+1+1 ob.lärkor. 7339 gräs kortare. Relativt öppet. Termithögarna lägre, blekt rödgula, ej vita som i dolomiten. 3 Myrm.form. tillsammans. Åter 1 svartbukad trapp ss ovan, på 3 m avstånd, absolut Lophotis. 1+1 drongo. Flock på c 12 småfåglar, snarast mesliknande. 2 ob.småf. Ännu 1 Lophotis på-"vägen". 1 kortstj glansstare. 1 liten röd lärka i gräs.

7340 sand ljust och täml blekt rödgul, från 7341 grågul. 1 ob.lärka. Ytterl 1+1 ob lärka. 2 Granatina granatina.

7342 stopp för kafferast. Ej ett liv utom ett okänt småfågelläte. Rastade c 20 minuter, forts.sedan. 1 Elanus coeruleus alldeles inpå, flyg.och sitt. - Litet sten just här, annars åter fritt från sten. Flackt. 1+1 ob lärka. 1 ob.hornbill. 1 Strept capicola. Relativt öppet, överskådligt. 1 grå lärka. 2 bon av Bubalornis albirostris i ovanligt högt träd. 1 ob.lärka. 1 Myrm. form. 1 Strept.capicola. 1 yellowbilled hornbill. 1+1 Plocepasser mahali. 2 kortstj.glansstarar. 2 Myrm.form. Flock

på 8 ob. småf. 1 ob. röd lärka.
7345 plan grässlätt med brungrön mopane, sällan yviga, och sällan över 5-6 m i höjd. 3 ob. småf. 1 drongo. 1 Lophotis ss ovan. 1 drongo och trol 2 till. 1 Strept. capicola lyfter från vägen ss de föreg. 1 Pterocles, art oviss. 1 Strept. capicola. 7347 litet torrt vattenhål med my. elefantspår och -spillning, men ej färsk. 1 Strept. capicola. 7 stäpphöns, tydligen den kvällsflygande, eller burchellii?? - Landskapet erinrar mycket om vissa områden mellan Punda Maria och Pafuri i norra Krugerparken (de platta områdena där med mopane och gräs). 7348 tillfälligt tätare men strax öppet igen. 1 Strept. capicola. 1 lärka. 2 ob. hornbills. 1 ground-squirrel. 1+1 drongo. 1+1 Strept. capicola. 1+1+1 ob. lärka. 1+1+1 drongos nära varandra.
7350 stopp för nattkvarter. Rätt hygglig plats, landskap ss förut. Ej alltför högt gräs. Inga färska elefantspår. Hoppas att de djäklarna håller sig undan. - Vi ankom lägerplatsen kl c 1830.
Trevlig kväll vid elden. Mycket snack. - Lugn natt. Ett djurskri (hyena??) på långt håll.

26 aug. Jag var vaken från 0500, men knappt ett läte hördes på morgonen. Från omkr. kl 0640 och framåt hördes samma nattskärra som tidigare vid Cunene etc. Jag steg upp 0645. Frukost. Inte ett liv utom 1 Strept. capicola. Kl 0745 och 0750 kom 10 capicola snabbt över med kurs mot ESE ungefär.
Start mileage 7350 kl 0810. Kylig fin morgon. Flackt. Elefantspår i massvis på vägen, men de är my gamla, sattes medan marken var våt och kvarstår därför ss stora gropar. Det går alltså långsamt framåt. Black-crowned tchagra hörd; det my långsamma, tydliga och liksom påträngande "ta - taa - tiii - taa-taa tyti - tiii - taa - taa". 2 Strept. capicola flyga mot ESE. 1 capicola mot W. - Alla de sträckor som på sommaren (regntiden) bli våta och mjuka är i ett jämmerligt skick, formligen fulla av elefantspår ss ovan sagts. 1 ob. fågel, ev drongo. 1 ob. fågel, ev tchagra. 1 ob. rovfågel långt borta. 7352 tätare vegetation. Gråvit sand och litet dolomit. 1+1 Strept capicola.
1 Lophotis ss ovan, gör egendomligt flygspel: stiger brant uppåt, vid högsta punkten på banan my skarpt markerad topp, sjunker sedan nedåt, först brant, sedan my flackare. Se skiss här.

Strax åter öppnare landskap. 8 vita helmet shrikes. Täml. kort gräs och täml. gles mopane utan mycket blad. - Stora termithögar. - 1 kortstj. glansstare. 1 ob. hornbill. 4 ob. småf. 7354 korsar torr pan med kort gräs; här 1 schabrakschakal. Ett plåtskjul i kanten! 7354 strax därefter en mycket större flack gräsyta. I trädtopp i kanten 2 Melierax musicus ad. 6 springbok på avstånd, grant. 2 hornbills, näst. säkert redbilled. Över 4 ob. småf. Omkr. 4 white babblers. 1+1 drongo. 2 ob. hornbills.
7355 för över 1 mile ett färskt lejonspår längs vägen. 1 Lophotis. 3 natives på vägen; de ha med sig åsnor och levande höns. 7358 lejonspåret fortfarande längs vägen. 1 ob. småf. 1 drongo. - Alla vid regn dyiga ställen är fullproppade med elefantspår. Plocepasser plus bon. 1 Rhinopomastus. 1 duiker, trol steenbok. 7359 plåtskjul. 7360 täml. my. elefantspillning, men ej helt färsk. 3 Bubalornis albirostris-bon i högt träd. 7361 ljusgul sand, djupare än förut. 1 Eurocephalus. 1 yellowbilled hornbill nära. 1 Plocepasser. 6 kudu-kor nära. 7362 1 steenbok, ljust gulröd, med korta parallella horn stående upp som [redacted] två blyertspennor. Se skiss.

3 Granatina granatina. 1 ob. småf. 1 ob. lärka.
10 ob. småf, nästan säkert Sporopipes! OBS: ej sedd tidigare här! 1 drongo. 7 bergfasta Sporopipes. 7363/4 vitröd [redacted] till vitgul sand; kort men tätt gult gräs, mopanebush plus blommande Albizzia plus små palmer utan stam. Väldiga termithögar. - 2 kortstj. glansstarar.

1+1+1+1 Strept capicola. 1+1 Oena capensis. 1 canary. 15 Sporopipes. 1 kudu ko my. nära. 7366 1 Strept. capicola. Några Sporopipes. Några ob. småf. Termithögar av samma typ som i norra liga Krugerparken. 1 Oena capensis. 1 Strept. capicola. 1+3 ob småf. 3 Pterocles sp. 1 lärka. 1+1 Cinnyris, trol fuscus. 1+1+3 Pterocles sp.

7367 landskapet växlar plötsligt karaktär. Byar, gräs, och låg bush, odlingar, palmer, Ficus. 8 Pterocles. 1+4 Strept. capicola. 1 drongo. 1 Corvus albus. 1 Stephanibyx. 1 Ardea melanocephala. Rikligt med väldiga termithögar. 3 Corvus albus. 1+1 Strept capicola. 1 kortstj. glansstare. Massor med kraaler och boskap, och små och stora palmer. 1 Creatophora. 6 Strept. capicola. 1 osäker grey hornbill. 1 Cypsiurus parvus. 1 Strept capicola till.

7371 vägvisare anger: Ohopoho 82 miles, Ondangua (d v s Ondonga) till höger, 90 miles. Missionsstationen i närheten häranges heta Okuaruđi (obs stavn.!). - 2+2 Corvus albus. Omkr 7 Strept. capicola. Ytterl 1+1 capicola. 1+1 osäkra Passer griseus. 2 kortstj. glansstarar. 3 Stephanibyx. 1+1 blacksmith plovers. 3 Bucorvus (ground hornbills) helt oväntat på ytterst kortvuxen gräsmatta med palmer i bakgrunden. Ytterl 2+1 blacksmith plovers. 2+1 Strept. capicola. Massor av kor! 1 Corvus albus. 1+1+3+c 20 ob. småf. 2 kortstj. glansstarar. 1 Stephanibyx. 2+1+7+1+2+1+1+1+2+2+2 ob. småf. 1 Strept. senegalensis. 1+1 drongo. 1 Oena capensis.

Okuaruđi

7375 1+10 ob. småf. 1 grey hornbill. Vi komma in i täml tät men låg mopane-bush, troligen avsevärt kulturpåverkad. 1 Stephanibyx. 4 kortstj. glansstarar. 1 ob. småf. 1 drongo. 3 Lamprotornis mevesii. 7378/9 2 colies, ej cape coly. 7379 torr pan till vänster. Häröver c 11-12 Cypsiurus parvus. Flera Strept. capicola och ett par obest Strept.

Vi gör kafferast. 3 blacksmith plovers. 1 Circaëtus på långt håll. 1 gycklare [redacted] ad med mycket smalt svart i vingens bakkant. 1+2 kortstj. glansstarar, uppenbart nitens. Minst 2 drongos. 2 sekreterarfåglar på torr pan med gräs. 2 gycklare ad med smalt svart i vingens bakkant kretsa i sällskap; en av dessa kan vara densamma som nyss nämndes. Därtill 1 gycklare ad med brett svart. 1 örn, ev Aquila rapax juv, men osäker. 2 hamerkops vilande på trädgrenar (de ligga på grenarna; det ser my. egendomligt ut men jag har sett det förut nära Pretoria bl a). 1 blacksmith plover. 5 quail finches (vaktelfinkar, Ortygospiza). -

Vi forts. Här på rastplatsen byar och odlingar och huggen mopane. Vi färdas nu genom plan mark m. my. kort gräs och småträd samt buskar av mopane. My. överskådligt. 7380 intet sett. 7381 öppnare. 2 Stephanibyx. 20 osäkra quail finches. 2+1 drongos. 1 Stephanibyx. 1 Strept. - Vida torra pans med gräs flerstädes. Här kreatur samt 1 blacksmith. 1 Strept capicola. 7383 litet vatten kvar i pan, men här intet [redacted] utom 1 Strept. - 1 Coracias caudata. 2 Strept. capicola. 1 kortstj. glansstare. 7384 lågt gräs plus små buskar plus palmer. 30 Creatophora och några kortstj. glansstarar i flock. 3 blacksmith plovers. 2 Cypsiurus parvus. Mängder av kor och åsnor och termitstackar och kraaler. 2 Corvus, säkert albus.

7385 1 ob rovfågel. spridda baobabträd. 2 blacksmith plovers. 1 Bubulcus vid kor. 1 Prinia. 4-5 Cypsiurus vid palmer. Ytterl 3 Cypsiurus. 1 Ardea melanocephala på termithög. 2 Strept. 4 Stephanibyx. 1 blacksmith. 1 gycklare juv. 1 undertill helt vit Circaëtus. 2+1 ob småf. 2 blacksmith. 7-8 Eremopterix (vert). 1 osäker Sporopipes. 1 Strept senegalensis. 75 ob småf, kanske Quelleas, men my osäkert.

7390 1 Oena capensis. 1 Ardea melanocephala juv i torr liten pan. 1 gycklare juv. 2 Corvus albus. - Mindre felkörning. - 2+flera Strept senegalensis. 1+1+2 ob. småf. 2+2+1 kortstj. glansstarar. 1 Strept senegalensis. 1 Coracias caudata. 1 Oena capensis. 4 ob. småf.

7395 samma öppna landskap fortsätter. 1 Strept. senegalensis. 1 drongo. Här ej kraaler. 2 Stephanibyx. 1+1+1 ob. småf.
7396 låg mopanebush, ej särskilt tät; helt få större mopaneträd. Pan med en aning vatten (dy). 1 Coracias caudata. 1 drongo. 1 Ardea melanocephala. 30 ob småf. Några ob lärkor. 1 obest örn.
7399 2 gycklare ad. 4 Dicrocercus. Några ob småf. Kraaler.
7400 mopanepark. 1 ob. småf. 7401 stora kraaler till höger.- Mopaneskog helt nedhuggen i brösthöjd. 1 Strept capicola. 7402 några palmer i mopanelund. Här 2 Cypsiurus. Enformig, ställvis uthuggen mopaneskog plus -bush. 7404 stora torra pans, kraaler. Skogen mestadels borta, resp huggen i brösthöjd. Odlingar. 1 Strept capicola. 1 nästan säker Lamprotornis mevesii. 1 Strept capicola.
7405 åter stora ytor med låg mopane. 1 drongo. 2 osäkra Lampr. mevesii. Högre mopane. 1 Dicrocercus hirundineus. Gräs, torra pans, palmer, mopane. 100 osäkra Queleas vid gyttjehål. 7407 en Ficus. 1 drongo. 1 gycklare med (d v s i övergångsdräkt) my. lågt. 7408 vi korsar my. stor [redacted] torr pan med gräs ss föreg. 1 Cisticola. 7 Cypsiurus vid palmer i kanten. 1 ob. hornbill. Plocepasser-bon.
7410 nya torra pans med gräs. 2-3 Cypsiurus vid palmer. [redacted] Väldiga ytor med torra pans samt med gräs och delvis lös sand. Omkr 20 ob. lärkor. 1 Falco tinnunculus subsp (icke rupicoloides). 1 gycklare adad med tunt [redacted] mörkt baktill på vingen. 7413 4 Cypsiurus vid palmer. 1 Oena capensis flög över. Enstaka Ficus. 1 Coracias caudata. 2 lärkor. 7414 låg mopanebush på vit eller skär-vit sand.
7415 hela tiden oändligt platt. Gräs. Palmer mot horisonten. 1+1 Corvus, uppenbart albus. 1 Corvus albus. 1 Cypsiurus. 1 Cisticola. 2 ob. småf. 2 Cypsiurus plus 2 till. 7+5+8 lärkor. Ytterl c 6 lärkor. 1 gycklare med.
7420 15 ob lärkor. - Nästan inga träd förutom palmer. Mopane ej på länge nu. Mängder av stora termithögar. Torra pans. Marken ofta plöjd runt palmer och termithögar. 2+3 Cypsiurus. 1+2+1 ob lärkor. [redacted]
7423 kl 1330 Elim Mission Station. Sandigt som f-n. Här kort stopp. 1 Coracias naevius mosambicus här, rätt oväntat. Massor av palmer. Vi gjorde rast för mat, varvid Vissers hann ikapp oss (tyvärr). Han förstör ju[redacted] automatiskt den trevliga stämningen. - Under rasten 2 Cypsiurus och 1 helsvart tornsvala, övergumpens färg dock oklar.
Efter c 1 timme fortsatte vi.
7425 nästan intet. 1 ob. lärka. 1 ob. sångare. 1 falk, nästan säkert rupicoloides. 1 white-quilled korhaan hanne på termithög.
7430 3 så gott som säkra Cape Rooks i skuggan av palm. 1 Cypsiurus. Nästan intet att se i eftermiddagshettan. 1+1 ob småf. 2 Corvus sp.
7435 1 blue waxbill! 2 Strept capicola. 1 gycklare ad på marken 30 m från oss, lyfte ej; plockade på byte! 1 Strept. capicola. 7437 gräsmattor och nött mark och träd och buskar av mopane. För tillfället inga palmer. Länge sedan vi såg mopane förra gången. [redacted] 1 Upupa africana.
7440 fortf mopane, vissa my grova träd, rödgula löv. Det hela erinrar om en skånsk bokskog på hösten. Stort område. Flera (c 7-8) Lamprotornis australis i skogen. Stora (kraaler och) uthuggningar och odlingar. 1 Strept capicola. Parkskogen forts. Ännu 1 capicola. Minst 7 Corvus albus. Omkr 12-14 Strept, varav många capicola och några senegalensis. 4 Lamprotornis australis. 1+15 Strept, trol. mest eller bara capicola.
7445 2+2 ob småf. Flera små svarta jägare med båge och pilar. Fortf. mopanepark. Fågelliv my. fattigt. 1 ob. småf. 7448/9 fortf. mopaneskog, delvis grov. Hett som fan. 1 Strept capicola. 1 ob. småf. hörd. 6 Pterocles sp. 1 ob. nectariniid. Plocepasser-bon. 2 ob. småf.
7450 skogen röjd och uthuggen. Odlingar. Snart åter park och

skog. Vägarbete sedan några km. 2 Strept capicola. Ytterl 1+3 dito. 2 Plocepasser plus bon. 7453 skogen mest uthuggen. Odlingar. 1 Tchagra. 3+3 ob. småf. 1 grey hornbill och 2 Cape Rooks alldeles inpå. 15 ob. småf.

7455 1 drongo. 1+1 Strept capicola. 1+2+2+1+1+5+1+ +1+1+3 ob småf. 1 Strept. senegalensis. 1 Strept. 7457 snövit eller nästan snövit sand. Ej skog nu, utan sliten betesmark med låg mopanebush och enstaka träd. Kraaler. 1 Cape Rook. 1 Oena capensis. 7459 Ondanguas (Ondongas) utkanter. Dj-a hål. Visser och Marshall väntar under träd. Vi stannar. Kort samtal. Vår fripassagerare lämnar oss (en negress som vi tog upp för ett par timmar sedan). - 3+3 Oena capensis flyga norrut. - Efter dessbättre kort rast far vi ut på vägen mot Otjikango (Oshikango) och Angola, alltså norrut ungefär. Avstånd till Otjikango anges vara 42 miles.

3 Cape Rooks. 3 ob. småf. 1+1 kortstj glansstare. 1+1+1 Strept capicola.

7465 kl 1710 vi stannar för dagen. Mycket trötta efter urusla vägar nästan hela dagen. Vissers på samma nattplats. Lagom avstånd från det hemska Ondonga. Trevlig vegetation av stora träd och mopane- m fl buskar på gräsmark runt liten, nu torr pan. Vi lastade ur och gjorde oss i ordning och drack en jädrans massa vatten, och jag öppnade 2 burkar med ananas-saft, som legat i ryggsäcken och var härligt kalla. (Jag köpte ett dussin sådana burkar i Outjo, att användas sparsamt. De har varit my bra att ha).

Fågelliv rätt bra här. Ungefär 1 - ½ timme före solnedgången kom Lamrotornis australis över, ensamma eller i flockar på 2 - 6 ex. Inalles c 35-40 ex sedda. De flög ungefär mot NE. - Vid vår ankomst vistades f.ö. några dylika här. Deras läte är fult skärande, flerstavigt, falskt "chäächirrijääirrijää...", som ett gnissel. - I solnedgången kom c 8 Creatophora, varav flera säkert hannar, och fällde i trädtopp nära. - Flera Corythaixoides. Flera grey hornbills. - Hela tiden från vår ankomst till solnedgången jagade c 10-12 Cypsiurus över vår lägerplats. Angola mourning dove (Strept decipiens ambigua) hörd. - 1 Coracias caudata här. Redfaced colies.

På kvällen efter maten mycket intressant samtal om högst skiftande ämnen: krig, tyskar, judar, engelsmän, bombanfall, etc. etc. Visser var till sin fördel. - Även tal om mycket annat. När Woods bredde ut sig om de tre elefanterna som han och Vissers mött vid Omutati (och som Athi och jag mötte kort efteråt), studerade jag fru Visser. Hon såg oerhört upprörd ut och blev [redacted] eldröd i ansiktet. Säkert hade Visser gjort något djävulskap i detta sammanhang, något som ju också direkt framgick av Brains och Storys berättelse.

27 aug. Sov kolossalt gott på natten. Vi var trötta alla. - På morg. bulbul och Notopogonias leucomelas. Rikligt med Strept capicola flög mot S på morg. Flera redfaced colies. - Behaglig campingplats. -

Efter morgonkaffe for vi kl. c 0830 till Ondonga (Ondangua) för att köpa grejor och fråga efter post. Vid starten mile 7465. 1+5 Corvus albus. Summa 3 Lamprotornis australis. Många Strept capicola. 1 Cape Rook. 3 Corvus albus. Över 20+c 7 ob småf. 1 Cape Rook. 75 lärkor, trol Eremopterix (? delvis). 4 Cypsiurus.

7472 Swanla Store, Ondangua. ("Swanla" är en förkortning av South West Africa Native Labour Association eller något dylikt). Stor affär. Vi köpte diverse grejor för pengar som Koch fått av Visser. Koch var god vän med butikschefen, fru (?)Oosthuizen. -

Därefter besök hos the Native Commissioner, Mr. Crossman, och hans fru. Gott thé! Fina native flätarbeten och träföremål (från Okavango-området). - Sedan till postkontoret. Ingen post till mig. Jag sände brevet till Inga.

7473 kl 1155 vi starta från Ondangua, ett sällsynt ledsamt samhälle. Jag hade föreställt mig det helt annorlunda och betyd-

ligt större. Det är ju bara några spridda hus, knappt ett samhälle en gång. - Före starten från Ondangua sågs flera Oena capensis flyga norrut, och jag hörde Notopogonias leucomelas i Commissionerns trädgård.

(224)

Hett, och my starkt ljus, intensifierat av den vita sanden. Ytterst litet att se. Några Cypsiurus. 1 drongo. 1 my. ljus piplärka med lång stjärt. 1 Prinia. 3-4 Cypsiurus. 2 Oena.

7482 2 ob småf. 1+1 grey hornbills. - Kraaler, odlingar, rödbränd låg mopane bush med enstaka grövre träd av mopane m m. 1+1 Lamprotornis australis. 2 Dicrocercus. Här och där en my. flack sänka i marken, men torr nu. 7484 grov mopaneskog. 1 ob. småf. Plocepasser-bon. 7488 stora kraaler. 1 Strept capicola. Massor av kreatur. 7489 my stora röjningar i mopaneskogen. 2+1 Lamprotornis australis. 1 Upupa my nära. 1 Prinia. 1 Strept.

7493 fortfarande parkartad, delvis grov mopane, med torra "pans" här och där stora kraaler. 3 vita helmet shrikes. 2+15 och ob. småf. 1 Strept. - Lång sträcka intet att se. Landskap oförändrat. 1 Corythaixoides. 2 Cypsiurus. 2 obest. glansstarar. 1 gycklare ad kretsande. 1 ob. småf.

7503 intet att se! 3 ob. småf. 7506 nu gles park av Acacia, palmer etc; ej my mopane. 1 Coracias caudata. 1 Strept. Ungefär 7+2+15 Cypsiurus, alla dessa vid Omafu, över naturlig pöl i parklandskapet. Rikligt med palmer. Ytterl 2+4 Cypsiurus. - 7509/10 Omafu store. Den var stängd (enligt beslut av Koch 75 meter från huset. Hur det verkligen förhöll sig saknade han givetvis intresse för. För resten: hade han bestämt att affären var stängd, så var den stängd även om innehavaren stod i dörren och skrek att den var öppen). - Vi fortsätta.

7512 kl 1355 Otjikango (Oshikango), gränsstationen mot Angola. Stopp. Visser med sällskap hade kommit hit före oss. Det blev nu lunch, lätt som vanligt. Därefter tull- och passformaliteter. Långsam procedur, men inte särskilt besvärligt. -

Gräns

2+1 Corvus albus. 1 gycklare ad.

Vi korsade gränsen till Angola och satte tillbaka klockan från 1545 till 1445. Strax stopp vid portugisiska gränshuset. En del formaliteter igen förstås, men ej extra långvariga.

2 wire-tailed swallows höll till på fönsterfrisen på detta hus och syntes på 1-2 m avstånd. 2 drongos vid huset.

Kl 1520 kom vi iväg igen, mileage fortf 7512. Flackt gräsland med träd och buskar, men ofta överskådligt och/eller utglesat nära vägen. 1+1 Strept senegalensis. 1 Oena capensis. Plocepasser-bon. 1 drongo. 1 obest. liten nectariniid.

7519 Namacunde. My. kort stopp. Därvid 5 Corythaixoides och 1 drongo. Sedan fortsatte vi. 2 kortstj glansstarar. 1+2 ob småf. 7522 1+1 ob småf. Ytterst platt gräs- och parkland med buskar incl mopane. 1 drongo. 2 kortstj. glansstarar. 2 Lamprotornis australis. Intet vilt att se. Flackt. Vit - vitröd sand. Mopane av växlande grövlek plus öppna, my. torra, snarast ängsartade marker. Kraaler här och där. 7 Colius sp. - En enkel telefonledning längs vägen. Den hänger 0,5 - 3 m över marken, oftast 2 - 3 m. Detta torde väl visa att stora djur såsom elefant och giraff ej kan förekomma regelbundet här, åtminstone inte alltför ofta. - Ficus, Adansonia, palmer. Delvis röjt för odlingar.

7532 Omupanda, stor missionsstation. Koch kände chefen och ville in och hälsa på, men hans fru och jag övertygade honom om det olämpliga häri. Först måste vi till Vila Pereira de Eça och få undan formaliteterna med pass- och tullfolket. - 1 Tchagra. 1 drongo. 1 liten nectariniid. Summa 4 ob. småf. Plocepasser-bon. 1 Coracias naevius. - Landskap relativt likartat hela tiden. En del Aloë c 1 - 1,5 m höga. 6-7 Bubalornis-bon i stort baobabträd. Summa c 5-6 ob småf. Mycket infödingar, kraaler, röjningar, getter, etc. Ytterl c 7-8 ob småf. 3+2+1 Corvus albus. Nu syns Vila Pereira de Eça.

7538 vi stanna i samhället, vid myndigheternas byggnad. Tid:

ej noterad men omkr 1630. (Inom parentes: vägmätaren på land-rovern, som Kochs och jag åker i, torde visa rätt eller nära rätt. Avståndet gränsen - Vila Pereira de Eça anges till 42 km, vilket är 26 miles, just den distans som land-rovern anger).

Tullen blev en sabla lång affär, trots att den sköne portugisen var avgjort vänlig och behaglig. Diverse äventyr. Våra båda bössor vorof felstavade i hans papper. I stället för "Marbles Game Getter Gun" stod exempelvis Mabels etc. Ifråga om andra bössan var det ännu värre, ty vi hade uppgivit oss vilja medföra en kal. 12 dubbelbössa och en Stevens 22/410 men fått med en annan, nämligen en dubbelbössa 410/410, nr 233341 men utan fabrikatangivelse. Det krävdes lång tid innan jag lyckades övertyga tullsnoken att detta i själva verket var samma bössa som stod i det av Dr. Duarte författade intyget (mera om Duarte nedan)!! Men det gick till sist. Alla mauserpatroner och alla kal. 12 blev deponerade hos tullbasen, men resten fick vi in. Visser fick betala 462 angolares i tullavgifter och 2280 ang. i depositioner, och detta p.g.av tullens särskilda nåd; egentligen skulle det blivit bortåt 7000 angolares, alltså tusentals kronor i allt. - Marshall hade kommit några timmar före oss och fått 2 bössor och massor av sprit konfiskerade. -

Vi fick bevis för att AA (Automobile Association of South Africa) har rätt att utfärda resp utfärdar även tillstånd att medföra vapen till Angola utan avgift. Sådana upplysningar hade vi inte erhållit och måste därför betala depositioner. Koch var my. upprörd över allt trasslet och sade sig skola telegrafera till Fitz men jag tror inte han gjorde det.

Äntligen var vi igenom. - Middagen, min första på portugisiskt territorium, blev högst animerad. Koch blev full och (om möjligt) ännu mera ologisk än vanligt. Han förde på tal tjurfäktningar och ritualmord och allt mellan himmel och jord och lade fram åsikter och skäl av de mest fasansfulla slag. Visser var i form och sköt fram förkrossande argument, men de bet inte ett dugg. Koch hör dem helt enkelt inte. Detta hindrade dock inte att han ideligen ändrade åsikter och ståndpunkter. Sådant gör han lika lätt som han tänder en cigarett (och jag får alltmer ett intryck att han gör det med en viss beräkning. Det förefaller som om han säger en sak, kommer överens om en viss plan, eller dylikt, för att sedan, när han alltså bibringat eller trott sig bibringa sina följeslagare en viss uppfattning, strunta i alltsammans och se till sina egna intressen enbart. Men om detta sker medvetet är en annan historia. Man har svårt att tro att en så ologisk människa skulle kunna resonera så långt). - Hur som helst, middagen var utmärkt och stämningen därefter alldeles ovanligt hög. Men jag har sett tillräckligt nu för att begripa att man måste ta det relativt måttligt.

28 aug. Allmän bakfylla. Morgonen och förmiddagen (kl 0500 - 1330) i Pereira de Eça var i sanning oändligt långa. Flera tullformaliteter, timme efter timme.

Lunch kl 1200 - 1323, varvid även Marshall var närvarande och planer för framtiden uppgjordes. Lunchen varade 83 minuter. Koch pratade 83 minuter, alla de övriga tillsammans 10. Även när de andra yttrade sig fortsatte Koch att prata, oavbrutet oavbrutet.

Corvus albus my. allmän i samhället, dominerande stadsfågel. Tidigt på morgonen fällde den på gator etc. Vidare sågs 2-3 Cypsiurus samt 1 whitebacked vulture och 1 black vulture (Torgos), den senare juv.

→ Tillägg: igår e m sågs Agapornis roseicollis i samhället.

Mileage 7540 kl 1330 start mot Forte Roçadas, äntligen. My. hett. Flackt, rätt tråkigt. 2 Coracias caudata. 2 grey hornbills. Flock blue waxbills. 1 white-backed vulture lågt. Ng ob. småf. Täml. my. Plocepasser-bon. 1 drongo. Bubalornis-bon. 1 Lamprotornis mevesii utsökt väl sedd. 1 Corythaixoides. 1 ob. biätare. 1 Hirundo semirufa. 1 rovfågel som otvivelaktigt var Melierax musicus. - Utomordentligt flackt park-, bush- och äng-

7550 täml.my.baobabträd, mopane av växl.storlek, andra träd också. Torra meterhöga Aloës. Platt. Blekt ljusröd eller ljust gulröd sand. 1 drongo. 2 ob.småf. 1 svart nectariniid. 1 drongo. My Plocepasser-bon. 1 gycklare ad krets. Få natives. 2 Dicrocercus. 3 Eurocephalus. 2 ob.småf. Plocepasser-bon.

7560 1 Coracias caudata. 1 drongo. 2 Lampr.mevesii urtypiska, 1+1+1 drongos. 1 Plocepasser. 1 svart helmet shrike. 1 liten, ovantill mycket blekt och ljust blågrå sparvhök utan vitt på övergumpen. Dess vingslag hastiga. Väl Accipiter minullus tropicalis. 1 Corythaixoides. Plocepasser-bon. 4 svarta helmet shrikes. 1 drongo. 7566 kraal. 1 kortstj.glansstare. Stora Ficus (annars ej ofta sedda). 1 Strept. 1 drongo. 2 kortstj.glansstarar. Summa 3 ob.småf. 1 Strept capicola.

7570 1 Lampr.australis bergfast. 1 grey hornbill. Ett par stora infödingsbyar. 1+1 drongos. 1+1+1 Dicrocercus (hirundineus, som alltid). 1+1 Lampr.australis bergfast. 1 Lampr.mevesi likaså. 7573 3+2 Lampr australis. Stort område avröjt för kraal. 1 Eurocephalus (anguitimens som alltid). 1 grey hornbill. 1 Circaetus pectoralis ad i trädtopp. Stopp för identifiering. 1+1 Corythaixoides. 1 drongo. OBS så litet småfågel man ser! 1+1+1 Lampr.australis. 1 Strept.capicola. 1 Dicrocercus. 1 Strept. 1 bulbul. 1 hornbill, trol yellowbilled. 7577 hus till vänster, det första sedan Pereira de Eça. 2+1+1 Lampr.australis. 1 Strept senegalensis. 1 Lampr.australis. 7577/8 krigsmonument, ej tillfälle att studera det närmare. 1 tam zebra! 2+6 Cypsiurus. 2 Strept.senegalensis. 1+2 Corythaixoides. 1 Strept. 1+2+1 Lampr.australis. 1 Dicrocercus. 2 Laniarius atrococcineus ytterst nära!

7580 1+1+4 Lampr australis. 1+1 Dicrocercus. 7-8 ob babblers. 1 Tchagra. 1+1+2+1+1+1 Lampr.australis. 1 Strept. 1 hornbill, trol.rödnäbbad. 1 Corythaixoides. 1+1 Strept capicola. 7585 1 stor oeh 1 liten Cercopithecus! 1 Dicrocercus. 1+2 Lampr australis. Plocepasser-bon. - Mest mopane, delvis grov, ofta tät, men gläntor och "ängar" (d v s torra pans) och glesare, my grov, parkartad mopane förekomma ofta. - 1 yellowbilled hornbill. 1 kortstj.glansstare. 1 bush-korhaan, d v s Lophotis ruficrista. 7589 vägen delar sig; vi ta till vänster. 1+1 Coracias caudata. 1 redbilled hornbill my.nära. Vägarna förena sig åter.

7590 kort stopp. 4 Lampr australis. 1 gycklare ad med smalt svart längs vingarnas bakkant. Vi forts. 1 Strept (säkert capicola). Ytterl.1 dito. 1 ob.småf. 1+1+2 Lampr australis. Omkr. 8 ob.småf. 1 stor svartvit mes, dock ej alldeles klar. 1 redbilled hornbill. 1 Lampr australis. Omkr 40 ob småf i flock. 1+1+1+1+1+2 Strept. på vägen som så ofta på eftermiddagarna. Nästan säkert alla capicola. 1+2 Oena capensis. 1+2+en flock på över 30 Strept.capicola; i flocken dock enstaka ex som ej blev kritiskt bestämda. 2 Lampr.australis. 1 Strept.senegalensis. 1 grey hornbill. 1 redbilled hornbill. Över 150 småfåglar. Stopp för bestämning. Det var dels Passer griseus, dels Quelea quelea incl litet annat också, bl.a.trol.Steganura. Agapornis hörd. 1 Circaëtus cinereus i trädtopp. 1+2+1+1 Strept.capicola. 1+1+1+2 Lampr.australis. 1+1 Strept, otvivelaktigt capicola. 1+2+2+1 Strept.(trol capicola). 3 Strept capicola. 1 yellowbilled och 1 redbilled hornbill. - 7599 liten naturlig pöl (!!) i fördjupning på äng. - 2 Strept senegalensis. 1+1+1 Strept. 1 Strept.capicola. 2 Lampr.australis.

7600 1+1+1+1 Lampr australis. 1 ob.hornbill. 1 Laniarius atrococcineus c 8 m avstånd, fritt synlig. 1+2+2 Strept, alla säkerligen capicola. 1+1 Strept.senegalensis. Några få natives. Stor kraal. 3 ob småf. 7603 1+2 Strept capicola. 3+1+1 Lampr.australis. 2 Strept senegalensis. 1+1 Strept. 7604 helt liten naturlig vattensamling. - 1 ob.hornbill. 2 Strept capicola. 5 Strept senegalensis. 7604-05 en aning uppförbacke, vilket är märkligt i detta flacka land. Plocepasser-bon. Bubalornis-bon. 1 Agapornis. 1+1+1 Strept. My.baobabträd.

1 Coracias caudata. 2+2+1 Oena capensis.
7606 Forte Roçadas! Flera kortstj. glansstarar. 1 Oena. Agapornis på hustaken, minst 30-40 sedda! 1 Strept. semitorquata. Vi kör direkt ner till färjan över Cunene. 1+1 Ceryle rudis. 8-10 Apus caffer. 1+1+1+c 10 blacksmith plovers. 10-15 Hirundo smithii. 1 Squacco heron. 1 Actophilornis. Några hundra lesser striped swallows, alla ej med långa stjärtar. De svärmade över floden. Havsörn hörd. 1 stor vit häger. 1 Ardea goliath! 2 Ardea cinerea. 1 Anastomus lamelligerus! 5 Rynchops flygande över floden och fällande på sandbankar!!! 2 drillsnäppor, som egendomligt nog kämpade med varandra. [redacted] 2 ex av för mig ny vadare av viptyp (jag har sett arten på bild flera gånger men kan ej erinra mig namnet och den är ej upptagen i de böcker jag medför nu). Utseende: storlek och typ ungefär som sporrvipa men med stor nedåt spetsig svart haklapp, vit buk, svartgrå översida och någon vit fläck på sidorna av huvud/hals. Arten är:

Några Plectropterus. 10 Bubulcus. Diverse småvåvare m m i flockar, flera hundra ex tillsammans, omöjl att bestämma. Några Strept. Högst 15 sötvattensskarvar (Phal. africanus). 1+1+1 Lampr australis. - 1+1 ob. änder.
Överfarten med färjan skedde mycket kvickt nu under lågvattenståndet. Det var en affär på få minuter. - Det var kväll nu, och vi fortsatte tyvärr snart från denna högeligen intressanta plats. - 1+1 Corythaixoides. 1+1+1+1+1 Lampr. australis. Summa 3 ob. hornbills. 1 yellowbilled hornbill. 1 ob. frankolin.
7610 solen går strax ner. - 1+1+1+1 Lampr. australis. 2+2 Corythaixoides. 1 medelstor papegoja, storlek som rüppellii. 1+1+1+1+1+3+2+1+2+1+1 Strept. 1+1 Strept senegalensis. Summa 20 ob. småf. 1+2+1 kortstj. glansstarar. 1 ob. vråkstor rovfågel. 1+2 ob hornbills. Massor av baobabträd.
7614 stopp för dagen. Solen är nere men det är fortf. ljust. 1 liten uggla kom ut bland baobabträden. Den var stor som en pärluggla. Lätet hördes på kvällen, ett kort, avhugget "Tjyrr!" "tjyrr!" med behaglig klangfärg. Upprepades länge med korta mellanrum. Art: månne Glaucidium perlatum? I varje fall ej någon Scops. - 2 Poicephalus rüppellii, klippgrå med gula tecken och blå övergump. -

29 aug. Det blev en my. skön natt. Varmt hela natten. Upp tidigt. Kört vandring före frukosten. Landskapet: flack, sandig yta med många jättelika baobabträd, palmer, Acaciabuskar. My. trevlig plats. Fågel på morg: 1 Laniarius atrococcineus. 1+1 Lampr. mevesii my. fint. 1 Aquila wahlbergi juv också my väl sedd och studerad. Flera Corythaixoides. Flera redbilled hornbills. 1 Cinnyris talatala sjöng. Poicephalus rüppellii flera ex, även hanne ad. 1 Cypsiurus ute och flög redan före soluppgången. Strept senegalensis och capicola båda bergsäkert sedda. 1 liten hackspett med röd hjässa och föga fläckad undersida - väl cardinal woodpecker. Notopogonias leucomelas hörd flera ggr. - Just när vi skulle lämna, kom 2 Laniarius atrococcineus och jagade varandra, delvis hoppande, delvis flygande, genom flera trädkronor och palmer alldeles intill i bästa morgonljus. Jag försökte skjuta ett ex men just då kom 2 infödingar bakom snåret, och fåglarna försvann.
7614 kl. c 0800 vi startar mot Sá da Bandeira. 3 Francolinus adspersus nära. 1+1+1+c 5+2+1+1 Strept. capicola. 1 Coracias caudata. 3 +några Strept senegalensis. 1 redbilled hornbill. 1+2 yellowbilled hornbills. 1+1 Lampr. mevesii. 2 papegojor. - Svag men tydlig sluttning nedåt till vänster. 7616 nu reser vi utför denna sluttning. 7 kortstj glansstarar. 1 papegoja. 1 Strept. 1 Corythaixoides. 1 Lampr. mevesii. 2 yellowbilled hornbills. Här tycks bland de stora glansstararna mevesii vara allenarådande. 1 Rhinopomastus. 2 osäkra Lampr. mevesii. 3 kortstj glansstarar. 1 grå[illegible]

gen adspersus. 2 säkra Francolinus adspersus. Bubalornis-bon i baobabträden. 1 Agapornis (roseicollis ss alltid). 1 Laniarius atrococcineus. 2 Oena. 1 Passer griseus. I trädtoppar nära varandra sitta 1+8+2+4+2+2+1+16+ytterl några whitebacked vultures och 1 marabou stork. 2 oxpeckers med gula-gulröda näbbar. Omkr. 4 Corvus albus. 1 krets gycklare juv/med. Några ob. svalor. 15 ob. småf. 1+1 Oena. Omkr 10+2+2+1+1 Strept. 1 Corythaixoides. 1+1+1+1+1 Lampr. mevesii. 2 osäkra mouse-brown flycatchers. 1 Ardea cinerea. 2 Hirundo senegalensis monteiri!! De satt på telefontråd. 1 Strept. senegalensis. 2 ob. hornbills. Rikligt med Bubalornis-bon i ett baobabträd.

7624 2+1+1+1+1+2+1 Lampr. mevesii. 3 redbilled hornbills. Stora native-odlingar. 1+1+1+1 Strept. capicola. 2 något osäkra dito. 1+2+1+2 Strept. senegalensis. 1 Oena. 1 kortstj. glansstare. 1 Corythaixoides. Omkr 10+4 ob. småf. Mer än 8 pärlhöns. 1 Strept. 7629 flackt; relativt tät bush; sikt åt sidorna my. begränsad, ofta blott 10-25 m. Enstaka högre träd, och på ett par ställen några baobabs. - 1+1+1+1 Corythaixoides. 2 Strept. 4 Eurocephalus. 2 Oena. 1 Dicrocercus. 1 obest kretsande gam eller örn. 1+1+2+1+2+1+1+1+1+1 Lampr. mevesii. 2+1 osäkra mousebrown flycatchers. 1+1+1+2+1 Lampr. mevesii till. Ytterl 3+1+1+1 flycatchers ss ovan. 1 Plocepasser mahali. 1+1 yellowbilled hornbills. Omkr. 15 ob. småf.

7634 vi kör my sakta. Koch har tidigare förklarat att vi inte, eller nästan säkert inte, kan hinna till Sá da Bandeira idag, och därför försöker han inte heller att nå dit. Vägen är dålig, men även på de bättre avsnitten kör han sällan fortare än 15 miles/tim. - 3 Pternistis swainsoni. Omkr. 20 Strept, mest capicola, några senegalensis, några obest. [redacted] Några obest. hornbills. 2 yellowbilled hornbills. 1 Lampr. australis. Summa 4 Lampr. mevesii. 10 ob. småf. 1 Oena. 3 Corythaixoides. 1 gycklare juv. 1 Hieraaetus fasciatus spilogaster. 11 pärlhöns.

7636 vi komma in i nästan ren mopane. 1 Melaenornis (svart flugsnapp)!! 1+8+1+1 Lampr. mevesii; de åtta i flock, och kanske inte fullt bergsäkra. (Mina tvivel blev starkare eftersom jag strax härefter såg 1 bergsäker australis. Flocken på 8 var sannolikt australis. GR vid renskrivn). 1 yellowbilled hornbill.

7639 1 Lampr. australis finfint sedd. 1 Lanioturdus torquatus till min förvåning helt nära i mopaneskog med ett fint bestånd av baobabs i närheten. Detta 7640. - 1 ob. småf. Omkr 1+4 Strept. 1+1 Strept senegalensis. 1 Bubalornis vid bo i baobab.

7643 1 Lampr. australis helt inpå. Ytterl. 2+1+4 Lampr. australis. 7643 även 1 Lampr. mevesii; denna jagades av 1 drongo. - Några kortstj. och obest glansstarar. 1 redbilled hornbill. 1 Coracias caudata.

7644 flock 6 Lampr australis. Därefter länge intet att se. Gles mopanepark, delvis grovvuxen, på flat gräsmark. 7647 1 ensam Lampr. mevesii. 1 ob. småf. 7651 3+1+1 Strept. 3 fåglar som trol var papegojor. Detta i tät mopanebush. 7652 Dessa 4 → 1+1 Strept. 1+1 Lampr. australis. 2 Strept. senegalensis (de också i tät mopane-bush. övr nästan säkert alla capicola). - Acaciabush. 3 mörkgrå babblers och 1 yellowbilled hornbill. 7653 3+2 Lampr. australis. 2 Strept senegalensis. 1 yellowbilled hornbill. 1+1 Dicrocercus. 3 Bucorvus i vägkanten.

7654 2 Oena. 2+2+3+1 Strept senegalensis. 3 Dicrocercus. 1 Cinnyris talatala. 5 Agapornis. 1 yellowbilled hornbill. Några+1 Strept. 1 gycklare ad med brett svart. 2 bulbuls. 1+1+1 Lampr australis. - En aning kuperat! Några ob. småf. 1 gycklare ad med smalt svart. Omkr 40-50 rätt stora vävare, tydligen någon av de gula arterna men nu i vinterdräkt och omöjl. att bestämma säkert. 1 Corvus albus. - 7657 hus. Summa 5+2 Lampr. australis. 1 Corythaixoides. Över 10 ob småf. Över 10 Strept. senegalensis. 2+1 Strept. capicola. 4 Dicrocercus. En grå, kraftigt byggd falk fäller framför oss på stolpe. Den har stora ögon. Färg helt grå, undersidan av stjärten blekt bandad på grå botten. Översidan: den hade något blekare bakrygg;

f.ö.ej många karaktärer sedda där, (troligen alls ingen omväxl färgteckning på översidan. GR vid renskrivn.). - Falken flög bort i snabb flykt. - Nästan säkert var det en Falco dickinsoni, men det bör undersökas om den andra "helgrå" arten, ardosiaceus, är tänkbar. (Viktigt tillägg vid renskrivn: karaktärerna synas alltigenom passa bättre på ardosiaceus. - Senare på denna exp. såg jag dickinsoni.). - Vi gjorde kort stopp för falken [redacted] och såg då även 1 bulbul, 1 kretsande gycklare med brett svart. Forts. Flera Strept. 1 Corythaixoides. 2 Oena. Rikligt med Strept, trol.både capicola och senegalensis. 1 bulbul. 2+1 [redacted] Dierocercus. 1+1 yellowbilled hornbill. Flera +1+1+2 Lampr.australis. 2+över 3+1+2+över 10+2 Strept.senegalensis. Över 75 ob.småf., kanske Queleas. Några+4 Strept. 1+1+2 Lampr.australis. 1 Lampr.mevesii. 2 drongos. 1 Dicrocercus. 1 Turtur chalcospilos eller möjl afer (om den senare finnes här?). Rikligt med Strept. - 2+2 Strept senegalensis. - Landskap något kuperat. Berg i fast klyft går i dagen på ett par ställen. - 2 Lampr.australis. 1 gycklare ad med smalt svart. 1 osäker Aquila wahlbergi. 1 Urolestes melanoleucus. - Acacia-bush, sliten mark. - 1 Oena. 1 yellowbilled hornbill. 1 Plocepasser. 2 nästan säkra redbilled hornbills. 1 Corythaixoides. 50 ob småf.

7664 2+1+1+1+1+2 Strept.senegalensis! 2 Strept. 40-50 ob småf. 24 pärlhöns. - Torr flodbädd till vänster [redacted] flera km. 2+1 Lampr australis. - 7665 vi korsa flodbädden. Naturligt vattenhål. Över 13 Strept.senegalensis. Ännu 1 dito. 7666 korsa åter samma flodbädd. Vattenhål på avstånd. 1 Lampr. australis. 3+1+1+1+1+4+1 Strept.senegalensis. 4 Agapornis. 1+1+1 Coracias caudata. 2+2+1 Dicrocercus. 1 kortstj.glansstare. - 7669 vid en skylt med ordet "Cahama" 1 Lanioturdus! Vägen svänger runt här. Ytterl 2 Lanioturdus vid ett litet "Pensao". 7669 stopp vid stenen som anger vägen. Den anger avståndet till Sá da Bandeira till 210 km.

Härifrån ha vi utsikt över det flata landet i S. (Jag har ej antecknat det, men jag minns att landskapet just här var litet backigt.GR.). - Vi fortsätta kl 1030. 1 Coracias caudata. 1+1 Coracias naevius. 1 Dicrocercus. 3 kretsande gamar, varav 2 osäkra Torgos. 1+2 Strept.senegalensis. 1 Lanioturdus. 2 Hirundo senegalensis! 7672 1 Lanioturdus. 7673 1 Lanioturdus.

7674 mopanebush av växlande typ, oftast överskådlig terräng. 1 Lanioturdus, f ö alls intet. 7680 1+1+2 Lanioturdus. - Stora runda klippor bland träd. - 1 drongo. 3 Lampr.mevesii.

7684 1+2+1 Lanioturdus. 1 ob.hornbill. 1+1+1 Lanioturdus!! Delvis uthuggen mopane. Kraaler. 1 Oena. 1+1 Strept senegalensis. Flera Strept. 4-5 Agapornis. 1 ob.hornbill. - Här blev det diskussion med Koch, som var my upprörd, men tack vare hans fru gick allt väl. Jag sade äntligen ifrån ordentligt. [redacted] (Närmare anteckningar finnas). - 1+1+1+1+1 Lanioturdus. 1 Urolestes. 1 Laniarius atrococcineus. 1 ob småf.

7694 2 ob bulbuls. - Terrängen stenig vilket är första gången på my länge, så när som på litet vid Cahama. 7695 stopp för rast och lunch. Härvid 1 Apus melba passerande över, och 1 Melierax gabar ad kretsande nära. Jag samlade en egendomlig spindel. - Varmt och klart, men starkt soldis och rel.frisk NE el E vind. Ej tryckande hetta. Start igen kl 1200.

7695 1 Lampr.mevesii vid övergiven vägarbetar-camp (enl. Koch kallas dylika infödda, till vägarbetare kommenderade personer för "capatáz"). - 1+1+1 Lanioturdus. 1 Dicrocercus. - [redacted] Platt mopane, låg eller åtm ej grov; gult gräs, enst baobabs, enst rocky outcrops av runda block eller blockansamlingar. - På lång sträcka nu blott 1 ob.nectariniid, 1 ob.svala, 1 Plocepasser plus bon, 1 Turtur chalcospilos eller afer, 1 Lanioturdus.

7704 1+1+2 ob. småf. - Gräs och mopane, rätt gles och överskådlig. - 7707 röjningar, infödingar, stympad mopane; en reslig Aloë. Intet av fågel utom en flock på 15-17 kortstj.

glansstarar. - Vid kort stopp för bensinpåfyllning ur våra jerrycans sågs 1 drongo. - Varmt, klart, men my mattblå himmel. - 1 gycklare ad med smalt svart. 2 Strept. 1 nästan säker yellow-billed hornbill. - Forts. genom mopane, delvis uthuggen eller utglesad. 1+1 drongos. 1 Tchagra sp. 1 Lanioturdus. 2 Strept. 1 groundscraper thrush.

7714 1 Lanioturdus. Aldrig anade jag att denna var så vida spridd här. 2 Apus melba jagar förbi. 1 drongo. 7716 hög och brant dubbeltoppad koppie till vänster. Plocepasser-bon till höger. 2 Strept. senegalensis. 7717 sluttning uppåt; vi ha den [redacted] branta kullen bakom oss. 1 drongo. 7717/8 vi passera Chibemba, få brant backe utför och fin vy över väl kuperat landskap framför oss. 2 ob. småf. 7719 vägskäl: vi ta till höger. 1 Lanioturdus. 1+1 drongos. 1 Melaenornis eller Dicrurus ludwigii. - Flat men något stenig mopane av växlande bonitet. Ett par små odlingar.

7724 större odlingar. 1 Lanioturdus. 6 Strept senegalensis. 1 Lamprotornis, art oklar. 1+1 drongos. 7726 åter stora odlingar. 1 Lanioturdus ute på nyröjd mark. 1 Melaenornis eller Dicrurus ludwigii; den hade avgjort [redacted] blek fläck i utbredda vingen. Ännu 1 Lanioturdus i vägkanten samt 2 dito på en Agaverosett vid röjning intill ett hus; detta vid mile 7728. 1+1 Strept. 7729 my. stora röjningar och odlingar, men ej enbart färska förstås. 1 Strept. senegalensis och 1 Lanioturdus. 7731 1 Lanioturdus i risig mopane. 1 ob. småf. 1 Lampr. mevesii. 1 drongo. 1 Eurocephalus, 1 kortstj glansstare. 7733 stora röjningar och byar. 1 ob. småf. 1 blue waxbill. 5 Strept, högst sannolikt senegalensis. [redacted]

7734 1 drongo. 3+1 Lanioturdus. 2 ob. småf. 1 Melaenornis eller Dicrurus ludwigii vid kalhyggen och odlingar [redacted] med baobabträd intill. 1 Lanioturdus [redacted] och 10+3 ob småf vid jätteträd vid hus. 1+3 kortstj. glansstarar. Omkr. 8 ob. småf. 1 Erythropygia. 1 osäker trast. 1+1+1 drongos. Plocepasser-bon. Ej mindre än 1+1+1+1+1+1 Lanioturdus!! 7740 mopane, relativt välvuxen. 3 kortstj. glansstarar. 1+1 Strept. 1 ob. småf. 1+2 Lanioturdus. 1+1+2+7 Strept senegalensis.

7744 modernt hus och grunden lagd till flera. Platsen heter Christovão. Eroderat delvis, och my uthugget. 1+1+2 ob. småf. 1 drongo. 1 Lanioturdus. 1 Strept capicola. 7747 skylt anger Chibia, men ej ett hus att se. 1 Lampr. mevesii alldeles intill; starkt violett glans i motsats till australis som är gröhblå. 7750 täml. stor flodbädd med vattenpöl korsas på bro! Nytt hus under uppförande här. 2+1 Lampr. mevesii. Plocepasser-bon. Nu små branta klippor och kullar. 1 Lanioturdus. 2 stora svarta mesar med vitt i dräkten. Här en kort sträcka, c 3-4 km, något mindre noggrann vakt. 2 ob. småf.

7754 - 57 inte ett liv. Sedan [redacted] 3+1+1+1+1+1+2+6+5 ob. småf. 1+1+1+3+2+1 Lanioturdus!! 20 kortstj glansstarar. 1 drongo. 1+1+1 Urolestes. 2+1+1+2 Lanioturdus; arten ses ofta parvis. 3 flugsnappare, kanske mousebrown. 40 my osäkra Queleas. 1 ob. hornbill. - En hel del odlingar och röjningar. 1+3 Strept. 1 drongo. 7762-3 gles mopane. 2 ob. svalor. 1 Corythaixoides. - Soldis, varmt men ej hett. 1 Urolestes. 2 Lampr. mevesii.

7764 1+1 ob. småf. Corythaixoides sedd. 1+1+1 redbilled hornbills. 1+1+1+1+1 Strept. capicola. 1 kortstj, knubbig och relativt färgfattig skogskungsfiskare. Vita kinder, även bakåt, hjässa mörkgrå, bakrygg mattblå. Liknar chelicuti. - Kort stopp. Därvid 2+1 ob. hornbills. - Koch övertar ratten. Han har suttit därbak de sista 67 miles. Kl. är 1520. - 4 frankoliner, de likna sephaena. 1+1+1+1 Urolestes. 1+1 drongos. 1 groundscraper thrush. 7766 my. stort odlat fält till vänster. 2 grey hornbills. 1+1+1+1 Lampr. mevesii. 1 osäker Strept. semitorquata. 1+1 yellowbilled hornbills. 6 stora bruna babblers: särskilt bakryggen brun; fågel mörk. 1 drongo. 7769 1+1 Strept. capicola. 2+1+1+2+1+4 Strept. senegalensis. 1 Oena [redacted] capensis.

2 Strept. Ytterl 1+1+3 Strept, de 3 sistn. nästan säkert senegalensis. 1 Laniarius atrococcineus. 4+2+1+15+10 ob. småf. 10 blue waxbills. 1 yellowbilled hornbill. 1 Lanioturdus. 1 drongo. 3 Urolestes. 1 Coracias caudata.

7773/4 landskapet ändrar prägel och blir my. mera likt ett europeiskt åkerbruksland. Bluegums synas, m m dylikt. Fy f-n! Även en smalspårig järnväg! 20+1 Strept. senegalensis. 3 Strept capicola. 5+1 ob småf. 1+1 Strept. 7775 Chibia samhälle börjar (eller: börjar synas). 2 Oena. 1 grön bulbul. 7776 inne i Chibia. 7777 ut ur Chibia. 1+1 Strept senegalensis. 2 frankoliner sp. - 7778 nu åter bush, tät och oöverskådlig. 1+1 Strept capicola. 3+1+1+1 Strept. 4 Lanioturdus. 1+7 ob. småf. 1+2 Tchagra sp. 1+1+1 ob. svala. 1+1 ob. småf. 1 drongo. 1 Strept. 1 Strept. senegalensis.

7784 1+1+1+1+1+1+2+2+4 Strept, trol mest capicola. 1 Lanioturdus. 1+1+1 Strept capicola. 7 Strept. senegalensis, plus trol ännu 1 dylik. 3 ob. fåglar. 1 Oena. 2 trastar, trol. groundscrapers. 2 ob. småf. - Vägen är urusel och följer och korsar ofta den nya, smalspåriga järnvägen. 7792 (och tidigare) parkskog med växlande grad (bättre: mängd) av undervegetation. Det är ej mopane; jag antar det måste vara Isoberlinia [redacted] och/eller Brachystegia-skog.

7794 1 ob. svala. 1 Strept. - Alltmer "kultur[redacted]-påverkat" landskap, ej my odlat, men uthugget. 1 Strept. capicola. 1 Corythaixoides. 2+1+3+1+7+5 Strept. (ljuset nu svårt emot oss; man hinner ej se fåglarna i tid för bestämning). 1 något osäker Strept. senegalensis. Ytterl 1+5+1+6+2+2 Strept. x) Omkr 6-8 ob. småf. 1 Strept. capicola. 1+2 Strept senegalensis. 1 Oena. - Vi nalkas Sá da Bandeira. Infarten är dj... skräpig. Just i utkanten på staden började kylarvattnet koka hårt. Koch förklarade att det inte alls kokte! Därutöver något annat galet med bilen; det hörs och syns tydligt. En undersökning visade att fläktremmen ("the fan-belt") gått sönder. - Vi fortsatte snart. Koch nu helt hysterisk, men det är man ju van vid nu.

7804 kl 1730 ankomst Grande Hotel da Huila i Sá da Bandeira. Ett mycket bra och bekvämt hotell.

30 och 31 aug. samt 1 sept. Vi tillbragte nu oväntat många dagar i Sá da Bandeira. Det var skönt att vila sig, men jag tyckte faktiskt att alltför litet blev gjort. Ständigt prat, prat, prat om vad vi skulle göra härnäst. Det är egentligen fel att påstå att vi diskuterade framtidsplanerna. Snarare var det så att ett obegränsat antal alternativ rördes ihop å det vildaste och sedan i en enda röra sprutade ur gapet på Koch, dag och natt. - Faktum var att det de närmaste dagarna blev påfallande litet utevistelse. Därför litet eller intet att skriva om fågel etc. -

Marshall hade också ändrat sina planer och kom, i sällskap med van Warmelo, ifatt oss och tog in på samma hotell. Det var vid lunch-dags, men vilken dag det var har jag ej antecknat. Någon timma efter denna lunch tog vi avsked av Visser med fru samt Woods. De ämnade klättra upp på det berömda Morro Maluco. (Långt senare fick vi höra att Visser ensam lyckats därmed). - Det var tråkigt att skiljas från Woods, och även fru Visser tycker jag bra om, men herr Visser är [redacted] (åtminstone ibland) obehaglig, okultiverad och obalanserad. Och så det där med elefanterna!

Koch kom till en rätt god ekonomisk överenskommelse med Visser just innan denne reste. Koch fick nära 100 pund, varjämte Vissers löfte att betala allt för oss fortfarande står kvar.

x) Dessa 1+5+1+6+2+2 Strept bestod mest av senegalensis.

Vi skall skaffa kvitton på allt som direkt gäller expeditionen, och så betalar Visser när han fått räkenskaperna.

F ö fylldes dagarna av snack om framtidsplanerna. Det var ju egentligen inte värt att lyssna till, ty allt ändrades. (Men i sitt eget intresse var man tvungen att vara med vid samtalen; annars har man ju ingen möjlighet att framhålla egna önskemål). - Ett par ggr var det fastslaget att vi, efter c 6-7 dagar på "the big experimental farm of Dr. Martins", skulle återvända österut och i sällskap med Marshall samla i östra Angola, nära Cuangar. Jag hann just skriva ett långt brev härom till Inga och ett till Pappa och Mamma. Men just när detta hade postats, hade alla planer ändrats. Marshall hade sagt till Koch att han (Marshall) inte var beredd att ligga stilla länge på en plats i östra Angola utan ville färdas c 50-60 miles per dag i svår sand (det lär vara sådan därborta). Med andra ord: Marshall önskade växla lägerplats dagligen, just det som jag var så hjärtinnerligt trött på. Ej heller Koch ville vara med om detta. Jag sade nu en hel del saker åt Koch om vad jag själv tänkte, och han var einverstanden. Vi måste separera från Marshall. Vi kom överens om följande route:

Efter alltings avklarande i Sá da Bandeira skall vi avresa söndagen 2 sept till Vila Arriaga f.v.b. "the big experimental farm of Dr. Martins". Vistelse där 4-5 dagar, ej 6-7 dagar såsom ursprungligen tänkts, men jag är beredd att acceptera denna ändring. Dr. Duarte beräknas ansluta sig till oss på denna farm. Sedan färd till Benguella och Lobito. Därefter färd längs kusten söderut, vilket speciellt intresserar Koch. Väg finns endast delvis, men Koch tror det skall gå i alla fall. Jag känner på mig att detta för mig blir delvis turisttur med ideliga platsväxlingar. - Efter att ha nått Mossamedes far vi åter till Sá da Bandeira och därefter till östra Angola på vägen som går österut från Vila Serpa Pinto, t ex till Longa eller något öster därom, för att samla i minst tio dagar. Sedan far vi ut ur landet via Vila Pereira de Eça.

Innan vi hann starta färden, kom vi emellertid, efter inbjudan av guvernören, att besöka Estaçao Zootecnica på Humpata Plateau. Detta skedde den 1 sept. Därvid även besök i Humpata och vid det fantastiska Bimbe. Humpataplatån såg verkligen tjusig ut, och vi beslöt att återvända till trakten mellan Estaçao Zootecnica och Bimbe när vi gjort rundan Benguela - Mossamedes - Sá da Bandeira.

I baren på hotellet träffade vi flera gånger en tyskspråkig man vid namn Braun. Han hade starkt naturintresse och visste mycket om fågel, speciellt om den stora rariteten Xenocopsychus ansorgei som han samlat bland annat till Berlins Museum. Det var en relativt trevlig prick och avgjort intressant för mig att tala med. Det överenskoms att han skulle hämta mig kl 15 den 1 sept för att visa mig fågeln, som finns i branterna nära staden. Men han kom inte. Det sörjer jag dock inte över. Kanske kan jag få se arten på återvägen. (Och därtill kommer en sak: Herr Braun konsumerade mycket starkvaror, och det var inte frestande att åka ut med en sådan).

Fågellivet i själva Sá da Bandeira verkade avgjort fattigt. Endast följande arter sågos:

1. Corvus albus: enstaka ex sedda flygande över staden eller i utkanterna flera ggr, men sällan eller aldrig mer än 1 ex samtidigt.
2. Cypsiurus parvus. Ej sällsynt. Höga palmer växte flerstädes i villaträdgårdarna. Nära kyrkan växte en del mindre höga palmer. Vid palmerna och även i övrigt syntes palmseglaren regelbundet, ofta 5 - 8 ex samtidigt.
3. Annan tornsvala. Den 1 sept på e m sågs 2 tämligen små, enfärgade, mörkt gråbruna men alls ej svarta tornsvalor flyga vid torget nära hotellet där den stora röda byggnaden ligger (snett emot Banco de Angola). Fåglarna hade snarast en flygbild som

Den ockra tornsvalan

Apus caffer men var kanske inte fullt så smäckra. Härav framgår automatiskt att de skilde sig högst väsentligt från Cypsiurus ej blott i färg utan även i flygbild! De 2 ex:en flög tillsammans och gjorde ansatser att flyga in bland bladen på en stor palm/ flera gånger men fällde aldrig. Absolut en ny art för mig, men vilken? Saken verkar högst suspekt. Det kan rentav röra sig om en obeskriven form.

4. Ptyonoprogne fuligula är allmän i staden, ej överallt, men ses regelbundet, ofta 20-30 ex eller fler, om man går en liten runda från hotellet till centrum och tillbaka. Att avgöra rasen är ju omöjligt i fält, men Roberts anger att anderssoni går upp till Mossamedes och att arten överhuvudtaget inte går längre norrut än så. Högst intressant fråga, som om möjl. bör lösas vid Bimbe eller vid återkomsten hit.

5. ?Hirundo dimidiata sedd i några ex i staden, delvis flygande nära Ptyonoprogne eller m l m tydl tills med den. Jag har dock ej blivit helt belåten med bestämningen, fast den näst. säkert är rätt.

6. Ett par kvällar flög obestämda vävare över staden. - Därutöver inga fåglar sedda i Sá da Bandeira.

Den 1 sept reste Koch, Saul och jag upp till Humpata Plateau. Vi for förbi Humpata samhälle till Estaçao Zootecnica, ett stort och tydligen my välskött institut för husdjursavel. Här blev vi mottagna av någon doktor och visades i ett par timmar runt i mönsteranläggningen: schweiziska kor, belgiska jättekaniner, rasrena engelska höns och f-n vet allt. Jag kan ju/ inte ett ord portugisiska, och det var bra i detta fall, ty mitt intresse för husdjursavel är ringa, och det är ju lättare att se ut som ett får om man intet begriper av språket. - Anstaltens huvudsyfte syntes vara att förse farmare med goda djur. Om några publikationer utges och forskning bedrives, vet jag ej (utom att de mätte och vägde varenda ägg hönsen lade). - Nåväl, allt har en ände, dessbättre, och efter ett par timmar fortsatte vi till Bimbe, 10 km fr anstalten och beläget på dess område. Det var en häpnadsväckande plats. Ett oförutsett jättebråddjup från platån, ner i en våldsam klyfta. Därnere i djupet skog, längre bort ett milsvitt område med (glesare) skog och berg, och i fonden Morre Maluco, det isolerade berget som står upp som en borg högt över omgivningen! Här var så fängslande att vi stannade länge och tittade och beslöt återvända efter vår planerade färd västerut. Jag fotograferade en del och såg på fågel så grundligt som möjligt men samlade inte insekter nu. - En stund efter vår ankomst kom även Marshall och van Warmelo. - Fågelliv se nedan.

Efter Bimbe återvände vi [redacted] via Estaçao och Humpata samhälle och stannade vid farmen Jamba, som innehaves av en herre vid namn Maximiliano Borges. Vi träffade en av hans söner, en ovanligt sympatisk herre och uppenbart en god farmare. Farmen var stor och hade mycket permanent vatten. Här finnes också en samling av Angola-boers gravstenar. En märklig samling, och märkliga livsöden också. Herr Borges berättade för oss om folk som dödats av elefanter, om småbarn som dödats av blixten och vilkas gravsten, utan inskrift, också hade träffats av blixten och fått en stor bit/ utslagen, m.m.

Maximiliano Borges var en bekant till Koch. Han hade tidigare ofta nämnt hans namn. - Efter detta givande besök, som även omfattade en rundfärd på den förnämt skötta farmen, for vi skyndsamt tillbaka till Sá da Bandeira dit vi anlände i tid för en sen lunch. Turen omfattade 60 miles inalles, mileage vid starten 7813, vid återkomsten 7873.

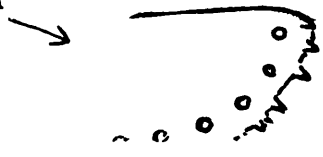
Fågellivet på platån var intressant. Vid Estaçao Zootecnica ett par oväntade saker, och vid Bimbe likaså. Arter:

1. Stork (Ciconia ciconia) 1 ex vid Estaçao!! Helt oväntat förstås. Det gick på ett kulturfält strax nedanför institutet.

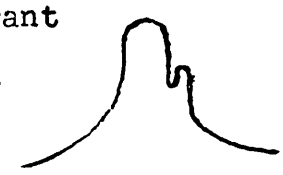
2. Sadelstork (Ephippiorhynchus senegalensis) likaledes oväntad häruppe. 1 ex vid stort dike, som genomskar sänkan nedanför in-

stitutet. Det förefaller mig överraskande att denna art uppträder här på den öppna högplatån. Men det är sant att vi haft den en gång vid Lake Chrissie på the high veld.
3. Tornfalk (Falco tinnunculus subsp.) 1+1 ex mellan institutet och Bimbe. Även sedd i minst 1 ex vid Jamba.
4. Lanner (Falco biarmicus) 1 praktfull ad kom helt nära förbi vid Bimbe.
5. Kafferörn (Aquila verreauxi) 1 ad kretsande över Estaçao Zootecnica, högt uppe mot det blå. Också oväntat för mig.
6. Buteo rufofuscus augur:1 ad med snövit undersida höll till på öppen ängsmark med dike invid institutet. Helt nära storken förresten.
7. Sekreterarfågel:1 ex gick och plockade på ängsmark vid fårstationen nära Bimbe.
8. Apus melba flera ex över Bimbe och Jamba.
9. Apus aequatorialis: stor, brun, m 1 m tydligt fläckig [redacted] men helt utan vitt på undersidan och utan vitt på övergumpen. Flera ex vid Bimbe och Jamba. De kom helt nära, ven förbi vid Jamba på 2-4 m avstånd. Ras??
10. Apus caffer? Den lilla smäckra tornsvalan över Estaçao Zootecnica var uppenbart caffer. Svart, med vit övergump, och kluven stjärt. (Frågetecknet kan strykas GR).
11. Ptyonoprogne fuligula allmän vid institutet och Bimbe. Rasfrågan kan vara intressant.
12. Fiskaal sedd flera gånger på Humpata Plateau. Bör avgjort insamlas. Arten är Lanius collaris, men rasfrågan intresseväckande.
13. Saxicola torquata subsp. var karaktärsform på Humpataplatån. Sågs ideligen ända fram till Bimbe. Intressant. Trakten ligger my. högt, och vegetationen erinrar om den i S W Kapprovinsen längs den s k "Garden Route", där svarthakad buskskvätta också är karaktärsform.
14. Onychognathus nabouroup:2 ex vid Bimbe i avgrunden.
Därutöver Cisticolas och andra små sångare samt flera arter lärkor. Dessa småfåglar i överraskande antal. Det torde löna sig mycket bra att samla in dem. - Allt som allt var färden till Humpata Plateau och Bimbe ovanligt stimulerande.

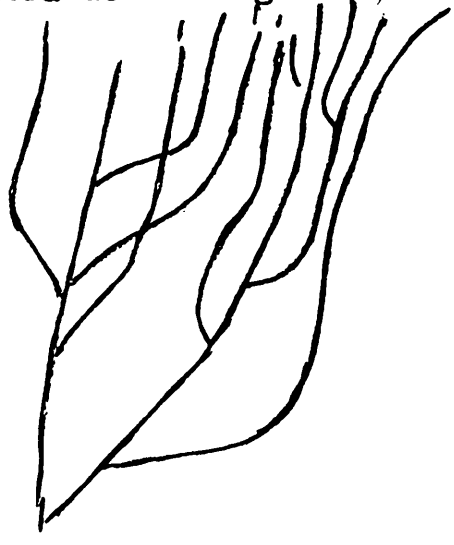
2 sept 1956. Mileage 7876 kl 0840 lämnade vi Så da Bandeira, dock ej utan en del rundkörningar i samband med att Marshalls power wagon fått en punktering. Koch hade blivit förkyld. - Vi körde också fel men kom ut på rätt väg täml. snart. Vägen går först snarast österut från staden genom tråkig förstadsbebyggelse och dåligt underhållna [redacted] planteringar. - I staden ett par Cypsiurus. Sedan:
1 Strept. senegalensis. 2 Lophoceros monteiri my nära. 1 ob. svala. 1+1 ob. lärka. 1 Ardea melanocephala ad på torr gräsmark med buskar. Ännu 1 svala, liksom den föreg näst. säkert pearl-breasted. 1 ob. bulbul? - Vi stannar i brant [redacted] liten backe emedan Koch växlar ner för sent. Nu fick både hans fru och sällskapet Marshall se det. Skönt. - 1 Corythaixoides. 4 blue waxbills. 20+1+1+3+10+35 ob. småf. 2 blue waxbills. 1+1 Strept. 1 starkt lysande blå kortstj glansstare. 1 ob. lärka.
7884/5 gräsbrand, men rätt liten. Brinnande hydda snart därefter. - 10 blue waxbills. 1+1 ob småf. 1+1 örn eller gam.
7886 några ob svalor och tornsvalor. 2 bulbuls. 1 Melittophagus bullockoides tar insekt i vild sväng framför bilen, my lågt. - Bush och odlingar; rätt tråkig mark. - 2 ob. svalor. - Koch kör oerhört sakta, c 10-15 miles/timmen, och använder ofta lågväxelspaken. Han har tydligen tagit prestigeförlusten hårt. -
7892 vi är på kanten av the escarpment. 1+1 ob fåglar. 2+2 starkt glänsande kortstj glansstarar. 3 rödnäbbade svarta helmet shrikes med fina vita fläckar ute på vingarna enl skiss. Retzii, antar jag.
7894 kort stopp. Foto av the escarpment samt av brand på kanten av topp-platån.
1 Lanioturdus lyfte från vägkanten; rätt

överraskande (trodde jag,när obsen gjordes: GR). 1 Trachyphonus vaillantii! 1 stor gråbrun tornsvala. 3 Strept. capicola eller decipiens (men den senare arten torde kunna uteslutas efter vad jag lärde mig senare). - Vi stannar. Foto av brant kulle mellan träd. Krypa sedan utför igen. - 1 okänd svartvit fågel med vitt huvud, vit bakrygg, f ö mattsvart, stor som stare. Näbbform ej klar. Vithuvad stor barbet? (Kan ha varit bl a Aethocichla gymnogenys GR). 1 grant glänsande kortstj glansstare. 1 obestämd gul och grön fågel. 2 ob. småf. 1 bulbul. 1 ob. svartvit fågel. 1 Lanioturdus helt nära. 1 drongo, trol Dicr ludwigii. Några baobabträd.

7898 järnvägen korsas. 1 Lanioturdus. 1 Strept senegalensis. 1 kortstj glansstare. 7899 vi är nere vid lilla stationen. 2 fiskaaler. 2 Ptyonoprogne. 4+1+1 kortstj. glansstarar. 1 Strept. senegalensis. 1+1+2+1+1+2 Lanioturdus. 3+5+6+4 ob. småf. 1+2 Strept. 1 Lampr. mevesii! 4+1 Lanioturdus. 1 Cercopithecus över vägen. - Nu rätt tät snårig skog med talrika baobabträd. Sikt (d v s genom vegetationen) dålig, men landskapet är my. kuperat, och då och då får man utsikt. 7904 stopp för fotos. Ena kamerakroppen krånglade. Forts snart. 1 drongo. Över 10 Bubalornis helt nära; de lyfte från marken och flög upp i buske. - Mopane förekommer här men är ej eller knappt dominerande. En högrest Aloë med grenad blomställning ses också. Se skiss här. - 1 Lampr. mevesii.

7906 ännu 1 Lampr. mevesii. 7907 alla flodbäddar torra. Vegetationen också torrare. Täml my mopane.

7908 Vila Arriaga. Ankomst 1135. Långvarigt stopp. Nescafé med bröd och ost. Kul snack med van Warmelo. - Några Cypsiurus och Ptyonoprogne. Någon obest svala. 2 Ardea melanocephala flög förbi. Varmt och slött. 2 portugiser med en power wagon mötte här och skulle visa oss vägen till "the big experimental farm of Dr. Martins". Innan vi kom iväg lastade de fullt med folk och grejor och - naturligtvis - ett gevär. - Avståndet härifrån till farmen uppges vara 80 km. - 1 Psalidoprocne, svart med vita undervingar, sedd!!!

7909 kl c 1300 start igen. 1 kortstj glansstare. - Torr, trådig, delvis uthuggen mopane. 7914 fortfarande långt ifrån inspirerande terräng. Sliten mark, ?yterosion. 7914 portugiserna, som naturligtvis köra först, stanna. Mindre naturbehov uträttas öppet. 7917 färska avverkningar ha skett av stor mopane (användes bl a som bränsle på järnvägen till Mossamedes, vilket jag såg senare. Även på andra ställen hade mopane avverkats i stor skala. Se nedan. GR vid renskrivn.). Icke en enda fågel sedd efter Vila Arriaga. - 7917 första fågeln: 1 Lanioturdus. 1 gulbrun viverrid med svart svansspets springer över vägen. Håller svansen högt, i båge uppåt. 7919 1 Lampr. mevesii.

7920 Fazenda de Montipa. Farmer. Uthuggningar. Odlingar. Väg till varma källor i närheten, men att fara dit kan inte komma i fråga. - 3 Lampr. mevesii. 4 Lanioturdus torquatus. - Vackra berg på alla håll. 7921 mycket vackrare, tät och relativt frodig skog, men snart kommer vi till områden där den huggits ut igen. 7923 2 kretsande Hieraaetus spilogaster. - Till stor del uthuggen el utglesad skog. 7924 vackrare skog, delvis tät och grov mopane med baobabträd som dock sällan var grova. 7926 1 drongo. 1 kortstj. glansstare. Ny farm. Grov skog bränd. Flera odlingar, kossor etc. 1+1+1+25 ob småf. 1 Plocepasser helt nära men tveksamt om mahali. Bon av Plocepasser ha setts flera ggr.

7929 vacker galleriskog med lianer längs torra flodbädden. Denna korsas nu. 1 Colius. 7931 1 ob. småf. 1 Strept senegalensis 1 drongo. 7934 vi korsar flodbädd. Skogen nu oftast trevlig, men

här åter glesare ett slag. - Omkr 20+10+10 ob. småf, vävare. 1 drongo. 2 Strept capicola, ljusa! 1 Plocepasser, men art oklar. 2 ob. småf. 7939 ny polispost passeras. 2 yellowbilled hornbills. 1 Lampr. mevesii. 2 Strept senegalensis. 3 el. flera Agapornis roseicollis. 7940 stor flodbädd korsas. Torr, men grävningar visa att blott ett par dm under ytan är det vatten.- 1 Oena capensis.

7941 farm med skrällande radiomusik. Uthuggningar etc. Vi blev inbjudna på ett glas vin eller kaffe men Koch sade nej, klokt nog. Mycket snack, men det gick ej att undvika. Rena nybyggarandan. Och den där radion var för hemsk. Men folket var oerhört vänligt, och när det kom till kritan var det omöjligt att säga nej till första glaset vin. Sedan sade jag nej, men det halp inte. Äntligen fortsatte vi. Koch har fått för mycket vin. Han kör visserligen inte fort, men utan hänsyn till vägbanans beskaffenhet, varför det skumpar dj-t. - Ej en fågel att se.

7948 stor flock ob. vävare. 7954 1 Lampr. mevesii. 1 Strept. - Taggtråd börjar längs högra sidan av vägen, flera avsnitt. 7956 taggtråd slutar. Uthuggning framför oss med en högst märklig fantasikåk.-1 Lanioturdus. 1 drongo. 2+3 Lampr. mevesii, ev. någon till. 7957 taggtråd på båda sidor, fy!

7958 vi är framme. Platsen heter Lungo, postadress Vila Arriaga. Detta är alltså den av Koch sedan år omtalade "big experimental farm of Dr. Martins - in a completely unknown area". Eller, för att försöka återge hans tonfall: "the BIIIIGG xprimentl faaam of doctor Martínsch".

Vi mottogs av ett par portugiser, varav en kunde tala engelska. Det var en trevlig ung man med söt fru som också kunde engelska. Jag lärde mig snart att detta var föreståndaren för farmen, Dr. Manuel Guerra, och hans fru Manuela. Vi fick en trevlig lägerplats ovanför husen och gjorde oss i ordning. Marshall och van Warmelo campade 75 m från oss. Allt skulle varit bra, om ej Koch blivit allt sämre. Han hade känt sig dålig redan vid starten från Sá da Bandeira men hade kört hela dagen och ej förefallit alltför sjuk. Men nu vid framkomsten var han alldeles slut, låg på sängen inne i land-rovern och såg eländig ut.

Första kvällen sågs följande fåglar: Lampr. mevesii flera ex, drongo ett par ex, Strept. semitorquata sedd och hörd, Strept. capicola dito dito. Strept decipiens icke sedd.

3 sept. Koch sämre, hade hög temp (102° F), och vi visste inte om det var lunginflammation eller bronchitis. Han fick ett rum i huset. Marshall hade gott om moderna läkemedel och gav honom terramycin etc. Kochs fru hade ingen aptit. Fru Guerra sade åt oss rent ut, när jag kom ner och frågade om jag kunde stå till tjänst med något: "You cannot possibly get sick in a place like this". - Fru Koch sade att hon ej behövde min hjälp. Jag gick ut och samlade. Den första fågel jag fick var häpnadsväckande nog 1 ex av hackspetten Campethera bennettii, en hanne. Den kom och fällde på en torrstam vid Marshalls läger, började ropa, och efter ett par korta förflyttningar fick jag den. En roligare sak var svårt att tänka sig, eftersom jag just arbetat med den egendomliga form av denna art som bl a samlats av Eriksson på gränsen mellan Angola och Ovamboland. Det nu skjutna ex:et var likt fåglarna fr Ovamboland men ej lika starkt guldgul [redacted] och ej lika ofläckad undertill som de 3 exx fr. Omrora i Erikssons samling. En god början! Dessutom samlade jag på morgonen 3 Plocepasser mahali, 3 Lanioturdus torquatus, 1 Eurocephalus anguitimens, 1 ung Turtur, ovisst om chalcospilos eller afer. Även fick jag en c halvmeterlång ödla som levde mellan stora stenblock. - Fåglarna samlades vid det konstgjorda vattenhålet och i torr, sliten, uthuggen mopaneskog vid infödingarnas inhägnad för kreatur. Tråkig och nött mark men med rätt kul djurliv.

Senare på morg gick jag en ny runda med Marshalls mekaniker som heter Ahrends (Arends, Ahrens?), ej att förväxla med den färgade preparatorn vid Kingwilliamstowns museum: han heter

med rött huvud, blåviolett kropp och gul svans sånär som på spetsen som var svart.

På midd.gick jag åter en tur med Ahrends för att samla insekter. Bra utbyte. Tog bl a en liten myra samt i dess bo parasiterande gråsugga och cossyphodid. Även en my stor, fruktansvärt stridslysten myra och i dess bo en liten myrmekophil tenebrionid, en dito scarabaeid och en oerhört liten rund skalbagge, likaledes i sistn.bo. Vidare Monommidae, jordlöpare, tenebrionider, pseudoscorpioner och en jättelik centiped, den största jag sett. Den var rel.lättfångad. - My.rolig tur, över samma område där jag sköt fåglarna; insekterna etc. samlades mest under grova fallna (fällda) mopanestammar samt inne i inhägnaden för boskap.

Fågelarter 3 sept:

1. Aquila rapax? 1 ex täml säkert bestämt, högt kretsande på midd.
2. gycklare 1 ex ad ad med my brett svart på vingarna sågs flera ggr under dagen, ofta nära. (Redan kvällen 2 sept sågs 2 gycklare ad över kullarna i öster).
3. obest frankolin hörd.
4. sandgrouse, uppenbart Pterocles bicinctus: enst.ex uppskrämda i bushen under dagen, ofta i täml.tät vegetation i flodbäddar eller nedanför det nyanlagda och my skräpiga vattenhålet.

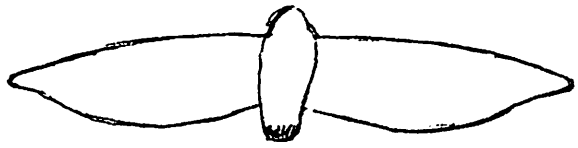
Duvor talrika:

5. Strept.semitorquata allmän. Hörd och sedd upprep.ggr, men hur vanlig den var fick man klart för sig först på kvällen i solnedgången då den samlades till vattenhålet. De kom enstaka eller 2-4 tillsammans med stor fart och på låg höjd, 1 - 2 m högt, mellan träden. Alla flög åt samma håll, men snart flög en del tillbaka, tydligen efter att ha druckit, medan andra fortfarande strömmade till vattenhålet. Många tiotal ex sågos. Lätet här är ett många ggr upprepat: "kooo kooo, koko koko".
6. Strept. capicola hörd och sedd ofta; var påtagligen allmän. (Obs: Strept.decipiens, som jag lärde känna väl vid Cunenelägret, har jag varken sett eller hört här.)
7. Strept. senegalensis allmän. Lätet ej hört men fågeln ofta sedd.
8. Turtur chalcospilos/afra. Allmän. Första f m åtskilliga ex runt det utgrävda vattenhålet nära farmen. Jag såg duvorna utmärkt, även den dubbla strimman över övergumpen och det mycknа rödbruna i vingarna osv. Men jag kunde ej avgöra om vingfläcken var grön eller blå. (Och jag känner ej afra genom obsar i fält). - Det ex jag sköt var tyvärr en my ung fågel som ej utan vidare gav besked om arten. - De ex jag såg på nära håll verkade my starkt skära på framkroppen (se även 4 sept)
9. Poicephalus rüppellii: 2 ex sedda på morgonen i träd nära lägret.
10. Corythaixoides concolor sedd och hörd flera ggr under dagen.
11. Uggla: den enda uggla jag hörde var en liten art, densamma som jag sett och hört i Krugerparken och hört vid Forte Roçadas. Den har ett kort, rätt skarpt men ej hårt läte: "tjurr!" eller "tyrr!" Flera ex finnas här och svara varandra på kvällarna och även morgnarna. Det är absolut en liten art, och av beskrivningar att döma svarar det mot Otus senegalensis (som trol bör heta Otus scops senegalensis); men jag har ej sett den ordentligt ännu. Det kan inte vara Glaucidium perlatum att döma av beskrivningen på lätet i Roberts, antagligen inte heller Gl capense.

OBS: Den lilla uggla jag såg vid Forte Roçadas var troligen Gl perlatum.

12. Mearnsia böhmi (Chaetura böhmi, "Notafrapus sheppardi" Roberts) var till min glädje regelbundet att se här. Först såg jag 2, sedan 3, slutl. 5 ex flyga över farmen, speciellt över skogen av mopane just sydost om husen. Här bodde en del natives, och husbygge pågick. Fåglarna betedde sig precis som de jag studerat vid Pafuri, och flygbilden var precis densamma: oerhört kort stjärt, långa vingar som ej är (alls) lika lieformade som hos andra tornsvalor utan bredare och med en mera buktad bakkant. Se skiss föl i sida. - Fångarna var lätta att ana: svart; under-

vingar utpräglat mörka. Strupe och bröst grå, övriga undersidan vit. Stjärtens proximala hälft vit, yttre hälft svart. - De taggformade spetsarna på stjärtpennorna kunde absolut inte ses i fält, ej ens på nära håll. - Fåglarna flög ofta nära, på sitt typiska, något om fladdermöss erinrande manér. Ofta glida de också på rakt hållna vingar. Det är ej det minsta svårt att se att de är tornsvalor, och jag minns att jag kände igen den och även kunde bestämma den rätt till arten när jag såg den första gången vid Pafuri i nordligaste Krugerparken i sept 1955. - Naturligtvis ville jag nu gärna samla ett par ex men jag begrep att min skjutskicklighet inte var tillräcklig. (Se följ dag!).

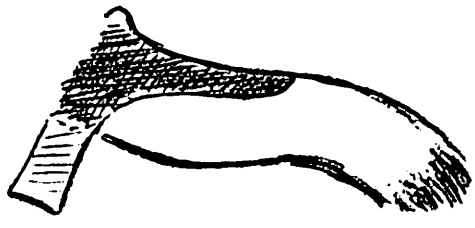

13. Coracias naevius subsp. 1 ex kom på kvällen och fällde i baobabträd c 75 m från mig. Den satt rätt länge, dock ej länge nog för att kunna insamlas.
14. Yellowbilled hornbill sedd i 2 ex vid infödingarnas boskapsinhägnad.
15. Campethera bennettii subsp. 1 ex sköts på morgonen ss ovan omtalass. Den hade ett högt gällt läte, alls ej "bell-like" som Roberts anger.
16. Ptyonoprogne: flera ex runt husen på farmen.
17. Obest. svala sedd flera ggr över farmbyggnaderna.
18. Drongo (adsimilis) 2 - 3 ex sedda hela tiden på den öppna platsen just där vi hade vårt läger. De var aktiva ända till sent på kvällen. En bra stund efter solnedgången sågos de fortfarande göra utflykter efter insekter och återvända till sin sittplats. Ahrends sköt 1 ex på kvällen, vilket var välkommet. Rasen här kan ev vara en annan (mindre storlek?) än i Sydafrika.
19. Oriolus monacha larvatus? En svarthuvad sommargylling sedd på avstånd på e m. Hördes också flera ggr men jag fick den inte.
20. Parus leucomelas insignis eller annan subsp (Angola Black Tit): ett par tre ex sedda vid lägret. Hade best läte "tschrrr tschrrr" med typisk klangfärg à la mes.
21. Flock babblers av okänd art sedd men tyvärr ej samlad än. [redacted] (Obs: red-eyed bulbul sedd i Vila Arriaga men ej här ännu).
22. obest. tchagra (marktörnskata) sedda.
23. Kortstj. glansstarar (troligen Cape glossy starling, Phoenicopterus nitens subsp) rätt allmänna, i par eller småsällskap, fällde bl a i träd nära farmen, men ha ännu ej samlats.
24. Lamprotornis mevesii (Meves' långstjärtade glansstare) allmän. En av de mest framträdande arterna runt farmen. Lät höra sitt hesa läte ideligen och uppträdde enstaka, parvis, eller i flockar på upp till 7-8 ex. Flera ex vistades invid det öppna området större delen av dagen; de var rätt varsamma, men när de lämnades i fred kom de ner på marken helt nära.
25. Cinnyris talatala, vitbukad honungsfågel, sedd och hörd flera ggr.
26. Chalcomitra senegalensis hanne i praktfull dräkt sedd idag.
27. Plocepasser mahali allmän runt farmen. Bon flerstädes. Lät höra sin starka sång ej endast i gryningen utan ofta mitt på dagen. 2-3 ex följdes oftast åt. Jag sköt en serie för rasbestämning.
28. Quelea quelea: flockar sedda flera ggr, men flockar små. På kvällen dock en flock över infödingshusen på ett par tusen ex, ev mer.
29. Pytilia melba hanne sedd vid vattenhålet.
30. Blue waxbill stor flock i det torra gräset med bush nära det konstgjorda vattenhålet.
31. Fringillaria tahapisi allmän. Första morgonen flera tiotal ex vid vattenhålet, och sedd ideligen på klipporna runt lägerplatsen - - - På kvällen litet insektfångst på ljus.

4 sept. 1956. Koch bättre, särskilt på e m. - På morgonen gjorde jag en tur med Ahrends upp mot bergssidan. Fågel- och insektjakt. Trevlig tur. Vid middagstiden studerade vi Mearnsia böhmi, av vilken nu minst 15 ex flög över samma område som igår; ibland kom ng ex på låg höjd rakt över vårt läger. Jag tog t o m ett par fotos av arten. Ahrends som befunnits vara god skytt nedlade 3 ex vilket gladde mig mycket. - Lunch med Dr och fru Guerra, Marshall, van Warmelo, Ahrends och fru Koch. Efter lunchen, kl 1430, reste Marshall och hans sällskap (van Warmelo, Ahrends och ett par boyar), och vi andra var ensamma kvar. Jag gick smärre rundor, tittade på fågel och tog litet insekter.

Följande fågelarter tillkomma, sedda idag, varjämte jag gör en del tillägg om redan nämnda arter:

1. Strept. semitorquata flög på e m före solnedgången till och från vattenhålet. Många passerade mig på 2-5 m avst, ofta kastande vilt när de fick se mig. Många tiotal sedda, trol över 50 inalles. De flesta följde den lilla torra flodbädden alldeles norr om vår tältplats.
2. Turtur chalcospilos 1 ex ad som fällde i trädtopp på berget i bästa ljus hade klart gröna vingfläckar; art alltså klar.
3. Gycklare sedd många ggr på e m. Vid ett tillfälle såg jag 3 ad samtidigt varav 2 med tunt svart på vingens bakkant, den tredje oviss i detta hänseende. En stund senare såg jag 1 juv, och ännu senare 2 ad med my brett svart på vingens bakkant. Alltså minst 5 ex varav 1 juv, 2 hannar ad, 2 honor ad.
4. Accipiter minullus 1 ex, my litet. Färg: blågrå ovan incl stjärten, utan vitt på övergumpen, undersida vitaktig med rätt ljusa rödbruna fläckar (ej tydliga tvärband), stjärtens undersida rätt skarpt tvärbandad, öga rött, vaxhud och fötter gula. Höken fällde i träd, flög ner på marken, upp igen, växlade 100 m till baobabträd och sedan 100 m till och satte sig i mopanoträd rätt nära. Gjorde en gång ett anfall mot något litet byte (insekt på marken?), varvid en drongo skrek och anföll. 1 Strept. senegalensis och 1 Lampr. mevesii satt öppet i närheten av höken. Slutl. lyfte denna och kretsade högt upp, gled några ggr åt olika håll och försvann slutl. - Jag såg också ett annat ex i snabb passage på jaktflykt, därvid visade den egendomligt stenfalklikt beteende med snabbt slående, halvutbredda vingar, och dessemellan "torpedflykt" med åtlagda vingar. Utgången av jakten blev tyvärr oviss.
- En obestämd Accipiter med byte (liten fågel) sågs också idag.
5. Circaëtus cinereus sedd my. fint på e m. Den hade en aning kluven stjärt, vilket jag observerat och diskuterat tidigare. Den gled rätt högt, varvid den skarpa kontrasten i färgerna kom fram. Och den ryttlade upprepade ggr på denna stora höjd, c 150-200 m. Ryttlandet skedde mot vinden förstås, och med lillvingarna utspärrade. Jag har sett Circaëtus-arter utföra liknande saker många ggr tidigare.

6. Dicrocercus hirundineus 1 ex sågs på f m utföra något som tydligen var en sorts display-flykt. Med ett surrande, tvåtonigt läte flög den i bågar uppe i luften, den ena bågen rätt väl avsatt från nästa.
7. Flock av obestämd frankolin på bergssidan.
8. Cinnyris talatala sedd vid bergsfoten.
9. På sistnämnda plats sågs en liten grönvingad och kortstjärtad sångare (trol. Camaroptera). Den sköts men blev tyvärr täml illa åtgången.
10. Mearnsia böhmi (Chaetura böhmi, Notafrapus sheppardi). Det var särdeles välkommet att få mtrl av denna. Ahrends och jag såg på dem länge, och slutl gick vi ett par hundra m mot syd där de flög runt flitigast och delvis lågt. Ahrends sköt 3 ex på ett par minuter.
11. oxhackare sp. ind. På kvällen kom 3 ex på rätt stor höjd på

När jag var ute med Ahrends på morgonen, sköt han även en elefantnäbbmus (trevligt), och vi såg en stor kudutjur helt nära i ett snår på berget. - -

Lunchen trevlig. Omedelbart efter densamma reste som sagt Marshall med party. Jag trivs med Marshall fast jag nog kan tänka mig att han är rätt skrupelfri och aldrig avstår från egen fördel. Men han är vänlig och hjälpsam och allmänintresserad. Och han gav mig noggranna instruktioner hur Koch skulle skötas. Koch var nu my bättre. - Van Warmelo rätt ovanlig typ: mycket kunnig på in[illegible] födingars seder och språk, särskilt språken tycks han behärska flera stycken. Ovanligt intellektuell för att vara boer (jag antar han är boer och inte holländare).

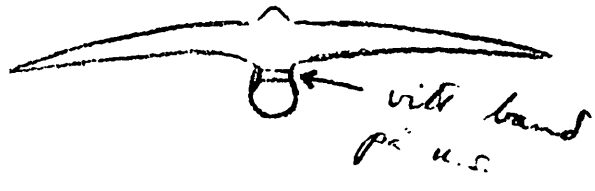
Kvällen: jag blev ånyo bjuden att äta hos värdfolket. Trevligt samtal. Både Dr. Guerra och hans fru talar bra engelska. -

Dagen var my. varm. Jag frågade flera personer, bl a Dr och fru Guerra, Saul m fl, och alla tyckte den var obehagligt het.

5 sept. 1956. Sov gott på natten och gick upp före solen. På morg. en samlingstur samt obsar. Fick 1 redbilled hornbill, 1 Lamprotornis mevesii, 2 vita helmet shrikes. Av de senare 1 ex med höggult öga och samma färg på huden runt ögat. Det andra ex var blekare på hjässan och hade vattnigt brungult öga samt det nakna skinnet runt ögat matt, ljusbrunt. Detta antar jag är en juv. Såg dessutom Lanioturdus torquatus i flera ex dels på marken, där de hoppa med rätt långa skutt, dels i mopaneträden. - Lampr. mevesii vanlig, 1 Eurocephalus, 2 redbilled hornbills varav 1 sköts, 2 yellowbilled hornbills med delvis svart på undernäbben, 1 svarthuvad gylling som flitigt lät höra sig.

Vidare 4 grönbenor som kom över rel lågt fr SW, lockande. Jag följde dem, de svängde ett par ggr runt, sänkte sig ngt över vattenhålet och slutade med att fälla där, varvid de föll ned my brant. Lyfte snart, tydl för rovfågel som ställde till oro.

Till min stora häpnad fick jag idag se en ny spinetailed swift. Redan föreg kväll trodde jag mig se 2 ex, och detta bekräftades nu. Det var c 10-12 ex, ev flera. De var ej svarta utan rätt mörkt grå, med vit övergump och ett relativt litet vitt område på buken. F ö intet vitt. Stjärten mycket längre än på böhmi och avgjort rundad när den breddes ut vilket ofta skedde när fåglarna svängde eller sköt nedåt. Vingar mycket erinrande om en vanlig tornsvalas, alltså ej om den bisarra formen hos böhmi. Observera teckningen och stjärtens form.

Jag förmodar det måste vara Chaetura ussheri, men det vore av utomordentligt intresse att få ner ett par ex. Se skiss här av flygbilden när stjärten bredes ut. -

Samtidigt med att dessa ex svärmade eller flög omkring kom också några böhmi tillsynes. Jag gick och ställde mig under dem men ingen kom närmare äm 45-50 m, oftast högre. Ett par skott mot ussheri gjorde ingen annan effekt än att de satte iväg med vansinnigt snabb flykt, dock utan att eljes lämna platsen. [illegible]

De 2 vita helmet shrikes sköts ur flock på 9 ex. - Såg också en flock på 5 Phoeniculus, som var my högljudda och verkade ovanligt stora; antagl. var det väl Ph. purpureus angolensis, men de föreföll avgjort blå, ej grönglänsande. - En del Strept. semitorquata flyger till vattnet även på morgonen, dock tydligen färre än man ser på kvällarna.

På kvällen den 5 sept reste jag med Dr. Guerra till ett par vattenhål vid foten av branta blockfyllda berg ungefär 3 miles söderut. Vegetation delvis my rik och tät. Ett par smärre odlingar. Intressant plats, som jag gärna skulle ha undersökt närmare, men det blev bara detta enda besök. Dr Guerra berättade att han hade sett leopard här, bland väldiga block på den snåriga och

6 sept. Jag gick på f m inåt infödingarnas kreatursinhägnad och samlade en del fågel. På e.m. etikettering av skinnlagd fågel. Denna dag sköt jag också ännu 1 ex av den my stora ödlan. En bekant till Koch, Dr. Duarte från lantbruksinstitutet eller något sådant i Nova Lisboa, har nu slutit sig till oss. Det är en synnerligen hygglig och artig portugis. Han talar en oändligt komisk engelska, med bra ordförråd etc men totalt oengelsk ifråga om uttal och fraser. Han färdas i en imponerande "power wagon" som dock är gammal och sliten. Och ännu mera sliten blir den snabbt så illa som han hanterar den. Särskilt synes han anse det som en hederssak att aldrig växla förrän det är oåterkalleligen för sent.
På kvällen gick Koch, Duarte, Saul och jag en rätt lång runda på hällarna och i stenmarkerna invid lägret för att plocka reptiler. Mycket gott utbyte av geckos, men insekter föga.

7 sept. På f m en ny runda. Jag gick ensam. Samlade bl a ett ex av Aethocichla gymnogenys (redan tidigare samlad, se artlista härnedan), 2 Phoeniculus, 2 Camaroptera, 1 ödla. Ej insekter nu. Studerade fågellivet såsom alla dagar. - Lunch och middag med herrskapet Guerra. Mycket gott, men jag vill inte ha whisky före lunchen. Dock, detta ej menat som kritik. Dr och fru Guerra är verkligen så vänliga och hjälpsamma och så högst kultiverade att vi inte kunnat tänka oss något bättre värdfolk. -
Denna dag var liksom den 4 mycket het. På morg. 7 sept var det molntäckt; molnen låg c 50 m över oss och dolde alltså även bergen helt nära, men omkr kl 0830-0900 lyfte molntäcket, det blev sol och my. hett som sagt, på e m alldeles extra påfrestande.
Morgonen denna dag ej dagg, annars - när nätter och morgnar varit klara - har det alltid varit rel. [redacted] rikligt med dagg, så att kläder och allt som hängt ute på natten är blött. Men det torkar ju snart.
På kvällen kl 2200-2345 gick åter Koch, Duarte, Saul och jag på fångst. Vi fann en del skalbaggar bl a myrmecophila tenebrionider, samt en del geckos därav 3 svagt färgade, enfärgat ljusrödgrå eller gråaktiga med små vita fläckar; dessa 3 ex togs på hård, eroderad sand men ej på klippor som de flesta andra geckos. Även tog jag en skorpion som bar en bedövad spindel på ryggen. Se skiss här. - Det var en my. angenäm tur efter dagens hetta, men vi höll på att gå vilse i bushen. Jag sade åt Koch 3 ggr [redacted] hur vi skulle gå men han gav förstås blankt f-n i det. Till sist fann jag och igenkände i lampskenet den plats där jag skjutit den stora ödlan, helt nära lägret. -

Ett par nya fågelarter sedda. På e m sköt jag 2 Strept. semitorquata varav dock den ena förlorade så my fjäder att den ej bör skinnläggas (Saul bevarade huvud och hals). Den ruggar starkt, både små- och storfjäder. Yttersta handpennparet nytt, men ej helt utvuxet.

8 sept. Morgonen molnig; föga fuktighet utfälld. Jag vaknade först strax före 0700. - Etiketterade en del rör och burkar på morgonen, gick sedan en runda upp till den stora branta klippan med tvärsprickan. Varmt men ej värre än vanligt, och ej på långt mär som föreg. dag. Kom tillbaka efter 2½ timmar, lagom till lunchen, vilken som alltid tog my. tid. Efter lunch gick jag till vattenhålet och tog en serie gyrinider av två arter till Per; även togs Gerris och små pärlemorglänsande ryggsimmare. Sköt idag ingen fågel; Saul har mycket att göra ändå.
- - - - - -
Lista över fåglar sedda och/eller samlade vid Lungo 3-10 sept. 1956 (se även förteckningen över skjuten fågel):
Obs först att ej en häger setts; dock sågs Ardea melanocephala relativt nära på hitvägen. - Ej heller änder av något slag sedda! Särskilt anmärkningsvärt är att ej en enda gam setts hittills (detta skrivet kvällen 9 sept). Detta torde väl tyda på ringa

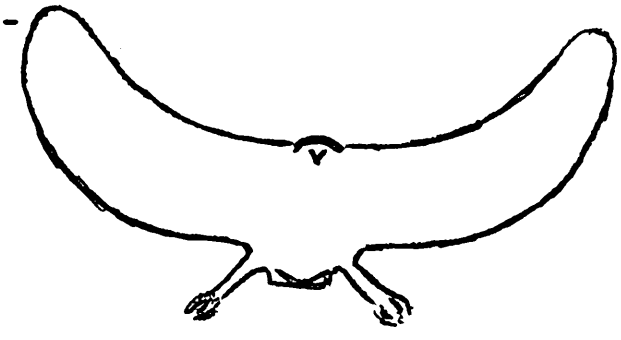
viltrikedom. En annan möjlighet, näml att vegetationen är för tät för att gamarna skulle se kadavren, tror jag absolut inte på. Norra Krugerparken har exempelvis till stor del ej glesare vegetation än här. -

1. Aquila rapax 1 ex, dock ej fullt säkert, redan noterat i en tidigare lista.

2. Aquila wahlbergi 1 ex, mörkt, litet, lik en Hieraaetus i flygbilden men mörkt undertill, kretsade och gled över, middagstiden 8 sept. Fin obs.

3. Circaëtus cinereus noterad i tidigare lista härifrån. Kom rakt över, ryttl på stor höjd som Circaëtus uppenbart rätt ofta göra.

4. Gycklare. Med bred marginal den vanligaste eller åtm den oftast sedda stora rovfågeln. Ja, ingen annan stor rovf. sågs regelbundet egentligen. - Gycklaren observerades många ggr pr dag, oftast enstaka, både hannar och honor, men ibland 2 tills, och en gång 3 ad nära varandra. Ibland föreföll det tydligt att fåglarna möttes av ren slump. Ibland när 2 ex var nära varandra, hördes det egendoml, skällande lätet. Ett par ggr när 2 ex var i sällskap eller nära varandra, såg jag att en fågel ad gjorde sig ännu egendomligare än vanligt: medan den seglade framåt, sträckte den benen snett nedåt, fullt utsträckta, och vred vingarna i en egendomlig vinkel, snedställda men starkt spända, så att den framifrån kom att se ut som skissen visar:

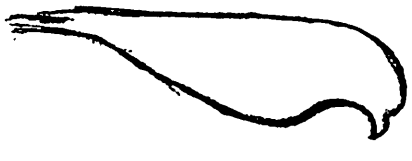

Detta särdeles märkliga och karakteristiska beteende har jag aldrig förut sett. -

En dag såg jag 2 hannar ad, 2 honor ad och 1 juv; eventuellt därtill en femte ad. -

Ofta kom enst. ex rätt lågt över lägret och cirklade över det öppna området invid husen på 50-75 m höjd eller lägre. - Gärna kom gycklarna glidande över eller invid bergsryggen strax öster om lägret. De var ett utsökt inslag i fågellivet, men det var litet oväntat att de skulle vara den enda regelbundna örnarten!

När gycklaren glider framåt ser man ofta hur den håller huvudet rakt nedåt eller eventuellt något bakåt, men ibland sträcker den huvudet framåt. Dem verkar mycket framtung i flykten, kroppen ser ut så från sidan: Man har liksom intrycket att den varje ögonblick skulle störta huvudstupa nedåt, men så går det nu aldrig!!

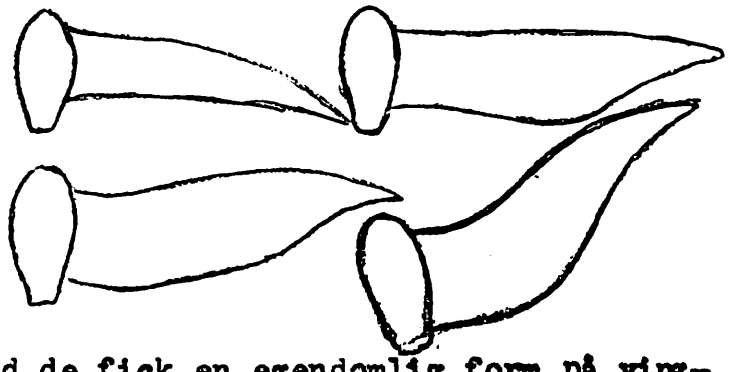

5. Buteo rufofuscus augur. Ej sedd förrän 7 sept då 1 ex kom och fällde i trädtopp 250 m fr. vattenhålet på morg. Jag bevakade den my länge, säkert c 45 min. Efter en god stund flyttade den sig till träd helt nära vattenhålet och sedan ned på marken därintill, men ej vid själva vattnet ty hålet är utgrävt och har delvis lodräta kanter. Slutl. flyttade den sig till annan plats nära vattnet på kanten av tvärbrant skärning i sand. Satt länge stilla och brydde sig ej om natives som kom för att hämta vatten. - Den hade hela undersidan silkesvit eller snövit. Stjärten roströd. Strupen mörk på sidorna. Flygbild som sydafrikansk rufofuscus, och färger uppifrån också ung likadana, men undersidan är ju helt annorlunda färgad och intrycket underifrån blir därför helt annat. - Medan detta ex studerades kretsade ett annat ex c 400 - 500 m borta utan att nalkas. - 8 sept också sedd helt nära lägret. - Två utsökta gamla fåglar är det.

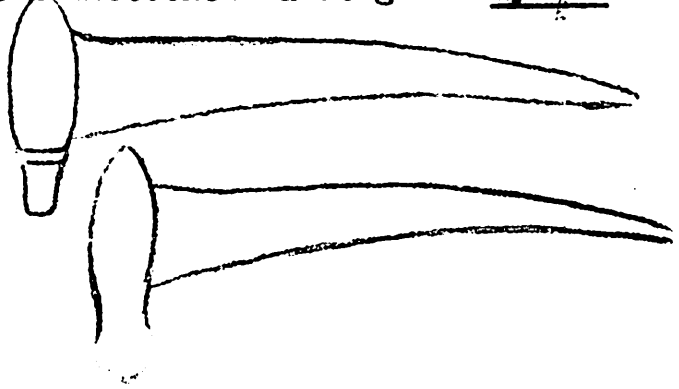
6. Accipiter minullus. En obs redan återgiven i tidigare artlista - Den 10 sept på morgonen, innan vi reste från Lungo, kom 1 ex ovanligt nära. Det flög i utpräglad trast- eller småfågelflykt, i flygsättet - men ej i flygbilden - starkt erinnrande om motsvarande beteende hos stenfalken som jag sett förr om åren. Det

slog i en till hälften dold trädkrona efter småfågel, som dock for upp åt olika håll och klarade sig. Den lilla höken slog strax igen i trädkrona 100 m längre bort, men även här hann småfåglarna undan i tid.
7. Gymnogenys (Polyboroides) typus sedd flera ggr, dock ej dagl. Den 6 sept 1 ad krets över Lungo. 8 sept sågs 2 rovfåglar flyga tätt tillsammans med rätt lätta vingslag. Även i svängarna följde de varandra rätt noga. De flög länge bortåt och var svåra att bestämma men slutl började de kretsa och visade sig vara 2 Gymnogenys ad, blågrå ovan, med ett my brett stjärtband, samt gul - på ena ex ev röd - vaxhud. Jfr obsar i Krugerparken sept 1955.
8. Obestämd frankolin sedd på berget ss tidigare sagts, men obsen blev kortvarig och dålig, och inget ex kunde skjutas.
9. Pärlhöns varken sedd eller hörd, men fjädrar anträffades flera ggr i skogen.
10. Turnix sedd ovanligt fint. 2 ex i gräsmark med stora stenblock helt invid lägret och blott c 100-125 m från husen. Sågs två olika dagar. Första dagen sprang 1 ex på en liten stig i gräset blott 3-4 m från mig, flög sedan upp och landade efter c 30 m åter i gräset. - Nästa gång såg jag 1 ex gå i gräset invid stort stenblock; fågeln var ytterst nära och syntes fint. Måste varit Turnix lepurana antar jag. Teckning ovan elegant och diskret i grått och ljust rödbrunt etc. - När jag gick framåt, lyfte ännu 1 ex helt nära. - Ett par dagar senare när jag jagade i den rel. täta skogen i bergskanten söder om farmen lyfte 2 ex strax efter varandra ur tätt gräs mellan träden.
11. Grönbena 4 ex ss redan antecknat i tidigare lista.
12. Pterocles bicinctus var uppenbart ej sällsynt i trakten. Uppskrämdes flera ggr enstaka eller i par, oftast rätt nära farmen, bland torra löv etc på marken i torr mopanevegetation. Hanne och hona samlades av mig, och ett par dagar senare sköt Saul 1 hanne.
13. Strept. semitorquata avgjort allmän fågel. Morgnar och, ännu mera utpräglat, kvällar (kl c 1630-1730) kom många ex till vattenhålet, men jag observerade att många ex (de flesta?) också flög direkt förbi, kanske till annat vattenhål uppe i bergen. Säkert 50-100 ex att se varje kväll förbiflygande eller fällande i träden. 2 ex skjutna ss tidigare omtalats. Båda ex hade krävan full med stora frukter som något liknade hasselnötter utan hårt skal. Den ena hade 6, den andra 8 dylika, helt oskadade. Jag tog tillvara de 8. - Även vid vattenhålet 3 miles söderut, dit jag for en kväll med Dr Guerra, var semitorquata vanlig och kom att dricka i många tiotal före solnedgången.
OBS: Strept decipiens ej sedd eller hörd vid Lungo!
14. Strept capicola allmän vid Lungo. Några ex kom alltid på e m och fällde i närheten av vattenhålet ungefär samtidigt med semitorquata, men här var de (capicola) blott ng få. Däremot fanns tydl. alltid en del (15-20 el fler) i skogen bakom farmen där natives bodde och en del byggnadsarbeten var igång. Här sköt jag en dag 1 ex, och, sedan jag bestått långa patroner, sköt Dr Gaspar 6 stycken till middag en dag.
15. Strept. senegalensis några ex ofta synliga runt farmen på gräsplanen, vid vattenhålet etc, men arten tycktes ej vara lika allmän som capicola.
16. Turtur chalcospilos allmän. 1 ex juv skjutet ss förut sagts. Senare såg jag många ex på nära håll, alla hade gröna vingfläckan. Likaså hörde jag alltid det välkända lätet av chalcospilos (men hur afer låter är mig obekant). - När man gick på jakt i skogen såg man my ofta chalcospilos; ibland fällde de nära en men flög genast bort igen.
17. ?? Treron: på e m 8 sept när jag stod på lur för semitorquata kom en rätt mörk duva förbi i snabb flykt precis à la Treron. Jag tyckte mig också se att den verkligen var grön. Men obsen ej god, art och släkte därför osäkra.
18. Poicephalus rüppellii var ej sällsynt. Jag såg den många ggr, särskilt i början, enstaka el i flock på 2-4 i mopaneskogen nära farmen. Alla var av den dunkelt klippgrå färgen med gult på

vingarna. Undre vingtäckare åtminstone ibland gula. Ofta, men ej alltid, hade fåglarna blå övergump.
19. Agapornis roseicollis subsp. En av de första dagarna sköt jag 3 ex. Arten sågs då i flock(-ar! GR) på 6-8 ex i mopaneskogen vid gamla kreatursinhägnaden. Ej sedd på sista dagarna. Läte: ett genomträngande skrik.
20. Corythaixoides concolor också sedd nästan eller enbart de första dagarna. Redan [redacted] noterad i tidigare listan.
21. Den lilla ugglan - art: se protokollen från Krugerparken sept 1955 och april 1956 - var avgjort allmän. Varenda kväll satte den igång med sitt behagliga, men korta och med en viss skärpa framstötta "tjyrr". Regelbundet hördes flera ex, upp till 6 från min sovplats, och ofta svarade fåglarna varandra regelbundet en ganska lång stund innan de kom i otakt. Ropen hördes ej blott kväll och förnatt utan även på eftermatten. De flesta nätter vaknade jag omkr kl 0500, alltså före gryningen, och hörde ropen näst lika ofta framstötta som på kvällarna.
22. Mearnsia böhmi, taggstjärtad kortstjärtad tornsvala. Det var ytterst trevligt att se och studera den så grundligt. 3 ex skjutna av Ahrends ss ovan sagts. Jag tog också flera fotos av den när den kom m l m lågt över gårdsplanen. - Antalet ex sedan 3 skjutits torde ha varit minst 12-15. De sågs på vingarna större delen av dagen, ofta på avstånd, rätt lågt över träden, antingen glidande på tornsvalemanér, dock givetvis oerhört lätt igenkännliga på den korta stjärten, eller också fladdrande, varvid de fick en egendomlig form på vingarna och blev mycket olika alla andra tornsvalearter jag känner. - My ofta kom 1 el ng ex fram över gårdsplanen där de ibland sågs flyga tillsammans med Ptyonoprogne. De flög då oftast lågt, ofta blott på 3-5 m eller vissa ögonblick ännu lägre. Färgteckningen är lika karakteristisk som flygbilden: framhals och kräva grå, [redacted] vilket ses lätt i gott ljus; övr undersidan rent vit, undervingar svarta, my verkningsfullt kontrasterande mot kroppens färg. Undergump vit men stjärt svart; svaga vita fläckar i stjärtspetsen finnas [redacted] och är kanske taxonomiskt intressanta men är ej synliga i fält. Ovantill är fågeln [redacted] svart utom på övergumpen som är vit. Synnerligen lättigenkännlig art. När den fladdrar snabbt med vingarna, vilket den ofta gör, så erinrar den faktiskt litet om en fladdermus. - Jag [redacted] fann den aldrig sittande eller vilande. (Jfr även färdprotokollet Lungo - Lucira).

23. Annan taggstjärt, uppenbart Chaetura ussheri subsp. - På e m den dag då Ahrends skjutit Mearnsia såg jag en tornsvala med rel. lång, snarast rundad stjärt; dess vingar var däremot my. mera lika en typisk Apus. Jag misstänkte en Chaetura (och mer än en art kan väl knappt komma ifråga) men fick ej se den bra denna dag. Följande dag och alla därefter såg jag den däremot my ofta, regelbundet och ofta nära. Den hade följande kännetecken: alltigenom mycket mera lik en normal tornsvala än Mearnsia. Den enda karaktär som skiljer den från de flesta arter av sl Apus är stjärten (och färgen; se nedan). Vingar my lika Apus, ej extremt smala men å andra sidan ej så "knubbiga" som hos Apus affinis, och helt skilda från Mearnsia förstås. Stjärt tvär, men bredes ut rel ofta i flykten och

blir då avgjort rundad. - Färg: fågeln är mörk men inte svart utan mörkgrå. Övergump vit. På undergumpen eller bakre delen av buken ett tämligen smalt vitt tvärband. Undersida f ö mörk. - Denna art flög ibland tills.med Mearnsia men var aldrig lika talrik; ej över 5-6 ex sedda samtidigt, i regel färre. Flög också oftast för sig själv och högre än föregående och var därför omöjlig att komma åt. Bredde ofta ut stjärten, särskilt när den "stegrade sig" och föll tillbaka igen såsom tornsvalor ofta gör. Flykt snabb och elegant förstås, fullt i klass med Apus apus, men knappast snabbare. Om man får tro litteraturen så kan alltså flykten knappast vara så snabb som t ex hos Chaetura caudacuta. - En gång när jag bommat på ett ex gjorde dock detta en vansinnigt snabb dykning, ner mellan träden i kanten av en glänta, kastade hit och dit och susade upp igen. - Tråkigt att denna art inte kunde samlas.
24. Obest tornsvala. Den 8 sept på midd.när jag studerade de 2 Gymnogenys kom av en slump en flock tornsvalor in i synfältet, my.högt och i motljus och alldeles omöjliga att bestämma. Antal c 20-25, ev flera. Säkert en av de stora el medelstora Apus.
25. Coracias naevius. Enda blåkråka jag såg, och näst.säkert var det hela tiden bara 1 ex här. Skygg och försiktig. Jag fick den aldrig i håll. Saul bommade på den en av de sista dagarna. Den syntes ej dagligen men kom vissa kvällar (jag: 2, Saul ännu 1) fram till den öppna platsen runt farmen och satte sig i en trädtopp, alltid på vederbörligt avstånd.
26. Phoeniculus purpureus. Rasfråga, ev även artfråga (damarensis!) intressant. Var tydligen ej så rar i trakten. En flock på 5-6 ex sågs redan en av de första dagarna alldeles runt farmen, men jag sköt då intet. - Deras vanor var som vanl; de strövade vilt skrikande genom träden, ibland satt 2 ex helt nära varandra på någon stam eller grov gren, men snart bar det iväg igen. Jag observerade att de rätt ofta kom ner på marken t ex på stenblocken som var så talrika i utkanterna runt husen, upp mot nativebostäderna. - En senare dag fick jag 1 ex ur denna flock när den hoppade omkring på marken vid det nyuppförda huset. - Senare sågs (bl a) en skara Phoeniculus när jag gick på jakt i S längs bergen och härur sköt jag 1 ex, dessbättre.
27. Lophoceros erythrorhynchus subsp. var ej sällsynt i skogen. Syntes ofta, men ej alltid, parvis. Läte ofta hört. 1 ex sköts.
28. Lophoceros flavirostris subsp likaledes rätt allmän i skogen, och sågs ofta parvis. 1 ex skjutet, skulle gärna velat ha fler av denna och föreg.
29. Campethera bennettii subsp. 1 ex sköts morg 3 sept, ss ovan sagts. Några dagar senare såg jag 1 ex med rätt starkt gul färg på bröstet; det satt i ett baobabträd nära farmen men flög tyvärr bort innan jag kom i håll. Se även följ.
30. Thripias namaquus:1 ex sköts i tät skog nära bergsfoten; för datum se etikett plus förteckning. Här var flera hackspettar näm varandra i den täta skogen med delvis tättlövade buskar etc. Jag är ej övertygad att alla var Thripias.
31. En liten hackspett (Dendr.fuscescens eller liknande) sågs en dag söder om lägret. Jag bommade på den.
32. Hirundo albigularis:1 ex sett ett par ggr över gårdsplanen. Jag blev ej på länge fullt klar över arten, men just vid avresan sågs arten bergsäkert vid Dr Gaspars "slott"; se färdprotokollet. Den häckade uppenbart här på byggnaden.
33. Ptyonoprogne fuligula allmän över gårdsplanen och häckade på byggnaderna. Trots att det skulle varit roligt att få mtrl kom jag mig ej för med att skjuta mitt ibland husen. Jfr utbredningsuppgifterna hos Roberts m fl.
34. Dicrurus adsimilis, drongo. Avgjort allmän. 3 ex samlades. Flera ex höll till på den öppna platsen runt husen, sågs där regelbundet och fångade ofta flygande insekter ända till skymningen. Även i skogen var arten tydl.allmän om ock väl oftast att träffa vid gläntor etc.
35. Oriolus monachus subsp, svarthuvad gylling. Flera ex höll till i trakten men var försiktiga, och jag fick inte samlat ngt.

Jag såg, resp hörde, alltid ensamma hannar utom vid ett tillfälle då 2 hannar höll ihop men snart skildes. Lätet är likt den europeiska gyllingens i klangfärgen men kortare, blott tvåstavigt: "flyōō". Det är my. fylligt och rätt högljutt.

36. Parus leucomelas subsp. Angola Black Tit. Snarast allmän i skogen i småflockar på 5-6 ex. Någon gång såg jag ensamma ex. Sköt 2 olika sällskap på 5 ex vardera. Lätet har meskaraktär men är relativt hest och tydligt skilt från alla europeiska mesläten jag känner. - Arten höll mest till i skog av växl. typ men kom också ibland fram till gårdsplanen. Då syntes tydligt hur flockarna strövade omkring, rätt raskt. De fällde i buskar i utkanten på det öppna omr., stack över det, fällde kanske i något träd på andra sidan men forts. genast och försvann i vegetationen.

37. Aethocichla gymnogenys, den nakenkindade babblern. Enda babbler jag såg här. Redan på färden hit hade jag ett par ggr sett babblers som jag misstänkte vara denna art; de hade klart ljus bakrygg och delvis ljust huvud men var f ö rödbrunare än bilden i Roberts. Blev därför införlivade med obestämda småfåglar i färdprotokollet. Men vid Lungo var det inte svårt att få visshet. En flock på 5 ex höll till runt farmen, jag följde dem en dag och sköt 2 ex efter lång förföljelse in mellan negerhyddor etc. De kvarvarande 3 ex syntes följande dagar. - Några hundra m, kanske 600-700 m, söderut vid den stora kreaturskraalen kom jag på en ny flock den dag jag jagade här, och sköt 1 ex. Denna flock bestod av 6 ex. - Beteende: som Roberts anger, my likt andra babblers, t ex Turdoides jardinei. Flocken strövar genom buskvegetationen, i regel lågt, men Aethocichla gick ibland upp högt i trädkronorna. När 1 ex lyfte och flyger i viss riktning, kommer oftast alla de andra i flocken snabbt efter. Någon kan dröja. Ibland är de tysta men plötsligt bryter hela flocken ut i ett hemskt oväsen, med surrande och högljudda toner, som håller på en stund för att åter tystna. Trevligt att lära känna denna säregna art.

38. Pycnonotus nigricans. Red-eyed bulbul. Den 9 sept 1 ex i trädtopp alldeles vid lägret. Ilsket rött öga. Fältornitologiskt tedde sig fågeln precis som SW Afrikas rödögda bulbul.

39. Apalis flavida. Den lilla flocken på 3 ex, vilka samtliga sköts, var den enda jag såg. Ytterst eleganta och rikt färgade. Höll till i vacker skog nära foten av berget men sökte sig ej till den tätaste vegetationen utan var ute i rel. gles och lättöverskådlig skog.

40. Camaroptera brevicaudata (ej kritiskt examinerad, men jag antar det är denna art). Ett par ex sköts. Därutöver sågs nog knappt några med säkerhet, men trol var den ej sällsynt. Syntes gärna hålla till i rel. tät vegetation med buskar med stora glansiga gröna blad, vilka bilda underveget vid torra flodlopp etc.

41. Laniarius sp med snövit undersida sedd my fint nära södra vattenhålet. Obsen var my god men tyvärr kortvarig. Höll till i tätt flätat stångsel vid liten odling. Jag misstänker neglectus, om den nu går upp här. Se Hall. Fågeln föreföll stor.

42. Tchagra sp. Spridda ex sedda var man gick. Ej överflödande allmän men lika regelbunden i utkanten av det öppna området vid farmen som djupt inne i skogen.

43. Lanioturdus torquatus var en av de allra allmännaste och mest karakteristiska fåglarna vid Lungo. Dagligen framme på det öppna omr. vid husen och lägret, 2 - 5 ex i sällskap. Vistades då på marken där de rörde sig i långa hopp i upprätt ställning, underliga att se med den korta stjärten. Även i övrigt ofta sedda på marken men likaledes ofta i träden. Syntes ej ha något emot eroderad mopaneskog. I dylik skog, t ex vid gamla kreatursinhägnaden kunde man med särskild säkerhet räkna på att se Lanioturdus. De var ej alldeles orädda men näst. alltid lätta att komma inom håll, på marken, i buskar, eller ibland uppe i kronan på ett högt mopanesträd. - Repertoar: jag hörde knappast något läte som kan återges med "tiiö" såsom Hoesch & Niethammer gjort. Lätena var varierande men svåra att återge med bokstäver. Ofta surrande "rrr" erinnrande om Sylvias varningsläten men starkare. - Alla

ex hade svart på stjärtens mellersta pennor, i regel rätt mycket, men stundom blott små smala subterminala spolfläckar.
44. Prionops (plumata) poliocephala, vit helmet shrike. Rätt allmän i flockar på 5-10 ex. När jag sköt 2 ex ur flock vid farmen, stannade de andra kvar ett ögonblick men flög sedan bort (jfr Hoesch & Niethammer). När ett skadat ex klapprade med näbben och skrek (jag höll det i handen), kom däremot en gång en flock - antagligen den varur fågeln skjutits - helt nära förbi.
45. Prionops retzii, svart helmet shrike. Också [redacted] ganska allmän, om och ej fullt som föreg. Jag såg den dels i enstaka ex, dels i smärre flockar. Några ex samlades. Läte tyvärr ej noterat, men jag minns att det var typiskt. - En egendomlig obs. gjordes den 7 sept. Jag såg på avstånd 4 ex sitta i trädtopp, 2 ex på en kvist, 2 på en annan, några dm lägre. Båda "paren" tätt ihopa. De utförde långsamma rörelser, böjde sig framåt så att huvudet hölls lågt, vände sig åt sidorna, vred sig tillbaka etc. Ej i takt, men flera ex var i farten på samma gång. Därvid läten av två slag; jag såg att de utstöttes av två olika ex. Underliga surranden och "duetter", men just ej melodiskt. Rörelserna var egendomligt "ormande", bugande etc. Jag smög fram under trädet och beskådade dem. Snart kom ett femte ex och deltog. De flyttade sig [redacted] dm då och då. Till sist sköt jag för att se om båda könen deltog i dessa ceremonier. Fick 3 ex i ett skott, varav 1 hanne och 2 honor. Hannen hade starkt svällda testes(??; se originaletiketten).
46. Eurocephalus anguitimens sedd några ggr, och 1 ex skjutet.
47. Lamprotornis mevesii var en av de allmännaste arterna vid Lungo. Sågs ständigt vid farmen, ibland i spridda ex, ibland 2-6 tillsammans; men bakom farmen, där natives bodde och hus höll på att byggas, var regelbundet en flock på bortåt 30 ex att se, ibland ännu flera. Upp till 50 ex sågs där vissa dagar. Arten ej endast bunden till farmen, ty ute i skogen sågs och hördes den regelbundet och långt ifrån sällan. - Några ex sköts. Den är mera violett än exx fr Ohopoho. Rasen är ju också olika! Lätet föreföll mig vara likadant som vid Ohopoho.
48. Cinnyris talatala. Rätt allmän i skogen; hannar sågos och hördes sjunga ofta. Jag såg åtminstone ett par hannar i ruggning till praktdräkt.
49. Plocepasser mahali allmän i trakten men ej lika talrik som i vissa delar av Sydafrika. I träd nära farmen några bon och några ex närvarande. Hannarna sjöng starkt, ej endast på morgonen utan vid alla tider på dagen, dock ej länge i sträck. I regel kom 1-2-3 ex och fällde i en busktopp i närheten, gnisslade ett par ggr och bröt sedan ut i sång. - Sedd även flerstädes i skogen, på sluttningen upp mot berget etc. Några ex samlades.
50. Passer griseus diffusus sedd och hörd[redacted] då och då; var tydl. en regelbunden gäst vid vattenhålet. Uppträdde i regel parvis. Ofta sågs 2 ex flyga över, lockande på sparvmanér. En gång fällde hanne och hona inom håll, och jag sköt honan. Hannen var avsevärt klarare färgad.
51. Quelea quelea. Sedd i måttl. antal (lägst ng dussin, högst c 150) vid vattenhålet vid farmen. Rätt skygga. En dag i början såg jag dock även en flock på minst 2-3000 ex över västra utkanten av öppna platsen runt farmen. - Flockar drack vid det södra vattenhålet, när jag satt där på lur med Dr. Guerra en kväll. Jag sköt då 3 ex. Antalet ex här dock ej särskilt stort, antagl blott [redacted] 200-300, men svårt att avgöra då vattenhålet var så brant och litet och övervuxet, och givetvis kan myfler ha druckit vid andra vattenhål i närheten (sådana fanns näml).
52. Pytilia melba, melbafink. 1 hona sedd en dag i skogen, och Saul sköt 1 ex.
53. Rödstjärtad astrild sp. ind. sågs ofta i skogen men jag lyckades inte skjuta något. Uppträdde åtm delvis i flockar. Det kan ha varit mer än en art.

54. Blue waxbill ej sällsynt. En flock på 15-18 ex höll till i täta låga buskar och gräs vid vattenhålet, och jag såg arten flera ggr ute i skogen i flockar i täta buskage eller gräs, men tyvärr fick jag intet ex.
55. Fringillaria tahapisi var tydligen en allmän art. Kom regelbundet till vattenhålet, där den hoppade omkring eller satt och väntade, spridda ex i olika trädtoppar, ibland några ex nära varandra. - I skogsmarken fanns den troligen ej jämnt spridd, men i träden och skogen på bergssluttningen syntes den ofta, stundom flera ex tillsammans. Var allmän här. Jag sköt en hona.

OBS: denna artlista omfattar vad som sågs vid Lungo fram till och med morgonen den 10 sept, då vi lämnade Lungo. Vad som därefter sågs är ej med i förevarande lista.

OBS också att vissa småfåglar [redacted] som sköts ej kunde bestämmas omedelbart. Även om de ej bestämts, stå de emellertid upptagna i min lilla anteckningsbok över skjutna ex. Denna bör konsulteras.

Måndagen den 10 sept 1956 kl 0900 lämnade vi Lungo efter en härlig vecka. Värdfolket på platsen, Dr och fru Guerra, var verkligen trevligt, kultiverat och allmänintresserat.
Mileage vid starten (i Kochs landrover) 7967. Kurs mot Lucira via Camacuio. 1 Lampr. mevesii. 1 Lanioturdus. 7968 kort stopp hos Dr Gaspar. Vi besåg hans nya hus; trivsamt men ej särskilt vackert, litet i "castle"-stil. - 1 Hirundo albigularis, liten, svartblå, med rött på pannan och vit undersida, flög här. [redacted] 1 Lampr. mevesii. 1 Mearnsia böhmi flög över gårdsplanen! Vi forts genom flat mopaneterräng, där nästan alla träd var utan löv. Spridda baobabträd, i regel ej grova. 1 Strept. capicola. Plocepasser-bon flerstädes. 1 kortstjärtad skogskungsfiskare helt nära. 1 Lampr. mevesii. 3 vita helmet shrikes. Rikligt med Plocepasser-bon. 1 redbilled hornbill. 3 Plocepasser. Vägen är oväntat bra. 7975 marken ändrar plötsligt färg från vit-vitgul till starkt rödgul-rödbrun, men mopane dominerar fortf. 1 Lampr. mevesii. 7975 vi stannar helt kort och när vi startar kommer Kochs bil, i vilken jag åker, att köra före Duarte. 1 drongo. Över 30 Strept capicola i träd vid liten torr flodbädd. Här rikligt med baobabträd. 1 Lampr. mevesii. 1 ob. hornbill. 1 Lanioturdus.
7978 brant koppie med väldiga block till [redacted] vänster. Här 2 Ptyonoprogne. 2 Lanioturdus. 7981 ytterl 2 Lanioturdus. 7982 torr flodbädd men grön grov skog längs densamma, starkt kontrasterande mot den nakna mopanen som dominerar f ö.
7984 vägskäl; Camacuio till vänster. 1 Strept. capicola. 2 kortstj. glansstarar. 3 Strept. senegalensis. 7984/5 nu är vi i Camucuio (rätt stavning!). Mötte platsens chefe de posto, en typisk äldre tropiktjänsteman med gråsprängt skägg. Ingen särskilt rolig typ. Fortsatte snart. 1 Lanioturdus på gårdsplanen till husen! (En aning kulturföljande!? Trivs i varje fall även på överbetad mark). 1 gycklare ad. Vi korsar bred flodbädd. Här passerar 1 brun glada helt lågt, börjar kretsa. Rikligt med Strept i trädtoppar vid röjning. - Nu ett par miles tät, hög, delvis grön bush.
7987 ny, my mindre flodbädd. Därefter naken mopane igen. 1 Lampr. mevesii. My. rikligt med baobabträd. 3 Lampr. mevesii. 1 Strept. 1 ekorre. 1 ob. fågel. 7988/9 tätare bush på blekt gul - skär sand. Mycket sten och hällar i fast klyft, men ej berg här. Landskap tvärtom flackt. 1+1 ob småf. 7990 rödbrun sand med flat, ej högvuxen mopane plus taggbuskar. 1 Strept. 1 ekorre. 1 yellowbilled hornbill med näbb av samma form som det ex jag skjutit. 7992 flodbädd korsas. Där hög, grön galleriskog. 6+4 Lampr. mevesii flyga förbi. 1 Strept capicola. 2 ob. hornbills. 1 Oriolus med svart huvud. 7994 stor flodbädd, ljusgröna Acacior. 1 Tchagra. 4 frankoliner. 1 ob. hornbill. 1 Plocepasser. 7995 2 Lanioturdus. Ett elefantben ligger i vägkanten, ett väldigt extremitetben. 1 något osäker redbilled hornbill. 7996-7 öppnare och lägre bush. Rödgul sand. 1 relativt stor och kraftig gulbrun viverrid(?) över vägen. 2 redbilled hornbills. 2 Lampr. mevesii. 1 ob. hornbill. 1 Plocepasser.
7998 my stort bergsmassiv framför oss; det syntes svagt även från Camucuio. 7999 flodbädd, galleriskog och höga gröna mopane. [redacted] 1 ob. hornbill. 2 Lanioturdus. Mileage 8000 brant toppigt berg till höger, det stora berget ligger rakt fram. 1 osäker, rätt blek Hieraaetus lyfter täml nära. Ännu 1 stor ljusv viverrid med lång mörktofsad svans.
1 ob. hornbill. 2 yellowbilled hornbills med röda näbbkanter enligt skiss här:

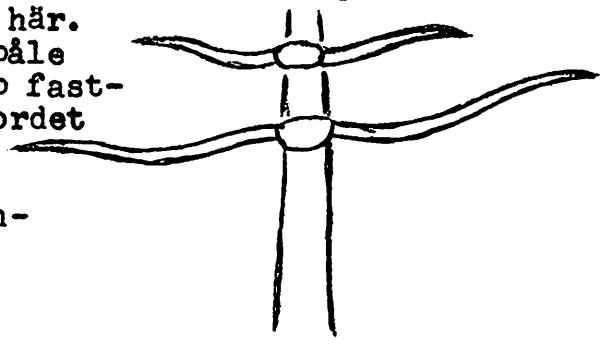

2 ob småf, dock näst säkert Lanioturdus.
1 Lampr. mevesii. 2 Strept. 1 ob. hornbill.
1 Phoeniculus purpureus. 8003 1 Plocepasser samt många bon av dito.- Täml. låg mopane; enstaka baobabträd.- 1 drongo. 1 ob. hornbill. 1 ob. fågel. 8004 stopp för att se på det stora berget som vi nu har i norr. Vi är nära dess bas. Det är ett mycket grant

och mäktigt massiv. Av fågel intet utom 1 redbilled hornbill och 1 krets.gycklare juv. - 4 skalbaggar och 1 vägglus i en - troligen av smågnagare grävd - gång under en på marken liggande torrgren. Mycket torrt. Varmt. Vi forts täml snart. 2 Strept capicola. Vi kommer allt närmare berget. 1 hornbill, trol redbilled. 2 hornbills, säkert redbilled. Plocepasser-bon. Mopanevegetationen blir my högre och tätare [illegible] nära bergsfoten. - 2 ob. hornbills. 1 drongo. 1 Lanioturdus. 1 Mearnsia böhmi över öppen flat mark med buskar.

8007 1 Plocepasser. Eftersom vi nu är helt nära berget stanna vi på nytt och studera det. Högst imponerande. Delvis kalt, delvis med skog och mycket baobabträd på sluttningarna. 1 ung Torgos drar över, likaså 1 gycklare ad med brett svart samt 1 gycklare juv, trol samma som nyss. 1 Lampr. mevesii. - Diplopoder samt skalbagge. - Vi forts. 1 Lanioturdus. 1 ob. hornbill. 2 Aethocichla gymnogenys nära. 3 ob rovfåglar långt borta. 8007 vi korsa flodbädd. 1 Lampr. mevesii. Många Plocepasser med bon i flattoppad Acacia. 1 Phoeniculus nära. 1 Tchagra. 1 +2 Lampr mevesii. 3 ob. småf. Naknare mark mellan träd och snår. 2 Lampr mevesii. 8008 3 +1 Lampr mevesii. 1 Lanioturdus. 1 redbilled hornbill. 1 drongo. 1 gycklare juv. 2+1+2 Lampr. mevesii. 8009 vi hamnar vid litet naturligt vattenflöde där c 20 oxar och kor hålla till. Detta vid foten av berget. - På boskapen c 20 oxpeckers med gul bashalva och röd ytterdel på näbben. Öga rött, litet. Stjärt lång. Det röda och det gula kontrasterade mycket starkt mot vartannat, och färgerna var my varma och mättade. Det var Buphagus africanus, den andra arten av släktet (den helt rödnäbbade arten är jag my väl förtrogen med, och det var ingen konst att se olikheterna). Ny art för mig. Hade skarpt surrande läte redan innan de flög bort. - 5-6 kortstj. glansstarar, 1 kretsande gam - kanske Torgos - med trasiga vingar, 1 kretsande Trigonoceps ad, 1 gycklare juv som blev anfallen av 1 Aquila wahlbergi. Rikligt med Plocepasser-bon. - Rök uppsteg från bergssluttningen nedanför klippkanten. Enl uppgift heter berget Serra habitada emedan det är bebott; men Dr Duarte sade mig senare att detta var felaktigt. -

Det spår vi följt slutade vid vattenplatsen. Vi vände utan my besvär och fortsatte. - 2 Lanioturdus. Omkr 20 kortstj glansstarar. - En sträcka här i mopaneskogen var marken eroderad. 4 hornbills, trol redbilled. 1 liten canary. 2 ob. hornbills. Delvis tätt och skärjigt. 1 redbilled hornbill. Plocepasser-bon 1 Strept, trol capicola. Föga fågel här.

8012 gravplats?? På stam eller påle hade 2 stora hornkronor av tamboskap fastsatts enl skiss. På primitiv skylt ordet "Agua" (d v s vatten). - Ny titt på berget, men intet djurliv. Baobabs gå upp högt på sluttningen. - 2 hornbills med långa röda näbbar; art ej klar men inte monteiri. Fågl. hade ej svart haklapp, och var ej så stora som monteiri. (Tillägg vid renskrivn: beklagligt att ej närmare studier gjordes. Kanhända bradfieldi? GR). - 1+2 Lampr mevesii. 1 redbilled hornbill.

8013 kraal. Granna negerflickor, ålder 15-30 år. 1 drongo. Stora röjningar. 1+1+1 drongos. 4 Mearnsia. 2 Lanioturdus. Över 40 små Strept, art tyvärr oklar, jag misstänkte capicola och decipiens, men det sistnämnda vågar jag ej alls stå för. 3 Lampr. mevesii. 1+1 fåglar, kanske Telephorus. 1 redbilled hornbill. - Flat mark men tät och reslig mopane med inblandning av annat. Ficus vid byn. 1 Plocepasser. 2 svarta angola tits. 1 yellowbilled hornbill med rött längs käkkanterna. 1 osäker redbilled hornbill. 1 osäker Oriolus. 2 ob. hornbills.

8016 nu i regel lägre mopane. Fortf. baobabs. 1 Lanioturdus. 2+1 ob. hornbills. 3 Lampr. mevesii. 1 Plocepasser med bon. Över 3 vita helmet shrikes. 8019 3 Lampr. mevesii. Vi korsa relativt stor flodbädd. 1 osäker Hieraaetus rätt nära, uppskrämd. 8020 kraal i utglesad låg mopane. 2 kortstj. glansstarar. 8020 ny liten kraal, trol övergiven. 1 ob hornbill. 8021 det blir lägre vegetation undan för undan. Mopane och annat, nu gles och ofta överskådlig, just här tillfälligt högre p g av flodbädden. 1 ob. hornbill. Plocepasser-bon. 2+4 ob hornbills. 2 Bubalornis. 12 duvor, högst sannolikt capicola, vid kraal. 8023 bush nu my. lägre och öppnare, höjd 2 - 4 m, ej ofta högre. 1 ob. hornbill. 1 mus springer som f-n över vägen. 1 näst. säker yellowbilled hornbill. 8024 2 Plocepasser. 1 ob. hornbill. 2 hornbills, stora och med svart haklapp, säkert monteiri. 8025 2 Plocepasser. Ytterl 2 stora hornbills, trol monteiri. Liten övergiven kraal. 2 bergsäkra monteiri hornbills. Vegetation: relativt tät, snärjig bush av mopane, taggbuskar, bladlös Euphorbia höjd 2-3 m, spridda ex 5-6 m. Rödgul sand. Stenhällar i dagen. Flackt. Jfr motsvarande zon i Kaokoveld! Ytterl 2+1 ob. hornbills. -1 Strept.

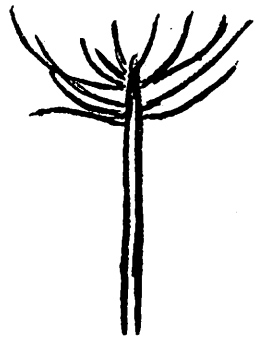
8027 1 bergsäker och 1 näst säker monteiri hornbill. Ännu 1 bergsäker dito. 1 Plocepasser. Ännu 1 monteiri samt 1 osäker dito. 2 ob. småf, eventuellt Aethocichla. 2 monteiri hornbills och 2 troliga dito. 1 Strept. 1 Plocepasser.

8029 stopp helt kort. Jag flyttar till Duartes bil, en stor men synnerligen illa hanterad Dodge Power Wagon. Dess vägmätare graderad i kilometer, står på 90488. Den är särdeles obehaglig att åka i, skakar fasansfullt. Inte my. att se när vi kör efter Kochs. 1+2 hornbills. Några duvor. 1 färskt elefantspår.

90496 1 Lanioturdus! 3 monteiri hornbills. 2 Lanioturdus. 1 trapp obestämd. 3+1 lärkor. 5 springbok! 90501-03 intet att se. 90503 stopp för matrast. Skönt, särskilt som Duarte kör alldeles djävelusiskt illa. Ett litet, färskt elefantspår gick nära förbi vår rastplats. 1 gycklare ad med tunt svart gled förbi - enda fågel sedd på rasten. (Jag har ej angivit rastens längd, men vi lagade mat, samlade insekter och gjorde oss ingen brådska. Antagligen mellan 35 och 50 minuter. GR vid renskrivn).

Vi forts. rel grov mopane längs flodbädd här, delvis nyavverkad och upplagd i travar!!! Några hyddor. 1 kortstj. glansstarar. 1 Melierax musicus, stor och ljus, i trädtopp.

90506 negerby, getter, farm av enklaste slag, lerhus, en fastkedjad babian som såg för hemsk och beklagansvärd ut; coloured people, skumma typer, mycket skumma typer. Enl uppg. ha vi 46 km kvar till Lucira. Vi färdas över kvartsgrus med avverkad gles mopane; nu blott buskskott från stubbarna. Mycket mark är bar. 90508 några hyddor. 90510 liten flodbädd. Här dominerar den bladlösa Euphorbian starkt. - Svårt motljus nu på e m. Ej en fågel. Hopplöst. Urdjävligt förb-d bil. 90511 övergiven kraal. 90513 rel. högt berg till höger; här granna kandelaber-euphorbior i stort antal. 1 Bradornis infuscatus. 90514 några övergivna hyddor nedanför nyssnämnda berg. Ännu 1 1 Bradornis infuscatus. En my. grov, [redacted] 2-4 m hög Aloë. 90516 nu ner i flack dal mellan bergsryggar. Vegetation my. erinrande om "inre Welwitschia-bältet" i Kaokoveld, men detta gäller bergssluttningen och ej dalbottnen där vi färdas; denna är sandig och föga stenig. 1 monteiri hornbill i träd vid liten flodbädd. Härliga jätte-euphorbior, 3-6 m höga, dominera här på bergen. Se skiss. 1 ob stor grå hornbill; jag fick ett my starkt intryck av bradfieldi men det synes högst osannolikt. Antagligen monteiri! 90522 flodbädd, rätt stor, korsas. Sedan uppklättring i stenigt berg med vegetation ungefär som runt Sanitatas i Kaokoveld. 1 monteiri hornbill nära, 90526 några hyddor. Vi färdas på stenig platå med buskar av 1-3 m höjd, delvis besatta med lav-tussar. Vi stiga

ytterl uppåt efter sväng mot N. 90528 1 Bradornis infuscatus. 90529 det bär utför. 90531 fantastisk fjärrsyn över ödeland. Vägen går genom stort bestånd av kandelaber-euphorbior. Över kustbandet ligger dimma; havet syns ej. 1 kortstjärtad, grå, men ej vitgrå, stenskvätta. 1 osäker Bradornis. 1 ob. lärka. 90536 kort stopp. Den täta, grågröna, bladlösa Euphorbian dominerar. Även lavbehängda buskar och småträd. Denna vegetationstyp har jag ej sett i Kaokoveld. 1 Certhilauda curvirostris springer över vägen. 90538 vägskäl med skylt. Mot den väg längs vilken vi ha kommit står en skylt med namnet Cortes de Lenha. Den väg som tar av norrut går till Benguela; denna står icke utsatt på vår karta. Rakt fram måste uppenbart vara vägen till Lucira. Det börjar skymma. Vegetation oförändrad. Vi fortsätta; det bär nu utför av glatta f-n. 90542 nästan mörkt. Branta klyftor, massor av sten, gnejs &c. Vegetation fortf. ss ovan, dock trol lägre. 90543 nytt vägskäl: till vänster mot Moçamedes, [redacted] till höger Lucira 5 km.!

90548 ankomst Lucira. Besök hos chefe de posto som anvisade campingplats alldeles vid vägen nära infarten. Rätt ogemytligt att campa så nära folk men det var intet att göra åt, och själva camp-platsen var det intet fel på, särskilt i jämförelse med omgivningarna f.ö; se nedan. - Vi slog läger, drack en whisky-grogg (Koch 2), och åt kallt kött och kex och drack varmt kaffe kokt på Dr Duartes primuskök, ty bränsle fanns ej (se dock nedan). - Dr Duarte bjöd på portugisisk konjak i kaffet. Konjaken är god, men 80 % konjak och 20 % kaffe förstör båda dera, [redacted] så jag slog ut alltihop när ingen såg det. - Fru Koch var på dåligt humör hela kvällen. Hon tyckte camp-platsen var smutsig och [redacted] stinkande och gräslig. För all del. Antagl var hon trött av resan. Och rent ut sagt så kan hennes ställning inte vara lätt: hon är mycket mera realistiskt lagd än sin make och måste gång på gång, dag efter dag, begripa hur befängt han ser på saker och ting, [redacted] hur barocka åsikter han har och hur kapitalt han felbedömer folk och sakfrågor. Och likaväl kan hon naturligtvis inte lätt ta ställning mot sin make och för andra, åtminstone inte ofta. -

Vi lade oss relativt tidigt. Jag sov gott. Natten var ljum, lugn och klar.

11 sept. 1956. Morgonen, liksom hela natten, klar och alldeles lugn. Temp. behaglig. Jag gick upp långt före solen och gjorde först en runda ner till stranden och tittade. Fågel se nedan. - Det befanns att torrt ris och upprivna små buskar kunde insamlas till bränsle. Sådant låg vid bergsfoten (vi hade lägret alldeles vid foten av ett my brant stenigt berg). Saul och jag hade ingen svårighet att få ett bra fång ved, om än spinkig. Vi kokte kaffe och mealie-meal-gröt, och jag blev relativt mätt. Gick sedan ytterl. en sväng i utkanten av bebyggelsen och ner till stranden. Sedan, i det fina vädret, laddade jag kamerorna och gick upp på den lilla rödbruna, branta, av något konglomerat uppbyggda bergsknallen som reser sig tvärt över sandflaten där samhället ligger. Härifrån gjorde jag en rundtitt och fotograferade.

Lucira samhälle: ja, det har sagts av någon vis man att människan med osviklig säkerhet förvandlar varje paradis till ett helvete, och det gäller nog dessvärre i ovanligt hög grad för Lucira. Platsen ligger inklämd mellan branta, my. torra berg. Vägen ner till samhället går de sista km i en my brant torr flodbädd som just några hundra m från mynningen breder ut sig och skapar en triangulär sandyta på vilken Lucira ligger. Det allra mesta av bebyggelsen är förstås koncentrerat till kusten, där det är en knapp km sandstrand. Här ligger 3-4 fiskmjölsfabriker, där fisken torkas, finfördelas och sedan slutorkas(?) [redacted] ss mjöl på stora betongytor, som är omgivna av staket och se ut som gårdsplaner. Plenty infödingar skyfflar omkring fiskmjölet så att det ligger i rader. -

Jag såg också hur båtar kom in, lastade av direkt vid stranden, där natives gick ut i vatten till halva låret och tog emot trågen med färsk fisk. Vid ett par av fabrikerna fanns stora bryggor där avlastning kunde ske bekvämare.

De få boningshusen man såg var tråkiga, somliga rena ruckel, och utanför så gott som alla hus var det som en ren svinstia. Exempelvis vid foten av det lilla branta rödbruna berget: färska exkrementer, använda menstruationsbindor, animaliskt avskräde, fågelben, rostiga järndelar, sopor - avskyvärt. Och likadant eller värre snart sagt var man gick. Bakom varje sten och buske i utkanterna låg människoexkrementer av mycket växlande ålder. Ett par hus vid stranden var i det jämmerligaste skick, sönderfallna och hemska, och utanför låg väldiga skräphögar där fågelskelett, vingar etc dominerade. Bl a såg jag 2 huvuden av sulor, uppenbart kapsula som ju strövar uppåt dessa vatten regelbundet. - En del av de svartas hyddor var naturligtvis, som alltid, my. eländiga, och att renligheten inte stod på ett högre plan däromkring är ju självskrivet.

Ser man bort från allt vad människan ställt (och ställer) till med, så måste emellertid sägas att Lucira är en my. vacker plats. På ömse sidor branta och my. torra berg, dock med låg och sparsam buskvegetation, ofta 10 - 20 m mellan varje buske, och buskarna var sällan mer än meterhöga. Mycket djärva och granna formationer längs kusten, särskilt i S (SW), där ett par grottor syntes i vattenlinjen på avstånd. - Jag tog en lång serie fotos från toppen av lilla rödbruna berget.

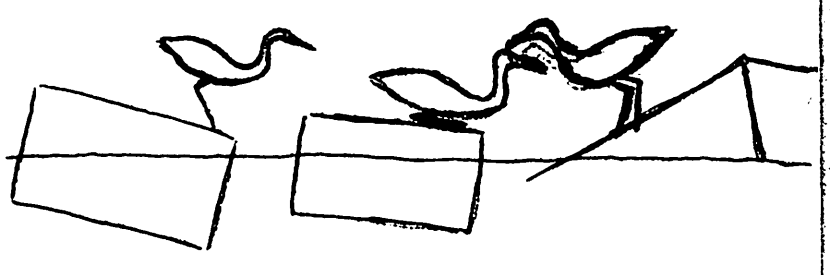
Kochs besökte chefe de posto på morgonen och utbytte artighetsfraser, och vi fick inbjudan att kl 9 följande morgon fara med båt till grottorna i strandbranten. Det skall bli kul.

Koch köpte också litet mat i affären, vilket var jättedyrt. Dock med undantag av fisk. Sådan säljes inte i samhället; man får den gratis. Det var det besked Koch hade fått, plus tre stora granna fiskar. Jag var också inne i affären och köpte, i brist på annat, 20 cigarrötter "Swing" och några karameller. De förstnämnda var billiga, de sistnämnda kostade bortåt 20 öre stycket skulle jag tro (5 angolares för [illegible] 7-8 stycken).

Fågelliv fattigt men intressant. Ekologiska förhållanden högst anmärkningsvärda. Arter första dagen:

1. Phalacrocorax lucidus. Några ex sedda, de flesta med bröstet vitt, fläckat eller skuggat mörkt ("orent" tecknat). Ingen ungfågel med vitt även på buken sågs. Skarvarna flög ensamma förbi eller satt på de flytande tunnorna (bojarna) utanför den sydligaste fabriksbryggan. På en boj 2 ex tillsammans, annars ensamma.

2. Ardea cinerea, gråhäger. Flera ex sedda. På morgonen på bojarna, men aldrig mer än ett ex på en boj. De intog ofta synnerligen egendomliga ställningar: 1 ex låg (!!) på lur, de övriga stod upprätt eller (oftast) med tarsledena krökt. 2 ex satt på repen som höll en liten förankrad båt, och dessa ex höll sig fast i en komisk, starkt framåtlutad hållning. Se skisser här. - Vattnet runt dessa platser formligen kokte av småfisk (jag tog fotos); och jag såg att hägrarna efter byte två ggr. Åtminstone ena gången resultat: fisk i näbben. - Jag såg också gråhägrarna flyga enstaka längs stranden. 1 ex sågs sitta på en båtkant (reling). Rätt underlig plats för gråhägrar, att sitta på båtar och rep och flytande bojar. Se även nedan.

3. Egretta garzetta, liten ägretthäger. Jag blev my. förvånad då jag på morgonen såg 3 ex på sandstranden helt nära! Alla hade långa smala mörka näbbar. Senare syntes även enstaka ex på andra

håll, t ex 1 ex på kanten på liten båt som även hyste en skarv, 2 gråhägrar (delvis på förtöjningarna) samt c 15 måsar (Larus cirrocephalus, kanske även ngt ex av L hartlaubi; se nedan). Det var högst oväntade ekologiska lokaler för garzetta!! Inte ett spår till kärr el dyl, bara sandstrand och bojar och båtar. Många arten här intager även den nisch som i vissa andra delar av Afrika intages av "the reef heron", Egretta schistacea??
4. Buteo rufofuscus augur. Enda rovfågel första dagen var en augur ad med vit undersida. Fågeln satt my länge på morg på en sten på berget ovanför campingplatsen.
5. Larus dominicanus. Något oväntat att se den så pass talrikt. På bojarna satt minst 18 ex varav alla utom ett var ad. Undantaget var en [redacted] "med/vix ad", alltså en som hade huvudsakligen gammal dräkt men en del kvar av ungdräkten. - Enstaka eller 2 tillsammans flög de också omkring över vattnet eller växlade plats. Säkert över 20 ex första dagen.
6. Larus cirrocephalus: små måsar sågs i måttligt antal. Ett par ex flög förbi, ett par satt på avst, och e 15 satt tillsammans med hägrar och skarv på en liten båt (se ovan). Jag misstänkte först att det var hartlaubi, ända tills ett ex kom nära och befanns ha grått huvud. En annan fråga är om man härav bör sluta att alla små måsar är cirrocephalus. Jag är ej övertygad. Ett ex som flög förbi senare helt nära hade vitt huvud med svart öronfläck, men jag vet ej om detta ev kan ha varit en cirrocephalus i vinter- el ungdräkt el dyl. (Se även nedan).
7. Apus affinis. En av de egendomliga obsarna denna egendomliga dag. Tidigt på morgonen innan solen gick upp hörde jag affinis' typiska läten och såg en flock på c 25-30 ex över lilla rödbruna berget. Jag gick snart dit, och tornsvalorna var kvar. De jagade varandra ibland 2 och 2 men höll i det hela ihop i flock. De hade tvära stjärtar och var små och knubbiga för en tornsvala, och övergumpen var vit. Men jag hörde ett läte som jag aldrig hört i Sydafr Unionen, näml ett "kriii"; därjämte det välkända snabba "kvittrandet" som jag är så väl förtrogen med och större delen av året hört dagligen utanför Transvaal Museum. Det är ett läte som "pingpingpingping.....", mycket snabbt, snabbare än man man kan härma det, och utstött av många ex [redacted] samtidigt medan de flyger i flock; därigenom uppstår en "klingande" och "ivrig" kör av läten. Kanske det för mig nya "kriii" är ett läte som är begränsat till början av fortplantningstiden? - Fåglarna flög in emot de överhängande kanterna i lilla rödbruna berget, mitt där all skiten låg. Jag kom mig inte för att gå efter dem, så äckligt var där. Men det vore fint att få några ex.
8. Ptyonoprogne fuligula. På f m omkr kl 1030 besteg jag det lilla rödbruna berget och tog ett par serier fotos. Därvid flög 3-4 Ptyonoprogne runt berget hela tiden, och de flög in på ett ställe på södra sidan. Otvivelaktigt häckfåglar här.
9. Corvus albus. Den mest dominerande fågeln i Lucira. My allmän. Flyger över, enstaka el några tillsammans. På morg. fälla de spritt på sanden där de infödda pumpa upp vatten (detta lär vara dåligt och drickes ej av de vita, har jag hört). Senare på dagen vila de på det rödbruna berget som är alldeles prickigt vitt överallt av deras exkrementer (torrt klimat; kalkfläckarna bli kvar my länge!). På e m flyglekar, upp till 24 ex tillsammans. När detta skrives på e m ses de också flyga över stranden. Jag skulle tro att c 50-70 ex vistas här.- Läten under flyglekarna: dels djupa "karra karra..." eller "karr karr", dels högre "kroo" etc etc, allt my likt kråka och råka i Europa.
10. Oenanthe monticola, bergsstenskvätta. 1 hanne ad sedd vid lägerplatsen flera ggr på morg och f m. Verkade liten och kortstjärtad. Intet silvergrått i dräkten!
11. Prinia, säkert flavicans, 1 ex med fläckar på krävan men ej med halsband, hördes och sågs i liten buske vid lägret på morg.
12. Onychognathus nabouroup 2 ex sedda på morg. De höll ihop och fällde bl a på telefonstolpe invid lägret. Senare sågs i samhället 4 ex i flock, de flög norrut tillsammans.

13. Passer melanurus flera par, hannar och honor, sedda i bluegumträden i samhället utanför chefe de posto's hus och vid fiskmjölsfabriken därintill. Flera bon i bluegum-träden sågs också.

Tillägg: denna eftermiddag gick Dr Duarte och jag ner till stranden för att bada. Bakom varje sten, ofta också på öppna sanden, låg förstås människoexkrementer av växlande färskhet, men vi fick [illegible] av en herre som trol hette Dr Galvao besked om var man lämpligast kunde bada. Jag rakade mig också i havsvatten, men det var ett [illegible] styvt jobb. (Vattnet närmast stranden var starkt förorenat, och några fler bad blev det inte)

Fågel denna tur: alla små måsar är cirrocephalus. Väl 12-14 ex kom helt nära, och de flesta hade grå huvuden. 3 el 4 ex hade endast svarta öronfläckar samt m l m tydliga skuggningar på huvudet, men dessa ex var annars i allo (benfärg, vingteckning, storlek) exakt som de övriga. - En nyhet kunde noteras, näml en drillsnäppa på de branta blocken och klipporna söder om den sydligaste fabriken, där sandstranden upphör och kusten blir brant igen. Drillsnäppan vistades mest på stora block ett par meter över havsytan. Ett par ggr blev den vilt bortjagad av en gammal hanne av Oenanthe monticola - en ganska egendomlig syn.

Efter badet hade vi party för Luciras chefe de posto. Han hette Subtil i efternamn!! Hans franska fru var också med, liksom den nyssnämnde Dr Galvao som uppenbarligen hade intressen i fiskmjölsfabrikerna. Enligt Duarte och Koch var han visst ägare till någon av fabrikerna, näml. den sydligaste.

Det var intressant att se dessa fabriker. Oändliga stim av "carapao" i vattnet, och fångsterna av carapao växte på bryggan till hela berg. Därtill stora mängder av andra fiskar, många mycket vackra och egendomliga. - En båt som kom in med fisk hade också med sig fem plockade och svedda stormfåglar, trol Procellaria aequinoctialis.

12 sept 1956. Jag sov ovanligt gott på natten, vaknade omkr. kl 4, gick upp och kissade, somnade sedan igen och vaknade inte förrän kl 0615. Upp som f-n. Väder: som vanligt sharast varmt. Alldeles lugnt; havet lätt krusat. Men i motsats mot föreg morgon var det mest molnigt i milda pastellfärger, och ingen dagg.

Apus affinis var idag, som man kunde vänta denna lugna morgon, mycket högt uppe. De hördes - läte alldeles typiskt; och efter långt sökande upptäcktes jag dem. En flock på 50-55 ex (antalet räknat i kikare) sågs flyga på jättehöjd. För obeväpnat öga tedde de sig som en liten dimfläck. -

Efter frukosten skulle vi ut i båt till grottorna i sällskap med chefe de posto, herr Subtil. Koch fick emellertid en svår hostattack vid frukosten, varför han och hans fru ej deltog. Dr Duarte och jag gick i sällskap ner till bryggan. - Kråkor (Corvus albus) plenty!! - Vi träffade herr Subtil och hans fru och Dr Galvao; den sistnämnde följde dock inte med ut. Medan vi väntade kom en båt in. En av negrerna ombord var alldeles slut och vacklade upp mot land. Jag fick veta av Dr Duarte att i [illegible] mörkret en liten roddbåt med två man vält när de skulle lägga en nätslinga runt ett fiskstim. Därvid hade den ene drunknat och den andre blivit funnen efter timslångt sökande. Nu bar det upp till sjukhuset. - Den vite basen såg orolig ut, ty han var enl. Duarte ansvarig för sina anställdas liv och välbefinnande. Och eftersom en drunkningsolycka lär ha hänt hans folk tidigare, så var han nu i ett allvarligt läge.

Omkr kl 0915 for vi ut med båt. Havet delvis krusat, delvis spegelblankt. Stilla, ljumt, men ej sol. Det var fantastiskt att se denna kust. Och fågellivet gav ett par prima överraskningar.

Den där grottan i vattenbrynet var belägen i en alldeles lodrät vägg, som fortsatte lika tvärbrant ned i vattnet.

Inne i grottan, som ej var särskilt djup, hade man satt upp en

madonnabild. Denna beundrades vederbörligen, men jag var betydligt mer intresserad av växt- och djurlivet. Växter: från Lucira kunde man se i kikare att något som liknade långa tunna ljusgrå rep hängde ner framför grottan, delvis lodrätt ner, delvis i mjuka bågar. Jag trodde fullt och fast att det var rep, eventuellt fastsatta för att klättra upp på el. dylikt. Men nu syntes det att det var växter, tyvärr av helt okänt slag. Det var stammar som liknade lianer, blott uppskattningsvis ett par cm tjocka, ogrenade eller ytterst sparsamt grenade, ofta utan grenar för 10 meter i sträck, och av samma tjocklek hela tiden. (Jag fann senare sådana växter på platålandet ngra km innanför Lucira. De växte här på flata marken och låg även här ofta ss rep långa sträckor).

Fisklivet i vattnet var utsökt, både i det fria vattnet och längs den lodrätt nedstupande väggen. Stim av många okända fiskarter sågs, bl a en halvmeterlång form med starkt blålysande analfena, som en lampa. När intet annat av fisken kunde ses nere i djupet, sågs fortfarande my tydligt denna trekantiga, klart blå fläck röra sig i vattnet.

Jag hade också en av mina intressantare upplevelser när jag såg en c 25 cm lång bläckfisk passera med oerhörd fart, precis som en torped, strax under ytan. - Se skiss:

Fiskfaunan är tydl. oerhört rik här, i varje fall individrik. -

Fågelliv:

På ut- och hemfärden de vanliga arterna på bojar resp på den lilla förankrade båten utanför bryggan. Här fanns c 10 Larus cirrocephalus; över 30 Larus dominicanus ad - alla dessa sedda samtidigt. De hade gröngula eller snarast ljusgröna ben, aldrig rent gula! - På berget S om konservfabriken satt samtidigt 47 ex av Corvus albus. Dessutom fanns andra dylika på avstånd; därför nog inalles 80-100 kråkor här skulle jag tro.

Redan på morgonen från land hade jag sett 24 sulor (Sula capensis) flyga utefter kusten, samla sig, spridas etc. Alla var ad, och de flög i rader resp små flockar. - Nu såg jag från båten endast spridda sulor (1+1) på avstånd.

En medelstor albatross med svart mantel, med allmän teckning alltså erinrande om havstrut, sågs också på morgonen från land. På sjöturen tyvärr inte en enda dylik sedd, trots mycket letande.

Några Phalacrocorax lucidus med orent vitt bröst sedda från båten.

Grå häger (Ardea cinerea): en av de oväntade händelserna. Syntes förstås redan när vi lämnade Lucira; tillsammans med de ovannämnda måsarna cirrocephalus och dominicanus satt på den lilla förankrade båten 1 Phalacrocorax lucidus och 2 Egretta garzetta. - På båtturen befanns gråhägern vara en karaktärsform för den tvärbranta kusten, vid grottorna och längs hela den branta kusten, som vi på återvägen följde rätt nära hela tiden, delvis my nära. - Kusten oftast tvärbrant, 50-100 m hög, men med hyllor och små buskar här och där, ehuru oftast my. kal förstås. Här satt på lämpl. ställen gråhägrar flerstädes. Nog såg jag 15-20 ex inalles. Ej nog härmed: de häckade också på denna ytterst exponerade kust. Jag såg många bon, säkert 10 inalles. På ett par ställen låg 2 bon helt nära varandra ehuru på olika nivå, men eljes låg de m l m tydligt enstaka, i varje fall inte kolonivis. Vid flera tillfällen satt också 2 fåglar på ett bo, och åtminstone en fågel såg jag ligga på boet.

Hägern är ju i regel en försiktig fågel, och somliga ex lyfte på håll, men i det stora hela var den ej så skygg som jag trott. Ofta hade vi den på 25-30 m avstånd, ibland ännu kortare. Vad som förvånade mig mycket var även det faktum att flera ex hade gulröda ben. Näbben var gul, ofta rätt blekt, men på ett

av de ex som hade gulröda ben var även näbben rödgul. - Somliga ex hade ej gulröda ben. De flesta eller alla hägrar jag såg voro gamla, vackert utfärgade fåglar.

Det var sannerligen oväntat att finna gråhägern så allmän här och att finna dess bo. Boplaceringen erinrar tydl. om vad som förekommer i Norge och England.

Vad hägern lever på här vet jag inte säkert (se dock ovan, om det ex som stod på lur efter fisk). Men jag tror att krabbor är ett viktigt födoämne. Längs tidvattenszonen på de tvärbranta klipporna är det fullt med ostron och krabbor; de sistnämnda springa också med lätthet på tvärbranta och t o m överhängande, inåtlutande klippväggar. Jag fann påfallande många [redacted] färska döda urätna krabbor flytande i vattnet nära stränderna. Antagligen hade de tagits av häger. - - - -

På hemvägen sågs en stor kretsande rovfågel. Den höll till över branta berg och hög, tvärbrant kust i viken innanför grottorna. Det befanns vara en fiskgjuse! Också rätt oväntat! Månne den häckar här, liksom den lär göra på klippkuster i Röda Havet etc?? -

Slutligen sågs 1 drillsnäppa på hemfärden. Den lyfte från ett stenblock på tvärbrant kust.

Tillägg om hägrarnas häckning. Bonas exponerade läge förvånade mig också. Jag frågade om det förekom starka stormar. Chefe de posto och hans fru svarade att sådant ej var vanligt, resp. att de knappt förekom. Det tillades, att "om det blir storm så är det alltid lugnt i denna vik i alla fall". Grottorna vetta nordvart, viken därinnanför likaså. Kusten här skyddad för SW-stormar, vilka jag förmodar är de vanligaste.

Jag fick emellertid ett ganska bestämt intryck att stormar var sällsynta och kanske ej så hårda som man kunnat tro. Även placeringen av fiskmjölsfabrikerna och de relativt enkelt konstruerade träbryggorna för landning av fisken visa tydligt att denna bukt ej kan vara så exponerad för hård vind som man skulle väntat.

Det var en kul färd med många överraskningar av trevlig art. Jag vet ej exakt när vi kom tillbaka, men turen var inte långvarig. Säkert var jag vid lägret igen före kl 1100. Jag tog bössan och ett rör och kikaren men ej kameran, och gick ut på jakt. Gick över det flacka området utan resultat, och klev upp på de branta bergen till vänster, just där vägen går in i klyftan. Länge klättrade jag utan att se ett liv, förutom kråkor på håll. Skalbaggar och skorpioner etc också nästan obefintliga på de mycket branta, steniga sluttningarna - men jag letade inte extra mycket under uppklättrandet. Väl uppe på de första relativt släta områdena, där den rikgreniga Euphorbian och enstaka lavbehängda småträd växer, hörde jag ett från Kaokoveld 1951 (ej 1956, såvitt jag minns) välbekant läte, "pheeeoo". Det är Certhilauda curvirostris. Jag sköt först en hanne och sedan en hona av denna art och därtill en hanne av en mindre lärka som jag inte kunde bestämma direkt. Alla dessa 3 ex nära varandra. Några Prinia, [redacted] förmodligen flavicans, med my långa stjärtar, samt en hanne av Oenanthe monticola också sedda. Den sistnämnda var my skygg. - Jag fann en del trevliga insekter och klättrade ned genom en torr flod- eller rättare bäckdal, som ofta var stupande brant. I bottmen av denna lilla dal massor av snäckskal (landsnäckor) och rester av stora diplopoder. - Jag kom tillbaka till lägret till lunch.

Efter lunch vilade jag ett slag men gick sedan ut att samla igen. Fick 2 hannar av Passer melanurus och likaledes 2 hannar av Oenanthe monticola. Såg flera Prinias, en fiskaal med ögonstreck, samt 2 små Eremomela i buskarna. Tog också en del insekter. Såg (ytterligare? GR vid renskrivn) en fiskaal med måttligt ögonstreck men lyckades ej skjuta den. -

På kvällen slutligen en del ljusfångst vid lägret, men jag gick ej ut med Koch och Saul på natten för fångst av insekter och geckos etc.
Sov sällsynt dåligt på natten, av okänd anledning.

Torsdag 13 sept. På morgonen diverse göromål för att bli snygg och presentabel, vilket min själ inte är så lätt nu i detta smutsiga hål. Rakning, tvätt, påtagande av rena kläder och slips m m. Sedan skrev jag etiketter och dagbok. Kl 12 lunch hos chefe de posto och hans fru. Måltiden kallades "calderara", men enligt Koch var det egentligen "almoço" (vilket ord jag känner; det är vanliga ordet för lunch). - Det blev en my trevlig tillställning. Han - chefe de posto - talar mest portugisiska, hans fru franska och portugisiska, Koch allting (men hur), fru Koch talar ej franska och knappast portugisiska. Själv talar jag varken franska eller portugisiska, även om jag förstår det förstnämnda. -
Vi mottogos kl 12 på trappan, fick välja mellan cinzano och whisky och fick färska ostron och andra musslor som små aptitbitar på tandpetare. De var alldeles dj-t goda, särskilt de stora musslorna. Jag åt massor men blev likväl inte sjuk. - Därefter mat: härlig soppa, vitt bröd, härlig fisk (kallad "garropa"), och som vanligt ett stort glas med vatten och ett medelstort med vitt vin. Sedan följde läckert kött, så inlagda päron, och slutligen kaffe med portvin av märket [redacted] Kopke och/eller gammal portugisisk konjak. Vi var väl förplägade när vi lämnade detta gästfria hus kl c 1420.
På e m klättrade jag i sluttningen alldeles ovanför lägret. Bl a sågs Aquila verreauxi. - På kvällen ljusfångst.

Fredag 14 sept. Hela denna dag var det skugga, delvis dimma, men my. skönt väder. Jag gjorde en alldeles härlig vandring ensam uppe i bergen. Samlade 6 fåglar och en hel mängd insekter. Såg 3+1 klipspringers, 2+1 Aquila verreauxi, även gycklare m m. Full artlista se nedan. Jag kom hem kl 1800, när chefe de posto med fru just anlänt för en drink.

Lista över fåglar sedda och samlade vid Lucira
samt redogörelse för exkursionerna 13 och 14 sept.

Den 13 sept före lunchen var det sol. Jag bevakade himlen en god stund kl 1030-1130 och såg en gång en stor svart rovfågel försvinna bakom bergskanten. Med 98% säkerhet var det Aquila verreauxi. Fortsatt bevakning gav resultat till sist: 2 ex av denna praktfulla örn kom upp över bergen och gled rakt över sandflaten, där Lucira ligger, in mot bergen innanför den norra konservfabriken. Som nästan alltid flög fåglarna på samma kurs men den ene c 75 - 100 m före den andre. -
Efter lunchen denna dag gick jag som sagt upp på närmaste berg alldeles vid lägret. Det var mulet väder. Tog rätt mycket insekter men såg föga fågel: ett par ex av Oenanthe monticola, och vid bergsfoten en fiskaal med ögonstreck; den sistnämnda har jag sett tidigare, men den var liksom förut skygg och försiktig, varför jag tyvärr inte lyckades samla den. Dessutom 1 Buteo rufofuscus augur seglande förbi helt nära. Detta ex har jag sett praktiskt taget alla dagar här. På morgnarna sitter den ofta timmavis på en särskild sten högt uppe på berget. Jag var nu framme vid stenen och såg att den använts ofta.
F ö inte mycket denna dag: havsfågel, kråkor etc som vanligt. På kvällen ljusfångst i lägret.

Den 14 sept blev en av de skönaste dagarna hittills på denna exp. Efter lätt frukost tog jag mat [redacted] och vatten med mig samt bössa, kikare, kamera, samlingsgrejor för insekter, även kompass och ett par varma plagg, om det skulle bli tåt

vandring upp i bergen. Följde stigen som går brant uppåt just på bergssidan, utgående från landsvägen strax vid den skarpa kröken. Ränseln var rätt tung men jag kände mig i fin form och gick med måttlig fart uppåt. Hur härligt att vara ensam, borta från Kochs skitsnack och fru Kochs på sista tiden urusla humör. Det var mulet, men molntäcket som på morgonen låg lågt steg undan för undan. Omkr middagstiden var det delvis svag sol, men sedan tätnade det åter, och uppe i bergen på stor höjd vandrade jag delvis i drivande dimma, delvis i bättre sikt. Det var dock aldrig svår dimma så länge att orienteringen blev försvårad.

Jag samlade ingenting förrän jag kommit rätt högt upp. Stigen går över branta sluttningar med spridda buskar, mest Euphorbia, och massor med sten av storlek från 1 dm och mindre till c 1 meter. - Längre upp kommer man ut på flatare marker, sluttningar ej så branta, ett särpräglat torrt och tjusande berglandskap, där mycket stora block med en diameter på 1 - 5 m är rikliga på många ställen. Vegetation: mest den nämnda Euphorbian, plus diverse småbuskar, plus krypande "lianer" som måste vara av samma art som den som hänger likt rep framför madonnagrottan; vidare diverse små Acanthacéer samt på avstånd några bestånd av kandelabereuphorbior och några få underliga låga men my tjockstammiga träd, ett av dessa med en stam av enorma dimensioner trots att höjden var blott ett par meter (se fotos). Ev Cissus??? Jag samlade en "lian", tog flera fotos av lavar och grenar med daggdroppar på, av vegetationen i övrigt, av Lucira långt nere i djupet med det rödbruna lilla berget - som lär heta Morro de Acacio - som en liten skarpt uppstickande kulle i mitten av strandflaten, av landskapet i allmänhet etc etc. Gott utbyte av insekter och skorpioner etc. Stora kackerlackor , stora jordlöpare och diverse tenebrionider var allmänna. En tenebrionid satt på intorkande rovdjursspillning (blott 1 ex).

Däggdjur: klippdassar (Hyrax etc) skällde vilt på flera ställen, sägs också bra. 3 klipspringers överraskade jag fint en gång. De hade ett mycket starkt läte som "pschsch!", explosivt, ungefär som när ett lokomotiv släpper ut ånga under högt tryck. Ett par ggr, när de sprang bort, hördes "pschsch pschsch",

-o- -i-

alltså med olika vokalläte och i två olika tonhöjder. Dessa klipspringers syntes alldeles jättefint. De var ej vidare klyftiga utan stod länge stilla och skulle erbjudit härliga mål på 100-125 m avstånd för en kulskytt. - Ännu 1 ex av klipspringer sågs, det var ensamt och stod på ett my stort block, blott c 100 m från ett ännu större block där en Aquila verreauxi satt!

Fågellivet var långt ifrån rikt men mycket intressant. På uppvägen så gott som intet; enstaka Prinior hördes. (Och just vid avmarschen från lägret sågs som vanligt 2+2 Onychognathus nabouroup. De flög upp på telefontråden och hade ett läte, ett melodiskt, snabbt "kolíck olíckolíck", ofta upprepat. Jag kan ej erinra mig att jag hört detta läte tidigare från denna art (men Onych.morio har om jag inte minns fel ett rätt liknande läte, bland andra. GR ~~trol~~ renskrivn)). -

Jag gick väl 3-4 km från Lucira, mätt fågelvägen, knappast längre, skulle jag tro. Här ställde jag de tunga grejorna flera ggr, gick upp på den lilla toppen med vitt märke till höger från stigen och gick också upp på intilliggande toppar, vidare i dalgångar och blockmarker och områden med stora block och fast klyft av växlande typ och ett par granna "quartz-flaktes" med stora mängder kvarts i småbitar eller i större block. Torra små flodbäddar. Tjusig terräng, men ej rikligt med fågel. Jag sköt inalles 6 ex: först 1 grå mes ur ett par. Det andra ex flög bort liksom 1 Rhinopomastus och ett par prinior. Sedan en lång stund intet, bommade på en rel liten lärka. Såg diverse Certhilauda etc. Sedan, just när jag skulle dräpa en Prinia flög en rödbrunvingad Fringillaria ut och blev skjuten mellan stora block. Det var Fr capensis; jag hoppas det är en ny ras. mm

Sedan sköt jag ytterl 2 dylika Fringillaria samt 1+1 Prinia, alla högt uppe på bergen. På återvägen såg jag, relativt långt nere (på sluttningen mot Lucira; GR vid renskrivn), en hel liten flock på 4-5 dyl Fringillaria. Det var ungefär på "mellannivån", blott ett par 100 m över havet. Eljes my. få fåglar sedda här. Uppenbart hade jag haft stor tur när jag lyckades samla 2 Certhilauda och en annan lärka här häromdagen. - - - - - -

Fågel på exk den 14 sept på berget:

1. Aquila verreauxi. Ett par sågs, väl rimligen samma som setts från Lucira föreg dag. De kretsade på nära håll kring den topp där det vita märket står. De kretsade länge. Storleksskillnad ringa. Ena ex visade kanske ruggningsspår i vingarna. Båda var ad. - Flera timmar senare, när det var drivande dimma, såg jag 1 verreauxi sitta på ett my stort stenblock c 125 m fr mig. Den satt länge. Var också ad. En klipspringer stod ett stycke därifrån, öppet på ett stort block.
2. Buteo rufofuscus augur 1 ex sågs kretsa på uppvägen.
3. Gycklare 1 ad med brett svart på vingarnas bakkant kom över när jag var som längst fr Lucira, d v s c 3-4 km. Oväntat att se denna art i så öde terräng.
4. Rhinopomastus 1 ex lyfte helt oväntat ur låga buskar när jag sköt den grå mesen.
5. Certhilauda curvirostris subsp. hörd flera ggr. Lätet var det tidigare nämnda "pheeeoo" . Lätet har en s a s "förvånad" klangfärg.
   Jag kom ej nära något ex idag och kunde därför inte samla den.
6. Obestämd mindre lärka, antagl samma art som jag sköt i 1 ex häromdagen, sågs idag i 1-2 ex. Jag sköt på 1 ex men bommade tyvärr.
7. Corvus albus några få ex sedda, vanligen i par. Arten synes vara koncentrerad till kusten i utpräglad grad, men jag förmodar att de häcka spritt i bergen härinne. - Betr antalet ex i Lucira räknade jag den 13 sept på e m över 60 samtidigt, och jag är övertygad att totalantalet häromkring måste ligga på 100 eller något däröver.
8. Grå mes, Parus afer subsp eller Parus cinerascens subsp. Läte: "tsiitsiidedededede" ("tsii" ej långt utdraget, "dede." snabbt och torrt, litet surrande). 2 ex sågs i buskarna där stigen går ett par 100 m fr det vita märket på berget. Jag sköt den ena. Den andra flög bort, men senare på dagen såg och hörde jag upprepade ggr en ensam mes, kanske samma ex hela tiden. Detta ex var omöjligt att komma åt.
9. Oenanthe monticola ett par tre ex sedda (ung. 1+1 hanne och 1 hona), men de var my skygga och omöjliga att komma åt.
10. Oenanthe (Karrucincla) schlegelii sedd flera ggr. Jag sköt på 1 ex som dock tyvärr undkom. Sitter i busktoppar eller på stenar, ibland hoppar den ned till basen av buskar etc, men i regel visar den sig fritt. Jag ville gärna samla 1 el 2 ex.
11. Prinia sp. Läte: "zetzetzetzet" eller "pusspusspusspuss.." Var rätt allmän, och jag sköt 2 ex. Ingalunda så allmän att man kunde finna den överallt, men nog såg jag 10-12 ex under dagen, antagl flera. Ibland men ej alltid 2 ex tillsammans.
12. Bradornis infuscatus. Några få ex sedda, i regel ensamma; vid ett tillfälle dock ett par. Skygg. Satt i regel i busktoppar och var lätt synlig. Jag kom tyvärr ej åt något ex med bössan.
13. Fringillaria capensis subsp. När jag lade an mot 1 Prinia bland några my grova stenblock, kom plötsligt en Fringillaria utflygande mellan blocken och blev skjuten istället. Det var den första jag såg, men senare sedd flera ggr, och jag fick 3 ex, trol alla hannar. - Vistades ensam, parvis eller i småflockar bland stora block och var ej extra skygg utan just möjlig att nå med de långa patronerna. -
    På nervägen sågs 4-5 ex på brant sluttning med massor av

sten, dock ej stora block här.
Därtill ett par små tillägg: sula och drillsnäppa vid stranden. Onychognathus nabouroup och Passer melanurus även sedda i Lucira samhälle. - Apus affinis ej sedd sista dagarna.

15 sept 1956. På morgonen lyfte sig molnen och det blev sol. Vi packade grundligt, sade farväl till herr och fru Subtil och lämnade så Lucira kl c 1115. Km 90556 i Duartes bil, i vilken jag nu åker. Sol. Först intet att se. Duarte kör så att han formligen tigger om att bli undervisad (men är han dålig bilförare, så är han dock en bra människa). -
Fågel: 90560 1 Oenanthe monticola hanne ad. 2 jättestora fåglar över torrbergen, den ene flög 150 m efter den andre. Jag trodde ett ögonblick på Aquila verreauxi men bad Duarte stanna, vilket var tur, ty fåglarna var 2 Torgos tracheliotus ad ad. - 1 Oenanthe schlegelii benguellensis my fint. 90561: vägskälet. Nakna, gula, rödbruna och gråa berg. Vi tar mot Mossamedes. 90567 1+3+2 ob småf. 90572 mycket rikare vegetation i dalgången. Vattenhål. Men Duarte stannade ej. Vi korsa flodbädd, stor. Fantastisk klippformation, stopp för fotografering. Jag tog 4 fotos. Vävarbon. Vi färdas flera km - till km 90580 - i flodbädden, där det är rik vegetation av my grova Acacior med lianartade slingerväxter, etc etc. 2 Dicrocercus hirundineus här.
Km 90580-1 vi klättra upp från flodbädden och komma ut på väldig slätt som liknar den utanför Orupembe, men sanden (jorden) är rödbrun. 1+3+4+2+3 små lärkor, tyvärr ej stopp för bestämning eller samling. Trakten såg my spännande ut. 90587 vi rullar ner från denna platå och kommer ner i vegetation av samma typ som i ovannämnda floddal. 1+1 ob småf. 1 Oenanthe schlegelii. Ruin av ett hus. 1 bulbul. Sedan ut på ny stor platå med blekt rödgul till rödbrun sand och små, täta, döda svarta grästuvor. Torra berg till vänster. Sval havsbris. 90596 fortfarande på denna jämna platå. Havet syns snett framåt till höger.
Km 90600 1 gycklare ad med brett svart kretsar och glider sedan mot SW. Vägen urdj-g, lika dålig som Duarte är som förare. 90604 stopp för kafferast kl 13 - 14. Därvid samlade jag insekter och 1 gecko under resterna av sammanfallna capataz-hyddor (vägarbetarhyddor). Såg först 2, sedan 5 Corvus albus, 1 fiskaal med ögonstreck, såg och hörde även 1 Certhilauda curvirostris. Start igen kl 14. Fantastiskt torr-landskap. 90609 flock på 12 ljusa lärkor, på mark som också var ljus. 1 kretsande fågel, kanske Corvus. 90612 helt oväntat ses på avstånd flera hus samt rader av palmer. Vägen ditfram går genom torr vassmark av egendomlig prägel. Vi anmäla oss ej för chefe de posto utan fortsätta direkt. Palmalléer! (Intressant plats, där jag my gärna skulle velat stanna GR). 90614 vi korsa mycket bred flodbädd, c 300-400 m. Här bevattningsanläggningar etc etc samt stora bananplantager. Här flög till min stora glädje 1 Gypohierax angolensis ad, 2 Gymnogenys (Polyboroides) ad samt c 4 Corvus albus. I en åker stod 1 Bubulcus ibis, ad. - 90616 stopp. Plats med förtätad stämning. Gamla ruiner, och gammal vindpump på kulle. Native huts. Sandstrand med dånande bränning. Floden försvinner i sanden c 25 - 50 m från havet!
Fågel här: 9 sulor ad flög mot S, 4 dito mot N. 8-10 Larus dominicanus. 5+9 Phalacrocorax lucidus samt 2 små skarvar. Till min förvåning 2 Actophilornis africanus på täta gröna flytande växttäcken i floden där den försvinner just innanför kustdynen, som f ö är helt låg. 1 Ceryle rudis. - Vid hyddorna flera vackra infödingar och blandprodukter. Platsens namn är Sao Nicolau.
Efter alltför kort stopp fortsatte vi längs vägen söderut. Rödbrun sten- och grusöken, starkt kuperad. Vägen tar av inåt land, och vi klättra allt högre på sluttningen i långa vida bågar. Så småningom få vi (vid km 90622) en mycket brant floddal

till vänster. Vi kör högt, på krönet längs denna dal. 1 Certhilauda curvirostris. Duarte's sätt att hantera bilen är [redacted] ett fullständigt mönsterexempel på hur man inte bör bete sig.

Km 90624 stopp för rundtitt och för att samla. Vi stannade väl c 45 minuter. Jag såg ej en enda fågel. Duarte tog en tenebrionid av sl. Adesmia, som enligt Koch var ny för vetenskapen och av största intresse. Vi startade kl 1602 igen. Det bär utför i en lång Z-formad slinga.

Km 90625, kl 1610, alltså efter blott c 1 km, stanna vi igen och besluta att campa för natten. Det är fuktighet i luften, och sedan länge helt molntäckt. Kl c [redacted] 1630-1800 gick jag en runda med [redacted]bössan. Stensluttningar, lugna linjer i landskapet. Krypande växter. Praktiskt taget den enda växt som når 0,5 - 1,5 (i regel 1 - 1,5) m i höjd är den bladlösa Euphorbian, vilken dominerar starkt, samt ett par enstaka små träd. Fågelliv my. fattigt. Jag gick omkring i lugn takt, väl 3-4 km inalles. Såg en flock på 4 my små fåglar, som var Anthoscopus eller Eremomela. De hade grått huvud och gul undersida, men färger ej lysande. Stjärt kort. Hörde 2 Prinia (väl flavicans) och 1 Certhilauda curvirostris samt 1 eller 2 okända fågelläten. Fick intet. De små fåglarna släppte mig ej närmare än 50 m. -

Vi fick god middag, trots att fru Koch hela sista veckan varit på dåligt humör. - [redacted] - Därefter, kl 2000-2100, ut på sök efter nattgeckos i sällskap med Koch, Duarte och Saul. Resultat osedvanligt gott; vi fick bortåt 20 ex. Även litet spindlar etc.

16 sept. 1956. Söndag. Vi stannade kvar hela dagen på denna plats. Jag var mycket fängslad av trakten och gick ute och tittade och samlade en stor del av dagen, men med fågelsamlandet gick det tyvärr rent galet. Fågellivet var fattigt, de fåglar som sågs var my. skygga, och jag fick intet. Även obsarna blev av måttligt intresse; relativt få arter, och vissa ej säkert bestämda.

Före frukosten en vandring på en dryg timme. Jag gick upp på den höjdrygg där landsvägen går. Fann att havet var oväntat nära; man kunde se det fint (och jag hade redan på natten förundrat mig över att bränningarna hördes så tydligt). Man såg också en liten ö, rätt låg, med bränningar omkring. Jag sköt på en ytterst liten fågel i en flock på 4 ex; de rörde sig snabbt från den ena gröngrå Euphorbia-busken till den andra. Tyvärr missade jag. Fåglarna rätt skygga. Såg även ett par Prinia, som ej kom närmare än 50 m, samt en stäpphöna som lyfte i den steniga branten framför mig.

Efter frukosten gick jag mot N och NE, över berg och brahter. Klev sedan ner i en dal där det var ett område med my fin mjöllik gul sand och en del [redacted] lågvuxna buskar med blå blommor, kanske av fam. Acanthaceae. Här flög en blomfluga, och jag fann rester av en stor och egendomlig Cerambycid (1 täckvinge, huvud plus halssköld samt oskadade antenner med långa utskott på varje led). Såg 2 Aquila verreauxi i sällskap, som vanligt, och såg c 5+7 ex av den tidigare nämnda lilla småfågeln. Men även nu otur med samlandet. Några få Certhilauda curvirostris hörda. Corvus albus kom över mig på berget; det var 2 som höll fast ihop, säkert ett par. Några få Prinia, enstaka Bradornis infuscatus, ett par ex av Oenanthe (Karrucincla) schlegelii och 1 el 2 Oenanthe monticola också sedda. Jag var ute i flera timmar och hade mäkta skönt. Vädret mulet men ljumt och lugnt; så sakteliga blev det delvis dimmigt men aldrig tät dimma. - Insektskörd rel. god. -

Efter hemkomsten vid lunchdags drack jag ett glas vitt vin (vi har nästan inget vatten kvar). Härav blev jag sömnig och sov i två timmar. Sedan upp igen. Grått men rätt behagligt väder. Till min överraskning kom 1 gycklare ad förbi; den hade my brett svart på vingens bakkant. Jag följde den ovanligt länge i kikaren. Den gled vackert över bergen många km. Uppenbart är att en gycklare med lätthet kan avspana ett my stort område per dag.

Om den även behöver göra så, är kanske ej lika säkert i dess vanliga biotoper, men härute över halvöknarna, där jag nu har sett den oväntat ofta, måste det vara en särdeles stor tillgång att kunna göra så.

Jag gick nu på e m fram till mörkrets inbrott tillbaka till den plats där jag fann den stora cerambyciden. Tog fotos, även av [redacted] den egendomliga gravplatsen där. Fann stenåldersredskap där och på återvägen en skalle av Proteles m m. - Ytterl ett par Corvus albus sedda, och jag hörde Certhilauda curvirostris. Den my. lilla fågeln (Anthoscopus eller Eremomela, trol. det sistnämnda; GR vid renskrivn) samt Prinia sp sågs också, men jag lyckades tyvärr inte skjuta något.

På kvällen efter mörkrets inbrott gick Koch och Duarte och Saul [redacted] ut med lampor igen för att fånga geckos etc, men jag stannade i lägret denna kväll.

Dagens utbyte av insekter och övr. evertebrater ganska bra. Två svarta skorpioner med tjock bakkropp och små klor. Rätt my skalbaggar, mest tenebrionider förstås men även carabider etc.

17 sept. Natten blev lugn och fuktig, Filtar m m alldeles våta på morgonen 17 sept. Det var dimma, lyhört och lugnt. Vid flera tillfällen i gryningen hördes stäpphöns, läte alltid 7-stavigt, bubblande, och med tonvikten på andra stavelsen som också är högre (i-vokal) än de övriga. Bitonvikt på fjärde stavelsen. De 3 sista stavelserna snabba, obetonade, lågmälta. Lätet kan härmas så:

"ke pitt okoekobopopp". Ett par ggr kom stäpphöns förbi rakt över lägret i dimman. Jag hörde även Certhilauda och såg Oenanthe monticola på morgonen.

Vi startade härifrån kl 0815. Jag åker i land-rovern efter erbjudande av Koch, trots att hans fru ser sur ut. Men det gör hon ju alltid numera. Mileage vid starten 8119. - Duarte var ej klar ännu, men föreslog Koch att starta. Så skedde, och vi kör alltså t v först. - Väder: mulet, fuktigt, dimma över de högsta bergen, men marksikt god.

1 utsökt Melierax (musicus?), gammal, med underbara färger i [redacted] silverblått, svart och vitt. Satt blott 25 m fr vägen, flög bort kvickt i dimman. 6 kudus på bergstopp c 300 m avstånd; oväntat att se den arten här. 8121 my brant lutning. 1 svartvit Oenanthe monticola hanne, utan grått. Koch kör oerhört sakta, men ganska bra. - 1+1 ob småf. - Fantastiskt landskap: berg, slätter, ett par bestånd av kandelaber-euphorbior. 8126 1 Karrucincla (Oenanthe) schlegelii. 1 Corvus albus. 1 Bradornis infuscatus. 1 fiskaal med ögonstreck; satt ovanligt nära. 8127/8 stopp relativt länge. Jag gick en liten runda och tog bl a en serie fotos av kandelaber-euphorbierna, som bildade ett bestånd här. Fågel under rasten: 2+2 Onychognathus nabouroup flög över. 1 svartvit hanne av Oenanthe monticola. 2+2 Corvus albus kom och granskade oss.

Vi forts. Molntäcke lättar, det blir sol. Slätare mark. 1 springbok rusar över vägen. 1 Karrucincla schlegelii. 1 Prinia flyger invid vägen. 1 praktfull Geosciurus (jordekorre, stor). 1 kretsande Torgos, stopp för bestämning. 1 täml. stor gulgrå trapp med skarpt svart på huvudet. Den flyger upp. Jag undrar om det kan ha varit rüppellii?? Det var absolut inte ludwigii. Erinrade snarast om vigorsii (i storlek och allmän typ, förmodar jag. GR vid renskrivn). 1 Karrucincla schlegelii. 1 Bradornis infuscatus. -

Mest slätt, h o d koppies, oftast med anhopning av jätteblock och ofta även med bestånd av kandelaber-euphorbior. - 1 Karr. schlegelii. 8134 bred sandig flodbädd korsas, full med Tamarix. 8135 1 Bradornis infuscatus och 1 Karr schlegelii. Rätt my buskar, och här några få mopane, de första på länge!! - 1+1 Bradornis infuscatus. - OBSERVERA frånvaron av lärkor. 8137 ännu 1 Bradornis infuscatus. 1 Prinia. 1 Certhilauda curvirostris. [redacted]

8137 avtagsväg med vägvisare: Chapeu Armado (stavning oviss) 23 km, Lueira 107 km, Moçamedes 104 km.

8138 mycket mopane. 1 springbok. 1 rätt stor gulgumpad Serinus.

- Buskar och småträd rikliga. Trakten är ej av Namib-typ men [redacted] liknar det som Hoesch & Niethammer betecknar som "Vor-Namib". - 1 steenbok. 1 Rhinopomastus. 1 liten lärka. 1 Karr. schlegelii. Flock 12-15 små ljusa lärkor. 1 Prinia. 4 springbok. - Buskar relativt gröna! 1 blå Melierax (musicus, förmodar jag) på håll. 1 fiskaal flyger undan. - Rikligt med kandelaber-euphorbior, men blott på bergen. 1 liten obest "buck" ligger i skuggan av buske. Mycket zebra-kranier på marken (portugisisk jaktkultur av sedvanligt slag kan förmodas här, förstås).

Km 8143 sand nu och tidigare gulvit. 1 Corvus albus. 1 Prinia. 1 Karr. schlegelii. 1 Bradornis infuscatus. 1 ob. småf. 8147 tornare och öppnare terräng, my färre buskar. 2 krets. Corvus albus. 1 Karr. schlegelii. 8147/8 tvär övergång [redacted], vid flodbädd, från vitgul till mera rödgul sand. 1 Karr. schlegelii. 3 ob. lärkor.

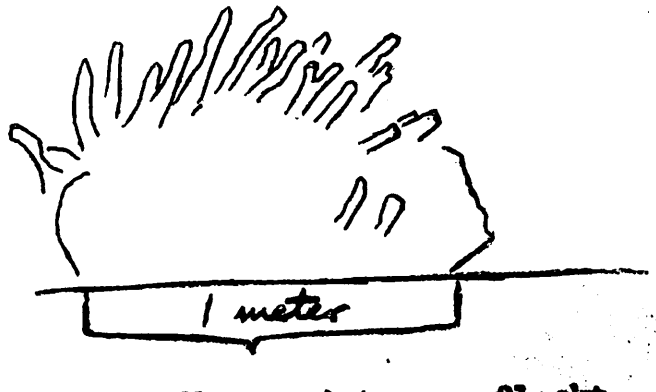
Km 8151 mopane i spridda ex, fåtalig. - Vi klättra plötsligt genom brant dal ner på sandig slätt mellan berg. Molnfritt och varmt. Delvis grön mopane i sanden. Stora bestånd av kandelaber-euphorbior på sluttningarna. Vindpump. Hyddor. En tupp gal er. Gethjord. Vägskäl. Stopp för att invänta Duarte, som blivit litet bak. 1 inföding kom. Duarte, i vars bil fru Koch åker, kom snart.

8152. Vi gjorde kafferast här. Jag sköt 1 Cercomela och såg 1 Bradornis (infuscatus otvivelakt, ehuru ej nämnt), c 15 stora gulgumpade canaries, några mossies hannar och hona samt 2 Corvus albus. Platsen hette Lucipa (Lusipa?), ej att förväxla med Lucira!! Högra vägen gick mot Moçamedes förstås; den vänstra, som är liten, leder mot Caracul och Vila Arriaga och Sá da Bandeira. - Varmt, molnfritt, frisk vind. Lågt i väster bland bergen skymta låga moln- eller dimbankar som uppenbarligen ligga vid kusten eller ev. ute över havet.

Start igen. Fr o m nu kör fru Koch. Då Koch helst ville fara med Duarte, sitter jag kvar i land-rovern. Skönt. 8152 ännu 1 Bradornis infuscatus. Gles grov mopane på sanden. 2 grant glänsande kortstj. glansstarar. 1 ob. småf. 8156 ännu 1 dylik glansstare. 8157 granna berg och koppies och spridda jätteblock till vänster. Överhuvudtaget my stenigt, med sandflatar h o d.

8158 1 ob. småf. Vi korsa sandig flodbädd med tamariskor och köra in mellan bergen. 3 grårumpade Colius, (nästan) säkert redfaced coly. c 3+1 ob småf. 1 Prinia. 1 fiskaal med brett ögonstreck, nästan säkert Clancey's nya ökenras aridicolus eller vad den heter. Satt nära och sågs finfint. - 1 stor dassie på klippblock. - Det bär oavbrutet uppför efter korsningen av sista flodbädden. - 2 Bradornis infuscatus på 100 m avstånd.

8161 vägskäl: Moçamedes rakt fram; Maricul 20 km [redacted] till höger. - 8161/2 först nu slutar uppförbacken. Jämnare mark med rikligt av ett högst bisarrt "träd", en stor uppsvullen stam liggande på jorden, med små utskottsartade grenar uppåt; liknar snarast en meterlång trind sjögurka med utskott på ryggen. Se skiss här:

Väg usel. Inga buskar eller träd utom det nämnda "trädet", samt sträckvis låga gröngrå Euphorbior. Torrt gräs i små mörka tuvor. Mycket jämn mark i jämförelse med förhåll tidigare. 8164 1 stor grann lanner (Falco biarmicus) sitter nära, flyger 150 m. 8165 stopp för fotos av det groteska "äggformiga trädet". Det erinrar starkt om en elasipod djuphavs-sjögurka. - Forts. snart igen. De andra stannade och plockade skalbaggar. - My stenigt, men flackt. Väg urdjävlig. - Inte en fågel på länge. 8168 1 Karr. schlegelii. 8169 nu mörkt rödbrun, nästan violettbrun grusmark med sten.

Vegetation mycket kargare än [redacted] exempelvis sträckan före [redacted] Lucipa (Lusipa).

[redacted] 8170 såsom förut, men oerhört med medelstora stenar med en diameter på 1 - 4 dm. På dessa rikligt med grå lavar. 8171 vida fjärrsyner åt alla håll. Havet syns ej. Vi färdas på stenslätt som sjunker mot väster. Nästan molnfritt men dis och dimma stå hela tiden till höger d v s i väster över kustbandet. 8171/2 1 Bradornis infuscatus i rel.hög buske. 8173 nu hård sandslätt, mindre sten. Vägen bättre. Hägringar. Oändliga [redacted]torrmarker i rödbrunt och gulaktigt och med nästan svarta grästuvor samt med grå lavar. 8176 1 ljus kortstjärtad lärka med vita spetsfläckar på stjärten, klar Chersomanes albofasciata! Ännu 1 dito!!

8177 brett sandområde korsas, kanske en flodbädd men mycket flack. 8180 järnvägen korsas vid husruin. Rödbrun - violett - brun öken, tröstlös på sitt sätt men tjusande. Vägen delar sig. Y-formigt. Koch och Duarte och fru Koch snackar om vägen och tror att vänstra vägen är huvudvägen från Mossamedes till Sá da Bandeira, vilket av lätt insedda skäl är otänkbart. Fru Kochs kontakt med verkligheten är inte över sig stark, om ock bättre än än hos hennes make. En hägring till höger vill hon ha till att vara havet. Åt helvete. - 1 Karr.schlegelii eller möjligen Oenanthe albicans?? 8181 första Welwitschian. 8182 ytterl ett par dylika. 8182 vi komma ut på huvudvägen Mossamedes - Sá da Bandeira. Vägvisare meddelar avståndet till sistnämnda plats till 216 km och till Lucira 189 km. Vi tar mot Mossamedes förstås.

[redacted] 8183 2 Chersomanes albofasciata på vägen. Vit strupe, därunder blekt rött-rödbrunt-blekt tegelrött. 8185 1+2 Certhilauda curvirostris på vägen. 8186-7 vi kör ner i brant floddal/: Rio Giraúl! Högst säreget "månlandskap", med branta rödbruna väggar. Fru Koch erbjuder sig att stanna. Så sker. Jag tar fotos. Fantastiskt landskap. Bokmakierie h örs. Vi fortsätta och möta en bil, den första idag. 8188 själva flodbädden korsas. Här ses 2 Onychognathus nabouroup, 2 Corvus albus, 1 kortstj.glansstare, 1 Oenanthe monticola. 8189 vi kättra upp ur floddalen på andra sidan. Dynsand möter vi för första gången nära toppen vid denna uppfart, och vidare mot Mossamedes ses stora sandfält. - 1 ob. lärka. 2 ökentrappar (Namibtrappar), Eupodotis rüppellii, extra fint och nära. 2 Corvus albus flygande. 1 Oenanthe monticola hona. 1 nästan vit Chersomanes albofasciata på sanden. 2+1 Certhilauda curvirostris. 1 ob. småf. 1 stor gulgumpad canary.

8197-8 utkanterna av Mossamedes. Odlingar, bevattnade områden, skogsplantering(!!), bananer. Över 17 Corvus albus. Kör upp på den nya, för järnväg och landsväg gemensamma bron över den breda flodbädden, där sopor tömmas. Här 1 Riparia paludicola. 1 Corvus albus. - Nu är vi inne där stadsbebyggelsen börjar. Skitigt förstås, och flugorna ökar plötsligt i antal. Men likväl en säregen stämning över platsen. 1 Ptyonoprogne! 8201 snyggare hus äntligen. 8202 vi kör runt i staden, som onekligen är ytterst säregen, inte lik något annat samhälle jag sett i mitt liv förut. - Vi tar in på Hotel Moçamedes, ett rätt bra ställe.

De närmast följande dagarna blev det my.litet fågelstudier för min del. Jag gick omkring i Moçamedes, dock ej särskilt mycket, och var också nere vid stranden och hamnen nedanför det gamla fortet och nedanför kyrkan etc, men ej vid stora nya hamnen som håller på att [redacted] anläggas väster om staden. -

Vädret var i början mest mulet och dimmigt, och jag frös och kände mig eländig när det inte var solsken. - 18-20 sept blev det bara obsar av fågel i själva staden incl.hamnen. 21 sept var jag ute med Saul kl 8 - 14; vi stannade med bilen före Porto Amelia och gick sedan dels på sandmarkerna (öknen) innanför kusten, dels vid kustklinten. Mulet, lugnt, fuktigt, men ej kallt och ej tät dimma. 22 sept finfin dag; se nedan.

18-20 sept tillbragtes i Mossamedes. Ofta dimma, stundom svag sol. Fuktigt, och avgjort kallare än jag trott. Jag frös och var de första dagarna alls inte i form. Fågelstudier därför föga omfattande. Jag gick några rundor i staden och var nere vid gamla fortet och gamla hamnen därinvid, men ej nya hamnen som är under anläggning längre västerut.

Fågellivet dessa dagar är snart avklarat. Hamnen (lastbryggorna) och båtarna på redden hyste följande: några få Phalacrocorax lucidus, aldrig i flock utan enstaka eller 2 tillsammans, dykande, flygande, eller sittande på ngt skepp för att torka vingarna. Oväntat fåtalig. Åtminstone vissa ex var icke fullt utfärgade utan bleka och med orent vitt undertill.

1.

2. Gråhäger sedd här liksom i Lucira, men fåtaligare. Över hamnen och redden aldrig mer än 2-3 ex samtidigt. Satt på båtar eller annat flytetyg bortåt nya hamnarbetena, eller flög över.

3. Egretta garzetta. 18 sept såg jag till min glädje 2 ex i strandkanten nedanför fortet; de satt på stenskrammel i vattenkanten. Följande dag flög 1 ex över bukten, mycket vitlysande i diset och mot röken av ångaren "Adolpho Loureiro", en hemskt ful båt som hade med hamnarbetena att göra.

4. Drillsnäppa 1 ex 19 sept på stenarna nedanför fortet. (Detta område praktiskt taget täckt av färska negerexkrementer plus allsköns annan orenlighet och avskräde av äckligaste slag).

5. Larus dominicanus. Flera ex, alla ad, sedda dagligen över redden. Men talrik var den inte, trol ej över 10-15 ex inalles.

6. Larus cirrocephalus: regelbundet att se över redden och vid stranden. I regel enstaka ex flygande omkring, eller några ex i sällskap sittande på någon liten båt. Men 19 sept. såg jag ej mindre än 40 ex sitta på en stor flotte som drev utanför nya hamnanläggningen, och totala antalet ex var minst 50, trol högre. Alla som syntes på nära håll hade grått huvud.

7. Tärnor, fisk- eller silver. Varje dag några sedda längs stranden, nedanför fortet, och flygande mellan småbåtarna som låg förankrade utanför. Ibland 4-5 ex samtidigt ehuru ej i sällskap, och ett par ggr 3-4 ex tillsammans förutom spridda ex h o d. Antalet torde varit högst 15, snarast mindre. De brukade ofta komma nära längs stranden, göra mjuka kast ner mot vattnet; ibland ångrade de sig och steg upp, ibland föll de huvudstupa i vattnet för att fånga ngt my litet byte. Alla hade mörk näbb, svart eller svartbrun eller ev svart med röd anstrykning. Näbben var tunn. Dräkt: flera ex var absolut ej gamla fåglar. De hade tydliga svarta eller mörka knogfläckar. Därav följer [redacted] väl ej, antar jag, att det måste varit årsungar (?). Jag bedömde som sannolikt att dessa ex var fjolårsfåglar men är ej helt säker. - Dessutom förekom några ex som tydligen var äldre. Dräkten visade ej ungfågelns mörka fläck vid vingknogen. Men även dessa ex hade alltid näbben mörk, och de var i regel i stark ruggning, med my. "ojämna" vingar. Jag fick intrycket att det var ex som ej flyttat normalt och att de ej var riktigt i prima kondition (rubbad fysiologi, kanske häckningsodugliga etc). Se även anteckn. under 22 sept. - Ifråga om arten ansåg jag mig ej kunna avgöra om det var fisk- eller silvertärna. Se dock nedan, spec 22 sept. - - OBS att jag ej såg ett spår av kentsk tärna!

8. Cypsiurus parvus, palmseglare. Jag blev högst förvånad då jag på morg. 18 sept kom ut fr hotellet, [redacted] gjorde en kort promenad på Avenida da Republica och genast såg 2 Cypsiurus flyga lågt över allétråden och Bougainvilleorna. De jagade varandra ibland och kom flera ggr blott 3-4 m över mig. Några palmer växte ej just här. Men tydl. var fåglarna ej bara tillfälliga gäster, ty båda de följ. dagarna såg jag dem upprep. ggr på samma ställe, över Avenida da Republica från postkontoret och ett par 100 m österut. Se även 22 sept.

9. Ptyonoprogne fuligula. 18 sept. några få ex sedda över staden, delvis helt lågt och på samma ställe där palmseglarna sågs. Se också 21 sept. (Redan Roberts uppger att Ptyon. fuligula häckar upp till Mossamedes i västra Sydafrika).

10. Corvus albus. Relativt allmän i och omkring staden. Ett tiotal ex höll till i träden nära stranden mellan fortet och järnvägsstationen. Dessa fåglar höll tydligt ihop parvis. De var naturligtvis myc. vana vid folk och myc. djärvare än andra Corvus albus jag sett. En dag tog jag ett par fotos av dem, vad som nu kan bli av det. - Även f ö syntes denna art då och då, flygande över staden, men i regel bara enstaka el 2-3 tills, aldrig ordentliga flockar som i Lucira. - Utanför staden, t ex mot Porto Amelia och på sanden ovanför nya hamnbygget, kunde man se [redacted] 10-12 ex samtidigt (se nedan). - Kochs prat om "millions of crows everywhere around Mossamedes" är fantastiskt. Det är naturligtvis rimligt att fler ex finnas i utkanterna, t ex öster om staden, där jag ännu inte varit, men antalet ex över staden och i de västra utkanterna kan inte vara mer än några dussin inalles.
11. Oenanthe monticola: 1 utsökt svartvit hanne sedd nära kyrkan den 19 sept.
12. Passer melanurus. Några få ex flög över staden nära hotellet och postkontoret 18 och 20 sept.

- - -

Torsdagen den 20 sept på morgonen for Koch och Duarte till Porto Alexandre för att bl a samla den stora vitvingade tenebrioniden, med vilken Koch gör en del experiment. De återkom lördagen den 22 sept kl 12.

- - -

Den 21 sept var det lugnt och fuktigt och disigt på morgonen, men ej dimma. Sikt ett par km. Jag for ut med Saul på vägen mot Porto Amelia. Vi stannade redan strax före fabrikerna i detta samhälle och gick söderut över flack, svagt undulerande sandöken, ljust gul till färgen, delvis med grå inslag, delvis med my blekt orange färgton. Tätt med små grå, delvis ljust silvergrå grästuvor. Se fotos. - Saul hade den lilla bössan, "Game Getter Gun" heter den helt pretentiöst. Den kan laddas med långa 410-patroner. Jag bar den andra lilla dubbla fågelbössan. Vi skulle skjuta lärkor och andra trevliga fåglar - om nu några sådana var att finna.

Fågellivet i öknen var mycket sparsamt. Vi gick på linje med 200-400 m lucka söderut över sanden. Nog dröjde det en timme innan jag såg den första fågeln - bortsett från 2 Corvus albus som flög över just när vi stannade med bilen. Efter långt sökande förgäves fann jag en flock på 4 Chersomanes albofasciata och lyckades skjuta ett ex. Det var en synnerligen intressant upplevelse ur flera synpunkter. I det tätnande [redacted] grå dise sprang fåglarna på ljust gulgrå eller mycket blekt rödgrå till rödvit sand, med tätt med små grå grästuvor. Dessa var absolut utan grönt. Fåglarna var utomordentligt svåra att se på sanden. När de höll sig stilla var de nära nog omöjliga, och även när de sprang var de häpnadsväckande svåra att se. Ja, egendomligt nog, även när de flög helt lågt över denna mark var de svåra att fixera!! Jag har aldrig upplevat något dylikt förut. Att fåglar ofta är väl skyddsfärgade, det är ju en [redacted] allmänt känd sak som man också själv ideligen observerat; men dagens observation var något helt annat. Efter att ha hört deras behagliga läte "Byrrr" (med utpräglad y-vokal och vackert rullande r-r-r) lyfte jag kikaren, avspanade sanden och fick syn på dem. Så lyfte jag ner kikaren och tittade där jag sett dem nyss. Totalt osynliga!! Detta är alldeles utomordentligt märkligt, ty hur väl en fågel än är skyddsfärgad, så - har jag väl upptäckt den i kikaren - brukar jag faktiskt alltid se den med blotta ögat när jag vet var den är att söka. Men det gick inte här! Ej nog härmed. Skygga var de [redacted] förstås, och flög upp och flög ett stycke. Avstånd 40 - 70 m. Fast jag såg [redacted] när de lyfte kunde jag ej behålla dem i sikte när de flög, så lika bakgrunden var de. - Vid ett par tillfällen sprang enstaka ex upp på de små torra grästuvorna. Då syntes de

relativt bra, om man fick syn på dem när de ännu rörde sig eller när de avtecknade sig mot olikfärgad bakgrund, men även då var de obehagligt lätta att förlora ur sikte även om avståndet var måttligt och man visste var de skulle sökas. - När jag slutligen lyckades skjuta ett ex, var även detta intressant. Jag hade, trots långt håll, lagt an mot ett ex på en tuva och var just färdig att trycka av, då ett annat ex, som befanns vara betydligt närmare, började springa över sanden. Jag sköt det istället förstås.

Saul hade ingen lycka på f m; han sköt förgäves flera ggr. Men på återvägen, kl 12 - 13.45, hade han så mycket bättre tur: fick 2 Chersomanes albofasciata och 2 Ammomanes grayi.

Som sagt var lärkor, liksom andra fåglar, mycket glest spridda i öknen. Men jaktbytet, 5 ex på två man från kl 9 till 13.45, var faktiskt inte att klaga på; fågeln var så tunnsådd i öknen. -

Corvus albus sågs som vanligt i rätt många ex, t ex på vägen mellan Mossamedes och Porto Amelia. Ofta var de parvis.

Vädret var som sagt mestadels disigt, ofta så tätt att det snarast var dimma. Mesta tiden ägnades åt jakten, men så småningom kom vi fram till kusten någon knapp km söder om Porto Amelia, nämligen just där kusten börjar bli brant. Här är en mycket kul fossilplats. På platåns nivå, huvudsakligen just där den slutar och övergår i brant sluttning mot havet, är det fullt med fossil. Enligt Brain, med vilken jag tidigare talat om detta, är det sannolikt pliocena lager. Att de måste vara relativt unga ses klart. Det rör sig om marina evertebrater, med musslor som dominerande. Fossilen synas ha brutits lös och delvis svallats och återinbäddats bland spillror av andra fossil, skal, etc, men detta är en procedur som ej haft att göra med det recenta havet utan som måste skett när havet stod c 25 m högre än nu. - Jag tog en hel del fossila skal, huvudsakl musslor incl ostron. Dessutom ligger här en del recenta skal, som av olika anledningar hamnat på platån. Ibland var det faktiskt riktigt svårt att vid en ytlig granskning avgöra om ett skal var fossilt eller recent.

På grund av allt detta ägnade jag alltså relativt litet tid åt att titta ut över havet. Dock gjorde jag så huvudsakl under tiden [redacted] 1030-1120. Sikt måttlig, men ej tjocka nu. Alla obsar gjordes från klinten någon km söder om Porto Amelia. Jag var utomordentligt glad åt att se sträck av tärnor: inalles passerade c 60 ex (29+c 10+några+19), men alla flockar var ej skarpt skilda. Alla flög söderut på något hundratal meters avstånd från stranden, och det var tydligt att det rörde sig om fisk- och/eller silvertärnor. Jag hade denna dag ingen bestämd åsikt vilken av dessa arter det var; ej heller hade jag mycket hopp att klara av den saken. Men det var my roligt i alla fall att se sträck av detta slag. -

Vidare sågs över strandklipporna 1 fiskgjuse, också my trevligt, samt 1 gråhäger ad. Några få Sula capensis ad över havet samt någon enstaka Phalacrocorax lucidus också sedda.

Saul och jag gick my sakta tillbaka till bilen, som stod på vägen strax öster om Porto Amelia. Det var dis och helt mulet, lugnt, behaglig temperatur, och ej för fuktigt. Vi gick genom öknen hela vägen, alltså ej längs stranden. Själv upplevde jag inte mycket på denna vandring, men Saul fick alla sina lärker nu.

Kl 1350 kom vi till bilen, ordnade snabbt grejorna och körde in till hotellet. Det blev betydligt bättre sikt på hemvägen. När vi körde in i staden, bland rucklen i väster, såg jag flera Ptyonoprogne fuligula (anderssoni, förmodar jag) flyga över husen och framför allt vid ett sandtag mellan vägen och havet. Några Larus dominicanus och ett antal Larus cirrocephalus syntes som vanligt flygande eller sittande på båtar ute på redden. Till min häpnad såg jag även en labb komma flygande alldeles längs stranden. Vi stannade förstås ögonblickligen. Det var en perfekt Stercorarius parasiticus ad av mörka fasen. Den flög makligt

längs stranden men svängde plötsligt ut över vattnet. Helt öppet satte den kurs på en liten båt som låg förankrad ett stycke ut, och jag såg att c 8-10 Larus cirrocephalus satt på relingen här. Vad nu orsaken kunde vara: de upptäckte ej labben förrän den var alldeles nära, och då flög de explosionsartat åt alla håll, tydl. häftigt förskräckta. Labben jagade dem icke men fällde på båtkanten.

Vi kom hem till hotellet omkr kl 1430. Jag bytte kläder i hast och fick lunch fast klockan var så mycket. Sedan gick jag en kort runda på stan, men intet av intresse sågs utom en svala som sannolikt var Hirundo cucullata, i varje fall någon art my lik denna. Tyvärr osäkert! - Jag skrev på e m diverse brev.

22 sept. En alldeles sällsynt skön förmiddag med utsökt ornitologiskt utbyte. Eftermiddagen beklämmande, både allmänmänskligt och i viss mån även ornitologiskt, dock gjorde jag en del rätt roliga obsar även då.

Jag såg i ottan att det var strålande sol, klart, och svag vind. Åt därför tidigt en lätt frukost och gick för att hämta Saul, som jag mötte halvvägs mot hans hotell. [redacted] och var i Porto Alexandre med Duarte, i den senares bil. Fru Koch förklarade sig inte vilja ha land-rovern. Hon har f ö återvunnit sitt goda humör nu, dessbättre. Jag for därför strax ut med Saul. Vi for till Porto Amelia, svängde där skarpt till vänster och kom på ett bra spår upp på platån och följde sedan kusten söderut c 2-3 miles, (högst), ungefär till den plats där 4 stolpar stå i ett röse intill varandra. Dock stopp en gång [redacted] strax dessförinnan, eftersom vi såg en flock på 4 Chersomanes albofasciata. Rätt långvarig jakt, men de var my skygga, och vi fick intet. Forts. så ett litet styeke till, och ställde bilen på platån helt nära strandbranten. Sedan gick Saul ut på jakt mot N och E, jag däremot gick sakta utefter stranden mot S, hela tiden tittande på fågel; dessutom samlade jag en del fossil.

Någon dryg km längre söderut blir kusten ånyo lägre och sandigare. Här var gott om stora krabbor som höll till på sanden där vågorna rullade in. När de var ostörda vistades de dock också längre upp på sanden, och krabbspår ledde långt in i torr sand. Krabbor i öknen! Krabborna var utomordentligt skarpsynta och reagerade för en människa som rörde sig även på flera tiotal meters håll, 50-70 m, kanske mera. De sprang sidlänges mycket snabbt rakt ut i vågorna. När de stod på stranden hade de en my egendomlig vana att periskopartat slå upp ögonen (ev. antennerna; jag vet ej om ögonen är långskaftade).

Där kusten åter börjar bli mera låglänt, med sand och blott på ett par ställen små låga, fast anstående stenar och klippor, låg rester av ett ganska stort valskelett, men det var gammalt och alldeles för stort för att ta med sig. - På detta område fällde sträckande tärnor; de satte sig ej vid vattenlinjen utan c 100 - 200 m in från vattnet, på flack sandig yta. Se nedan.

Mina obsar gjordes ungefär under tiden 0930-1315, först från den brahta klinten, sedan från den låglänta stranden söder därom, och sedan ånyo från klinten när jag gick tillbaka mot bilen. Därtill några obsar av intresse från hemfärden. Utomordentligt givande observationer. Jag tar arterna i systematisk ordning:

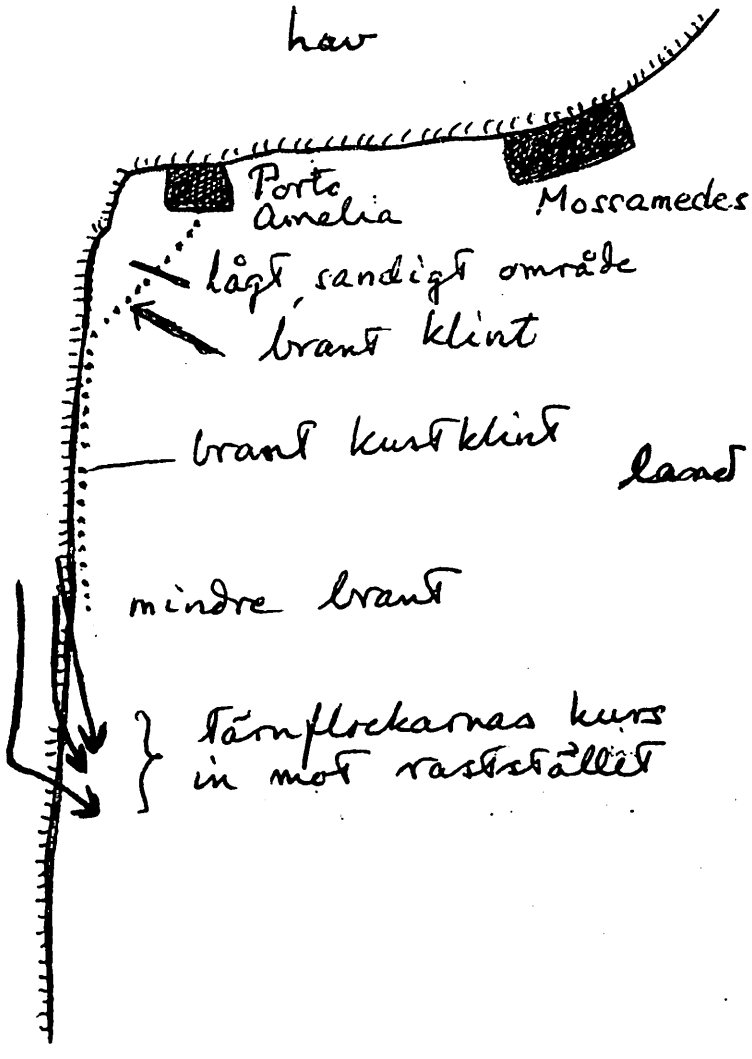
1. Albatross. En mollymawk med svarta vingar ("havstrutfärgad"), dock ej så skarpt svart på ryggen som på vingarna, sågs långt ute. I den my svaga vinden måste den slå relativt flitigt med vingarna. Ingen riktad rörelse. Men kul att se åtminstone ett ex. från land.
2. En liten, svart eller violettsvart stormsvala med vit övergump tyckte jag mig också se i 1 ex, flygande söderut alldeles lågt över vågorna. Jag tillmätte observationen my ringa intresse, eftersom arten ej kunde bestämmas; men med hänsyn till följ dags obsar bör den kanske ihågkommas.

3. Kapsula: några ad sedda upprep. ggr, men idag såg jag ingen riktad rörelse.
4. Phalacrocorax lucidus: några få ex, alltid ensamma, som förut. Ibland flyg-förbi rel-nära, ibland långt ute, ibland simmande el dykande 100-200 m fr land.
5. Flamingo (den ensamma ungfågeln var en bergsäker Phoenicopterus ruber, näst säkert var även de andra samma art). Till min stora förvåning stod 1 juv, helt gråvit-ljusgrå, på öppna havsstranden nedanför klinten. Näbben var utpräglat vinklad med rel. lång nedåtböjd del och övernäbben ej helt insänkt i undernäbben. Detta syntes my. tydl., ty fågeln var ej långt borta. Detta ex gick rätt länge på stranden. Efter en stund var den försvunnen men återfanns några 100 m söderut, fortf. på själva öppna stranden där vågorna rullade in. Jag bedömde denna förekomst som en ren tillfällighet, ty jag kunde ej tro att en sådan uppehållsplats var normal för en flamingo. - Omkr kl 1100 kom dock till min häpnad 6 gamla flamingos flygande längs vattnet c 250 m ute. De flög mot söder. Ett par ggr, t.ex. framför ett par obemannade små båtar som flöt här vid en rad bojar, höjde sig flocken ett par tiotal m men höll oförändrad kurs. Det var en sällsynt förnämlig syn: blått hav, ljuvligt röda flamingos, klar sol, och lätt till måttlig bris över havet. Jag passade nu särdeles noga efter ytterl. flamingos, och omkr kl 1200 kom lön för mödan i form av 3 härliga ad som likaledes flög mot S längs kusten. De flög ngt längre ute och högre: c 30-40 m över vattnet. - Dessa obsar antyda att det rörde sig om verkligt sträck, vilket väl är av betydande intresse hos denna art som visar så många gåtfulla drag i sin livsföring.
6. Fiskgjuse 1 ex sett my fint vid klippkusten. Syntes länge och kom ett par ggr ovanligt nära. Jag tog ett par fotos med telelins. Det börjar bli uppenbart att arten är regelbunden här.
7. Större strandpipare (Ch hiaticula). 1 ex flygande söderut längs stranden i sällskap med en sandlöpare på f m. (Även sedd på e m vid staden; se nedan).
8. Kustpipare. Kl 1320 när vi just startat bilen för återfärd mot Mossamedes, stannade vi till på klinten S om Porto Amelia för att ta några fotos. Då kom längs stranden en kustpipare söderut. Jag såg den ej men hörde det välkända lätet omkring tio ggr. (Se även nedan).
9. Sandlöpare. 1 ensamt ex på sandstranden nedanför klinten. Beteende typiskt: sprang framför de inrullande vågorna, smet i sista sekunden uppåt om nödvändigt, men höll sig annars just där vågen "dör". - Senare kom 1 ex till, flygande söderut i sällskap med en större strandpip som ovan sagts; denna sandlöpare fällde.
10. Drillsnäppa. 1 ex kom fr N längs stranden och fällde på några stora nedrasade block nedanför klinten. Dessa block låg ej i vattenkanten utan c 20 m inåt. Här satte den sig.
11. Labb, Stercorarius parasiticus. Till min stora glädje sedd i flera ex. Först kom 3 ex i glest förband med mindre än 100 m avstånd mellan varje. Alla dessa syntes vara ad, och åtminstone 2 av dem, kanske alla 3, var av den mörka fasen. De flög med drivande flykt helt lågt c 200 fr land. - Senare kom 1+1+1, likaså alla ad och mörka, men jag tror att ett av dem hade ljus undersida. Utomordentligt kul att se.
12. Larus dominicanus. Några ex sedda vid stranden. I regel var det ad, och åtminstone ofta höll de ihop parvis. Läte likt gråtrutens. - Jag tog foto av ett par ex som kom rätt nära. - De enda juv jag såg var en flock på 4 ex varav 3 var juv och 1 var ad eller vix ad; alla dessa flög norrut utanför klinten. F ö ej någon klar riktning. Ett el två par verkade oroliga (gamla fåglar). Månne de rentav häckar här i trakten?!
13. Larus cirrocephalus några enstaka sedda utanför kusten.
14. Silvertärna: jättesträck, se nedan.
15. Kentsk tärna? Ej sedd säkert, men 2 ex som sågs flyga norrut långt ute över havet var kanske denna art. Obsen högst osäker!
(Jag observerade att silvertärnorna såg vitare ut när de flög

norrut än när de flög söderut, detta p g av olika reflexion av solljuset. Därför ytterst riskabelt att göra för mycket av denna obs av eventuella kentska tärnor).
16. Chersomanes albofasciata. Flock på 4 sedd på morgonen som ovan sagts. Jagades men utan resultat. - På hemvägen, mellan Porto Amelia och Mossamedes, såg vi plötsligt 2-3 ex från bilen helt nära. Tvärstopp, och jag fick 2 ex i ett skott. Stor tur.
17. Ammomanes grayi. Saul, som jagade för sig själv hela f m när jag såg på fågel vid kusten, fick 1 ex. På hemvägen, plats som ovan, just när vi fått de 2 Chersomanes, såg vi plötsligt 1 Ammomanes grayi på andra sidan bilen. Saul sköt, fågeln flög, men jag letade och efter 5 min fann jag fågeln [redacted] döende på sanden.
18. Corvus albus. Rätt allmän, speciellt mellan Porto Amelia och Mossamedes.
19. Oenanthe albicans (Oe. tractrac albicans). 1 ex sågs utomordentligt fint nära den plats där vi ställde bilen. Jag gjorde lång jakt men förgäves. Kom aldrig närmare än 50-60 m.
20. Oenanthe monticola. 1 svartvit hanne ad sedd i Porto Amelia. Utsökt vacker i sin kontrastrika dräkt. Ej grått i dräkten, bara sammetssvart och vitt.

Och nu en skildring av dagens stora händelse, sträcket av silvertärna. - Redan när jag kommit fram till klinten och började titta över havet, såg jag en tät flock tärnor, som dock blott kunde bestämmas till fisk- eller silvertärna; de höll till på ett begränsat område rel långt ute. Det måste väl varit en bra fiskeplats antar jag. Antalet tärnor i denna flock var c 30 ex. De återsågs sedan flera ggr, även strax innan jag for tillbaka. Det var omöjligt att hålla dem under bevakning hela tiden, och jag vet därför ej om flocken omsattes, så att [redacted] vissa el alla reste söderut under det att andra kom fr N och lockades att stanna. Flocken växlade plats några ggr, men om detta skedde plötsligt eller mera småningom vet jag ej. Vad jag däremot [redacted] såg många ggr är att flocken passerades av sträckflockar, som utan uppehåll flög söderut. Alldeles inpå kom de ej, men på 200 m avstånd, trol. ofta my mindre, ty sträck pågick även långt ute ehuru det där var svagare och givetvis svårare att bevaka. (Sista meningen ej helt klar till sin innebörd. Renskriven i oförändrat skick.GR 5/5/58).
Vad som var ytterst roligt att se var det starka sträcket av tärnor som gick söderut. Redan några minuter efter det att mina obsar börjat, kom 27 ex i låg fin flock mot S, blott 150 m ute, och strax därpå kom 1+5+16+13+10+2 och ytterl flera. Ja, det blev ett härligt sträck i flera timmar; faktiskt ofta en ren ström så att det blott var en el. några minuter mellan flockarna. Några längre uppehåll också. Men sträcket var synnerligen starkt, oerhört mycket starkare än jag föreställt mig vid denna tid på året. Jag trodde ej att de stora massorna av förbisträckande tärnor var att vänta före oktober i dessa trakter.
Fåglarna kom ensamma eller i flockar på 2 - 45 ex. Ofta var antalet ex i en flock mellan 10 och 25 ex. Ofta var det fråga om väl avgränsade, täta flockar, men ibland kom några ex med större avstånd, så att man knappast kunde misstänka att de höll kontakt. Ibland svårt att avgränsa flockarna. Första timmen, då jag gjorde mina obsar från klinten, kom flockarna i regel 100-250 m ute, ibland längre ut, men aldrig närmare land och aldrig precis längs kusten. Alla fåglar var mörknäbbade, såvitt jag kunde se, och jag såg nog inte en enda säker ungfågel. De flesta hade vitt på pannan, somliga väldigt mycket, andra mindre, men av alla som observerades fanns nog ingen med helmörk panna. Mantelns färg var som hos gamla fåglar, och synnerligen ofta hade undersidan en starkt grå ton. Detta gällde säkert för 50 procent av dem som observerades väl, och denna karaktär var mycket iögonenfallande, trots starkt reflekterat ljus underifrån.

Framåt f m när jag sakta vandrat till den mera låglänta kusten någon km söderut, var sträcket alldeles utmärkt fint, och många hundra ex måste ha passerat. Jag såg på ett par flockar, som kom ovanligt nära, men blev plötsligt häpen över att se några som kom in över land, delvis efter kursändring. Från denna stund blev det högst intressant. Flera flockar kom precis utefter stranden och vred in enligt skiss:

De befanns fälla på flat, renblåst [redacted] sandyta, ej omedelbart vid vattnet utan c 100-150 m in, och skild från havet genom små miniatyrdyner. Sandflaten låg säkert flera m över havsytan. Se fotos.

Jag såg först c 15 - 18 ex komma, delvis my nära förbi mig, och fälla härinne. Jag smög dit med kameran för att få några bilder, vilket lyckades (hoppas jag!). Undan för undan kom nu fåglar in, i flockar, och när jag var på återväg fr. fotograferandet hade jag delvis flera tiotal ex nära mig; de flög in och fällde där de andra fällt (dessa hade skrämts upp av mig men åtminstone delvis ej flugit långt).

Jag observerade att fåglarna verkade ytterst kortbenta när de satt på den flata marken. Många hade silvergrått på undersidan såsom setts förut.

Det var en lust och en glädje att se denna mängd av palearktiska och ev arktiska sträckgäster. Flockar kom i ett kör förbi, ibland i fina täta "band" på upptill 45 ex, men oftast i mindre flockar förstås, 10-15 ex, eller några få ex i m l m löst förband.

Jag begrep nu att klockan måste vara relativt mycket och att Saul ev väntade på mig vid bilen. Gick därför upp till den på klinten. Saul kom ungefär samtidigt. Kl befanns vara 1315, och vi for hem, med ovan angivna jaktpauser. -

Totala antalet förbisträckande tärnor under de timmar då sträcket bevakades kan ej ha varit mindre än 800-1000. (Antagligen flera. GR vid renskrivn). Jag borde ej blott ha räknat fåglarna utan även ha noterat siffrorna undan för undan, men någon gång är det skönt att ägna litet mindre tid åt siffror och istället njuta mera ostört! - -

På e m anmkr. kl 16 gick jag ut med kikaren för en kort sväng. Intet särskilt program hade jag. Men hotellägarens son, som kan engelska, samt en pojke med tydligt negerblod i ådrorna bad att få följa med. Detta beviljades. Vi gick till stranden nedanför fortet. Här låg, bland annat, c 500 färska negerexkrementer. Sedan fortsatte vi österut längs stranden och gick bl a under en gammal lastbrygga av trä. Här c 100 negerexkrementer, pinfärska, på 10 meters sträcka.

Sedan följde vi sandstranden österut, förbi eländiga hyddor och genom en enda sammanhängande skräphög och avträdesplats. Fullständigt otroligt. Jag fick kväljningar och kunde knappast röra middagsmaten efter hemkomsten, men pojkarna i mitt sällskap var helt oberörda. Vi vek av från stranden och gick, [redacted] mellan de hemskaste ruckel där pojkarna ofredade en del av det fattiga folket, upp mot stadens östra utkant. Vi kom fram till järnvägen just vid kilometerstolpe nr 1 (ett) räknat fr Mossamedes station. Sedan gick vi tillbaka till hotellet, ankomst kl 1745. Vädret bra men ej lika fint som på f m.

Turen blev av ornitologiskt intresse. Dels såg jag en del levande fågel; dels tog jag vara på pennor från de vingar som ligger överallt vid stranden, i regel uppkastade av vågorna (fiskarna dödar tydligen urskillningslöst all fågel de kommer åt på havet); dels fick jag höra en del av pojkarna.

A. Obsar av levande fågel: några få Phalacrocorax lucidus, 1 kustpipare på stranden, lyfte och lockade. Den höll sig för sig själv. Vid uppfloget syntes de svarta armhålefjädrarna som vanligt, därtill var den troligen svagt svartfläckad på undersidan. 2 större strandpipare på stranden, lyfte och lockade. 1 småspov helt nära, med näbben mycket skarpt krökt i spetsen. Den lät ej höra sig. Sterna balaenarum 1 ex ad flög förbi längs kusten, kastade och kom på nytt förbi ett par ggr. Fiskade: snabbt och slarvigt kastade den sig på huvudet i vattnet. Mycket snabb, med kastande rörelser, lätt på vingarna. Panna helsvart liksom huvudets översida i övrigt. Näbb spetsig, helmörk. - Cypsiurus parvus, palmseglare. På återvägen mot stadens centrum sågs 2 ex jaga varandra under snabbt och ivrigt kvitter vid hus och byggnader med några få palmer i närheten.

B. Rester av fåglar på stranden: Jag hade redan från första dagen sett att det låg påfallande mycket vingar av fågel ilanddrivna på stranden. Oftast var de förstås våta och svåra att bestämma, och nästan alltid [redacted] låg de mitt ibland massor av sopor och negerexkrementer. (Någon annan plats fanns inte). - Idag övervann jag emellertid min motvilja och tog ytterstа handpennorna av några vingar, bl a en som är särskilt vanlig, svart till färgen, och med en längd från vingknogen till längsta handpennans spets av c 550 mm; underarmens längd är c 280-300 mm. Fjädrarna ha ej vita spetsar eller dylikt, men när pennorna torkat ses det att de har en grådaggig ton. Ung sula??

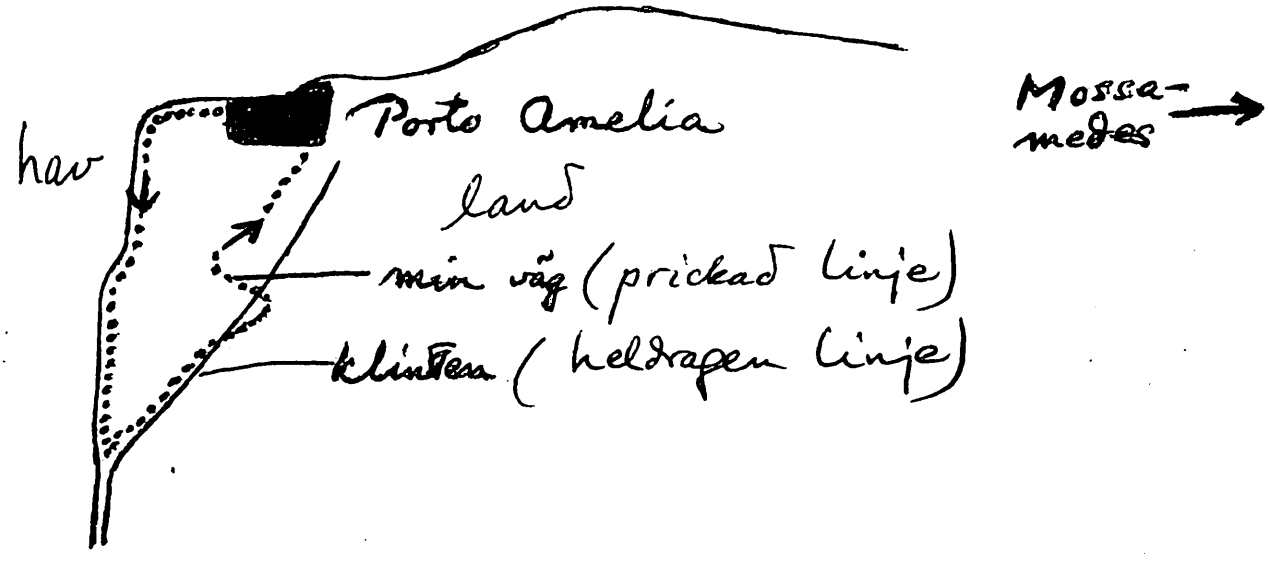
Naturligtvis hade jag grubblat mycket över om tärnorna var fisk- eller silvertärnor. Fast jag ansåg det rätt tydligt, att åtminstone de flesta var silvertärnor. Denna eftermiddag fann jag emellertid två vingar (en höger och en vänster, men ej av samma ex) av tärnor på stranden. Tog de 2 yttersta handpennorna av varje vinge. Det syntes vara fullt klara silvertärnor båda. Ett ovanligt och turbetonat sätt att få stöd för bestämningen. Detta var f ö första ggn jag fann tärnvingar på stranden. Kanske kan detta tagas som ett indicium på att starkare sträck av tärnor börjat först nu, vilket väl också är [redacted] vad man kunde vänta. - Även en tredje sorts fågel fanns det rester av; en mindre art, med svarta vingar, trol någon stormfågel.

Pojkarna i mitt sällskap var pigga men helt okunniga. När vi just plockade upp en tärnvinge, kom 1 Larus dominicanus [redacted] ad förbiflygande. Då sade de att det var vingen av en sådan vi funnit.

C. Berättelser om fåglar. Den pojke, som kunde engelska, berättade förtjust, att när han häromdagen varit ute och fiskat hade han slängt en del småfisk i vattnet. Då hade en sula dykit efter dem så nära att han tog åran och drämde till - och lyckades döda den!! Jag frågade stillsamt om de åt upp fågeln efteråt. "Nej, vi slängde den förstås. Den tar ju vår fisk". - Likgiltighet och bristande intresse för natur ses sannerligen överallt i världen. Man tycker annars det legat nära till hands att konstatera, att sulan slog efter avfallsfisk, som människorna

inte tog vara på. -
Denna kvällsvandring var verkligen i vissa hänseenden högst beklämmande. Man kände att man kom i kontakt med sådant som inte borde få förekomma. Den fruktansvärda orenligheten [redacted] och fattigdomen samt pojkens berättelse om sulan var så att man ryste.

Söndagen den 23 sept 1956. Efter att ha tillbringat morgonen på mitt rum kom jag ut alldeles lagom för att se Koch köra iväg i bilen. Jag följde efter och såg honom hämta Saul och sedan försvinna. Han hade naturligtvis inte sagt ett ord till mig. Men att begära att Koch skall tänka sig för (eller bära sig anständigt åt) är ju ändå orimligt. Istället för att [redacted] bråka gick jag alltså ut till Porto Amelia och fortsatte längs den låglänta sandstranden söderut till den plats där klinten kommer fram till kusten.

Jag gick alltså, efter att ha passerat genom Porto Amelia, alldeles längs stranden; denna är här sandig och låg och vacker och löper först mot väster för att efter ett par 100 m svänga rätt skarpt (och i ungefär 90 graders vinkel) söderut. Väder: fint, my svag vind. Det blåste upp något kl 1200-1300 men fortfarande obetydligt, och när jag vandrade åter till staden var det ånyo my svag vind. Man fick svag huvudvärk av solen. Jag var därute ungefär kl 1000-1330 (har ingen klocka nu; den har gått sönder).

Fågellivet var utomordentligt fint. Mycket mera rörelse på fågel än jag trott, även om antalet tärnor var blott en bråkdel av gårdagens. Jag antecknade alla arter och ex jag såg, men ej med noggrann tidsangivelse. Under ovan angiven tid sågs följande fågel:

1. Sula. Mot söder flög följande: 2 ad+5 ad+2 ad+2 ad+1 ad++2 ad+1 ad++4 ex varav 3 ad och 1 juv+slutligen 1 juv. Alltså inalles 20 ex varav 18 ad och 2 juv. - Mot norr flög 4 ad. Dessutom enstaka fiskande ex utan klar [redacted] rörelseriktning.
2. Silvertärna. 36 ex rastande på den låga sandstranden alldeles vid vattnet, just där kusten böjer mot S strax W om Porto Amelia. Dessutom kom mot söder 10+1+3+6+29+16+2+4+8+2+några+11+2. Inalles alltså omkring 100 ex (c 99) mot söder. Därtill de rastande exemplaren, som jag slutligen skrämde upp, även om de var ovanligt orädda och gav osedvanligt goda möjligheter till detaljstudium. Se även nedan.
3. Labb (alla parasiticus, något enstaka ex kanske ej bergsäkert bestämt till arten) oväntat talrik. Inalles passerade följande ex mot söder: 1+5+2+4+2+1+1+2. Summa 18 ex. Uppenbart ren sträckflykt.

4. Roskarl 1 ex vid stranden.
5. Småsnäppa 4 ex där.
6. Sandlöpare 2+1+20, summa 23, där.
7. Sterna balaenarum 1 ad längs stranden.
8. Macronectes giganteus, jättestormfågel, "nellie", "stinker", 1 ex över havet.
9. Liten stormsvala av oviss art. Summa 4 ex mot söder, en och en.
10. Mollymawks, alltså medelstora albatrosser. Oväntat riklig förekomst, inalles c 15 ex sedda, men ingen riktad rörelse. Säker artbestämning var omöjlig.
11. Larus cirrocephalus summa 25 i flock.
12. Larus dominicanus 2 juv i flocken av cirrocephalus, dessutom minst 2 ad sedda.
13. Fiskgjuse 1 ex idag igen.
14. Phalacrocorax lucidus några ex som vanligt.
15. Gråhäger 1 ad.
16. Svart medelstor stormfågel, storlek ungefär som vanlig labb: 1+1+1, summa alltså 3 ex, alla flög mot söder.

Obsar över havet slut omkr kl 1330. Därefter, fram till kl omkring 1430, tittade jag på fågel och samlade insekter etc inne på sanden och i utkanterna av Porto Amelia. Fågellistan ökades därvid med följande:

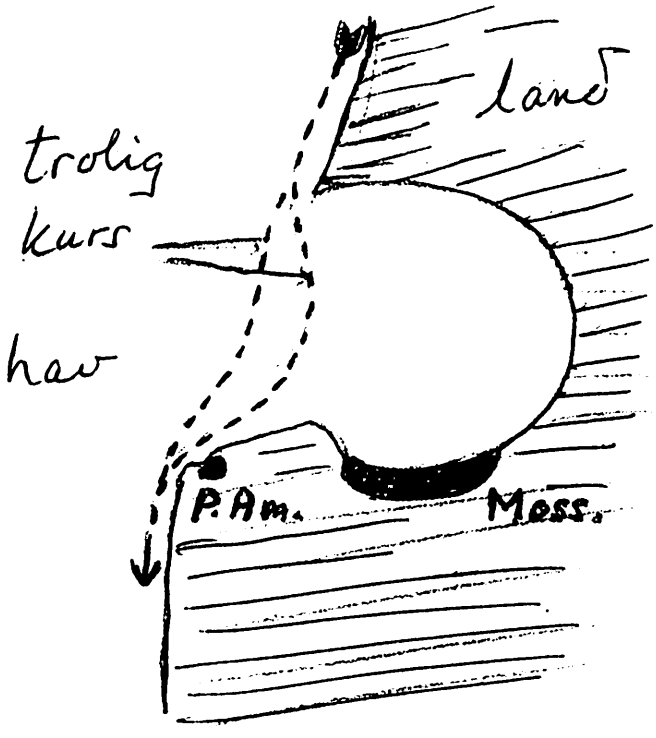
17. Corvus albus 2 ex.
18. Chersomanes albofasciata 3 ex utsökt sedda. 2 ad på sanden i byns utkant, egendomligt nog stannade de kvar fast jag kom på blott några meters håll. Orsaken blev strax klar: en mycket ung fågel, flygfärdig men med tydligt fläckad dräkt, befanns trycka i närheten. Slutligen lyfte den, varvid även de två andra, som uppenbart var hanne och hona, följde efter. Se även nedan.
19. Oenanthe albicans (Oe tractrac albicans) 2 ex utsökt sedda, det ena satt oväntat nog på telefontråd i samhällets utkant. Studerades länge och noga.
20. Lanner, Falco biarmicus. 1 ex flög förbi och styrde nordvart ut över bukten.

OBS: flyttningen avtog starkt i styrka under obs-tiden. Sista timmen obsarna över havet varade, alltså c 1230-1330, sträckte nästan intet mot söder. - Väder härligt men det starka ljuset gjorde att jag fick huvudvärk.

Kommentarer till fågellivet. Det var en ovanligt skön dag. Jag gick utan gevär och utan kamera, men med kikare. (Naturligtvis kom jag därför just idag oväntat nära både tärner, [redacted] Oenanthe albicans och Chersomanes albofasciata! GR vid renskr.). Silvertärna: en flock på c 36 ex rastade på sandstrandens "hörn" i sällskap med 1 Sterna balaenarum, c 25 Larus cirrocephalus och 2 unga Larus dominicanus. Måsarna flög ut över vattnet, lade sig där och/eller flög senare bort, men tärnorna befanns vara svåra att köra upp. Något sådant har jag väl knappast upplevt tidigare. De lyfte motvilligt på 20 m avstånd och flög, men åtminstone de flesta fällde strax igen och upprepade detta flera ggr. Och som sagt, detta den enda dag då jag inte hade gevär och inte kamera!! Men det var i alla fall ~~k~~yckat, ty jag kunde se tydligt att benen var synnerligen korta och näbbarna (i kikare i gott ljus på 20 m avstånd) alldeles helmörka, svarta eller svartröda. Ett el två ex hade själva spetsen röd men detta blott ett par millimeter, ej mera. Jämför diskussionen av dessa karaktärer i Witherby: Handbook of British Birds! - Panna alltid eller nästan alltid med vitt, i regel med mycket vitt. Men av c 25 noggrant studerade ex kanske 5-6 ej alltför mycket, c 15 ex med mycket vitt, [redacted] ett par ex med kolossalt mycket vitt och ett par ex med endast litet vitt. - Jag fann även senare inne på sanden en vinge av tärna varav jag tog de 2 yttersta handpennorna. Det synes vara en perfekt silvertärna.

yckat,

Sträck av tärnor pågick men var my svagare än igår. Det var dock rätt bra. De flesta ex kom nära denna sandstrand, även dess nordvästra hörn, vilket tyder på att sträcket följer kusten rätt troget och att även så små bukter som Mossamedesviken spelar en roll, trots att kusten söder om viken är relativt hög och alltså synlig för fåglarna innan de på sitt sträck nå viken från norr. Se skiss här:

Flocken på 36 ex som var närvarande och rastade vid min ankomst gav sig antagligen på sträck efter hand, men detta var ej lätt att avgöra säkert. -

Av Sterna balaenarum endast 1 ad i silvertärneflocken.

Sulor: riktad rörelse mot S syntes äga rum idag, även om ej riktigt alla ex deltog och undantag förekom.

Labb: antalet sträckare rätt häpnadsväckande!! De flesta ex var säkert vanlig labb - flera var bergsäkra sådana, men några blott säkert bestämda till släktet, även om jag anser klart att det var parasiticus (storlabb givetvis utesluten!).

Sandlöpare: 2 ex på stranden vid min ankomst. Senare befanns c 20 ex sitta på en täml liten häll i vattenkanten, och 1 ex såg jag - innan jag fann flocken på 20 - anlända fr N och ansluta till de 2.

Småsnäppa: 4 ex flög söderut, vände norrut, sedan åter mot S, nära håll. Beslöt sig slutl. för att fälla på rena sandstranden där vågorna rullade in, trots att väl biotopen ej är särskilt lämpad för dem.

Roskarl: 1 ex befanns plötsligt stå på liten klippa i vattenkanten just när jag bekikat småsnäpporna. Trevligt.

Gråhäger 1 ad, och gjuse 1 ex som vanligt.

Lanner (Falco biarmicus) 1 utsökt ad kom förbi mig på utvägen. Flög rätt fort, ökade farten, steg småningom utåt havet i tak kurs. Följdes my länge men så länge den kunde följas skedde ingen jakt.

Stormfågelgruppen: my rörligare liv än föregående dagar. 1 svart jättestormfågel sedd (Macronectes giganteus). - Säkert 15 mollymawks sedda. Några av dem svärmade runt [redacted] i närheten av några båtar långt ute. Andra var för sig själva. Ingen riktad rörelse. Alla torde varit medelstora mollymawks med svart ovansida. - 4 små svarta stormsvalor med vit övergump sågs flyga mot S, [redacted] en och en. Ytterst lätt att förbise sådana ex även om sjögången är svag som idag. - 1+1+1 medelstora svarta stormfåglar flög söderut i [redacted] spöklik flykt. Jag är nästan säker på att det var Puffinus griseus, en art som jag känner väl; men även andra arter är tänkbara förstås.

Oenanthe albicans: 2 ex på telefontråd inne i Porto Amelia. Ovanligt vackert, studerades noga. Nära.

Chersomanes albofasciata: på återvägen studsade jag plötsligt inför en dylik som upptäcktes 2 meter framför mig på sanden, i utkanten av Porto Amelia samhälle. Jag trodde den var skadad. Men ingalunda. Det var uppenbart en juv. Den var ovan ljusfläckigare än gamla fåglar; hade vitaktiga subterminala fläckar på fjädrarna, som ungfåglar av många andra lärkor! När den suttit en stund och flyttat sig ett par meter några ggr, kom en ad och ~~en stund och flyttat sig ett par meter några ggr, kom 1 ad och~~

anslöt. Strax därpå hördes det behagliga lätet "byrrr" på avstånd; det var ett tredje ex. Då flög de 2 andra genast dit, varpå alla flög långt bort. -

Kråka sedd ss vanligt.

Ptyonoprogne: några ex sedda i västra utkanten av Mossamedes, vid ett sandtag där ruckel-bebyggelsen börjar. [redacted] -

Obs att flyttningen av fågel syntes avtaga avsevärt sista timmen. Men långt ifrån klart att nämnvärda slutsatser kan dragas därav. - Ovanligt skön dag, trots att Koch lurade mig på bilen. Eller kanske just därför?!

24 sept. Måndag. Duggregn på morgonen. - Kl 1000 lämnade vi Mossamedes för att fara till Caracul. Nu ej längre regn men helt mulet, lugnt och kyligt. Klar sikt. Färdprotokoll: Mile 8239.

2 gula vävare. 1 bulbul osäker art. 1 tyvärr något osäker Elanus på avstånd över flodbädden. 1 mossie hanne. 2 Bubulcus flyga upp fr odlade fält. Ytterl.10 mossies. 1 Oenanthe monticola. 1 Ptyonoprogne. 1 Oenanthe monticola hona och en dito hanne. 3 ob. småf, kanske mossies. 1 Corvus albus. Oenanthe monticola hanne och hona. 2 Certhilauda curvirostris. 3 Chersomanes albofasciata vid vägkanten. 8246 fortfarande [redacted] ljusgul sand med gulgrå-grå inslag samt små grå torra tuvor. 1 Oenanthe albicans, tyvärr ej helt säker. 2 Onychognathus nabouroup. 1 Oenanthe monticola. 1 Certhilauda. 8251 vi rulla ner i Rio Giraúls dalgång.

1 bokmakierie utsökt. 6 redfaced colies dito. 1 Corvus albus i träd mitt i flodbädden. 8254 stopp under uppfarten på motsatta sidan för att fotografera. Bokmakierie hörd. Här också 2+4 Corvus albus.

Vi forts. 8256 stopp igen, nu i brunviolett stenöken med lavar. Fotos. Fågeljakt, men jag fick intet och såg intet utom 2 Corvus albus. Sköt däremot en orm. Saul fick 2 skvättor, vilket gladde mig mycket. När jag fick dem i handen vågade jag inte säga om det var albicans eller schlegelii, men examination visade att det var albicans - ytterst glädjande. Vi forts kl 1310. Det har nu blivit härlig sol. Vi kommer snart ut på relativt ljus sand med små grå tuvor. Här 2 Certhilauda på vägkanten (curvirostris, förstås. - Jag bedömer albofasciata som hörande till annat släkte, Chersomanes. GR vid renskrivn.).

8259 vägskälet där vägen till Lucira tar till vänster, stora vägen mot Sá da Bandeira till höger. Vi följa den senare. 8260/1 En skvätta av den typ Saul sköt. Här är [redacted] brun stenöken med helt få och små buskar, samt en torr, grovt byggd, c 5-7 dm hög Aloë; höjden gäller incl blomställningen. 8263 1 Bradornis infuscatus. 8263/4 1+2 Certhilauda curvirostris, oerhört orädda. Här är ljus sand, omgiven av flacka stenmarker av mörk färgton. De första kandelaber-euphorbiorna synas framför oss, på stenig och klippig koppie. 1 Oenanthe (Karrucincla) schlegelii. 1 Bradornis infuscatus. 8265/6: mycket långt borta i öster ser jag Morro Maluco's karakteristiska profil. - 2 Certhilauda curvirostris på vägen. Ännu 1 dylik. Detta i my. stenig mark; även stora stenar. Terräng emellertid flack. Marken brungul-brunröd, men vägen ljusare, vilket jag sett länge. Ytterl 1+1 Certhilauda curvirostris. 8268 1 obest lärka och 1 Chersomanes albofasciata på slät, ljust rödgul sandmark.

8269 stopp för matrast kl 1345. Jag sköt 1 Certhilauda curvirostris och såg 2 stora gulgumpade canaries med vitt ögonstreck och vackert ringande läte. Såg också 1 my långörad hare och 1 stor blekt gulbrun meerkat. -

Vi forts. 1 ob. småf. 2 Cape rooks (Corvus capensis) 50 m fr vägen, my oväntat. Mileage fortf 8269. 1 Oe (Karr.) schlegelii. 1 stor hanne av Certhilauda curvirostris på vägen. Här är sandigt, färg blekt gulorange, massor av små koppies med stora block runtomkring. Järnvägen går alldeles intill. 8271 vi är högt uppe. Morro Maluco ses fint på långt håll. 2 Certhilauda

curvirostris. 1 canary som ovan. 3 härliga Neotis ludwigii lyfte och flög c 500 m, delvis nära bilen. 8274 vi korsa järnvägen. 2 Strept senegalensis, de första duvorna på länge. - Sanden är mestadels bar, men betydligt mer buskar och småträd än förut. Somliga småträd upp till 3-4 m i höjd. Fullt av solsprängda koppies. - 2 canaries som ovan. Vägen hela tiden urdj-g. - I en koppie till vänster ses grottor, men vi gå ej dit. 8276 1 Bradornis infuscatus. Här de första mopaneträden. Ännu 1 Bradornis infuscatus. 1 Kalahari scrub robin my fint. 8277 hus samt små murar på klippa för att taga vara på vattnet. 1+1 Bradornis infuscatus.

8279 vi korsa järnvägen igen. Vägen fasansfull. 1+1 Bradornis infuscatus. 8281 vi passera portarna till farmen Caracul. Vi lämna huvudvägen - vilket fint ord för detta korrugerade dj-skap! - och ta till höger in på liten väg. Här är trådstängsel - dock ej taggtråd - och civiliserat utav glatta f-n. Riktigt vackra och välhållna hus.

8282 framme vid Direcçao-byggnaden kl 1525. Koch och Duarte gå in. De måtte blivit avsnästa ty det blev omedelbar återfärd till den blomsterprydda bostadsbyggnaden. Här träffade vi chefen för [redacted] caracul-stationen. Rätt trevlig prick, som bjöd på prima, kallt portugisiskt expertöl. Efter att ha snackat bort 50 minuter och utan vidare fått tillstånd att tälta och samla for vi ett par rundor och fann till sist en trevlig tältplats på naken, grov sand med spridda träd och småbuskar men utan gräs. I närheten var stora, delvis flacka granithällar, lättvittrade, samt branta solsprängda koppies av samma bergart. Bra och trivsam plats. Härlig fjärrsyn åt öster över berg inel Morre Maluco och därbakom the escarpment.

Mileage 8285 när vi stannade och slog läger. Jag gick och samlade fågel och hade ganska bra jaktlycka, fick 1 Sylvietta, 1 liten Eremomela och 1 ljus lärka som fälldes i buske. Såg 1 Batis hanne, vidare Cinnyris talatala, bulbuls, och 1 Prinia med oflärkad undersida.

På kvällen extra läcker måltid vid bästa lynne. Cinzano, svampsoppa, oxkött med ris, vindruvor, kaffe och anislikör. Sedan gick vi med lamporna en lång runda, dels över grusmarken, dels på väldiga sluttande klipphällar och berg, delvis utan vegetation, delvis med bush etc på grusmark här och där. Större delen på fast klippa. Fann på klippan resp på stammar i klippterrängen c 15 geckos och övriga ödlor samt 1 orm. Här intet annat utom 3 spindlar varav jag tog 1. - På sanden några små bleka sandgeckos, 5 ex i allt, samt 6-7 spindlar. Ej en enda skalbagge eller annan insekt, utom att vi såg ett par småfjärilar samt på en stam några få myror. Jag undrar vad ödlorna lever på här!

Caracul-stationens chef hade sagt oss att platsen haft 5 års torka. Han använde t o m orden " intet regn". Om detta är riktigt så måste jag säga att djurlivet, åtminstone av ödlor och fågel, är förvånande rikt.

25 sept. Sov ovanligt gott på natten. Vaknade en halv timme innan solen steg upp bakom Morre Maluco. Fint och klart, rätt stark dagg, men ej störande kallt. Upp och gjorde en liten morgontur. Sköt 1 Lophoceros monteiri.

Efter frukost gick jag en relativt lång runda, först upp på det solsprängda berget i väster, där jag bl a fann en mängd välarbetade stenåldersverktyg, som jag tog till Brain. De låg på en liten, flat sandyta, som [redacted] till större delen utfyllde en utvittrad fördjupning i naken granit, högt uppe på berget, på den sida som vetter ungefär mot nordost. - Här såg jag en stor ekorre med ljus sidostrimma på ryggen. Den klättrade elegant på lodrätt klippa (absolut utan vegetation, men skrovlig som grovt grus). Något sådant har jag aldrig sett förut. Jag antar att det måste varit Geosciurus princeps eller närstående form (G. princeps är

om jag inte minns fel, namnet på den stora och täml. nybeskrivna jordekorren i Kaokoveld). - My. litet insektliv, men jag letade inte speciellt efter sådant idag. Sköt 1 Oenanthe (Karrucincla) schlegelii med något urringad andra handpenna, sköt också 1 kalahari scrub robin och senare 1 grå mes av samma typ som jag sköt i Lucira. Mycket roligt att få 1 ex till av den. - Jag vandrade över my varma sandmarker med spridda ödlor och 1 elephant shrew och gick sedan över klippor och block i stor krök norrut tillbaka till lägret. Såg en meterlång, smärt orm med kontrastrik teckning av 1-2 blekgula och 2-3 svarta band. Uppskrämdes i en buske, ringlade sig kvickt iväg och försvann bland stora block. My smal och smärt. - Jag återkom till lägret omkr kl 1200. Fågelliv på morgonturen och denna tur upplysande ur djurgeografisk synpunkt men ej extra rikt. Se artlista nedan.

26 sept. Jag gick åter upp på samma berg som igår. Ovanligt tjusigt. Såg en del fågel av intresse, återsåg ekorren av igår, samlade gnagarben i en "tunnel" (klippan är på ett par ställen genombruten så att man kan gå under ett par låga "valv". Här är litet lågt i taket, skuggigt och dragigt. Se foto. Här hade tydl. varit sittplats för en uggla eller något dylikt, ty här låg massor av små däggdjursben etc.). Jag tog 2 embier under sten i liten "halvgrotta" högt uppe på berget. Här var ett litet område, ej 30 kvadratmeter stort, av flack sand, en buske, och under flat sten på sanden hade embierna spannit gångar. Klippan urvittrad i egendomliga runda vackra former. Fågel etc. se nedan.

27 sept. Vi var bjudna att se caracul-företaget i all sin mastodontmässighet. Chefen själv ciceron. Jag tackade nej men de andra ja. Jag är tacksam för bådadera. Chefen hade lovat visa ett begränsat område, ett smalt bälte, som fått mera regn än trakten i övrigt och därför hade gräsväxt (vilket annars saknas åtminstone i år och på de områden jag sett vid Caracul). På sitt sätt var jag mycket intresserad av att se detta område; det skulle ju vara av stort zoologiskt intresse. Men jag fick efteråt höra att de bara hade farit förbi det i bilar och ej alls stannat. -
På kvällen middag hos chefen, varvid jag deltog tillsammans med de andra. My trevligt. - Vi återkom till lägret kl c 2230. Koch, som hade druckit flitigt och var my. uppåt, ville ut på samlingstur med lampor som vi gjort föreg. kvällar (se nedan), men jag var trött och sade: "I kväll tror jag inte jag följer med". Fru Koch satte plötsligt näsan i vädret och sade med det mest impertinenta tonfall: "Nobody has asked you to come". Rart. Som alltid. - Koch hade, i intimt samråd med oss andra, bestämt att stanna vid Caracul till 29 sept på morgonen. Nu beslöt han (utan samråd) att starta redan 28 på morg. - Fågel denna dag se nedan.

Kvällarna 24, 25 och 26 sept gjorde vi samlingsturer med lampa. De 2 första kvällarna deltog Saul, Koch, Duarte och jag, men den 26 gick bara Saul och jag ut. De 2 första kvällarna gick vi på klippor och hällar och litet på sand- och grusmark. Den tredje kvällen (26/9) gick Saul och jag på sand och grus i flata bughen samt vid landsvägen rätt länge. Goda skördar, särskilt första och tredje kvällarna.

Förteckning över fåglar sedda vid Caracul 24-27 sept 1956.

Jag vistades hela tiden i lägrets närhet, dels i den tunna grusiga bushen vid bergsfoten, dels i blockmarkerna, och så gjorde jag 25 och 26 sept visiter på den stora kala klippan som är den norra av de s.k. "två bröderna". Järnvägen går vid dess fot, söder om berget. Denna vackra och egendomligt formade bergstopp kallas härnedan "berget". Det var en my trevlig lokal. -
Vädret var varmt på dagarna, i regel lagom på nätterna.

Dagg på nätterna. - Kvällarna före solnedgången delvis plötsligt avkylda, men natten föreföll trots detta ej kall utan åter varmare.

Fågel:

(Obs att struts, sekreterarfågel och gamar aldrig sågs. Frånvaron av gamar torde väl visa att viltrikedomen inte kan vara stor.)

1. En stor falk, troligen lanner men ev pilgrimsfalk, sågs kretsa över berget 26 sept. Lågt och ej så långt bort, men den försvann tyvärr strax och kom ej mer tillsynes. Jag fick ej se de artspecifika karaktärerna.
2. Aquila verreauxi: 1 ex sett från berget 25 sept. Kretsade över ett annat berg någon km västerut. Var adult. - Följ dag sågos två ad kretsa lågt över samma berg. En av dessa attackerade häftigt en stor rovfågel som satt på ett stenblock därborta. Till sist lyfte denna och befanns vara en grann stridsörn, Polemaëtus bellicosus ad. Den flög i störtflykt utför bergssidan och fällde i ett rel grovt mopanesträd på öppna grusmarken rätt långt borta.
3. Polemaëtus bellicosus, stridsörn. 1 ad 26 sept. Se föreg art.
4. Buteo rufofuscus augur. 2 ex ad, med den typiska vingteckningen, korta stjärten, och vita undertill, kretsade över det rel. höga, blockrika berget norr om lägret vid middagstiden 26 sept.

(Obs att gycklare aldrig sågs här!).

5. En medelstor grå frankolin utan rödbrunt på vingarna och med befjädrad tarsus sågs i 3 ex när jag kommit ner från berget 26 sept. Trol. adspersus men jag blev ej klar över arten. -

(Pärlhöns eller fjädrar av dylika aldrig sedda. Ej heller trappar eller ökenlöpare, egendomligt nog.).

6. Pterocles namaqua. Hörd flygande förbi över berget 26 sept. Jag hörde lätet, det välbekanta "kelkiewyn", flera gånger. Obsen synes vara ovanligt nordlig, om ej rentav den nordligaste hittills, att döma efter Roberts. (Har endast Roberts och Hoesch & Niethammer tillgängliga i fält.).
7. En annan stäpphöna, antagl. bicinctus, sågs i 1 ex flyga upp vid foten av berget 25 sept, och 2 ex uppskrämdes i bushen rätt nära lägret 26 sept. Jag hörde intet läte och såg fåglarna för kort för detaljgranskning, men jag tror på bicinctus.
8. Streptopelia capicola - hördes varje morgon kuttra före soluppgången till omkr kl 0730. Även hörd på kvällen, men blott en gång mitt på dagen. Sågs endast ett par ggr och var över huvud taget mycket skygg och ej heller allmän. En anmärkningsvärd skillnad mot vad man är van vid.
9. Streptopelia senegalensis: 2 ex kom förbi vid soluppgången 27 sept. De svängde våldsamt när de svepte runt en buske och fann vårt läger bara 3-4 m framför sig. F ö icke sedd.
10. Oena capensis. 1 ex sett när vi körde fram till Caracul-farmens administrationsbyggnader, den 24 sept på e m. Annars ej sedd alls. - Allmänintryck av duvornas förekomst: Mycket sparsamma. Orsaken kan t ex ha varit att ett par av de annars dominerande arterna (Strept. capicola och senegalensis) här befann sig just i gränsen för sitt utbredningsområde. Med andra ord: de saknas i öknen och den torra halvöknen, gå kanske ej längre mot väster än just till trakten runt Caracul.
11. Corythaixoides concolor. Ej allmän, men 1+3 ex sedda på andra sidan berget (d v s [redacted] på markerna väster och norr om berget) när jag gick kroken hem på midd 25 sept. De var skygga och flög alltid bort innan jag kom inom skotthåll.

(Ugglor: ej sedda, men kanske var anhopningen av gnagarrester i stentunneln på berget en indikator att ugglor suttit här. Jag tog två glasrör fulla med små däggdjursben).

(Tornsvalor ej sedda).

12. Colius indicus, redfaced coly. Hörd flera ggr mycket tydligt; lätet precis som det välkända lätet i och runt Pretoria. Obs att redfaced coly sågs vid Rio Giraúl. (undersök [redacted] om annan art

[redacted]

→ hima i Sva Arabien).

980

13. Rhinopomastus cyanomelas. På kvällen 25 sept var vi ute med starka lampor på sluttningen mellan block och bush c 500 m från lägret för att fånga insekter och geckos. Jag hade min ficklampa med också. När jag lyste på en stam med stora hål och halvöppningar c 2 m över marken, såg jag en Rhinopomastus sitta i ett hål. Den var vaken. Jag tog den kvickt, eftersom den behövdes för samlingarna. Den bet ivrigt i fingrarna, men med sin my tunna näbb kunde den inte åstadkomma nämnvärd förtret. - Intressant att finna den under dylika omständigheter. - Den 26 sept såg jag 2 ex i sällskap, och den 27 sept 1 ex, alla i den glesa grusiga bushen några 100 m fr lägret.
14. Lophoceros monteiri. Traktens enda hornbill. Uppenbart rätt allmän. Den 25 såg jag 2 ex på nära håll från lägret och sköt det ena. Jag hade dunsthagel, alldeles för små för en sådan fågel, men jag fick ner den. När jag väl fått den i handen var den utomordentligt seglivad och svår att döda genom att klämma över bröstet, något som annars går bra med många fåglar, även rätt stora. - En liten stund efter det att jag skjutit denna, kom flera ex tillsynes. De samlades undan för undan i en liten trädkrona, Till sist satt där 6 stycken. - Senare såg jag den många ggr, dels parvis, dels några ex tillsammans, och 26 sept sågs ej mindre än 9 ex tillsammans i ett träd på nordvästsidan av berget. De var försiktiga, och jag kom ej inom håll. -
Lätet hördes upprepade ggr, ibland även samtidigt med att fåglarna syntes. Det är ett långvarigt "kack kack kack.....", allt snabbare, och tydligen utstötes det av båda ex [redacted] i ett par, antingen växelvis eller i korus. Till sist kommer det i "otakt":

Ena ex: kackackackackackackackackackackackackack.....
Andra ex: kackackackackackackackackackackackackack.....

En natt vaknade jag och låg länge vaken. Det var fint väder med stjärnor på himlen, men tydligen mitt i natten. Därvid hörde jag detta läte vid två tillfällen.

15. Tricholaema leucomelas. Deciderat en av de allmännaste fåglarna. Vi fick 2 ex vid olika tillf., och jag hörde dess välkända läte, det nasala"kä kä kä kä kå kä kä" många ggr varje dag, allt inom några 100 m fr lägret.
(Ingen hackspett sedd.).
16. En lärka av okänd art sågs i 1 ex 25 sept i bushen. Den fällde meterhögt över marken i en buske och sköts där. - Dagen därpå [redacted] på sköt Saul 1 ex helt nära lägret. Enda lärka här.
17. Ptyonoprogne fuligula var den enda svalan som sågs vid Caracul. 1 ex på berget 25 sept, och 2 ex därstädes följ.dag. Gled alldeles lågt över de stora nästan släta klippytorna.
(Drongo icke sedd).
18. Corvus albus. Rel.allmän. Sedd dagligen. Det var lätt att se att de visade intresse för lägret. Varje morgon kom de över, ofta rel.lågt, ensamma eller parvis; första morgonen i flera ex. Men de vågade sig aldrig ner, ej ens på avstånd. - Dagligen sågs också flera ex flyga över högt uppe, ensamma eller några få tillsammans. Sågos också kretsa, 2-3-4 ex tillsammans. - Den 26 sept på berget hörde jag starkt kraxande, tittade upp och såg ej mindre än 19 ex i krets tillsammans rakt över berget på stor höjd. Slutligen gled alla mot W eller WSW. - Läte: nästan alltid ytterst lätt att känna igen. Klangfärg överhuvudtaget my lik kråka och råka i Europa, men my varierande, ibland oerhört djupt nere i basen: "korrr korrr korrr", ibland en spröd och tunn ton nästan som om man drar en penna över en kam: "körrrkörrr...." Många mellanlägen. Ett kraftigt, relativt högt och häftigt

"kraaa kraaa kraaa" förekommer också. Därtill den egendomliga,

snabbt rullande tonen "kororororororororo....", som ligger djupt i basen och är relativt lågmäld.
19. Grå mes (Parus afer subsp.). 2 ex sedda 25 sept, och till min glädje fick jag 1 ex, trots att de var synnerligen skygga och försiktiga. De höll till i bushen, och jag blev dem varse tack vare lätet, ett typiskt mesläte, som snarast erinrar om entita och talltita därhemma. - 27 sept såg jag 1 ex nära lägret men den var skygg och lät sig ej överlistas.
20. Bulbul, jag förmodar red-[illegible]eyed (Pycnonotus) var rel.allmän, och hördes och sågs speciellt i buskarna i den branta blockmarken vid bergets fot. Inte en enda gång kom jag så nära att jag kunde se ögonfärgen.
21. Oenanthe monticola. Ej sällsynt. Sågs dagligen, både hannar och honor. En utsökt hanne, med vit hjässa, höll till på berget. Där förföljde den en Oe (Karrucincla) schlegelii synnerligen energiskt 26 sept, och körde den långt bort. Även monticola hona sedd på berget. Men arten var regelbunden även i bushen på flata marken, där hannar och honor sågs sitta i busktoppar. Sågs alltid i ensamma ex såvitt jag kan minnas. - Jag sköt 1 hanne med svagt vitt över ögonen men eljest svart hjässa den 27 sept på f m helt inpå lägret. - Hannarna verkar my. aggressiva. Hannarna sjöng och kvintilerade ofta, en livlig strof, svår att bokstavera.
22. Oenanthe (Karrucincla) schlegelii. Ett av de mest framträdande inslagen i fågelfaunan. Ingalunda överflödande i antal, men betydligt vanligare än föregående, och säkert höll ett tiotal ex till inom en cirkel med 500 m radie och lägret som centrum. Detta är en försiktig skattning. - Satt i busktopparna men flög ofta ned på marken efter byte och kunde sedan hoppa på marken rätt långa sträckor. Efter att ha skrämts upp fällde den också rätt ofta lågt i en buske, c 0,5 - 1 m högt. Den var rätt skygg, och de flesta ex klarade sig utan att bli beskjutna, men någon gång kunde de överraskas, särskilt om de höll till på marken bland glesa buskar, och inalles sköt jag 3 ex. Bra att få. - På området närmare administrationsbyggnaderna, där bushen delvis upprivits eller utglesats, var schlegelii allmän (flera ex sedda) 26 sept på kvällen.
23. Erythropygia paena, Kalahari Scrub Robin. Tydligen ej sällsynt. Sedd upprepade ggr, och 2 ex samlades. Satt dels i buskarna, dels nere på marken, där den på ett s a s "dämpat" eller avmätt sätt bredde ut resp. vippade med stjärten.
24. Eremomela sp. Denna lilla art, säkerligen samma som jag såg men ej lyckades skjuta vid lägret söder om Sao Nicolau, såg jag första kvällen, 24 sept. Då anträffades 2 ex jämte ett par andra småfåglar i relativt täta men bladlösa snärjen nära foten av klipporna. Jag lyckades nedlägga 1 ex. Se följande art.
25. Sylvietta rufescens, stompstertjie. Uppenbart ingen sällsynthet. Första kvällen sköt jag 1 ex tills med nyssnämnda Eremomela, och senare dagligen sedd, ofta i par, och hörd. Lätet känner jag väl nu; det är karakteristiskt och "skyttlande" (för att tala med Rosenberg). Trevlig art.
26. Camaroptera brevicaudata. 1 ex sett på berget 26 sept. Det höll till bland några rel.täta buskar på liten sandig yta alldeles invid "the stone implement site" (platsen där stenverktyg anträffades). Starkt läte, kort stjärt, gröngul ovan och särskilt på vingarna.
27. Prinia sp (flavicans?). 1 ex sett två olika dagar, men jag kom ej åt det och fick det aldrig under gynnsamma observationsbetingelser.
28. Parisoma subcoeruleum. Tit-babbler. Hörd sjunga sin my. omväxlande och vackra strof, som i rytm men ej i klangfärg erinrar något om Hippolais icterina, med sina fria kombinationer av olika temata. Klangfärg hos Parisoma däremot my mjukare. Även hördes det karakteristiska lätet "tjeriktik" el "tjeriktiktik". Efter att ha hört arten flera ggr såg jag den också helt nära

lägret; därvid sköt Saul 1 ex. Slutl fick jag 1 ex 26 sept, också alldeles vid lägret.
29. Bradornis infuscatus var ej sällsynt. Jag lyckades ej komma åt den men såg den flera ggr, bl a på det glesa, delvis röjda området nära farmbyggnaderna. Oftast ensam, ibland 2 ex tillsammans, men aldrig flera i sällskap.
30. Batis pririt. En hanne sedd fint första kvällen i sällskap (med) - eller åtminstone i närheten av - Sylvietta och Eremomela. Senare hörd flera ggr nära lägret. Saul sköt 1 hanne. Även därefter hörde jag lätet och såg 1 hona helt nära lägret.
(Inga piplärkor sedda).
31. Fiskaal (Lanius collaris subsp.). 1 ex, sammetssvart [redacted] och snövit och med mycket tydligt och långt ögonstreck, sågs "bakom berget", d v s väster om lägret. Fiskaalen höll till bland glesa buskar på den nakna grusmarken. Den flög upp i relativt hög topp där en Bradornis infuscatus satt; denna lagade sig iväg. - Fiskaalen var mycket skygg. Jag försökte komma åt den men det var hopplöst; dem släppte mig aldrig närmare än 60 m.
(Obs att inga andra törnskator sågs. Bokmakierie varken sedd eller hörd. Lanioturdus aldrig heller sedd, och uppenbarligen saknas den här, trots att den förekommer relativt nära längre österut, vilket tydligt framgår av färdprotokollet Caracul - Sá da Bandeira härnedan).
32. Onychognathus nabouroup. 2 ex flög över berget 25 sept, och 2 ex, likaledes förbiflygande, sågs 26 sept. Om den fanns regelbundet i området, måste den åtminstone varit fåtalig.
33. Cinnyris (Eucinnyris) talatala; ras antagligen anderssoni. En allmän eller tämligen allmän art. Sågs dagligen i flera ex, både hannar [redacted] i praktdräkt och honor. De förra ofta sjungande sin lätt igenkännliga strof, det ivriga men rätt späda "kiut kitt kääkääkääkää.....". Flög ofta förbi, fällde ett ögonblick i en busktopp och fortsatte sedan. Rätt försiktig.
34. Chalcomitra senegalensis. Scarlet-throated sunbird. 1 hanne hördes locka och/eller varna bland snår och blockmarker alldeles nedanför "tunneln" i berget 25 sept. Jag kröp dit och fick se den mycket fint, men den lyfte strax och flög långt bort.
(Zosteropider överhuvudtaget ej sedda hittills på denna resa!).
(Ej en enda vävare eller sparv eller astrild observerad här!).
35. En canary (Serinus sp.), grovt byggd, huvudsakligen brungrå, strimmig, men med gröngul övergump, sågs 26 sept på det avröjda området nära byggnaderna. Jag förmodar att det var samma art som jag sett både vid Lucira och Lusipa m fl ställen, alltså Serinus albogularis, den som bär nr 865 i Roberts och där kallas "Crithagra albogularis". Obsen här i Caracul var ej god, men en canary var det absolut, och jag tvivlar strängt taget inte på ~~arten~~. artbestämningen.

- - - - - -

Chefen för Caracul meddelade bl.a., att platsen lågger 440 meter över havet.
Vidare fick jag veta, att Caracul sista året fick summa 52 millimeter nederbörd. Inte mycket! - I mars 1955 hade öknen (nedåt Mossamedes uppenbart) fått regn; då hade herr chefen sänt ut sina skördeapparater och skördat 80 ton grönfoder i öknen!! Onekligen remarkabelt, men en annan fråga är om det var klok hushållning med resurserna. Men den frågan ställer som bekant få lantbrukare och boskapsavlare. - Jag förmodar att de [redacted] exempelvis runt Porto Amelia i rena sandöknen rikligt förkommande, nu torra och döda grästuvorna hade spirat och vuxit upp (och satt frukt) sista gången öknen erbjudit särskilt gynnsamma villkor, alltså förmodligen 1955 när det regnat ordentligt där.

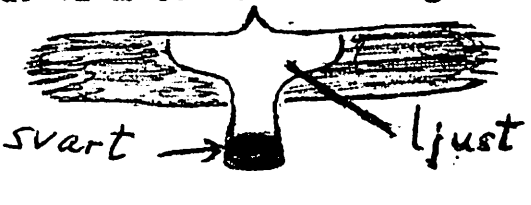
Den 28 sept 1956 kl 1030, mileage i land-rovern 8285: start från Caracul österut. Jag åker i Transvaal Museums land-rover tillsammans med fru Koch. Efter dimmig och daggig morgon är det nu varmt, men ännu friskt och skönt; därtill alldeles klart. Sikt rel. god; Morre Maluco syns tydligt ehuru ej skarpt avstickande. Fågel: 1 Bradornis infuscatus. 8287 ännu 1 Brad infuscatus. 1 Corvus albus. 8289 1 Brad infuscatus samt 1 ob småf. 1 Rhinopomastus cyanomelas. 8291 1 Lophoceros monteiri. 1+1 Karrucincla schlegelii. - Vägen går över flat mark med grus och sand och småsten och buskar samt mopane, sistnämnda träd dock mestadels avverkad. Omkr [redacted] mile 8292 blir buskvegetationen tätare. Intet gräs; marken mellan buskarna är tvärtom mycket naken. Berg på alla håll, till höger om vägen är de höga. - 1 sunbird. 1 Brad infuscatus. 8295 intet. 8296 1 Kalahari scrub robin. 1+3+1 ob. småf, varav näst säkert 1 schlegelii och kanske någon liten lärka. 1 Karrucincla schlegelii. 1 Brad infuscatus. 1 ob småf. 2 Brad infuscatus. 1 lärka av sabota-utseende. 1 Lophoceros monteiri. 1 ob. småf. 2 Lophoceros monteiri. -

8300 1 Lanioturdus torquatus; den första! Här är tätare snår samt en del medelhög återväxt av mopane. Markvegetation fattig, saknas oftast. 8301 ännu 1 Lanioturdus. Flock 7 kortstj. glansstarar. 2 Lophoceros monteiri. 8302 vid stor farm och järnvägsstation en blandflock av c 15 Onychognathus nabouroup och c 20 kortstj. glansstarar (Lamprocolius, som alltid när intet särskilt säges). Här flyger också 1 Ptyonoprogne. 8304/5 1 tornfalk, äkta tinnunculus rupicola eller annan subsp, men art klar, lyfter nära bilen. 8305 första Plocepasser-bona. Vi kör precis längs järnvägen nu. 1 ob. småf. 8306 liten station. Vi korsa järnvägen. Skylt med texten "BOA CAL A.C." - Här rätt tät och reslig bush men även rätt kala ytor, där all mopane huggits. 8309 liten farm. Brant berg till vänster. Mopane allmän till talrik, men oftast ej grov. - 1 Turtur chalcospilos!!

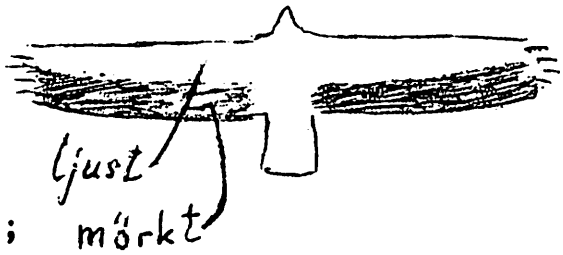
8310 stopp för foto av Morre Maluco. Jag tog 4 bilder. Fortsatte snart. 1 Lanioturdus. Mopane dominerar, men är sällan grov. Tunt torrt gräs som undervegetation här och där, men mycket naken jord. 8312,o vi korsa flodbädd med markerad, saftigt grön bård av skog och bush. 1 Corythaixoides. 1 Lanioturdus. 1 Strept. senegalensis helt nära. 8313 stopp vid farm och eroderat land. Morre Maluco kommer allt närmare och ser alltmera otrolig ut. Här ses under uppehållet Passer sp, 2 Lanioturdus och 10 obestämda vävare. 8314 1 Lanioturdus i starkt yt-eroderad, överbetad, tunn mopanevegetation. Redfaced eoly hörd. 1 namaqua dove sedd. Nya farmer, delvis täml. stora. 8316 stopp för té kl 1220-1325. Koch tog halva tékoppen med konjak. Det var nu mycket varmt, så varmt rentav att jag tyckte det var rätt obehagligt i solen (och det tycker jag inte ofta). Under uppehållet ett par Lanioturdus, 1 Lophoceros monteiri samt ett par överflygande små nectariniider, därutöver inga fåglar.

Vi fortsatte. Torrt hela tiden, men vegetationen blir kontinuerligt tätare och högre hela tiden, och mopane blir likaså alltmera dominerande. - Stopp en minut för nytt foto av Morre Maluco.-

8320 2 Lophoceros monteiri. 8320 vi korsa järnvägen. 8321 naken och över-avverkad mark. 8322 dito. Stor farm. Vi korsar flodbädd med Tamarix. 2 kortstj. glansstarar. Farmens namn: Fazenda Munhengo ((?)). - 8323 Plocepasser-bon. Observera hur litet fågel som synes i middagshettan. 8323 plötsligt ses flera baobabträd, samtidigt ses 1 Lamprotornis mevesii. Ävenledes samtidigt kommer vi nära branta kullar. - 8324 fortfarande Fazenda Munhengo. Tät mopane, rätt spenslig. Gräs som undervegetation. Kuperat och rätt brant. Flera baobabträd. Vi möter en Volkswagen. - 8326 kretsande rovfågel à la bivråk; den har ljust gråvitt huvud, inga band på stjärten, och är smalvingad. Skiss av ovansida här:

Skiss av samma fågels undersida:

8326/7 liten järnvägsstation. 1 hornbill. 2 ob småf. Rikligt med baobabträd, men mopane dominerar. 8327/8 vi korsa järnvägen; denna kommer nu alltså att löpa norr om oss. 1+1 kortstj.glansstare. Plocepasser-bon. 1 grön fågel av bulbul-typ, nästan säkert Chlorocichla el.dyl. 1 hornbill. - En sträcka intet sett.- 8331 vi stiga uppåt. Vegetationen utgöres nu av skog, högre och tätare än förut, och med mer undervegetation -gräs och örter. Rikligt med baobabträd. På de stor-steniga topparna ses kandelaber-euphorbior. 8332 den stora escarpment nu till höger, och ej många km borta. Mycket mäktig att skåda! 7 ob.småf. 1 hornbill. 1+1+1 Lamprotornis mevesii. 8335 kl 1440 1 Chlorocichla som ovan, nära; vackert gulgrön. 1 gycklare ad kretsar; trol hade den brett svart på vingarnas bakkant. 8335 stopp för att ta fotos; jag tog flera av the escarpment, Morre Maluco, och sluttningarna med massor av baobabträd. Aldrig sett så rikligt med baobabträd, ej ens norr om Zoutpansberg i norra Transvaal, där ju baobabträden är kända för att förekomma i sällsynt stort antal.

Vi fortsätta. 1 Strept senegalensis. 1 kortstj.glansstare. 1+1 Chlorocichla som ovan. 3 bulbuls. Korsa järnvägen på nytt. Ännu 1 Chlorocichla som ovan. [redacted] Plocepasser-bon, täml många. 1+1 hornbill, därav trol 1 gul- och 1 rödnäbbad. Det är en het eftermiddag. 2+1 Plocepasser. 1 Lanioturdus med liten svart stjärtfläck. 1 Strept. 1 drongo. Plocepasser-bon. 1 Parus leucomelas. 1 ob.småf.

Vägen slingrar i tät och snårig skog, där föga djurliv kan väntas bli observerat. Sedan (mile 8340) delvis yt-eroderad och utglesad och tunn mopanevegetation. Plocepasser-bon.

8342 3 Eurocephalus anguitimens. 2 Strept.capicola på vägen. 3 kortstj.glansstarar. 2 hornbills, trol monteiri. 8345 kl 1532 1 drongo. 5 Lanioturdus, alla i flock. 1 ob.småf. 1 utsökt Strept.semitorquata. 2 kortstj.glansstarar. Flock 8 Lamprotornis mevesii och några kortstj.glanststarar. 8346 bro över torrflod. 3 Corythaixoides. 1 Lampr.mevesii. Här är uthuggen skog. Det har varit mycket grov mopane delvis. 2 Lanioturdus; den som syntes bäst hade svart på stjärten. 1 drongo. 1 Lanioturdus med svart på stjärten. 1 redbilled hornbill. 1 Lanioturdus. 1+1 Lampr mevesii. 8348/49/50 utarmad mark i utkanten av Vila Arriaga. 1 kortstj glansstare. Bluegum. 1 liten canary. 1 bulbul.

8350 kl 1550 vi stanna i Vila Arriaga. Jag tar några fotos, och vi fyller på bensin till bilarna etc. Under uppehållet sågs 4 palm swifts. - På Kochs begäran - han sade ingenting, förstås, utan bara kom med sina grejor, men avsikten var tydlig - flyttade jag över till Duartes bil. Inte ogärna, underligt nog. Visserligen är den otroligt skakande och illa skött, men uppför escarpment kan det kanske vara väl så skönt att åka i ett fordon utan släpvagn.

Härifrån alltså i Duartes lastbil, som har km-vägmätare. Vid starten km 91131, och kl är 1600. 3+1 kortstj glansstarar. 3 Plocepasser. 1 Strept. 1 drongo. 1+1 ob småf. 1 drongo. 2 Plocepasser. Rikligt med bon av Plocepasser. 1 hornbill. 1 Strept.senegalensis. 1 kortstj.glansstare. 1 redbilled hornbill. 1+1 ob hornbills. 1 Strept senegalensis på vägen. 1 kretsande Aquila wahlbergi. 1+1 Lampr.mevesii. 2 Plocepasser; åtminstone det ena hade röd rygg. 1 stor hackspett, säkert Thripias namaquus. 1 Fringillaria tahapisi. Flock 12 kortstj glansstarar. Ännu 1 dito. Ännu 1 stor hackspett, väl Thripias.

1 Fringillaria tahapisi. 3 ob. småf, säkert också tahapisi. 1 kretsande mindre örn, med smal stjärt; art oklar. 20-30 tornsvalor på jättehöjd; art hopplös. Ännu 1 krets. obest örn. Detta vid km 91143. - 1 Lanioturdus med svart stjärtfläck. 1 Strept semitorquata fint. 91144 station. 1 kortstj. glansstare. 1 Psalidoprocne helt nära; den var kolsvart, men undervingarnas färg tyvärr oklar. 1 Strept. 5 ob småf. 1 Strept. senegalensis. 4 Lanioturdus med svart spetsfläck på stjärten. Ännu 1 Lanioturdus. 1 drongo, kanske den lilla arten. 2 bulbuls. - Duarte kör urdjävligt. - 1 Strept. senegalensis. 91146 vi korsa järnvägen. Det bär nu mycket brant uppåt. 1 bulbul. Föga att se när vi med vrålande motor arbetar oss upp. 1 drongo fint. - De flesta träd stå ännu olövade, men en del ha fint nytt bladverk.

91152 bilen så varm att vi måste stanna, gudskelov. Serie av fotos togs mot S-SW-WSW, bl a Morre Maluco. Trevlig plats. 1 Polemaëtus bellicosus ad (stridsörn) seglade förbi, och 1+4 Lophoceros bradfieldi kom också förbi!! De hade ett oerhört egendomligt läte, en skarp visslande diskant-ton "hsfvv", liksom antydande överraskning!! Fältkännetecken: stor. Ovansida gråbrun, enfärgad; några vita spetsfläckar lateralt på stjärten, men intet vitt på den utbredda vingens ovansida. Näbb mäktig och hög; jag fick alla 5 exemplaren i snett motljus, varvid näbben var orangefärgad och genomlysande. Lätet var starkt, hördes på flera hundra meters håll. Alla exemplaren flög fritt förbi mig, avstånd från mig 50-60 m, och de var fritt synliga en flygsträcka på över 100 m. Observera att det hela tilldrog sig i den stora backen uppför the escarpment. Fåglarna flög över trädkronorna i backen nedanför mig och var [redacted] till att börja med i my gott ljus. De flög i ögonhöjd eller delvis något lägre. En högeligen sensationell fältobservation.

bradfieldi!

Vi fortsatte efter c 20 min. Snart uppe, bland rikt lövad, låg skog med bladverk i saftigt grönt men delvis också i rödbrunt (något à la blodbok i färgen). Fantastiskt vackert. - 1 Upupa. 2 "plum-coloured starlings", d v s Cinnyricinclus [redacted] leucogaster. Några kortstj. glansstarar.

91156 kl 1730 2+10+2+1 ob. småf. 1 Psalidoprocne. 3 obestämda francoliner, 1 ob. Strept och 1 Strept som trol var semitorquata. 91161 vi korsa järnvägen. Här c 12 "plum-coloured starlings" helt nära inpå; alla eller nästan alla var hannar. 1 obest. piplärka. 2+3 Strept. - Solen står nu vid horisonten.

91166 vi korsa åter järnvägen. 1 osäker Psalidoprocne. 91167 vi korsa järnvägen på nytt. 1 liten och mörk Streptopelia på vägen, "uppenbart decipiens" skrev jag i originalet; men det är tveksamt om man kan vara så kategorisk. 2+2+1+1 Strept. 1 frankolin. 4 helmörka babblers. Flock på c 250 småfåglar, kanske Queleas, men det är nu för mörkt för att se ordentligt. 91177 vi är inne i Sá da Bandeira. 91179 vi är framme vid Grande Hotel da Huila. Oerhört skönt.

Jag fick ett bra rum med badrum och avnjöt bad, Cuca (portugisiskt öl), god cigarr, samt middag. På natten sov jag dåligt, ty jag förutsåg besvärligheter följande dag. Och de kom också, och det med besked.

29 sept. På morgonen kom Koch och sade att vi ej kunde fara till östra Angola! Jag vill just ej påstå att jag blev förvånad, ty han har hela tiden visat mycket ringa intresse för denna sak, som enligt överenskommelse med Fitz är en av våra huvudpunkter på expeditionen. Koch skyllde på ekonomiska svårigheter (och ej på sjukdom). Det blev ett animerat samtal, som vid frukosten urartade till gräl. Koch sade bland mycket annat, att jag var "a new Mr. White", jag hade bara skrivit betydelselös smörja (vad kan Koch bedöma den saken!?), överenskommelser med mig var av intet värde (jojo, han kan småbarnsjargongen: det är inte jag som är dum utan du etc etc). Ja, det var ingen ände på förolämpningarna.

Koch började under frukosten tala om hur sjuk han var: han sade sig ha feber och vara mycket dålig, och han blev alltmer ställd på att nu återvända till Pretoria. Det var mycket svårt att avgöra, om han menade allvar eller om det blott var inbillning eller kanske ett försök att undvika resan österut, eller helt förhindra att den blev av, genom [redacted] svepskäl. Överhuvudtaget var det en mycket egendomlig stämning vid denna frukost. Fru Koch intog också en märklig attityd. Ibland, när Koch piggnade till och verkade misstänkt frisk, påminte hon honom: "But you are ill, Charlie, you must remember, you are ill, Charlie, you are ILL!!!" Vartill Koch leende svarade: "Of course I am ill". Detta var ett av skälen som kom mig att tvivla på att han alls var sjuk (fysiskt sjuk n.b.). Mot min förmodan föreföll det emellertid som om fru Koch inte ville resa med sin make till Pretoria. Hon föreföll tvärtom intresserad av att först resa österut i Angola. Paret Koch talade länge härom på tyska under frukosten, i min närvaro. Det föreföll som om de - liksom tidigare flera gånger - glömt bort att jag förstår tyska nästan lika bra som svenska. Hur som helst skall det bli intressant att se hur detta slutar. Men finns det någon möjlighet så vill jag absolut se östligare delar (östra delen) av Angola, även om hårt nödtvång och omtanke om Kochs fysiska hälsa kanske kan föranleda förkortning av programmet.

Om Koch verkligen kommit på morgonen och skyllt på sjukdom och sagt att han därför ej kunnat följa med till östligare trakter, då hade jag trott på honom, och varit beredd att ändra planerna därefter. Men ingalunda. Han kom i stället i full fart och åtminstone tillsynes i bästa form med Dicionario Antonito i handen och kartan uppslagen och sade i sin vanliga, ivriga men vänliga ton, att vi inte kunde fara till Longa, ty pengarna räckte inte till. Jag undrar vad han i djupet av sitt hjärta tänkte i det ögonblicket. Var han beredd på motstånd? Eller tänkte han helt cyniskt att han ju hittills [redacted] ändå alltid gjort som han velat, helt oberoende av alla överenskommelser, och att han säkert skulle få sin vilja igenom även nu - med andra ord: att jag inte skulle anmäla avvikande mening? Jag börjar allvarligt tvivla på typen.

Första gången man ser och hör hur han överdriver vilt och kastar från ena ytterligheten till den andra inom bokstavligen talat en minut (ja, ännu kortare), då kan man skratta åt [redacted] denna blandning av glödande entusiasm och fullkomlig brist på realism. Kanske kan man skratta hela första veckan. Men när det sker tio gånger om dagen under månader i sträck, då tröttnar man. När man upplever hur totalt han struntar i alla överenskommelser, då blir man betänksam. Och den där entusiasmen tar sig ju bl.a. ständigt det uttrycket att han själv framlägger alla sina synpunkter utförligt men ej lyssnar en minut på andras. I regel blir man bemött innan man hunnit öppna munnen. Och om man lyckas lägga fram något motskäl (d v s om man lyckas få behålla ordet så många sekunder som behövs härtill), så lyssnar han aldrig [redacted] utan pratar själv hela tiden, anför massor av ting som är helt irrelevanta och avslutar sin monolog (ty det är tyvärr vad det i realiteten blir frågan om) med ordet "finished".

De vetenskapliga resonemang, som man tror att man med gott utbyte skulle kunna föra med en dylik man, bli undantagslöst skjutna i sank. Man inbillar sig givetvis från början, att alla parter i en diskussion skall ge de andra tillfälle att föra fram sina skäl. Men detta är för Koch fullständigt främmande! Han lyssnar aldrig och ger aldrig övriga deltagare en chans. Och vad värre är: han ger samtidigt de mest otroliga blottor på sig, genom att ständigt vara så ologisk och döma allting från sin egen begränsade ståndpunkt. Jag minns väl vårt "resonemang" (mellan Brain, Koch och mig) i Kuruman på kvällen den 2 aug. angående artbegreppet. Koch förklarade detta vara

Koch och art-begreppet

en ren konstruktion utan realitet bakom. Enda berättigandet var att det gjorde det möjligt för folk att arbeta med djursystematik(!!). Organismvärlden är ett kontinuum. Allt snack om diskontinuitet, d v s att artbegreppet är en biologisk realitet, är löjligt och vittnar endast om att de som säger så dumt aldrig borde ägnat sig åt zoologi..... Det strömmade ur honom de mest otroliga ting, och väl att märka, han var inte arg och sökte alls inte förolämpa någon, han hade bara den vanliga, strängt taget rätt älskvärda, men tyvärr så oändligt ovederhäftiga och svårbotade mundiarrén som han brukar ha. Alla invändningar, alla hänvisningar till kända biologer som hade andra uppfattningar, slogs bort eller pratades ihjäl innan de hunnit framföras. Det är ytterst tveksamt om Koch överhuvudtaget hörde invändningarna och så gott som säkert att han inte fattade dem, och bergsäkert att han inte lade ned något på att försöka fatta dem. Det är häpnadsväckande, och i det långa loppet beklämmande och påfrestande att se och höra honom i ett resonemang. Innan någon annan hunnit säga två ord, talar Koch igen, i rasandefart, så att saligen skvättar omkring, bemöter i förväg de skäl som han tilläventyrs tror skall framföras från motparten, och är inom någon sekund inne på helt andra ämnen. Egentligen är det nog rentav alltför erkännsamt att säga att han bemöter de argument som han tror han skall få höra. Ty han har ju aldrig lyssnat på de övriga och vet inte och intresserar sig alls inte för deras ståndpunkt, deras kunskap i sakfrågorna eller dylikt! I expresstempo hoppar grodorna ur munnen på honom, ty han kan ingen zoologi förutom delar av insektsystematiken, han anser det rentav vara urlöjligt och bevis på intellektuell mindervärdighet att samla kunskaper på något annat område än det han själv sysslar med!

Att kalla ett samtal med Koch för diskussion eller resonemang är alltså fullkomligt felaktigt. Det blir en monolog av Koch, i högsta tempo, utan röd tråd, ämnena bytas lika hastigt som när en lampa blinkar. Den snabba följden och aldrig sinande strömmen av de mest häpnadsväckande åsikter och misstolkningar av fakta etc etc gör att det inte finns någon levandes möjlighet att bemöta allt han säger. Jag har ideligen upplevt att hans mest groteska påståenden fått stå oemotsagda, ty innan man hunnit få ur sig ett ord i den frågan så är Koch redan över på något helt annat område och yttrar sig lika ologiskt, osammanhängande och pretentiöst därom, även när det gäller saker som han saknar varje begrepp om. Han handlar alltid som om en saklig diskussion vore detsamma som en monolog av honom själv. Och närhelst det passar honom, slutar han en svada med ordet "finished", vilket i hans mun har en obeskrivligt löjlig klang, eftersom det innebär att han nu ej anser något av vikt kunna tillfogas i den saken (även om hela hans egna yttrande varit totalt renons på saklighet och förnuft). Under dylika omständigheter är det uppenbart att varje diskussion med honom blir meningslös. Och detta ej blott när det gäller naturvetenskapliga fackfrågor utan även ifråga om överenskommelser etc. av stor vikt.

Man undrar slutligen om hans inställning är den brinnande entusiastens, som är bortom allt förnuft, all logik och alla sakskäl, eller om det kanske är den måttlöse egocentrikerns, som halft pratar ihjäl hela sitt sällskap, överenskommer om det ena och det andra med oändlig utförlighet - för att sedan ge blanka fan i alla överenskommelser, och istället, med ett ironiskt småleende över hur idiotiska och lättlurade medmänniskorna är, följa sina egna intentioner, dem han från början haft klara för sig. Hur därmed än må vara - gäller det en överenskommelse med Dr Koch så kan man vara fullkomligt säker på en sak: senast nästa morgon är den bruten, ensidigt och uteslutande av honom själv, och utan hörande av någon som haft del i överenskommelsen. När man opponerar sig (och Koch

mot förmodan hör detta), så finns ju alltid hans vanliga, verkligt dräpande argument att ta till. De lyder som följer: "I am ten years older than you are and you are ten years younger than I am and I do not take orders from you" eller "I have been in Angola before and you have not been in Angola before and I do not take orders from you" eller "I have collected more than you have-finished" och kanske ytterligare någon variant. Han är helt oförmögen att begripa att elementära sanningar och naturlagar förbli giltiga helt oberoende av hans egen ålder, resrouter och andra dylika ting. Ja, i sanning, det är "fantastic beyond measure", hela typen är otrolig.

Tänk bara på den gången mellan Pereira de Eça och Sá da Bandeira, just när allting överenskommits om en färd till Lungo och omedelbart därefter återfärd mot öster för arbete i östra Angola! Både Koch och hans fru och jag satt framtill i bilen (land-rovern). Han och hans fru samtalade på tyska, och Koch sade öppet:"Ja, nu har vi kommit överens om planerna. Men när vi sammanträffar med Duarte, så följer jag naturligtvis med honom västerut i alla fall!" Det kom helt spontant, och vidare man kan inte värja sig för intrycket att han ej ens menar allvar med sina många överenskommelser.

Visser med fru samt Brain och Balfour-Browne, och säkert många andra, ha upptäckt saken och känner den väl. Visser sade t ex [redacted] upprepade gånger att Koch inte kan vara vetenskapsman. "Such a mind is that of an artist but absolutely not that of a scientist".

Kochs oerhörda prestigekänslighet, ofta uppdriven till sjuklig misstänksamhet och vantolkning av varje ord man sade, var faktiskt en sak som jag inte trodde på förrän jag själv upplevde den i fält. Det gick ju till sist så långt att Koch blev rasande när jag frågade vad klockan var. Min egen armbandsklocka hade gått sönder i Kaokoveld, och därför var jag [redacted] hänvisad att fråga de andra i förekommande fall. Saul frågade jag oftast, men Koch ett par gånger. Han tolkade uppenbarligen min fråga som en order, en befallning från mig till honom att ge besked om tiden. Hans svar blev följaktligen: "I do not take orders from you".

Inte visste jag heller i min oskuld att det fanns något som hette "confidential reports" till museichefen. Det fick jag veta av Koch en kväll när vi diskuterade en del åtgärder som [redacted] Visser vidtagit, trots att vi ansåg dem mindre välbetänkta. Då sade Koch att han minsann skulle föra fram detta om den idioten Visser i en "extensive confidential report to Dr. FitzSimons".

Man kommer ständigt tillbaka till detta: är det uteslutande impulsivitet och entusiasm och det livliga temperamentet som kommer Koch [redacted] ideligen att först, i samråd med andra, bestämma en sak och sedan, utan samråd med någon, handla alldeles tvärtemot. Är det bara obetänksamhet och flyktighet? Är det av samma orsaker som han kastar sig in i alla möjliga [redacted] resonemang, vilka sedan utan undantag [redacted] saboteras av honom själv genom detta olyckliga sätt att han pratar och lägger fram sina åsikter och går på som en ångvält, samtidigt alltid hindrande andra att säga något? Han lyssnar aldrig, avbryter alltid de andra innan de hunnit säga mer än tre ord ("But,Dr Koch,...."). Det bör starkt framhållas att Koch trots sina tämligen goda kunskaper i vissa delar av entomologin (taxonomi, på skalbaggar av vissa familjer, dock att så moderna metoder som genitalundersökningar helt förbigått honom....) är ytterst enkelspårig som zoolog, ja rent ut sagt förlorad på allting utanför sitt eget specialområde. Han ger gång på gång sådana blottor på sig att det [redacted] vattnas i munnen på varje motståndare. Hans yttranden om artbegreppet i Kuruman den 2 aug har jag redan berört ovan. Till det må fogas, att han sade": "The species has no standing in nature. That is evident from what I have seen".

- I Caracul sade han en gång: "Det viktiga är att nya monografier kommer ut, alltså att nya arter beskrivas. Om någon art sedan varierar m.l.m.är helt oviktigt. Den som är intresserad av sådana betydelselösa detaljer kan ju samla 1000 ex från många olika lokaler och studera variationen. I am not interested. Finished." Ett yttrande som detta säger väl tillräckligt om mannens begränsning. Han förstår inte ens att artbegreppet måste studeras på väl genomarbetade grupper. Ett släkte med 50 till 100 beskrivna arter, varav de flesta är kända endast från en eller ett par lokaler, är helt enkelt odugligt som bas för en diskussion om artbegreppet.

En gång i Ondonga på återvägen kom vi ihop oss på kvällen om konservering av djur i sprit. I en del burkar hade jag lagt mer material än spriten kunde konservera. Jag var därför sysselsatt med att fördela materialet på flera burkar med större spritvolym i relation till de spritlagda djuren, då Koch fick se mig arbeta härmed. Han förhörde sig om vad jag gjorde och fick veta det. Resultat: han ojade sig högljutt över min enfald. Ett barn visste ju att man kan fylla en spritburk till brädden med material (så att där inte får plats någon sprit!!), och likaväl ruttnar inte djuren. För säkerhets skull tillade han: "Jag har varit ute i fält så mycket mer än ni så denna sak är intet att diskutera - finished."

Vid samma tillfälle upplevde jag hur Koch tog ut redan fyllda sågspånsburkar, med material och etikett, och dräpte ödlor i. Alltså: härtill användes burkar med djur från andra lokaler! Först och främst blev naturligtvis de redan konserverade djuren skadade av ödlorna. Vidare ifrågasätter jag det kloka i att avliva geckos etc just i ättiketer!? Och så blir ju resultatet att djur från olika lokaler blandas ihop i en burk med en etikett! Detta är väl nättopp det dummaste en fältarbetande zoolog kan göra! Och Koch som tillpåköpet säger sig egentligen ej vara road av systematik. Hans beskrivningar av tusentals nya tenebrionider är bara det nödvändiga förarbetet, en ringa ingress, som skall möjliggöra för honom att arbeta med sitt huvudintresse: djurgeografin!!! - När man såg detta (det hände flera gånger), så kunde man naturligtvis inte heller längre lita på lokalangivelserna för Kochs djur. Han är liksom bortanför sådant; han vet nog egentligen att det är viktigt att etikettera omsorgsfullt, men det säger honom föga, och därför grabbar han tag i den första burk han finner och lägger in sina djur där helt enkelt.

Även när vi passerade Ondonga första gången, från Kaokoveld mot Angola, förde Koch naturligtvis stor låda på kvällarna. En kväll berättade han en del om kriget (han var med i Ryssland, inte vid fronten tror jag, men sjuk blev han och kom efter svåra strapatser hem och låg mycket länge på sjukhus). Efter att ha upplevt kriget sade han sig inte kunna taga någonting i livet på allvar. Sant? Eller pose? Eller beräkning bakom? Eller har han blivit psykiskt skadad av kriget? - Den 27 sept på kvällen talade han i Caracul vid kvällslägret ännu en gång om kriget och berättade att han städse knyckt så mycket han kunnat och bytt till sig begärliga saker, t ex mat, mot cigaretter som han tagit ur förråden. Vidare var han, efter inträdd spritpåverkan, rätt frispråkig och berättade att han efter sin långa sjukhusvistelse fått kontakt (eller redan tidigare haft kontakt) med någon antinazist inom Tysklands underrättelseväsen. Denne hade givit honom stora förmånér; bl a färder till Paris "i speciella uppdrag" - vilket egentligen bestod i att han studerade skalbaggar vid Paris' museer!! - Samma kväll sade han att han vid återkomsten till civilisationen skulle pressa mer pengar ur Visser med hjälp av falska intyg. Det skulle bli mycket enkelt: han hade fått en del varor från Maximiliano Borges i Jamba. Dessa varor hade han betalt, och för det skulle han ha ersättning av Visser. Nu, eftersom han (Koch) var god vän med Borges, skulle han få intyg från denne att leveransen varit

mycket större än den i själva verket varit. -

En dag när jag just kom ut från mitt hotell i Mossamedes, startade Koch just bilen och for bort. Det var i och för sig ingenting märkvärdigt, men vi brukade alltid [redacted] underrätta varandra om våra önskningar och framförallt inte fara bort utan att säga det i förväg, detta givetvis för att inte göra svårigheter för varandra. Koch körde långsamt runt hörnet, jag såg att han stannade några 100 m längre bort vid det lilla hotell där Saul bodde. Saul kom ut, och båda for bort. Det var denna dag som jag sedan gick ut till Porto Amelia. Efter Kochs återkomst blev det tal om vad som förevarit, och då anförde Koch i snabb följd tre argument: 1) jag ville inte störa Er(!!) 2) det var enda gången jag tog bilen utan att diskutera saken med er i förväg och 3) inbillar ni er att jag ämnar fråga er om lov? I-am-ten-years-older-than-you-are-and-I-have-been-here-before-and-you-have-not-be en-here-before-and-I-do-not-take-orders-from-you..... Observera hur jämmerligt dessa tre argument höra samman eller ens kunna användas samtidigt!

Ja, är det nu verkligen brist på realism, [redacted] kombinerad med allmän entusiasm och sydländskt temperament, som får Koch att handla så fullständigt fantastiskt som han gör ständigt och jämnt? Tyvärr är jag inte ävertygad. Ty Koch uttrycker ofta, även när han är nykter, sitt stora förakt för envar som låter lura sig, det må nu vara i ekonomiska ting eller i andra. "These fools can pay, they have much more money than I have". Så låter det ofta, även där rimlighet och anständighet borde säga honom motsatsen. Men inför sådana begrepp är han ju helt främmande, trots att man alls inte kan påstå att han [redacted] är okultiverad. Jag undrar därför om han ej med kallt blod brutit den ena överenskommelsen efter den andra och låtit pengarna (väl att märka de som han fått av Visser för expeditionen i sin helhet) gå åt här i väster där han är intresserad av att arbeta, för att sedan, inom sig mysande över hur han lurat mig, komma och säga att vi tyvärr inte kan fara till östligare delar av Angola eftersom pengarna är slut. Hans och hans frus attityd den 29 sept på e m synes emellertid visa att [redacted] han blivit förvånad och rädd över min häftiga reaktion. Såvida det inte är ett nytt försök att luras. Men det blir väl klart inom de närmaste dagarna. Hur som helst blir det nog inte lätt för dem nu. Det var sannerligen välbetänkt av mig att själv [redacted] spara så mycket av egna medel att jag kan genomföra en tids [redacted] vistelse i de trakter jag tänkt mig!

Ja, detta blev en lång redogörelse för Kochs psyke, men Herran skall veta att saken var aktuell, smärtsamt aktuell, ständigt under färden, alldeles särskilt från den tid då Visser et consortes for tillbaka.

Förmiddagen tillbragtes i Sá da Bandeira. Men på e m blev det äntligen avresa till Humpata Plateau. Start i landrovern kl 1440, mileage 8387. Vi avsåg att fara till Bimbe i första hand. - Varmt, klart, rätt frisk bris. 4 Apus melba helt lågt nära hotellet. (Detta var dagens fjärde tornsvale-art. Inga ytterligare kommentarer ges, men saken torde vara fäga märklig, enär jag i Sá da Bandeira ofta såg tornsvalor av olika arter, därav dock en som jag aldrig lyckades bestämma fast den gång på gång kom nära. Se nedan för vidare kommentarer). - 2 bulbuls i blommande Bougainvillea. 4 kretsande Corvus albus. Ännu 1 dito. 1 ob.tornsvala. - Vi klättra upp mot platån.

Mileage 8390. 2 Apus caffer flyga runt helt nära, invid en skärning i klippan. Obs: det var caffer, ej horus. - 2 ob svalor. 8391 vi är uppe på platån. 1 ob.nectariniid, f ö intet att se på länge. Buskskog, öppen mark, bluegum plamtations. 2 ob.tornsvalor. 1 ob.svala. 1 fiskaal nära, flygande. 1 ob. lärka.

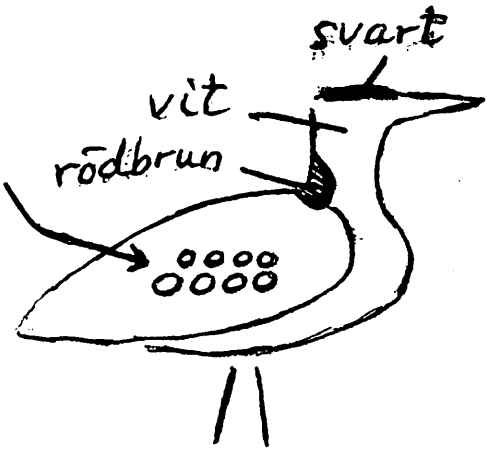
8396: Jamba passeras (farmen där Borges bor). 1 blue waxbill flög över vägen mycket nära. Oväntat! 1 ob.småf. 2 ob. tornsvalor. 8399 vi ta till höger och fara genom Humpata. 2 stora obestämda rovfåglar; de var tyvärr i motljus. 1 Falco tinnunculus subsp nära, ryttlande. 1 blue waxbill. 2+1 ob småf. 1 piplärka. -

De öppna gräsmarkerna är åtminstone delvis en kulturprodukt, orsakad genom avverkning eller bränning av skog. Det syns tydligt här. Enstaka stora träd kvarstå. - Ännu 1 piplärka. Lång sträcka utan att något ses. - 8404 1 ob.småf. 1 Apus melba i rasande fart; den flög nära förbi en liten "miniatyrcyklon" som snurrar på vägen framför oss. - 1 ob Streptopelia. 1 svarthakad buskskvätta hanne.

8408/9 kl 1545: Estaçao Zootecnica. Stopp här för att invänta Dr Duarte och fru Koch, vilka färdats i den förres bil. - 1 Apus melba. 1 pearl-breasted swallow. 2 striped swallows (art osäker, kanske lesser striped). - På långt håll över bergsrygg och slätt ungefär 2000 (tvåtusen) tornsvalor, vilt svärmande. Siffran är mycket ungefärlig och kanske alldeles för låg; flocken var i själva verket en av de största jag sett, säkert var den 1 km lång. Art eller arter också tyvärr osäkra; avståndet var långt och det var omöjligt att nalkas.

Vi fortsatte snart mot Bimbe. Flera olika obestämda småfåglar. På my stor nyligen bränd gräsyta 1+1 hannar av svarthakad buskskvätta samt 3 ob småf och ytterligare 2 dylika, samt 2 canaries. På obränt område till vänster om vägen 1 svart småfågel som dock ej var Myrmecocichla (tillägg vid renskrivningen: i varje fall ej Myrmecocichla formicivora. Det kan kanske ha varit M. nigra, som jag ännu ej känner i fält, eller också någon ännu mera spännande skvätta av för mig okänt slag). Ytterl 1+1 ob. småf, 1 ob.lärka, 1 ob piplärka, 1+5 ob. småf. samt flock 40 ob. småf tätt samlade. Ännu 1 ob småf.

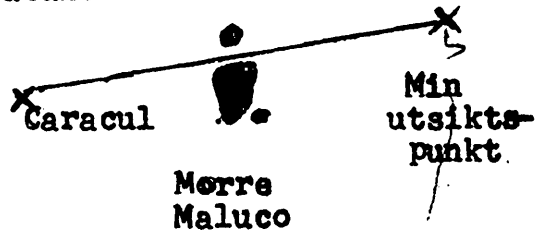
Mileage 8414 stopp vid avtagsvägen till Bimbe; där denna väg tar av från allén. Här 2 Strept capicola och till min utomordentliga häpnad 1 Neotis cafra! Det var en mycket stor hanne. Huvudet ovan svart, halsens sidor vita, bakhalsen vid övergången till ryggen var rödbrun. På de hoplagda vingarna, som i stort sett var mörkbruna, syntes två rader stora vita fläckar. Se skiss här. Fågeln studerades med speciell omsorg, enär jag till varje pris ville få entydiga bevis för arten. - Obsen synes vara av betydande intresse. (Jfr de knapphändiga uppgifterna hos Roberts m fl ang. trappars utbredn. och flyttning).

Ännu intressantare blev det då jag fann en hona av samma art stående på gräset mindre än en mile längre fram (mile 8415). Honan var mycket tunnare i halsen och mindre än hannen. -

Vi forts. ej mot Bimbe utan mot en campingplats rakt fram, där det fanns vatten. Eftersom vi ej skall stanna här mer än 3 dagar hade vi ju med största lätthet kunnat medföra vatten. Nu får vi, istället för att ha lägret invid Bimbe, bo i en Eucalyptus-plantering flera km från Bimbe, något som jag anser vara mindre lyckat.

8416 vi är framme. Det är nästan precis samma plats där vi vände när vi var här ihop med veterinärerna förra gången. Här är en ridå av unga men höga bluegums i 12-15 rader. Här blev det att slå läger. Jag gick sedan raskt ut på en promenad över gräsmarkerna i hopp att hinna till the escarpment, och det gjorde jag också. Kom dit ungefär 1/2 timme före solnedgången. Fantastisk utsikt över djupet, med Morre Maluco och talrika i diset förtonande berg västerut. Att döma av konfigurationen av Morre Maluco måtte vi vara precis rätlinjigt på motsatt sida av detta berg, räknat från Caracul.
Se enkel skiss här:

Fågel: trevligt resultat. Jag såg flera fåglar som jag först trodde vara Macronyx sp; de höll till i gräset på platån. Det befanns emellertid att det var en stor och obeskriven ras av Chersomanes albofasciata, "the spike-heeled lark" (se nedan). Vidare sågs hanne och hona av en skvätta som jag bedömde som Myrmecocichla nigra; det var i varje fall absolut inte M.formicivora. Jfr härovan om den på vägen sedda svarta skvätt-artade fågeln vid Estaçao Zootecnica. Vidare sågs flera lärkor, många små Cisticola, 1 sakabula hanne i ruggning med till hälften utvuxna stjärtpennor, 1 vårtvipa med spräcklig hals (sakabulan och vipan höll till på fuktigt ställe med vatten). - Många stora grävda hål, ofta vid termithögar; säkert var de grävda av Orycteropus. Men jag såg inga nya sådana grävningar, ej heller några färska eller ens tydliga gamla spår av detta djur. - Vid escarpment flög flera Apus melba och ett antal ob svalor på avstånd. Ett par Strept. capicola sedda och hörda. En Elanus ad flög förbi lågt över platån. - Jag gick raskt tillbaka och var vid lägret i mörkningen. Koch var dålig igen, vilket ej kan förvåna så som han sköter sig.

Efter middagen gick Saul och jag en runda med den starka lampan. Dels gick vi i bluegumplanteringen (en tunn ridå av träd i några få led), dels på gräsmark. Gräsväxten här delvis mycket tunn och gles, och marken sandig. Enligt Duarte (som tycks vara anställd av växtskyddet eller motsvarande organisation) hade farmaren tidigare sått råg här. - Vi vandrade alltså uteslutande på kulturmark eller starkt kulturpåverkad mark. Reptiler ej sedda. Spindlar några. Skalbaggar en del, bl a massor av nyckelpigor bland Eucalyptusblad på marken. 1 bönsyrsa. 2 små små söta möss, jag antar de var av släktet Leggada (eggada) De hoppade och studsade som bollar i ljuset ("hoppade som f-n", står det i originalet). Men de sprang också kvickt och var därför svårfångade. Saul och jag lade händerna på var sin. Trevligt; man får annars nästan aldrig däggdjur på sådana här nattvandringar.

Lägret var i mitt tycke inte särskilt trevligt och framförallt inte vidare välplacerat. Det hade kunnat läggas mycket närmare escarpment. Men det befanns blåsa opp på kvällen och natten, så det var onekligen skönt att ha lägret inne bland träd, även om det var så tråkiga träd som planterade bluegums.

1 okt.

Jag sov gott natten till 1 okt. Vaknade ungefär en timme före gryningen. Gick upp med solen. På morgonen stannade jag mest i lägret och gjorde fågelförteckning (från föreg. dagar) och etiketter klara. Mycket skönt att få allt sådant ur världen.

Medan jag vistades i lägret såg jag en del, om ock ej så mycket. En kärrhök, avsevärt smalvingad, kom över just längs topparna av bluegumträden, i kanten av fältet. Art oklar, men jag tror snarare att det var en flyttare (macrourus eller pygargus) än ranivorus. Färgen var ljust gråaktig, dock med fläckar. Detta skulle [redacted] tyda på hanne med av någon av de flyttande arterna. Månne vissa yngre hannar ej återgå till häckområdet, åtminstone sådana som ej känna lust att bilda par eller häcka? Något sådant kan jag dock ej minnas att jag läst eller sett bevis på i form av daterade skinn. - Kärrhöken ifråga blev på avstånd angripen av en tornfalk, säkert tinnunculus subsp., och gav sig raskt undan. - En stund senare kom en utsökt lanner (Falco biarmicus) förbi. Det var en ad. Den flög över den öppna marken och skrämde upp många piplärkor undan för undan. Observera att dessa lyfte för lannern, vilket väl ej var så givet? Falken flög 10-20 m högt. Vid ett tillfälle såg jag en piplärka, som var högre [redacted] upp i luften än falken, störta sig ned framför denna. Falken sänkte sig lågt och svepte över platsen men fick intet. Intressant. -

Saul gick ensam en samlingsrunda ungefär kl 0900-1100. Han gick tydligen hela tiden på platån, på öppen gräsmark. Han fick 1 sakabula hanne i ruggning, 1 tills vidare obestämd piplärka och ej mindre än fem ex av den mörkfärgade Chersomanes albofasciata; de hade spikraka och enormt långa bakklor (tillägg: rasen obeskriven!).

Jag har ej antecknat mera om 1 okt., underligt nog. Jag gjorde ingen långvandring men gick omkring i lägrets närhet och på platån. Artlista för tiden 1-3 okt se nedan.

2 okt. 1956. Tisdag.

Efter frukost omkr kl 0830 ordnade jag som hastigast mina grejor, tömde ryggsäcken på det mesta men tog med mig kamera, telelins, mycket film, gevär och patroner, kikare, grejor för insektssamlande m m samt 2 bananer och 2 apelsiner. Jag ämnade mig till the escarpment ett par km söderut. Jag beräknade att vara hemma igen omkr kl 15. Men så blev det inte.

Jag gick i allén av bluegums, som Dr. Pereira, chefen för Caracul, enligt egen uppgift planterat. (Inom parentes sagt: oerhört oestetisk allé. Den bryter fullständigt sönder det utsökt vackra, öppna landskapet. Därför, om inte särskilda skäl funnits, t ex läplantering eller dylikt, så anser jag Dr Pereiras åtgärd mycket olycklig, trots att han skröt bra med den själv). - Jag hade inte hunnit mer än 300 m förrän en sekreterarfågel befanns gå i gräset relativt nära. Eftersom chanserna att få ett någorlunda anständigt foto voro goda, gjorde jag försöket (men med klent resultat. GR vid renskrivn 8 jan 1959). Fortsatte sedan söderut i den långa allén till dess slut. Vred där till vänster men på södra sidan av den dal som börjar där. Jag gick någon km i stenig mark med gräs och buskar och var häpen över att se 2 Lanioturdus torquatus här. De hade svart på mellersta stjärtpennorna (jag trodde vid denna tid att man ev skulle kunna använda fläcken på mell stj-pennorna som raskaraktär, men det tror jag inte nu längre). Båda exx var my. skygga, och fast jag gärna ville samlat dem kom jag aldrig till skott.

Väder: rätt stark sydostlig vind, men sol och fint. Ej extra varmt; jag hade ylletröjan på ett par timmars tid.

Jag fann så småningom en liten stig som ledde nedåt mot escarpment. Just vid platåns övre kant börjar vegetationen bli rikare, det blir skog på stenig och sluttande mark, som dock ej är så brant till att börja med. Skogen av rätt små träd, jag förmodar att det är släktena Isoberlinia och Brachystegia.

Skogen var härligt vacker, nyutslagen, med [redacted] späd grönska;men många träd [redacted] var röda, ungefär som unga blad av blodbok i färgen. Jag gick nedåt men rastade flera gånger och gjorde mig föga brådska. Satt i skuggan på ett par ställen rätt nära platåns kant. Sköt här i skogen en flugsnappare av okänd art och ett ex av Anthus lineiventris. (Tillägg vid renskrivningen 23 jan 1959: flugsnapparen var Dioptrornis brunneus bailunduensis, en mycket trevlig sak! Även Anthus lineiventris anmärkningsvärd; mycket få fynd från Angola och intet så långt västerut.) Jag tog föga insekter och 1 skorpion men ägnade mig idag ej mycket åt det lägre djurlivet.

Stigen var utsökt vacker, gick delvis brant, delvis rätt horisontellt på den branta sluttningen. Slutligen kom jag till en plats där det blev oerhört brant, just på den nivå där en ordentlig tvärbrant nästan överallt är utbildad. Man måste pressa sig sidlänges genom trånga klyftor; stigen vindlade på krönet av en stor avgrund. Fantastisk utsikt över dalen med skog i djupet, särskilt på motsatta (norra) sluttningen. Skogen delvis mycket tät och reslig och opåverkad av kultur alltigenom, (med undantag av mycket gamla brandspår, väl 25-50 år eller äldre, ty här växte ny skog. Dessa brandspår på min sida av dalen). -

På en kort sträcka (i vertikal led) något nedanför den plats där jag här stannade var verkligen en exponerad tvärbrant. Men där hade negrerna ställt ett par tre lutande, långa stammar mot bergväggen, så att man kunde komma förbi. Jag gick aldrig ner där, men det är ett faktum att jag här fann en stig som ledde ner förbi hela escarpment, ända från platån till låglandet därnedanför. När man står däruppe och ser escarpments utseende, med en hög och tillsynes överallt obruten tvärbrant, så skulle man aldrig tro att en dylik stig kunde finnas. -

Fågel [redacted] under vandringen nedåt: se lista härnedan. Dock må observeras att jag såg rätt mycket hussvalor (Delichon urbica) - både ifråga om tid och plats en mycket oväntad observation. Även sågs en hel del Ptyonoprogne.

På en hylla ovanför ett stup, med den härligaste utsikt över dalen, satt jag ett par timmar. Det var solexponerat och hett, men jag njöt intensivt. Två Aquila verreauxi satt på ett klipphörn rätt nära; dessutom vistades här en flygg ungfågel av samma art. Jag bevittnade en jakt (framgångsrik, se nedan). Vidare sågs 2 Buteo rufofuscus augur, tornsvalor, svalor, bulbuls, Onychognathus nabourpup, gylling, Hieraaëtus spilogaster, nectariniider; därtill hörde jag Lybius (torquatus, underförstått; den enda art jag kan. Läte det snabba tjöökokotjöökoko.....). Jag tog många fotos av dalen ungefär mot W och kanske NW samt av vråkarna och ett par bilder, dock antagligen dåliga, av örnarna.

Jag upplevde en ytterst spännande jakt som utfördes av Aquila verreauxi och blev framgångsrik (obegripligt ofta så är fallet i Sydafrika, även vid jakt på vertebrater). De 2 ad, hanne och hona, satt tillsammans. Ungfågeln flög där i närheten. Hannen var igenkännlig därigenom att den var litet mindre än honan, men detta kunde säkert endast ses när båda könen var tillsammans. Hannen gjorde ett långslag i snabb, rak glidflykt, från den plats där de brukade sitta, snett ned över dalen, [redacted] till dess andra sida.

[redacted]

Glidflykten var icke brant; kan ej kallas störtflykt.Men naturligtvis gick det fort mot slutet. Örnen susade in mot väldiga träd på den rätt branta sluttningen; vegetationen var skog, tät skog, men dock så att en del av marken kunde ses från min utsiktsplats. Marken var delvis täckt av block. Örnen slog ett rätt stort däggdjur, nästan säkert en dassie. Mycket grant. Och ej mindre intressant! Hannen sliter i bytet och äter sedan länge. Ungfågeln kommer dit och kretsar och visar ett påtagligt, för att inte säga närgånget intresse. Den får dock intet utan flyger så småningom och sätter sig i ett jätteträd c 200 meter därifrån. - Honan

sitter i timtal kvar. Slutligen, medan hannen ännu äter, ses dock ungfågeln ha återvänt till [redacted] honan; den kretsar i närheten av henne. Strax därefter lyfter honan och flyger bort bakom klipporna. - En stund därefter ses hannen fortfarande äta.- Långt senare ses 1 gammal fågel passera, högt, inåt dalen. Dassies varnade högljutt, så att det ekade i bergen. Så gjorde de för resten också för mig. Jag såg dem därvid på klipphyllor och i branten nedanför mig.

Efter minst 3 timmar här klättrade jag ner ett stycke till. Delvis stupande brant, delvis tvärbrant; här hade negrerna ställt ett par trädstammar på lut mot klippväggen. Men jag gick ej ned förbi detta ställe. Jag var redan långt nere, och att fortsätta till den lilla bäcken i botten skulle varit mycket frestande, men det skulle tagit timmar, och jag ville ej riskera att vandra hem i mörker.

Därför gick jag nu uppåt igen, och såg mycket av intresse. Sköt 1 frankolin och 1 biätare (apiaster) juv samt såg flera apiaster ad. Mötte först 3, senare ännu en, infödingskvinnor. De var mycket trevliga att se och bar ovanligt vackra prydnader, bl a stora ringar och smycken av bast i öronen, och deras hållning och dräkter var [redacted] högst eleganta. Jag var svårt frestad att be dem stanna [redacted] för att få ett par fotos av dem, men kom mig ej för med det. De var tydligen oerhört häpna att se en vit man på denna led, och det undrar jag inte på!

Jag såg tornsvalor, massor av Ptyonoprogne samt några få hussvalor. Letade liksom förut efter Xenocopsychus men fann den ej. Fortsatte uppåt. [redacted] Såg double-banded sunbird hannar och honor. - Stigen ledde nu via en punkt mycket nära nästa stora bråddjup i söder. Jag gick ut hit och tittade på den otroligt granna utsikten, tog fotos, etc. Stora granna träd växte i [redacted] små "fickor" i stupet, ganska nära nedanför min obsplats men likväl helt oåtkomligt. - Jag såg på klipspringers med parallella horn, såg vidare Ptyonoprogne, hussvala samt en utsökt pilgrimsfalk ad med mörkt huvud och brett mustaschstreck och relativt smal [redacted] vit bukt därbakom. Dess undersida mycket ljus. - En blåstjärtad tornfalk (art: tinnunculus, ras ev oklar men jag antar capicola) slog ovanligt mycket efter den sittande pilgrimsfalken, som vände sig och bredde ut vingarna för att ej tappa balansen vid angreppen. Tornfalken höll på länge. -

Jag fortsatte upp. Häruppe, helt nära [redacted] platåns kant, tappade jag stigen, men det gjorde ingenting. Jag var nu trött och framförallt törstig som f-n. Såg Fringillaria tahapisi samt vid den långa bluegum-alléns slut vid kanten 2 Lanioturdus torquatus; liksom på nervägen; de flög undan från träd till träd, och jag sköt ingen. Vidare rikligt med duvor, Strept. capicola över 15 ex; eventuellt fanns senegalensis också, men ej sedd med full säkerhet.

Jag kom tillbaka till lägret omkr kl 17 efter en av de härligaste dagar jag haft på åratal. Drack en blandning av vitt vin och vatten och vilade mig sedan. - Dr Duarte var i lägret, men Saul var ute och samlade, och Kochs gick också ut att samla 5 minuter innan jag kom. -

Det var god stämning på kvällen. Koch sade sig troligen ha sett Xenocopsychus, [redacted] om vilkens existens han underrättades av mig, men han kan ju ingenting alls av vertebrater.

Kommentar till dagen: den där frankolinen befanns vara ett [redacted] av de finaste fynden på hela färden. Jag kunde inte identifiera den med någonting på länge; bland många andra underligheter må nämnas att jag fann referensen till Roberts' beskrivning av Francolinus swierstrai men såg att denna allmänt ansågs vara en hybrid och därför ej ett giltigt namn. Slutligen, i Coimbra i Portugal i okt. 1957 fann jag ett uppstoppat ex av min frankolin, dock med skillnader i dräkten, och kom efter ytterligare krokvägar fram till att rätta namnet måste vara swierstrai, om ock en ny ras

Francolinus swierstrai

därav. - På British Museum sommaren 1958 träffade jag Mrs Hall och såg flera av henne hemförda swierstrai från Angola, dock alla från mycket nordligare lokaler.

Francolinus swierstrai

Så här gick det till när jag sköt denna märkliga frankolin: jag gick sakta uppåt den mycket branta sluttningen. Det var tät, delvis mycket tät och snårig, men lågvuxen skog. Trädkronorna var blott ett par meter över mig i regel. Plötsligt hör jag ett mycket högljutt frankolinläte, och 3 ex kommer, påtagligt skrämda, flygande förbi, två av dem helt nära. Men det var så tätt att jag omöjligt kunde skjuta - bortsett från att jag vet föga om flyktskytte. Två av frankolinerna susade, vilt kacklande, vidare nedåt sluttningen, men en av dem fällde helt oväntat [redacted] i snåren ett par tiotal meter från mig. Den var naturligtvis helt osynlig, men jag lyfte kikaren och tittade mot marken i snåret. Och i en liten liten lucka mellan löv och stammar och kratt tyckte jag mig se ett frankolinhuvud sticka fram. Det var inte stora chanser, men jag siktade försiktigt och brassade på. Sedan blev det dödstyst, och jag hade en lång stunds göra att ta mig den korta biten genom snåren på den branta, delvis synnerligen branta, sluttningen. Där låg frankolinen stendöd. Jag såg förstås genast att det var en [redacted] för mig ny art, men sådana finnas ju många, även bland frankoliner, i Angola; och därför hade jag ingen reda på hur fint fyndet var förrän långt senare.

3 okt. 1956.

Jag sov rätt dåligt på natten. Morgonen var kall. Steg upp 0630. Inte mycket att se. Efter frukost gick jag en liten runda och sköt 2 piplärkor; sedan blev det packning. Därvid tilldrog sig följande.

Jag hade lagt min kavaj, kameran samt de böcker jag i regel har uppe, invid ett par träd på gott avstånd från allt det övriga inne i bluegum-plantagen. Saul och jag packade släpvagnen, då fru Koch backade landrovern upp mot denna. Därvid såg hon sig bara bakåt, utförde de konstigaste manövrer och lyckades köra över min rock med inneliggande spritrör i en ficka. De krossades förstås till mos, jämte innehållet. Jag bevittnade det hela. Koch (som inte sett att jag sett det) tog omedelbart rocken, kameran och [redacted] böckerna och lade dem på landroverns kylare! Jag gick fram, utan att säga något, [redacted] tittade på sakerna och stack handen i den ficka som hjulen gått över. En enda massa av finkrossat glas, mosad tändsticksask, allt vått av sprit förstås. Jag frågade hur detta åstadkommits, men fru Koch vände ryggen till och sade med den ättiksura grimas som hon stundom anlägger: "Es war ja keine Wertgegenstände". En lång stund efteråt, (utan att jag behövde säga mera), upprepade hon detsamma, med tillägget att hon inte observerat när det skedde, men, sade hon, "ingen skada var ju skedd". Till sist, långt om länge, sade hon verkligen "I am sorry". - Kommentarer överflödiga. Jag hade på tungan ungefär följande: "Fancy, as a mental exercise, what would have happened if I had been guilty of such a negligent driving and, later, had taken up an attitude similar to that of Mrs Koch". Men jag sade det inte.

Kl 0915, mileage 8421, startade vi från vårt läger på Humpata plateau för att fara till Sá da Bandeira. Nu varmare. Det blåser en torr, östlig eller sydöstlig vind. - Iakttagelser från bilen på färden: Omkring 8-10 piplärkor vid farmen. Ännu 1 piplärka. Flera Ptyonoprogne fuligula lågt. 2 piplärkor. [redacted] 1+2 Strept capicola. 1 fiskaal. 1 tornfalk (äkta tornfalk). -

x) Fullständig fågellista från Humpata plateau se nedan, efter dagboken för 3 okt.

Jag kontrollerade att avståndet från lägret till utsiktspunkten vid Bimbe var ungefär 2½ miles, alltså 4 km. Kontrollerat på bilens vägmätare. -

1 kortstjärtad Cisticola. 8 honor av Diatropura progne i flock, en rolig obs. 1 ob småf. 1 Diatropura progne hanne, mest utruggad men stjärt blott halvutvuxen. [redacted] 1+1 ob småf. 1+1 kortstjärtad Cisticola. 2 piplärkor.

Mileage 8426 vi [redacted] få nu brahdfält till vänster. Där 1+1 hannar av svarthakad buskskvätta, samt 1 ob småf, samt, mycket trevligt, 1 Myrmecocichla nigra! (se kommentarer senare). - 1 Ptyonoprogne. 1 ob småf. 2 bulbuls. 8428 Estaçao Zootecnica. Vi stannade ej, pris och lov. Lång sträcka därefter inte ett [redacted] fågelliv att se, inte ett liv överhuvudtaget utom kossor etc. 8431 1 svarthakad buskskvätta hanne. - Ånyo en sträcka utan fågel. 8433 1 ob. småf. 8435 1 ob. småf samt 1 fiskaal. 8436 ännu 1 ob. småf. 1 Ardea melanocephala, lågt flygande [redacted] i motvinden. [redacted] Ännu 1 ob. småf. 8438 Humpata samhälle. 1+1 ob småf. 1 tungt byggd gröngul vävare.

Mileage 8440/1 Farmen Jamba passeras. Ej stopp. 1 Corvus albus. 1 Falco tinnunculus subsp. - En sträcka utan att något ses. 8444 1 kretsande obest. rovfågel, kanske tornfalk. 1 stor piplärka, eller kanske Macronyx eller lärka. 1 stor svala på tråden, absolut Riparia cincta.

8446 utförslutet mot Så da Bandeira börjar. Här 2 Apus caffer liksom sist. 1 ob. småf. 1 Strept. 1 ob svala. 1+2 Ptyonoprogne. 1+3+2 ob. småf. - 8448 Så da Bandeiras utkant. 1 fiskaal. 2 striped swallows, art oklar. 8450, kl 1040, ännu en gång Grande Hotel da Huila, Så da Bandeira.

Jag hade tänkt att - mycket försiktigt - föreslå Koch att [redacted] beställa något billigare rum för oss denna gång. Det var onödigt. Han var omtänksam nog att ge mig ett billigare rum [redacted] i alla fall, under det att han och hans fru tog samma rum som sist, nämligen nr 34, ett av rummen med privat bad. Rart.

Jag hade post hemifrån. Sagolikt. Skrev svar till Inga.

Artlista från sista besöket [redacted] på Humpata Plateau,
30 september - 3 oktober 1956.

Arter sedda: Ardea melanocephala, Sagittarius serpentarius, Falco biarmicus, Falco peregrinus, Falco tinnunculus subsp., Milvus migrans (brun glada; näbbfärg ej antecknad), Elanus caeruleus, Aquila verreauxi, Hieraaetus spilogaster, Buteo rufofuscus augur, obestämd kärrhök (Circus), obestämda frankoliner, dels den skjutna, dels en annan form. Neotis cafra hanne och hona sedda utmärkt, rätt oväntat; Afribyx lateralis (Roberts no 247), Streptopelia capicola, Streptopelia senegalensis, Apus barbatus, Apus aequatorialis, Apus caffer, Apus melba, Apus sp. ind., Merops apiaster flera ex; en juv sköts;, denna hade blekröd(?) iris. Obestämd hornbill. Lybius (torquatus) hörd? Stor mörk spike-heeled lark samlad av Saul i flera ex. (obeskriven ras! GR vid renskrivningen 4 febr. [redacted] 1959). Hussvala sedd 3 okt (och även tidigare, se dagbok härovan GR vid renskrivn.). Klippsvala (Ptyonoprogne). Obestämd svala. Corvus albus. Gylling hörd. Angola black tit (leucomelas[redacted] insignis). Bulbuls, den vanliga och andra. Monticola sp., alltså Rock Thrush, hanne och hona; art tyvärr oklar. Obestämd trast, ev Turdus libonyanus subsp.?? Myrmecocichla nigra! Saxicola torquata. Kortstjärtad Cisticola allmän (tilllägg vid renskrivningen: 1 ex sköts av Saul och lämnades senare av mig till C H B Grant i London för bestämning. Han [redacted] återsände exemplaret ett par månader före sin död, med beskedet att det var en hanne av C ayresii ayresii). Den oklara flugsnapparen skjuten 2 okt (Dioptrornis brunneus GR vid renskrivn). Anthus lineiventris skjuten. Andra Anthus, t v obestämda, skjutna nära lägret (nu klara, GR vid renskrivn). Lanius collaris. Lanioturdus torquatus (oväntad häruppe GR). Onychognathus nabouroup. Doublebanded sunbird sp ind. Chalcomitra senegalensis (Roberts no. 774). Zosteropidae i escarpment-skogen, första gången sedan Pretoria. - Quelea quelea vid Bimbe. Diatropura progne hanne skjuten (rasen ansorgei) på platån mellan lägret och branten. Obestämd Swee. Canaries spp. Fringillaria tahapisi täml allmän bl a vid Bimbe. -

Passer griseus subsp sedd vid Grand Hotel da Huila i Sá da Bandeira.

Denna lista sammanskrevs i stor hast just när vi startade mot öster den 4 okt. Bör renskrivas, kompletteras med uppgifter ovan, samt med uppgifter om de skjutna fåglarna. Observera Zosteropiderna.

En oerhört intressant plats, som, trots att den besökts av andra samlare tidigare, otvivelaktigt vore förtjänt av en noggrannare genomforskning. Många spännande nyheter kan väntas här.

4 okt. 1956. Starten österut blev tidigare än jag trott. Redan kl 1020 reste vi iväg, fru Koch, Saul och jag. Koch själv följde inte med. Han skall möta oss i Pereira d'Eça den 14 oktober, säger han. - Mileage vid starten 8460. - Jag var ej i form, hade ont i magen och var [redacted] torr i halsen hur mycket vatten jag än drack. Men det har inte blivit sämre, så vi tar väl Gud i hågen och far iväg. -

Vi kom på små krokvägar ut ur staden, följde alls inte den vanliga vägen. 8463 äntligen på rätt väg. 1+1 ob småf. 1+2+1 ob.svalor. Bristfälliga anteckningar till mile 8472. Några ob svalor till. 1 Laniarius atrococcineus mile 8469. 2 osäkra bulbuls.

8472 vägskälet. Till höger väg till Huila, rakt fram går väg till Pereira d'Eça, och till vänster till Quipungo och Nova Lisboa etc. Vi tar till vänster. - Skog, delvis starkt utglesad, delvis huggen och återväxande, delvis bara stora gamla och glesa träd. Cicador. Infödingshyddor, men inga samhällen. 8475 1 drongo och 1 Strept capicola. 1 kretsande Hieraaetus. 1 Strept capicola. Oerhört litet att se. 8478 odlingar. Berg till vänster. Inföding med pil och båge.

Väder: varmt till hett. Några små cumuli på himlen.

8480 2 ob.fåglar. Utglesad skog, delvis helt borta på grund av odlingar, men mest i olika stadier av påverkan. Mycket är kvar av grov skog. 8481 2 ob. småf. - Fru Koch är orolig och stannar vid en ung inföding, som bär pil och båge, för att fråga om vägen. Han sticker iväg som en antilop genom snåren!

1 ob.svala. 4 ob.astrilder. 1 ob, osäker bulbul. 2 bulbuls. 1 ob.glansstare. 1 ob.svala. 3+1+1+1 ob småf. 1 bulbul. 8485 1 Strept capicola. 1 ob.fågel. - Enformigt undulerande skogsland. Spridda odlingar. 8488 kärrdrag. Långt borta i öster ses berg. 1 Strept capicola! - Vägen bättre, eventuellt tillfälligt. - 8489 2 Lanioturdus torquatus! Oväntat att den går så långt österut. 1 groundscraper thrush.

8490-91 öppnare landskap till höger. Ett par vita farmer. 8491 några få babbabträd till vänster på sluttningen. Odlingar; delvis nyligen avbränd skog. 8492 stor vacker farm. Bro över nästan torr flod. Några ob.svalor, kanske lesser striped. 8493 stora bränningar och kalhyggen. 4 ob små astrilder. 1 ob.kretsande örn. 2-3 ob babblers. Kilometervida öppna marker till höger, även till vänster delvis öppet. 1 gycklare lågt förbi; dess ovansida snarast färgad som hos juv, men kroppens undersida svart. 1 ob.svala. 1 Strept. 8497 fortfarande stora hyggen och brända områden, delvis upphackade. 1 Apus melba. 8498/9 en sänka med räliga pölar. Massor av kor. 1 Ardea melanocephala. 3+1 ob svalor. 3+1+2 ob småf. 1 Strept. 1 långstjärtad glansstare, säkert Lampr mevesii. Strax därpå en flock på 8-9 mycket starkt blågrönt glänsande glansstarar med något längre stjärt än vanligt. Acuticaudus??? (Tillägg vid renskrivningen: ja! Beskrivningen stämmer previs på acuticaudus, som jag sedan lärde känna, och endast på den arten).

Heteropsar acuticaudus

8500 1 ob. småf. Äntligen slut på huggningarna i skogen. 7 små astrilder. 2+1 Strept capicola. 1 kortstjärtad glansstare. 8503 Olivença a Nova (tidigare har skylten burit namnet Capinda). Stopp för läskdryck. 2 Heteropsar acuticaudus sedda my. fint (jfr härovan). 1 Batis hanne. 2-3 Strept senegalensis och 1-2 Strept capicola. 3 hannar och 1 hona av Cinnyricinclus leucogaster verreauxi, the plum-coloured starling. 1+1 Apus melba. Flera obest.mörka tornsvalor. 2 Hirundo senegalensis monteiri! Gylling hörd. 1 krets ob.rovfågel, kanske Hieraaetus. - 1+1 ob småf. - En sträcka intet sett. - 8507 1 Lanioturdus. 1 tornsvala. 2 glansstarar.

8511 ånyo 1 Lanioturdus. 2 Heteropsar acuticaudus. 1 stor tornsvala. - Farm. Klockan är nu c 1315, mileage 8514. - Mycket varmt. Betydligt mer cumuli än förut. -

1 ob.tornsvala. 8516 flat skogsmark, såsom förut, men några svarta koppies t v, blott 8-10 m höga, branta. - 8517 röjningar

och bränningar. Koppies. Den nya järnvägen löper ibland helt nära t v. - 1+2 ob småf. 8518 skylt: Alto-Cunene. Hus. Åkrar. Kor. Svartingar. Opuntia. 2-3 obest. babblers. 8519 täml flackt men mycket sten i dagen.

8520 kl 1340 stopp för kafferast. Därvid 1 Hirundo senegalensis monteiri. 1+1+1 Apus melba. 1 Heteropsar acuticaudus i sällskap med 1 kortstj. glansstare. Senare 2 kortstj. dito förbiflygande. 1 ob. liten svala. 3 kretsande örnar tillsammans, art osäker men kanske rapax. - Mest skugga p g av rikligt med cumuli. Varmt till hett. Start 1413 igen. 2 Strept capicola på vägen. 3 dito också på vägen. 1 Lanioturdus. 10 duvor lyfte, trol både capicola och senegalensis. 1+1 Strept senegalensis. Ännu 2 Strept senegalensis. - Farm. 2+1+3 Strept. 1 svart nectariniid. 3+6 ob småf. 1+1+1 Strept capicola. 1 Lanioturdus med svart på stjärten. 4 Heteropsar acuticaudus. 1 bulbul. Summa 4 Strept. 1 drongo. - Det är röjt och odlat längs landsvägen. 3 kortstj. glansstarar. 2 Heteropsar acuticaudus. 1+1 Streptopelia capicola. 1 Lanioturdus. -

Lugnt, varmt, skuggigt. - Flackt. -

8525 intet att se en sträcka. - 1 kortstj. glansstare. 1 gycklare ad, med smalt svart på vingarna, fäller nära. 4 Heteropsar acuticaudus. - Ånyo en sträcka utan fågel.

8530 1 Strept. capicola på vägen. - 1 skadad Strept capicola på vägen, haltade starkt, var trasig i stjärt och vingar. 8532 2 Lanioturdus. 2+1 Strept capicola. 1 Lanioturdus. 8534 stora odlingar. Acacior (sådana ha ej synts förut). 2 Strept. senegalensis. 1 ob. svala. Några Heteropsar acuticaudus, 1 Creatophora och några obestämda glansstarar i flock tills. 1 Coracias (caudata). 1 Strept. capicola. 8535 1 ob. nectariniid. 8536/7 nu åter i tidigare vegetationstyp, om ock röjd. 1 litet baobabträd. 1 Heteropsar acuticaudus. 2+2 Strept. 1 groundscraper. 1+2 Strept. 4+1+1+1+1+1 Strept capicola. 1 Lanioturdus.

8540 1+1 Strept. 2 Tchagra. 1+3+1 Oena capensis, kanske ännu 1. 1+1 ob småf. 8542 Quipungo ses på avstånd. 3 ob. småf.

8543 kl 1515 vi kör in i Quipungo. Tog bensin och fortsatte sedan [redacted] direkt. Massor av åskådare. 1 Necrosyrtes kretsande. 1 ob. gam, kanske Torgos. 1 Coracias caudata. Här blev det en détour, fel information som vanligt, men vi kom rätt, med kurs Capelongo. 4 Strept capicola. 1 Strept. 8545/6 slut på hyddor etc. 1+1+2 Strept, säkert capicola. 1 drongo, 8-10 obest astrilder. 2 rätt mörka babblers med ljus övergump. 2 Hirundo senegalensis monteiri. 1 groundscraper. 1+1 Strept capicola. 10 blue waxbills. 5 röda waxbills, art okänd. Vid hus 30-40 ob småf., kanske Quelea eller Passer diffusus. Några waxbills. 8 Strept, mest capicola. 1 Tchagra. Några [redacted] blue waxbills. 2+2+1 blue waxbills. 1 Strept. - Gräsmark med buskar, tydligen rester av skog. 1 grey hornbill med lång näbb, som var mörk med vit längsfläck. 2+2 Strept capicola. 1 ob. småf. 6 blue waxbills. 2 Hirundo senegalensis monteiri. Summa 5 Strept, blandat (d v s både capicola och senegalensis).

8550 1+1 Strept senggalensis. 30 ob. småf. Plocepasser-bon i taggiga Acacior. 8551 hus. Flera Plocepasser samt bon. 1 Strept. senegalensis. 1+1 kortstj. glansstarar. Summa 20 ob. småf. 4 ob. svalor. 1 Strept capicola med vänster vingspets vit: en av de längsta handpennorna vit i ytterdelen. Ytterligare 1+1+2+1+1 Strept capicola och 1+1+1 Strept senegalensis samt 1+2 Strept. 1+1 ob småf. 1 grey hornbill. 1+2+3 kortstj. glansstarar. - Stora native-odlingar, utglesningar och bränningar. - 3 blue waxbills. 6 Heteropsar acuticaudus i kvällsljus plus minst 3 till. 8555 1+1+2 Heteropsar acut. 5 blue waxbills. 1+1 Strept. 1+2+5 ob småf. 1 Corythaixoides. 1 Eurocephalus anguitimens. 1 långstjärtad glansstare, ruggar starkt i stjärten men är trol mevesii. 1 gylling. 1 ob. hornbill. 1 Strept, capicola. 3 Strept. 2+1+1 Heteropsar acut. 3 babblers som ovan. 1 grey hornbill som ovan. 11 vita helmet shrikes.

8560-61 1 ob. småf. 8561 kl 1625 stopp för rast. Det var

skugga men varmt, och vi ville sträcka på benen. Ett vattendrag till vänster om vägen,(blott ngt hundratal m från denna). Flera hundra meters längd av åfåran kunde ses och innehöll vatten, men kanhända var det stillastående. 1 Ceryle rudis, 2 Strept. semitorquata jämte vanliga lätet, 2 Strept capicola, 1 drongo, 1 liten drongo klar, några ob svalor på håll, 1 gycklare ad med brett svart, 1+1 ob småf.

Vi forts 1659. 7 pärlhöns nära. 2 Hirundo senegalensis monteiri sittande på 5 m avstånd; den ene hade stort vitt föremål i näbben. 1 Urolestes melanoleucus. 1+1 Strept capicola. 1 Corythaixoides. Ännu 1+1+1 Urolestes. 1+1+2 Strept capicola. 1+1+2+1 Strept. 2 Strept. semitorquata lyfta och flyga parallellt med bilen! 1 Corythaixoides. 8563 1 Eurystomus glaucurus sedd från bilen; den flög som en falk. Jag beställde stopp, eftersom det var en för mig ny art, och Fru Koch stannade. Det var Eurystomus. Särpräglad [illegible] uppenbarelse, tjusig flykt såsom kvällsjagande lärkfalk. Färgerna ovanpå gör den "unmistakeable" även i måttligt ljus. Triumf. - 1+1+1+1 Strept, otvivelaktigt capicola, samt ytterl 6 dylika. -

Jättelika områden brända; massor av träd döda eller halvdöda. 1+1 Strept capicola. 3+1 Strept semitorquata. 2 ob småf.

8565 2+2 Strept. semitorquata. 1 Strept. capicola. 1 ex av lilla ugglan med vit buk med skarpa fläckar. Kräva-bröst mörkt. Storlek pärl/sparv-uggla. Avstånd 6 m. (Vid renskrivningen: [illegible] arten torde varit Glaucidium capense, men försiktighet iakttagas. Ev kan studium av skinn ge besked). - 1+2 Strept, säkerligen capicola. 2+1 Strept capicola. 1 Urolestes. 9 babblers som ovan. 6 Strept, trol semitorquata. 1 liten drongo, eller ev den svarta flugsnapparen Melaenornis. 5 Plocepasser, men arten ej kritiskt klarad. Kanske kommer härinne även andra arter än mahali i fråga. - 8568 1 Heteropsar acut. 1+1 kortstj glansstarar. 1 ob fågel. 3+3+1 Strept. - Bränt, bränt, bränt. - Vid farm, där gles gräs brännes, ses följande fåglar: 8 Oena capensis, 10 Strept, därtill allra minst 1 säker Strept. seneg, vidare 1 Urolestes och 2 Corythaixoides. - - 10 svalor, art osäker, men mycket sannolikt Hirundo angolensis!? 2 Hirundo senegalensis monteiri. 1 Corythaixoides. 1 Strept. 1 Streptopelia capicola och 1 Strept. senegalensis.

8570 4 Strept senegalensis. 1+1+2+1+1+1+5+2+1 Strept, säkert mest capicola [illegible] men trol. enst. senegalensis. 2 drongos i sällskap. Plocepasser-bon. 1 Coracias caudata. 1 Strept semitorquata. 8572 några hus, en liten affär, liten gräsbrand. 1 Strept. capicola. 8575 solen går snart ner. Det är bränt! T v taggtråd för första gången idag. 1 grey hornbill. 5 ob. småf. 1+3+1+2 Strept. 1 groundscraper thrush. 5+4 ob. småf. Omkr 75 kortstj glansstarar, obest, men ej Creatophora. 1 drongo. 1 Strept. senegalensis, tydligen juv. 1 Heteropsar acut. - 8578 2+1+1+3+1+2 Strept. 3 ob. småf. 1 osäker Heteropsar. 1 Tchagra. 1 grey hornbill. 1 Strept. semitorquata. - Vägen är på kilometerlånga sträckor kantad med uppbrutna termithögar i tusental och åter tusental. Det har använts som väglagningsmaterial. Hemskt. -

8580 3 Heteropsar acut. 1 babbler. 1 ob. fågel. 8581/2 nu utkanten av Capelongo. Jättelik cementerad bevattningsränna, dock utan vatten (civilisationsbevis!!). - Det blev just nu hastigt mörkt. Väldiga kalhyggen, omfattande många kvadratkilometer; bevattningsrännor, farmer etc samt på avstånd samhälle med ell-ljus. Flera vägskäl utan vägvisare. Vi körde ett par små krokar i onödan men kom fram till Capelongo O.K. och landade vid ett hotell med summa 2 rum, båda upptagna. Mileage nu 8585. - Vi fick emellertid tipset att slå upp camp utanför hotellet. Det gick faktiskt bra det också. - Jag var naturligtvis rätt mycket i spänning hur fru Koch skulle bete sig, men hon var på [illegible] gott lynne. Vi åt tillsammans inne på hotellet och förde ett rätt trevligt samtal på kvällen.

5 okt. 1956. Jag sov gott i min stretcher som stod uppställd utanför hotellet. - I samhället på morgonen några Apus caffer, några hussvalor, lesser striped swallows, ob. svalor samt rikligt med Streptopelia. - Vid floden (Cunene alltså) Corythaixoides. -

Vi korsade floden. 1 Elanus, 1 glada, 1 stridsörn (Polemaëtus bellicosus), 1 Aquila wahlbergi, 1 Cinnyricinclus, 1 lanner (Falco biarmicus) jagande, flera Hirundo senegalensis monteiri, flera pearlbreasted swallows, 1 gycklare ad med brett svart, 2 Motacilla aguimp, 1 Anhinga, 1+1 sötvattensskarvar (reed cormorants, Phal. africanus). - Bulbuls , 2-3 babblers. 4 oxpeckers på negerboskapen; dessa oxpeckers [illegible] hade näbben röd och gul; näbben var vid basen my svullen och mycket starkt gul. (Anm. vid renskrivningen: entydig Buphagus africanus, den art som inte ses i Krugerparken). - 1 drillsnäppa vid vadstället över floden. Den unga lannern jagade men fullföljde ej; bytet - en duva - undvek i tid, lannern fortsatte bortom vassen. 1 inföding jagar med pil och båge, skjuter mot en på marken sittande Streptopelia capicola, men missar; duvan lyfter. -

Vi fortsätta österut kl 0915, mileage 8587. - 2 Strept capicola. 1 svarthuvad gylling. 1 Falco dickinsoni: outline in flight similar to kestrel and merlin, behaviour like merlin in quick flight, wingbeats fast but not deep. "Trastflykt", höll på länge parallellt med bilen, satte sig. Vi stannade, jag ut. Jättelätt art. Sittande erinrade den om en medelstor ädelfalk, dock även om en icke-ädelfalk. Vingspetsar korsade. Uppskrämd visade den åter samma flykt, ej olik Eurystomus av igår. - I flykten var den ljusa övergumpen starkt kontrasterande mot den mörkare ryggen. När den satt var huvudet ljusare än rygg och mantel; detta var my. tydligt i gott ljus. Flykten gott kännetecken.

8590 flack skogsmark, ej starkt kulturpåverkad. - 8592 markvegetation bränd på en sträcka kortare än 1 mile. - 1 stor grann Phoeniculus. 1+1+1+3 ob. småf. 1 drongo. 1 Coracias caudata. 1 Strept. 2 Tchagras. 8595 1 Rhinopomastus. 1 Strept. 2 ob. småf. 1 biätare, nästan säker Dicrocercus. 3+4 Phoeniculus purpureus. 8+3 vita helmet shrikes. 2 svarthuvade gyllingar. 3+5 Phoeniculus till, slöt ihop, förde dj-a liv (beteende ss Hoesch skildrat). Flera okända småf. 4 glansstarar, sannolikt Heteropsar. 1 bergsäker Heteropsar acut.

8599 fin grann grön skog, men ej en fågel sedd.

8600 dito dito, senare dock rätt hårt bränt. 8602 hus. 2 Apus caffer. Ännu ett hus. 1 Eurocephalus. 8605 mycket litet att se. Undervegetation delvis bränd. Termithögar massvis. 2 stora papegojor flög förbi. 1 ob fågel, kanske en stor hackspett. 1 Phoeniculus. 1 kortstj. glansstare. 8608 stannar kort vid ett torrt kärrdrag med gräs och Iris. 1 sydafrikansk vårtvipa med fläckig hals (art alltså: Afribyx senegallus lateralis). Den var ovillig att lämna platsen. 1 Melittophagus pusillus, jagad bort av 2 Dicrocercus hirundineus. 3 ob. svalor. -

Helt molnfritt, hett. Ingen [illegible] kretsare. - Vi forts kl. 1055. - Nytt kärrdrag, torrt, här 1 lesser striped swallow.

8610 hus och ruin i glänta i vårens gröna skog, med cicadasång. - 1+1+2+1 ob. småf. 1 kortstj. glansstare. 2 drongos. Ytterst fattigt. 8615 1 gylling. 1+1 ob. småf. 1 Strept. 8618 kärrdrag, torrt. Här i kanten 1 Dicrocercus hirundineus.

8620 inte ett liv. 8623 1 ob. fågel, kanske en gylling. - På de sista svenska milen ett par relativt små hyggen. 8625 1 ob. småf. Ännu 1 ob. småf. 6 ob [illegible] fåglar i flock flygande, fälla brant; kanske glansstarar. - Oändliga skogsmarker. 8629 kärrdrag med litet vatten!! Men intet sågs från vägen (och vi stannade tydligen inte). - Åter skog. 2 ob. små svalor. 1 ob. glansstare. 4+1+1+1+1 ob. småf.

8630 1 gylling flög över, nästan säkert helgul, och icke med svart huvud. 2+2 ob småf. - Svag cumulusbildning. - 1 kortstjärtad glansstare, oerhört starkt blågrönt skimrande, liksom

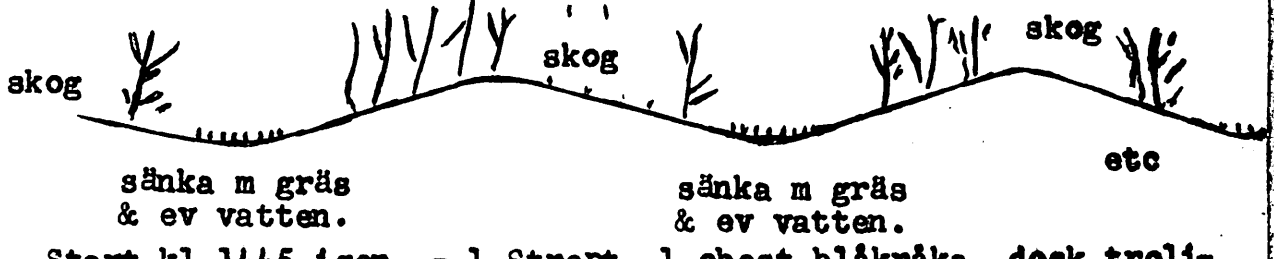
de 2-3 sista ensamma glansstararna. (Tillägg vid renskrivningen 5 febr 1959: detta torde innebära att dessa glansstarar inte är nitens utan någon annan art, rimligtvis Lamprocolius chalybaeus; men försiktighet nödvändig. Andra arter kan komma ifråga). - 1 liten svala. 8633 kärrdrag, mest torrt, men dyig pöl. Intet att se. Vi stannade ej. 1 oerhört lysande kortstj. glansstare som ovan. - 8635 kärrdrag, dypölar. 1 gluttsnäppa! 1 ob. småf. 8637/8 nytt kärrdrag med pöl. 8639 Dongo samhälle. Ingen affär och ingen bensin, utom vad som tillhörde det pågående järnvägsbygget. Vi frågade om vägen mot Vila Artur de Paiva och fortsatte därefter direkt. - I samhället 1 wiretailed swallow adad. Även 1 jättehögt kretsande gam.

8640 kärrdrag. Passerade Chefe de Posto's hus och frågade åter om vägen. Kl nu 1242, och det var siesta, men vi fann en svart myndighetsperson som kunde afrikaans (!!) och en smula engelska. Vi fortsatte efter kort samtal med honom. - 8641 kärrdrag. Stora röjningar och odlingar. Järnvägsbygget pågår. Några få obest tornsvalor och svalor. 2 babblers. 1 Phoeniculus. 1 Strept capicola. 8643 stopp kl 1250 för lunch i vacker, relativt grov skog.

Under rasten sågs ytterst litet fågel. Det var hett. 1 osäker gam (Torgos trol, men ev Trigonoceps juv) passerade över mycket högt. 1 Parus rufiventris i trädkronan över mig, stor, grann, med mättad färg på undersidan. Detta kl 1310. Kl 1315 [redacted] flög 10 obest. glansstarar förbi. Kl. 1343 en kretsande örn, trol. rapax, mycket högt. 2 ob. svalor på avstånd.

8643 kl 1345 start igen. Hett. Måttlig cumulusbildning. 3+5 kortstj glansstarar. 1+2 ob. småf. 8645 1 ob. blåkråka. 1 markatta (Cercopithecus) springer över vägen.

8650 bred grässänka, kärrdrag, korsas. Här 1 svarthakad buskskvätta hanne, 1 Macronyx sp.ind., några sakabula-lika fåglar med hannarnas vingteckning lika sakabulans, men kroppsstorlek mindre, och stjärtar korta. Vi stannade ej, tyvärr. 1 Strept. 1 rödnäbbad, gråhuvad [redacted] (ej brunhuvad) kungsfiskare på telefontråden. 8653 1 något osäker Heteropsar. - Oftast skugga av cumulusmoln. - 1 drongo. 1 ob. småf. 8655 stopp i ännu en gräsklädd sänka med vatten. Liksom de föregående löper sänkan (kärrdraget) vinkelrätt mot vägen. Här 1 vårtvipa såsom ovan med svart buk (Afribyx senegallus lateralis). 1 hanne av svarthakad buskskvätta. 3 Macronyx varav 2 sköts efter spännande jakt (tillägg vid renskrivningen: Macronyx fülleborni ascensi). 1 glada kretsande. - Schematiskt och med starkt överdriven höjdskillnad kan ett "snitt" genom landskapet längs vägen åskådliggöras så:

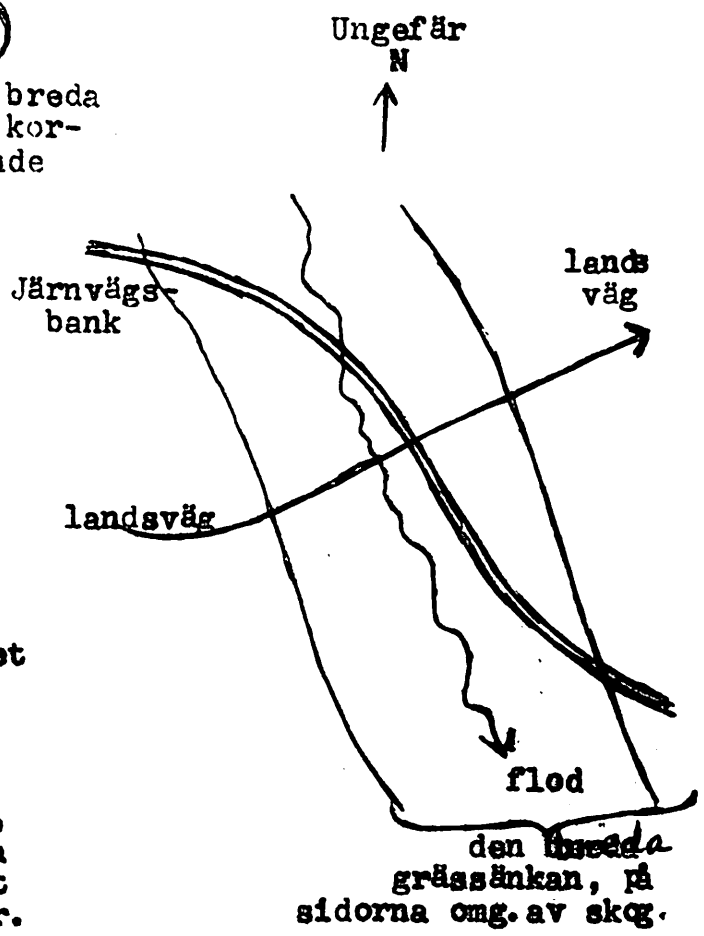

Start kl 1445 igen. - 1 Strept. 1 obest. blåkråka, dock troligen Eurystomus. 1 stor hackspett. 2 drongos. 1 skvätta, [redacted] jag trodde först Thamnolaea arnotti, men kanske var det Myrmecocichla nigra (eller ev andra arter, men jag tror knappt något annat finnes att välja på). 1+1 Strept.

8659-60 ännu en grässänka, men mycket större än förut. Det öppna, gräsbevuxna området är breddat genom kalhuggning av skogen på sidorna. Flod i botten på sänkan. Se skiss nästa sida. 1 cape rook (Corvus capensis). 1+1+1 Riparia cincta. - 1+1+1+1 ob. småf. -

Från omkr mileage 8661,o kör vi åter i skog. 4 ob. småf. 2 Cinnyricinclus, hanne och hona. - 8663 mycket litet gräsdrag, blott c 25 meter (brett).

Just i det ovannämnda, mycket breda gräsdraget, där floden löper, korsar vi den under byggnad varande järnvägsbanken. Skiss här:

- -

1 helgul gylling. - 8664 ånyo ett gräsdrag, c 100 m brett. 1+1 Strept. 8665 nästan intet sett. 1 ob. svala. 1 kolsvart skvätta med vitt trekantsfält i vingarna, men ej vitt på huvud eller stjärt. Myrmecocichla nigra? - 1 Strept. 1+1 ob småf. - 8668 stora negerbyar i kanten av ny grässänka som är bred och helt och hållet odlad. Är nyligen uppodlad. Något sådant har jag ej sett förut. - Järnvägsbanken löper 100 m söder om oss. Nu 8669. 1 svart nectariniid. 1 Strept, art osäker men kan möjligen ha varit decipiens som jag eljest hela tiden sett förgäves efter. 3 Strept. capicola. -

8670 2 Strept. 1 mörkmantlad, delvis blå, gråhuvad skogskungsfiskare. 1+1+3 Strept. 8673 litet smalt gräsdrag. Till höger om vägen, där skogsvegetation ånyo börjar i ängskanten, står en stor, c 4 m hög Protea. Strax därefter talrika sådana t v. Jag visste ej att Protea fanns här på platålandet, trodde de här uppe var begränsade till bergen. - 8673 kärrdrag med vatten, [redacted] 100 - 150 m brett. 8673/4 1 bulbul. - Skogen, speciellt t h, är starkt uthuggen. Sanden är starkt rödbrun, ej vit som förut. - 8674/5 fortfarande starkt nedhuggen skog.

8675 rätt bred sänka, kanske 300 m bred. Här 1 liten Cisticola och 1 canary. - Strax skog igen, dock delvis huggen. Här 1+1 Strept. Sand ljusare. 1 ob. småf. 2 stora papegojor. 2+1 grönglänsande glansstarar, nästan säkert Heteropsar; minst ett av dessa ex hade "wedge-tail". - Jättestora, ris- och gräsbevuxna termithögar här, tillräckliga att dölja en elefant (jfr norra Krugerparken). - Stora kalhyggen och brända områden. 8677 mark åter mörkt brunröd. 8679 väldiga hyggen med ungskog. 8679 vägskäl: till vänster mot Vila Artur de Paiva, rakt fram går vägen mot Cassingo och Pereira d'Eça. Vi ta till vänster.

8680 kl 1605 Okavango River. Stopp. Sidor nästan kalhuggna. 1+1 Motacilla aguimp. 1 vårtvipa ss ovan. 1 Strept. [redacted] semitorquata, 2 Cisticola sp, 3 lesser striped swallows varav 1 juv, samt några få obest svalor. Kl 1630 forts vi upp till Vila Artur de Paiva som syns från bron. - Järnvägsbro under byggnad några hundra m i söder.

8681 ankomst Vila Artur de Paiva. Stannade vid hotellet, som befanns vara för hemskt. En annan jobspost var att bensin inte fanns att få i samhället. Vi har tanken full men ej mera och kan därför ej fara så långt som till Vila Serpa Pinto utan att fylla på. Slutsats: vi campar nära samhället och samla och studera där under morgondagen, ev längre. Varje dag far vi in och frågar efter bensin tills [redacted] sådan kommit och vi köpt tillräckligt för att fortsätta österut. Det vore ju för dj-t om vi ej kom längre, men i värsta fall får vi göra vår bas här. (Tillägg vid renskrivningen 5 febr. 1959: vi kom inte längre österut, men detta beredde mig i fortsättningen ingen sorg[redacted], ty trakten runt Vila Artur de Paiva var mycket givande). -

Vi körde nu några få miles norrut från Vila Artur de Paiva på vägen mot Nova Lisboa men tog in på en liten avtagsväg något åt höger efter ett fåtal miles. På färden sågs 2+1 Strept capicola. Vi stannade vid mileage 8686 i kvällningen och gjorde en trevlig lägerplats. Mycket bra ljusfångst på kvällen: skalbaggar och cicador och skinnbaggar. Platsen utmärkte sig för en bedövande cicadamusik. 2 typer av cicador fick vi på kvällen, [redacted] i antal, dels en my stor art med flata utskott på sidorna av huvudet, dels en mindre, hos vilken dessa utskott är föga mer än antydda. Ev.hanne och hona av samma art; jag har ej undersökt det ännu.

souzae !!

6 okt. 1956.

På morgonen gick jag på en tur med bössan. Måttlig jaktlycka, men jag sköt en trevlig törnskata. Fru Koch for in till samhället redan kl 0830 och lyckades köpa 65 liter bensin, vilket kommer att vara tillräckligt. - På dagen diverse vandringar i närheten. Jag tog bl a en fabulöst stor pseudoskorpion. På e m, efter att ha friskat upp mig med ett par muggar blandat [redacted] vitt vin och vatten, gick jag en lång runda mestadels i sekundärskog med enstaka små områden eller spridda träd kvarstående av ursprunglig skog. Fick 8 fåglar i 7 skott (2 Oriolus auratus, 1 Oriolus monacha subsp, 1 liten spett, 1 vanlig drongo, och 2 ännu ej bestämda ex). Fågelobsar se nedan. -

På kvällen god fångst på ljus, bl a 6 Ephemerider. Rätt långvarigt och roligt samtal med fru Koch, både om biologi och måhgg allmänna frågor. Jag har hela tiden varit undrande inför hur hon skulle [redacted] bete sig på den här resan, där hennes make inte är med, men det har hittills varit bra. - En kväll, jag vet inte om det var denna *eller* någon senare, talade vi t o m länge om hennes makes intressen och arbete, utan att det blev [redacted] någon irriterad stämning.-Jag undrar också över varför fru Koch överhuvudtaget följde med hitåt. Att hennes man inte visat något intresse för saken, utan istället försökt sabotera hela denna del av programmet, är [redacted] ju tydligt. Varför stannade hon inte hos honom i Sá da Bandeira? Kanske min häftiga reaktion, när Koch ville inställa det hela, var oväntad för dem. Kanske begrep de djupast inne - åtminstone hon, som ju är mindre orealistisk än han - att mina argument var bärande. Det var överenskommet att vi skulle arbeta i östra Angola också. Kanske ville de inte komma tillbaka till Pretoria utan att ha gjort en sådan resa, om inte för annat så blev det ju mindre chanser att jag skulle bråka då. - Alltnog, jag var glad åt utvecklingen och gjorde allt för att fru Koch skulle bli belåten.

Kl 2120 - 2200 på kvällen gick jag med lampa på vägen vid lägret. Tog 3 oerhört långantennade, vinglösa ?gryllider.

7 okt. 1956.

Fru Koch och Saul for på morgonen och hämtade tvättvatten.- Vi beslöt att stanna där vi var och ha detta läger som bas och köra härifrån till olika områden i mån av behov. -

Jag sköt en liten egendomlig sångare på morgonen. Saul sköt på midd.en piplärka och 1 Batis hona, jag 1 nattskärra och 2 black flycatchers samt 1 Cisticola sp. (När jag sköt den ene svarta flugsnapparen, kom den andra svängande alldeles i närheten av den skjutna fågeln, fällde, och sköts också. Detsamma hände igår när jag sköt gyllingar. Först 1 hanne av Oriolus auratus. Då kom 1 hanne till svängande blott en halv meter över den döende fågeln, fällde, och sköts. Likadant ifråga om Oriolus monacha, men i det fallet sköts ej det andra exemplaret).

Den sistnämnda lilla Cisticolan sköts i träd täml högt uppe; dess öga gulbrunt. -

Jag tog mycket insekter både morgon och middag, bl a kul serier av skalbaggar, skinnbaggar erinrande om Aradus, samt en termit ur stort samhälle i huggen, liggande trädstam med massor av larver som tydligen tillhörde någon boparasit. Även en dag-

löpande solifug, som var oerhört snabb, samt många kul skalbaggar. - Det var hett som f-n idag, och ungefär fr kl 1230 var cumulusbildningen så stark att det långa stunder var skugga, och det var inte utan att det såg regnhotande ut.- Efter lunchen, som åts relativt sent, låg jag på min tältsäng och skrev bl a dessa rader. Flugorna var för dj-a i detta väder.

8 okt. 1956.

Upp tidigt, sköt ett par föga märkliga eller måttligt intressanta saker. - Dagen varm. På middagen gick jag en kort runda, sköt Coracina pectoralis, Eremomela scotops, Erannornis albicauda samt exemplar no 2 och 3 av den lilla grå trädsångaren. vars läte är "petii petii..." eller "pilyy pilyy...". Ovanligt fint utbyte. Sköt sedan ännu 1 Heteropsar acuticaudus, 2 flugsnappare m m. Gick en runda efter mera insekter, tog trevliga djur på örter och sekundärvegetation.

Eftermiddagen delvis skuggig på grund av stort cumulus-täcke, men regn blev det ej. Denna dag mera rovfågelaktivitet under middagstimmarna.

Fågellista för tiden 6-8 okt. 1956.

Denna lista innehåller de fåglar som sågs vid lägret c 4 miles N om Vila Artur de Paiva dagarna 6, 7 och 8 okt. 1956. Förutom här nämnda arter se även förteckningen över skjuten fågel. Obs att ankomsten hit skedde 5 okt sent på e m; den dagen gjordes inga vidare fågelobsar.

Terräng: flack torrskog (tillägg vid renskrivningen 5 febr 1959: Brachystegia; ännu ovisst om inslag av Isoberlinia m m). Skogen är dock mestadels förstörd av infödingarnas odlingar. Brända områden finns, samt mycket återväxande skog i olika [redacted] stadier.

1. Trigonoceps occipitalis 1 ex vix ad flög över lägret täml. lågt 6 okt midd. [redacted] - Vidare flög 2 ex ad eller vix ad, dock ej i sällskap, norrut över lägret 8 okt.
2. Torgos tracheliotus 2 ex på några 100 m inbördes avstånd gled norrut midd. 8 okt; strax därefter kom de 2 nyssnämnda Trigonoceps.
3. Falk av okänd art kretsade jättehögt på midd 8 okt. Höjd över 1000 m, vilket sågs vid jämförelse med en ormörn på 300-400 m höjd.
4. Aquila rapax 1 osäker iakttagelse 7 okt.
5. Aquila wahlbergi 1 kretsande på håll, lågt, 8 okt. Säker!
6. Circaëtus pectoralis 1 kanonsäker obs av ett ex seglande västerut 8 okt f m. Några timmar senare kom 1 ex glidande i motsatt riktning. Den hade en karakteristisk "hopdragen"flygbild som rätt många rovfåglar får när de glider snabbt med rak kurs. Både örnar och lammgam och vråkar m m visar då och då en dylik flygsiluett; hos vråkar har jag sett det tusentals gånger. - Denna ormörn visade ansatser till ryttling på stor höjd emot vinden. Så gör tydligen Circaëtus-arter relativt ofta.

7. Terathopius ecaudatus, gycklare. 1 juv krets. täml. nära 7 okt. 1 härlig adad med smalt svart på vingarna kom över my lågt 8 okt, först mot E-S, sedan mot N-W, över lägret vid middagstiden. Flera gycklare icke sedda hittills.
8. Obestämd Accipiter 1 ex sett 8 okt.
   Därtill 1 obestämd rovfågel kanske [redacted] Circaëtus, sedda (+1) den 8 okt.

9. Circus aeruginosus ranivorus 1 ex flög söderut helt lågt över skogen och lägret 7 okt e m. Nästan säkert en hanne att döma av den smäckra formen. Mycket hög vinghållning. Mycket god observation. - På morg 8 okt flög 1 ex, antagligen samma, norrut över lägret, blott 50 m över marken.
10. Francolinus coqui. Den 7 okt lyfte plötsligt 2 små frankoliner med gult huvud, uppenbart coqui, framför mig i skogs- och parkområdet c 300 m fr lägret. De var för kvicka för mig.
11. Ardea melanocephala 1 ex satt i torrtopp i kanten av en native cultivation 500 m fr lägret på kvällen [redacted] 8 okt. Första och hittills enda häger här.
12. [redacted] Turnix sp. 2 Turnix lyfte helt nära ur tätt gräs i sekundärskog på e m 8 okt. Arten kunde ej kritiskt bestämmas, men släktet känner jag väl nu efter att ha sett dylika fåglar vid ganska många tillfällen.
13. Streptopelia semitorquata subsp. tydligen ej sällsynt i trakten. På e m 7 okt. flera sedda på native-fält och huggningar. De var skygga. På kvällen samma dag 1+1 ex på native-odling [redacted] helt nära lägret. 1 ex sköts. Detta ex verkar snarare litet än stort.
14. Strept capicola sedd då och då, men ovanligt skygg, troligen mycket förföljd av natives. (jfr bågskytten i Capelongo).- Hörd

dagligen på morgnarna och enstaka ggr på dagarna, men ingen dominerande art här jämfört med många områden, om man skall döma efter vad man ser och hör.

OBS: Strept senegalensis hittills (8 okt kvällen) icke sedd. Kan det tänkas att antalet ekologiska nischer är relativt litet i detta enformiga skogsland?

15. Poicephalus sp (antingen meyeri eller rüppellii) 1 ex med gula fläckar på vinghörnen, och grått huvud. Satt i trädtopp nära lägret 7 okt. midd. Var my. skygg och reste skrikande sin väg på 100 m avstånd. Art måste varit nr 327 el 329 i Roberts.
16. Gök: samtliga gökar ha hittills lyst med sin frånvaro på expeditionen (föga underligt eftersom de nästan alla är flyttfåglar, frånvarande [redacted] från Sydafrika under torrtiden eller del av denna). Men den 7 okt ändrade sig detta. Först hörde jag en guldgök (diedrikkie, Chrysococcyx caprius) mycket tydligt.
17. En stund efter denna iakttagelse såg jag en stor gök flyga rätt nära i skogen; till färgen var den uppenbart rätt lik vår svenska art. Solitarius eller dylikt? (Tillägg vid renskrivn: [redacted] se nedan. Det var Cuculus canorus gularis).
18. Macrodipteryx vexillarius (syn. Semeiophorus vexillarius), pennant-wing nightjar. Den 7 okt på midd flög 1 ex upp i halvvuxen, återväxande skog eller ungskog och flög blott 25 m, varför den skäts när den fällde. Storvuxen, och med rött nackband. Jag misstänkte genast hona av pennant-wing, vilket senare bekräftades.
19. Caprimulgus pectoralis hörd kvällen 7 okt mycket nära och många ggr. Låte "wheh wheeh, whewhéwhewhe", rytm "Good Lord, deliver us". Jag känner lätet väl från östra Transvaal etc.
20. Tornsvalor sedda, men kunde ej bestämmas. Helmörka tornsvalor med my spetsiga vingar flög över lägret tillsammans med hussvalor 6 okt midd (se hussvala). Var trol ej barbatus utan snarare aequatorialis men helt osäkert. - Helt obestämda tornsvalor sedda på jättehöjd 7 okt.

OBS: hittills intet spår av Mearnsia eller Chaetura i dessa trakter. Obs att baobabträd ej alls förekomma här, vilket kan vara av betydelse. Kanske tjäna dessa träd som häckplatser för Mearnsia böhmi och ev. andra arter, helst här i dessa trakter där klippor etc. helt saknas.
21. Merops apiaster sedd och hörd överflygande 7 och 8 okt. Det var denna art och ingen annan.
22. Dicrocercus hirundineus enstaka ex runt lägret 8 okt. 1 ex kom mitt in i lägret och satt en stund och tittade på oss; ett annat ex satt i stort torrträd på native odling. Intet ex insamlat.
23. Coracias caudatus. 2 ex 8 okt. Det var 2-300 m inbördes avstånd, men de slöt sig ej tillsammans. 1 ex satt i torrträdstopp, det andra kom och fällde i annat träd på avstånd. Gjorde sedan displayflight: flög uppåt, alldeles lodrätt på slutet, och stod ett ögonblick helt upprätt i luften med stjärten rakt nedåt, tippade över, föll mycket brant, steg upp på nytt såsom förut, föll ner, och flög sedan i kastande flykt till ett torrträd där den satte sig.
24. Grey hornbill 1 ex sett 6 okt. Jag bommade på det, tyvärr. 2 ex sedan sedda 8 okt helt nära lägret; de var skygga och omöjliga att komma åt. De verkade stora, särskilt föreföll näbben större än hos den sydafrikanska formen.
25. Tinkerbird (Pogoniulus) hörd alla dagar och sedd i lägret 8 okt men flög bort genast. Ännu ej insamlad. Jag kan ej arterna på lätet här.
26. Lybius torquatus uppenbart hörd flera ggr 8 okt.
27. Liten hackspett samlad i 1 ex 7 okt på e m i skog i kanten av native cultivation. Torde vara Dendropicos fuscescens, men ännu osäkert.
28. Thripias namaquus, den stora granna "bearded woodpecker". Sedd i 2 ex 7 okt och 1 ex 8 okt nära lägret. Näbben verkade

ovanligt smal och tunn. - Läte: "kickickickickick....." likt en liten falk.
29. Clapper lark eller flappet lark, Mirafra sp. (kanske rufocinnamomea subsp.?). 1 ex var dagligen på morgnarna uppe och [redacted] klapprade. I regel hörd även en helt kort stund på kvällarna. - Fågeln hördes och sågs från lägret (skog med flera native cultivations i närheten), och jag var ute efter den flera ggr, men har hittills inte lyckats samla den. - Under klapperflykten steg den uppåt i bågar nedåt-uppåt, och klapprandet kom alltid i den sista och brantaste delen av uppåtstigandet. Se skiss här.

Jag observerade förloppet många ggr men har inte antecknat något om andra läten än klapprandet, och det är alldeles säkert att den inte - jämte klapprandet - låt höra andra läten i luften. Detta tyder på rufocinnamomea eller närsläktad (se nya Roberts p 253; andra källor t v ej undersökta).
30. ??Pinarocorys nigricans, den stora lärkan med sin typiska huvudteckning sågs nästan säkert på morg. 7 okt på odling mitt emot lägret (på andra sidan vägen), men var mycket skygg, och kanske säkrast att ej anse obsen fullt klar.
31. Delichon urbica, hussvala. Sedd 6 och 7 okt, men ej 8 okt. Båda dagarna kom de i glest förband förbi, ej i tät flock och ej klart riktad rörelse, men säkert såg jag 15 resp 10 ex från lägret ibland träden. De flög runt ett slag på c 40-60 m höjd, delvis högre. Jag granskade vartenda ex för att få arten klar, men det kan inte hjälpas: alla var hussvalor och ingenting annat. Stjärtpennornas längd, den grunt kluvna stjärten alltså, den starka och rent vita färgen på övergumpen, det likaledes rent vita - kanske ibland på bröstet gråvita - på [redacted] hela undersidan, frånvaron av allt rödbrunt etc visade entydigt att det var hussvalor. Samma art såg jag i c 40 ex över Humpata Escarpment för ett par tre dagar sedan. Månne vi här har ett viktigt vinterkvarter??

hussvala

32. [redacted] Coracina pectoralis. 1 ex sköts 8 okt. Skrämdes upp ur trädkrona, flög några meter; jag såg genast vad det var, och efter att ha studerat exemplaret ett slag sköt jag det. Ny art för mig.
33. Drongo, Dicrurus adsimilis allmän i skogen. Gör ofta stort oväsen när något misshagligt kommer i närheten.
34. Oriolus auratus, African Golden Oriole. Rätt allmän, sedd många ggr. 2 hannar sköts 6 okt. Följande morgon sågs 3 ex (2 hannar 1 hona) i trädtopp vid lägret. Även ett par andra hannar sedda. Läte: alla hannar jag hört har ett läte som något erinrar om andra gyllingars men är mycket mera gnällande och nasalt, därför ej likt det vanliga lätet t ex av monachus. Jfr Roberts.
35. Oriolus monachus, Blackheaded Oriole. 1 hanne skjuten 6 okt. Var ej sällsynt, ty locktonen hördes ofta. Denna ton är ett vackert, fylligt, men kort "k´tjýo" eller blott "tjýo" eller enstavigt eller nästan enstavigt " ´tjý". Jfr lätet hos föregående art.
36. Pycnonotus sp., bulbul, ofta sedd och hörd. Jag tror mig ha sett att ögat icke är rött hos denna form, som absolut bör insamlas innan vi lämnar platsen.

Lövsångare

37. Groundscraper thrush flera ex sedda flygande över.
38. Lövsångare, Phylloscopus trochilus. En av överraskningarna här. Alla 3 dagarna snarast allmän. Särskilt 6 okt på morgonen mellan soluppgången och kl c 0800 sjöng den på många ställen

runt lägret. Strofen var fullständig och alldeles sådan som jag känner den från Sverige. De följande 2 dagarna snarast mindre talrik, men även nu ofta hörd, och ett par ggr sedd bra. Jag misslyckades att skjuta den hittills. - [redacted] Oväntat riklig förekomst så tidigt på hösten.

39. Eremomela scotops subsp (pulchra, antar jag). sedd flera ggr 8 okt my fint, i regel hoppande resp fladdrande omkring högt upp uppe i trädens bladverk och yttersta kvistar. - 2 ex sköts 8 okt. Roligt att få denna art. Mycket vacker fågel.

40. Liten grå sångare med tegelrödbrunt öga och blekt köttröda fötter. Läte: pilyy eller petii - petii..., klart, rent, högljutt, med behaglig klangfärg. Art oklar. 1 ex sköts morg. 7 okt. vid lägret, 1 ex dito där 8 okt, 1 ex 8 okt ute i skogen blott 300 m fr lägret. (Tillägg vid renskrivningen: Calamonastes, för vetenskapen ny ras, som jag dock beslöt att ej beskriva på grund av ringa tillgång på jämförelsemtrl. Rasen beskrevs emellertid 1958 av Meise under namnet Camaroptera simplex huilae. Se Abh. und Verh. Naturwiss. Vereins in Hamburg, N.F., Bd II, 1957. Hamburg 1958).

41. Cisticola sp 1 ex skjutet i buske i native cultivation nära lägret 7 okt e m. (Tillägg: bestämd nu, jag vill minnas det var fulvicapilla dispar).

42. Oansenlig musgrå flugsnappare 2 ex skjutna 8 okt nära lägret i sekundärväxt. Trol utgjorde de ett par ty den ene kom och lockade i trädtopp när jag skjutit den första. Antagligen "mouse-coloured flycatcher, Bradornis pallidus. (nu bestämd GR). -

43. Batis sp, ej sällsynt, sedd flera ggr. Saul sköt 1 hona 7 okt, och på morg. 8 okt sköt jag 1 ex som ruggar från juv-dräkt till hanne-ad-dräkt.

44. Blå flugsnappare, Erannornis albicauda (??). - När jag 8 okt på midd beskådade 1 Eremomela scotops, kom plötsligt en mycket smäcker och långstjärtad småfågel in i synfältet, fällde i en tät hög buske och började hoppa omkring där synnerligen aktivt och shabbt. Jag begrep först inte alls vad det var, sköt den därför med ett chansskott på långt håll. Stor var min häpnad när jag fann det vara en liten, ytterst elegant blå flugsnappare, ej helt klarblå förstås men med blå kanter på vingpennorna och blå hjässa. Mycket vitt i den långa stjärten. Synnerligen platt näbb. Fint fynd? (Tillägg vid renskrivn.: Frågetecknen härovan kan strykas, bestämning rätt. Synes vara bland de sydvästligaste fynden av arten överhuvudtaget).

45. Melaenornis pammelaina, svart flugsnappare. 2 ex skjutna och andra sedda. När jag sköt djuren trodde jag det var den lilla drongon, Dicrurus ludwigii, men det befanns sedan vara fel. Det ex som sköts först föll pladask och fladdrade omkring några sekunder på marken; då kom ett annat ex som en pil över, flög blott en halv meter över sin artfrände och fällde nära; [redacted] sköts också. - På samma sätt gick det till när jag sköt de 2 hannarna av Oriolus auratus.

46. Myopornis böhmi 1 ex skjutet 7 okt e m i utkanten av native cultivation, i brandskadad skog. Satt högt uppe på en gren i ett träd. (Vid insamlandet visste jag inte vad det var, trodde snarast på någon piplärka p g av det fläckiga bröstet).

47. Lanius souzae 1 ex, enligt Saul en hanne, sköt jag 6 okt på midd. Vistades i vackert, sannolikt orört bestånd av grov Brachystegia. (Bestämd ss Lanius sp vid insamlandet). Redan då trodde [redacted] jag att det var en av de finare sakerna, och fyndet var onekligen bra.

48. Black-crowned tchagra, Tchagra senegala. Hörd varje dag men hittills ej sedd. Lätet nästan precis som i Pretoria:

"tyy - tuu - tiii - ty - tu" (rep. 2 - 3 ggr) etc.

(OBS: Lanioturdus och helmet shrikes ännu ej alls sedda här. Lanioturdus torde väl säkert saknas).

49. Heteropsar acuticaudus (kanske bättre Lamprocolius acuticaudus) 6 okt. på midd, mitt i hettan, flög en flock på c 12 ex förbi lägret, just när det ej var mycket annat av fågel att se. Jag såg vidare på avstånd några ex i träd på native-odling, men de flög bort på långt håll. - 7 okt. e m 1 eller 2 ex i gräl med Thripias namaquus [redacted] i skog i utkanten av odling rätt nära lägret. De var skygga, men 1 ex, trol av dessa, flög ner på marken på odlingen, och jag nedlade den, glad i hågen. - 8 okt middagstiden kom 1 ex med mat eller byggnadsmtrl i näbben, fällde i torrträd och sköts genast. Fint att få 2 ex.
50. Double-collared sunbird sp hanne sedd nära både 7 och 8 okt men jag hade tyvärr ej geväret då. Flera snarlika arter finnas, som torde vara omöjliga om man ej har mycket långvarig vana. Art därför oklar.
51. Chalcomitra amethystina cf kirkii: 2 hannar och 2 honor (om nu båda honorna hör hit) skjutna, och flera sedda. Av hannarna har den ena violett övergump, den andra ramsvart.
52. Zosterops sp. sedd 7 och 8 okt. men ännu ej samlad. Färg livligt grön.
53. Passer griseus nästan säkert sedd i 2 ex 7 okt, även hörd, men jag lyckades ej skjuta den. (OBS: numera betraktas griseus och diffusus som skilda arter, enligt min uppfattning med rätta. Jag granskade mtrlet i London sommaren -58).
54. Anaplectes melanotis 1 hanne i trädtopp i vuxen skog 7 okt e m, på den plats där jag sköt Oriolus monachus. Mycket fin observation, men jag vet ej om fågeln hade svart bakom ögat (viktig raskaraktär som bekant); dock tror jag ej att sådan teckning fanns.
55. Granatina granatina 1 hanne sköts 6 okt på [redacted] native cultivation nära lägret. Hoppade i småbuskar och bland halvtorra örter helt nära marken.
56. Serinus sp. Flock av obestämd Serinus sess på native-odling.
57. Seed-eater med vitt ögonstreck: 1 ex skjutet nära dylik odling i toppen av mindre träd 6 okt. (Tillägg: mycket besvärlig att bestämma, men nu klarad. Jag trodde länge att det var en [redacted] obeskriven form, men så var ej fallet, även om nomenklaturen är diskutabel).
58. Gulbukad Emberiza (förmodl flaviventris): Saul sköt 1 ex 8 okt på f m, och jag har [redacted] sett flera andra.

Kompletterande fågellista för tiden 9-10 okt. 1956

från Vila Artur de Paiva och omgivningar.

313

1. Phalacrocorax africanus, reed cormorant. Flera ex i Okavango vid landsvägsbron över floden. Både flygande och sittande.
2. Gråmantlad falk med märka undervingar: 1 ex krets över samhället på f m 9 okt. Antagligen Falco vespertinus vespertinus hanne ad, men detta icke säkerställt, och kanske datum är väl tidigt. (Men jämför hussvala m fl).
3. Glada sedd regelbundet över samhället.
4. Wahlbergs Eagle (Aquila wahlbergi) sedd flera ggr 9-10 okt.
5. Gycklare sedd bl a i 2 ex ad (1 med brett svart, 1 osäkert kön), när Saul och jag hämtade vatten i Okavango 10 okt.
6. Obestämda Accipiter sedda ett par ggr. 1 ex över lägret 10 okt., häftigt anfallen av 2 drongos.
7. Strept. capicola var my. ofta att höra vid lägret, och att se också. Den var allmän.
8. Strept. semitorquata ofta hörd och sedd, och samlad; den var påtagligen ej alls sällsynt här. - Däremot såg eller hörde jag icke senegalensis, och decipiens lyste med sin frånvaro - det sistnämnda något oväntat här i Angola.
9. Cuculus (canorus) gularis, African Cuckoo. Redan de första dagarna hörde jag ofta ett dovt, underligt, tvåstavigt läte "hoop hoop, hoop hoop, hoop hoop...". På grund av klangfärgen trodde jag först att det kom från någon duva. Men 9 okt på morgonen kom en rätt stor grå gök och fällde helt nära i ett träd och lät höra lätet. Småfåglar var irriterade. Jag fick en stunds utmärkta obsar av Cuculus gularis. Lätet var egendomligt; rytmen överensstämde m l m med vår göks, men klangfärg och allt annat var ju helt olika. (Lätet brukar i handböckerna jämföras med härfågelns. Stämmer rätt bra. Påfallande är bl a att lätet ligger så lågt nere i basen).
10. Nattskärra 1 ex skjutet nära lägret (ref till vexillarius!).
11. Apus caffer.
12. Apus affinis. - Tornsvalor sågs då och då över skogen och lägret men kunde inte bestämmas. Däremot var de talrika och ytterst lättbestämda i Vila Artur de Paiva. Bara de 2 nyssnämnda arterna sågs dock. På morg 9 okt sågs väl några dussin, mest affinis. Men på e m samma dag när vi återkom från öster - det hade nu mulnat, blåste varm östlig vind, och spridda regndroppar föll - var tornsvalorna oerhört aktiva. Ett par tre hundra [redacted] affinis var uppe och flög, mestadels my snabbt och lågt över husen. En eller två mindre svärmar högre upp sågs också. - Apus caffer sågs i mycket mindre antal, flög högre och spridda.
13. Kungsfiskare: 1 ex som var vackert blått till blåviolett sågs i torra skogen vid exk-platsen c 15 miles öster VA de Paiva den 9 okt, men arten blev aldrig bestämd ordentligt. (skrämda)
14. Grey hornbill tämligen allmän i skogen. - En gång [redacted] jag [redacted] upp en mycket stor [redacted] gräshoppa i skogen. Den flög iväg i kastande flykt lågt över marken, inne bland träden. Då kom en grey hornbill kvickt tillsynes, dök lågt ner, fångade gräshoppan i flykten och satte sig på en gren, där den hade en stunds arbete med den innan den blev svald.
15. Pogoniulus, tinker bird. Sedd ett par ggr men ej samlad.
16. Thripias namaquus sedd flera ggr nära lägret, men ej samlad. Föreföll ha tunn näbb.
17. Clapper lark (rättare kanske: flappet lark) aldrig samlad, tyvärr.
18. Den så gott som säkra Pinarocorys nigricans aldrig heller samlad, tyvärr.
19. Hirundo angolensis: flera ex sedda på byggnaderna i Vila Artur de Paiva; just på de hus som gränsade till Administraçao de Conselho. Detta sågs 10 okt när jag for till Okavango och hämtade vatten med Saul. Det var alldeles särskilt intressant

att se denna art. Jag noterade strupens röda färg, mycket likt ladusvalans; men övriga undersidan var ej vit utan med så starkt grått eller gråbrunt anflog att den snarast verkar mörk, åtminstone bröstet. Alltigenom välgörande att se denna art (ras?); nu vet jag med säkerhet att de ladusvalor jag sett aldrig kunnat förväxlas med angolensis, som är så mörk på undersidan och även har my kortare stjärt. (OBS att vissa ladusvalor ha m l m starkt laxfärgat anflog undertill, men ej på långt när så mörkt, och alls inte grått!). - De svalor mellan Sá da Bandeira och Vila Artur de Paiva, som jag trodde var angolensis, var ev sådana, men troligare (?) pearlbreasts, som också är rel mörk på bröstet; och jag såg aldrig något rött på strupen.

Hirundo angolensis

20. Hussvala sedd 9 okt på morg allmänt när vi pass. genom VAde Paiva. Ej på e m den dagen; trol hade de väl spritt sig under vädrets inflytande. - 10 okt på morgonen utsökt studerad i VAde Paiva igen. Omkring 100-150, nästan säkert snarast omkr 150 ex fanns; de satt på trådar vid kyrkan och Administraçao de Conselho och var mycket orädda. Det var dock faktiskt omöjligt att skjuta härinne mitt ibland folk och offentliga byggnader, men jag tog en serie bilder med tele som jag hoppas skall bli fina. (Tillägg vid renskrivn. 9 febr. 1959: bilderna blev delvis bra; på några ser man rentav den vita övergumpen mycket tydligt). - Många ex var i blåsvart dräkt, men flera ex var också alldeles tydligt mattare ovanpå, svartgrå snarare än svartblå. Jag antar att detta var ungfåglar för året. - Vid middagstiden den 10 okt, när stora moln drog upp, var en del hussvalor åter att se över vårt läger. -

hussvala

21. Wiretailed swallows (smithii) häckade under bron över Okavango. Flera ex sedda här 10 okt.

22. Lesser striped swallow (abyssinica subsp.) likaså häckande under bron över Okavango. 2 - 3 ex sedda mycket noga, boet sett (se skiss här), samt fågel sedd flyga in i boet.

23. Grå mes (Parus afer subsp.). 1 ex sköts 15 miles öster VAdePaiva; därutöver inga sedda.

24. "Den där vackra babblern" (härmed menas Neocichla gutturalis) av största intresse. Förutom de ex som sågs och sköts 9 okt såg jag flera ex på vägen söderut fr VAdePaiva, (se protokoll!).

Neocichla

25. Svarthakad buskskvätta 2 hannar vid Okavango-bron 10 okt f m.

26. Bulbuls: i trakten av VAdePaiva var den vanliga Pycnonotus-arten icke rödögd.

27. Lövsångare allmän alla dagar. Jag tyckte den var allmännast 5 okt, men det kan ha varit skenbart. - Den var ej oerhört dominerande i antal, men dess sång hördes ofta, och otvivelaktigt var den en av de vanligaste arterna i skogen.

28. Hanne och hona av brungrå flugsnappare skjutna vid lägret. Se skottlistan.

29. Saul sköt 2 mycket unga fåglar, som antagligen är Melaenornis pammelaina. De är svarta, men fläckiga med gulbrunt, och stjärten är ännu outvuxen. Är icke drongos av lilla arten. (Tillägg vid renskrivn: Melaenornis pammelaina).

30. Hyliota: den 9 okt, c 15 miles öster VAde Paiva, såg jag i skogen en liten, mycket starkt färgad flugsnappare hoppa omkring i träd, rätt högt uppe. Jag kände genast igen den som en Hyliota, och eftersom undersidan var starkt krämgul och översidan blåsvart med vitt fält på vingen, förmodar jag H flavigaster barbozae.

31. Batis. Följande obs. gjordes 10 okt. på morg. i lägret. En Batis-hanne satt på en gren och bearbetade ett stort byte, tydligen en insektlarv, c 6-8 cm lång. Den höll på länge. Snart kom en Batis-hona och fällde intill. Hannen fortsatte med sitt ar-

bete men slutade med att lyfta bytet högt upp (det såg ut att vara dött då) och överlämna det till honan, som strax flög bort, följd av hannen!
32. Motacilla capensis simplicissima (M "simplissima" Roberts). 2 vid bron över Okavango 10 okt när Saul och jag hämtade vatten där.
33. Piplärkor är tydligen ett kinkigt kapitel i detta land; ett par ex skjutna. Se diskussion av det skjutna materialet.
34. Cinnyricinclus leucogaster: flera ex sedda, och 1 hanne skjuten, 9 okt på exk.mot öster.
35. Heteropsar acuticaudus sedd dagligen. Även 10 okt sågs en flock på c 8-9 ex passera förbi rätt nära. Uppenbart ej sällsynt i trakten.
36. Double-collared sunbird hanne sedd fint men ej samlad. Art icke klar.
37. Petronia superciliaris 1 ex skjutet 9 okt på e m.
38. En obestämd seed-eater också skjuten, helt oväntat. (Tillägg vid renskrivn: korrekt namn är väl trots allt Poliospiza gularis benguellensis, även om jag tvekar att hänföra benguellensis till arten gularis. Även tycks namnet benguellensis ej vara odiskutabelt).
39. Canaries (sl Serinus) sedda men ej samlade.

Se även förteckning och bearbetning av skjutna fåglar.

.oOo.

8 oktober 1956 och 13-14 oktober 1956

316

Diverse tillägg från dagböckerna, men renskrivna först efter den övriga texten

8 oktober

art	öga	näbb	fötter
gul Emberiza (d v s E. flaviventris)	skadat	ö näbb horngrå med litet rött, u näbb ljust köttfärgad	tarser köttfärg. med blygrå inblandning, tår och klor gråare
Eremomela scotops	ytterst en smal orange-röd ring; innerst täml. blekt gul	svart	blygrått köttfärgade
Calamonastes simplex huilae	tegelröd-brunt	svart	blekt köttfärgade, klor dock grå med föga rött
Batis i övergångsdräkt	gult	svart	svarta
Erannornis albicauda	skadat	svart	mörkgrå
Nectarinia sp., hona	mycket mörkt	svart	svarta
Nectarinia, hannen med violett övergump	mycket mörkt	svart	svarta
Coracina	mycket mörkt	mörkt gråblå	mörkt blygrå till gråblå
Streptopelia semitorquata	smal röd ring. Det nakna skinnet runt ögat är violett	nästan svart	rödvioletta
Heteropsar acuticaudus	djupt orangerött	svart	svarta
små drongos, 2 ex. OBS: försiktighet, artbestämning ej bergsäker	brunt	svart	svarta

13-14 oktober, c 6 miles norr om Ondonga:

Streptopelia decipiens ambigua	har tunn gulröd irisring; iris i övrigt är röd. Den nakna huden runt ögat är röd
Laniarius atrococcineus	iris är gråviolett

9 [redacted] okt. 1956. (317)

Den 9 okt. lämnade vi lägret kl 0800 och for in till Vila Artur de Paiva. Mileage vid starten 8703,8, vid ankomsten 8707,1; avståndet alltså blott 3,3 miles. Varm morgon. Några ob. småf på vägen.

I Vila Artur de Paiva, alltså i själva samhället, sågs högst oväntat följande fåglar: 100-125 hussvalor, några lesser striped swallows, några något osäkra Hirundo angolensis, flera Apus caffer, flera Apus affinis samt över 200 obest tornsvalor. Se vidare fågellista nedan.

Vi fortsatte på "vägen" resp längs nya järnvägsanläggningen österut till mile 8723. Måste vända där på grund av att vägen var alltför dålig. Stopp 8724, alltså efter blott 1 mile hemåt. Flera timmare samlande här. Jag var i urusel form, tyvärr, och sköt dåligt; särskilt minns jag ett par smärtsamma bommar på piplärkor ute i en bred flack grässänka. - En begränsad yta i grant och grovvuxet skogsland hade just fällts för att göra plats åt infödingsåkrar. Här kom en ny fågelbekantskap. 2 ex av en babbler med grått huvud, grå hals, troligen gult öga, mattorange undersida à la Turdus libonyanus, svart streck från strupen neråt framhalsens mitt, vinge brun med mycket vitt synligt även när den var hopslagen, stjärt brun med vita pennspetsar. Läte ett hest varnande "tje-e tje-ĕ...", ett "påträngande" läte. Fåglarna var skygga och satt på 100 m håll och längre och varnade för mig som satt stilla ute bland de fällda stammarna. Jag sköt ett par ggr efter dem inne i skogen senare men utan resultat. (Tillägg vid renskrivn: se nedan. Jag fick ett [redacted] ex på hemvägen, och beskrivningen ovan visar ju också tydligt att det är Neocichla gutturalis, en fin sak).

Något närmare redogörelse för färden: Fru Koch körde. Vi ämnade [redacted] de följa vägen till Vila Serpa Pinto men på grund av järnvägsbyggandet var vägnätet en enda röra, och vi hamnade huvudsakligen på den arbetsväg som följer den blivande järnvägens sträckning. Huvudändamålet för mig var att finna orörd grov skog, men detta lyckades knappast, åtminstone ej i större omfattning. Skogen är i regel sekundärskog, h o d rätt grov, men sällan eller aldrig orörd. Vi stannade som sagt ¢ 15 miles öster om Vila Artur de Paiva. Här kom vi nämligen inte längre. Jag gick nu en runda i skogen, tyvärr i dålig skjutform, men dagsresultatet blev hyggligt i alla fall. Efter ett [redacted] par timmar i svår hetta kom jag tillbaka till bilen och åt lunch med fru Koch. Sedan gick jag genast ut igen och hade en lång resultatlös jakt på 2 babblers, beskrivna ovan. Tilläggas må att näbben var svart, ögat gult, undersidan (blekt) orangebrun, vingar delvis bruna, delvis svarta, med stort vitt fält synligt som en bred strimma även när vingen är hopslagen. Stjärt brunaktig men yttre pennor med m l m vitt i spetsen. Djuren hade ett hest, påträngande [redacted] men ej särskilt högljutt läte "tjē-ĕ tjē-ĕ" eller dylikt och släppte mig sällan eller aldrig närmare än 40-50 m, oftast tog de till flykten på 75 m avstånd. Jag fick ingen här, men på hemvägen, efter ¢ 5 miles körning, hörde jag plötsligt lätet och såg 2 fåglar flyga över vägen. Stannade genast och fick ner 1 ex med en .410 fourleng, hagel engelskt nummer 6. Bara ett hagel träffade och bräckte vingen, men det räckte ju. Högst glädjande att få detta ex särskilt som jag skjutit dåligt flera ggr tidigare under dagen. -

Samlande och obsar gjordes i skog huvudsakligen, mest i hög sekundärskog men h o d med grova träd, samt vid ett par infödingshyggen. Dessutom i kanten av en av dessa gräsklädda sänkor, "dambos"? (Tillägg: första ggn i min originaldagbok detta ord dyker upp. Torde vara det riktiga ordet, se Benson & White etc.). - I dessa dambos litet piplärkor, 1 nattskärra etc. Fågelutbyte se nedan.

På hemvägen några regndroppar, och stark ostlig vind så att sanden rök. I Vila Artur de Paiva var i detta väder speciellt tornsvalorna mycket aktiva, och flera hundra Apus affinis flög omkring, tätt samlade, och snabbt. Även litet Apus caffer sedda

Denna skara samlades även pearl-breasted i Bellevue i 3 ex. - Listan 9 - 11 obsöker, som utkomna här, i Tydligen ej klivit skriven. Se anteckn. för resp. dagar.

samt diverse svalor, men ej hussvalor nu på e m. Se fågelförteckning för 9-11 okt härnedan.

Vi kom hem till lägret omkr kl 1700. Jag gick [redacted] en runda och sköt 3 fåglar nära lägret på kvällen. Det var regnhotande på kvällen igen, och åskan gick, men vi fick praktiskt taget intet regn på oss.

10 okt. 1956. Jag vistades i lägret nästan hela dagen. Sköt intet, eftersom Saul hade så mycket att göra med bytet från föregående dag. Däremot samlade jag evertebrater. Ordnade packningen. Var nere vid bron över Okavango för tvätt etc. Såg Motacilla capensis simplicissima vid floden (i Roberts kallad Motacilla simplissima, no.687; detta korrigerat i McLachlans och Liversidges reviderade upplaga). -

Vi hade ursprungligen bestämt att lämna lägret 12 okt på morg, men nu ville fru Koch plötsligt att vi skulle starta redan den 11 okt. Jag gick med därpå, ehuru med sorg i hjärtat och faktiskt bara för att jag ville undvika bråk. Sade dock att om det [redacted] blev start redan 11 okt, så kunde det ej bli [redacted] så tidigt på morgonen. Detta var O.K.enligt fru Koch. -

På kvällen när jag etiketterade insekter och fågel, blev det åter åska och [redacted] mycket regnhotande, och vi måste i stor hast täcka över ömtåliga grejor resp packa in en mängd saker i bilen. Men mycket litet regn kom på oss. - Jag gick ut två rundor med lampor för att samla på vägen och runt lägret. Måttligt resultat. - På ljus flög denna kväll en hel del, bl a en vacker brun elateri som jag ej sett förut.

11 okt. Upp mycket tidigt. Fru Koch sur, vilket verkligen gjorde mig ledsen eftersom jag ansträngt mig mycket att hålla henne på gott humör och visa henne vänlighet och uppmärksamhet. Jag sade att vi inte kunde starta alldeles omedelbart eftersom mycket återstod att etikettera. Svaret blev: "Vi kan inte starta tidigt, ty det är inte tidigt nu". Detta var kl 0820, fan så tidigt jämfört med den tidpunkt då Kochs brukar börja sin dag.

Eftersom vi varit överens om att det skulle bli god tid, om vi lämnade lägret 12 okt., så hade det också uttryckligen överenskommits att vi inte behövde ha någon brådska till Pereira d´Eça. Vi kunde, hade vi sagt, stanna på vägen om det befanns önskvärt eller nödvändigt för att samla, eller vi kunde slå läger tidigt någon dag, så att en del tid den eftermiddagen kunde användas till samlingar och studier. Nu, 11 okt på morgonen, ville fru Koch istället nå Pereira d´Eça [redacted] på två dagar om möjligt!!!

Nåja, vi lämnade alltså vårt läger 3 miles norr om Vila Artur de Paiva torsdagen den 11 okt 1956 kl 0910, mileage 8756, efter forcerad packning. Fru Koch var fortfarande sur vid starten, trots att vi alltså bröt upp ett helt dygn [redacted] tidigare än som ursprungligen överenskommits; men surheten gick över. Jämfört med Kochs vanliga starttider kom vi ovanligt tidigt iväg.

På grund av regnhotet föreg.kväll och natt hann jag ej fullborda etiketteringen av alla fåglarna. Men det ordnar sig ändå. - Det är varmt och klart.

Några blue waxbills vid vattenhålet strax norr om samhället. Köpte bensin och litet mat i VAdePaiva. Apus affinis och Apus caffer ses här. - Vi fortsätta. 1 glada över. Vi stannar och hämtar vatten i Okavango; därvid 1 Motacilla aguimp, wiretailed och lesser striped swallows (sedda här även vid besöket igår), samt 1+1 gycklare ad, båda med brett svart. 1+1 svarthakade buskskvättor, hannar båda. 1 Merops apiaster flög över. -

Forts. 8761/2 avtagsvägen till Pereira d´Eça 320 km. Vi färdas ett par miles genom uthuggna områden utan [redacted] fågel. 1 ob. trast. Vi korsa ett par små gräsdrag med vatten. 8766 större dylik grässänka, dess kanter uthuggna (d v s skogen uthuggen). Här mycket boskap. Hanne och hona av svarthakad buskskvätta. 1 liten svart nectariniid. 1 Thripias namaquus. 1 ob. smår.

8768 parkskog, rätt reslig, med vissa gröva träd, men ej orörd. Ett par stora nya kalhyggen och avbränningar. Jättelika termithögar med träd på ungefär ss i norra Krugerparken.

8770 grann grov skog, men mark bränd. 8771 grann skog, om än ej orörd. Delvis yngre, delvis bränd, delvis vacker. Ej en fågel att se. 8772 1 drongo. [redacted] Helt litet kärrdrag. 8774 1 helgul gylling hanne. 3 ob. småf. i fuktig grässänka. 8775 stor ny-odling. Här 1 oerhört glänsande, kortstj glansstare, alltså ej Heteropsar. 1 stor drongo. 8776 smal grässänka, smart ännu en dylik samt ännu en. 8777 kilometervida kalhyggen och odlingar samt native-byar, sedan åter rätt vuxen skog. 1 stor hackspett, uppenbart Thripias. Omkr 15 ob. småf i glest förband, fällde i trädkrona. 1 trast. 1 Dicrurus ludwigii. 1 kretsande Hieraaëtus, [redacted] art dock okänd. 8779 stor nyodling. 1 drongo. 3+1+6 ob småf.

8780 grässänka. Kalhyggen. 1 Strept. capicola. 8781 stopp för fågel i trädtopp: Coracias caudata. 1 gycklare juv kom rakt över och 1 Aquila wahlbergi kretsar. Detta kl 1100, vid odlingar. - Varmt. Små cumuli. Vi forts. 2+1+1 ob. småf. Mycket stora kalhyggen, delvis igenväxande. 5 vita helmet shrikes. 8783 gräsklädd sänka, delvis avbränd, relativt torr. Vi forts. 1 Terpsiphone (Tchitrea) med oerhört lång röd stjärt. 1+1 ob småf. 8787 1 härlig helgul Oriolus hanne. 8788 två hus t h i vägkanten. Plenty av svarta. En vit kvinna. 8788 flack och torr grässänka. 8789 mycket Proteor i vegetationen vid vägen; detta gäller lokalt, men ej annars. 1 ob. svala över skogen som är rätt grov delvis, men markvegetationen är till stor del bränd, dock ej överallt och ibland [redacted] är bränningen ej helt färsk. 1 nectariniid obest.

8792 2 ex av min fina babbler flyger över vägen, det ena fäller ett ögonblick på gren blott 10 m fr bilen men lyfter igen (gäller självfallet Neocichla gutturalis). 1 ob. småf. 2-gröna glansstarar, näst säkert Heteropsar. 1+1 ob småf. 8794 sand, lös; rätt tung körning men ej kritisk. Hade varit ännu lättare om inte fru Koch envisats [redacted] att köra med vänstra hjulen i den extra höga och svåra "middelmannetjie" hela tiden. Hon trodde att detta ej kunde undvikas. Uppenbarligen ser hon mycket sämre än jag tidigare begripit. 8795 flera tiotal obest. tornsvalor och en del obest. svalor högt över skogen, som här är svårt bränd, inclusive trädkronorna. 1 obest örn mycket högt glidande. 8797 stopp ett kort slag. Omkr 15-20 svalor högt; de är obestämbara men är trol icke hus. - Cumuli ökar snabbt i storlek och bli allt mörkare. - Vi forts. - 5-6 svarta helmet shrikes. 1+1 ob. fågel. 8799 mycket tät undervegetation och grova höga stammar. Vegetation(-styp) ändrad. 3 starstora, svarta fåglar med blå stjärt.

8800 1 Heteropsar näst säker. 1 oerhört starkt blåglänsande kortstj. glansstare. 8801 vegetation åter såsom runt VÄde Paiva. Ytterl 2+1+2 kortstj. glansstarar ss ovan. Ännu 1 glansstare, antingen ss ovan eller Heteropsar. 1 ob. småf. 8804 4 ground hornbills på vägen, alla hade rött på huvud och hals. 2 ex slogs sedan de avlägsnat sig 25 m fr vägen. - 2 Merops nubicoides, undersköna. 1 eller 2 små svalor, kanske pearlbreasts, flög omkring i skogen som här är grov men delvis med avbränt gräs. Ground hornbills låta höra sig svagt, gutturalt. 1 Myrmecocichla nigra(??) mitt i skogen; den har vitt blott på vingarna (art my osäker, kontrollera! Kanske arnotti?). [redacted] 1+1+1+2 kortstjärtade, starkt glänsande glansstarar ss ovan. 8806 ytterl 3 ex av min fina babbler (Neocichla). 8807 2+1 kortstj glansstarar ss ovan. Stenar och hällar gå i dagen här på flera 100 m sträcka. 8807/8 sänka med grumligt vatten. 2+1+1+2+2 ob småf. 1 Coracina pectoralis. 2 papegojor, vilt skrikande. 1 gylling. 3 glansstarar. 2 canaries. 2+2 ob småf. 2 kanonsäkra Heteropsar acuticaudus, [redacted] dessa på 8809-10. F ö intet sett [redacted] här.

8811 delvis uthuggen parkvegetation. 8812 bluegum-allé!! Vi kör in i Cassinga (-o?). 1 Coracias caudata. 8812 stopp kl 1305 i Cassinga. Drack en Laranjada i en djävelusiskt hemsk och snuskig butik hos en sur gammal gubbe. Fortsatte genast. - Några berg synliga i S. 8814 ovanligt stor native odling i sänka. 1 ob. glansstare. 2+1 ob småf. 8815 grässänka med Proteor i skogskanten. 1 blåryggad kungsfiskare, art osäker (Angola Kingfisher?). 8816/7 ny sänka med gräs och Proteor. 1 drongo. 1 Circaëtus cinereus i trädtopp på nära håll: tarser nakna, och vingundersida typisk. 2 Strept, trol. capicola. 8818 helgul gylling hanne i 6-7 m hög sekundärskog.

8820 1 nästan säker black flycatcher. 8822 låga stenryggar gå i dagen. Litet berg nära t h, stort berg täml nära t v. 8824, kl 1335, stopp för lunch. Skugga, varmt; senare hett och sol. Fågel: 1 kretsande Aquila wahlbergi. 1 glidande Circaëtus pectoralis. 1 rundflygande svala, osäker pearlbreast. Litet insekter samlades, ett rör. Vi forts 1430. Åska framför oss, och hotande himmel. 1 Coracias caudata. 1 Coracias naevia. 2 papegojor (rüppellii) (ja, så står det i originaltexten; månne absolut säkert?). 1 gylling hanne. 1 Mopaneskvätta fel: skall vara Myrmecocichla nigra (ja, så står det också i originalet. Månne korrekt? Obs att mopaneskvätta är Thamnolaea arnotti). -

1 bulbul. 1 svala i skogen, med mörk undersida, trol pearlbreast??. 1 ob. småf. 8 vita helmet shrikes. 8825/6 skogen lägre, risigare, snårigare. 1+1 Strept. 8828 vi korsa vattendrag. Skogen mycket mer av bush-typ. 1 Urolestes. 2 Strept. 1 svala. 1 drongo, stor, som alltid om ej annat säges. 2+1 ob fåglar. 2 Strept, säkerligen capicola.

8833 skogen åter högre, mera lik typen runt VAdePaiva. 2 grå hornbills, näbbfärg ej sedd. 1 Strept. 1 svala. 1 ?drongo. 1 Turtur afer/chalcospilos (näst säker chalcospilos kan man nog räkna med: GR vid renskrivn). 8834 grässänka. 1 ob. fågel. Papegoja hörd. [redacted] 2 stora spettar. 1 drongo. 1 grey hornbill, näbb sedd. 1+1 ob småf. 8837 stora ytor [redacted] med bränd undervegetation; skog relativt låg. Gräsklädda sänkor nu små och otydliga. Skog uppenbart stakt utglesad och mycket ofta förhållandevis låg, 5-7 m ungefär. 2 ob. småf. 1 Coracias caudata. 2 Strept. capicola. Flock på c 30-40 småf, starar m fl arter. 3 Phoeniculus.

8841-43 delvis bristfällig vakt. 8843/4 3 helgula gyllingar passera i ungskog, ej hög. 2 grey hornbills. Över 4 glossy starlings. 8844 2 bergsäkra Heteropsar acuticaudus. 2 vita helmet shrikes. 2 Heteropsar till. 1 äkta hök, art osäker men ev tachiro, skrämmer upp 6-8 traststora fåglar ur trädkrona. Svårt bränd, ej grov skog. 8847 1+1+1 ob[redacted].småf. 1 Strept capicola. 1 grey hornbill. 1 glansstare. Papegojor hörda. 1 Strept capicola. 8848 torr smal grässänka. 1 osäker black flycatcher. Några vita helmet shrikes. 1 Heteropsar. 1+c 5 ob småf. 2+1 Strept. 2 ob svalor i trädtopp, kanske senegalensis monteiri.

8851 delvis bränd grässänka. Två mycket små och strax därefter ytterl 2 eller tre regnpölar på vägen. Här har fallit några få mm. 8852 många, men [redacted] mycket små regnpölar. 1+2 Strept. 8853, kl 1600: efter en sträcka med [redacted] relativt hygglig skog blir det nu åter stora hyggen och odlingar t v. Några regndroppar falla. Vi stanna. Stark vind, nästan mulet, ljumt, my fint. Drack vatten, lät vinden blåsa riktigt över och genom oss. - 4 - 5 mm i sanden är [redacted]blöta, djupare har regnet inte gått. - 10 glansstarar med oerhörd fart, jagande varandra. -

Vi forts. 1+2+3 Strept. 1 drongo. 3-4 svarta helmet shrikes. 1 grey hornbill. 1 Strept semitorquata.

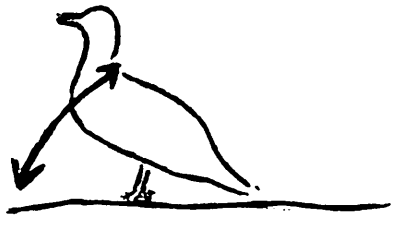
8855 övergång till olövad skog med tät undervegetation av bush. Ännu 1 Strept. semitorquata, 1+1+2+2 Strept. capicola, 1 Turtur afer/chalcospilos, 1+1 ob. småf, 1 Heteropsar på 10 m avstånd sittande och flygande, 1 Coracias naevius (bergsäker?), 2 Eurocephalus anguitimens, 2 trastar, 2 små svalor - pearlbreasts? 8857 torr flodbädd på hällar korsas. Små regnpölar.

1 Strept. 2 Strept till. 1+2+1 Strept capicola. 1+1 Streptopelia senegalensis. 8858 några hus. Platsen står ej på min karta. 2+2+9+5 Oena capensis!! 1 Tchagra. Vi stannade ej. Halvnakna glada negresser ses. 8859 1+2 Strept. 1+1 Turtur afer/chalcospilos. 2 kortstj.glansstarar, oerhört glänsande. 6 Phoeniculus, 2+2 Strept capicola.

8862/3 fr o m nu mera grönt på träden, och markvegetationen är gräs och ej bush, men välutbildad Brachystegia-Isoberlinia-skog är det ej. - 2 Strept, säkert capicola. 1 ob. småf. 1 ob. glansstare. 8864/5 vegetation: skogsland av växlande bonitet, delvis grovstammigt, delvis tråkigt och utglesat. Ej mopane. 1 Coracias naevius. 2+1+1 Strept, mest capicola. 2+1+ytterligare stora papegojor, mörkgrå med glänsande grönblå övergump. 1 Turtur afer/chalcospilos. 1 Strept. capicola. 1+1+1+1+1 Strept. 1 ob. småf. 8867 2 små Cercopithecus-apor sprang över vägen. 1+1+1 Strept capicola. 1 hornbill med vitt i vingarna 1+1 ob. småf. 1+3 ⟶ grey hornbills, mycket väl sedda. 1+1+1 Strept. 1 drongo.

8871 2+1 grey hornbills till. Här är låg, gles, öppen skog eller buskskog med tätt, halvmeterhögt gräs som undervegetation. Ännu 1 grey hornbill. 1 Tchagra. 1 Strept. 2 mörkt grå papegojor med gult på vingknogen och lysande grönblå övergump. 2 ob. glansstarar. 2+3 ob småf. 8872 nu delvis snårig undervegetation. 1 hornbill med brokiga vingar (art?). 1 Corythaixoides.

8872/3 kl är 1720. Vi stannar för att slå läger. Skönt, varmt, halvklart. 2 Strept capicola; hannen friar, läte därvid "korrr korrr korrr", och den vippar upp och ned med framkroppen enligt skiss:

[redacted]

Djädrans små bin flyger in i ögon och öron. -

På kvällen intressant samtal med fru Koch om diverse ting som jag hoppas hon vidarebefordrar till sin man. -

Det blev regn på kvällen! Och åska. Litet insekter togs på ljus dessförinnan. Den lilla ugglan, som säger "tjorrr" med en viss behaglig metallisk biton, samt South African Nightjar (pectoralis) länge hörda.

12 okt. Upp tidigt. Strept. capicola, Strept. semitorquata, lövsångare och Corythaixoides hörda. 3 stora skalbaggar av det granna släktet Anthia anträffades under den presenning som vi föregående kväll i hast lagt ut för att skydda en del saker mot regnet.

Start mileage 8873, kl 0655. 2+2 ob småf. 1 Turtur. - Fin morgon; natten var ej kall. Låga till medelhöga träd, undervegetation dels tät bush, dels gräs. 2 Strept. capicola. 1 fågel som antingen är Dicrurus ludwigii eller Melaenornis pammelaina, de är inte lättskilda i hast. 1+2+2+1+1 ob småf. 2+2+3 Strept. 1+1+1 Strept semitorquata. 8876 undervegetation täta snår. 2 Corvus albus flyga oss till mötes; denna art ses ej ofta. 2+1+2 Strept semitorquata. 1+2+4+3+1 Strept. 1 Francolinus adspersus nära och fint, i snårkanten. Strax därpå en mindre frankolin, liknande sephaena. 1+1 Turtur afer/chalcospilos. 1 Strept. capicola. 8878 1+1+1+1 Strept. 1 ob. frankolin. 1 Strept. capicola. 1 drongo. Papegoja hörd. 8879/80 2 Lamprotornis australis. 2 grey hornbills.

8880 1+2 Lamprotornis mevesii. 2 Dicrocercus hirundineus. 1 ob. småf. 8880/1 mopane blir plötsligt [redacted] talrik, växer i buskform. Här samtidigt 1 Laniarius atrococcineus, 1+1 Streptopelia capicola, flera Plocepasser plus bon, 2 drongos,

1 svart Melierax gabar, 3 Lamprotornis mevesii och 2 Lamprotornis australis. - Vidare 1+1 Strept. 7-8 obest stora glansstarar. (Tillägg vid renskrivn. 7 febr. 1959: jag har en känsla av att vi ungefär här passerar en djurgeografisk gräns, antagligen även en vegetationsgräns). - 1 Strept.capicola. 1+1+1+1+1 Strept. - Ej mopane. - 8882 och 8883 åter täta snår såsom undervegetation. 8883 delvis glesare, varvid mopane talrikare. 1 gycklare ad sittande. 1+6+1 Corythaixoides. 2+1+1 Strept. 1 liten buck. 1 Lampr. mevesii. 3 gröna bulbuls. 1 kortstj. glansstare. 1+2 ob babblers, därjämte babbler hörd. 1 ob Lamprotornis. 1 Lampr. australis. 1 Lampr. mevesii. 3 kortstj glansstarar.

8885 3+2 Lampr. mevesii. 1 drongo. 1 Turtur. 2 Strept.capicola. 1+2 Strept. 3+5 kortstj glansstarar. 1 yellowbilled hornbill. 1 grön duva. Några ob. Lamprotornis. 2 Lampr. mevesii. 10 ob små astrilder. 2 ob. småf. Flera ob större fåglar i motljuset, Corythaixoides, hornbills, etc. 10 helmet shrikes, säkert vita. 1 Strept. 8887 relativt öppet, med mycket mopane. 8888 tätare snår, glesare grova träd såsom överståndare. 1 Lamprotornis sp. 8889 1+1+1 Strept (capicola, ss troligen ålla Strept idag). 1 Corythaixoides. 1+1 ob. småf. 1 ob. kortstj glansstare. 1 Turtur. 1 Laniarius atrococcineus.

8891 Missao Catolica Mupa ligger några 100 m t h. Native kraals relativt talrika här. Vi stannade ej. 2+1 violettglänsande kortstj glansstarar, trol ej samma art som igår (tillägg: dagens ex borde väl vara nitens; de starkt i blågrönt glänsande däremot chalybaeus, men detta ännu knappt bevisat). 1 redbilled hornbill nära. 1+1+2+1+1+1 Strept. 1 Strept capicola. 1+5 kortstj glansstarar. 1 Lampr. mevesii. 8893 stopp helt kort för stora flockar Lamprotornis: över 29 Lampr. australis, och 1+1+1 mevesii samt 1 kortstj, nitens. Cuculus gularis hörd. 3 Agapornis sedda i trädtopp. 2 Strept. Plocepasserbon vettande mot V. - Forts. strax. 1 Strept. 1+2 Corythaixoides. 1 hornbill med vitt i vingarna. 8894 ensamt hus. Här ett baobabträd. 2 Hirundo senegalensis mont. 1 redbilled hornbill. 1 Lampr. australis. Över 5 kortstj glansstarar. 8894 ytterl ett par hus. Över 25 ob småf. 1+1 Corythaixoides. 1 hackspett, säkert bennettii vilket givetvis var intressant för mig, men ej stopp. 1 Strept capicola. Flata hällmarker synliga på ett par ställen. 1 groundscraper thrush. 8895 och 8896 ytterl spridda hus. Infödingskvinnor här ha utpräglat maskulina anletsdrag. - 1 grön bulbul. 1 ob. småf. - Vägen blir usel. 6 kortstj glansstarar. 1 Lampr. australis. 14 pärlhöns över vägen. 1 Corythaixoides. - Täml. öppen och täml. lågvuxen skog med mopane, delvis grov. 2+1 Lampr mevesii samt 1 osäker dito. 1 ob småf. 8898 ännu 1 Lampr mevesii. 1+1 Strept. 8899 relativt stora native-odlingar.

8900 fortsättn. på rel. stora native-odlingar. - 2 Lampr mevesii. 1+1 drongo. Alla infödingskvinnor ha maskulina drag. 1 ob. rovfågel krets. 1+1+2+2+2 Lampr australis. 1 liten drongo. 1+1+2+2+1+1+4+2+1 Strept. 1+1+2+2+1+1 ob. småf. 1+2 Lampr. mevesii. 1 glada kretsar lågt. 1 kortstj. glansstare. 1 drongo. 1 Strept senegalensis. 1+1 gröna bulbuls. 1 Coracias caudata. 8903 1+1 Lampr australis. 1 grey hornbill. - Öppen, till stor del huggen mopane. Minst 15-20 blue waxbills, kanske my fler. 3+1+1+1 Strept. 1 Strept capicola. 5 ground hornbills nära; alla hade rött naket skinn på huvud och hals. Stopp för kontroll av deras dräkter etc. - 1 seglande Circaëtus pectoralis. 1 ob. småf. 2+1 Lampr mevesii. 2 Plocepasser, strax därpå bon av dito, vettande mot öster. 1 drongo. 1 yellowbilled hornbill. 8907 1 Lanioturdus torquatus, den första. - Mopaneskog med inslag av andra träd. 1 ob. småf. 1 Lampr. mevesii. 1 Lampr. australis. Ytterl 1 Lanioturdus. 1 drongo. 8908 Plocepasser-bon. 8909 2 Lampr. mevesii samt 1 nästan säker dito. Nya Plocepasserbon. 1 redbilled hornbill. 1 drongo. 1 grey hornbill.

8910 nu åter ett slag tät snårig undervegetation. 2 Strept. 1+1 Lampr mevesii. 8910 glesare. Massor av en Aloë som är

(323)

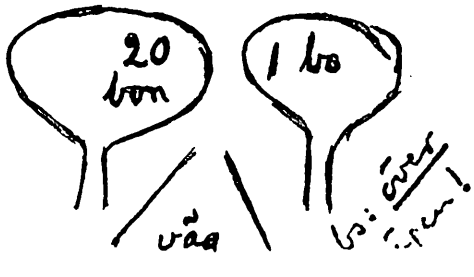
1½, mera sällan 2, m hög. - 1 Lampr. mevesii. 1 drongo. 1 osäker Lampr. australis. 1+1 Strept. 1 Tricholaema (d v s leucomelas). 1 Strept. capicola. 1+1 Lanioturdus! 1 Lampr australis. 8 black helmet shrikes; stopp för kontroll. 1 Strept. - Sedan några få miles är spridda ex av en my storväxt, "naboom"-liknande Euphorbia insprängda i skogen. - 1 drongo. 1 Lampr mevesii. 8913 ännu 1 Lanioturdus. 1+1+1+ minst 3 Lampr. mevesii. 1 grön bulbul. 2 Strept senegalensis. 1 black flycatcher (nästan säkert inte Dicr. ludwigii). 2 kortstj. glansstarar. 6+10+2 ob. småf. 2 Plocepasser. 1+1+1 Strept. Minst 5-6 ob canaries. 2 Rhinopomastus helt nära inpå. 8916 ungt baobabträd med bon av Bubalornis, strax därpå flera baobabträd, små - medelstora; det största har Bubalornis-bon. 1+1+1 Strept. 1+1+1+1 Strept senegalensis. 1+1+1+1 Lampr. mevesii. 2 ob.Lampr. 8917 ett baobabträd med bon av Bubalornis, strax därefter ses 1 Bubalornis. 1 Lampr. mevesii. 1 praktfull Lampr. australis. 1 redbilled hornbill. 2 Strept. 8918 1 utsökt Lampr. australis. - Öppen mopane. Fru Koch kör mycket sakta, tack och lov. Ett nylövat baobabträd, och 3 kala dito, varav ett med Bubalornis-bon. 1 kretsande gycklare ad. 1 Dicrocercus. Plocepasserbon, vettande mot N och V. 3 Bubalornis. 1 drongo. 3 ob småf. Flock 10 ob småf. 1 Turtur. 1 osäker Rhinopomastus. 1 kortstj. glansstare. 1 Lampr. australis.

8920 3 nakna baobabträd, eljes enformig mopanebush, medeltät och med ringa undervegetation. 1+1+1 Strept. 1 Lampr. australis, 1 Upupa! 1 stor baobab vid vägen. "First baobab" utbrast fru Koch. - 1 blue waxbill. - Fr. o.m.nu ej alla baobabträd noterade. 1+1 Lampr. mevesii. 1+2+2+1+1+1 Lampr. australis. 1+1 Corythaixoides. 1+1 Coracias caudata. Många Bubalornis-bon i baobab. Dito omigen. Ng ob.småf. 1 osäker redbilled hornbill. 1 Strept. 1 ob.Lampr. 8922-3 flera hus, affär, sliten mark. Torde vara samhället Evale. 1 Strept. 1 Lampr mevesii. 1+1 Lampr australis. 1+1+1 Strept senegalensis. 1 Coracias caudata. Omkr 12 Queleas. 1 Granatina. 2 ob.svalor. 2+1+1 ob.Lampr. 2 glador.

8923 ute ur Evale. 1 ob.Lampr. 1 glada på vägen. 1+2+1 Turtur. 7+1 Oena! 1+1 Lampr australis. 1 Strept. senegalensis. 2 Strept capicola. 1+1 gycklare kretsande, ålder oviss. 1 osäker drongo. 1+1+1 Strept. 2+1+1+1+1+1 Lampr australis. 10-12 vita helmet shrikes. 1 blue waxbill. Mycket enformig risig mopanebush, 2-4 m hög. Platt! Över 10+2+1 ob. småf.

8925 stopp för rast. Fortf. my. platt, och vegetation ss förut, med ett par högre träd. Under rasten sågs: många Strept. capicola, flera Strept seneg, 2+4 Plocepasser samt bon av samma; hördes även sjunga. 1 el 2 Corythaixoides. Bubalornis 1 ex sköts. Fågeln gick på marken ss en stare, invid en Strept capicola. Tricholaema (i.e. leucomelas) hörd. Lampr. mevesii allmän, delvis parvis; 1 ex. sköts. Lampr australis flera ex. Glada 1+1. Accipiter minullus 1 ad. Vidare 1+1 gycklare ad, båda med brett svart. 1 gam, kanske whitebacked. 1 Anaplectes, redheaded weaver hanne, nära och utsökt, huvud absolut helrött, intet svart bakom ögat, alltså rubriceps. 10 vita helmet shrikes. Sylvietta sjöng. 1 ob hackspett. 1+1 drongo. 2 Passer griseus subsp. 1 Oena!

Kl 1110 fortsatte vi. Över 10 Strept. Många Lampr mevesii. Flera Plocepasser plus bon. 1 Lampr australis plus flera. 1 Coracias caudata. 2 gycklare ad (väl desamma). Flera Strept capicola. 1 redbilled hornbill. 1 ob. svart fågel. 4 Lampr. mevesii. 1 drongo. 1 grön bulbul. 1 groundscraper. 8928 2+2 Strept. 1 svart sunbird. 1 Lampr. mevesii. Plocepasser-bon vettande mot Ö, mot S, mot V, mot N! 1 ob. småf. 1 Campethera bennettii! 1 gycklare ad. 1 Lampr. mevesii. Många Plocepasserbon plus dito omigen. Se skiss här. >

2+2+1 ob. fåglar. 1 Tchagra. 1 ob. hornbill med gul el röd näbb. 2 Streptopelia capicola. 1 yellowbilled hornbill. 2 Plocepasser. 1 drongo. Ett bo av Bubalornis i baobab. 1+2+1+2 Lamprotornis mevesii. 8 vita helmet shrikes.

OBS: bona Delois) ver vägen

8933 intet sett på en sträcka. 1 Strept. capicola. - Platt land; undervegetation som vanligt rikare här på avstånd från samhällena. F.n. täml orörd skog, olövad. Mopane allmän men ej allenarådande. 8935 Plocepasser-bon. 1 Laniarius atrococcineus. 1+1 drongo. Över 3 vita helmet shrikes. 1+1 Lampr. mevesii. Plocepasser-bon på många ställen. 1+1 ob småf. Anaplectes-bo. 2 Hirundo senegalensis mont samt strax därpå ännu en dito. 2 redbilled hornbills. 1 drongo, lilla arten? - Små grässänkor, men ej långsträckta "rännor" utan avgränsade grunda "tråg", alltså små "pans", är rätt vanliga här. Jfr Ovamboland (där detsamma gäller) och vägen som vi farit från VAdePaiva (där sänkorna är långsträckta "dambos"). - 8938 Plocepasser-bon vettande mot Ö, mot vägen. 1 yellowbilled hornbill. Över 4 helmet shrikes, trol vita. 1 drongo. 1 glada lågt krets över stor native-by plus odling. Här kretsar ytterl 3 glador, och jag såg 1+3+10+5+ännu flera Lampr mevesii, summa över 25 samtidigt. 1 (ett) ex av
8940 Lampr. australis var i en av småflockarna! - Vi stannade helt
ung.här kort men fortsatte strax enär massor av infödingar kom springande. 1+1+1 ob. småf. 1 ob. nectarinbid. 1 Dicrocercus. 1 ob. örn i trädtopp. 1+2 Rhinopomastus. 2+1+2 Lampr. australis. 1+1 Corythaixoides. Plocepasser-bon mot V, flera ggr. 2 Plocepasser. 2 Dicrocercus. 1 Melittophagus pusillus. Över 3 ob Lampr på avst. 1 Granatina. - Flera native kraals och odlingar.

8943 vägskäl. Flera Lampr australis. 10+5+några ob småf. Turtur chalcospilos hörd. 4 Oena! Hus. Några [redacted] hundra meters omväg. Vägvisare anger till Cafima 60 km, Nova Lisboa 555 km. 1 glada lågt. 8946 1 nylövat baobabträd (alla tidigare ha varit utan löv med ett undantag, nämnt ovan). 2 Plocepasser. 2 drongos. 1+1+2+1 ob småf. 1 biätare, trol Dicrocercus. 8948 gles skog eller snårmark med undervegetation av gräs. Ej bränt. Oftast täml väl överskådligt. Ett par små odlingar. - 1 Dicrocercus. 1 Lampr. mevesii. -

(8950 ungefär här; men ej antecknat). Hett. Ännu ingen cumulusbildning. - 1 ob småf. Mycket litet att se i hettan. 3 ob. Lampr. försvinna bland träden. 1+1+1 ob. småf. Ytterl. 2+1 ob. Lampr. 8953 1 ob. småf. Ett par odlingar och native kraals. 1 drongo. 1 flyg.ob. småf. 1 ob. småf. 8956 [redacted] Plocepasser-bon. 1 drongo. 8957 liten native kraal i parkskogen. 8958 1 Lampr australis. 1+1+1 ob. småf. 1 Corythaixoides.

8960 stopp för att dricka. Det är mycket hett, men det blåser svagt och uppfriskande. Mycket enformigt landskap. Kl är 1350. - Jag rakar mig under rasten, och samlar in egendomliga röda frön från en slingrande växt. - 1 Circaëtus pectoralis kretsar. Vi forts 1410. 1 Corythaixoides. 4 Lampr. australis. 8962 1 glada kretsar lågt över gles mopanebush med spridda höga träd och yteroderad, bar mark. 3+2+3 ob. småf. 2 bulbuls. - Kraals, odlingar. 8963 1+1 Plocepasser. 1+1+1 ob småf. Plocepasser-bon. - Pereira d'Eça syns. - 4+3+35 (trettiofem)+ +1+1 Corvus albus. 2 glador.

8966 hotellet i Pereira d'Eça! Stora flockar Agapornis roseicollis (c 40-50 ex) i samhället. - Koch var här. Han såg friskare ut. Han hade farit med lastbil från Sá da Bandeira hit. Han var på tämligen gott humör, fast han begriper kanske att jag aldrig mera kan lita på honom, så som han burit sig åt. - Skön kväll i Pereira d'Eça. Jag ordnade grejor. Sov dåligt; varm natt.

13 okt. 1956. Formaliteter ordnades, mest av Koch, som ju vid exp:s början utnämndes [redacted] till chef av Visser (och Koch förefaller faktiskt att vara road av att förhandla och prata skit med portugisiska kolonialtjänstemän). - Över samhället 4 glador samt rikligt med Corvus albus. -

Mileage 8971 kl 1215 start mot Namacunde. Koch kör, och både hans fru och jag sitter dessutom i framsätet. Ingen har yttrat ett ord härom. - Koch kör dåligt. Det skumpar djävligt, trots att vägen är relativt bra. Summa över 50 ob småf. Ett fåtal blue waxbills. - Koch pratar på tyska med sin fru om "eine schöne

neue Art Gecko" som han funnit. - 8976 Plocepasser-bon. 3 palm swifts (Cypsiurus parvus). Palmer talrika här; de började redan igår uppträda sparsamt före vår ankomst till Pereira d'Eça. 8977 Missão Catolica de Omupanda. Några Passer sp., kanske griseus.- Flackt, sandigt. Palmer, Ficus, mopane, gräs, odlingar, baobab etc. - 1 drongo.

8980 3 ground hornbills! 1 Strept. 8981 1 Dicrocercus. 1 drongo. 1 vit helmet shrike. - Flack mopane, överskådlig, med [redacted] barmark mellan buskarna samt h.o.d. gräsytor som markera "pans" under regntiden. - My. lång sträcka utan fågel. 8985 1 drongo. 1+1 ob småf. Några få Plocepasser-bon. 2 ob. småf. 8989 hus till höger. Flock Colius, trol redfaced coly.

Gräns

8990 Namacunde. Helt kort stopp vid tullbyggnaden men inga formaliteter. Vi forts strax. 1 svart nectariniid. 8991 4+2+ +1+1 ob småf. 1+2 Strept. Lång sträcka utan fågel. 8996 intet. 8997 kl 1329 vi stanna vid gränsbyggnaden, på portugisiskt område. Lätt passage. Det tog 15 minuter, men eftersom den sydafr. borgerliga tiden är en timme före den angolensiska, var klockan alltså 1445 när vi korsat gränsen och hamnat i SWAfr:s tullstation Oshikango (Otjikango). 1 glada över gränsen. - Vi stannade vid tullstn. Intet större besvär. Snack. - 1 Torgos kom över. - Vi forts kl 1525 i svår hetta. 2+3 ob småf. 1+1+1 Strept. 8999/9000 Omafu store.

9000 1 Corvus albus. 9001 palmer dominera. 2+5+5 ob småf 1+2+1+1 Strept. 1 grey hornbill. 1 Oena. 2 Plocepasser plus bon. 9006 1+1 Strept. 4+1 Lampr. australis. Ytterl 1+3+1 Lampr. australis. - Koch kör mycket hårt, oftast 30 miles/tim.- 4 Lampr. australis. 2+1+2+1+4 Strept. 1 Corythaixoides. Plocepasser-bon. 1 Lampr. australis.

9011 1 grey hornbill. 2+1 Strept. 1 Lampr australis. Flock på 20 ob. småf. 2 ob. småf. Plocepasser-bon. 1 Strept. 1+1 Lampr. australis. 9016 1 Rhinopomastus. 1+15 ob. småf. 1 Dicrocercus. Plocepasser-bon flerstädes. Omkr. 12 Strept. 2 palm swifts. 1 Lampr. australis, 9018 1 bulbul. 1 Plocepasser. 2 palm swifts och 1 redbilled hornbill. 1 Strept. senegalensis. 3+1+2 Streptopelia capicola. 2 Plocepasser. 2+1+1 Lampr. australis. 1 ob. småf. 1 glada lågt.

9021 1+1+1 Lampr. australis. 1 ob. [redacted] hornbill. 1 drongo. 1 Strept. senegalensis. 1+2+1 Strept capicola. 1+2+1 Strept. Plocepasser-bon flerstädes. 3 vita helmet shrikes. 1 Oena. 9026 flackt, öppet park- och busklandskap, yt-eroderat och mycket odlat. - 1+1+1+1+1 Lampr australis. 1+1 drongo. 1+1 ob. småf. Några Plocepasser-bon. 1 Strept. 2+1 Plocepasser samt flera bon av densamma. 1 ob. småf.

9030 kl 1655 vi stanna vid den plats som Koch tror är vårt nattläger den 27 aug, alltså några miles norr om Ondonga. Jag är ännu ej helt övertygad, ty det är svårt att med säkerhet känna igen sig i detta platta lamd. Kanske är det rätt. Vi stannar i varje fall. Liten torr pan, några stora träd. Några bulbuls, 1+1 Corythaixoides. Tricholaema hörd (i e leucomelas). Streptopelia decipiens hörd och sedd i flera ex nära lägret. Läten: dels "huuuuh!!" kokōōko kokōōko kokōōko.....", dels det egendomliga ivriga, liksom uppstigande "korrrrr!"
Även palmtornsvalor m m. Fågellivet vid lägret blev ganska grundligt studerat, och jag samlade ett antal trevliga arter.

Det var lördagseftermiddag när vi slog läger här, och vi planerade att stanna till måndag morgon, så att vi kan höra efter post i Ondonga [redacted] innan vi far vidare söderut.

Kvällen var mycket varm och tryckande. Jag gick en runda med bössan och nedlade 1 Lampr. australis som kom i motljuset och fällde i ett litet träd. Strax därpå kom ännu 1 mörk långstjärtad fågel i svårt motljus och fällde. Jag sköt, och ned [redacted] föll dels 1 Rhinopomastus, dels till min gränslösa häpnad även

1 ex av Strept capicola! Den måste flugit förbi och kommit i vägen för skottet. Den kan inte ha suttit i linje med det skjutna ex av Rhinopomastus, ty jag hade ju skjutit en glansstare i samma buske och nära nog på samma kvist strax innan. Att duvan därvid skulle ha suttit kvar, eller att den skulle ha kommit och fällt osedd, anser jag absolut otänkbart. - Slutligen sköt jag 1 grey hornbill i toppen på ett oändligt taggigt träd. Den dog så ögonblickligt av skottet att den bara sjönk samman på den kvist där den satt; huvudet kom i kläm i en klyka. Men jag klättrade upp och fick äntligen ner den. Bra utbyte på 3 skott.

Dessutom såg jag många trevliga saker på denna kvällstur; se nedan.

X På kvällen mycket kul ljusfångst vid lägret. En mycket liten solifug var relativt allmän och täml lättfångad i lampskenet, där den sprang på sanden. Små skalbaggar flög talrikt på ljus, däribland många roliga arter bl a Bruchider. -

Innan jag lade mig pratade jag med Kochs om ditt och datt, och Koch sade bl a: "Es gibt ja keine seltene Tiere!" Tenebrionider ansedda som [redacted] oerhörda rariteter hade han tagit i millioner eller åtminstone tiotal i Sahara. Så det så! Ett jätteskutt vidare på den logiska linjen, och han nådde slutsatsen, med oändlig säkerhet! "Es gibt ja einfach keine seltene Tiere!" Jag hade ju kunnat fråga om vit noshörning eller bontebok eller de massor av arter som är begränsade till en liten ö eller en bergstopp, men då hade jag väl antagligen fått veta att Koch levat tio år längre än jag och samlat tio år längre än jag och att han varit i Sahara och att jag aldrig varit i Sahara och att följaktligen alla mina åsikter och skäl var idiotiska eller likgiltiga och att Koch visste allting bättre och överhuvudtaget att - ad hoc - alla de naturlagar som var för tillfället obekväma för Koch med lätthet kunde försättas ur kraft för att han skulle få rätt i allt och jag fel i allt. Och inför den utsikten höll jag tyst.

Det blev åska på avstånd på kvällen, och svagt regn, men vi täckte över våra grejor med presenningen och fick intet vått [redacted] av packningen, dessbättre. Natten var ovanligt varm, en av de varmaste jag upplevt, men jag sov ovanligt gott.

14 okt. 1956. Söndag.

Jag gick upp tidigt och gjorde en tur för att skjuta litet; speciellt önskade jag Strept. decipiens och flera ex av Lampr. australis. Det förstnämnda lyckades, men ej det andra. Däremot fick jag 2 ex av Laniarius atrococcineus. - Senare denna dag vistades jag i lägret och ordnade samlingar och skrev dagbok.

13 okt. 1956 - 14 okt. 1956 (327)

Förteckning över fåglar sedda vid lägret nära Ondonga den 13 okt. kl. 1700 - den 14 okt. kl. 1700, med ett par senare tillägg.

Se även sidan 316 nederst

1. Glada (brun; gul näbb sedd; uppenbart alltid fråga om yellow-billed kite). 1 ex krets på avstånd 14 okt.
2. Circaëtus sp. 1 ex på nattkvist kvällen 13 okt, men det var redan mycket mörkt, och jag sköt ej. Jag såg att tarserna var nakna, och släktet är absolut rätt.
3. Gycklare 1 ad med brett svart kretsade på avstånd vid middagstiden 14 okt. - 1 ad med smalt svart passerade rakt över samma dag kl 16.
4. Burhinus capensis, common dikkop. 1 ex hördes länge på kvällen 13 okt när jag var ute på jakt. Slutligen såg jag fågeln när den flög över ett öppet område bland buskar på sandig mark. Den sågs också fälla men var skygg och lyfte så snart jag [redacted] nalkades.
5. Oena capensis 1 ex flög mot N 14 okt kl 17.
6. Strept decipiens. Hörd och sedd hela kvällen 13 okt. Jag lärde mig lätet noga vid nedre Cunene. Nu i kväll hörde jag de olika lätena överallt, dels "tjiörrrrr" med rullande r, dels "huuuh! kŏkōō kŏkōō kŏkōō kŏkōō....." eller "huuuh! kŏkōōkŏ kŏkōōkŏ kŏkōōkŏ kŏkōōkŏ....." med en del variationer. Den 13 på kvällen sköts ingen, men jag såg [redacted] en flock på 10-12 ex. i en trädtopp sent på kvällen. - Den 14 okt tidigt på morgonen hördes de överallt, och jag gick ut och sköt 2 ex. Öga: blekgul - blekt gulröd iris, (smal ring), hud runt ögat violettröd resp blekt violettröd. - Arten avgjort allmän här. -
   Det var lustigt att denna art skulle bli så litet sedd av mig i Angola. Jag trodde den skulle bli en mycket allmän art längre upp mot ekvatorn, men jag vet med säkerhet att jag aldrig hörde [redacted] den där. Spridda obestämda Streptopelia kan förstås ha varit decipiens, men mycket få! (Tillägg vid renskrivningen: vissa ekologiska anspråk hos denna art har jag nu kommit på spåren, men likväl tveksamt om dessa gälla för hela dess utbr.-område).
7. Strept capicola var väl så allmän som föregående. Flera ggr såg jag ett par av capicola i ett träd, med hannen kuttrande och krämande sig, samt några decipiens i trädet intill.
8. Strept senegalensis också, som väntat, relativt allmän i denna tättbebyggda trakt. Dess blyga skratt hördes flera ggr på kvällen 13 okt. - Sågs i ganska många ex också.
9. Corythaixoides concolor mycket allmän. Vistades i träden runt lägret, och var man gick sågs den i träden, ofta 2 - 3 tillsammans, ofta också flygande på sina trubbiga vingar över ett öppet område till ett träd på andra sidan. Varnade och skorrade som vanligt, men var ej skygg utan stannade kvar i trädtopparna längre än andra fåglar (med undantag av vissa duvor). Jag hade lätt kunnat skjuta många Corythaixoides, men lämnade dem i fred, helst som plenty av natives var i närheten och snackade med Saul hela dagen 14 okt. -
10. Nattskärra 1 ex av okänd art flög runt lägret 13 okt kvällen.
11. Palm swift, Cypsiurus parvus. Mycket allmän runt vår lägerplats, och är tydligen jämnt spridd över Ovambolands tättbebyggda områden. - Fanns oaktat att några palmer ej är synliga just från vårt läger. Sedd 13 okt på kvällen. 14 okt i grått, varmt väder, sågs bl a en flock på 20 ex över lägret. Den flocken försvann snart, men arten sågs många ggr till den dagen. Enda tornsvala som observerades här.
12. Redfaced coly, Colius indicus. Otvivelaktigt en allmän fågel här. En flock sågs och hördes 13 okt på kvällen; senare hade

en annan flock gått till nattro i träd nära lägret. Även 14 okt hördes en flock på nära håll.

13. Biätare hörd flera ggr 14 okt. Jag är övertygad att det var apiaster, men jag såg dem aldrig.

14. Grey hornbill allmän, flög ofta mellan träden, 2 - 3 ex efter varandra, ungefär som Corythaixoides; eller också satt de i trädtopparna. Det starka gälla lätet hördes ofta. - Arten var rätt skygg och flög bort långt innan man kom inom skotthåll, men 1 ex överraskade jag när jag stod i håll för Lamprotornis australis på kvällen 13 okt. - Den då skjutna hornbillen satt i toppen av en stor taggig Acacia och dog så plötsligt att den bara sjönk ihop på grenen. Jag hade ett dj-a jobb att komma upp i toppen och blev mycket sönderriven men allt gick till sist.

15. Upupa africana hörd redan 13 okt på kvällen: "opp opp opp .. opp opp opp..... opp opp..... opp opp.... opp opp opp .....". På morg 14 okt såg jag 2 ex flyga omkring nära ett gammalt träd. Jag skulle gärna ha samlat in dem men fann att 2 Laniarius atrococcineus vistades i samma träd, och dem ville jag hellre ha (se nedan). - Den ena härfågeln, väl hannen, reste kammen och "poppade" många ggr. -

16. Rhinopomastus cyanomelas 1 ex sköts kvällen 13 okt när den fällde i motljuset där jag [redacted] vaktade på glansstarar. F. ö. icke sedd.

17. Notopogonias leucomelas allmän; både sedd och hörd upprepade ggr den 14 okt på f m runt lägret.

18. Hackspett: en liten art sedd men ej kritiskt granskad, ej sedd bra.

19. Dicrurus adsimilis, drongo. Flera ex 13 okt på kvällen runt lägret.

20. Corvus albus sedd kvällen 13 okt vid lägret.

21. Bulbul, Pycnonotus sp sedd och hörd ofta; jag antar att det är den rödögda arten.

22. Grön bulbul (Chlorocichla flaviventris antar jag) 1 ex sett flygande mellan några buskar vid vårt läger morgonen 14 okt, men trots förföljelse fann jag den ej igen. Säkert en kul sak (jfr Hoesch & Niethammer 1940 p 233).

23. Geocichla litsipsirupa: flera ex sedda runt lägret 13 okt samt 14 okt på morgonen. Oväntat riklig vid en så kort undersökning [redacted] i ett så begränsat område.

24. Sylvietta rufescens sedd och hörd 14 okt på morgonen.

25. Liten grönvingad sångare (nästan säkert Camaroptera brevicaudata[redacted], den som jag samlat på ett par ställen i Angola) sedd och hörd på morgonen 14 okt. Jag kände igen lätet mycket bra.

26. Laniarius atrococcineus. Det var roligt att få[redacted] beläggex av denna art, visserligen inte från Angola, där jag ofta såg den, men dock från en plats nära [redacted] gränsen. Jag såg 2 ex hoppa omkring i ett träd på morg. 14 okt. I samma träd även 2 Upupa. De 2 törnskatorna stack iväg till ett stort tätt buskage, där jag på något drygt håll sköt på den ene som markerade träff men flög iväg. Jag kröp in i snåret för att leta. Då kom det andra ex på rätt nära håll, ovetande om min närvaro, och hoppade omkring lågt i snärjet. Det var tydligen intresserat av något på marken. Jag sköt på lagom håll, och fågeln föll död till marken. När jag kom fram, låg den först beskjutna fågeln död en meter från den andra. Lyckligt för mig, [redacted] men jag känner mig sällan riktigt glad när jag är ute på fågeljakt.

27. Nilaus brubru hörd båda dagarna och sedd mycket fint morgonen 14 okt. Nära håll. Jag känner arten väl från Kalahari National Park m fl platser.

28. Creatophora carunculata (cinerea Meuschen) sedd [redacted] flera ggr 13 okt [redacted] på kvällen samt 14 okt. Oftast små flockar, aldrig över 10 ex. De flög mot N eller NE. Ibland

var det blott 2 ex tillsammans, därav vid ett par tillfällen sådana som flög [redacted] i närheten av flockar av Lamprotornis australis, om ock ej direkt inblandade i dylika flockar. - Nog såg jag inalles 30-40 ex av Creatophora, väl det.

29. Lamprotornis australis. Liksom i slutet av augusti sågs den talrikt, men ännu allmännare nu än i aug. Den 13 okt på kvällen långt före solnedgången kom flera flockar [redacted] förbi mot NE. Flockarna var på 70, ungefär 70, 10, 20, 5 ex, etc; och säkert var det 200 ex inalles. Jämför obsarna från aug.! - Fåglarna fällde gärna i trädtoppar runt lägret eller eljes i träd- och busktoppar litet varstans. Flockarna kunde här - vid splittras. Många ex flög även ner på marken. Det var emellertid nästan omöjligt att skjuta dem i dessa fall; de lyfte på 50-60 m avstånd, utstötande sina mycket hesa, skorrande och för det mänskliga örat föga tilltalande läten. Jag sköt 1 ex när jag stod och lurade i förhåll och motljus på en plats bland träd där jag sett att de gärna fällde. Det [redacted] var uppenbart att de flög mot en nattplats däruppåt, så mycket mera som de på morgonen 14 okt kom tillbaka i m.l.m. spridda flockar mot S eller SSW. Dessa morgonflockar aldrig så stora som på kvällarna.

Det hela upprepade sig 14 okt på kvällen och 15 okt på morgonen. Fåglarna flög på kvällen nordostvart på bred front, och flera hundra ex sågs, bl a kom över vår lägerplats c 55+ 6+12+flera till, och på ömse håll därom kom stora flockar.

30. Cinnyris mariquensis sågs upprepade ggr vid lägret. Den 15 okt på morgonen var där 3 hannar i sällskap; de var utomordentligt livliga, kvittrade i ett kör och jagade varandra i grenverket av några träd och buskar med oerhörd fart.

Tillägg [redacted] nr 1:

31. Den 15 okt på morgonen före avresan kom en ensam Corvus capensis, Cape Rook, flygande förbi med lustiga låga vingslag, som den ofta har.

Tillägg nr 2:

obs dag!

Den 2 oktober såg jag i västra kanten av Humpata Plateau en Pronolagus, alltså en av de tjocka, knubbiga, kortbenta, rödbruna hararna, som - om jag minns rätt - lever på berg eller på högslätter. Det var en utsökt fin observation. (Jag känner Pronolagus från Kaokoveld, Blouberg, m fl ställen.) Iakttagelsen gjordes i västra kanten av Humpata plateau, där negerstigen gick ner - den stig som jag fann på min promenad denna dag.

Tillägg nr 3:

Den 14 okt på e m konstaterade jag direkt att gladan (gladorna?) hade gul näbb.

Den 15 okt. 1956 kl 0825 startade vi från lägerplatsen c 6 miles norr om Ondonga. Mileage vid starten 9030. - Grått, svag sol, varmt, lugnt. Natten hade varit torr, men delvis med my. starka vindstötar. Fågel:
1+4+100+3+3 ob. småf. 1+2+2 palm swifts. 2+1+1+3+2 Lampr australis. 4 osäkra Sporopipes. 1+1 Sporopipes. 1 Streptopelia senegalensis. 1 Strept. 1 osäker Cape Rook på långt håll. 1 grey hornbill. 1 Ardea melanocephala flygande på nära håll över det torra sandiga parklandskapet. 3 canaries sp. Över utkanterna av Ondonga 2+1+2 lågt kretsande glador. Därstädes även 2+1+1+1 Corvus albus.
9036 stopp vid Ondonga Post Office och Native Commissioner. En mycket trevlig prick ordnade snabbt allt för oss för vår färd till Namutoni. Fort avklarat. Ingen post för mig. 10 Sporopipes i trädgården. - Kl 0905 startade vi mot S W A N L A store (den ligger i samhällets utkant. S W A N L A är förkortning av ungefär detta: South West African Native Labour Association eller dyl.) - 1 palm swift. 2+6+c 20 Strept. 1+2+2+1+1 Corvus albus.
9038 [redacted] S W A N L A store. Stor och välförsedd affär. Koch kände diverse folk och förde långt snack. Vi köpte diverse matvaror och fick goda råd angående vägen till Namutoni. Denna lär vara urusel för de första 30 miles men sedan fin. Icke minst viktigt: vi fick sällskap med en lastbil, körd av en mycket trevlig, redig och klipsk native. Denna eskort ordnades av folket i affären. Han visade [redacted] sedan vägen ett långt stycke innan han vek av åt annat håll. -
Fågel under uppehållet: 1 mörk Melierax musicus ad (månne musicus eller annan art??) GR vid renskrivn. Just att den angivs som mörk tyder inte på musicus [redacted] utan snarare på metabates el dyl). Några Oena. 1 glada. 1 Corvus albus. 1 bulbul. Minst 1 palm swift.
9038, kl 0944: start mot Namutoni. Just när vi startade kom c 70 - 80 Pterocles över huset. 1+1 palm swift. 1 Corvus albus. 1 glada. - Platt, delvis odlat, delvis mycket kort gräs eller naken sand. Rikligt med palmer, men mycket öppet landskap. Nu skugga på grund av molntäcke. Varmt. - 1 Ardea melanocephala flygande. 1 ob. småf. Länge intet sett. 9043 4 Strept. senegalensis. 4 stora biätare (antagligen en art jag ej tidigare sett; trol Merops superciliosus, av vilken 2 raser tänkbara. Men ej säkert avgjort ty vi stannade ej). - Flackt gräs- och sand-landskap, med låga buskar. - 1 palm swift. 1 Sporopipes. - Delvis "heavy sand". 1 Corvus albus.
9046 kl 1012 vi skiljas från vår eskortbil. Infödingen säger att det härifrån är 18 miles till ett vägarbetarläger som vi måste passera (och därifrån är vägen bättre). - Här kretsar en glada. Vi tackade vår eskort för hjälpen och fortsätter sedan genast. Ännu 1 glada kretsande. 1 Cape Rook på marken vid termithög. (OBS båda Corvus-arterna förekommer i Ovambolands tättbefolkade delar). - 9048 c 15 piplärkor i gles flock. 2 Corvus albus och 2 Corvus capensis på samma odlade fält; mindre än 50 m inbördes avstånd mellan dem. Se skiss här:

1 krets glada. 1 sittande glada; denna är gulnäbbad och har relativt djupt kluven stjärt. 1 Corvus albus. Omkr. 20 ob. småf (i realiteten näst. säkert Sporopipes). 1 Cape rook flyg. 1 Cape rook promenerande nära. Omkr 3 ob småf. 1 Corvus albus flyg. 1 blekt tegelfärgad falk, ovisst (ovantill) om tinnunculus subsp eller rupicoloides. 1 Corvus albus. 2 ob småf, säkert Anthus. - 2 Corvus albus och 1+1 Corvus capensis helt nära varandra på samma fält.
9053 1 Corvus albus. Sedan intet på ett slag. 9055 ännu 1 Corvus albus. 2 Corvus capensis på marken, strax därefter ytter-

ligare 2 Corvus capensis på marken. 1 glada på marken. 1+4 glador kretsande. 1 Corvus albus. 1 tornfalk ss ovan. [redacted] 4+c 10+c 12 småfåglar, uppenbart Sporopipes. 2 Corvus capensis (Cape rooks) igen. 1 drongo i låg buske (men palmer och högre träd finns i närheten). 2 ob småf.

9058 vägarbete, men rent tillfälligt. 1 ob. småf. Omkr. 15 piplärkor (Anthus). 4 ob. kortstj. glansstarar. 2 Cape Rooks på vägen samt ännu en dylik där. 1 glada i träd på nära håll. Ånyo 2 Cape Rooks. 2 ob. småf. 1 Corvus albus. 3+16 kortstj. glansstarar. 1 svart nectariniid. 1+2+3+1+10+1+c 5 Sporopipes. 2+2 ob småf. 4 kortstj. glansstarar. 1 Dicrocercus hirundineus. 1 Strept.

9063 tätare bush, men låg. Mindre tätt befolkat. Vägen är bättre än förut, [redacted] "färdig". - 8-10 Colius sp. 1 Lampr. australis. 1+1+5+2+1 ob småf. 7 Colius sp. 1 Corythaixoides. 4 white babblers (Turdoides bicolor). 3 palm swifts. 1 Lampr. australis. - 9066/7 vägarbetarlägret. Här är bush, nästan utan folk. 1 Laniarius atrococcineus. 1 yellowbilled hornbill.

9068. Vägen åter urusel, fastän spikrak och bred. Under arbete. Den sluttar sakta uppåt hela tiden. Ingen fågel att se. Flat, svagt uppåtlutande mark med gräs, bush och småträd. Ej palmer. 1 drongo. 9070 kl 1135. Koch kör fast helt onödigt. Han kör in i sanden i vägkanten istället för att följa vägbanans mitt. Men han vet ju alltid bäst hur allt skall göras. Han tog inte ett handtag själv för att gräva ut bilen. Däremot startade han och var oerhört nära att köra över mig när jag låg framför bilen, så gott som under kylaren, och grävde. Endast det förhållandet att jag verkligen i förväg var beredd på det värsta, på det mest fullkomligt huvudlösa beteende från hans sida, räddade mig denna gång. När vi efter tio minuter var klara, tackade Koch demonstrativt Saul för hjälpen. 1146 åter iväg. Nu följer vi spåret på den nya vägbanan, vad det nu kan bero på. - 1 ob. fågel, kanske Rhinopomastus. 1 Dicrocercus. - Vissa buskar ha späd grönska, [redacted] men de flesta är olövade. - Nästan intet att se!

9073 3 Lampr. australis. 6-7 småf, säkert Sporopipes. Bon av Plocepasser. Bon av Bubalornis också, i rel. högt träd. 1 rätt stor "buck", art oklar. 1 ob trast? 1 drongo. 1 Lampr. australis. 1+1+1 ob småf. Plocepasser-bon. 1 ob. fågel, antagl Lampr australis.

9078 kl 1208 1 Dicrocercus. 1 drongo. 1 ob. hornbill. 1 ob. lärka. 1+1+1 ob. småf. Plocepasser-bon flerstädes. 1 lugnt kretsande Corvus albus. - Vägen är spikrak. - Bubalornis-bon ett par ggr.

9083 c 12-15 ob småf, säkert Sporopipes. 1 liten buck. Plocepasser jämte bon sedd flerstädes. 1+1+1+1+1+3+1 ob. småf. 1 Lampr australis. 1+2 bon av Bubalornis. 1 buck. 1 sekreterarfågel lyfter i vägkanten i lättöverskådlig bush med gräs. 3 Plocepasser samt mycket bon av dito. 1+1 drongo. 1 lärka. 2 ob. biätare. 2 frankoliner på vägen.

9088 1 liten sköldpadda på vägen. Relativt färsk elefantspillning på vägen. [redacted] 9088/9 kl 1229 vi stannar för kafferast. Koch, som just talat om det underbara landskapet, säger nu: "Ich kann sie nicht leiden". - Under rasten [redacted] 1 Granatina granatina samt 1 Coracias caudata. 1 röd, mycket smäcker, ej alltför liten buck också sedd; art oklar; eventuellt kan det löna sig att efterforska "damara red duiker" eller dylikt. Med den arten är jag ej bekant. - Vidare först 2, sedan 4 kretsande whitebacked vultures. - Några Eurychore (Coleopt., Tenebrionidae) och några andra underliga saker under stammar när vi rastade. Jag tog ett foto av den platta, glest buskklädda, men likväl charmerande terrängen. Obs. korrelationen mellan Corvus-arternas förekomst, dels inbördes, dels mellan förekomsten och folktätheten. - Under kafferasten matt men mycket brännande sol, och mycket varmt.

Start kl 1315. 1+1+1 ob småf. Plocepasser-bon sedda. 1+1 ob rovfåglar kretsande. 9091/2 1 Lampr. australis.

1 Dicrocercus hirundineus. 1 ob. småf. 1 Melierax musicus ad ad, mycket fin, med vitt på vingarna. - Plocepasser-bon. [redacted]
9093/4 1 liten Cisticola. 1 Tricholaema flyg. 9094/5 plötslig övergång från bush till Etosha Pans dödsplatta gräshav. 1 struts hanne. 13+11+1 springbok. 2 saddlebacked jackals. 1 cape rook. 1 annan struts långt borta. 1 obestämd gam krets. Vi forts. 1+1 kortstj. Cisticola. Omkr 30 bleka, svartbukade Eremopterix-lärkor (d v s E. verticalis; GR vid renskrivn. 17 febr. 1959). Ytterl 10 dylika. 2+1+1+1 ob. småf (det är lärkor och piplärkor).
9098 4+1 ob. småf (likaledes säkert lärkor och piplärkor). 9099 1 ensam springbok. Ytterl 1 springbok vid termithög. [redacted] 3 springbok vid termithög. 2 Anthus. 1+1 ob lärka. 1 ob. vadare flög förbi, kan ha varit brushane, men ej osäkert. 3 ob. småf. 1 svartbukad lärka.
9103 18 springbok vid en av människor gjord uppgrävning i marken (vattenhål??). 1 ob. piplärka. 1+1+1+2+7+10+3+10+8 springbok!! 32 zebror varav en mycket ljus. 1 gemsbok. Ytterligare 75+170+ allra minst 25 zebror till. Ytterligare 11+20+11+180+120 springbok plus litet springbok till. 8+13+3 wildebeests. 2+2 strutsar, 2 (eller trol. alla 4??) svarta. 4+5+9 Tetrapteryx, alltså paradistranor, alla nära varandra! 1+2+1+1+10 ob. småf.-Eremopterix verticalis uppskrämdes överallt, hundratal inalles. 2+2 Cape rooks. Vid en mycket grund vattensamling, där en del vilt höll till, sågs även 2 sötvattenstärnor (Chlidonias sp.), några obestämda vadare, samt 45 flamingos. De sistnämnda kunde jag tyvärr ej bestämma säkert till arten; det kan ha varit Ph. minor. - 1 glada lågt kretsande. 4 ökenlöpare lyfte i vägkanten; ovisst om grå i nacken eller ej; men det var Cursorius rufus eller C temminckii. Ng ob lärkor. Allt detta vid miläage 9106. Vi fortsätta efter kort stopp. Ytterl 1+2 springbok.
Koch med fru utbreder sig över Vissers enfald. Visser hade ju bl a sagt att det inte fanns något vilt i Kaokoveld. (Kommentar: för det första har Visser inte yttrat sig så, även om han delvis hade grovt felaktiga åsikter om viltet i Kaokoveld. För det andra saknar Koch och hans fru alla förutsättningar att bedöma i vad mån Visser - och andra - är vederhäftiga i sina yttranden, vare sig det gäller viltrikedomen i Kaokoveld eller annat. Både Koch och hans fru är ju så till den grad orealistiska att det enbart väcker löje, blandat med medlidande, när man hör dem yttra sig om andra personer, [redacted] andras omdöme etc etc etc etc.). -
1 kretsande rovfågel, troligen stridsörn (Polemaëtus bellicosus), men ej osäker. 1 ob. Cisticola. 1 ljus lärka. Ytterligare 1+1+1 ljusa lärkor. 2+1+1 springbok.
9108 vi nalkas motsatta skogsranden. 9109 vi kör upp i skogen. Svag uppförsbacke. Vi gör en lätt högerkurva, den första på 50 miles. Här går 8 hästar och 1 neger. - Skogen: 4+1 ob. småf. 1 Strept. Några Bubalornis-bon. Några Plocepasser-bon plus flera dylika. 2 gycklare ad kretsande. 1 Kalahari scrub robin (d v s Erythropygia paena). 2 Sporopipes. 1+1 ob. småf. [redacted] 1 drongo.
9113 flack bush med gräs ss undervegetation. Delvis bränd, men i regel ej bränd. - 1 Melierax musicus ad. - Koch kör fort (35-40 miles/tim) på den nu goda vägen. 9114 1+2+1+1+2 ob. småf. 1 drongo. Bon av Plocepasser vettande mot V - VNV. Ytterligare flera dito dito, sedan dylika med varierande riktn. 1 Coracias naevius.
9118 kl 1437 1 ob. lärka. 9119 den stora flata Etosha Pan till höger, i gräns till skog, ej till gräs. Stopp här till kl 1515. Jag tar fotos av Etosha Pan samt av en liten sköldpadda. Långt ute på den oändligt flata vegetationslösa ytan 1 struts. 7+1 ob småf, därutöver intet sett. Färska elefantspår.
Kl 1515 vi fortsätta igen. 1 ob. lärka. 1+1 Dicrocercus hirun-

dineus. 5+1 ob. småf. Plocepasser-bon mot S, mot vägen. 1 kortstj. glansstare. Av elefanter nyligen brutna träd till vänster helt nära. 1 liten buck, steenbuck?? ? ob. trastar.

9123 1+1 Dicrocercus. 1 Strept. 1+1 ob. småf. Ytterl. ett grovt, av elefanter knäckt träd till vänster. 1+1 Strept. 5+6+2+1+4+6+3 ob småf. Plocepasser-bon vettande mot S (d v s mot vägen) och mot N inne i bushen. Omkr. 15 [redacted] småf, säkert Sporopipes. 1 drongo. 1 Strept. Omkr 40-45 pärlhöns helt nära. 2 kudus, näml. 1 hona och 1 ungtjur, korsa vägen.

9128 1 grey hornbill. 1 Strept. capicola. 9128 vi korsar torr pan. 6-7 zebror, 7 -8 springbok, 4 wildebeests, 1 svart struts. Ytterl 7 zebror. 1+1+1 ob. småf. 1+3 Strept, säkerligen capicola. 1 kortstj. glansstare. 9130 Namutoni. 2 Strept. Några ob. småf. Kort polisceremoni. Ett foto av fortet. Vi fortsatte 1547 mot Tsumeb. 1 Strept. 1 drongo. - Mycket stenigt; dolomite? - 2+1+1+1+1+1+1 Strept. 1+1 ob. småf. 1 ob. hornbill.

9133 2 små, starkt rödbruna bucks, den ene med små tunna, parallella horn, "som två blyertspennor". Stora öron. 2 kudus, näml. hona och [redacted] juv. Flera redbilled hornbills. Flera mörka babblers. Minst 1 Plocepasser. Minst 5 ob [redacted] fåglar. 2 Strept. 1 ob. hornbill. 1+1 redbilled hornbill.

9138 1+2+1 ob. småf. 1 drongo. 1 Upupa. 1+1 Strept. 1 yellowbilled hornbill. 1 drongo. 9141 farmen Leeudrink. 1 ob. småf. Plocepasser-bon. Över 6 pärlhöns.

9143 1+1 ob. småf. 1 Strept. Omkr 10-12 hornbills, åtminstone delvis redbilled. 3+1 ob. småf. 1 Strept capicola. 1 drongo. 1+4+1 Strept. - Mycket flack, stenig, småstenig mark med mager undervegetation och rätt gles lågskog av mopane m m samt en reslig ogrenad Aloë.

9148 farm. 3 ob. babblers. 2+1 Strept. 1 svartbukad trapp i skogen (tydligen "silent member", d v s Lophotis ruficrista). Minst 8 kortstj. glansstarar. 1 Strept capicola. 1+1[redacted]+1 ob. småf.

9153 1 Corythaixoides. 2 yellowbilled hornbills display. 1 drongo. Över 30+1 ob. småf. 1 kortstj. glansstare. 1 Trichocolaema leucomelas flög förbi. 1+1 drongo. 1+1 bulbuls. Plocepasser-bon. Några+1+1+10 ob. småf. 1 liten nectariniid. 1 Strept. capicola.

9158 ännu 1 Strept. capicola. Naturlig vattensamling. Här 1 kretsande maraboustork och 2 sittande gamar. 4+2 ob småf. 1 drongo. 1 Strept senegalensis. 1 ob. hornbill. - 9159 Etosha Cash Store. Omkr 20+25 pärlhöns lyfte, de förstnämnda rätt långt bort och ej för oss. 1+1 Strept. Summa 5+1+20+12+14 ob småf. 1 Corythaixoides. 2 Strept. 1+1 Strept. senegalensis sedda utmärkt. 2+2+1 kortstj. glansstarar. 1 Granatina granatina hanne.

9163 1 drongo. Omkr 15+1+1+1+2 ob. småf. 1 Coracias, tyvärr osäker art men kanske naevius. 1+1 Strept. Omkr 10 svartbukade men ovan rödbruna finklärkor (d v s Eremopterix leucotis). 1 Upupa.

9168 2+60+50+10+1+1 ob småf. 1 Strept. capicola. 1 Strept. 1+1 kortstj. [redacted] glansstarar. - Farmen Boxershalt, bebodd av herr Lusse! - 2 täml. stora viverrider. 1+1 bulbul. Plocepasser-bon. 1 Oena. 1 Turtur chalcospilos. 1+1 ob. småf. vid farm. 3+1 Strept. capicola.

9173 2+2 ob småf. Plocepasser-bon. 2+c 25 ob. småf, storvuxna. 2+1+2 ob. småf. 2 Strept. senegalensis. 1 kortstj. glansstare. 3 Strept. 1 Upupa i vägkanten ss den föregående.

9178 1+1 ob småf. 9179 grid. Delvis utglesad vegetation. Kl är 1725. Det blir varm aftonsol. Fortfarande kvavt. - 2+2 Strept. 1+1+1+2 ob. småf. 2 kortstj. glansstarar, nitens ss alla här! 1 bulbul.

9183 stora röjningar på bägge sidor om vägen, kala resp planterade med bluegums. Hemskt. Det hela heter tydl. Tsumeb Corporation. - Vid hus 1+1 Oena, 1 yellowbilled hornbill, några

kortstj.glansstarar, 1 Creatophora; 1 drongo. - 1 ob.småf. 1 Tchagra sp. 1 ob.falk i trädtopp. 2 Plocepasser i trädtopp. 1 överkörd nattskärra.

9188 1 yellowbilled hornbill. - Vi är framme vid de första kullarna efter färd över oerhört plan mark så länge. - Några regnstänk falla. Varmt,skuggigt. - 1 Strept. - I Namutoni sade Koch att det ju intet betydde om vi kom fram relativt sent till Tsumeb. Nu har han ändrat sig och kör som f-n för att komma fram så tidigt som möjligt. - Vindbyar, litet regn.

9193 strax Tsumeb. 9194 Tsumeb gruva. 9195 samhället. Vi tar in på Minen-Hotel, ett ställe där jag trivdes bra. Och efter det förfärliga hotellet i Pereira d'Eça var det ljuvligt att komma till ett rent ställe, duscha, raka sig, och känna sig som en människa igen. - Middag med Kochs under ovanligt god stämning. Köpte cigarrcigaretter. Lade mig omkr. kl. 2145 och sov härligt, särskilt på förnatten.

16 okt. 1956.

Redan igår kväll sade Koch och hans fru att man måste fara från Tsumeb via Grootfontein till Windhoek. Jag opponerade mig inte, trots att det enligt kartan måste vara en omväg på åtminstone 40-50 miles över Grootfontein. - Nästa morgon åt jag som vanligt frukost långt före Kochs. Träffade dem sedan i matsalen och frågade om vägen. Båda blev oerhört irriterade; Koch sade att han redan farit vägen via Grootfontein tio ggr, och fru Koch sade att jag skulle låta bli att bråka! Jag hade kartan med mig, men naturligtvis vägrade båda att se på den. I receptionen sade man mig att genaste vägen till Windhoek var [redacted] att fara direkt till Otavi, precis som [redacted] man rimligen kan vänta, under den givna förutsättningen att denna väg inte är avstängd. Hovmästaren i matsalen sade emellertid att bästa och genaste vägen var via Grootfontein. - Det är absolut utsiktslöst att fråga Kochs om någonting nu, även den enklaste sak, och även om man frågar utan den ringaste bimening av kritik. Antingen lyssnar de inte eller också blir de rasande. Sakskäl spelar ingen roll för dem, inte en vitten.

Kl 1000 sade Koch helt oväntat att han för dagen bara ämnade sig till Otjiwarongo. [redacted] Om något särskilt låg bakom vet jag ej. Igår var han pigg på att komma till Windhoek så fort som möjligt. - Vi körde och köpte bensin, mileage 9196. - Till min förtjusning hör och ser jag att Kochs inbördes diskuterar vägen till Otjiwarongo och att kartan, trots att den inte anger vägarna på samma sätt som min, tydligt visar att man inte skall fara via Grootfontein. Tydligen ha de konsulterat kartan och folk också. Ett ord att de haft åt helvete fel förut kom givetvis inte i fråga. -

Väder vid starten: sol och varmt, men mycket frisk vind ungefär fr E. Strax utanför samhället börjar tät bush, deciderat oöverskådlig. 1 Aethocichla gymnogenys korsar vägen. 1 Laniarius atrococcineus. 2+2 Strept. 1 frankolin lik sephaena. 1+1+1+1+1+1 ob.småf. 1 Dicrocercus. - Bushen mest nylövad.- [redacted] Turtur chalcospilos 2 exemplar. Plocepasser-bon mot vägen och m.l.m.mot V, vettande från vägen. 2 Strept. 1+1+1 ob.småf. 1 Oena. 1 Erythropygia sp.

9207 lång sträcka intet sett. Tät bush, stenigt, kuperat. - Oerhört lång sträcka utan ett liv att se! (Kanske delvis också p g av den stora lastbilen som dammar starkt; se nedan). - Tät bush. 1+1 Strept.

9217 Nosig. Till vänster går vägen till Grootfontein, till höger vägen till Otavi (och vidare mot S). Vi tar den senare. Kör sakta ett slag, eftersom en jättestor lastbil ligger framför och rör upp massor av damm. Vi stannar ett slag under Kochs flitiga förbannelser. Detta otvivelaktigt en bättre utväg än att köra om i blindo i dammet! Vi stannar blott 1-2 minuter och är därför strax ifatt lastbilen igen. Men omkörning otänkbar, t.o.m. för Koch, gudskelov. -

2 Strept sedda, men ordentliga observationer otänkbara i detta damm. - 9222 här är bushen nästan alls inte grön! 9223 bushen åter grönare. - Nästan oavbrutet tät bush. 1+1 svart nectariniid. 1 ob småf. 1 drongo.

9227 intet sett. 9229 vacker vy framåt, först flackt men i fonden (5-10 km och längre bort) lång, måttligt hög bergskedja. Jag förmodar att detta är vad Hoesch & Niethammer kallar "Otavi-Bergland". 9231 grid. Farmen heter Ombanje. 1+1 ob. småf. 2 ob. fåglar, i realiteten dock säkert Dicrocercus. 1 Strept.

9237 1 Strept.- Bush här till största delen grön. 9238-9 relativt tung, fin sand av rödgul färg. 9240 vi kör om lastbilen, riskfritt, sedan dess förare upptäckt oss. 1 Tricholaema leucomelas. 1 kortstj.glansstare. 9243/4 Schuhmanstal siding. 1+1+1 ob. småf. 2 Amadina erythrocephala. 4 ob. svalor, stora, rödbröstade. 9247 kl 1220. 9249/50 bergen som länge följt oss täml nära t.v, tar slut. Bergen är vackert skulpterade (veckade?). 1 ob.småf. - Fru Koch sjunger mycket högt. Herr Koch kör med 42-45 miles/tim men saktar av när vi, mileage 9253, kör in i Otavi. Stopp 1236, 9253, framför hotellet. Lunch med Hansa Edel-Pils. Kostliga farmartyper på hotellet.

Efter god lunch startade vi kl 1342. Mest molnigt, svag till måttlig vind, hett. - 1 Corythaixoides. 1+1+1 ob småf. 1 Kalahari scrub robin (Erythropygia paena). 9263 vi kör ånyo förbi ■ ovannämnda stora Tsumeb-lastbil. 1+2+1 ob. småf.

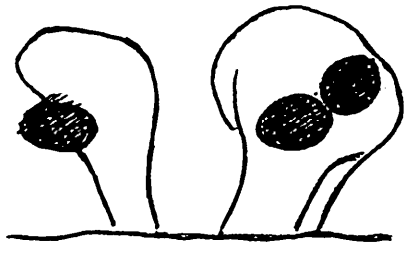
9267 Hohental. Platt Acaciabush, gles, med gräs, överskådlig, kulturpåverkad. [redacted] 2+1 ob. småf. 1 Melierax mus. i trädtopp. 1 grey hornbill i skuggan i litet träd. 9273 1+1 Melierax ss ovan, på telefonstolpar. 1+1+1+1 ob. småf, härav dock säkert 2 Dicrocercus. Ej ett liv på flera km. 1 bulbul. 1 ob. småf.

9283 kl 1440 2 ob småf. 1 hornbill, säkert redbilled. 9284 stopp vid Platveld anhalt för att hjälpa en annan bilist med hjulbyte. Forts efter 10 minuter. 1+1+1 ob. småf. 1 Strept. En sträcka utan fågel. 1 Falco rupicoloides i trädtopp. 2 Strept. 1+1 ob småf, i realiteten Dicrocercus! 1 Falco tinnunculus rupicola i busktopp. 1 drongo. 9292 1 ob. småf. 1 drongo till, satt liksom den föreg på tfntråd längs järnvägen, 1 yellowbilled hornbill.

9293 kl 1512 1+1+1 ob. småf. 1 Erythropygia. 1 yellowbilled hornbill. 2 osäkra bulbuls. 1 Tricholaema leucomelas. 2 Strept. 2+12+2 ob. småf. 8 kortstj.glansstarar, otvivelaktigt nitens. 1+1+1 ob. småf. Ytterl 2 kortstj glansstarar ss nyss (nitens!). 1 ob. småf. Plocepasser-bon mot E, mot vägen, och några mot V, också [redacted] vettande mot vägen (d v s). (M a o bona låg på båda sidor om landsvägen men vette i båda fallen mot denna. Tål att tänka på). 2 vita babblers (d.v.s. Turdoides bicolor).

9301 kl 1525 2 Philetairus-bon i ett träd till höger. De första bona av denna art. - 1 ob. småf. 9303 grid; farm. 1 Oena. 1 Strept. 9303 1 Philetairus-bo långt in till vänster. Täml [redacted] tät bush, sikt 50-100 m åt vardera håll, med mycket sparsamma överståndare. 1+2 ob småf. [redacted]

9305 1+2 Philetairus-bon; träden stå täml nära varandra; se skiss, här: 1 ob. småf. Plocepasser-bon. 2 små Philetairus-bon i ett träd, nära. 1 kortstj. glansstare. Plocepasser-bon vettande mot W, men även åt varierande riktningar. 9309 1 täml litet Philetairus-bo till höger. 1 måttligt stor Phil-bo nära till vänster. 1 drongo. 9309 1 litet Phil-bo långt till vänster. 9311 1 dito nära till vänster. 1 ob småf. 9311 my långt borta flera Phil-bon, delvis stora. Till höger ett litet bo av dito. 9312 1 litet och 1 täml litet Phil-bo till vänster; och 2 täml små bon av dito i dött träd till höger. 1 drongo. 2 ob. småf.

9313 1 täml litet Phil-bo till höger plus ett till dito plus 2 dito i ett träd. 1 Oena. Täml my Plocepasser-bon.

1 my. litet Phil-bo i litet spädbyggt träd. 1+1 knappt medelstora Phil-bon i olika träd, 500 m fr varandra. Ännu 1 Phil-bo till vänster och 1 stort och 1 litet bo av dito till höger, lågt och i ett träd. 1 medelstort Philbo till höger, lågt. 1 dito till vänster, täml stort. 2 medelstora dito i ett träd. 2 små dito i ett träd. 1 täml litet bo av dito. - 1+1 ob småf. 1 täml stort Phil-bo. 1+1+1 ob. småf. 1 Melierax musicus ad i trädtopp. 1 Plocepasser. Även bon av Plocepasser.

9321 Heuningberg station. 9323 kl 1602. 1 Melierax musicus ad.ss ovan. Plocepasser-bon; däremot ses här inga Philetairus-bon. Det är bush med gräs; grövre träd my. få men saknas ej helt. 1 liten nectariniid (talatala). 1 Plocepasser samt rikligt med bon av densamma. - Nu näst. klart; mycket klar luft, och mycket varmt. - 1 Erythropygia. 1 ob. småf. 9327 Bobult anhalt. 1 ob. småf. Nu syns Otjiwarongo. OBS: vi ha alls ej farit genom mopane idag. - 1 bulbul. 2 ob. småf.

9330 kl 1615 vi stannar framför Hotel Brumme i Otjiwarongo. My. hett. Lugn eftermiddag. Jag läste Dobzhansky. Kochs var inte värre än vanligt på sista tiden.

17 okt. 1956.

Före starten sågs 3 Apus caffer över hotellet och stationen. Vi startade mileage 9330 kl 0805, mot Windhoek via Sukses. 1 Creatophora flög lågt över samhället. 1 bulbul. 2 kortstj. glansstarar. Trol. ännu 1 dito. - Varm morgon, molnfri; och my. klar luft. 1+1+1+1+1 ob. småf. 1+2 yellowbilled hornbills. Plocepasser-bon samt 1+1 fågel också. 9336/7 1 Phil-bo. 1+1+1 ob småf. 1 Corythaixoides. 9338 farmskylt: Okanjande. 10 pärlhöns. 1 ob. småf.

9340 2+5+1+1+1+1 ob. småf. Plocepasser-bon. OBS: ännu icke en enda vanlig fiskaal sedd! 9342 vi passerar mellan 2 koppies. Farmen heter Tweekoppies. 1 Dicrocercus. 1+1 Strept. 1+1+1+1+1+2+1+1+2+1 ob. småf, men flera av dessa var uppenbart Bradornis mariquensis. 1+2 Plocepasser samt bon. 1+1 drongo. Omkr 20 pärlhöns. 1 Erythropygia.

9350 5 ob. småf, säkert Sporopipes egentligen. 2+2+1 ob. småf. 2 Dicrocercus. 2 Stephanibyx (coronatus vill säga) på vägen. 1 obest. villebråd, kanske 1 warthog? 1 Myrm. form. 1 babbler. 1 Plocepasser samt mycket bon av dito. 2 Aquila rapax kretsa tillsammans. 1+1+1+1+1+2+1+1+1+3+1+2 ob. småf. 1 Granatina granatina. 1 drongo. 1+1 Strept. 1 Bubalornis-bo i relativt högt träd vid vägen. 1 liten buck. Ännu 1 liten buck, månne steenbuck? 1 Bradornis mariquensis. - OBS att Philetairus-bon ej är att se här. Bush av växlande täthet och höjd, i regel ej tät, och med my gräs. Enstaka grövre träd finnas, tillräckl. höga för Philetairus-bon, men intet bo sett hittills utom det ovannämnda. - 2 redbilled hornbills. 1 kortstj. glansstare.

9360 2 kortstj glansstarar. 1 Strept. 2+1+1+1 ob. småf. 9361 liten bro över torrflod. Här flög 3 Apus caffer. 1 ob. småf. Mycket mer än 5 pärlhöns. - Plocepasser-bon rikligt. 1+1 Bradornis mariquensis. 1+1+1+1+2+2+1+1 ob. småf. 1 litet Bubalornis-bo. 1 Strept capicola. 1 Lamprotornis australis!! Alldeles kanonsäker, flög över vägen och fällde i buske 15 m. borta. 1 kortstj. glansstare. 1 Strept. 1+1 Plocepasser samt bon av dito och flera bon till av dito. 1 drongo.

9370 kl 0915 OBS: vi kör fort. 1 Plocepasser. 1 Dicrocercus. 1 bulbul. Över 20+2+2+1+1+1+1 ob. småf. 1 Stephanibyx på vägen. 1 Strept. 1 kretsande gam, obest. 1 Aquila rapax på vägen på hare som överkörts av bil. 2 Pterocles sp på vägen.

9375 Sukses. Flera Ptyonoprogne, flera ob. svalor, ng kortstj. glansstarar. Ej stopp. 1+1+1+1+1+1 ob. småf. 1 gycklare ad med brett svart på vingarna. 1 Strept. Rester av stort bo i träd men snarare Bubalornis än Philetairus.

9380 1+1+1+1+3+1 ob. småf. 2 Laniarius atrococcineus flög över vägen i sällskap. 1+1 Dicrocercus. 1 Myrm. form.

9385 1+1+2+1 ob. småf. 1 Strept. 3 Oena flygande.
9390 2+1+2+1+1 ob.småf. 1 Dicrocercus. 1 yellowbilled hornbill. 1 Erythropygia. 1 Bradornis mariquensis. [redacted]
9395 1 Lamprotornis australis flög över vägen, fällde 5 m från mig, fritt synlig i en buske; men den fällde ej i toppen utan på en gren någon m lägre ner. 1 gammalt Bubalornis-bo. 1+1+2+1 ob.småf. OBS: ob.småf. är diverse buskfåglar, sångare, prinior, finkar etc, men blott 1-2 lärkor och/eller piplärkor hittills idag. - 1 Lamprotornis australis till på marken vid bro över torrflod. 1 liten sköldpadda på vägen. 1 kortstj.glansstare. 1 Strept, säkerligen capicola. 1 drongo.
9400 1 Coracias naevius i vägkanten. 1 ob.småf. 1 Strept. 1 Coracias caudata. Vegetation nu (mile 9401 - 2) mera av typen gles parkskog med många relativt grova, ofta delvis döda träd, samt täml.gles bush och gult gräs. Tilltalande biotop! Här 1+1+1 Lampr.australis; ej oväntat att den skulle trivas i denna biotop! [redacted] 1 drongo. 9403 2 Phil-bon i träd; bona ej stora. 9405 ett täml litet Phil-bo. 1 ob.småf. 1 Bradornis mariquensis. 9406/7 1 medelstort Phil-bo. 1 ob.småf. 2 Strept. 6-8 meerkat-artade djur i vägkanten (tvärstrimmiga Suricata??).
9410 kort stopp kl 1022-1030 på min anhållan. My.varmt, molnfritt, god sikt, lugnt. Parisoma sjunger. 1 Bradornis mariquensis. Hanne och hona av svart nectarinnid. Vi forts. Vägen har varit [redacted] my.bättre än jag väntat. Även Koch sade sig vara överraskad: "Solche Ueberraschungen habe ich gern!" - 9412 farm. 1 gul vävare. 1 kortstj.glansstare (otvivelaktigt nitens såsom alla här). 1 Erythropygia. 1 ob.småf. 2 ob.hornbills. 9415 1 Dicrocercus. 9416 1 täml stort Phil-bo vid vägen. 1 Oena flyg. 1+1+1 ob småf. 1 Plocepasser. 1 Erythropygia.
9420 intet. 9421 Bassermann(Farm). 1 ob.småf. 3 Dicrocercus varav 1 ex tog insekt i flykten alldeles framför bilen, c 0,5 - 0,75 m över marken. 1+1+2+1 Brad.mariquensis. 1 mycket osäker törnskata hona? (collurio närmast, men jag blev ej alls säker). 1+1+1+1 ob.småf". [redacted] 1 Dicrocercus. 5 kudus helt nära vägen t v, i skuggan av buskar. Vegetation buskar och gräs. 3 ex låg. Det var honor men av de 5 såg jag minst 1 ungtjur med korta horn. - Plocepasser-bon.
9425 1 ob.småf. 8 pärlhöns lyfter t v, ej för bilen, men de komma my nära denna och stiga brant för att undvika kollision. 1 Melierax musicus ad i träd nära vägen. 1+1 Brad.mariquensis. 1 ob.fågel. 1 drongo. 2 ob.småf. 1 Laniarius atrococcineus. 9429 och följande: djupt rödbrun sand här. Gräs, låg och ej särskilt tät bush, som är nästan helt olövad. Spridda grövre träd.
9430 1+1+1+1 Brad.mariquensis. 2+1+1+1+2+1 ob.småf. 1+1 Dicrocercus. 1 gul vävare. Plocepasser-bon. Rester av Bubalornis-bon i ett träd. Ytterl.2 Brad.mariquensis. 1 Melierax musicus ad ad lyfter från trädtopp. 9435-38 intet sett utom 1 ob.småf. 9438 fin sikt framåt. 1 stor kretsande rovfågel. Ej ett moln på himlen. Vägen nu urusel, ännu sämre än Kochs körning.
9440 1 ob.småf. 9443 vi kommer in på "Okahandja Dorpsgrond". Vägen bättre. 9445 1 ob.fågel sittande på avstånd, kanske en blåkråka. Ej ett liv f ö. 9449 1 ob.småf. Vi har torra flodbädden med gröna Acacior längsefter. Koch lägger in 4-hjulsdriften och extra låg utväxling. Han är rädd för att göra fiasko som på utvägen. [redacted]
9450 intet sett. 9451 stor torrflodbädd med brett bälte av grova Acacior på sandmarken. 1 ob.småf. 9453 kl 1145 vi stanna i Okahandja framför Hotel Tückmantel. - Oerhört kul samtal med Hoesch, som vi genast besökte. Fick för museet 6 skinn av Philetairus socius geminus Grote. Fick även 3 fotos av bon av denna ras. Bona se helt annorlunda ut, mera som stympade koner eller dylikt. Ovanligt trevligt. - Långt snack med Hoesch och hans fru och pojke. Drink och lunch, sedan tittade vi på hans fåglar och samlingar. Ovanligt givande. - Kochs var närvarande endast i början. När vi gick ut att se på Hoeschs ormar, ödlor och

fåglar, berättade Koch för Hoesch att han (Koch) hade funnit ett nytt släkte av geckos vid Namibkusten.....

Efter sällsynt givande timmar hos Hoesch fortsatte vi, mileage 9453, kl 1410. 9455 vi korsar stor flodbädd. . Ej ett liv sett! 9458 bro över största flodbädden; ej heller ett liv sett! 1 bulbul. Vägen fantastiskt dålig. 1 Upupa flyger över.

9463 ej ett djur. 9469 Teufelsbach korsas. 1+1 ob småf.

9473 1 ob. småf. Plocepasserbon.

9483 fallfärdigt bo av Bubalornis, dock osäkert, i grov Acacia. Intet att se i hettan. 1 bulbul. 2+1+1 ob småf. 1 kortstj. glansstare. 9489 Windhoeks stadsgräns. 1+1+2 Strept. 1 drongo. 1 osäker kortstj.glansstare. Reslig Acacia-parkskog.

9493 tunnare skog och gles bush, samt gräs. 9494 kl 1531. 9495 1 blacksmith plover vid täml stor nyanlagd damm t v. 1+1 ob. småf. 9496 utsikt över Windhoek. Kochs är överens om att det är"entzückend"(uttalas: ent-ZÜCK-end eller ent-ZÜÜCKnd) och "sehr herzig".

9497 vi är inne i Windhoek. Koch kör fel rätt grundligt. 9499 vi är framme vid Hotel Continental kl 1551. Thank God!

På kvällen sorterade jag papper och grejor och åt sedan ensam middag, antagligen mycket dyr, men god. Och det var värt några shillings att vara fri från Kochs.

18 okt. 1956. På morgonen gjorde jag i Kochs sällskap ett besök hos Dr. Scherz, den fete mannen som har anställning på Karakulfåravlarnas (eller -försäljarnas?) organisation men som är utomordentligt allmänintresserad och kunnig, med arkeologi och dylikt som specialintresse. Han har även tagit verksam del i utforskandet av Brandberg, och den stora centrala sänkan i Brandberg-massivet heter Scherz Basin efter honom. Koch känner honom sedan länge och skulle absolut träffa honom, men vad de avhandlade vet jag ej. Vi förde långt gemensamt snack om [redacted] den amerikanske bushmanspecialisten Marshall. Han är Scherz' dödsfiende; enligt Scherz har han använt massor av hans fotografier etc etc utan att ha tillstånd och utan att ha betalt framställningskostnader - kort sagt, ren stöld. "Wenn er hierher kommt, schlag' ich ihm die Zähne aus",sade Scherz direkt. -

F. ö. skrev jag brev till Trill och Pappa och strövade sedan litet på staden, drack kaffe på ett fik istället för lunch. Köpte kartan över Sydvästafrika, den nya kartan i stor skala i 4 blad, med varje farm inlagd. Studerade kartan noga.

Enda viktiga fågelobs: Apus caffer över Kaiserstrasse vid nya postkontoret i inalles c 10-15 ex, samt Apus affinis över Hotel Grossherzog och kyrkan och den öppna platsen därintill, inalles c 20-25 ex. Jag hörde affinis flera ggr från mitt hotellrum och gick slutligen ut att se efter den. Och såg den. Egentligen föga överraskande att finna den här.

[redacted] Hela e m och kvällen väntade jag på Hoesch på hotellet; han hade sagt han skulle komma. Men tyvärr, tyvärr blev därav intet; jag fick senare veta att han blivit förhindrad. Jag hade annars hoppats på bjuda honom på middag och tala mera med honom. Istället inträffade det otroliga att jag stötte ihop med direktör Folke Lindskog (chef för Fagerstakoncernens kontor i Johannesburg, om jag minns rätt). Han bodde på samma hotell! Det blev en utomordentligt lyckad afton ihop med honom och en livlig och intellektuell herre vid namn Conrad, vän till Lindskog.

19 okt. 1956. Jag sov dåligt. Det var my varmt. Upp tidigt, skrev brev till FitzSimons, packade. Startade sedan ihop med Koch kl 0935, mileage 9511, mot Attila Forts farm Valencia för att hämta en del bössor som aldrig kom in i Kaokoveld utan blivit kvar hos honom; [redacted] om jag minns rätt hade Attila en hel besvär med detta, och polisen betedde sig visst som fähundar som vanligt.

Vi skildes nu från Fru Koch. Hon visade tydligt att hon är

Färden till Attila Port. Mileage 9513, vid flygplatsen i Windhoek, började jag anteckna. 1+1 Oena. 1+10 ob småf. 9515 vägskäl: stora vägen söderut mot Rehoboth etc går t v, vägen mot Valencia rakt fram. Vi tar den senare. 1 Melierax musicus ad på vägen just vid vägskälet. 1 svart nectariniid. [redacted] 1 Strept. senegalensis vid stenkross eller liknande inrättning. - Bergigt. Bush, men ovanligt naken jord däremellan, påtagligen ett resultat av överbetning, eftersom den smala strimman mellan landsvägen och staketet har mycket mera gräs. Även är vissa farmer påtagligt mindre hårt betade än andra. - 1 Strept. 1 ob. hornbill. 1 Oenanthe monticola hanne. 1 svart nectariniid. 1 osäker Bradornis mariquensis. 9521 kl 1000 vi stannar vid farmen Klein Aub där Attilas svärmor bor. Mycket trevlig dam, som bjöd på kallt sodavatten, vilket smakade gudomligt. Trevligt hem. Start 1020 igen. Strept senegalensis sedd, Hirundo cucullata och Corythaixoides och svartmaskad vävare etc fanns också på farmen.

9522 1 drongo. 1 svart nectariniid i blommande buske. 1 Plocepasser. 2+2+1 ob. småf. 1 Prinia. 1 Oenanthe monticola. 1 Strept. senegalensis. 2 ob. småf. 1 kortstj. glansstare. 1 canary. 1 ob. småf. 9527 vi kör nu snarast på en undulerande högplatå med avgjort gles bush och kort gräs. Mycket vackra berg på långt håll i S. 9528 Haris Claratal står det på en farmskylt. Detta är Axel Erikssons lokal Arris. 1 osäker Monticola (måste gälla släktet Monticola!). 1 ob. småf. 1 ob. fågel, den sistn. kan ha varit Bradornis infuscatus. 9530 ff bush mycket gles och låg, helt olik den vegetation som finns vid Windhoek. Snarare är det nu en gräsplatå med små buskar på 1-2 m höjd, i regel ej gröna. Blott i sänkor något högre och tätare, och gröna, buskar. [redacted] 1+2 ob småf.

9533 2 ob. småf. 1 Monticola. 1 Prinia. Relativt svalt dag; härligt väder. 9534 vägskäl med my. tydliga vägvisare. Vi tar t.h. 2 kortstj. glansstarar. 1 Ptyonoprogne. 5 my. små fåglar. 1 Oenanthe monticola hanne. 9540 1 whitequilled korhaan hanne adad alldeles vid vägen. - Vi färdas fortfarande på platån. - - 1 Ptyonoprogne. 1 osäker Brad. infuscatus. 1+1+1 ob. småf. 1 Myrm. form. 1 Ptyonoprogne till. 2 strutsar, hanne och hona.

9543 3 Ptyonoprogne. Stor spridd babianflock, säkert 15 ex, trol fler. Platåland. - 2 Ptyonoprogne. 1 viverrid. 1 drongo. 9546 rätt stort område med hög grön taggig tät Acaciabush. Farm. 1+1 ob. småf. 1 gul vävare hanne. 1 my. liten fågel. 1+1 nästan säkra Brad. infuscatus. 9548 1 ob lärka? 1 Monticola sp. 1 drongo. 1 Tchagra. 1 Tricholaema. 1 redbilled hornbill. 1 kortstj. glansstare. 9550 kl 1130 skiljoväg: vi tar t v. Här till min stora förvåning 1 Lanioturdus! 1+1+1 ob. småf. 1+1 drongo nära varandra. Ännu 1+1 drongo nära varandra. Ännu 1 drongo. - Nytt vägskäl, vi ta t.h. Detta är Tara Farm.

9553 3 Hirundo cucullata. Flera tiotal ob. småf. Korsa flodbädd här. Första grinden. 1 Ptyonoprogne. Strax därpå skiljoväg, där vi ta t.v. 1+1 ob. småf. 1 Oena. Nytt vägskäl, rätt tveksamt. Här 2 Rhinopomastus cyanomelas förbi helt nära. 9554 1 Laniarius atrococcineus. 1 ob. småf. Fortfarande platåland och ej berg. 1 Erythropygia. 1 Rhinopomastus till. 1+1 ob. småf. 2 bulbuls. 1 kortstj. glansstare. 9558 1 Brad. infuscatus, dock tyvärr osäker. 9559 grind till Mahonda Farm. Det blir mera kuperat. Vegetationens prägel ej mycket förändrad på de sista 25 miles. - 3 Ptyonoprogne. 1 Prinia. 1+1+1 ob. småf, i realiteten säkert lärkor. Ännu 1 ob. småf. 1 Oenanthe monticola. 2 Chersomanes albofasciata, ljusa. Ännu 1 Oenanthe monticola. 9562 allt grannare landskap, till vänster fortfarande mest platåland, men till [redacted] höger brant och kuperat.

9563 2 Karrucincla schlegelii. 2 Chersomanes albofasciata. 1 ob. lärka. 1 Oenanthe monticola hanne. 1+1+1 ob. småf. 1 Prinia. 9566 fortfarande [redacted] snarast platåland t.v, men mera brutet till höger. Vi kör förhållandevis högt, med god sikt åt båda håll. - 1 röd lärka. 2 Chersomanes. 1 Erythropygia.

9568 mycket egendomligt och tilltalande landskap; det är avgjort öppet. 1 Lanioturdus flyger över vägen, helt oväntat. Vi far f.n. på hårt betat område, ljusröd sand och kvarts. Till vänster bakom staket är det mycket mindre betat, grästäckt, och markens färg framträder ej. 1+2 ob.småf. 15 små canaries. 9570 farm, antagligen Verdwaal. Vi far rakt fram. 2+2 Chersomanes (spikeheels). 2 ob canaries. Denna mark starkt övergrazed synes det mig. 4+1 ob.småf. 1 Ptyonoprogne. 1+1 ob.lärka.

9573 farmen Valencias gräns. Mycket mera gräs, alltigenom sundare utseende på landskapet. Djärva formationer av sneda, pressade, uppresta lager. 2 bulbuls. 1+1 ob.småf. 1 Ptyonoprogne. 1 Oenanthe monticola hanne. 1 Onychognathus nabouroup. - Nu my krokig, brant och exponerad väg. 1 bulbul. 1+1+1 ob. småf.

9576/7 kl 1300 vi är framme vid Ports farm Valencia, en tjusig farm. Mycket sköna timmar hos Attila, hans fru och deras lille son. Vi pratade om diverse olika ting, tittade på den tama cheetan, etc. Gevären, för vilkas skull vi kommit hit, var i Windhoek! Hela färden ur den synpunkten [redacted] förfelad, men jag är mycket glad att jag trots allt fick se Ports farm som jag hört så mycket talas om.

Återresan startade kl 1600, mileage 9576/7. 2 ob småf. Länge därefter intet sett. 9580 7 Onychognathus nabouroup. [redacted] 1 ob.småf.

9582 6 kudus, alla honor, nära farmen Verdwaal. 1 något osäker Bradornis infuscatus. 2 Columba phaeonota. 1 Karrucincla schlegelii. 1 ob duva. 1 gul canary. 1 drongo. Ännu 1+1+1 Karrucincla schlegelii. 4+1 Columba phaeonota. 15 ob.småf. 1 liten buck (steenbuck?). Ännu en dylik buck. 11+1 ob småf. 1 gul canary. Ännu 1 dylik liten buck! [redacted] 1 Pterocles, väl namaqua. 9585 ytterligare 1 dylik liten buck! 1 falk står mot vinden, säkert en tornfalk, men kritisk bestämning ej möjlig.

9587 2 lärkor. 1 klar Bradornis infuscatus. 1 Oenanthe monticola. 2 bulbuls. 1 ob.lärka. 4+2+2+1+1+ ytterligare inalles 5 ob.småf; delvis var det lärkor, Sporopipes etc. 1 canary. 1 Oenanthe monticola. 1 Karrucincla schlegelii. 1+1 ob.småf. 9591 2 Lanioturdus torquatus vid relativt stor grön buske. 1+1 Karrucincla schlegelii. 1 schabrakschakal och 1 liten buck uppskrämdes av oss; de rusar i samma riktning, schakalen efter, men till sist vek bocken av medan schakalen fortsatte rakt fram.

9592 1 Karrucincla schlegelii. 1+1 ob.småf. 9593 1 white-quilled korhaan hanne vid vägen. 1 drongo. 1 Coracias naevius!! 1+1+1+1+1 ob.småf. 1 Ptyonoprogne. 1 osäker Erythropygia. 1 alpseglare, Apus melba. 4+1+2+1+1 ob.småf.

9597 1 ob.fågel, kanske trapp eller tjockfot. 1 mus över vägen. 1 ob.lärka (hittills praktiskt taget säkert ingen Chersomanes sedd på återresan). 1+2+1+2 ob.småf (säkert åtm.delvis Sporopipes). 2+1+1 kortstj.glansstarar. 1 Onychognathus nabouroup. 1+1 Laniarius atrococcineus med 500 m inbördes avstånd. Omkr 4 ob.småf (lärkor m.m). Ytterl 2 ob.småf. Vid farm ses c 20 ob.småf, 1 Prinia och 6-8 Streptopelia varav åtminstone några är senegalensis. Vid farmdammen här ses över 5 gluttar och även annat; men vi stannade ej, och det andra hann jag ej bestämma med säkerhet. 6 Pterocles namaqua passera; lätet hörs. 6-7 svartvita babblers (Turdoides bicolor) flyger ut ur ett träd. Här korsas flodbädd vid farm. 1 Monticola, klipptrast. Summa 10-15+1+1+1 ob.småf,.

9602 1 Lanioturdus torquatus. 1+1+1+1+2+1 ob.småf. 1+1 kortstj.glansstarar. 7 springbockar vid vägen! 1+1 drongo. 1 svartvit babbler (Turdoides bicolor) flyger över vägen, nära. 2 Erythropygia i vägkanten. 1 piplärka.

9607 farm i relativt stor sänka med stora gröna Acacia-buskar och -träd. 1+1 ob.småf. 1 Dicrocercus. 1 Prinia. Summa 6 ob.småf. 1 Myrm. form. 1 kortstj.glansstare. 8 springbockar. 1+2 Bradornis infuscatus. 1+1+1+1+1 ob.småf. 1 Erythropygia.

9612 1 schabrakschakal över vägen. 1+1 Bradornis infuscatus. 1 struts hanne. 1+1 ob småf. 1 Onychognathus nabouroup samt tydligen ytterligare c 10 dylika; eventuellt enstaka Lamprocolius nitens däribland. 9615 kl 1800 vacker kvällssol; vi har den bakifrån eftersom vi färdas ungefär öster- el. ostnordostvart.

9617 2 whitequilled korhaans, trol.hannar båda. Omkr 9+2 ob.småf. 1 Monticola, klipptrast. 1 kortstj.glansstare. 1 canary. 9621 kort stopp för bensinpåfyllning ur jerrycans. 9624 2 kortstj.glansstarar. 1 svart nectariniid, hanne. 1 ob.lärka. [redacted] - Windhoek syns långt borta!

9627 1+1 ob.småf. 1 Oenanthe monticola hanne. 9629 1+1 ob.småf. 9631 1 drongo. 1 ob.småf. 1 Francolinus adspersus. 1 drongo. 1 Laniarius atrococcineus. 2 kortstj.glansstarar. 1 Strept capicola.

9632 kl c 1840 vi stanna åter vid farmen Klein Aub för att överlämna ett brev från fru Port till hennes mamma. Inga vita hemma, men vi lämnade brevet till en boy, med tydliga förhållningsregler. Sedan forts.vi. - 1 frankolin plus 2 halvstora dunungar. 1 bulbul. - Härlig kväll, men på långt håll i N och NE stora tjocka molnbankar.

9637 1 Strept. 9638 solen nere. Bra ljus men det mörknar snabbt. Vägen från Rehoboth ansluter. 9639 airport. 9640 Windhoeks utkant.

9642 vi stannar vid Hotel Kaiserkrone. Vi tog in här för natten. Jädrans ruffigt ställe, men jag var trött och sov gott. - Dagen hade ej fört oss ett tuppfjät närmare målet. Naturligtvis borde Athi [redacted] i sitt telegram till Koch ha meddelat att gevären var i Windhoek och ej på hans farm.

20 okt. 1956.

Upp tidigt, packade och gjorde i ordning och åt dålig frukost på hotellet. Kl 0820, mileage 9642, startade vi mot den av Athi anvisade vapenaffären. Väder mulet, milt, några regndroppar. - Vi fick ut vapnen all right. Sedan mot en reparationsverkstad för att fixa upp signalhornet som strejkade igår e m. Kl 1010 hade detta lagats - pris 5 pund precis - och bensin påfyllts. Start omedelbart söderut, mileage 9643. Äntligen iväg på sista etappen. Nu varm sol, lugnt, men delvis mulet och regnhotande. - I staden 1 Oena, 2 Strept. och 2 Passer samt 1 Ptyonoprogne. Vid lufthamnen 1 drongo. 1 Bradornis mariquensis. 5 ob.småf. 2 (Hirundo) cucullata.

9647 vägen till Attila Ports farm går rakt fram, vägen till Rehoboth tar till vänster, vi följde[redacted] den senare. 1+1+1 ob. småf. 3 glansstarar, nitens. 9650 2 Apus affinis helt nära. 1 Monticola, klipptrast, hanne ad. 5 ob.småf. 2 Apus, troligen caffer. 1 Oenanthe monticola hanne. 1 Cercomela familiaris. 3 ob.småf, ev Plocepasser?? 1 ob.småf. Plocepasser-bon ses.

9653 1+1+1+2+1 ob.småf. Över 3 Sporopipes. 1 drongo. 1 glansstare, nitens. 9658 kl 1045 1 Erythropygia. 1 ob. småf, och ytterl [redacted] 1+5 dylika, säkerligen Sporopipes åtm delvis. 9659 järnvägsstation. 1 Ptyonoprogne. 1 Plocepasser. 1+1 Onychognathus nabouroup. Plocepasser-bon. 1 Strept capicola. 2 ob.småf.

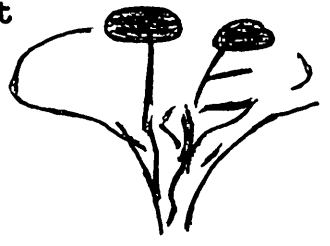
9663 Plocepasser-bon. 1 ob.småf. 1 praktfull Lamprotornis australis i gles torr Acacia-parkskog med riklig undervegetation av gräs. 1 Strept. 1+1 Myrm.form. 1 Oena. 1+1+1 ob. småf. 1 groundscraper thrush. 1 Strept senegalensis vid farm. 1 Ptyonoprogne. - Vägen usel nu; var bättre förut (d v s närmare Windhoek).

9668 1 Torgos kretsande. 1 Ptyonoprogne. 1 ob.lärka. 1 Oenanthe monticola. 8 Sporopipes. 1+1 ob småf.
9673 1+1 drongo. 1+1 ob.småf. - Vägen urdjävlig. - 2 Corythaixoides. 1 ob.småf. 1 drongo. 2 Upupa. 1 ground squirrel. 3-4 kortstj.glansstarar, nitens. 3-4 canaries. 5-6 ob småf.
9678 3-4 Sporopipes. Kort stopp. Vägen för dj-g. Streptopelia capicola hörd. 1 Cinnyris fuscus hona i blommor. 1 Onychognathus nabouroup. 1 Prinia. 2 ob.småf. - Vi forts genast. Väg en aning bättre. Vi kör sakta, gudskelov.
9683 kl 1145 vägen bättre. De mörka molnen i öster sjunka undan. Sol och varmt men ej my.hett. 1 ob.småf. 1 Myrm.form. Våldsam skakning på framhjulen, men Koch stannar ej utan säger att det är vägens fel. Hoppas innerligt att han har rätt. - Fr omkr [redacted] 9685 är vägen ny, spikrak, och relativt bra. - 1 äkta tornfalk sittande, nära. Plocepasser-bon. 1 Monticola, klipptrast, hanne. 1+1+1+1 ob.småf.
9688 2 ob.småf. 1 tornfalk, nästan säkert tinnunculus, på avstånd. - Gräs med glesa småträd av Acacia. Mycket tilltalande och överskådligt landskap. Slätt, med ett par koppies nära, och berg på avstånd. Vägen fortf. spikrak. - 9692 2 rätt små Phile-tairus-bon i träd till vänster.
9693 1 yellowbilled hornbill. 1 litet Phil-bo i rel högt träd. 1 Myrm.form. 9694 1 drongo. 1 större Phil-bo. 1 Myrm. form. 1 Circaëtus pectoralis sittande och flygande. Några osäkra bon av Bubalornis. 1 struts hanne. Omkr 8 ob.småf. 1 Sporopipes. 1 Bradornis sp.
9698 - 9700 väg fortf spikrak. 9700 1 Monticola, klipptrast. 9701 svag högerkurva. Rehoboth t v om vägen. 1 Coracias caudata i trädtopp. - Vägen nylagd sedan jag var här sist (1951). - När vi nästan farit förbi hela samhället beslöt Koch att köra in där för att fylla på bensin. Han märkte inte att vi kört utanför samhället istället för rakt igenom som man gjorde innan vägen byggdes om. - Över Rehoboth samhälle 6 Apus caffer helt lågt. - Vi körde sedan till hotellet för lunch, ank 1232, mile 9702. Även 1 Apus melba och 1+2 Ptyonoprogne sedda över samhället.
Start kl 1330. Koch kör, emot mitt och Sauls råd, och hittar ej ut från samhällets centrum till den nya vägen, på vilken vi kom. Mile 9703 kl 1336 fortf i samhället [redacted] 1+1 Oena.
9704 korsa flodbädden. 1+1 drongo. 1 ob.småf. 1 Oena. 9708 1 drongo. 1 Myrm.form. 9713 1+1+6 ob.småf. 1+2 Oena.
9718 stora grässlätter med my.låga buskar och flera hundra meter mellan varje litet träd. Jag känner ej igen detta landskap; tycker mig minnas att vi 1951 kom till Rehoboth söderifrån genom sandiga torrskogar med grova Acacior. - 1+1 ob.lärka. 1 ob.småf. 9721 Kojega farm. 9725 1+1 Oena. Summa 3 ob. lärkor. 1 något osäker drongo. 1 Sporopipes. r Vägen är för hemsk hela tiden; det skakar så man blir matt. - 6 Oena mot öster. 5 Oena till mot öster. 1 Oena mot väster, fäller. 9726 nu nästan ren grässtäpp. Små buskar, men inga träd. Vägen skrapad och bättre. 1+1 ob.lärka. 1 Melierax musicus ad i busktopp 2 ob.småf, kanske Sporopipes.
9728 kl 1418 intet sett. 9729 vi korsa liten flodbädd med grova Acacior. Här 2 stora Phil-bon i olika träd. Vi ha sett (och korsat antar jag) flera torrfloder efter Rehoboth, men där har jag inte sett några Phil-bon. - 1 Bradornis infuscatus. 9730 täml glesa, täml grova Acacior. Här 1+1+1+1 Phil-bon, trol flera; men [redacted] bona ej mycket stora. - 1 Strept. senegalensis. 1 Oena mot W. 1 Parisoma subcoeruleum. 1 ob.småf. Torr flodbädd. Tsumis mile 9732. 2 Strept. Summa mer än 20 ob. småf. 1 Oena. - Enligt kartan skulle det vara 39 miles mellan Rehoboth och Tsumis, men jag får det bara till 28-29. Vägen omlagd. 1 så gott som säker Priniops ocularius (syn. Priniops el. Malcorus malopensis). 1 ob.småf, Prinia el Priniops. 1 Oena mot öster.

9737 helt liten torrflod. 1+1 (kanske fler) Philetairus-bon i Acacior. 9739 1 stort och 1 litet Phil-bo i ett träd, det enda träd på flera km mot S, där de kunde bygga. - En sträcka intet sett. 9743 1+1 ob.småf. - Oändlig, nästan flat, svagt undulerande gräsmark med buskar, i regel glesa. Gult, kort men delvis tätt gräs.- 1 Oena. Flock 10 ob.småf. Flock 15 ob. småf. 1 Oena.

9748 kl 1453. Koch kör fort, som synes! - 2+1 ob.småf. 2 Oena flyga västerut, vid hus, mileage 9751. Där även ytterl. 2 Oena samt 1 Phil-bo. 9753 1+1 Bradornis infuscatus. Ett träd med 1 stort och 2-3 små Phil-bon. Ett träd med 1 täml stort Phil-bo. Dessa träd c 500 m från varandra, men sedan inga tillnärmelsevis [redacted] lika grova träd på flera miles. 9755 [redacted] 1 Chersomanes. 1 ob.småf. 9756 2 Phil-bon i ett träd, härav 1 medelstort och 1 täml litet.

-9757 [redacted] 2 medelstora Phil-bon i ett träd. 1 Dicrocercus. 9760 Ett träd med 2 små Phil-bon, och ett annat träd med 1 litet dylikt bo; dessa träd blott ett par hundra m från varandra. 9762 2 eller 3 Phil-bon i toppen på relativt lågt träd. Både placeringen i toppen och det faktum att detta gäller ett rel. litet träd är intressant. Man ser avgjort sällan dessa bon placerade i toppen. Se skiss här:

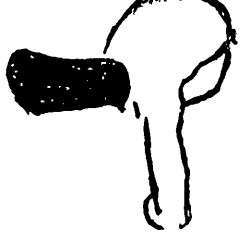

9763 öppet, flackt, my svagt undulerande. Gräs och småbuskar och glesa större buskar, men träd tillräckliga för Philetairus saknas i regel flera miles i sträck.

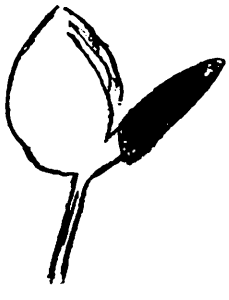
9767 utkanten av Kalkrand. En herre stannar oss. Han frågar om jag är Dr. Rudebeck. [redacted] Jag svarar ja. Han presenterar sig som herr von Schwind, Gaitsabis, P.O.Box 76, Mariental. Han vill bjuda på en drink på Kalkrand Hotell. Svar: ja tack! [redacted] Det blev en mycket kul pratstund. Han hade fått höra om oss av Hoesch. Hans (von Schwind's)fru hade flugit till Europa igår med 51 fåglar från Hoesch till Buldern (d.v.s. till Lorenz' institut för beteendeforskning etc vid Schloss Buldern i Västtyskland). Världen är liten.

Denna rast kl 1540-1600. Sedan fortsatte vi. 1 stort Phil-bo i torrträd. 1+1 ob.småf. 1 Oena mot W. 9771 1 litet Phil-bo, bebott, i telefonstolpe vid järnvägen, som löper parallellt med landsvägen. Därefter i svit, men ej i svit med det förstnämnda, ytterligare 1 antydan till dylikt bo samt 1+1 dylikt bo (alltså på telefonstolpar). Mycket oväntat. - 2+1+2+1+1+1 ob. småf. 1 Bradornis infuscatus.

9778 1+1+1 ob.lärka. 1+1+2+c 7 ob. småf. 2+1+c 2 Chersomanes. 9781 1 Phil-bo i torrträd vid liten station. 1 ob svala. 1 Oena mot E. 4 ob.småf. 5 Passer, kanske melanurus. 1 täml litet Phil-bo lågt, därinvid c 15 småfåglar, säkerligen Philetairus. Se skiss här:

Sedan ytterligare 1 Phil-bo, se skiss härnedan:

9785 1 Bradornis infuscatus. 1 canary. 1 ob.lärka. - Oändliga flatmarker, svagt eller mycket svagt vågiga. Gräs dominerar. Buskar på 1 - 2 m (höjd) finns också, men inga träd.

9788 1+1+2+1+1+1+1 ob. småf. 1 Myrm. form. 1 fiskaal, den första på mycket länge. 9793 1 struts hanne med sänkta vingar i skuggan av buske, helt nära. 1+2 ob. småf. 1+1 Bradornis infuscatus.

9798 1+2+3+4+flock på c 18-20 +1 ob. småf. 2+1 white-quilled korhaan vid vägkanten, först hahne och hona, sedan hanne. 9803 1+c 10+10 ob.småf, kanske Eremopterix. 1 Eremopterix hanne. 1 struts hanne. Struts hanne och hona. Ytterligare

c 6+1+3+2+c 15+c 7+1 ob.småf; åtminstone flocken på 15 var antagl Eremopterix. - Ännu 1 Eremopterix hanne. 1+ över 6 ob. lärkor. 2 Chersomanes. 1 osäker Chersomanes.

9808 c 40 ob.småf, kanske Philetairus. c 20 ob lärkor, kanske Eremopterix. 1 Oena mot E. 3+1 ob.lärkor. 1 Chersomanes. 1 ob. småf. 9812: vägen från Stamprietfontein anslöt nyss. Här, mileage 9812, en tvär avsats i marken. Ljusviolett mark. Härlig sikt framåt. 1 Strept. My.lång sträcka utan fågel. Koch kör fort.

9818 kl 1722 vi är strax i Mariental. 1+2+1+1 Oena. 1+2+2+1+2+2+1 [redacted]+c 10 ob. småf. 2 Passer melanurus. 2+2 Strept. - Rundkörning i Mariental säkert 1 mile. Fann ett garage, [redacted] som var öppet, alldeles invid Hotel Sandberg, där vi stannade, mileage 9823, kl 1735.

Ovanligt trevligt hotell, rena och behagliga rum. - Jag gick en sväng i samhällets utkant i solnedgången men såg blott föga: 10 - 15 Oena, minst 2 Strept. senegalensis, hörde Strept. capicola, såg Passer melanurus och [redacted] Sporopipes. Några få Ptyonoprogne över bangården.-Relativt hygglig stämning med Koch på kvällen. Han kunde inte finna något att ljuga om. [redacted] Men han var ej så fientlig som ofta på sista veckorna. -

Det var varmt. [redacted] Jag sov naken ovanpå sängen, och sov ovanligt gott.

Söndag 21 okt. 1956.

På morgonen vid hotellet 2 Hirundo cucullata och några obest. vävare. - Jag blev inte färdig förrän 0740, men ingen skada var skedd ty matsalen öppnade egentligen inte före kl 8. Dock blev vi i nåder insläppta redan tio minuter innan dess, och kl 0805 startade vi mot S, mileage 9823. Delvis mulen morgon, sval och behaglig. -

Några Passer. 2+1+1 ob.småf. 5 Oena på vägen. Ytterligare 4+1+1 ob. småf. 2 Strept capicola. 1 Geosciurus (jordekorre). [redacted] 3 svalor, trol cucullata. 19-20 stäpphöns flyger över vägen. 1 Melierax musicus ad på tfn-stolpe. 3 lärkor varav 1 Eremopterix hona; säkert var alla 3 Eremopterix. 2 Eremopterix-hannar. 1 tornfalk - art osäker - på tfn-stolpe. 1+1 ob småf, den ene trol en fiskaal. 1 Melierax musicus ad ss ovan. - Plan, trädlös grusstäpp med små buskar längs torrfloderna. Liten "avsats" till vänster. Järnväg och landsväg och telefonstolpar löpa parallellt. - 2 Lamprocolius nitens. Summa 4 ob. småf. 1 Onychognathus nabouroup.

9833 1 ob. småf. 1 ob. falk. 6-8+1+1 ob. lärkor, i själva verket otvivelaktigt Eremopterix verticalis. 12-15 Eremopterix verticalis. Ytterl 1+c 30+5+ över 15 Eremopterix verticalis. En osäker dito. 1 obest. tornsvala. 4 strutsar. 4-5 ob. sparvar.

9838 1+3-4+2+c 8 Eremopterix. 2+ summa 4+1+ några ob småf, åtm delvis säkert Eremopterix. 1 skvätta, underlig, Cercomela-familiaris-liknande i färg men med gråvitt på övergumpen. 1 äkta tornfalk ad med blå stjärt. 1 Ptyonoprogne. 1 rödbrun trapp nära; art?? Ytterl flera plus 4 ob. småf, säkert mest Eremopterix. 2 ob. småf. 1 Strept senegalensis.

9843 5+1+3 ob. småf. 1 fiskaal på tfn-tråd; på tfn-stolpe helt nära satt 1 Melierax musicus ss ovan. 4 svalor, trol. Ptyonoprogne, men 1 ex satt på staketttråd. 2 Onychognathus nabouroup. 1+2+2+5 ob. småf. 1 ob. svala. 1 ob. tornsvala. 1 ej fullt säker Brad. infuscatus. 1 Oena. 9847 över 30 ob. småf samt några Passer melanurus samt 1 Hirundo cucullata, allt detta vid hus. Ytterl 1+1 ob. småf. 1 äkta tornfalk med blå stjärt. 9848 2 Hirundo cucullata. Över 12+c 6 Eremopterix. 1 Melierax ad på tfn-stolpe ss ovan. Flera plus 1 ob. småf, mest lärkor. 3 Pterocles namaqua nära. Mycket över 2+1 Eremopterix. 2+1+1 ob småf.

1 Bradornis infuscatus. Omkr. 30 ob. sparvfåglar. 9852 väldiga flockar Eremopterix längs vägen, säkert 200-300-400 ex. Även andra ob. småf här, summa 50-100 ex.

9853-55 ytterl över 300 + minst 150 + 400 Eremopterix samt hundratals andra småf och 2 Oena, därtill väldiga småfågelflockar ett par ggr på avstånd samt många enstaka Eremopterix. OBS: gräset kanske relativt frodigt här, men ej alldeles säkert. Jfr nedan. - 1 + flera ob. lärkor. 1 Ptyonoprogne. 4 ob. svalor. 2 Melierax ad på samma tfn-stolpe. 9858 1 Pterocles. Återigen täml stora Eremopterix-flockar + 10 + några + 1 + 2 Eremopterix. Även ett par tiotal ob. småf, säkert åtm. delvis dock lärkor. 1 flygande Melierax musicus ad med ena vingen sönderskjuten. 2 + 1 Pterocles. Stora spridda flockar Eremopterix verticalis igen plus andra lärkor samt åtminstone någon sparvflock. Säkert 200 ex inalles, trol my fler.

9863 sistn. flock(ar) mileage 9863. - 2 Pterocles. 2 Melierax på samma tfnsstolpe. 1 Melierax 200 m därifrån. Över 50 småf, delvis Eremopterix. [redacted] 1 Oena. 1 + 1 + 2 + 1 + 1 + 1 + 2 + 1 ob. småf. 1 Melierax på tfnsstolpe ss ovan. 2 Pterocles. Ytterligare 15 + 30 + 1 + 1 + 1 + 1 + 6 + 2 ob. småf. - 9868 kl 0916 [redacted] Omkr. 5 + 1 + 1 + 1 + 3 + 1 + 2 + c 25 ob. småf, däri bl. a. sparvar. 1 stor falk på tfn-stolpe. 1 fiskaal med ögonstreck. Småfågelbon i buskar: av Passer melanurus?? 6 + 6 + 1 + 1 + 4 + 25 + 3 ob. småf.

9872/3 anhalten Grundorner. 1 osäker Bradornis infuscatus. 1 fiskaal. Omkr 15-20 ob. småf samt ytterl 15 + 1 + 1 + 1 dylika. 1 Eremopterix hanne. - Flackt. Trädlös stäpp med täml. tätt, 2-4 dm högt gult gräs och små buskar. I öster fortfarande den låga men branta "escarpment". 9875 kl 0928 3 Pterocles. 1 canary. 1 + 1 + 1 + 2 + 1 + 5 + 2 ob. småf. 1 Eremopterix. 1 Oena. 1 ob. rovfågel på tfn-stolpe på avstånd. (obs: järnväg plus telefonstolpar går ofta, men ej alltid, nära landsvägen. Ibland flera 100 m borta eller mera.). 2 + 1 + 2 + 50 + 15 + 1 ob. småf. 1 Melierax ss ovan. Mycket över 10 Eremopterix.

9883 2 + 2 + 2 + några få ob. småf. 9885 station; jag såg ej namnet men kanske var det Asab. 1 bulbul. Summa över 75 ob. småf plus ytterl 4 + 3 + 30 + 1 + 1 + 3 + 1 + 1 + c 10, däri några canaries. 9888 järnväg och tfnstolpar nu utom synhåll. 2 ob. småf. 1 Bradornis infuscatus. 1 Eremopterix hanne. 2 Eremopterix till. Summa 8 + 4 + 1 ob småf. 2 Pterocles.

9893 1 + 1 + 5 + 1 + c 6 + 3 + 5 + 1 + 1 + c 5 + 7 + 1 ob. småf. 1 Oena. Ännu 1 Oena. 2 Strept. 9898 2 Strept senegalensis. Flera Passer melanurus nära. 2 + 5 + 4 + 1 + 1 + c 5 + 1 ob. småf. 1 + 1 Bradornis infuscatus. 2 Strept, säkert senegalensis. 20-25 småf, troligen Eremopterix.

9903 kl 1015 intet sett. 9904/5 1 Oena. Summa 15 ob. småf. [redacted] 1 + 1 Strept, detta vid torrflod-övergång. 1 Oena. Ytterligare 2 + 1 + 6 + 2 + 2 + 3 + 3 + 7 + 3 ob. småf. - Det stora berget som varit synligt framför oss i timtal är nu till höger, alltså i väster, på 1 - 2 svenska mils avstånd. - 1 Passer melanurus. 20 sparvar. 9908 summa 5 + 6 + 4 ob. småf. 9909 c 50-60 småfåglar, helt eller delvis är det Eremopterix. Ytterl 10 + 15 dito. 9911 8 + 1 + 2 + 3 + 1 ob. småf. 4 + 1 + 3 + 3 + 1 Eremopterix.

9913 1 + 2 + 1 ob. småf. [redacted] 3 + 4 + c 8 + 15 Eremopterix. Landskap fortfarande trädlöst, flackt; låg escarpment i öster. Men mark nu grå - violettgrå, med småsten, ris och småbuskar. Föga gräs. Inga träd. Röd sanddyn framför oss, samt några hus. Det är samhället Tses, mileage 9917. Här ytterl 10-20-30 Eremopterix samt en del sparvflockar samt 10 ob. lärkor. 1 + 3 Oena plus trol flera. 15 + 1 ob småf. 9918 10 ob. småf. Därefter en sträcka varvid intet ses.

9923 kl 1048 1 + 1 + 1 ob. småf, lärkor är det. 9927 kl 1055 Koch stannar för första gången sedan Mariental. Kort stopp. Vi sträcker på benen, äter litet äppelpaj och dricker en halv vichyvatten. Under uppehållet 1 Eremopterix, 2 + 2 ob. småf samt

Melierax: se tillägg på nästa sida.

ett par småfågelläten. Samtalet mellan Koch och Saul börjar sålunda: "Once I camped somewhere here with Sam, and we found a new night-gecko..."

kl 1105 fortsatte vi. 1+1+1 ob. småf. 1 Eremopterix.

9932 flodbädd. 1 stor biätare, uppenbart apiaster. 1 Karrucincla schlegelii. 1 Oena. 1 ob. småf. - My. litet att se, kanske emedan det nu är varmare. Extra varmt är det dock ej. 9938 1 Bradornis infuscatus. Summa 9 ob småf.

9943 eroderad buskmark med ruckel. Här c 10-12 ob småf; senare 7+1 [redacted]+2+1+1+2 ob. småf. 1 Oena. 1 Prinia. 9945 första kokerboom. 1 Karrucincla schlegelii. 5 Passer melanurus nära, mitt i ödemarken; inga hus. - Delvis skugga av höga altocumulusmoln. 1 ob. småf. 9948 1+2+2 ob. småf. Ännu 1 dito på tfn-stolpe. 9951 vi korsa järnvägen. 1 Melierax ad flygande. Tillägg: den ovan under mile 9875 omnämnda obestämda rovfågeln var säkert en dylik Melierax.

Här första trädet på många mil. I detta [redacted] 2 Phil-bon, ej stora. Kokerboom. Omkr 15 ob. småf. 1 Chersomanes. 1 överkörd Bubo africanus. 20+250 Eremopterix utsökt fint, i vägkanten. 10 ob. lärkor.

9952/3 helt kort stopp för bensinpåfyllning ur jerrycan. Det är skugga av högt altocumulus-täcke, som dock ej är obrutet. Vi forts. 3 ob. småf. 9953/4 täml stort Phil-bo i träd. Några träd längs torr flodbädd och i dess närhet, eljest inga träd. 25 Eremopterix. Ett par tre kokerbooms sedda, men dessa mycket lägre än [redacted] Acaciorna med Phil-bona. 1 Karrucincla schlegelii. 9956 grässtäppen med täml tätt gult gräs och gott om låga buskar har nu även helt enstaka träd, grova nog för Philetairus (högst c 6 - 8 m höga). 1 Karrucincla schlegelii. 1 ob. lärka. 9958 1+1+1 ob småf. 9960 ner i torr flodbädd. 1 Strept. och c 12-15 ob. småf. Gott om träd men inga Phil-bon sedda.

9961 underligt, "småtoppigt" landskap till vänster; rikligt med små steniga koppies, några meter höga. Se skiss:

9963 1 medelstort Phil-bo i Acacia. 1 Chersomanes. 1 ob. lärka. 5 ob. tornsvalor. 9965 Keetmanshoop inom synhåll. 2 ob. småf. 1 Melierax musicus juv-med på tfnstolpe blott 500 m från samhället. 1 Ptyonoprogne. 1 ob. småf.

9967 vi stanna vid bensinpump i Keetmanshoops centrum kl. 1221. Något oväntat kretsar 1 Circaëtus pectoralis över samhället. - Före lunchen snack vid bensinpumpen med en pojke och en flicka; de var syskon, och barn till en konservator Slabbert (jag hade sett namnet tidigare på sydvästafrikanskt material). De var verkligen mycket trevliga, och flickan därtill ovanligt söt. Hon hade en svensk kvinnlig brevkontakt, som visst var dotter till en läkare Per Selander i Lund eller Malmö! - Sedan lunch. -

9967 kl 1345 start mot Aarasburg. Varmt, lugnt, skuggigt. 9972 vi korsa flodbädd med en aning vatten. 3 ob. småf. Vägen är my. sämre efter Keetmanshoop. 9976 1 ob. lärka. Nu grässtäpp med buskar, men utan träd. Små stenkoppies, men stora drag i landskapet. Det bär utför länge. I fjärran har vi Karas Mountains. 1 kokerboom. Summa 5 ob. småf. Summa 7 ob. lärkor. Ytterl 2+1+1+3 ob. småf. 1 oerhört ljus lärka. 9982 vi korsar flodbädd med kossor och grumliga pölar. Här 3 Charadrius tricollaris. En hel del träd men inga Phil-bon.

9983 1 nectariniid, väl säkerligen hona av Cinnyris fuscus. 9988 9 ob. småf. på tfn-tråd. 1 falk, uppenbart tornfalk, dito. 9991 ljust men rätt starkt violett mark. Gräs och småbuskar; inga träd. Blott i flodbädd till höger rikare vegetation, med gröna [redacted] Acacior, dock oftast små.

9993 1 ob. småf. 9994 vi korsa täml-bred flodbädd med ett

par fuktiga fläckar men utan vatten. 1 ob. småf. 9995 1 dito samt 1 Karrucincla schlegelii. 9996 intet sett. 9997 1 Otis kori hanne lyfter i vägkanten och flyger över vägen, nära. En jättelik pjäs! 9998 2 ob. småf. samt 1 Ptyonoprogne. 9999 5 ob. småf. samt 1 Ptyonoprogne. 9999/10000 vi korsa torr flodbädd. 10000 intet sett. 10001 kl är 1445. 10002 farm. 10002/3 bred, vegetationsfattig flodbädd med ett par grumliga grönalgiga pölar. 10003 en ob. småf. 10004 1 ob. lärka. 1 så gott som säker Bradornis infuscatus. 10005 intet sett. 10006 1 ob. lärka och 1 ob. småf. 10007 1 ob. småf. 10008 intet sett. 10009 i Narubis: 1 röd lärka flygande, 1 Oena capensis också flygande. Vi stannade ej, men jag kände igen huset (Narubis Handelshuis eller liknande) där vi stannade för fem år sedan. 10012 kl 1510 det blir sol. Mycket varmt men ej besvärande. [redacted]

10013 1 Onychognathus nabouroup. 1 trapp, kanske vigorsii, på vägen. Vi kör upp mot Karas Mnts. 10016 kort stopp på min anhållan för foto av Karas Mountains, med grässtäpp i förgrunden. Enstaka kokerbooms. Vi fortsätta strax, kl 1520. Stoppet råkade vara blott c 500-700 m före vägskälet mot Warmfontein resp Grünau. - 10018 1 ob. småf. Nu my. varmt. 10019 1 Melierax i toppen av kokerboom. Spridda dylika hava vi till att växa här. Summa 5 ob. småf, alla enstaka.

10023 sänka mellan vägen och bergen i öster. Här en del träd. Ett stort, men troligen sönderfallande, Philetairus-bo i torrstam. 1+1+1+1+2 ob. småf. - Vägen har blivit my. bättre, särskilt efter Narubis. 10028 1 Bradornis infuscatus. 10030 ett Philetairus-bo till höger. - Vi är framme vid kullarna vid basen av Karas Mnts. På avstånd på grässlätten till höger gles parkskog av täml grova Acacior. 1+1 ob. småf. 3 Onychognathus nabouroup. 2 Columba phaeonota. 10031 vi korsa flodbädd med grova träd. Flock på c 100 Philetairus i vägkanten!! 20 ob. småf. 1 Karrucincla schlegelii. Philetairus-bon (siffrorna ange bon per träd): 2 stora. 2 stora. 1 stort. 1 litet. 1 Oenanthe monticola. 7 Colius med grå övergump. Philetairus-bon (ss ovan): 2+2+1+1+1+1+1+1+1+1. Av dessa var många stora bon. Obs att träden är lövade och att bon på avstånd därför var, eller [redacted] kunde vara, svåra att se. 2+1+1+20 ob. småf. [redacted]

10034 väg usel här. 1 Phil-bo. Ob. småf sedd (el sedda). 10035 stopp kl 1608 - 1615. Jag tar en serie fotos av bergen och vegetationen. Härligt landskap. Vi fortsätta igen. 1 Karrucincla schlegelii. 1 fiskaal. 1+1+1 Philetairus-bon, därav ett i torrträd; detta bo var kanske trasigt eller sönderfallande. Ytterligare Phil-bon fanns; exakt antal ej angivet. 1+20+några ob. småf. 10038 härliga berg. 10039 intet sett. 10040 farm till höger. 2 Ptyonoprogne. Omkring 120 Columba phaeonota på öppen mark vid farmen. Ovanligt stor flock!! 1 Phil-bo i grovt träd. Här finns många stora träd. 1 ob. fågel. Summa 8+1+1 ob. småf. 10042 många grova träd till höger. Ett par Phil-bon sedda. 1 osäker Bradornis infuscatus. Den stora farmen vi just passerat heter tydligen Coibib eller Koibib.

- Jättebo av Philetairus på bruten gren i träd enligt skiss:

10043 ytterligare 1+1+1 stora eller jättestora Phil-bon. - Summa ungefär 100 småfåglar, därav mycket Philetairus. - 2+1+1 ob. småf. 1+2 Anthus. 1 Oenanthe monticola. 4+1 Onychognathus nabouroup.

10048 kl 1640 farm. Ett par Ptyonoprogne. 1 Monticola, alltså klipptrast. 1 fiskaal. 1 Myrm. form. Minst 1 ob. småf. 10053 1+1 ob småf. [redacted] Farm; därstädes omkr 10-15 ob. småf. 1 Sporopipes. 3 trappar, utförde underliga rörelser. De hade mycket svart på huvudet; färg i övrigt läckert grå och blekorange. Säkert vigorsii. - 1+1 ob. småf. 1 stort Phil-bo i ensamt grovt träd. Ännu 1 dylikt, men mindre bo. Därefter ännu 1 dylikt, men litet. Avstånd mellan varje av de 3

schlegelii. 1 osäker Sporopipes. 10058 ytterl 1 Karr schlegelii. Vägen djävlig. Kochs körning likaså. Glesa grova träd på avstånd - över 400 m - på ömse sidor. Här sågs 1+1+1 Phil-bon, men mångdubbelt flera kan ha funnits. Eremopterix verticalis hanne och hona, 1+1+1 ob.småf. 1 Strept senegalensis. 1 Oena capensis. 10063 farm. Vi stannar för punktering på vänster bak. Detta blev en rätt tidsödande affär eftersom vi alla tre först försökte lossa skruvarna åt fel håll. Hjälp fick vi från en passerande K-bil. Kl 1812 var det hela klart. Under tiden såg jag 1 lanner, 1 gråhäger, några Columba phaeonota, många Passer melanurus, 1 klipptrast av släktet Monticola, några få Ptyonoprogne delvis i ruggning (liksom jag sett förut); vidare flera Oena capensis, Strept. capicola hörd och Strept. senegalensis med säkerhet sedd, även 8 plus några Pterocles namaqua samt flera obest småf. - Punkteringen skedde vid farmen Mickberg, innehavare herr Swanevelder. - Kl 1812 kom vi iväg. Strax mileage 10064. Koch kör my sakta nu. 2+3+6 Strept. 3 Passer melanurus. 10066 1 Melierax musicus i trädtopp. 1 grant Philetairus-bo. 2+1+1 ob.småf. 1+1+1+1+1 Philetairus-bon. Här (mileage 10066-68) är glesa träd, delvis rätt grova; avstånd mellan varje träd, där de förekommer, är 30 - 150 m. Många hundra lämpliga träd här. Antalet bon av Philetairus antagligen större än som angivits; de är ofta omöjliga att se på långt håll, i lövade träd. 10069-70 ytterligare 1+1+1+1+1+1 Phil-bon. Vegetation som förut; alla bon i Acacior. Bon oftast stora till mycket stora; träd grova, medelhöga till täml höga. 10071 1 Phil-bo.

10072 Grünau kl 1832. Vi försökte få bensin, men garaget stängt. Fyllde då på ur en av våra jerrycans och fortsatte 1839 mot Karasburg. Det är mest molntäckt; delvis, exempelvis i riktning mot solen, tjocka moln. Relativt mörkt. I Grünau 2 Ptyonoprogne och flera Passer melanurus. - Från Grünau går vägen parallellt med järnvägen och nära denna. Telefonstolpar längs vägen. 1 tornfalk, tydligen äkta tinnunculus. Ännu 1 *dito*. Grässtäpp, i regel utan träd och buskar. Små ytor ha dock buskar, och här och där på kilometerhåll ses glesa träd eller "stråk" av dylika. Vägen dålig. Ytterl.1 tornfalk på tfnstolpe. 2 ob.småf. 10078 1 dito falk till. 10081 ännu 1 dylik falk. - Det mörknar snabbt. 1+1 ob.småf. Intet spår av Philetairus-bon i telefonstolparna. - 1 Bradornis infuscatus. 10082 Gemsvlakte anhalt.

10083 kl 1900: räkning upphör. Grässtäpp med jämnt gult gräs - i tuvor egentligen, men blott 1-2 dm mellan tuvorna. Buskar glesa eller saknas ofta. Träd saknas. 10084 fågelbo i telefonstolpe. Boet är av grova kvistar; jag tror att en Cape Rook satt där. - De sista 20 miles kör vi i djup skymning resp. mörker.

OBS.: Koch sade att Vissers och Woods artiklar om Kaokoveld [redacted] hade väckt missnöje i officiella kretsar i Windhoek. Detta hade Mr Macintyre sagt till Koch. Jag undrar om detta är sant. [redacted] Det kan vara sant, men man kan ju aldrig lita på Koch. - Visser och Woods har skrivit en del om Kaokovelds behov av naturskydd, om olaglig eller brutal jakt etc. Alltihop så hjärtinnerligt sant, men det är ju möjligt att det (just därför, eller av andra skäl) väckt ond blod i Windhoek.

Kl 1950 ankom vi till hotellet i Karasburg. Mileage 10103/4. Vi fick rum, rena och snygga, men utan rinnande vatten. Middagen rätt god, utom kaffet, som vanligt. Jag lade mig tidigt och sov mycket bra.

22 okt. 1956. Vaknade tidigt, bläddrade i Roberts. Fick djävligt morgonkaffe av en boy som bröt sig in i rummet utan att knacka, avlämnade kaffet, bölade att han ville ha skorna till rengöring, samt försvann.

Kl 0650-0710 gjorde jag en kort titt utanför och mellan husen. Rikligt med Eremopterix flög över mot E-SE, säkert 100-tals ex,

men kanske flög de blott till dricksplats el.dyl. - På hotellgården och runt husen mängder av Passer melanurus och ännu större mängder av Fringillaria impetuani; den sistnämnda i hundratal, den satt på bakgården där vatten droppade ur ett rör. Fåglarna flög upp och "fångade" en droppe vatten från rörmynningen, men de drack även från fuktig fläck på marken. - Motacilla capensis 1 ex också sedd.

Vi fick punkteringen lagad kvickt och kom iväg redan kl 0835, mile 10104. 1 Ptyonoprogne i samhället och rikligt med Passer melanurus, Fringillaria impetuani, och överflygande Eremopterix verticalis. - Mulet, några regndroppar, relativt kyligt. 2+10+1+1 ob. småf. 18 Pterocles namaqua samt på avstånd många dylika till. 1 fiskaal. 1+1 falk, nästan säkert rupicoloides, på telefonstolpar vid järnvägen. - Grässtäpp; vissa ytor med litet buskar. - 1 bergfast tornfalk (d v s tinnunculus GR) på telefonstolpe. 10110 2 gråmantlade falkar med röda huvuden slå som skottspolar efter en Cape Rook över ett litet träd vid vägkanten. Råkan försvinner dock in i trädet, där jag ser henne när vi passerar förbi. Falkarna fälla tillsammans på telefonstolpe. Jag ångrar mycket att jag inte bad Koch stanna. Men det är alldeles tydligt att falkarna var Falco chicquera ruficollis eller kanske riktigare Falco ruficollis (eftersom denna form numera ofta [redacted] anses som egen art, ej av samma art som den sydasiatiska Falco chicquera). - 1 Falco rupicoloides på tfnstolpe. 2+3 ob. lärkor. 1 Bradornis infuscatus. 10 Eremopterix. 1 ob. småf. 1+1 bergsäkra Falco rupicoloides på tfnstolpar. 1 Eremopterix. 1 ob. lärka.

10114 1 Brad. infuscatus. Stort arbetsläger för banbyggnader (järnvägen löper intill). Här, mitt i lägret, var litet vatten utrunnet på marken, och hundratals Eremopterix och en del annan småfågel hade samlats där. Intressant. 10114-5 nära detta läger vistades flera stora flockar Eremopterix, 150-200 ex inalles. 1+c 8 ob. småf. 1 fiskaal. 1 Fringillaria impetuani. 1 Karrucincla schlegelii. 2+1+1+1 ob. småf. Ytterl 5+2+1+1+1 ob småf. 1 något osäker Brad. infuscatus. 1 falk, troligen tinnunculus, i busktopp. Ytterl. 1 falk, kanske rupicoloides.

10124 3 Sporopipes. Här är grus- och stenstäpp med mycket mark bar, d v s utan växtlighet. Torra örter, litet gräs, traktvis buskar. 1+1+1 ob. småf. 1+1+1 fiskaaler. Omkr 10-12 Pterocles namaqua på avstånd. 1+1 Brad infuscatus. 2 Pterocles namaqua nära. Paus (d v s en sträcka där intet sågs). 2+1 ob småf.

10134 vi stanna en halv minut. Bokmakierie hörs ivrigt. Några småfåglar, tydligen Sporopipes, på avstånd. Vi fortsätta. 2+1+2+15 ob. småf. Ytterl c 10 ob. småf vid farm. 10135 vi korsa flodbädd, månne detta inte är Ham River? I flodbädden salt (-utfällningar) och Tamarix samt en liten pöl. Där stod en snäppa, tydligen småsnäppa. Längs flodbädden även andra gröna stora buskar (Acacia), men inga ordentliga träd. Olämplig typlokal för Trachyphonus vaillantii!! (Vid renskrivningen tillägg: rättare att säga, att detta är en helt omöjlig typlokal för denna art). - 1+2+1+1 ob. småf. 10137 en vägannons förkunnar HamRivier Garage and Bottle Store. Alltså är vi där jag trodde. 10139 en ny flodbädd korsas. Den är torr, och mindre än föreg. 10140 Ham River station och samhälle. 10+c 45 småfåglar, otvivelaktigt sparvar. Sandig och torr, tämligen stor flodbädd korsas. Acacior finns förstås, men ej biotop för Trachyphonus vaillantii. Omgivningen består givetvis av torrstäpp, gräs, grus, buskar. Småträd ytterst få. - 1 Eupodotis vigorsii. 1 Pterocles namaqua. 1 Melierax musicus ad flygande. 1+2+2+2+1+c 20+2+40+1 ob. småf; flocken på 40 var sparvar [redacted] etc.

10144 1 ob. småf. 10144/5 ett ovanligt grovt Kokerboom norr om vägen, på stäpp med gräs och små buskar. I detta träd ett stort Philetairus-bo, det första jag sett placerat i kokerboom:

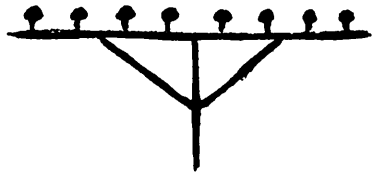

10146 flera ovanligt grova och

granna kokerbooms till vänster på övre kanten av låg sluttning. 10148 många grova kokerbooms på sluttningen till vänster, men inga Philetairus-bon. - 1 ob. lärka. Länge fågeltomt. Kulet. Det tätnar men är ännu intet regn. Det blåser upp rätt hårt från NE. Ljumt. - 1 ob. småf. 1 Oena mot SW.

10154-5 koppies av svarta stenar talrika till höger. Vittringsrester av berg. Även ett par riktiga koppies. 1 ob. småf. 1 Oenanthe monticola hanne. 10157 rätt litet Philetairus-bo i kokerboom till höger, nära vägen. Boet ovanligt lågt över marken. Andra träd saknas fullständigt; småträd eller buskträd, mycket för tunna för att bära ett Philetairus-bo, finnas dock i sänkor samt vid torrfloder. 10159 litet Phil-bo vid vägen i relativt hög Acacia. 2+1+1+1+1 Phil-bon, de flesta i torra Acacior; ett par mindre bon dock i levande dylika. Alla bon till höger. 10160 1 jättestort och 1 litet Phil-bo i en stor grön Acacia till vänster. 1 rätt litet bo i grön Acacia till vänster. 1 Melierax musicus lyfter ur Acacia-topp. 2 Eupodotis vigorsii gå upp på vägen framför oss, lyfta helt [redacted] inpå oss. 10162 röd sanddyn, berg, station, torr flodbädd korsas. Vägen är omlagd sedan 1951 (när jag kom här förra gången). 1+1 ob. småf. 1 fiskaal. 1 Onychognathus nabouroup.

10164 kl 1040 Kums anhalt. 1 Karrucincla schlegelii och 2 ob. småf. 10167-8 sandigt; talrikt med rätt grova Acacior, dock [redacted] mest med buskformigt växtsätt. Inga Phil-bon här. 10170 1 Philetairus-bo i tfnstolpe. Ännu 1 dylikt; c 4-5 stolpar mellan bona. Sedan ännu 1 dylikt; 5 stolpar mellan detta och det föreg. Det senast sedda boet är litet. 10171 1 Phil-bo i stolpe. 6 tomma stolpar. 1 Phil-bo, rel stort. 5 tomma stolpar. 1 bo. 1 litet bo. 1 antydan till bo. 1 medelstort bo. 1 antydan till bo. 1 tom stolpe. 1 my litet bo. 2 tomma. 1 bo. 2 tomma. 1 antydan till bo. Telefonstolparna har en tvärslå, och denna bär åtta trådar; se skiss här:

5 tomma stolpar. 1 täml litet bo. 1 litet bo. Omkring 4 tomma. 1 täml stort bo. 15 tomma stolpar, 2 av dem dock troligen med antydningar till bo. 1 medelstort bo. 1 tom stolpe. 1 medelstort bo. 1 stort bo.

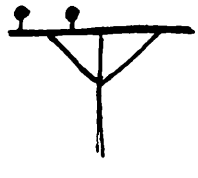
10174 27 tomma stolpar, en av dem dock kanske med antydan till bo. 1 medelstort bo. 5 tomma. 1 medelstort bo. 5 tomma. 1 antydan till bo. 11 tomma stolpar. 1 stort bo. Över 47 tomma stolpar. (Denna text ger en föreställning om hur bona fördelar sig på stolpar längs vägen, men ej mycket klarhet om botätheten i naturlig miljö!). - 10177 Ariamsvlei. Stopp c 20-25 minuter. [redacted]. Mycket lindrigt det hela. Snack med polisen. Det bar iväg kl 1128 igen. 2 Strept. Ng ob. småf. Flera Fring. impetuani. 2-3 Ptyonoprogne. 10178 Phil-bo i tfnstolpe, ungefär 60 tomma stolpar från föreg bo, vilket är omtalat ovan. (Allt antecknat; protokoll fullständigt. GR vid renskrivn.). Ytterl. 1 Phil-bo i telefonstolpe, efter c 6-7 tomma stolpar. 10179 ännu 1 Phil-bo på samma sätt efter c 20 tomma stolpar. 1+1 ob småf. 10180 2 Eupodotis vigorsii lyfte från vägen. 2 gott och väl medelstora Philetairus-bon i angränsande stolpar. 1+1+1 ob småf. Ungefär 8 Sporopipes. 10183 1 Phil-bo i tfnstolpe.

10184 stäppen näst hela tiden vackert gräsklädd, dock ej överallt så frodigt att markfärgen döljes. Buskar sträckvis rikliga, delvis gröna. 10185-6-7 järnvägen ej nära tillräckligt (d v s för att se ev bon i de tfnstolpar som följa järnvägen). 1+2 ob. småf. [redacted] 1 Ptyonoprogne.

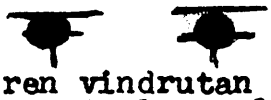
10188 kl 1146 gränsen mellan Sydvästafrika och Unionen (Kapprovinsen) passeras. 1+6+1+1+1+1 ob. småf. 10 Passer melanurus. 1 Certhilauda curvirostris. 10192 vi fara nu länge parallellt med och helt nära järnväg och tfnledning. 1 Oena mot N. 3+1 ob. småf. 1 äkta tornfalk, d v s tinnunculus subsp, på tfnstolpe. Flera Sporopipes. 10194 10+1 ob. småf. 10195 stort Phil-bo i telefonstolpe, invid km-märket 336.II (bör väl vara: mile-märket. GR vid renskrivn.). 1+1 ob. småf. Ännu en småf.

Station
Gräns S.W. Afr./Sydafrika
Gränslinje

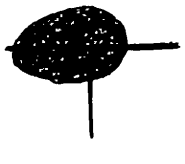
som dock tydligen var en fiskaal. 1 antydan till Phil-bo i tfn-stolpe. 10196/7 2 Phil-bon på 2 angränsande tfnstolpar vid Naroegas affär och intilliggande farmer. Även här var en antydan till Phil-bo på en [redacted] närbelägen stolpe.
10198 anhalt plus hus plus ruckel. Några Passer melanurus. 1+8+4 ob.småf., de 4 sistn. tydligen Eremopterix. 1 bokmakierie. 1+2+1 ob. småf. 10201 1 Phil-bo i tfnstolpe. Om ej annat säges, löper tfn-ledningen helt nära intill, liksom järnvägen. 1+3+1+1+1 ob. småf. Det går 26 eller kanske uppåt 27 telefonstolpar per mile, enligt bilens vägmätare. 10204 1 stort Phil-bo. 5 tomma stolpar. 10205 ännu 1 stort Phil-bo. 1+1+3 ob. småf. 10206 1 Melierax ad på tfnstolpe. 1 täml. litet Phil-bo dito. 1 Certhilauda curvirostris.
10207/8 relativt högt, alldeles ensamt träd alldeles vid järnväg, landsväg och telefonledning. Litet Philetairusbo i trädet. 10209 antydan till Phil-bon i tfnstolpe. 10210 Langklip. 15+2 ob.småf. 1 Ptyonoprogne. 1 canary. 1 Eremopterix hanne. Ytterl 5 Eremopterix. 1 Melierax musicus ad i tfnstolpe. 10213 1 dito till. 10214 1 stort Phil-bo i tfnstolpe. Järnväg och telefon hela tiden [redacted] löpande längs landsvägen. 10215 kl 1135: det blir svag sol. 10217 my litet Phil-bo i tfnstolpe. Flera Philetairus, minst 7-8 ex, sedda där. Ytterl 1 något större Phil-bo.
10218/9 stopp emedan släpvagnens högra bakhjul gnisslar. Smörjoljan blir torr och liksom uppsuges av vägdammet som kommer in vid hjulaxeln, på mediana sidan. Rätt lång reparation. Regnskur på avstånd; vi fick nästan intet på oss. - Start kl 1335 igen, efter uppskattningsvis 50 min. uppehåll. Det är mulet, varm vind fr N, spridda regnstänk. 10220 antydan till Phil-bo plus 1 gott och väl medelstort bo, allt i tfnstolpar. 10221 2 Phil-bon plus 1 antydan, detta på stolpar i svit. 10221/2 järnväg och tfn-ledning separera från landsvägen. 1 ob. småf. 1 Cinnyris fuscus hanne. 10224 tfn och järnväg åter täml nära. 1 Phil-bo. 2 tomma stolpar. 1 Phil-bo. 14 tomma stolpar. Vi korsa järnvägen 10225. 1 täml litet Phil-bo. Stolparna avlägsna sig åter. 10226 glest regn fuktar marken, men ej mer. Härligt!
10228 farmer och många grova Acacior, mest till vänster. Jag känner igen platsen: Toeslaan! Huset där jag 1950 frågade en gammal boer om vägen [redacted] är nu delvis rivet. 10231 åtskilliga grova träd, ett Phil-bo i ett av dem. 1 ob småf.
Längs landsvägen löper en telefonledning med blott två trådar. Denna ledning - se skiss - är tydligen ny. Den bär ej några Phil-bon. Den slutar snart. Därvid kommer just järnväg och den större tfn-ledningen i närheten igen. Detta mile 10234; här tar till höger [redacted] en avtagsväg ner mot [redacted] Kakamas. På den vägen kom vi i nov. 1950 när vi var på väg mot Obobogorop. Det står en skylt Kakamas 25 miles. - Det regnar nu så att det är svårt att se genom vindrutan. 1 antydan till Phil-bo plus 1 till plus ännu 1 plus 2 till, de 2 sista på en stolpe. 10235 vi korsar liten torrflod med glesa Acacior, 100-300 m mellan varje. 2 av dessa Acacior bära Phil-bon, i det ena trädet är det 2 stora bon, i det andra 2 bon utan angivande av storleken; säkert medelstora. 10236 3 stolpar i svit ha små Phil-bon (1+2+2; delvis så små att de är tveksamma). Detta vid Lutzputs. 10237 kl 1412. Enligt vägvisare är det 40 miles till Upington.

10238 2 Phil-bon enligt schematisk skiss:

10244 glest, men piskande regn. Jag vill göra ren vindrutan men Koch avböjer. 10245 2 små Phil-bon på angränsande stolpar. 1 medelstort Phil-bo enligt skiss här. - Protokoll över annat kan ej bli fullgott i detta väder. Dålig sikt genom vindrutan. Men sidofönstret, som är öppet, ger heller intet. 10247 [redacted] 1 Falco rupicoloides vid vägkanten. Den ruggar i vingarna.

10247 station; ovisst vad den heter. 10251 stort Phil-bo i

telefonstolpe; tfnledn löper nu hela tiden jämnsides med vägen. På detta bo sitter en falk, antingen tinnunculus eller - mindre troligt- rupicoloides. 10252/3 järnväg och tfnledning taga av mot vänster. 10254 kl 1443 3 ob. småf. 10255 1+1 ob. småf. 10256 1 ob. småf.

10257 ett ögonblicks stopp. Jag torkar av vindrutan. Grässtäpp, nästan utan buskar, men med spridda vindpumpar..... 1+1 ob. småf. 10264 1 fiskaal. 1+1 ob småf. Vägen djävlig. Kochs körning ditto.

10268/9 vi korsa järnvägen och komma strax därpå [redacted] upp på asfalterad väg (!!!) som leder mot Upington. Det blåser bra och är mulet, men blott glesa regndroppar falla. Plocepasser-bon mot S i Acacior. 1 Strept capicola. 1+1+2+2 Strept. 10274 ytterl 3 Strept. 10274-5 Upington location. 10277 Upingtons centrum. Kl är 1530. 1 Strept. senegalensis. Många nya byggnader. 1 Oena fäller på trottoaren. 10277 vi stanna efter rundkörning vid en bensinstation.

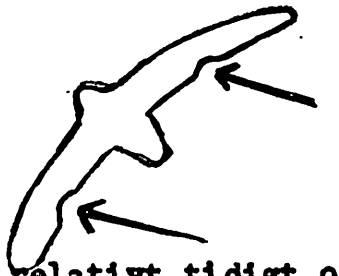
Koch ville ha litet mat och sedan genast fortsätta till Olifantshoek. Själv skulle jag mycket gärna ha stannat för dagen i Upington, och Saul kom till min hjälp utan att veta om det. Han sade nämligen att trailerns (släpvagnens) andra hjul också måste översees. Då beslöt Koch, givetvis utan samråd med någon, att stanna i Upington, och det tror jag var ett [redacted] klokt beslut. - Koch och jag skyndade till ett tea-room, hungriga somtusan.

Över Upington syntes förstås Apus affinis, men ej många ex sedda till att börja med. Rätt så kul att vara i Upington igen. Ännu roligare skulle det varit om inte Koch varit så sur. Men sådan har han ju varit sedan början av september, i Lungo (där han var sjuk). Månne sjukdomen gjort honom orolig och retlig? -

På kvällen före solnedgången gick jag ner till floden precis nedanför Upington Hotel, där jag stod och observerade i nov. 1950. Mulet, delvis glest regn, men ej kallt. Mer vatten i floden än när jag var här för 6 år sedan. Fågel:

på stenar i floden 1 Charadrius tricollaris, 2 Motacilla aguimp och 2 Motacilla capensis; alla fyra ärlorna nära varandra. Vidare sågs några Ptyonoprogne, enstaka Riparia paludicola; enstaka Streptopelia; 1 Oena kom över. I strandsnåren 1 masked weaver hanne i full praktdräkt. 2-3 redfaced colies kom och fällde, och 1 redeyed bulbul [redacted] satt där. Diverse obest. vävare flög förbi. Floden var tjusig i den mulna kvällen.

Apus affinis befanns vara my allmän i Upington, liksom för 6 år sedan. På e.m. och kvällen syntes arten överallt [redacted] över staden, i regel lågt på grund av vädret. Några mycket täta ansamlingar, flygande "på låg växel", som man så ofta brukar observera, såg jag däremot inte. Fåglarna flög mest spritt eller några ex tillsammans. Ofta livliga läten "ping-ping-ping..." (my snabbt, snabbare än det kan uttalas av en människa), när de nalkades boplatserna under tak etc. Många ex var redan tydligt i ruggning i vingarna, vilket syntes på den lilla "urringningen" markerad med en pil på skissen härintill.

Jag hade huvudvärk på kvällen men tog 2 [redacted] Aspro och sov härligt. Nästa dag var jag bättre men märkte att rök inte smakade och att konditionen inte var den vanliga.

23 okt. 1956. Vi gjorde i ordning grejorna relativt tidigt och var startberedda [redacted] omedelbart. Det blev emellertid en my längre väntan än vi trodde. Lagren till släpvagnens högra hjul var helt utslitna och gick ej att få ersatta här, trots många försök. Det blev att packa om - dock ej så mycket - och att sända släpvagnen [redacted] med järnväg till Pretoria. Detta ordnades my snabbt av förmannen på stn; innan vi visste ordet av var släpvagnen redan placerad på en öppen godsvagn, där Saul och jag tjudrade den med stålwires . Och Koch fyllde i nödvändiga papper. Med snabbt godståg lär det enligt Koch ta 14 dagar till Pretoria!!! -

Vädret slog om ordentligt på natten. Det blev åska och flera

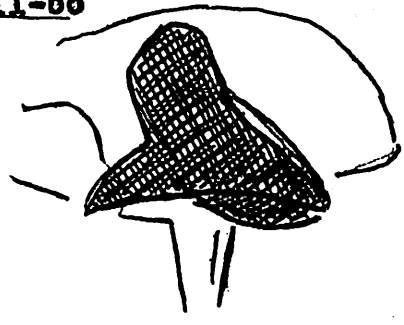
omgångar häftigt regn. På morgonen och f. m. var det mulet och kyligt, men ej mera regn.

Lågt över staden på morgon och f. m. sågs Apus affinis ~~över staden~~ igen. Obs vädret.

HJ

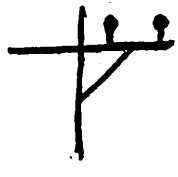
Vi blev ej klara med släpvagnens tågtransport förrän 1225 och åt därför lunch på Gordonia Hotel - där vi också bott på natten innan vi kl 1342, mileage 10282, startade [redacted] från Upington i riktning mot Olifantshoek. Mulet och grått, rätt kyligt. Vägen gick förbi det sjukhus där Gunvor vårdades efter babianbettet nov. 1950. Vägen var nu asfalterad och finfin förbi sjukhuset, men tyvärr slutade detta snart. [redacted] - Summa c 6 ob småf plus 1 till. 2 bulbuls. En sträcka utan fågel. 1 Karrucincla. 1 Strept.

10293 medelstort Philetairus-bo i täml. liten Acacia. Så snart man avlägsnar sig från Oranjefloden saknas träd så gott som fullständigt. 10293 ett kolossalt Phil-bo i ensamt träd nära vägen. Se skiss här:

2 ob. småf. - Trädlöst landskap med lågt gräs, låga, i regel gröna buskar men inga eller nästan inga träd. Röd sand och/enstaka röda dyner, dock ej utan vegetation. - Ungefär 25-35 Philetairus i vägkanten, på staket etc. - 1 Apus affinis. - Tfnledning om 4 trådar följer vägen. 10296 2 små Phil-bon i angränsande stolpar, plus 2 antydningar till bon. 10297 mycket stort Phil-bo i träd. 1+2 ob. småf. 10298 vi ser Oranjefloden nära till höger med fin grönska. 1 Strept. 10299 litet Phil-bo i träd. Rester av litet Phil-bo i dött träd. Flocepasser-bon. 3 Strept lyfte, 2 av dem flyger [redacted] parallellt med bilen en sträcka på c 4-500 meter och på ett avstånd från bilen av c 75 m; deras hastighet därvid är 40 miles pr timme (enl bilmätaren, som jag tror visar ungefär rätt). Troligen är det 1 Strept capicola och 1 senegalensis. 1+1+20 ob. småf. 10301 Oranjefloden fortfarande nära, ses ånyo.

10303 1 Tricholaema (i e leucomelas). Litet Phil-bo längs gren i litet träd. Omkr 3 antydningar till Phil-bon i tfnstolpar; dessa ha här blott 2 trådar, se skiss här:

1+1 små Phil-bon i träd. 1 ob. småf. 1 tämligen stort Phil-bo i träd och 1 medelstort dito också i träd; ungefär 1 km emellan dessa. 1 Prinia. 10306 1 litet Phil-bo med (blott) 2-3 kamrar i tfnstolpe. 1 större bo av dito i tfnstolpe med grenledning. 1+1 medelstora bon av dito i träd, relativt lågt över marken - fåglarna hade intet annat val, (om de skulle bygga i träd). 1 ob. småf. 1 fiskaal med ögonstreck. 2+1 Strept. 10308 2 Phil-bon i tfnstolpar en suite. 2 ob småf. 10309 1 Phil-bo i tfnstolpe, som här hade 4 trådar. 1 fiskaal med ögonstreck. 10312 1 litet Phil-bo i träd på avstånd. 10313 1 fiskaal med ögonstreck. 10314/5 2 små Phil-bon i ett träd, 1 stort bo i annat träd, och ett jättelikt bo i ett tredje träd. 1 Strept capicola vid grid, flög blott 2-3 meter. 1 ob. småf. 10317 1 Phil-bo i träd. 10318 vid hus ses dels 4 Phil-bon i svit på tfnstolpar, dels 1 stort Phil-bo i annan tfnstolpe; vid det sistnämnda syntes fåglar också. 1 fiskaal. Summa 4+1 ob småf. 10321 1 stort Phil-bo i tfnstolpe. Sedan c 5 tomma stolpar. Så 2 stora Phil-bon i svit. 3 tomma stolpar. 4 stora Phil-bon i svit. 1 fiskaal. 40 tomma stolpar. 1 stort Phil-bo i stolpe med 5-6 ex av Philetairus synliga där. 1 ob. småf. 25 tomma stolpar. 1 stort bo. 1 tom stolpe. 1 stort bo. 1+1 fiskaaler med ögonstreck. Omkr 12 tomma stolpar. 1 whitequilled korhaan.

10325 1 litet Phil-bo i tfnstolpe. 1 sekreterarfågel springer över vägen. 1+2+1 ob. småf. 1 ob. tornsvala. 10327 fullkomligt trädlös slätt med [redacted] gräs och halvmeterhöga buskar. 1+1 ob. småf. 1 fiskaal med ögonstreck. 1 fiskaal. 1+1+1 ob. småf.

1 Myrm.form. Ännu 1 fiskaal. 1 äkta tornfalk. 2+1 ob småf.
10332 2 Myrm.form. på termithögar, 1 dito på tfntråd. 1+1 ob. småf. 1+1 fiskaal. 1 Myrm.form.på tfntråd. 10335 1 fiskaal. 1+ c 15 ob. småf. 1 fiskaal med ögonstreck. Tfnledning med 2 trådar haf följt oss hela tiden. 10338 nu, efter långt uppehåll, åter 3 Phil-bon på 3 tfnstolpar i svit. Storlek:

Sedan 21 tomma stolpar. 1 ob. småf. 2 Melierax musicus adad på en stolpe. 1 Phil-bo i stolpe. 1 egendomlig rovfågel på stolpe. Det är en vråk eller liten örn, men ej Buteo buteo vulpinus och ej heller B rufofuscus. Säkert är det en egendomlig sak; den har mörk stjärt och vitt till ljust gräddfärgat huvud och hals. 10339 tfnledningen viker av åt vänster. 10340 ett ögonblicks stopp på min begäran. En stor lärkflock med behagligt dallrande ton lyfter på avstånd. Busken i kanten (menas antagl: vägkanten) är Rhigozum triquetrum. 1 Myrm.form. 1+1 stor lärka. 1 ob. småf. - Oändliga slätter, dock berg i fjärran.
10342 1+1 Myrm form. 3+1+1+2+1+2+1+1 ob. småf. 10348 ännu 1 Myrm.form. 2 Chersomanes! 10350 1 Myrm.form.hanne ad på vägen. 1 frankolin likaså. 1 ob. småf.
10353 farmen Grootknip (Grcotkuip??). Några Acacior etc. Här några Plocepasser och 1 Strept, näst.säkert capicola. På avstånd till höger 1 jättebo av Philetairus, hängande lågt i relativt grov Acacia. - Fr.o.m.nu följer oss åter tfnledningen; den har 2 trådar enligt skiss:

10354/5 3 Phil-bon i 3 angränsande tfnstolpar; det mellersta boet är störst; se skissen till vänster. 10355 1 täml. litet Phil-bo i

träd. 1 till dito i annat träd; från detta träd hade dock ett mycket stort bo, eller del av bo, fallit ned; det nedfallna låg på marken som en halmstack. - Strax därefter, mileage 10355/6, är det åter helt trädlöst resp. blott helt små träd. - 1 fiskaal. 10358 kl 1555. 1 fiskaal. 2 ob. småf, av dessa trol. 1 Brad.infuscatus. Här är ett par km sträcka med mycket tung sand, röd och fin. - 10359/60 minst 4 träd till vänster med var sitt Phil-bo. Dessa bon låg ovanligt lågt över marken, blott c 2 m, men träden var också små, med relativt klena stammar. Tfnledning med 2 trådar följer oss hela tiden. - 1 fiskaal. 3 ob. småf, delvis dock uppenbarligen Bradornis infuscatus. Ytterl. 1+3 ob. småf, delvis Brad infusc.
10362 1+1 ob. småf. - Grässtäpp, inga träd, men litet buskar på vissa områden. 2+1+1+1 ob. småf. 1 liten "buck" korsar vägen! 1 Myrm. form.med bomaterial i näbben. Ännu 1 Myrm form. 10363/4 stort Phil-bo i tfnstolpe. 1 stäpphöna i vägkanten. 1 obest. falk flygande. 2 Myrm.form. på tfntråd. 1 fiskaal med ögonstreck. 10366 rikligt med Plocepasser-bon. Lustig småskog av okänt busk-träd. 1+1 ob. småf. 1 Plocepasser. 10367 skogen delvis grövre. 1 my stort Phil-bo i träd på avstånd. Rikligt med Plocepasser-bon. 1 fiskaal. 1 ob. småf. 10368 sandig mark med träd men utan undervegetation. Hus. Vägskäl; väg tar av mot "Pearsons....." . Här 3 Stephanibyx coronatus. 1 osäker Oenanthe monticola. Vi kommer in bland berg. Svagt duggregn. 1+1 ob. småf. Småträd med Plocepasser-bon. 3 träd med stora, lågtsittande Phil-bon. Flera Philetairus sedda. 10371 vägen stiger uppåt. 1 ob. småf. Strax därefter bär det utför igen.
10372 my stort Phil-bo i träd. 500 m därifrån 3 Phil-bon i tfnstolpar, alla stora (d v s för att ligga i stolpar!). - Vägen går rakt ut över flat mark. Mycket Plocepasser-bon. 2 Plocepasser på vägen samt 1 dito på tfntråd. 1 Lamprocolius nitens. 10373 2 stora Phil-bon i tfnstolpar. 2 tomma stolpar. Åter 2 stora Phil bon i tfnstolpar. 1 tom stolpe. 1 stort Phil-bo i stolpe. 1 Myrm. form. 1 fiskaal. 1+1+1 ob småf. 10376 2 stora Phil-bon i 2 i svit kommande tfnstolpar. Plocepasser-bon i stora buskar/småträd. 1+1 ob.småf. 1 Phil-bo i träd vid vägen, dess undre yta 1,5 meter (1½ meter) över marken. 10378 2 stora Phil-bon i tfn-

stolpar i svit. 5 tomma stolpar. 2 stora Phil-bon till (här uttryckligen tillagt, att ordet "stora" måste fattas ss "relativt stora", alltså i relation till det faktum att de ligger i tfn-stolpar). 4 tomma stolpar. 1 antydan till bo. 3 tomma stolpar. 2 Phil-bon, storlek se skiss: Sedan 3 tomma stolpar och så 5 Phil-bon sålunda:

Därefter c 12 tomma stolpar och sedan ett stort bo:

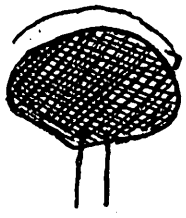

Sedan 1 tom stolpe och så ännu ett stort bo ss föregående el något mindre:

Här träd; på avstånd ett dylikt med ett stort, lågt sittande Phil-bo. 4 Plocepasser plus mycket bon.

1 jättelikt Phil-bo i träd:

1 stort Phil-bo i träd. 1 stort Phil-bo i torrträd. - Vi är åter inne bland berg. 1 Plocepasser. 1 ob småf.

10382 2 stora Phil-bon i var sitt träd, 3 m. avstånd. 1 täml. litet Phil-bo i träd och 1 täml stort dito i träd. Alla bon lågt. 1 mycket stort Phil-bo i träd invid vägen. Ett dito bo till. 2 stora Phil-bon i ett träd på avstånd. Likaledes på avstånd många stora Phil-bon i träd i den låga och lustiga parkvegetationen här vid avtagsvägen från Postmasburg, mileage 10385. - Tfnledning löper jämsides hela tiden. - Avstånd mellan träden med bon är 200-500 meter, eller mera. - Det klarnar. 10387 damm med obestända vildänder till vänster. 1+5 Strept. senegalensis. 1 grönbena vid regnpöl nära vägen!

10388 Olifantshoek. Intressant typ på landskapet. 1 Strept. 10389 stopp för bensinpåfyllning ur våra jerrycans. Utkanten av samhället. 2 stora Phil-bon i ett träd alldeles intill. Delvis grov parkskog; mycket egendomlig och intressant vegetation. - Här måste ha regnat mycket starkt; stora pölar överallt. Forts 10389 kl 1710. - 1 Apus melba! - Stort område, halvmilsvitt och mer, till vänster, med parkvegetation. Även till höger sådan, dock låga träd. - 5 ob. småf. 1 Myrm. form. 1 Bradornis infuscatus. 1+1 medelstora och 1+1 små Phil-bon i träd till höger. Vidare 1+1+1+1+2 Phil-bon till vänster, de flesta av dessa bon stora 1 jättebo, (blott) 1,5 meter över marken, till vänster. Ytterligare minst 4-5 bon här, oftast stora. I varje träd (= om det bar något Phiietairus-bo överhuvudtaget =) låg ett bo, utom i 2 eller 3 fall av samtliga som här nämnts efter Olifantshoek.

10394 träden mycket glesare, till vänster är de nästan borta, åtminstone de grova. 1 ob. småf. 10395 2 Phil-bon i tfnstolpar i svit, storlek: Strax därpå 1 my liten antydan till bo i tfnstolpe. 10396 1 Coracias caudata på staketstolpe i trädlöst landskap, dock nära farm. 1 Motacilla capensis. 2 Strept. 1 ob småf. - Solen kommer fram i väster; underbara dagrar och dimmor över bergskedjan norr om Olifantshoek. - På Kochs förslag i Upington sitter vi nu alla tre i framsätet. Till min förtjusning. Månne även fru Kochs!? - 2 Strept. capicola. 10399 ett antal grova träd till höger. Minst 2 av dem hysa stora Phil-bon. 10400 ytterl 1 dito. Plocepasser-bon också.

10402 1+2 ob. småf. 10404 åter ett bestånd av stora grova Acacior. Mycket rikligt med Plocepasser-bon, men Phiietairus-bon ej sedda. 10406 (samhälle eller i varje fall bebyggelse av något slag:) Dingle, antar jag. Flodbädd korsas. Farm. 1 Plocepasser. 1 ob. småf. 10409 nygrundat gruvsamhälle till höger; röda högar av mineral vid uppfordringsverket. Ej på kartan. Vägen usel. 10411 trädlös, flack, my. låg bush, 1 till högst 1½ meter hög.

10413 2 Strept. capicola. 1 ob. småf. Ingen telefonledning går längs vägen. Nästan intet av fågel att se. 10417 stort nytt

vägskäl. Ingen vägvisare mot den väg på vilken vi kommit. Platsen heter Kathu [redacted], och det nyssnämnda gruvsamhället heter troligen Sishen. - Några Sporopipes i vägskälet. 1 drongo. Här relativt tät buskskog, resp. småträd; antagligen är det "Kathu Forest Reserve" enligt kartan. 1 Strept. 1 Strept. capicola. 1 Coracias caudata i tfnstolpe i skogen. [redacted]

10422 faktiskt skog av Acacior av Kalahari-karaktär, plus bush plus röd sand. Sydgräns för diverse Kalahari-arter kanske kan väntas gå här! 1+2 Strept. capicola. 1 ob. småf. 2 drongos. 1 Lamprocolius nitens. 1 groundscraper thrush. Rikligt med Plocepasser-bon. - Vägen djävlig. 10424 kl. 1820 skogen slutar. Det blir låg bush, en helt annan växtsociation än skogen. 1+1 ob småf. 1 Strept capicola. 1 Brad. infuscatus my. fint. 3 pärlhöns i vägkanten. 1 white-quilled korhaan hanne adad i vägkanten. 1+1 ob. småf. 1+1 fiskaal. - Tfntråd följer vägen nu sedan en stund; så var fallet även i skogen. 1 ob. småf.

10432 det mörknar snabbt. Inga Phil-bon, inga träd. 10438/9 vägen stiger sakta upp på västkanten av Kuruman Heuwels. Låg bush och gräs, mycket överskådligt. 1 ob. småf. 1 nattskärra med vitt nära vingspetsarna passerar my nära. Det är my. för mörkt för ett ordentligt protokoll. - Kuruman syns.- Åska och regn i öster bortom samhället. Plocepasser-bon. - 10448, kl 1910, ankomst Kuruman, där vi tog in på Hotel Savoy. Tja.

24 okt. 1956. Vi hade överenskommit om särdeles tidig start. Redan kl 0615, mileage 10448, bar det av, efter morgonkaffe. Två grå tornsvalor över hotellet vid starten. (Beträffande denna my. märkliga observation se särskild kommentar). -

Vacker, solig morgon, kylig, men med utmärkt sikt. Svårt motljus. Några ob. småf. 10450 2 Spreo. 1+1+1 Strept. 1 fiskaal. 20 Creatophora!! 1 Merops apiaster på tfntråden. Här har regnat bra. 1+2+2+1+1+2 Strept. 1+1+1+1 ob. småf. 25 svalor på tfntråden, nästan säkert ladusvalor! 2 Strept senegalensis; de föreg Strept ha (otvivelakt) varit mest capicola. 1 svala. 1 Strept. capicola.

10458 1+1 ob småf. 70 ladusvalor på tråden; obs att detta alltså var i ett område som nyss fått regn!! Vi stannade för att identifiera svalorna med absolut säkerhet. 2+1 Strept. 2 fiskaaler. Summa 8 ob småf, en och en. 1 Myrm. form. 2 Spreo. Flock på c 6-8 Spreo och 3 Creatophora. 1 large striped swallow nästan säker. Damm med vass och pilar mile 10463; här hamer-kop-bo. (Sådant har jag sett förut på bilresan utan att anteckna det). Även 1 masked weaver hanne här. 5+1+2+2+2+1+2+2+2+1+3+5+2+1+2 Strept. Ungefär 10 spridda+5+20+3+5+10 ob. småf. 4 stora duvor, jag förmodar phaeonota, lyfter från vägen. 1 long-claw (Macronyx sp.). 1+1 white-quilled korhaans. 1 masked weaver. 2 Strept. senegalensis. 1 fiskaal. 2 Myrm. form. 1 Stephanibyx springer undan. 1 whitequilled korhaan. 4 Creatophora. 10 Spreo. Omkr 45-50 ladusvalor på vägen!! (hanne) - Koch kör sakta.

10468 1+2+1+2+1+1 ob. småf. 2 Myrm. form. 1 fiskaal. 1 Merops apiaster. 1 whitequilled korhaan hanne på vägen. 2+1 ob. svalor. 1 Strept. 2 blacksmith plovers vid kärr med vatten. Vid nästa kärr 1 helig ibis, c 25 redbilled teal och 2-3 yellowbilled duck. 5 frankoliner på vägen. 1+1+1 Myrm. form. 1+1+8 ob. småf. 4+1 Spreo. 1 fiskaal. 3+2+3+1+1 Strept. 2+1 Spreo. 1 ob svala. Summa 3+1+3+1+1 ob. småf. 2 Stephanibyx coronatus. 1+2 Merops apiaster invid vägen! 1 Creatophora och c 6 Spreo. 1 Riparia cincta. 1 Myrm. form. 1 Lamprocolius nitens. 2+1 Strept.

10478 1+1 Strept. 1+2 Spreo. 1 Merops apiaster på tfntråd. 1+1 Myrm. form. 1 fiscal flycatcher. 1+1+1 Strept. 1+1+1 fiskaaler. 1 Stephanibyx coronatus. 1 Cursorius sp. 1 ladusvala. 2 Spreo. Många vattensamlingar; där ses flera småvadare och 1 osäker Char. tricollaris. 1 Strept. capicola flyger jämnsides med bilen, hastighet 38, kanske 40, miles pr timme. Den vinner snabbt på oss när vi saktar ner till 35-30 mph. - 1 fiskaal med ögonstreck. 1+2+1 Strept. 1 osäker Brad. infuscatus. 1 Myrm. form.

1+1+1 ob. småf. Summa 6 fiskaaler, en och en.

10488 summa 14 Strept, mest enstaka. Summa 15 ob. småf, också mest enstaka. 1 Lamprocolius nitens. 1+1 Oena. 1 osäker guldgök. 4 fiskaaler, en och en. - Vägen bättre. - 1 Strept. capicola, flyghastighet 40 mph. 1 Strept. senegalensis. 1 Plocepasser. 1+1 fiskaaler. 1+2+1+7+1+1+1 Strept.

10498 1+3 Strept. 2+1 Plocepasser plus bon. 1 Strept. capicola. 1+1 Oena. Inalles 8 ob. småf och 2 ob. svalor. 2+1+2 Strept. 1 Myrm. form. 2 bokmakieries på tfntråd, 50 från varandra; sällan de ses så fritt. 2 Passer melanurus. 1 Merops apiaster på tfntråd. 2 stora ob. svalor, månne semirufa? 2+1 ob. lärkor. 1 fiskaal. 2+1 Strept capicola. 1 canary. Summa 6 Strept. 1 Oena. 1 Myrm. form. 1 Merops apiaster. 4 tornsvalor, art oklar, kanske affinis. 1 ladusvala samt 4 svalor som trol var ladu. 1+1+2+2 ob. småf. 1 bokmakierie återigen öppet på stakettråd!! 1 Strept. senegalensis. 1+1+1 Myrm. form. 1 whitequilled korhaan. 1 Lamprocolius nitens. Summa 6 ob. småf.

10508 summa 12 Strept, mest enstaka. Summa 17 ob. småf, de flesta enst. el. parvis. 2 Stephanibyx (i.e. coronatus). 1 Merops apiaster. 1 Myrm form. 1 whitequilled korhaan. 1 Colius sp. uppskräms, bär ngt i näbbet. Obs: ett ensamt ex. av Colius alltså! 5 fiskaaler, en och en. 3 Plocepasser, en och en. - Vägen sämre.

10518 [redacted] Plocepasser-bon flerstädes, även 1+1 Plocepasser. 1 Myrm. form. [redacted] 1 fiskaal. 1 ob. frankolin. 1+1 Strept. Summa 11 ob. småf, ensamma el. två och två. 1+2+4+1+1+1 Plocepasser plus bon på ett par ställen. - De sista ungefär 30 miles har det varit [redacted] my. torrare. Kanske orsaken varför inga ladusvalor synts på slutet!? 1+1+1 fiskaaler. 1 Strept. senegalensis. 1 Strept. 1 Strept capicola.

10528 2 pärlhöns i gräset i vley. 1 Stephanibyx. 1+1 Strept. 1 Myrm. form. 1+2+2+1 ob. småf. 1 Plocepasser. 1 knallgul canary på vägen, lyfte ej. 1 ob. tornsvala. 1 Chersomanes. 1 Hirundo semirufa. - Vi är strax i Vryburg.

10538 kl 0847 1 Oena. 1+1+3 ob. småf. 1 Strept. 10540 vi stannar i Vryburg för mat. Snart avklarat. Kl. 0935 bär det av igen. Fortf. kallt, trots solsken. I sektorn N-E egendomliga moln: små, mycket täta cumuli och/eller altocumuli i ett smalt stråk; därbakom och däröver suddiga, täta cirrus-ytor. - 1+1 ob. svalor. 2 ob. småf. 1 Stephanibyx 1 ex. 2 Petrochelidon. 2 ob. småf. 1+1+1 ob svalor. 2 Hirundo semirufa. 100 osäkra Queleas. 2 Myrm. form. 1+1 ob. småf. 1 ob. svala. 1 Strept. 1 (oläsligt ord).

10548 ytterl. 2+1+1 ob. svalor. 2 Oena. 1 Myrm. form. 6 ob småf, en och en. 1+1 ob. tornsvalor. 1+1 Strept. 1 ladusvala på stängseltråden. 1 fiskaal. 1 Plocepasser.

10558 2+1 tornsvalor; jag fick intrycket av horus, men ej klart. 2+1 ob småf. 2 Hirundo semirufa. 2 Oena. 1 Erythropygia. 2+1+2 ob. tornsvalor. Summa 11 ob. småf, 2 x 2, annars enstaka. 1+1 Oena. 1+1 Plocepasser, därtill rikligt med bon av denna, vettande mot W, men strax därpå även bon som vette mot S och E. 1+1 Myrm form. Minst 8-10 tornsvalor lågt över bushen, my lågt; stjärt kluven, det är caffer eller horus. Sedan 3 dito till och ytterl 3 till, (åtm.) de sistnämnda är säkert caffer. 1 canary. 2 Myrm. form. 2 svalor, näst säkert semirufa. 1 ob. lärka.

10568 2 klara semirufa. 1 grånackad ökenlöpare. 2 canaries. 1 Plocepasser plus bon. Summa 10 ob. småf, alla ensamma utom 2. 3 Strept (seneg.) och 4 Strept (säkert seneg, varav åtm delvis juv). Ytterl 2 Hirundo semirufa. 2 Spreo. 2 svalor på stängsel vid vägtrumma, månne semirufa? De hade röd övergump, haka trol vit. 1 Oena. 2 Strept. 1 Spreo. 1 ob. svala. 4 Hir. semirufa lågt. 1+1 något osäkra semirufa, färgkaraktärer ss nyss. 1 Myrm. form. 2 ob, vitgumpade tornsvalor. 1 Plocepasser.

10578 2+2 Hir. semirufa. 1+1 ob svala. 1+1 fiskaaler. 3+1 ob svalor. 10581 Schweitzer Reneke. 1 sparv. Vi stannade ej. 1+1 ob. småf. 25-35 svalor vid bro, åtminstone delvis spilodera. 1 fiskaal. Ytterl 5-8 ob. svalor. 1+1 ob. småf.

6 ladusvalor på tfntråden. 1 osäker Chersomanes. Ytterl 7 ladu på tfntåden. 1+1 ob.svalor. Ännu 4 ob.svalor. 3 ladu. 1 Hir.semirufa. 1+1+1 ob.småf. 1+2 Chersomanes och 1 osäker dito. 1 fiskaal. 1 Plocepasser. 2 Oena. 1 Passer melanurus.

10588 1+1+2 ob svalor. 1 Myrm.form. 1 Strept. 1 Chersomanes. 2+3+2+ summa 8 ob.småf, de 8 en och en. 2+1+2 Plocepasser och rikligt med bon. 2 Hir. semirufa. 1 Passer melanurus; även ng ob. småf var säkerligen denna art. 1 Oena. 1+1 Plocepasser. 1 Strept. 2+1+2+1+1 ob.småf. 3+1 Hir.semirufa.

10598 2 semirufa, den ena med stort vitt dun i näbbet. På tfntråd 2 striped swallows, högst trol large. 1+1 Plocepasser samt rikligt med bon vettande åt olika riktningar. 1 Myrm.form. 1+1 Strept. 1+1 ob.svala. 1+1+1+2+1+1 ob.småf. 1+1 Plocepasser. 4 ladusvalor på tfntråd. 1+1 Hir.semirufa. 1 ob.tornsvala. 1+1+1 fiskaaler. 1 large striped swallow bergsäker. 1 pärlhöna. 10606 stora naturliga sjön till höger - jfr protokoll från utresan. Stopp (på min anhållan). En snabb syn gav 450 flamingos varav de allra flesta ad, och säkert var också de allra flesta av den stora arten. Omkr 15 ex var små, och starkare röda (d v s tydligen minor;GR vid renskrivn.). 2 wood ibis kretsade och fällde. 1 brun kärrhök (d v s ranivorus). Några Chlidonias, det var 3+1+ ytterl.ng. 1 obest.rovfågel. Flera hundra sothöns. En del änder. 1 sakabula hanne. Häger m.m.ej närmare granskat, men tydligen fanns en del. Vadare okänt, men inga flockar sedda. Vi fortsatte strax. 10606-08 ofullständigt protokoll.

10608 1 Tricholaema. 1+2 ob.svalor. Rikligt med Plocepasserbon. 3 heliga ibisar ad vid kärr där kor betade. Ingen Bubulcus hittills! 1 Rhinoptilus africanus på vägen. 1+2 Passer melanurus. 1 sakabula hanne fullständigt utruggad. 1+1+c 10 ob.småf. 1 large striped swallow. 1 fiskaal. 1 ground squirrel. 1 Myrm.form.

10618 1+1+3+2 ob.småf. 1 masked weaver hanne ad. 1 Stephanibyx. 1+1 Myrm.form. 1 Passer melanurus hanne. 1+1 fiskaal. 2 nästan säkra Hir.semirufa. 1 Spreo. 1 Plocepasser. 2 Strept.senegalensis. 1 gul "viverrid". 1 canary. Omkr 5 ob.småf. 10623 kl 1150 Wolmaransstad. 10624 bron i utkanten: här 50-80 svalor och tornsvalor - det var Petr.spilodera och Apus caffer - uppskrämda av folk som höll på med vägarbeten. 4+1+1 ob.småf. 1 ob. svala. 2 Strept. 1 Prinia. 2 ob.småf.

10628 en sträcka utan fågel. 1 Strept.seneg. Plocepasserbon. Summa 18 ob.småf. varav 12 x 1 och 2 x 3. 1 sekreterarfågel helt inpå. - Koch kör nu rasande fort, ofta omkring 50-55 mph; vad det nu skall vara bra för på denna dåliga väg.

10638 1 Plocepasser plus rikligt med bon. 3 ob.svalor. 2 large striped swallows. 1+1+1+1+3 ob.småf. 2 Plocepasser. 1 Chersomanes. 10644 flod, liten, med pölar. Här över 200 Petrochelidon spilodera!! 1 Apus affinis vid hus. 1 Plocepasser plus bon. 1 Myrm.form. 3 osäkra Petr.spilodera. 1 Geosciurus. 1+1+1 ob.småf. 1 Creatophora (vårtstare) hanne ad my.vackert, med svarta vårtor på det nakna huvudet.

10648 1 ob.tornsvala. 10649 hus; här flyger c 15-20 Apus affinis lågt och snabbt. Tornsvalorna synas vara my aktiva idag. Månne vädret är orsak? Det är nu skugga beroende på ett högt liggande, oskarpt avgränsat alto-cumulus-täcke. God sikt, svag vind. Ej regnhotande, åtminstone ej omedelbart. 10650 asfalterad väg igen. 1 ob.svala. 1+c 75+1+1+1+3+1 ob.småf. 1 osäker fiskaal juv. Några spilodera. 1 fiskaal. 1 Myrm.form. 5 svalor, trol. alla spilodera, ev någon large striped däri. 1 gul "viverrid". 2 Strept.och c 10 ob.småf. 10657 bro: massor av Petr.spilodera rundflygande, säkert 125-150 ex. 1 Elanus ryttlande. 5 ob.svalor. 1+1+2 ob.småf. 1 fiskaal.

10658 2 ob.svalor. Plocepasser-bon. Flock c 40 ob.småf. 4 Plocepasser plus bon. 1 fiscal flycatcher. 1 ob.svala. 1+1 ob. småf. 2+1 Passer melanurus. 1 Falco rupicoloides, dock osäker, på tfnstolpe. Ytterl c 20+10 ob.småf. - 10667 vi korsar kärrdrag med vatten. Bro. Här flyger 40-50 Petr.spilodera lågt

omkring; kanske är antalet större, och kanske finns även andra arter.

10668 1 large striped swallow. 2 ob. svalor. 2 ob. småf. - Utkanten av Klerksdorp. 1 ob. småf. 10673 vi stanna för bensinköp kl 1300. Start 1315. 1 ob. småf i staden, kanske var det Passer domesticus. 1+1 Spreo. 3 Bubulcus flyg. på avstånd över fält med kor.

10678 1+1 Corvus albus (obs. så litet den ses!). 2 Bubulcus. Ytterl 1 Corvus albus. 1+1+1 ob. småf. 4 ob. svalor, spilodera?? 10685 bro: 10-15 spilodera. Plocepasser-bon. 1 ob. svala.

10688 1+1 ob. svalor, ev semirufa? 1 ob. småf. Nästan intet att se nu! 9-10 ob. småf. Några ob. svalor, (large striped etc) och 2 ob. tornsvalor (trol caffer) vid bro. 1 ob. småf.

10698 1 Plocepasser plus bon. 5 ob. svalor. 1 canary. 1 ob. småf. 1 Strept. senegalensis. 2 large striped swallows. 2 Passer melanurus. 1 helig ibis. 10703 kl 1405 Potchefsstrooms centrum. Inne i staden ses 1 Upupa! Vi kör mot Carletonville för att få den direkta vägen till Randfontein-Krugersdorp. Jag tror vi är rätt. - 1 Strept. 1 large striped swallow. - Vi är på rätt väg, d v s mot Frederikstad-Welverdiend- Randfontein. - 1 fiskaal. 1 ob. småf. 1 large striped swallow. 1 Plocepasser. 2 ob. svalor, det är striped eller semirufa. 1 ob. småf.

10718 1 Hir. semirufa. 1 Spreo. 1 ob. småf. Månne kulturmarken har så mycket färre fågel, eller är det tidpunkten på dagen som spelar störst roll. Jag lutar åt den senare förklaringen (evad det gäller antalet individer pr ytenhet, naturligtvis ej artrikedomen. Särskild diskussion kräves ev.). - 1 Spreo. 1 Hir. semirufa. 2 Myrm. form. 3 sakabulahannar: 1 med stjärt ej helt utvuxen, 1 med lång stjärt, 1 slutligen med svart dräkt men nästan utan stjärt. 1 Cisticola. 1+1 ob. lärka. 1 Myrm. form. 2 Spreo. 1 Bubulcus. 14 Bubulcus vid kor. 1 Bubulcus.

10728 1 Myrm. form. 1+1+1 ob. småf. 1 Corvus albus ruggande i båda vingarna. 1+1 ob. småf. 2 Corvus albus.

10738 2 ob. svalor; de var striped högst trol. 3 Strept. capicola. 1 ob. småf. 2+1 Strept. 15+1+1 ob. småf. 1 Strept. senegalensis. 1 Motacilla capensis vid pöl.

10748 c 7+1+1+1+1 ob. småf. 1 Myrm. form. 1 Spreo. 1 Oena. 2 ob. svalor. 1 bokmakierie flyger över vägen, fäller öppet ehuru lågt nere på ett staket. 2 large striped swallows. 1 fiskaal. 6 ob. småf. 1 Petrochelidon spilodera.

10758 2 sakabulas. 1 ob. småf. 10762 Randfonteins centrum; ng. obest. småf. 1+2 Strept. 1 Upupa emellan urangruvorna!!

10768 kl 1600 strax Krugersdorp. 1 ob. småf. Vi stannade ej. Lika skönt det. Trafikskylt: Drive like HELL! And you'll get there. - 1 bokmakierie i Proteaskogen strax efter Krugersdorp, just innan man kommer till den branta sluttningen utför. 1 fiskaal. 2 Passer melanurus. 1 Strept. 10776 Drift Inn. - 2 striped swallows, högst sannolikt large. 1 ob. småf.

10778 intet. 10780 3 ladusvalor mot [redacted] söder, därav minst 2 ad. 1+1+1 fiskaals. Omkr 10 sakabula honor. 10785 2 ladu mot S. 1 svala mot S, näst. säker ladu. 1+1 fiskaals.

10788 kl 1638 1 fiskaal. 1 Ardea melanocephala på torrt gräs nära vägen. Vi far via Zwartkop. 5 Bubulcus vid kohjord. 10792 bro över litet vatten; här c 10 Petr. spilodera. 1 Bubulcus flyg, 1 annan dito på plöjnad nära traktor. 2+1 fiskaaler. 1 sakabulahanne fullt utruggad; där i närheten en flock på c 35 sakabulahonor och kanske inneslutande även unghannar[redacted]. 3 ladusvalor flyg. tydl. mot S. 1 Oenanthe monticola. 1 singing lark.

10798 1 Petr. spilodera vid liten bro. 1+1 Corvus albus. 1 ob. svala. 1 Strept. 10801/2 in på stora vägen Joburg-Pretoria vid Zwartkops Country Club. 1+2+1 ob. småf. - Vi kör in i Pretoria via Fountains och stanna vid Irene Hotel, där jag [redacted] telegrafiskt beställt rum från Windhoek; kl 1710, mileage 10809. Rum hade ordnats, tack och lov. - De viktigaste av mina grejor langades ut. Koch skulle ta bilen, med alla samlingar, i sitt garage på natten. Mrs Titlestad kom ner från sin flat i huset bredvid hotellet och hälsade oss välkomna. Och så var den expeditionen tillända. Tack och lov att vi kommit så långt! SLUT. (359)